АКТЫ

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКОЮ КОММИССІЕЮ

ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ.

Томъ XXXIV.

Акты относящіеся ко времени войны за Малороссію

(1654—1667).

ВИЛЬНА.
Электро-Типографія «Русскій Починъ», Сиротская, д. 20.

1909.

Личный составъ коммиссіи:

Предсѣдатель Флавіанъ Николаевичъ *Добрянскій*.

Члены:
- Иванъ Яковлевичъ *Спрогисъ*.
- Арсеній Осиповичъ *Турцевичъ*.
- Дмитрій Ивановичъ *Довгялло*.

Оглавленіе XXXIV тома.

70

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Документы, вошедшіе въ настоящій XXXIV томъ, относятся ко времени войны, которую велъ царь Алексѣй Михайловичъ съ Польшею изъ за Малороссіи и обнимаютъ періодъ отъ 1654 по 1667 годъ, т. е. до Андрусовскаго перемирія. Заимствованы они изъ актовыхъ книгъ разныхъ судебныхъ учрежденій довольно обширнаго района, простиравшагося съ одной стороны до Полоцка, Витебска и Мстиславля, а съ другой до Ковны, Вильны, Пинска и Минска, т. е. заключавшаго почти все бывшее Великое Княжество Литовское.

Ходъ самой войны, ея причины и послѣдствія достаточно обслѣдованы въ наукѣ и хорошо извѣстны, такъ что документы настоящаго тома не могутъ дать чего нибудь новаго въ этомъ отношеніи; но за то они сообщаютъ много мелкихъ и подробныхъ свѣдѣній, касающихся обстоятельствъ и условій, въ которыхъ приходилось вести эту войну, они картинно рисуютъ намъ то отчаянное положеніе, въ которомъ очутился Бѣлорусскій край, терзаемый и разоряемый поочередно то русскими, то польскими войсками, то козаками, то татарами, то шведами. Между Россіею и Польшею издавна велась жестокая борьба и театромъ войны почти всегда была Западная Русь, на долю которой выпала тяжелая участь—принимать на себя удары двухъ могущественныхъ сосѣдей, соперничавшихъ между собою. Въ XVII столѣтіи борьба эта достигла наибольшаго напряженія. Въ самомъ началѣ этого столѣтія взяла верхъ Польша. Устроивъ смуту въ Русскомъ государствѣ и искусно воспользовавшись ею, она добралась до самаго сердца Россіи—Москвы, засѣла въ Кремлѣ и успѣла даже навязать Москвичамъ въ цари своего королевича Владислава. Но это торжество поляковъ продолжалось недолго. Россія очнулась, скоро оправилась отъ смуты и разоренія, изгнала поляковъ изъ Москвы и Россіи и уже при слѣдующемъ поколѣніи начала въ свою очередь весьма успѣшную войну съ Польшею, захвативъ во время этой

войны столицу Литвы Вильну и всѣ почти литовскіе города и даже выдвинула вопросъ о кандидатурѣ на польскій престолъ царя Алексѣя Михайловича, о чемъ велись переговоры на извѣстномъ Виленскомъ съѣздѣ въ 1656 году.

Въ краткихъ чертахъ ходъ войны былъ таковъ. Въ началѣ 1654 г. въ Переяславѣ совершилось добровольное присоединеніе Малороссіи къ Россіи; но такъ какъ Польша не желала отказаться отъ своихъ притязаній на Малороссію, то естественно, что война съ Россіей являлась неизбѣжною. Россіи необходимо было защитить ново присоединенную страну отъ притязаній поляковъ и навсегда упрочить ее за собою. Русскія силы направились въ Литву двумя путями: одинъ отрядъ, сравнительно небольшой, подъ начальствомъ Бутурлина пошелъ въ Малороссію, чтобы соединившись съ Богданомъ Хмельницкимъ дѣйствовать на Литву съ юга; другой отрядъ, составлявшій главную силу, подъ верховнымъ начальствомъ самого Алексѣя Михайловича двинулся прямо на западъ, въ Бѣлоруссію. Хмельницкій послалъ на помощь царю три казацкихъ полка Черниговскій, Нѣжинскій и Стародубовскій и охотниковъ казаковъ, всего до 20000 войска, подъ главнымъ начальствомъ наказнаго гетмана Золотаренка. Кромѣ того принимали участіе въ военныхъ дѣйствіяхъ казаки наказнаго полковника Нечая, мѣстные крестьяне Пинскіе, Туровскіе, Давидгородецкіе, не замедлившіе соединиться съ казаками.

Главныя силы, подъ начальствомъ самого царя, двинулись къ Смоленску и начали осаду города. Бояринъ Василій Петровичъ Шереметевъ направился въ Литву по Двинѣ и скоро взялъ города Невель, Полоцкъ, Дисну, Друю, Озерище, Усвятъ и осадилъ Витебскъ; князья Трубецкой и Черкасскій завладѣли нынѣшней Могилевскою губерніею, съ городами Дубровной, Мстиславлемъ, Оршею, Копысомъ, Горами и др. Въ тоже время казаки подъ начальствомъ Золотаренка взяли Рѣчицу, Гомель, Чечерскъ, Пропойскъ, Новый-Быховъ.

Главное Литовское войско собрано было только въ августѣ, послѣ неоднократныхъ, краснорѣчивыхъ универсаловъ короля о «посполитомъ рушеніи» Радивилъ, польный гетманъ, двинулся подъ Смоленскъ. Гонсѣвскій съ своимъ отрядомъ напалъ подъ Оршею на спящихъ русскихъ, бывшихъ подъ начальствомъ кн. Черкасскаго и разбилъ ихъ. Но скоро Черкасскій, соединившись съ Трубецкимъ, напалъ на Литовское войско подъ Шкловомъ и разбилъ на голову. Русскіе захватили у литовцевъ всѣ пушки и знамена; самъ Радивилъ едва спасся отъ погони и убѣжалъ въ Минскъ. Эта побѣда доставляла въ руки русскихъ почти половину Литовскаго государства. Города сдавались одинъ за

другимъ: 24 августа сдался городъ Могилевъ, а 13 сентября 1654 года, послѣ двухмѣсячной осады, сдался Смоленскъ. Вступивъ торжественно въ этотъ городъ и возстановивъ въ немъ древнее православіе, вытѣсненное католиками во время польскаго владычества въ городѣ, царь Алексѣй Михайловичъ оставилъ Смоленскъ и уѣхалъ въ столицу, между тѣмъ какъ московскія войска и малороссійскіе казаки продолжали брать литовскіе города и замки. 22ноября 1654 года Шереметевъ взялъ Витебскъ и назначенъ воеводою въ этомъ городѣ. Въ началѣ 1655 года Золотаренко разорилъ городъ Бобруйскъ, Глускъ, выручилъ Могилевъ осажденный поляками и сталъ осаждать Старый-Быховъ

Весною 1655 года царь Алексѣй Михайловичъ снова отправился изъ Москвы для продолженія военныхъ дѣйствій и рѣшилъ идти прямо на Вильну и Варшаву. И этотъ походъ царя сопровождался не менѣе блистательными успѣхами, какъ и походъ прошлаго года.

30 іюня Матвѣй Васильевичъ Шереметевъ взялъ Велижъ, а князь Хворостининъ занялъ Минскъ. Наконецъ 29 іюля 1655 года кн. Черкасскій, соединившись съ Золотаренкомъ разбилъ подъ Вильной гетмановъ Радивила и Гонсѣвскаго и взялъ столицу Литвы. Городъ при этомъ сильно пострадалъ, будучи разграбленъ и почти весь сожженъ. Алексѣй Михайловичъ торжественно вступилъ въ Вильну и повелѣлъ титуловать себя «всея Великія и Малыя и Бѣлыя Россіи самодержцемъ Литовскимъ, Волынскимъ и Подольскимъ». Въ началѣ августа русскія войска взяли Ковну, а въ концѣ этого мѣсяца—Гродну, Въ сентябрѣ кн. Волконскій, вышедши на судахъ изъ Кіева, взялъ города по р. Припети Туровъ, Давидгородокъ, Столинъ и Пинскъ.

Такимъ образомъ въ теченіи одного года царь Алексѣй Михайловичъ покорилъ своей власти почти всю Бѣлоруссію и Литву. Намѣреваясь удержать за собою навсегда эти пріобрѣтенія,—царь Алексѣй Михайловичъ велѣлъ вездѣ въ русскихъ областяхъ уничтожать унію и возстановлять храмы, монастыри и церковную іерархію. Уніатскіе монастыри были частью возвращены православію, частью закрыты, а духовенство уніатское удалилось изъ завоеванныхъ областей и самъ уніатскій митрополитъ долженъ былъ, для своего спасенія, переходить изъ одного мѣста въ другое и возить съ собою останки тѣла Іосафата Кунцевича, сохранявшіяся до войны въ Полоцкѣ.

Когда въ 1657 годв доведено было до свѣдѣнія Алексѣя Михайловича, что уніаты возвращаются въ Вильну и другіе города, занятые русскими войсками и отправляютъ службу по своему обычаю, то онъ послалъ грамоту своимъ воево-

дамъ, чтобы они выслали изъ городовъ всѣхъ уніатовъ и вновь не принимали Виленскій воевода кн. Шаховской, собравъ всѣхъ уніатовъ—бурмистровъ, райцевъ и мѣщанъ объявилъ имъ, чтобы они или принимали православіе, или удалились вонъ изъ города, по указу государеву. Черезъ нѣсколько дней, явясь къ воеводѣ, они заявили что готовы принять православіе. Тоже было и въ другихъ городахъ: тотчасъ по взятіи какого либо города, возстановлялись и освящались въ немъ православные монастыри и церкви и возвращались имъ тѣ имѣнія, какими они владѣли до уніи. Такъ напр. въ Вильнѣ всѣ церкви переданы были православнымъ, вмѣстѣ съ розысканною утварью, которая отчасти была спрятана, отчасти вывезена уніатами.

Успѣхи русскаго оружія въ Литвѣ возбудили зависть въ сосѣдней Швеціи, владѣвшей тогда Ливоніею. Шведскій король Карлъ X Густавъ, желая воспользоваться затруднительнымъ положеніемъ Польши, вторгнулся въ предѣлы ея, овладѣлъ Великою Польшею, Познанью, Мазовіей, взялъ Варшаву и Краковъ и принудилъ короля Яна-Казиміра бѣжать въ Силезію. Карлъ-Густавъ вступилъ въ переговоры съ Алексѣемъ Михайловичемъ, предлагая ему удовольствоваться Бѣлоруссіей и Литвой, но не трогать Курляндіи и Польши, которыя онъ предоставлялъ себѣ. Царь отвѣчалъ уклончиво, не желая уступить шведамъ историческихъ правъ Россіи на Ливонію. Литовскій гетманъ Радивилъ, разбитый русскими подъ Вильной, поддался шведскому королю съ цѣлію окончательно поссорить съ нимъ Алексѣя Михайловича и вовлечь соперниковъ въ войну изъ за Литвы. Затѣмъ поляки стали внушать Алексѣю Михайловичу, что онъ можетъ быть государемъ всей Польши, что онъ будетъ избранъ поляками послѣ Яна Казиміра и въ тоже время просили германскаго императора о посредничествѣ. Австрійскій Императоръ Фердинандъ, завидуя Алексѣю Михайловичу и опасаясь окончательнаго паденія Польши и возникновенія на восточныхъ границахъ Австріи могущественнаго славянскаго государства подъ державой Алексѣя Михайловича, охотно принялъ на себя это посредничество и коварно вовлекъ царя Московскаго въ войну со шведами, которая и была объявлена 17 мая 1656 года.

Въ маѣ 1656 года Алексѣй Михайловичъ выѣхалъ изъ Москвы въ третій походъ, но уже не противъ Литовско-Польскаго государства, которое онъ могъ считать своимъ, а противъ врага этого государства, шведскаго короля. 27 іюня государь прибылъ въ Витебскъ, а 5 іюля въ Полоцкъ, гдѣ въ присутствіи его освящены были возвращенные православію Спасо-Евфросиньевская церковь и Софійскій соборъ.

Отправивъ отсюда пословъ въ Вильну для переговоровъ съ поляками, самъ царь выступилъ 15 іюля изъ Полоцка противъ шведовъ въ Ливонію, взялъ Динабургъ и Кукейносъ, переименовавъ ихъ въ Борисо-Глѣбовъ и Царевичевъ-Дмитріевъ и 23 августа осадилъ Ригу. Осада шла неудачно. Царь велѣлъ снять осаду и отступилъ въ Полоцкъ. Дерптъ сдался русскимъ, но этимъ и кончились ихъ пріобрѣтенія въ Ливоніи.

Возвратившись въ Полоцкъ, Алексѣй Михайловичъ дожидался здѣсь конца переговоровъ своихъ уполномоченныхъ съ поляками. Переговоры тянулись болѣе двухъ мѣсяцевъ. Наконецъ 17 октября 1656 года подписанъ былъ предварительный договоръ. Царь Алексѣй Михайловичъ признанъ королемъ польскимъ при жизни Яна Казиміра, по смерти котораго русскій государь вступаетъ на польскій престолъ. Бѣлоруссія и Малороссія присоединяются къ Московскому государству. Послѣдователямъ православной и римской вѣры въ польскихъ областяхъ предоставляется полная свобода богослуженія. Россія и Польша до окончательнаго соединенія, безъ общаго согласія, не заключаютъ мира, не вступаютъ въ войну съ сосѣдями. Окончательное утвержденіе этихъ условій зависѣло отъ сейма.

Но сеймъ не нашелъ возможнымъ утвердить эти условія и этимъ съ очевидностью показалъ, что поляки намѣренно тянули переговоры, чтобы выиграть время и склонить на свою сторону гетмана Малороссійскаго Ивана Выговскаго, что имъ и удалось. Узнавъ о двоедушіи поляковъ Алексѣй Михайловичъ немедленно прекратилъ военныя дѣйствія противъ шведовъ и въ 1660 году заключилъ съ ними миръ, отказавшись отъ своихъ завоеваній въ Ливоніи. Затѣмъ велѣлъ готовиться къ новой войнѣ съ Польшей.

Эта вторая война Россіи съ Польшей была неудачна для русскихъ. Алексѣй Михайловичъ, занятый внутренними дѣлами, не могъ лично руководить войною. Казачій отрядъ по смерти Золотаренка, убитаго при осадѣ Стараго Быхова, разсѣялся. Въ самой Малороссіи по смерти Богдана Хмельницкаго пошли смуты, такъ что разсчитывать на помощь украинскихъ козаковъ нельзя было. Русскіе воеводы, оставленные царемъ въ Бѣлоруссіи и Литвѣ, не получая подкрѣпленія ни людьми ни средствами, начали испытывать все большія и большія затрудненія, такъ какъ мѣстное населеніе, утомленное тягостями продолжительной войны и въ конецъ разоренное. стало относиться къ русскимъ войскамъ крайне враждебно. Города одинъ за другимъ стали переходить въ руки поляковъ. Война изъ наступательной становилась оборонительною и въ разныхъ

пунктахъ приходилось съ трудомъ защищать занятыя позиціи. Въ виду такой перемѣны военнаго счастія, въ Могилевѣ составился противъ русскихъ властей заговоръ. Незначительный русскій гарнизонъ Могилевскій былъ вырѣзанъ, а командовавшіе имъ Московскіе воеводы закованы въ кандалы и отправлены къ королю въ Варшаву.

Наконецъ и самъ король, послѣ Варшавскаго сейма 1661 года, предпринялъ походъ въ Литву и съ небольшимъ отрядомъ двинулся къ Гроднѣ. Занявъ Гродну, оставленную русскими, король направился къ Вильнѣ, которую осаждалъ гетманъ Литовскій Пацъ. Здѣсь мужественно отбивался отъ поляковъ доблестный русскій воевода кн. Даніилъ Мышецкій, съ небольшою горстью русскихъ воиновъ. Вытѣсненный изъ самаго города превосходными силами непріятеля, русскій отрядъ заперся въ Виленскомъ замкѣ и на предложеніе о сдачѣ отвѣчалъ выстрѣлами изъ пушекъ въ городъ. Восемь мѣсяцевъ держался Мышецкій въ Виленскомъ замкѣ, мужественно отбивая всѣ приступы поляковъ. У него оставалось уже только 78 солдатъ, но на требованіе сдаться онъ отвѣчалъ, что скорѣе умретъ, чѣмъ это сдѣлаетъ. Поляки рѣшили сдѣлать окончательный приступъ. Тогда Мышецкій велѣлъ у себя въ подпольѣ приготовить 10 бочекъ пороху, чтобы въ рѣшительную минуту взорвать себя съ защитниками и крѣпость на воздухъ. Но въ этотъ маленькій отрядъ проникла измѣна и нѣсколько человѣкъ изъ гарнизона, подкупленныхъ поляками, схватили воеводу, заковали въ цѣпи и выдали королю. Милосердія у короля князь Мышецкій не хотѣлъ просить, не смотря на предложеніе, и былъ осужденъ на смертную казнь. Іезуиты пытались было обратить князя въ католичество, обѣщая ему спасеніе жизни; но князь отвергъ предложеніе и 30 ноября 1661 года былъ казненъ на ратушной площади. Обезглавленное тѣло его погребено было въ Свято-Духовскомъ монастырѣ.

Послѣ взятія Вильны дѣйствія съ обѣихъ сторонъ велись все слабѣе и слабѣе. Война превратилась въ чистый грабежъ мѣстнаго населенія, при чемъ особенно свирѣпствовали въ Бѣлоруссіи польскіе отряды, разоряя села и истребляя хлѣбные запасы. Русскіе держались еще въ Полоцкѣ, Витебскѣ и нѣкоторыхъ другихъ городахъ Бѣлоруссіи и пытались повернуть на свою сторону военное счастіе. Въ 1666 году, русскіе подъ начальствомъ Черкасскаго, Прозоровскаго, и Воротынскаго, занявъ предварительно Шкловъ и Копысъ, пытались снова взять Могилевъ, но были отбиты гетманомъ Пацомъ, при чемо былъ убитъ ядромъ и самъ Черкасскій.

Изнуренныя продолжительной войною Россія и Польша заключили наконецъ въ 1667 г. въ Андрусовѣ перемиріе на тринадцать съ половиной лѣтъ, по которому Россія *получила* отъ Польши воеводства Смоленское съ городомъ Невлемъ, Себежемъ и Велижемъ, Черниговское или лѣвобережную Украину и на два года Кіевъ съ окрестностями на разстояніе одной мили и *возвратила* Польшѣ воеводства Полоцкое, Витебское и Инфлянтское. Запорожье оставалось подъ властью обоихъ государей. Католикамъ предоставлялось въ мѣстахъ отошедшихъ къ Россіи, свободно отправлять свое богослуженіе въ домахъ; православные въ Польско-Литовскомъ государствѣ сохранили свое право на свободное богослуженіе въ церквахъ.

Послѣ этого краткаго обозрѣнія хода войны съ Польшей перейдемъ къ разсмотрѣнію документовъ настоящаго тома, относящихся къ этой войнѣ.

Документы эти, при всемъ разнообразіи ихъ содержанія, могутъ быть распредѣлены на три группы: 1) универсалы короля и другихъ правительственныхъ лицъ 2) жалобы и заявленія о грабежахъ, разбояхъ и вообще убыткахъ, причиненныхъ какъ вторгшимся непріятелемъ, такъ и своими мало дисциплинированными войсками и 3) акты рисующіе экономическое состояніе края.

Королевскіе указы и универсалы гетмановъ, воеводъ, маршалковъ и другихъ чиновныхъ лицъ имѣютъ оффиціальный характеръ и представляютъ собою правительственныя распоряженія по случаю начавшейся войны съ русскими, обязательныя для лицъ, къ которымъ относились. Документы эти имѣютъ важное значеніе въ томъ отношеніи, что знакомятъ насъ съ взглядами польскаго правительства на политическія обстоятельства и тогдашнее положеніе государства, а также и потому, что они показываютъ какія мѣры принимало правительство въ это трудное и крайне опасное для государства время. На основаніи этихъ правительственныхъ распоряженій мы можемъ дѣлать заключенія о томъ, какъ относилось тогдашнее дворянство (шляхта) къ исполненію своихъ обязанностей, насколько оно проникнуто было духомъ гражданственности и чувствомъ исполненія долга предъ государствомъ и народомъ. Изъ нихъ мы можемъ видѣть, что тогдашнее дворянство, такъ кичившееся своими вольностями и дѣйствительно игравшее въ государствѣ первую и руководящую роль, оказалось далеко не на высотѣ своего положенія. Объявленное сеймомъ «посполитое рушеніе» собиралось вяло и неохотно. Приходилось нонѣскольку разъ напоминать о томъ, что долгъ гражданина обязывалъ сдѣлать по первому требованію. Отсюда повторные универсалы короля съ угрозами конфискаціи имущества и лишенія правъ.

Безпорядки происходили и въ войскѣ. Военачальники стараются поднять въ войскахъ совершенно упавшую дисциплину, требуя неотлучнаго пребыванія солдатъ въ лагеряхъ и запрещая шататься по окрестнымъ селамъ и деревнямъ и заниматься мародерствомъ. Гетманы напрасно истощали все свое, крайне витіеватое, пересыпанное латинскими фразами краснорѣчіе, въ надеждѣ расшевелить сонное дворянство, пробудить въ немъ патріотическія чувства и сознаніе величины угрожавшей опасности. Это равнодушіе къ государственному дѣлу, это уклоненіе отъ исполненія своихъ обязанностей, а иногда и явная измѣна отечеству, какъ напр. измѣна Радивила, перешедшаго на сторону шведовъ, и объясняютъ отчасти невѣроятно быстрые успѣхи русскаго оружія въ началѣ войны. Къ этому нужно присовокупить еще и то обстоятельство, что простой народъ въ русско—литовскомъ государствѣ, русскій по происхожденію и по вѣрѣ, угнетаемый польскими панами, съ нескрываемою радостью ждалъ прихода русскихъ, надѣясь найти въ нихъ защитниковъ и получить облегченіе своего отчаяннаго положенія. Поэтому, какъ только русскіе появились въ предѣлахъ государства, простой народъ почти повсюду переходитъ на ихъ сторону и дѣйствуетъ съ ними заодно. Многіе документы настоящаго тома очень ярко иллюстрируютъ это участіе простого народа въ военныхъ дѣйствіяхъ противъ поляковъ.

Чтобы дать понятіе о характерѣ королевскихъ и гетманскихъ универсаловъ, ниже мы приводимъ болѣе характерные изъ нихъ въ краткомъ извлеченіи.

Когда русскія войска вошли въ предѣлы Литовскаго государства и начали углубляться въ страну, захватывая города и замки, король Янъ Казиміръ поспѣшно разослалъ по всему государству универсалы съ требованіемъ «какъ можно скорѣе сѣдлать коней и выступать противъ врага, грудью защищая дорогое отечество, свободу, вольности и свои достатки». Такой универсалъ о «посполитомъ рушеніи» полученъ былъ и обывателями Пинскаго повѣта. Приглашая къ всеобщему ополченію, король, между прочимъ сообщаетъ, что «вѣроломный врагъ Москвитинъ, нарушивъ вѣчный миръ, коварно вторгся въ наше государство, опустошая все огнемъ и мечомъ и уже захватилъ Дорогобужъ, Невель, Себежъ и Полоцкъ. Въ тоже время бунтовщикъ Хмельницкій открылъ себѣ ворота въ Литву черезъ Полѣсье» (№ 9, 11).

Пользуясь тѣмъ, что объявлено было «посполитое рушеніе», многіе авантюристы, самовольно объявивъ себя ротмистрами и капитанами, стали организовать свои отряды и разсылать ихъ по городамъ и селамъ для грабежа мир-

ныхъ жителей. Универсаломъ отъ 5 авг. 1654 года король строго на строго запрещаетъ подобныя безчинства. (№ 14).

Противъ Польши выступили и казаки Хмельницкаго; король пытается парализовать эту силу сформированіемъ своихъ казацкихъ отрядовъ. Съ этою цѣлію онъ написалъ очень ласковое и льстивое письмо ротмистру казацкому Лукашу Росудовскому, прося его сформировать казачью роту въ 120 человѣкъ, снабдивъ каждаго добрымъ конемъ, бандолетомъ и парою пистолетъ. Жалованье король назначаетъ каждому казаку по 40 злотыхъ въ четверть года, но съ условіемъ не грабить и не притѣснять мѣстныхъ жителай (№ 28).

Для обсужденія критическаго положенія государства и для изысканія средствъ для веденія войны, король назначилъ сеймъ въ Вильнѣ на 10 мая 1655 года. Для выбора депутатовъ на этотъ сеймъ должны были собраться предварительные сеймики по воеводствамъ и повѣтамъ. Но такъ какъ многіе повѣты были уже заняты непріятелемъ и слѣдовательно предварительные сеймики въ нихъ не могли состояться, то король назначаетъ для сбора шляхты мѣста внѣ повѣтовъ, занятыхъ непріятелемъ. Такъ для Смоленской шляхты назначено м. Миръ, для Стародубовской—Липнишки, для Полоцкой—Мяделъ, для Витебской—Несвижъ, для Оршанской—Ляховичи, для Мстиславской—Радошковичи, для Рѣчицкой—Старый Быховъ и для Мозырской—Слуцкъ. Въ тоже время желая подѣйствовать на патріотическія и религіозныя чувства дворянъ и тѣмъ заставить ихъ энергичнѣе и охотнѣе приступать къ дѣлу, король въ универсалѣ отъ 23 февр. 1655 года такъ изображаетъ современное положеніе дѣлъ въ государствѣ: «Рѣчь Посполитая совершенно неожиданно очутилась въ страшной опасности; вѣроломные враги-Русскіе, безъ всякой причины, безсовѣстно нарушили вѣчный миръ; вступивъ въ соглашеніе съ измѣнникомъ и бунтовщикомъ Хмельницкимъ и всѣмъ войскомъ Запорожскимъ, скорѣе измѣною, чѣмъ храбростью захватили множество воеводствъ, повѣтовъ, замковъ, крѣпостей, городовъ, мѣстечекъ, волостей и богатыхъ дворовъ шляхетскихъ, какъ въ Коронѣ Польской такъ и въ Великомъ княж. Литовскомъ. Лицъ духовнаго званія, шляхту и крестьянъ—однихъ выслали въ Москву, въ неволю, другихъ подвергли жестокой смерти, третьихъ заставили присягнуть царю и, что никогда не слыхано было въ странахъ христіанскихъ, принудили вторично креститься, оскверняя при этомъ мѣста посвященныя Богу и искореняя святую католическую вѣру, на что не рѣшился бы ни одинъ язычникъ и тиранъ» (№ 32).

Но сеймъ назначенный на 10 мая въ Вильнѣ пришлось, по разнымъ причинамъ, главнымъ образомъ въ виду «новыхъ опасностей» отъ русскихъ и шведовъ, отложить и назначить его на 19 мая 1655 г. уже въ Варшавѣ. Варшавскій сеймъ несмотря на критическое положеніе государства и на всѣ увѣщанія короля, занялся какими то разсужденіями, «interpretaciami», имѣя въ виду раздѣлить средства обороны, направивъ одну часть войска къ Динабургу, а другую на Полѣсье, что конечно значительно ослабило бы средства обороны. Въ виду этого король въ универсалѣ отъ 26 іюля 1655 г. еще разъ обращается къ шляхтѣ съ совѣтомъ, не обращать вниманія на сеймовыя конституціи, а руководствоваться чувствомъ любви къ родинѣ, свободѣ и святой католической вѣрѣ. (№ 34, 40, 41).

Кромѣ русскихъ, занявшихъ значительную часть территоріи Литовскаго княжества, явился еще одинъ врагъ поляковъ—шведы. Тотчасъ же нѣсколько отрядовъ польскаго войска, вмѣстѣ съ гетманомъ Янушомъ Радивиломъ перешли на сторону шведовъ. Король подъ угрозою смерти и конфискаціи имущества приказываетъ всѣмъ измѣнникамъ вернуться домой, къ исполненію своихъ обязанностей. Угроза, очевидно, не подѣйствовала и король универсаломъ отъ 6 февр. 1657 г. объявляетъ конфискованными всѣ имѣнія Виленскаго воеводы Януша Радивила, мотивируя это распоряженіе тѣмъ, что Радивилъ не только не оказалъ сопротивленія войскамъ Царя Московскаго подъ Вильной, но учинилъ еще болѣе позорное дѣло, именно призвалъ въ отечество шведскія войска, а свое войско вмѣстѣ съ княжествомъ Литовскимъ и жителями его отдалъ въ рабство шведамъ. Остались вѣрными королю только отряды, бывшіе подъ начальствомъ Гонсѣвскаго, почему король и передаетъ ему конфискованныя имѣнія Радивила. (№ 69, 85).

Назначивъ на 29 апр. 1658 года повѣтовый сеймъ въ Пинскѣ, король даетъ подробную инструкцію посламъ на этотъ сеймъ, предлагая различные способы увеличенія государственной казны. Онъ, между прочимъ, предлагаетъ увеличить разные налоги и подушные сборы, открыть монетный дворъ, обложить податью земли королевскія, церковныя и вообще всѣ имѣнія, требуетъ строгаго взысканія пошлинъ съ привозимыхъ товаровъ. Для болѣе успѣшнаго поступленія въ казну всякихъ сборовъ, рекомендуется, между прочимъ, оставлять открытыми въ городахъ и мѣстечкахъ только двое воротъ, а всѣ остальные въѣзды и ворота загородить или раскопать и т. п. (№ 107.).

Серіозные успѣхи русскаго оружія въ Литвѣ, занятіе столицы и другихъ городовъ края, пробужденіе національнаго самосознанія въ мѣстномъ русскомъ

православномъ населеніи, почувствовавшемъ съ приходомъ русскихъ наступленіе конца ихъ вѣковѣчнымъ страданіямъ отъ польскаго владычества, отстутствіе у поляковъ матеріальныхъ и нравственныхъ средствъ для продолженія борьбы, а вслѣдствіе этого упадокъ энергіи и дисциплины въ войскѣ—все это, взятое вмѣстѣ, заставило короля измѣнить обычный, гордо-презрительный тонъ своихъ универсаловъ, въ которыхъ онъ не иначе выражался о русскихъ, какъ о «вѣроломныхъ» «лживыхъ» и «упрямыхъ» варварахъ. 20 мая 1658 года онъ разослалъ по своему государству замѣчательный въ этомъ отношеніи универсалъ, по тону, по выраженіямъ, не похожій на предшествовавшіе и послѣдующіе универсалы. Въ немъ, между прочимъ, встрѣчаемъ такіе, необычайные въ устахъ польскаго короля отзывы о русскомъ, московскомъ народѣ и его царѣ.

«Извѣщаемъ, пишетъ король, что у насъ всегда было сильное желаніе собрать вальный коронный сеймъ и на немъ, для посрамленія сосѣдей, завистниковъ славянъ, заключить миръ съ его милостью царемъ Московскимъ и его народомъ, происходящимъ изъ одной съ нами славянской крови и самымъ близкимъ народу польскому по своему быту, языку, и религіи. Но мы не имѣли возможности осуществить это благочестивое наше намѣреніе въ столь тревожное время, по причинѣ постоянныхъ войнъ со шведами, казаками и венграми. Въ настоящее время, когда по милости Божіей намъ удалось выгнать изъ предѣловъ нашего государства вышеупомянутыхъ непріятелей, мы рѣшили исполнить это крайне нужное и для всего славянства полезное дѣло». (№ 109).

Очевидно трудныя обстоятельства заставили короля прибѣгнуть къ болѣе дипломатичному языку и вспомнить о единокровномъ родствѣ русскихъ съ поляками. Къ сожалѣнію это было только временное, мимолетное просвѣтлѣніе сознанія, скоро совсѣмъ исчезнувшее. Когда шведы были успокоены заключеніемъ вѣчнаго мира (Олива 1660 г.) а русскіе войска стали терпѣть пораженія на Украинѣ и въ Бѣлоруссіи, возмутившіеся казаки были усмирены,—опять появляется на сцену «упрямый», «вѣроломный», «кривоприсяжца» москаль, который «будучи окруженъ и стиснутъ нашими войсками несомнѣнно будетъ умолять о мирѣ» и т. п. (№ 169.).

Въ 1661 году среди войскъ Великаго Княжества Литовскаго составился заговоръ, имѣвшій цѣлію совершенно измѣнить государственное устройство Польши и посягавшій на державныя права самаго короля. Заговорщики выступали якобы отъ имени обижаемыхъ войскъ и недовольной шляхты. Ставя ни во что конституціи и постановленія сеймовъ они начали разсылать универсалы и указы

отъ своего имени, приказывая сборщикамъ податей вносить всѣ суммы не въ казну, а предоставлять въ распоряженіе заговорщиковъ. Узнавъ объ этомъ съ крайнимъ прискорбіемъ и опасаясь, чтобы эта малая искра не разгорѣлась въ большой пожаръ, король требуетъ, чтобы никто не смѣлъ принимать, распространять и исполнять распоряженія этихъ злонамѣренныхъ людей, подъ страхомъ большихъ и суровыхъ наказаній. (№ 186, 187).

Въ томъ же 1661 году король снова дѣлаетъ напоминаніе дворянамъ, которые не смотря на частые королевскіе и гетманскіе универсалы, не охотно идутъ въ посполитое рушеніе, одни вслѣдствіе полнаго разоренія отъ непріятелей, другіе вслѣдствіе мороваго повѣтрія и разныхъ другихъ причинъ. Король требуетъ, чтобы непремѣнно всѣ, безъ всякихъ отговорокъ и извиненій являлись въ полномъ вооруженіи на мѣста раньше назначенныя. (№ 188, 189.).

Вильна была занята русскими войсками въ 1655 году. Но господство русскихъ въ столицѣ Литвы было непродолжительно. Въ 1661 году замокъ, въ которомъ засѣлъ было кн. Мышецкій, долженъ былъ сдаться, такъ какъ ни откуда не приходило подкрѣпленія горсти русскихъ храбрецовъ. Не обошлось конечно безъ подкупа и измѣны своихъ же. 8 декабря король издаетъ слѣдующій универсалъ: «Объявляемъ всѣмъ, что мы всегда оказываемъ свою королевскую милость тѣмъ, кто приходя въ предѣлы нашего государства, приноситъ присягу намъ въ вѣрноподданствѣ. И въ настоящее время мы считаемъ достойными нашей милости и уваженія Рѣчи Посполитой нѣкоторыхъ русскихъ, передавшихся на нашу сторону. Это подъячіе: Семенъ Рѣпинскій, Данило Мармовскій Максимъ Вячеславовскій и солдаты: Полуектъ Горбуновъ, Дементій Павловъ, Федоръ Москвичъ, Абрамъ Михайловъ, Семенъ Дейбень, Семенъ Онтуровскій, Стефанъ Козаковъ, Кузьма Прокофьевъ, Филиппъ Лапицкинъ, Игнатъ Мартемьяновъ, Стефанъ Гедышевъ, Михайло Третьяковъ, Харисе́нъ Остафьевъ и другихъ немало, какъ московскихъ такъ и татарскихъ людей, бывшихъ въ Виленскомъ замкѣ. Одни изъ нихъ еще раньше перешли на нашу сторону, а другіе сами связавши своего коменданта, передали его намъ вмѣстѣ съ Виленскимъ замкомъ, чѣмъ оказали не малую услугу намъ и Рѣчи Посполитой. Поэтому предоставляя имъ полную свободу и безопасность относительно здоровья и имущества, мы беремъ ихъ подъ свое особое покровительство, дозволяя имъ жить въ Вильнѣ или выѣхать, куда кто пожелаетъ. Строго приказываемъ, чтобы никто не смѣлъ упрекать ихъ, грозить, а тѣмъ болѣе мстить за прошлыя ихъ дѣла и поступки, которыя они, будучи врагами, по приказанію своего начальства, или по собственному желанію кому

либо учинили. Мѣщане не имѣютъ права привлекать ихъ къ своему суду, но они будутъ оставаться подъ присудомъ и юрисдикціею нашего коменданта, назначеннаго въ Виленскій замокъ. Если же кто либо изъ нихъ захочетъ навсегда поселиться въ Вильнѣ, тогда онъ будетъ подлежать городской юрисдикціи, принеся предварительно присягу. Данъ въ Вильнѣ 8 дек. 1661 года. (№ 193).

Война близилась къ концу, начались переговори о размѣнѣ плѣнныхъ и о заключеніи мира. 30 іюля 1662 года состоялось королевское распоряженіе о размѣнѣ плѣнныхъ съ царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ. Приказано было всѣхъ русскихъ плѣнныхъ, снабдивъ ихъ приличною одеждою, немедленно доставить въ Минскъ или Оршу, гдѣ ихъ будутъ ожидать русскіе коммисары съ плѣнными поляками, въ числѣ которыхъ были подскарбій и польный гетманъ Вел. Кн. Литовскаго. (№ 211)

Послѣ долгихъ переговоровъ и многихъ отсрочекъ царь Алексѣй Михайловичъ прислалъ наконецъ своихъ коммисаровъ для заключенія трактата о вѣчномъ мирѣ и уже назначено было время, именно 11 мая 1664 года и мѣсто для засѣданій коммиссіи, между Краснымъ и Звѣровичами. «Но непріятель этотъ», говоритъ король, «имѣетъ обычай подкрѣплять заключеніе трактатовъ военною силою, почему и теперь, желая оказать давленіе на коммисаровъ, началъ снова сосредоточивать войска подъ Смоленскомъ, поручивъ командованіе кн. Черкасскому, Прозоровскому и Борятинскому. Хованскому приказалъ двинуться изъ Полоцка въ Динабургъ». Въ виду этого король, желая парализовать это распоряженіе царя Московскаго, строго приказываетъ всѣмъ немедленно возвращаться въ свои части и быть готовыми къ выступленію въ походъ. (№ 303).

Наконецъ 18 апрѣля 1667 года было заключено перемиріе съ царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ на 13 лѣтъ. По этому поводу король Янъ Казиміръ разослалъ по всему государству универсалъ, въ которомъ перечислены слѣдующіе пункты перемирія, впредь до заключенія настоящаго мира. 1). Всѣмъ русскимъ, по сдачѣ занятыхъ ими крѣпостей, дозволяется съ оружіемъ и аммуниціей возвратиться къ своему государю, при чемъ имъ должна быть обезпечена безопасность по всѣмъ дорогамъ. 2). Людямъ торговымъ съ обѣихъ сторонъ разрѣшается торговать всѣми товарами, кромѣ тѣхъ, которые будутъ запрещены какъ въ Польшѣ, такъ и въ Московскомъ государствѣ. 3). Купцы могутъ имѣть свободный проѣздъ по рѣкѣ Двинѣ между Ригою и Смоленскомъ, мимо всѣхъ

замковъ и укрѣпленій польскихъ, но съ уплатою обыкновенныхъ пошлинъ, 4). Такъ какъ царь Московскій главнѣйшею причиною войны выставлялъ то обстоятельство, что польскіе пограничные подданные умаляли его титулъ, то на будущее время строжайше воспрещается всѣмъ польскимъ подданнымъ вступать въ какую либо переписку съ царемъ Московскимъ и съ его думными боярами. Въ случаѣ же какихъ либо обидъ со стороны пограничныхъ царскихъ подданныхъ, слѣдуетъ доносить объ этомъ гетману Вел. Кн. Литовскаго. какъ завѣдывающему охраною границъ государства, а онъ уже будетъ писать объ этомъ царю Московскому, строго соблюдая тотъ титулъ, какой установленъ нынѣшнимъ трактатомъ, по взаимному соглашенію. При этомъ заявляется, что вся корреспонденція съ царемъ и его боярами должна вестись не на русскомъ языкѣ, а на польскомъ. 5). Плѣнные съ обѣихъ сторонъ должны быть возвращены въ назначенные сроки. 6). Что касается взятыхъ въ полонъ вольныхъ рабочихъ людей обоего пола, то таковые должны оставаться въ предѣлахъ Польскаго государства во все время перемирія т. е. до заключенія вѣчнаго мира. 7). Мѣщане и горожане, захваченные въ плѣнъ, остаются въ плѣну до тѣхъ поръ, пока послы, которые будутъ отправлены къ царю, не выработаютъ окончательнаго постановленія объ ихъ освобожденіи. (№ 393).

Кромѣ королевскихъ универсаловъ въ настоящемъ томѣ помѣщено значительное количество (свыше 70) универсаловъ и распоряженій гетмановъ, полковниковъ, маршалковъ, воеводъ, и другихъ лицъ гражданской и военной администраціи. Всѣ эти документы имѣютъ такое или иное отношеніе къ военнымъ событіямъ того времени. По большей части это приказы по войскамъ, распоряженія о военной дисциплинѣ, о передвиженіи войскъ, о сформированіи новыхъ отрядовъ, о продовольствіи ихъ, объ исправленіи укрѣпленій и о постройкѣ новыхъ крѣпостей и т. п. Эти универсалы отличаются еще болѣе витіеватымъ и вычурнымъ языкомъ (№ 17), чѣмъ королевскіе. Очевидно что гетманы и другія начальствующія лица употребляютъ всѣ средства, вплоть до изысканнаго краснорѣчія, чтобы расшевелить у равнодушной шляхты патріотическія чувства, хотя и безъ особеннаго успѣха, если взять во вниманіе частое повтореніе однихъ и тѣхъ же распоряженій. Не смотря на всѣ эти приказанія, увѣщанія, угрозы и напоминанія дворяне не охотно разстаются со своими помѣстіями, а если и вляются на службу, то, какъ справедливо жалуется польный гетманъ Корвинъ-Гонсѣвскій, «со стыдомъ разбѣгаются при первомъ же появленіи непріятеля, какъ это было въ Браславскомъ, Полоцкомъ и Оршанскомъ повѣтахъ» (№ 15).

Гетманы во время самаго разгара военныхъ дѣйствій заботятся больше о своихъ имѣніяхъ и дѣлахъ, чѣмъ о дѣлѣ общественномъ, объ устраненіи общей опасности. Поэтому гетманъ Янушъ Радивилъ находитъ выгоднымъ и возможнымъ измѣнить королю и перетянуть на сторону шведовъ значительную часть войскъ (№ 69, 89). Онъ же, еще до перехода на сторону шведовъ, издаетъ циркуляръ, чтобы войска не разоряли и не грабили его Борисовскихъ имѣній и его крестьянъ. (№ 25) Гетманъ Корвинъ-Гонсѣвскій, будучи кальвинистомъ, беретъ подъ свою защиту и охрану кальвинскіе «зборы» и диссидентовъ (№ 86). Гетманъ Павелъ Сапѣга строго приказываетъ войскамъ не обижать шляхты Пинскаго повѣта и не разорять ихъ домовъ и дворовъ (№ 88, 95, 99.) Такое преимущественное соблюденіе военачальниками своихъ интересовъ и такое отсутствіе геройскаго самопожертвованія на пользу общую, само собою понятно, не могло дѣйствовать ободряющимъ образомъ на подчиненныя имъ войска.

Въ своихъ универсалахъ гетманы такъ же не стѣсняются въ выраженіяхъ по отношенію къ русскимъ, какъ и король. Другихъ названій для русскихъ какъ «вѣроломный», «крывоприсяжца» «лживый» и т. п. они не знаютъ. Но былъ моментъ во время этой войны, когда отношенія нѣсколько измѣнились къ лучшему, когда и самъ король заговорилъ о «единокровномъ» родствѣ русскихъ съ поляками. Это было въ то время, когда русскія войска заняли почти всю территорію Литовскаго государства и когда къ довершенію несчастія вторглись въ Литву шведы. Заговорили о мирѣ съ русскими и о совмѣстномъ дѣйствованіи противъ шведовъ. Тотчасъ было предписано всѣмъ не подавать никакихъ поводовъ къ столкновенію съ русскими, не пытаться проникать въ занятыя московскими войсками области и вообще держать себя какъ можно спокойнѣе по отношенію къ народу московскому (№ 80,108). Гетманъ Павелъ Сапѣга извѣщаетъ шляхту Пинскаго повѣта, что король, соединившись съ венграми, выступаетъ противъ шведа, что ханъ Крымскій присылаетъ не мало войскъ на помощь, что все войско царя московскаго тоже двинулось противъ общаго непріятеля—шведовъ. Поэтому обыватели Пинскаго повѣта не должны дѣйствовать враждебно по отношенію къ русскимъ войскамъ,а напротивъ того должны содѣйствовать и помогать имъ. (№ 91).

Запорожскіе казаки, дѣйствовавшіе за одно съ русскими противъ поляковъ, старались привлечь на свою сторону простой народъ и тоже разсылали свои циркуляры въ занятыхъ ими областяхъ. Такъ полковникъ запорожскаго войска Иванъ Нечай воспрещаетъ своимъ отрядамъ грабить Новгородское воеводство, такъ какъ чрезъ это «войско запорожское великую неславу поноситъ». (№ 81).

Гетманъ Богданъ Хмельницкій приказываетъ своему намѣстнику Антону Ждановичу наблюдать, чтобы «никому утяженія не было». (№ 82,92). Но привлекши на свою сторону простой народъ, много натерпѣвшійся отъ помѣщиковъ поляковъ, казаки «ребелизанты», какъ ихъ называютъ польскіе документы, уже не знаютъ удержу и «огнемъ и мечемъ» опустошаютъ южную часть Полѣсья, Пинскъ, Мозырь, Туровъ и др. города и села по Припети и Горыни. (№ 135).

Вообще казаки, во время этой войны, дѣйствовали противъ поляковъ сообща съ мѣстными крестьянами и мѣщанами. Подъ свѣжимъ впечатлѣніемъ военнымъ успѣховъ при Хмельницкомъ и въ полной увѣренности встрѣтить сочувствіе и содѣйствіе среди бѣлоруссовъ, которые терпѣли отъ польскихъ пановъ не менѣе, если не больше, чѣмъ малоруссы запорожскіе, козаки смѣло врываются въ предѣлы Литовскаго государства черезъ Полѣсье и производятъ здѣсь всевозможныя опустошенія и насилія. Такъ Туровцы и вся Туровская волость, жители Давидгородка и вся волость Давидгородская и вообще весь Пинскій повѣтъ при появленіи казаковъ бросились грабить сосѣднія панскія имѣнія и забирать въ плѣнъ ихъ владѣльцевъ. Многіе изъ помѣщиковъ въ виду наступившаго тревожнаго и опаснаго времени, спасая свою жизнь и имущество, укрывались въ непроходимыхъ въ то время лѣсахъ и недоступныхъ полѣсскихъ болотахъ; но казаки пользуясь услугами крестьянъ, а иногда и пытками, дознавались, гдѣ что спрятано было и забирали все, уводя въ неволю самихъ владѣльцевъ. (№ 142, 143, 148). Крестьяне имѣнія Дубровлянъ ошм. повѣта, «сочувствуя непріятелямъ и совершенно передавшись на ихъ сторону, привели русскихъ въ Дубровляны, указали въ лѣсу мѣсто, гдѣ скрывались паны со своимъ имуществомъ, и принимали дѣятельное участіе въ учиненномъ разгромѣ. (№ 153).

При тогдашнихъ способахъ веденія войнъ, когда имѣлось въ виду истребить населеніе, разорить край и причинить какъ можно больше вреда и при тогдашнихъ грубыхъ нравахъ мирному населенію приходилось очень много терпѣть и переносить всевозможныя бѣды. Пощады никому и ничему не было. Не удивительно, что послѣ нѣсколькихъ лѣтъ такой войны весь край, служившій театромъ военныхъ дѣйствій, очутился въ отчаянномъ положеніи. Населеніе порѣдѣло, обнищало, налоговъ платить было не изъ чего; а между тѣмъ государство крайне нуждалось въ средствахъ для веденія войны. Многіе изъ документовъ настоящаго тома картинно рисуютъ мрачными красками положеніе

края и населенія. Сошлемся на нѣкоторые изъ нихъ. Магистратъ г. Пинска въ 1655 году жалуется, что «Москва и казаки, въ числѣ нѣсколькихъ тысячъ, прибывши внезапно на лодкахъ и байдакахъ къ Пинску и ворвавшись въ городъ,—мущинъ, женщинъ и малыхъ дѣтей истязали разными неслыханными муками и затѣмъ умертвили. Городъ и замокъ совершенно разграбили, не щадя ни костеловъ ни церквей, забирая деньги, дорогія вещи, колокола и книги церковныя и отправляя все это по рѣкѣ въ Кіевъ. (№ 60, 61, 62, 63).

Земянинъ Селецкій заявляетъ, что онъ не въ состояніи уплатить слѣдуемыхъ съ него налоговъ, такъ какъ имѣніе его Селецъ и фольваркъ Воробинъ подвергались набѣгамъ непріятелей въ 1648, 1653, 1655 годахъ, и были совершенно разорены и выжжены. Въ 1660 нѣсколько московскихъ полковъ проходя мимо Пинска выжгли городъ и окрестныя села, а въ числѣ ихъ и Селецъ (№ 168). Земяне Пинскаго пов. Антонъ и Янъ Красовскіе жалуются что «подданные пана Четвертинскаго, съ разными «лесунами» свавольниками вѣроломного, хитрого и крывоприжсяного непріятеля москаля с Кіева здрадливе потаемне, въ поветъ нашъ Пинскій впровадили, до самого мѣста Пинска; вси они заодно шли на пролите крови, што большая, на спрофанованье костеловъ и церквей домовъ Божыхъ, на лупъ и обдарте людей всякого стану, богатыхъ и убогихъ а въ остатку нищихъ «...« Въ тотъ часъ здоровье свое уносити где хто могучи, почали есмо, якожъ и другіе сусѣды, такъ и мы всю маетность свою рухомую, въ домахъ будучую, и быделко въ полехъ самопашъ покинувши, только тѣло съ душою, а душа съ тѣломъ въ лозы челнами малыми уходили и т. д. (№ 171). Земяне Стаховскіе жалуются на крестьянъ Пинскаго повѣта, что они «соединившись съ казаками своволъными, которые при згодѣ светой не стоятъ, набравшисе своее воли и бунтовъ свавольныхъ, затягнувши до себе на помочъ Москву съ Кіева непріятелей заграничныхъ... прежде всего всѣ строенія въ имѣніи огнемъ попалили, а що найбольшей—отцовъ, матокъ и братью нашу и бѣлыхъ головъ шляхетскаго стану и з собою повезавши до табору своего, меновите особъ семь запровадивши, гдѣ сами хотѣли и тамъ имъ шыи постинали и о смерть приправили» (№ 179). Мѣщане купцы мѣстечка Столина даютъ присяжное показаніе, что послѣ опустошенія непріятельскаго огнемъ и мечемъ, въ мѣстечкѣ не оказалось ни одного купца, который торговалъ бы больше чѣмъ на сто злотыхъ; есть только нѣсколько человѣкъ, торгующихъ мелочью на пять, на десять злотыхъ, не болѣе. Тоже самое въ Высоцкѣ, Дубровицѣ, Хомскѣ и др. мѣстахъ (№ 221—224).

Все это и многое другое, еще худшее приходилось терпѣть и отъ русскихъ войскъ и казаковъ. Но не менѣе нужно было терпѣть и отъ своихъ-же т. е. польскихъ отрядовъ, которые въ предѣлахъ государства совершали такіяже несправедливости, какъ и непріятельскіе т. е. русскіе или казацкіе отряды. Особенно свирѣпствовалъ Янъ Кароль Лисовскій, по имени котораго названы всѣ его товарищи, слывшіе въ краѣ подъ именемъ «лисовчиковъ».

Этотъ Лисовскій, какъ только была объявлена Россіей война, собралъ шайку больше чѣмъ въ тысячу человѣкъ и началъ совершать съ нею свои экспропріаторскіе подвиги. Такъ, между прочимъ, онъ напалъ въ м. Хомскѣ на укрывшихся тамъ отъ непріятелскаго нашествія Пинскихъ евреевъ-купцовъ Якуба Бѣльчица и Якуба Лейзеровича, сначала подвергъ жестокому избіенію ихъ самихъ и членовъ ихъ семействъ, а затѣмъ заграбилъ въ свою пользу весь принадлежавшій имъ товаръ. Чтобы имѣть представленіе о томъ, какими товарами торговали тогда евреи купцы и какими сокровищами могли воспользоваться въ это трудное и опасное время герои, подобные Лисовскому, перечислимъ что въ этотъ разъ было взято Лисовскимъ съ товарищами. Прежде всего конечно взяты были деньги, наличными 8500 злотыхъ польскихъ; затѣмъ—двѣ цѣпи изъ чистаго золота, нѣсколько десятковъ дорогихъ колецъ съ алмазами и рубинами, немало также серебра, шитыхъ золотомъ поясовъ, раструхановъ шесть, кубковъ пятнадцать, пять полумисковъ, три дюжины тарелокъ, пять дюжинъ ложекъ; кромѣ того 689 разныхъ мелкихъ предметовъ бывшихъ въ заставѣ и собственныхъ; всего взято на 13700 золотыхъ польскихъ. Затѣмъ взято множество шелковъ, бархатовъ, атласовъ, китаекъ, адамашковъ, сукна простого, сукна англійскаго, нѣсколько сотенъ поставовъ полотна, кружевъ, бумажныхъ издѣлій, грубаго сукна, войлоковъ, и разныхъ мелкихъ галантерейныхъ товаровъ, збруи золотистой и серебряной, разныхъ шелковыхъ шнурковъ и петлицъ съ золотомъ и серебромъ, всего на 28000 золотыхъ. Кромѣ того взялъ 100 фунт. шафрану, 3 большихъ мѣшка перцу, 90 камней инбирю, 50 ф. гвоздики, 100 головъ сахару, немало и другихъ кореньевъ, бочку оливковаго масла 50 бобровъ, 30 бобровыхъ шубъ, всего на 4000 злотыхъ. Взяты были также 50 камней воску, по 20 зл. камень, 1000 злот. наличными, олово, мѣдь, бронза, серебрянные и бронзовые подсвѣчники, мѣдь въ разныхъ подѣлкахъ,—всего на 1200 зл пол. Потомъ 20 лошадей съ повозками окованными, стоившими 1800 злот. У другого еврея Якуба Лейзеровича въ свою очередь забрали шесть окованныхъ повозокъ съ лошадьми и товаръ который онъ везъ съ Гнѣзненской ярмарки, именно: разныхъ бумажныхъ матерій, атласовъ, китаекъ, нѣсколько сотъ поста-

вовъ тонкаго сукна разныхъ цвѣтовъ, сукна болѣе грубаго, разныхъ полотенъ и тканей бумажныхъ, бархановъ и пр. всего и вспомнить нѣтъ возможности, стоимостью въ 9469 зл., наличными деньгами въ шкатулкѣ 854 зл. двѣ золотыя цѣпи, стоившія 168 злот., 20 дорогихъ перстней и колецъ съ бриліантами и рубинами, два пояса, тканыхъ золотомъ и серебромъ, три бѣлыхъ пояса, два раструхана, шесть кубковъ, двѣ дюжины ложекъ, три большія чарки, всего серебра 184 гривны, стоившаго 2648 зл. Кромѣ того, разнаго платья мужскаго и женскаго, разныхъ дамскихъ платьевъ съ золотыми позументами и галунами, однорядокъ шолковыхъ и суконныхъ, подшитыхъ разными мѣхами—куницами, собольими брюшками, лисицами, лисьими горлышками, бѣлками, также 50 кафтановъ, 70 штукъ дамскаго бѣлья, шитаго шелкомъ, золотомъ и серебромъ, 30 вышитыхъ фартуховъ и пр.—всего на 3400 злот. Затѣмъ олова, мѣди, полумисковъ, тарелокъ, мѣдныхъ котловъ большихъ и малыхъ на 320 зл.; 6 повозокъ съ лошадьми, стоившихъ 300 злотыхъ.—(№ 66).

Еще больше поживился Лисовскій, ограбивъ въ Дрогичинѣ укрывавшагося тамъ Пинскаго купца Езіаша Якубовича. Въ этотъ разъ были взяты слѣдующія вещи: прежде всего 9 цѣпей изъ чистаго золота, одна въ 130 червон. злотыхъ, другая въ 62 черв. злот., третья въ 43 ч. злот. четвертая—35 чр. зл. пятая—15 чр. зл. шестая—13 чр. злот. седмая—7 чр. злот. восьмая—5 чр злот. девятая небольшая въ 3½ черв. злот.; браслетовъ золотыхъ 5½ паръ, разной работы, съ камнями, золотыя розы, отдѣланныя рубинами, пеликанъ (?) съ алмазами, рубинами, 37 мелкихъ вещицъ съ алмазами и рубинами, украшеніе съ 73 рубинами, двѣ пары золотыхъ серегъ съ рубинами, нѣсколько золотыхъ пряжекъ, въ каждой по 9 алмазовъ; богатая сбруя гусарская турецкой работы, украшенная рубинами и туркусами, съ всѣми принадлежностями и съ уздечкой, другая сбруя гусарская, золоченая, со всѣми принадлежностями, сбруя гусарская наполовину золотистая, богатая, бѣлая, сбруя казацкая золоченая, еще одна богатая бѣлая сбруя и еще сбруя казацкая бѣлая; куфлей серебряныхъ два, одинъ вѣситъ 6½ гривенъ, другой 4½ гривны; 13 дамскихъ, золотистыхъ поясовъ казацкой работы; 10 золоченыхъ ложекъ нюренбергской работы; дюжина золоченыхъ ложекъ, вѣсу семь гривенъ, еще 9 золоченыхъ ложекъ, вѣсу 4 гривны, 8 дюжинъ ложекъ разной работы; жемчужное ожерелье, жемчугу 18 большихъ шнурковъ и 13 меньшихъ, 5 шнуровъ ютралловъ большихъ въ перемежку съ жемчугомъ; котелокъ бѣлый серебряный; девять поясовъ золотистыхъ, дворянскихъ, разной работы, по гривнѣ и больше, кубокъ съ двумя

ушками, въ срединѣ гербъ золоченый, пять цѣпочекъ бѣлыхъ серебряныхъ позолоченыхъ; кувшинчиковъ серебряныхъ позолоченныхъ три, по семи гривенъ слишкомъ каждый, а четвертый кувшинчикъ бѣлый; 3 кувшинчика меньшихъ, золоченыхъ, по 4 гривны; кувшинъ большой серебрянный, бѣлый, въ 13 гривенъ; двѣ пары серебрянныхъ стременъ, палашъ серебрянный позолоченный, 14 сребропозолоченныхъ сабель, три пары подсвѣчниковъ—одна пара круглыхъ а другая четыреугольныхъ; бѣлый сереб. шаръ на верхушку знамени; пять сереб. горшковъ, чернильница бѣлая серебрянная, кастрюлька серебрянная бѣлая, украшеніе серебр. позолоченное; 12 серебр. чарокъ, нѣкоторыя сь дворянскими гербами, 53 перстня чистаго золота съ различными камнями, 5 золотыхъ колецъ, меньшихъ чарокъ пять, шесть золоченыхъ кубковъ, помѣщающихся одинъ въ другомъ, нюренберской работы, еще семь золоченыхъ кубковъ разной работы, и т. д. и т. д. Списокъ очень большой; въ заключеніи его сказано: to wszystko iegomość pan Lisowski z kompanią swoią swawolną kupą na dziewięcdziesiąt tysięcy zabrał. (№ 67).

Разные авантюристы, въ родѣ Лисовскаго, прикидываясь служащими въ польскомъ войскѣ, подъ видомъ сбора продовольствія, просто занимались грабежомъ мирныхъ жителей, не щадя имѣній дворянскихъ, епископскихъ и королевскихъ, не обращая вниманія на строгіе универсалы, запрещавшіе брать что либо въ поименованныхъ имѣніяхъ. Такъ намѣстникъ виленскаго бискупа Яна Довгяллы Завиши жалуется на полковника Александра Русецкаго, что онъ со своими солдатами, дѣлая набѣги на имѣніе Бездѣжъ, совершенно разорилъ это имѣніе, и захваченное имущество отправилъ въ имѣніе жены своей. При этомъ пострадали и подданные этого имѣнія, такъ какъ пощады не было и ихъ имуществу (№ 133). Полковникъ Оскерко со своимъ полкомъ разгромилъ и сжегъ нѣсколько деревень, ограбивши крестьянъ волостей Черейской, Мелешковской, Воронской, Бѣлицкой и Круглевской. Крестьяне подъ присягой показали, что «всѣ кривды, обиды, истязанія, убійства, насилія, побои нанесены были намъ войскомъ, бывшимъ подъ начальствомъ Степана Чарнецкаго, по его приказу, (№ 196). Тотъ же полковникъ Оскерко не мало бѣдъ причинилъ жителямъ Турова, которые подъ присягою показали, что солдаты Оскерко сожгли Туровъ и причинили убытку на 66234 зл. и 15 грошей. Кромѣ того убили шесть человѣкъ Туровскихъ мѣщанъ, а у шляхты туровской взяли большую сумму денегъ. Всего взяли съ Турова 74732 зл., не считая того, что было съѣдено и выпито (№ 212). Солдаты полковника Богуцкаго въ Пинскѣ, на улицѣ, безъ всякой

видимой причины жестоко избили Доминиканскаго монаха Юражинскаго. (№ 210). Полковники Рудомина, Ивашкевичъ и Абрамовичъ, бывшіе подъ непосредственнымъ командованіемъ самаго польнаго Гетмана Викентія Гонсѣвскаго, совершенно разорили имѣніе Замоше, забравъ въ немъ все, т. е. хлѣбъ, скотъ, воловъ, коровъ, овецъ, свиней, гусей, куръ, утокъ и даже всѣ овощи въ огородахъ, такъ что послѣ прохода своихъ же коронныхъ войскъ, крестьяне очутились въ такомъ отчаянномъ положеніи, какъбы послѣ прохода какой нибудь орды. (№ 213, 215).

Пользуясь тревожнымъ временемъ и всеобщимъ разгромомъ, вызвавшимъ панику населенія, нѣкоторые мѣстные обыватели, которые были посильнѣе и понахальнѣе, стали сводить свои личные счеты съ своими сосѣдями, а другіе просто начали заниматься грабежомъ, какъ средствомъ къ жизни. Самый обыкновенный способъ, употреблявшійся при этомъ, состоялъ въ томъ, что нападавшіе прикидывались «русскими» «москалями» и въ качествѣ непріятеля встрѣчали, конечно, меньше сопротивленія. Вотъ нѣсколько примѣровъ. Панъ Куклинскій жалуется въ судъ на пана Волчка за то, что онъ «наѣхавши на домъ нашъ шляхетскій въ селѣ Волчасѣ, силою выбилъ ворота, вломился въ сѣни и стрѣляя изъ ружья сталъ кричать мовою московскою: «царовъ! царовъ! руби! руби! А я разумѣючи, же заправды непріятель московскій напалъ, сталъ было съ малжонкою своею уходить, но узнавши по голосу Волчка, началъ оного просить, абы жадного гвалту не чинилъ». Но это не помогло: Волчекъ жестоко избилъ Куклинскаго и его жену и уходя грозилъ, что въ другой разъ непремѣнно убьетъ и его и его жену и овладѣетъ его имѣніемъ. (№ 261, 268, 311, 365, 374). Земянинъ Здановичъ, въ компаніи съ другими панами, напалъ на имѣніе Керножицкихъ Порховичи, при чемъ всѣ нападавшіе, чтобы не быть узнанными, нарочно разговаривали «помосковски». Ограбивъ имѣніе и убивъ нѣсколькихъ крестьянъ, разбойники уѣхали. Керножицкіе, полагая что это дѣйствительно былъ отрядъ русскихъ войскъ, не пожаловались въ судъ въ свое время, но впослѣдствіи, узнавъ въ чемъ дѣло, занесли въ судъ жалобу (№ 58).

Положеніе плѣнныхъ, многочисленныхъ во время этой продолжительной войны, было безотрадно. Русскіе отсылали плѣнныхъ поляковъ въ Россію, въ Москву, Вологду въ Сибирь. Поляки разсылали взятыхъ ими въ плѣнъ русскихъ по имѣніямъ пановъ и дворянъ, гдѣ они употреблялись для черныхъ работъ. Какъ русскіе такъ и поляки не церемонились съ плѣнными и часто обращались съ ними крайне сурово. Весьма любопытную аттестацію выдали плѣнные поляки

въ числѣ 42 человѣкъ, томившіеся въ тюрмѣ Вологодской, своему товарищу Павлу Сливовскому, попавшему въ руки непріятелей при взятіи Вильны въ 1655 году.

«Мы о.о. Доминикане Шкловскаго монастыря и мы обыватели разныхъ воеводствъ и повѣтовъ Короны польской и Вел. Кн. Литовскаго, шляхта и рыцарство, взятые въ плѣнъ въ разныхъ походахъ, замкахъ, городахъ и дворахъ, находясь въ непріятельской московской неволѣ около десяти лѣтъ и перенося тяжелое и невыносимое иго рабства, симъ свидѣтельствуемъ, что Павелъ Сливовскій, попавши въ руки непріятеля при взятіи Вильны, пробылъ въ плѣну въ Смоленскѣ два съ половиной года. Потомъ подговоривъ нѣсколько десятковъ шляхты и улучивъ удобную минуту, бѣжалъ изъ плѣна въ Старый Быховъ и поступивъ въ отрядъ Николая Пржездецкаго участвовалъ въ разныхъ стычкахъ съ непріятелемъ; но въ сраженіи подъ Горами, понеся большой уронъ, едва едва спасся и прибылъ пѣшкомъ въ Мстиславль. Тамъ онъ пробылъ во все время 12 недѣльной осады, терпя великую нужду и голодъ. По взятіи Мстиславскаго замка русскіе захватили въ числѣ плѣнныхъ и Сливовскаго, раненнаго и больного и зато, что бѣжалъ изъ плѣна и подговорилъ другихъ бѣжать, посадили его въ Смоленскѣ въ тюрму, гдѣ морили его голодомъ въ теченіи цѣлаго года. По взятіи Стараго Быхова привезли въ Смоленскъ жену узника и обоихъ вмѣстѣ отправили въ Москву, а затѣмъ по приказу Царя Московскаго вмѣстѣ съ нами и другими плѣнниками, отправили насъ сухимъ и воднымъ путемъ въ отдаленный Сибирскій замокъ Тобольскъ, гдѣ Сливовскій, не смотря на свое дворянское происхожденіе, долженъ былъ исполнять обязанности гайдука и привратника въ воротахъ замка и дѣлать всякую работу какъ простой хлопъ. Въ свободное отъ замковыхъ работъ время онъ зарабатывалъ на хлѣбъ себѣ и своему семейству. Въ 1664 году по приказу Царя насъ вернули въ Москву, а оттуда въ Вологду, гдѣ вотъ уже четвертый годъ сидимъ въ темной, тѣсной тюрмѣ, терпя всевозможныя лишенія, отчего многіе изъ насъ умерли. Видя что Сливовскій за все это время твердо и стойко переносилъ всѣ лишенія, мы по просьбѣ его, дали эту аттестацію, приложивъ къ ней собственноручныя свои подписи. Слѣдуетъ 42 подписи плѣнныхъ». (№ 388).

Подобную аттестацію выдали плѣнники, сидѣвшіе въ Москвѣ, вдовѣ своего товарища Яна Сухоцкаго. Приложили свои подписи 70 плѣнныхъ. (№ 277).

Какъ образчикъ того, какъ поступали съ русскими плѣнниками поляки, приведемъ слѣдующій документъ. Русскій солдатъ Василій Кравецъ, взятый-

въ плѣнъ, содержался подъ стражею въ имѣніи подкоморииной Пинской Евфиміи Кунцевичевой—Порѣчьѣ, которымъ управлялъ Тимоѳей Калауръ. Неизвѣстно по какимъ причинамъ управляющій рѣшился избавиться отъ этого «москаля». Ночью, онъ, вмѣстѣ съ войтомъ имѣнія, явился въ избу, въ которой содержался Василій и подъ предлогомъ угощенія табакомъ и водкой, пригласилъ его на мельницу. По приходѣ туда, вмѣсто угощенія, избили его палками и бросили въ спускъ подъ колеса мельницы. Москаль ухватился было за сваю, но его оторвали отъ сваи и бросили снова въ воду уже прямо подъ ледъ. Василій однако вынырнулъ изъ подъ льда и побѣжалъ къ двору; прося пощады, онъ предлагалъ войту нѣсколько рублей денегъ и умолялъ чтобы позволили ему «по русскому обычаю» попрощаться съ народомъ. Ничего не помогло. Его догнали и снова повели на мельницу. Здѣсь сестра мельника, дѣвушка, вынесла вязанку лыкъ и привязала руки Василія къ правой ногѣ. Послѣ такихъ жестокихъ истязаній, полуживого Василія бросили подъ мельничное колесо и утопили. Впослѣдствіи возбуждено было дѣло объ этомъ убійствѣ, произведено было судебное разслѣдованіе, и виновные понесли должное наказаніе, но не всѣ: главный виновникъ управляющій Калауръ «какъ дворянинъ» подалъ аппелляцію въ Главный Трибунальный судъ. Неизвѣстно какъ отнесся Трибуналъ къ «шляхтичу» и понесъ ли онъ какое либо наказаніе. (№ 230, 229).

Въ концѣ настоящаго тома цѣликомъ напечатанъ «Отчетъ скарбовой (финансовой) коммиссіи о приходѣ и расходѣ суммъ» за нѣсколько лѣтъ, начиная съ 1648 года, представленный на сеймъ 1661 года скарбнымъ Христофоромъ Пацомъ. Документъ этотъ не имѣетъ прямого отношенія къ войнѣ царя Алексѣя Михайловича съ Польшей, но онъ заслуживаетъ вниманія какъ своего рода «государственная роспись» того времени, рисующая намъ финансовое положеніе Литовскаго государства и дающая намъ понятіе о томъ, съ какими финансовыми силами и матеріальными средствами Польша приступила къ весьма серіозной войнѣ и вела ее нѣсколько лѣтъ. Изъ этого «Отчета» мы можемъ видѣть изъ какихъ источниковъ государство почерпало матеріальныя средства, какими способами извлекало эти средства и на какіе предметы расходовало ихъ. Разсмотрѣніе этаго денежнаго отчета, составленнаго администраторомъ скарба Вел. Кн. Литовскаго (министромъ финансовъ) можетъ дать намъ нѣкоторое понятіе объ экономическомъ положеніи и финансовомъ состояніи государства въ 1661 году, когда война съ Москвой еще не была окончена, хотя острый періодъ ея уже прошелъ.

Предоставляя специалистамъ по финансовой отчетности разобраться въ этой крайне сложной и недостаточно ясной государственной росписи, мы приведемъ только выдающіяся почему либо отдѣльныя статьи отчета и укажемъ окончательную цифру доходовъ и расходовъ государства. Изъ разсмотрѣнія отчета видно, что бюджетъ государства былъ, даже и для того времени, довольно скромный. Доходы поступали туго, цѣлыми годами накоплялись недоимки, расходованіе суммъ, уплата напр. войскамъ, совершалось неаккуратно, по мѣрѣ поступленія денегъ въ казну, иногда по мелочамъ. Неудивительно поэтому, что войска сами заботились о своемъ содержаніи, занимаясь реквизиціей т. е. попросту грабежомъ, о чемъ, какъ мы видѣли, говорятъ многіе документы настоящаго тома. Бывали случаи, что войска прямо отказывались нести военную службу, пока не получатъ заслуженныхъ денегъ. Ко всему этому нужно присовокупить еще крайнюю неаккуратность взносовъ въ казну откупщиками и арендаторами налоговъ. Сплошь и рядомъ упоминается, что «propter hostilitatem» т. е. по случаю военныхъ дѣйствій, отъ многихъ повѣтовъ въ казну ничего не поступило. Дѣйствительно нужно подивиться, что при столь неблагопріятныхъ обстоятельствахъ Пацу удалось свести государственную роспись не только безъ дефицита, но даже съ превышеніемъ доходовъ надъ расходами.

Упоминаемые въ отчетѣ источники доходовъ были слѣдующіе: поборы, подымное, судебные штрафы, дань купеческая (donativum kupieckie), чоповый споръ (питеи), акцизъ, кварта (сборъ на военныя потребности) таможенныя пошлины поголовный сборъ съ евреевъ, монополія табаку и монетный дворъ. Всѣ подати и налоги собирались по воеводствамъ и повѣтамъ, особыми лицами (exactores, sucollectores), назначенными или правительствомъ или арендаторами и откупщиками, такъ какъ почти всѣ статьи доходовъ сдавались на откупъ разнымъ лицамъ. Въ числѣ этихъ лицъ упоминаются и евреи, игравшіе, очевидно, не малую роль въ финансовыхъ дѣлахъ государства. Нельзя сказать, чтобы это участіе евреевъ въ финансанъ было благопріятно для государственнаго бюджета, такъ какъ они оказались, какъ и слѣдовало ожидать, самими неисправными плательщиками. Такъ Менко Якубовичъ по арендѣ Слонимскаго повѣта — не далъ **ничего** въ казну. Левекъ Мойзесовичъ, имѣвшій на откупу питеи въ Трокскомъ воеводствѣ **ничего** не уплатилъ. Лазарь Мойзесовичъ, «факторъ короля его милости», бывшій откупщикомъ чоповаго спора въ воеводствѣ Новгородскомъ и повѣтахъ Брестскомъ и Пинскомъ, **ничего** не внесъ въ казну. Михель Хацкелевичъ Вилковискій и Іосель Даніелевичъ Ольвитскій, по Ковенскому повѣту **ничего**

не внесли въ казну. Нахманъ Словатыцкій по Брестскому воеводству **ничего** не заплатилъ. Давидъ Шахновичъ, Копель Самуеловичъ по Вилкомирскому, Упитскому и Трокскому повѣтамъ **ничего** не внесли въ казну. Лейба Рабиновичъ Іуда Изаковичъ, Мовша Гершковичъ, Израель Гошковичъ по Новгородскому воеводству вмѣсто 15000 злот. внесли только 3500, Вольфъ Изаковичъ, Лазарь и Іонасъ Мойзесовичи, Беняшъ Лазаровичъ—всѣ **ничего** не дали въ казну. Правда всѣ они объясняютъ свою неаккуратность военнымъ временемъ (propter hostilitatem, za najsciem nieprgyjacielskim.), но вѣдь другіе откупщики не евреи выполняли свои обязанности и сколько могли вносили въ казну.

Въ напечатанномъ документѣ показаны доходы, недоимки и расходы за нѣсколько лѣтъ начиная съ 1648 года по 1661 г. Поражаетъ большое количество недоимокъ, которыя съ года на годъ откладываются. По многимъ повѣтамъ наиболѣе пострадавшимъ отъ войны, не показано **никакихъ** доходовъ. Такъ ничего не дали: Браславскій пов. Смоленское воеводство, Стародубовскій пов. Полоцкое, Мстиславское и Минское воеводства, Мозырскій, Рѣчицкій и Лидскій повѣты. Всей недоимки по одному чоповому сбору было 250680 зл., którey summy impossibile odyskać y cale z delat cassari musi, замѣчаетъ составитель отчета.

Евреи ежегодно должны были платить по 10000 злот. поголовнаго сбора (pogłowne żydowskie). Очевидно, что во всемъ Литовскомъ государствѣ было только десять тысячъ еврейскихъ головъ, хотя этому трудно повѣрить, зная склонность евреевъ уменьшать цифру своего населенія. Но и этотъ налогъ не всегда попадалъ въ казенный сундукъ. Такъ за 1654 и 1655 года изъ слѣдуемыхъ 20000 «жиды дали кой-что, но сколько именно—неизвѣстно, такъ какъ по причинѣ смерти Лазара Мойзесовича, подсчета не сдѣлано, а оправдательныхъ документовъ на расходы въ казну недоставлено» (Стр. 506).

Что касается расходовъ, то они идутъ, главнымъ образомъ, на военныя нужды и только отчасти на жалованье гражданскимъ чиновникамъ. Главныя статьи расхода—это содержаніе и вооруженіе коннаго и пѣшаго войска и оборудованіе и содержаніе крѣпостей. На содержаніе крѣпостей Брестской, Слуцкой и Биржанской израсходовано 58896 зл.; на осаду и взятіе Виленскаго замка истрачено 16618 зл.; на веденіе переговоровъ съ русскими о мирѣ въ 1659 году выдано 51665 зл.; на такіе же переговоры съ шведами 37291 зл.; на проѣздъ въ Варшаву плѣннхыъ шведовъ и русскихъ израсходовано 800 зл.;

на высылку русскихъ изъ Бреста—1877 злот.; на жалованье членамъ трибунала 7375 зл.; на жалованье скарбному т. е. министру финансовъ—9000 злот. и т. д. и т. д.

Общій итогъ: доходовъ по всѣмъ статьямъ **1073273**,$^1/_{13}$$^1/_6$.
расходовъ по всѣмъ статьямъ **1066415**,12,6,6,$^1/_6$.

Остатокъ **6857**, 18, 7.

Если принять во вниманіе, что флоринъ или злотый въ 1661 году равнялся 45 коп. то получимъ на наши деньги:

Доходъ . . . . . 482972 р. 85 к.
Расходъ . . . . . 479886 р. 75 к.

остатокъ 3086 р. 10 к.

Къ настоящему тому приложено факсимиле начальнаго и послѣдняго листа книги Литовской Скарбовой Коммиссіи.

Ф. Добрянскій.

LICZBA

Iaśnie

Wielmożnego Iᵒ m Pana
Adama Maciela Sakowicza
Wwdy Smolenskieᵒ Administrato
ra Skarbu WXᵗᵃL Starosty Oszmian &
po zdaniu Administratiey Vrzędu te
przez IAŚNIE WIELMOŻNEᵒ Iᵐ P. CHRYSto
PHA PACA KANCLERZA Wᵍᵒ WXL, na Sey=
mie teraznieyszym Szescniedzielnym
in an 1661 die 2. Maij w Warszawie
zaczętym, z Prowentow publicznych
fusius niżey specifi
cowanych, odpra
wiona.

Факсимиле заглавнаго листа книги Литовской Скарбовой Комиссіи № 3409, л. I.

218

Rzpltey gotowych pieniędzy Summa

(...)

₰ 6857 : 18 : 7

Roku 1661 Dnia 8 Junij na Seymie Walnym Szesniedzielnym w Warszawie. My Deputaci tak z Senatu iako y z Koła Poselskiego W.X.L. na słuchanie Liczby Jasnie Wielmożne Jm P. Adama Maciei a Sakowicza Woiewody Smoleńskie(go) Administratora Skarbu W.X.L. wydatkami, że wszystkie Distributa z quitami y authenticznemi probatiami dostatecznie zweryfikowawszy in vim attestationis rękami naszemi podpisuiemy.

Jerzy Białłozor Biskup Smoleński

Zenierski Berezikowski komisor

Alexander Hilari Połubinski ... Pisarz Polny W.X.L. ... Rzplitey z Koła Commissarz do liczby z Izby Poselskiey

Kuchmistrz W.X.L.

Prob. Gałecki Staro(sta)

...

Alexander Wiazewicz

...

Stefan ... Marszałek ...

... Deputat do rachunków ... z Izby Poselskiey do rachunków skarbowych

Aleksander Sapieha Kawalier ... Deputat do Liczby skarbowe(y)

Stanisław Massalski ... Podkomorzy Grodzieński

Stanisław Albrycht ... Podkomorzy ...

Jan Chrapowicki Podkomorzy Woiewodztwa (Smo)leńskiego, Deputat do rachunków skarbowych z Izby Poselskiey m.p.

J. ... Sędzia Ziemski Now(ogródzki) ... Deputat ...

Факсимиле послѣдняго листа книги Литовской Скарбовой Комиссіи № 3409.

Акты относящіеся ко времени войны за Малороссію (1654—1667)

№ 1—1654 г. Января 6.

Заявленіе вознаго о разореніи татарами им. Угриничи, Пинскаго повѣта.

Rellacyia oglądania spustoszenia Uhrynicz od tatar.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца Генвара, шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинскаго, Кгневского и Тухолского установленым, ставшы очевисто енерал повету Пинского Андрей Сачковский, квит свой реляцыйный подъ печатми своею и стороны шляхты и с подписом руки свое до книг кгродских Пинских признал в тые слова: Ja Andrzey Saczkowski, ienerał Jego kr, msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym quitem, yż roku teraznieyszego tysiąc szescseth pięcdziesiąt czwartego, msca January piątego dnia, przy stronie szlachcie, panu Janu Ostrowskim y panu Stephanu Dzikowickim, byłem użyfy na sprawę niżey mianowaną od Icka Abramowicza, żyda y arędarza Uhrynickiego y Bereżyckiego, do dworu nazwanego Uhrynicze, maiętnosc ieymsci pani Barbary Naruszewiczowny Andrzeiowey Dolskiey, podkomorzyney Wołkowyskiey, w powiecie Pinskim leżącą, a u niego w pewney sumie y do pewnego czasu w dzierzeniu y w arędzie będąca, ktory żyd Icko Abramowicz przedemną ienerałem y stroną szlachtę swiadczył y opowiadał to, iż roku niedawno przeszłego tysiąc szescseth pięcdziesiąt trzeciego, msca decembra dziewiątego dnia, nieprzyiaciel Rzeczy Pospolitey tatarzyn nagle y niespodziewanie aż w te kraie Poleskie w powiat Pinski wpadszy, rozpuscił zagony swoie, pustosząc mieczem y ogniem tak szlacheckiego, iako prostego duchownego y swieckiego wszelakiego stanu ludzie, niektorych żywo z maiętnosciami w ciężką niewolą tatarską zabierał, a inszych tak same osoby iak y ich maiętnosci mieczem y ogniem pustoszył i gubił, gdzie tego zwysz mianowanego czasu napadszy na dwor mianowany Uhrynicze y Berezycze, maiętnosc ieymsci pani Dolskiey, u pomienionego żyda we czterech tysięcach y piąciu set złotych w arędzie będącą, oną pustoszył y plondrował, ktory żyd z żoną swoią y dziecimi wszystko porzuciwszy, tylko dusze unosząc, pouciekali, gdzie w tym czasie za napadnieniem tatarskim maiętnosć ich wszystka ruchoma, to iest złoto, srebro, perła, cyn, miedz, mosiądz, przytym gotowych pndzy trzy tysiąca złotych polskich, także szkatułe, w ktorey byli obligi rożne szlacheckie y żydowskie, cerografy na sumy pnżne, quity, sprawy y listy arędowne na te maiętnosc iemu dane y służące iest zabrana, w ktorym zabraniu żyd mianuie sobie szkody na dwadziescia tysięcy złotych polskich, do tego gorzałki prostey wzięto kuf siedm, ktorey było quart szesc tysięcy, quartę rachuiąc po groszy polskich szesciu, czyni sumą tysiąc y dwiescie złotych polskich, także bydła rogatego, wołow y iałowicz karmnych pięcdziesiąt y pięć, rachuiąc kożde po piętnastu złotych, czyni złotych

osmset y dwadziescia pięć, co wszytko pomieniony żyd mną ienerałem y stroną szlachtą swiadczył. A tak ia ienerał com słyszał, to wszystko w ten moi relacyny quit spisawszy s podpisem ręki y s pieczęcią moią, także s pieczęciami strony szlachty podaię do xiąg grodzkich Pinskich. Анъдрей Сачковъскій енералъ. Который квитъ реляцыйный за признанемъ енеральскимъ до книгъ кгродъскихъ Пинъскихъ естъ унисан.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за № 1654—5 годы № 13008, л. 144 обор.—145.

№ 2—1654 г. Января 6.

Заявленіе жены подкоморія Волковысскаго Варвары Дольской о разореніи татарами им. Дольска Пинскаго повѣта.

Protest p. Dolskiey, podkomorzyney Wołkowyskiey, o spalenie Dolska y spraw od tatar.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца Генвара шостого дня.

На враде кгродскомъ въ замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мъною Владыславомъ Казимеромъ Войною, подъстаростътимъ Пинъскимъ, од ясьне освецоного княжати его милосъти Албрыхъта Станисълава Радивила, княжати на Олыце и Несъвижу, канъцлера великого князъства Литовъского, старосты Пинъского, Кгневъского и Тухольского установъленымъ. Żałował y opowiadał pan Jan Chrzanowski, sługa y urzędnik ieymosci pani Barbary Naruszewiczowey Dolskiey, podkomorzyney Wołkowyskiey, maiętnosciey Dolskich, w powiecie Pinskim leżących, będący ymieniem ieymosci pani swoiey o popalenie wsiey y zabraniu y poszarpaniu spraw we dworze Dolskim od nieprzyiacioł zagranicznych tatarow stałe, takowym sposobem, mianuiąc, iż w roku przeszłym tysiąc szesceth pięcdziesiąt trzecim, miesiąca decembra dwudziestego szostego dnia, gdy ci wysz mianowani nieprzyiaciele zagraniczni tatarowie wielką potegą wpadszy w powiat Pinski, lud pospolity iednych scinali, drugich w wieczną niewolą zabierali, wsi, gumna y dwory palili, tedy też na ten czas za wpadnieniem w powiat Pinski roku miesiąca y dnia wysz pomienionego, wrociwszysię s tego zapędu swego poganskiego od Hniewczyc ku Stepaniu, wprzody wies Dolsk do szczętu spalili, a prawie w popioł obrocili, a wpadszy do dworu Dolskiego, wziąwszy y powiązawszy czeladzi dworney płci męzkiey y białogłowskiey dusz osm, skarbiec odbili, maiętnosci ruchomey barzo siła zabrali, sprawy barzo potrzebne, przywileia, confirmacyie, kuple maiętnosciey przez wielmożnego iego mosci pana Michaiła Dolskiego, kasztellana Brzeskiego, na wszystkie maiętnosci Dolskie y Lubieszowskie nabytą, działy, ograniczenia, między kturymi też y testament ostatniey woli godney pamięci iegomosci pana Andrzeia Dolskiego, podkomorzego Wołkowyskiego, w roku przeszłym tysiąc szesceset czterdziestym szostym udziałanego był zachowany, te wszystkie i innych barzo wiele poszarpawszy ogniem spalili, a od niekturych przywilegiow pozostałych sznury iedwabne s pieczęciami wielkimi zawiesistymi będące poodrywawszy y z sobą zabrawszy, onych samych nadszarpawszy, porzucili, a zabrawszy barzo siła maiętnosci we dworze Dolskim y czeladz dworno powiązawszy y z sobą zabrawszy popędzili, gdzie idąc po drodze za przewozem rzeki Prypieci, wies ieymosci paniey podkomorzyney nazwaną Lubiaz do szczętu ogniem wypalili, stamtąd z Lubiazia ydąc we wsi też ieymosci paniey podkomorzyney Wołkowyskiey nazwaney Berezyczach ogniem spalili, te wszystkie wsi w powiecie Pinskim będące popalili y w niwecz obrocili y ludzie w tych wsiach iednych poscinali, drugich w wieczną niewolą pobrali. Ktore popalenie wsi pożarzyska onych ienerałem y stroną szlachtą są obwiedzione, oswiadczone, a po przyiachaniu s tych za-

biegow od Wilnia w powiat Pinski do Dołska pan Jan Chrzanowski, urzędnik ieymosci paniey podkomorzyney Dołski, obwiądszy generałem y stroną szlachtą te popalenie, prosił, aby ta protestacya y opowiadanie iego do xiąg grodzkich Pinskich było zapisane. Jan Chrzanowski. Што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 годы № 13008 л. 147—150.

№ 3—1654 г. Января 8.

Заявленіе земянина Андрея Телятичскаго о разореніи татарами имѣнія Задолжа, Пинскаго повѣта.

Protest a relacyia p. Telatyckiego o spalenie domu w Zadołźu od tatar.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца Генвара семнадцатого дня.

На враде кгродском гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым. Żałował y w nieznosney szkodzie swey opowiadał ziemianin iego kr. mosci powiatu Pinskiego, iegomosc pan Andrzey Telatycky o to, iż w roku niedawno przeszłym tysiąc szescset pięcdziesiąt trzecim, w mscu decembrze, zagraniczny panstwa iego kr. msci pana naszego miłosciwego nieprzyiacielie tatarowie hultaystwo, napadszy na powiat Pinsky, wielkie nieznosne krzywdy, szkody czyniąc, tak dwory szlacheckie iako też miasta y wsi niektore palili y w płon tak szlachte iako teź y rożne condytiey ludzie z sobą wielką moc zabrali, ktorzy nieprzyiaciele także napadszy na maiętnosc y dwor protestuiącego iegomsci pana Telatickiego, nazwaną Zadołże, w powiecie Pinskim leżącą, na ten czas w zastawie u żałobliwego będący, tamże wprzod napadszy na ten pomieniony dwor Zadolże, bydło rogate y nierogate, konie, woły, krowy, owce, swinie, wieprsze, gęsi, kapłuny, kury, także skrzynie, szaty tak męzkie, iako y białogłowskie, cyn, miedz, złoto, srebro lekko kładąc na pułtora tysiąca złotych wszystko od mała do wiela, przy tym siostrze żałobliwego rodzoną pannę Marynę Telaticka y corkę pannę Konstantią Telatycką zabrawszy, samy dwor, budowanie, swietlicy, piekarnie, chlewy, staynie, wozownie, swirny y gumna polde tegoż dworu będące ze wszystkim rożnym zbożem w stogach y w tym gumnie będącym ogniem do gruntu spalili, że ledwo tylko żałobliwy z tego dworu unosząc zdrowie swoie iako mogąc pieszą do lasu od nich uszedł, a potym ciż nieprzyiaciele w tenże czas zaraz tegoź dnia napadszy y na te wies żałobliwego zastawną wysz mienioną, nazwaną Zadołże, tamże podle tego dworu będącą, wprzody poddanych żałobliwego zastawnych w teyże wsi Zadołżu mieszkaiących zaskoczywszy powiązali, a mianowicie wzieli u Hryca Kliszewicza żonę y synow trzech, a piątą niewiastkę, u Fedora y Łukasza Kliszewiczow wzieli żone y parobka iednego, u Pawła Panasowicza żone wzieli a corkę scieli, u Dmitra Oksiutycza wzieli żone y synow dwoch, u Iwana Kuryłowicza wzieli siostre y rozne też maiętnosci wszystkich poddanych żałobliwego Żadołskich, iako też bydło rożne, konie, woły, krowy, owce, swinie zabrawszy a potym y wies wszystką Zadoże także do gruntu w popioł obrocili, że tylko wszystkiego w tey wsi Zadołżu swirenek mały u Hryca Kliszewicza został, a tych poddanych wysz pomienionych żałobliwego, iako y te maiętnosć y rożne bydło z sobą pobrali y w płon popędzili, żałobliwy tedy strzegąc całosci prawa swego, aby za te swawolne od nieprzyiaciela popalenie y zabranie tych chłopow y maiętnosciey turbacy abo trudnosci iakiey od kogo nie ponosił y na swey własnosci nie szkodował, te opowiadanie swoie do xią

grodskich Pinskich zaniosszy, prosił, aby przyięta y zapisana była. При котором оповеданю тогож року, мца и дня звышъ писаного, ставшы очевисто енерал повету Пинского Ян Анъкудовский квит свой реляцыйный признал в тые слова писаный: Ja Jan Ankudowskij, ienerał powiatu Pinskiego, zeznawam tym moym relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego, msca January osmego dnia, przy stronie szlachcie panu Janu Jabłonskim a panu Pawłu Dzikowiczkim, byłem wziętym na sprawę od iego msci pana Andrzeia Telatyckiego, ziemianina iego kr. mosci powiatu Pinskiego, ymienia y dworu iegomosci nazwanego Zadołża, tu w powiecie Pinskim leżącego, gdzie za okazaniem od iegomosci pana Telatyckiego widzielismy, mieysca gdzie budynki, dom, swirny, piwnice, gumna, staynie, chlewy, stogi zboż stałą popaloną, ktore spalenie tego dworu Zadołskiego y pobranie maiętnosci bydła rożnego, także spalenie gumna y roznego zboża, wziencie siostry y corki swey mianował iegomosc pan Andzrey Telatycki sobie byc stałe od nieprzyiacioł tatar w roku niedawno przeszłym tysiąc szescset pięcdziesiąt trzecim, w mscu Decembrze, za napadnieniem onych na powiat Pinsky, y za okazaniem przez tegož iegomsci pana Andrzeia Telatyckiego; tegoż dnia wysz mianowanego widzieliśmy wies Zadołże, w zastawie u iegomosci pana Telatyckiego będącą, wszystką do gruntu spaloną, że tylko u iednego poddanego Hryca Kliszewicza swirenek ieden cał został; y mianował iegomosc pan Telatycki, że w tey wsi Zadołżu poddanych iegomsci zastawnych mużow szesc, a białych głow szesc wzięto, a dwie białogłowy ściętо, y mianował iegomsc pan Telatycki, że w tey wsi Zadołżu tak bydło wszelakie iako y maiętnosć wszystko pobraną, ktore spalenie tego dworu Zadołskiego także y wsi Zadołskiey, pobranie poddanych, bydła y rożney maiętnosci mianował iegomsć pan Andrzey Telatyckij także y mużowie tey wsi Zadołskiey, kturzy się żywo zostali, sobie być stałe od tychże nieprzyiacioł tatarow, o czem szerzey na protestacy iest opisano. A tak ia ienerał, iakom w tey sprawie był, com widział y słyszał, to wszystko na ten moy relacyny kwit spisawszy, pod pieczęcią y s podpisem ręki mey, także pod pieczęciami strony szlachty do xiąg grodskich Pinskich ku zapisaniu daię y zeznawam. Pisan daty wyszszey. Jan Ankudowsky ienerał ręką. Которое оповедане и созънане енералово квитъ его до книгъ кгродскихъ Пинскихъ естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 годы, № 13008, л. 192—3.

№ 4—1654 г. Января 9.

Заявленіе земянина Валеріана Грычины о разореніи татарами имѣнія Кухча, Пинскаго повѣта.

Protest y rellat. pana Waleryana Hryczyny o spalenie Kuchcza od tatar.

Лета отъ нароженя сына Божаго тисеча шестсот пятдесят четвертого, мсца Генвара двадцатаго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим, Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, żałował y opowiadał ziemianin iego kr. msci powiatu Pinskiego, iegomsć pan Waleryan Hryczyna sam od siebie y imieniem małżąki swey pani Maryny Dostoiewskiey Hryczyniney w nieznosney szkodzie, żalu y spustoszeniu majetnosci swey zastawney Kuchcza, w powiecie Pinskim leżącey, przez nieprzyaciela zagranicznego panstw iego kr. msci pana naszego młsciwego tatarow, iż roku tysiąc szescset pięcdziesiąt trzeciego, msca decembra dwudziestego czwartego dnia, skoro

co dzień ci tatarowie zdraycy napadszy konno o kilka set na maiętnosć protestuiącego Kuchcze, tamże protestuiącego iegomsci pana Hryczyny y małżąki iego, ktore z dziatkami swemi ledwo uiachać mogli, do dworu ich upadszy, dwor, budynek, folwark, gumną ze zbożem, wybrawszy maiętnosc rożną w tym dworze będącą z bydłem ten dwor spalili, a spaliwszy dwor y maiętnosc zabrawszy, poddanych ich we wsi Kuchczu mieszkaiących, Tereszka y Miska Prokopowiczow, Ilka Strukowicza, ktorzy uchodzili, poscinawszy, drugich mężczyzn y białych głow osob szesnascie żywcem pobrali y z ynszemi ludzmi w tey wsi Kuchczu mieszkaiącemi w płon do ordy tatarskiey zabrawszy, bydło y rożną maiętnosc ich, także pszczoły dworne y u poddanych do szczętu powydzierawszy, poprowadzili, szkody protestuiącemu na osmnascie set złotych albo y więcey uczyuili, a insze poddani, ktorzy od tatarow mogli uciec y żywo pozostały nie tylko aby powinnosć iakową od siebie pełnili, ale y żywić siebie czym niemaią; zaczym iegomsc pan Hryczyna, maiąc wielką y niemało szkodę dla czasu pszyszłego te opowiadanie swe dał do xiąg grodskich Pinskich zapisać. При котором оповеданю ставши очевисто енерал повету Пинского Ян Анкудовский квит свой реляцыйный признал в тые слова писаный: Ja Jan Ankudowsky, ienerał iego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset piendziesiąt czwartego, msca Ianuary dziewiątego dnia, maiąc ia przysobie stronę szlachte pana Iana Jabłonskiego a pana Pawła Dykowickiego, s ktoremi byłem wzięty na sprawę od iegomsci pana Waleryana Hryczyny, ziemianina iego kr. msci powiatu Pinskiego, do maiętnosci y dworu iegomosci Kuchcza, w powiecie Pinskim leżącego, y tego dnia za okazaniem iegomsci pana Hryczyny widziałem w tym Kuchczu, gdzie dwor iego mosci pana Hryczyny był, wszytko budowanie dworne, folwarkowe, gumną od mała do wiela spaliono y w niwecz obrocono, tylko co znać gdzie budowanie było, tamże w Kuchczu widziałem domy poddanych puste, w ktorych ani liudzi, ani zboża bydła niemasz. Ktore spalenie dwora, pobranie y poscinanie poddanych mianował byc iegomsć pan Waleryan Hryczyna stałe od tatarow za napadnieniem onych na sioło Kuchcze roku tysiąc szescset piędziesiąt trzeciego, msca decembra dwudziestego czwartego dnia, mianuiąc to iego mosc pan Hryczyna, że mu szkody na osmnascie set złotych y więcey w tey maiętnosci uczyniono. A tak ia ienerał, com widział y słyszał, na ten kwit napisawszy, s pieczęcią y s podpisem ręki mey y s pieczęciami strony szlachty do xiąg grodzkich Pinskich daię. Jan Ankudowsky ienerał ręką. Которое оповедане и сознане енералово до книг кгродских Пинских ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 г. № 13008, л. 205—206.

№ 5—1654 г. Января 19.

Заявленіе мѣщанъ м. Нобля, Пинскаго повѣта о разореніи татарами названнаго мѣстечка Нобля.

Protestacya mieszczan Nobelskich o spalenie miasta Nobla od tatar.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четьвертого, мсца Генвара деветнадцатаго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, Żałowali y w tak barzo wielkim a nieznosnym spaleniu miasteczka Nobla opowiadali mieszczanie tameysi na ymie Stefan Weliczkowicz woyt imieniem swym y imieniem miesz-

czan pozostałych miasteczka tego o to, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt trzecim, msca Decembra z dnia osmnastego na dzien dziewiętnasty w nocy, za wtargnieniem w powiat Pinski nieprzyiacioł tatarow, gdy plądruiąc Wołyn do miasteczka naszego tego dnia wyszmianowanego w nocy pod kilka set koni napadszy, tamże same miasto zapaliwszy, ludzi męsczyzn, białych głow dusz do tysiąca y więcey w pogańską niewolą wzieli, drugich też człowieka z pięcset rozsiekali, pozostałe tedy mieszczanie tameysi, ktorzy mogli uyść z rąk poganskich, będąc ze wszytkiego tak maiętnosci, bydła, iako też żon y dzieci swoych ogołoceni, te swoią solenną żałobe względem dania tak żołnierszczyzny iako y poborow, ktorych dla tak wielkiego zniszczenia y spalenia dac niemogą, do xiąg na pismie grodu Pinskiego dali zapisać, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 годы, № 13008, л. 200.

№ 6—1654 Января 20.

Заявленіе земянина Георгія Головни объ уводѣ татарами въ плѣнъ его жены и захватѣ разныхъ заемныхъ писемъ.

Protest p. Hołowni o poginienie obligow przy małżonce od tatar wziętey.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мсца Генвара двадъцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княж. Лит., старосты Пинского, Кгневскаго и Тухолского установленым opowiadał y soleniter protestował się pan Jerzy Hołownia Ostrożecky ziemianin iego kr. msci powiatu Pinskiego, o to, iź pod czas incursyey roku tysiąc szescset pię√dziesiątegotrzeciego, msca decembra dwudziestego piątego dnia, nieprzyiacioł krzyża swiętego y wiary chszescianskiey tatarow, ktorzy wtargnowszy w powiat Pinski, wiele miasteczek y wsi poplądrowawszy, ogniem y mieczem, wpadszy do Dubey wsi, pobrawszy niemało ludzi tak we wsi tulaiących się, iako y po lasach, przy ktorym wtargnieniu y splądrowaniu wsi Dubey y małżąkę mą z dziatkami wzieli, przy ktorey pogineło obligow niemało na rożnych osob w powiecie Pinskim będących, iako to na pana Pawła Dubienieckiego na złotych siedmdziesiąt, na pana Jozefa Masalskiego na złotych piędziesiąt, na Alexandra Ilpinskiego ienerała na złotych trzydziescie, na pana Wacława Kaczanowskiego na złotych dwadziescia, na Hrudzinskiego na złotych trzydziescie, na żyda Stolinskiego na złotych czterysta imieniem Mowsze, a zasię na pana Chadzkoła ręcznego długu nikomu inszemu tylko mnie należącego, miedzy ktoremi obligami y ten oblig na imie moie będący zginął, do ktorych ia dłużnikow zostawuiąc sobie salwa forum do koždego sądu y urzędu, teraz wm. msci panie urzędzie grodsky Pinsky serio upraszam, aby ten proces moy do xiąg wmsciow grodskich Pinskich przyięty y zapisany był. Jerzy Hołownia Ostrożecki ręką. Што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 г № 13008, л. 201.

№ 7 1654 Января 21

Заявленіе жены Волынскаго ловчаго Марьяны Кошовской о разореніи татарами имѣнія Кураша, Пинскаго повѣта.

Prot. p. Koszowskiey łowczyney wołynskiey o spustoszenie Kurasza od tatar.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мца Генваря двадцат первого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинъского, Кгневскаго и Тухолскаго установленым żałowała y z wielkim żalem opowiadała ieymosc pani Maryanna Czetwertenska Andrzeiowa Koszowska, łowczyna Wołynska w nieznosney krzywdzie y szkodzie swoiey o tym, iż gdy w roku przeszłym tysiąc szescset pięcdziesiąt trzecim, w mscu decembrze przed Bożym Narodzeniem, swięcie rzymskim, poganstwo nieprzyiaciele krzyża swiętego tatarowie do woiewodstwa Wołynskiego, a potym y do wielkiego xięstwa Litewskiego w powiat Pinski wtargnowszy, wiele ludzi rożney condycy doganiaiąc w drodze, w miastach, we wsiach insperate napadaiąc, w niewolą brali y w płon pędzili, miasta, wsi, folwarki, gumna palili, pustoszyli y wniwecz obracali, pod ktory czas ledwo żałobliwa z maiętnosci y dworu swego Kurasza, w powiecie Pinskim leżącey, z duszą, wszystkie dostatki w tym dworze y innych folwarkach porzuciwszy, uszła, a iako teraz żałobliwey wiadomosć doszła, że dwor w Kuraszu y wsi do niego należące Lubiekowicze, Kołki, Bereski, Belatycze ze zbożem, z gruntami popalili, poddanych męzskiey y białey płci więcy stu dusz w płon popędzili, sprawy wszystkie a wszystkie we dworze Kuraszu odbieżone popalono, bydło cokolwiek było rogatego y nierogatego we dworze Kuraszu y po folwarkach od mała do wiela pobrano, owo zgoła ze wszystkich dostatkow y chudoby złupiono y wniwecz dwory y wsi spustoszono, a co ieno poddanych zostało, bez żon y dzieci y ci żywic się nie maią czym od tak wielkiego spustoszenia od tych poganskich ręku stałe. Zaczym nie tylko żałobliwey powinnosci pełnić ale y podatkow ieżeliby iakie ufalonę będą dawać niemasz komu. Ktore opowiadanie swoie do urzędu doniosszy, prosiła ieymsc pani łowczyna, aby do xiąg zapisano było. Што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго Гродскаго суда за 1654—5 годы № 13008 л. 209.

№ 8—1654 г. Февраля 16.

Универсалъ польнаго гетмана Януша Радивила о томъ, чтобы войска немедленно собирались подъ Оршей.

Akt uniwersalu iegomsci p. hetmana do pp. żołnierzow aby pod Orsze sciągali.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца Мая осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростимъ Пинскимъ, одъ ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Литов., старосты Пинского Кгневского и Тухолского установленым, постановившысе очевисто пан Лукаш Стефанович, универсалъ ясне освецоного княжати его млсти пана гетмана полного вел. княз. Лит. в речы нижей в нем выражоной до их млсти пановъ жолнеров вйска вел. княз. Лит. писаный подал ку актыковано до книг кгродских Пинских в тые слова:

Janusz Radziwił, xiąże na Birżach y Dubinkach, pan na Newlu y Siebieżu, woiewoda Wilenski, hetman polny wielkiego X^{o} lit. Kazimierski, Borisowski, Kamieniecki, Seyweyski, Bystrzycki, Wilkiski, Retowski, Lubecki, Łoiowski starosta, ichmsciom panom rotmistrzom, officerom y wszystkiemu wobec towarzystwu woyska W. X. Lit. w teraznieyszey Rz. Pos-tey służbie zostawaiącemu. Ponieważ pewne dochodzą mie wiadomosci o zbliżeniu się potężnych woysk mo-

skiewskich ku granicom panstw Rz. Ps-tey, tedy iako nayprędzey wstręt temu impetowi nieprzyiacielskiemu dac umysliwszy, upominam wm. y z władze mey surowo roskazuie, abyscie wm. chorągwi y companij swych pilnowali y od nich pięd͡zią odieżdzać nie ważylisię, y iesli ktury w domu haerent abo się gdzie absentowali, żeby dniem y nocą powracali, bo lubo ia na seymie w pilnych o dobro całey Rz. P-tey zachodzącyh potrzebach być muszę, iednak tam dzien y drugi tylko zabawiwszy się y wziąwszy ordinans od. iego kr. msci, dniem y nocą pobiegę do Orszy, gdzie iesli ktorego z wmsciow przy chorągwiach y companiach nie zastane o naymnieyszą iedną godziną opoznienie takiemu żadna excusacia nie poydzie, iterum atque iterum ostrzegam y upominam. Dan w Zabłudowiu dnia szesnastego Februaryi anno tysiąc szesceset pięd͡ziesiąt czwartego. У того универсалу его млсти пана гетмана печат прытыснена, а подпис руки тыми словы: Janusz Radziwił woiewoda Wilenski, hetman W. X. L. Который универсал за поданемъ оного до актъ през особу верху помененую до книгъ кгродских Пинских естъ уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго Грод. суда за 1654—5 годы № 13008 л 671.

№ 9—1654 г. Іюля 9.

Универсалъ короля Яна Казимира пинскимъ обывателямъ о сборѣ посполитаго рушенія для воспрепятствованія вторженію русскихъ и предупрежденія народнаго бунта.

Akt. uniwersału iego kr. msci do powiatu Pinskiego względem obrony pospolitym ruszeniem.

Лета от нароженя Сна Божого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мца июля двадцат осмого дня

На враде кгродском в замку гдръскомъ Пинском, передо мною Владиславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Литов. старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, постановившысе очевисто пан Лукаш Копот, именем его млсти пна Лукаша Елского, маршалка повету Пинского, универсал его кор. млсти до повету Пинского стороны обороны под печатю меншою вел. княз. Лит. и с подписом руки его кор. млсти пер облятам до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydskie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedski, Godski, Wandalski, dziedziczny krol. Wielmożnym urodzonym dignitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego uprz. y wier. nam. miłym łaskę naszę krolewską. Uprz. y wier. nam mili. W tak nagłym y ciężkim R. Plitey niebezpieczenstwie, gdy wiarołomny nieprzyiaciel Moskwicin pacta y pokoy wiecznie poprzysiężony złamawszy, w panstwo naszę hostiliter y perfide wpadszy, z rożnych stron one ogniem y mieczem woiuie y daley hostilitatem suam prosequendo, opanowawszy Dorohobuż, Newel, Siebież, Połock, daley in viscera W-o X-a Lit. postępuie, z drugiey strony ku Smolenskowi y i inszym kraiom tam temu mieyscu przyległym z wielkiemi woyskami ciągnie, za powodem zas rebelizanta Chmielnickiego y wszystkiego woyska Zaporoskiego przez Polesie wrota sobie do W-o X. Lit. otworzyć usiłuie, y iako nas wiadomosci dochodzą, iuż się tam ta hostilitas ukazuie, przeto za prozbą posłow ziemskich, z powiatu Pinskiego na teraznieyszy seym posłanych, tym uniwersałem naszym uprz. y wier. w. o takowych niebezpieczenstwach uwiadomiwszy, nim się dalsza obrona obmysli, z oycowskiego naszego ku do-

bru pospolitemu pieczołowania serio uprz. y wier. waszą ostrzegamy y miec chcemy, adysciesię uprz. y wier. w. stosuiąc do prawa o pospolitym ruszeniu opisanego, ponieważ res moram non potitur, do urodzonego Łukasza Jelskiego, marszałka Pinskiego, nie czekaiąc inszych od nas uniwersałow, gromadzili y na tych mieyscach za direkcią tegoż urodzonego marszałka Pinskiego stanęli, zkądsię naywiększego od nieprzyiaciela potrzeba obawiać niebezpieczenstwa, zastępuiąc wszystkie passus nieprzyiacielowi, aby do przeyscia w panstwa nasze aditum mieć niemogł, także też y tego postrzegaiąc, abysię swowolne y zufałe pospolstwo do buntow niemiało, owo zgoła to wszytko czyniąc, co kolwiek ex re będzie potrzebnego, we wszytkim ydąc za radą y directią pomienionego urodzonego marszałka Pinskiego, a in casu necessitatis z wielmożnym woiewodą Brzeskim znaszaiącsię, uczynicie to uprz. y wier. w. nie tylko dla miłosci ku spolney oyczyznie y bezpieczenstwa carorum pignorum y dobr swoych, ale też y samey powinnosci y obowiązku prawa pospolitego zarazem po publicowaniu tego uniwersału naszego. Dan w Warszawie na seymie walnym dnia IX miesiąca Lipca, roku Panskiego MDCLIV panowania krolewstw naszych Polskiego VI a Szwedskiego VII roku. У того универсалу его кор. млсти печат меншая вел. княз. Лит. прытисненая одна, а подпис руки тыми словы: Jan Kazimierz krol. Jan Dowgiało Zawisza refferendarz y pisarz W. X. Lit. Который универсалъ его кор. млсти за поданом особы верху мененое до книг кгродских повету Пинского ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1654—5 гг. № 13008 л. 977.

№ 10—1654 г. Іюля 24.

Заявленіе земянки Екатерины Кисель о пропажѣ документовъ во время взятія русскими города Мстиславля.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Волерыяна з Тохановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, жаловал и оповедал земенин гдрский воеводства Мстиславскаго пнъ Мартин Кисел, енерал его кор. млсти сам от себе и именем малжонки своее Катерины Мартиновое Киселевое енераловое, бывшого першого малженства Ивановое Олековое и именем пасерба своего Петра Олека о то, иж року тепер идучого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мсца июля двадцат четвертого дня, кды неприятел Москвитин подступовал под Мстислав, теды я Катерина з першым мужом моим Иваном Олеком, з людми бегучими до замку Мстиславскаго, од Москвы убегла есми и увезла у замок Мстиславский усю мою рухомую маетност и скрынку з справами, нижли неприятел Москвитин, великою потугою и усилством през штуръмъ добывшы Мстиславля, место огнем выпалили и людей посекли, также и малжонка моего Олека забито, а справы з скрынкою нет ведома чы попалили, чыли теж з собою повезли, меновите в скрынце был привилей продка малжонка моего Ивана Олека, даный былъ от князя Михайла Мстиславского на села мое Колотовино, заселе Ковшово, за которым привилем по продках своих небощык малжонек мой, я сама, тепер сын мой Петръ усю тую маетност нашу держали, держым и ужываем у спокойной нашей посесыи; в тоиже скрынце былъ привилей на тыежъ села верху нменованые, то ест

конфермацыя его кор. млсти, там же был декрет трибуналский выводу малжонка моего шляхетства, тамже был листъ запис доброволный, водлуг права справленый, даный мне от небощыка малжонка моего Ивана Олека и признаный мне в роках земских у во Мстиславли на маетност названую Ковшово и Колотовино, у воеводстве Мстиславском лежачую, правом заставным у деветидесят копах грошей литовских и пети копах, которую то маетност мне усю огулом заставил, только у волном собе шафунъку заставил, маетност в засели тут у воеводстве Мстиславском, и всякие справы там до того выводу належачые были, тамже атестацыя была отъ шляхты на вывод шляхецства малжонка моего Ивана Олека, были тамже квиты поборовые, квиты подымные, квиты поселщизнъ и иншых всяких справ по крепостей не мало было; о што все сие оповедане и жалобу нашу заносим до книг кгродских Мстиславских, просячы, абы была принята и записана, што ест записано.

Року ҂ахѯи (1668) мсца Марца десятого дня на враде оповедано. Янъ Кулакъ нам.

Изъ актовой книги Мстиславскаго гродскаго суда № 1/1417, л. 1.

№ 11—1654 г. Іюля 28.

Униварсалъ короля Яна Казимира пинскимъ обывателямъ о зачетѣ одного оповѣщенія на посполитое рушеніе за два.

Akt. uniwersału iego kr. msci na pospolite ruszenie vici iedne za dwoie.

Лета от нароженя Сна Бжого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мца августа двадцат второго дня.

На враде кгродском в замку гдръском Пинском, передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростим Пинским, от ясне освецоного кнжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, кнжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, постановившисе очевисто его млстъ пан Ян Жебровский, хоружый и депутат хоронкгви ясне велможного его млсти пна подскарбего вел. и гетмана полного вел. княз. Лит., универсалъ его кор. млсти пна нашого млстивого першие и вторые вити до повѣту Пинского прысланые ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, Wielki xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanskie, Smolenskie, Siewierskie, Czernihowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym urodzonym dignitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszą krolewską. Uprz. y wier. nam mili. Życzylismy y sobie y wszystkiey oyczyznie, aby po tak długich woiennych kłotniach tandem pożądanego doczekać mogła pokoiu, w czym nie tylko nic na usilnym a ustawicznym staraniu naszym nieschodziło, ale y zdrowie nasze dla miłey oyczyzny nieraz chętniesmy odważyli y ochotnie przeciwko nieprzyiacielowi niesli nie dla czego innego, tylko abychmy tandem kwitnącą w pokoiu te Rzecz pospolitą widzieli. Jakoż po tak wielu pierwszych oyczyzny niebezpieczenstwach, gdychmy iuż de respirio wiernych poddanych naszych staranie czynić y na teraznieyszym seymie z stanami Rz. pospolitey potym obmyslać poczęli, zagniewanę na grzechy nasze niebo nowo na oyczyzne nasze niespodziewanie wniosło calamitatem, albowiem iako iuż sami uprz. y wier. w., doznawacie, wiarołomny nieprzyiaciel Moskwicin wieczny, swiątobliwie poprzysiężony pokoy złamawszy, a w panstwa nasze pokoiem wiecznym od tey sciany ubezpieczone niespodziewanie ze wszystką potęgą swą wpadszy, oyczyzne z rożnych stron ogniem y mieczem woiuie, zamki, miasta y

miasteczka posiada, krew chszescianską okrutnie rozlewa y iuż hostilitatis sue wodze na wszytką oyczyznę y iey opanowanie tak rospuscił, że niemożemy nic pociesznego po nim sobie obiecować iesli prędko a ochotnie iako na ogień do obrony miłey oyczyzny wszyscy nierzucimysię. Wyciska tedy na nas zdradliwie wyuzdana na panstwo nasze nieprzyiaciela tego chsciwość, że w tak nagłym a niespodziewanym oyczyzny niebezpieczenstwie przychodzi nam na generalną przeciwko niemu woienną zawołać expeditią y pospolitym ruszeniem takowym iego zapendom wstręt czynić, zaczym za zgodną wszech stanow na tym seymie uchwałą, obmyslawaiąc przeciwko nieprzyiacielowi temu obronę, pospolite ruszenie we wszystkim W. X. Lit. uchwalilismy y o nim uprz. y wier. w. obwiesczywaiąc, ten list uniwersał nasz za pierwsze y drugie wici wydaiemy, chcąc mieć y serio per amorem patriae y całosć swobod y fortun uprz. y wier. w. naupominaiąc, abyscie uprz. y wier. w. przeciwko wiarołomnemu nieprzyiacielowi temu ochotnie more institutoque maiorum co naprędzey in armis iako do boiu gotowemi byli, y skoro drugi list nasz albo trzecie y ostatnie vici, ktore w takowym razie prędko wynisc muszą do uprz. y wier. w. wydamy, ex nunc armati wszyscy pospolitym ruszeniem według praw o pospolitym ruszeniu y powinnosci iego na kon wsiadszy, na termin y mieysce, gdzie od nas naznaczone y obwiesczone będzie, niepochybnie stanęli y całosć miłey oyczyzny, swobod, wolnosci, fortun y carorum pignorum suorum piersiami swemi zastąpili, pod winami o pospolitym ruszeniu w prawie pospolitym opisanemi. Zastawnicy też dobr ziemskich, nie zasłaniaiąc sie swemi contraktami, tak też szlachta nie osiadła, sumy pieniężne w miastach maiąca, miesczanie y dobr mieyskich possesorowie, także też y tatarowie W. X. Lit. do tegoż pospolitego ruszenia według dawnych praw y powinnosci swey należeć maią, pod temiż o pospolitym ruszeniu w prawie opisanemi winami. Nic nie wątpiemy, że Naywysszy Pan na ochote y trudy uprz. y wier. w. do ktorych dla wiarołomnego nieprzyiaciela perfidi oyczyzna przychodzi, weyzrzawszy, a sprawiedliwą z naszey strony woyne obaczywszy da nad nieprzyiacielem tym zotrzymaney victoriey uprz. y wier. w. odniesc pożądanego pokoiu pociechę, tylko ochotnym sercem do obrony iey wszyscy uprz. y wier. w., iako prawo chce mieć, udayciesię. A żeby ten uniwersał y vici nasze wszystkim do wiadomosci przyszły, urzędom wszelakim roskazuiemy, aby go nie mieszkaiąc ex nunc wszędy do ximąg aktykowali y na mieyscach zwykłych publikować y obwołać kazali. Dan w Warszawie dnia dwudziestego osmego Iully, roku Panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego, panowania krolewstw naszych Polskiego szostego, Szwedskiego siodmego roku. У того универсалу его кор. млсти печат. вел. княз. Лит. канцелярыи меншая прытисненая одна, а подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Alexander Naruszewicz pisarz W. X. Lit.. Который универсалъ его кор. млсти за поданем особы верху мененое до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 г. г. № 13008, л. 1045.

№ 12—1654 г. Іюля 28 дня.

Универсалъ короля Яна Казимира о посполитомъ рушеньи по Оршанскому повѣту.

Aktykowanie vici J K. msci powiatu Orszanskiemu służących.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ петдесят четъвертого, мсца августа шеснадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдрском Минскомъ, передо мною Петром Капащевскимъ, подстолим и подстаростим Минским, постановившысе очевисто слуга его

млсти пана Захаріяша Круковскаго, писара кгродскаго Оръшанскаго пан ....., покладал и до акътъ подалъ лист алиясвити от его кор. млсти на посполитое рушене выданые, а повету Оршанскому служачые, на речъ в нем нижей помененую, просечы, абы тот лист до книг кгродских Минскихъ акътыкован и уписан был, которы уписуючы слово до слова так се в собе мает:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzki, Mazowiecki, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szweckie, Godski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym urodzonym dygnitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie y wszystkim obywatelom powiatu Orszanskiego uprz y wiernie nam miłym łaskę naszą krolewską. Uprz. y wier. nam mili. Życzylismy y sobie y wszystkiey oczyznie, aby po tak długich woiennych klotniach tandem pożądanego doczekać mogła pokoiu, w czym nie tylko nic na usilnym a ustawicznym staraniu naszym nieschodiło, ale y zdrowie nasze dla miłey oyczyzny nieraz chętniesmy odważyli y ochotnie przeciwko nieprzyiacielowi niesli, nie dla czego innego, tylko abychmy tandem kwitnącą te Rzecz pospolitą widzieli. Jakoż po tak wielu pierwszych oyczyzny niebespieczęstwach gdychmy iuż de respirio wiernych poddanych naszych staranie czynić y na teraznieyszym seymie z stanami Rzptey o tym obmyslać poczeli, zagniewane na grzechi nasze niebo nowo na oyczyzne naszą niespodziewanie wniosło calamitatem, albowiem iako iuż sami uprz. y wiernosc wasza doznawacie, wiarołomny nieprzyiaciel moskwicin, wieczny, swiątobliwie poprzysiężony pokoy złamawszy, a w panstwo nasze pokoiem wiecznym od tey sciany ubespeczonym niespodziewanie ze wszystką potęgą swą wpadszy, oyczyzne z rożnych stron ogniem y mieczem woiuie, zamki, miasteczka posiada, krew chrzesciańską okrutnie rozlewa y iuż hostilitatis sue wodze na wszystką oyczyzne y iey opanowanie tak rozpuscił, że nie możemy nic pociesznego po nim sobie obiecować, ieżeli prętko a ochotnie iako na ogień do obrony miłey oyczyzny wszyscy nie rzucimysie. Wyciska tedy na nas tak zdradliwie wyuzdana na panstwo nasze nieprzyiaciela tego chciwosc, że w tak nagłym a niespodziewanym oyczyzny niebespeczęstwie przychodzi nam na ieneralną przeciwko iemu woienną zawołac expedycią y pospolitym ruszeniem takowym iego zapędom wstrąt czynić, zaczym za zgodną wszech stanow na tym seymie uchwałą obmyslawiaiąc przeciwko temu nieprzyiacielowi temu obrone, pospolite ruszenie we wszystkim wielkim xięstwie Lit. uchwalilismy y onym uprz. y wiern. wasza obwieszczywaiąc ten, list uniwersał nasz za piersze y drugie wici wydaiemy, chcąc miec y serio per amorem patrie y całosc dobr y fortun uprz. y wiern. waszą napominaiąc, abyscie uprz. y wiern. wasza przeciwko wiarołomnemu nieprzyiacielowi temu ochotnie more institutoque maiorum co naprędzey in armis iako do boiu gotowymi byli, y skoro drugi list nasz albo trzecie y ostatnie wici, ktore w takowym razie prętko wynisć muszą, do uprzeymosci w. w. wydamy, ex nunc armati wszyscy pospolitym ruszeniem według praw o pospolitym ruszeniu y powinnosci iego opisanych, na koń wsiadszy, na termin y mieysce, gdzie od nas naznaczone y obwieszczone będzie, nie pochibnie stanęli y całosc miłey oyczyzny, swobod, wolnosci, fortun i carorum pignorum suorum piersiami swemi zastąpili, pod winami o pospolitym ruszeniu w prawie pospolitym opisanymi. Zastawnicy, też dobr ziemskich nie zasłaniaiąc się swemi kontraktami, tak też szlachta nie osiadła, sumy pieniężne w miastach maiąca, mieszczanie y dobr mieyskich posesorowie, także też y tatarowie W. X. L. do tegoż pospolitego ruszenia według dawnych praw y powinnosci swey należeć maią, pod temiż o pospolitym ruszeniu w prawie opisanemi winami. Nic nie wątpiemy, że Naywyzszy Pan na ochotę y trudy uprz. y wiern. wasza, do ktorych dla wiarołomnego nie-

przyiaciela perfidi oyczyzna przychodzi weyrzawszy, a sprawiedliwą z naszey strony woyne obaczywszy, da nad nieprzyiacielem tym z otrzymaney wiktoryey uprz. y w. w. odniesć pożądanego pokoiu pociechę, tylko ochotnym sercem do obrony iey wszyscy uprzeymość y w. w. iako prawo mieć chce udayciesie, a żeby ten uniwersał y wici nasze wszystkim do wiadomosci przyszły, urzędom wszelakim rozkazuiemy aby go nie mieszkaiąc ex nunc do xiąg actykowali y na mieyscach zwykłych publikować y obwołać kazali. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego osmego msca Juli, roku Panskiego tysiąc szescset piędziesiąt czwartego, panowania naszego polskiego szostego, a szweckiego siodmego roku. У того листу печат его кор млсти прытиснена меншая и подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol, Alexander Naruszewicz pisarz W. X. L. Который же тот лист за поданемъ до акътъ до книг кгродских Минъских уписан.

Изъ акт. кн, Минск. грод. суда за 1650—1655 г. № 11784 л. 1388.

№ 13—1654 Августа 3.

Универсалъ пинскаго маршалка о сборѣ пинской шляхты подъ городомъ Пинскомъ въ полномъ вооруженіи.

Akt. uniwersału iegm p. marszałka Pinskiego na popis.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца августа третего дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передомною Владыславом Казимеромъ Войною подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, постановивъшысе очевисто пан Лукаш Копец подал ку актыкованю до къниг кгродских Пинских универсалъ от его млсти пана Лукаша Елского, маршалка и пулковника повету Пинского, в речы в нем выражоной и просил, абы до книг принят и уписан был, который уписуючы в книги слово в слово так се в собе мает:

Łukasz Jelski, marszałek y pułkownik powiatu Pinskiego. Wielmożnym ichmciom panom dygnitarzom, urzędnikom ziemskim y grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego. Po zaleceniu usług moich w łaskę wmsciow moich młsciwych panow y braci do wiadomosci donosze, iż w teraznieyszym następuiącym na oyczyznę naszą od krzywąprzysiężcy Moskwicina z rebelią kozacką niebezpieczenstwie, ktore własnie co dzien to się szyrzyć nie przestaie, a za osobliwą przez uniwersał iego kr. msci przestrogą y podaniem mnie marszałka za pułkownika, tudziesz y za obraniem przez ichm. panow urzędnikow ziemskich y grodskich, iako ichmosciow panow obywatelow wielu w teraznieyszym tysiąc szescset piędziesiąt czwartym roku pro die tercia augusti do zamku iego kr. msci Pinskiego na mieysce zwyczayne zgromadzonych, to onus pułkownictwa przyiąwszy, z władze urzędu mego y radą wielu ichmsciow na ten czas będących, składam popis ieneralny na dzień dziesiąty awgusta w teraznieyszym roku pod miastem Pinskim, w polu, o czym abyscie w. m. moi młsciwi panowie wiedząc, na ten dzień naznaczony ze wszystką gotowoscią woienną stanowili y o dalszym obmyslaniu niebezpieczęstwa obrony namowić mogli, postrzegaiąc na siebie za nieprzybyciem win w konstytucyach opisanych. Uczynicie to wm. moi młsciwi panowie dla miłosci oyczyzny y ku bezpieczęstwu samych siebie. Łascecię przy tym wmsciow moich młsciwych panow oddaie. W zamku Pinskim, dnia trzeciego awgusta, roku tysiąc szescset piędziesiąt czwartego. У того универсалу подпис руки тыми словы: Wsciow moich młsciwych panow y

braci powolny sługa Łukasz Jelski marszałek powiatu Pinskiego pułkownik powiatu Pinskiego. Который универсал за поданем его до актъ и прозбою пана Лукаша Коптя до книг кгродскихъ Пинскихъ ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1654—5 г. № 13008, л. 1003.

№ 14—1654 г. авг. 5.

Королевскій универсалъ объ уничтоженіи вольныхъ военыхъ отрядовъ, грабившихъ жителей.

Akt. uniwersału iego kr. mcsi, aby swawolne kupy gromili.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мца декабра четвертого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростим Пинскимъ, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, постановившысе очевисто его млст панъ Алексанъдер Шырма подал ку актыкованъю до книгъ кгродскихъ Пинъскихъ универсалъ его кор. млсти, в речы нижей в немъ выражоной выданый, в тые слова:

Jan Kazimierz, z Bożey Łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszystkim w obec y każdemu z osobna wszelakiego dostoięstwa, urzędu y stanu ludziom duchownym y swieckim, obywatelom panstw naszych, oznaymuiemy. Częste nas skargi z rożnych mieysc, a osobliwie od obywatelow powiatu Pinskiego dochodzą, że nayduiesię temi czasy w Panstwach naszych nie malo takich, ktorzy uczyniwszy się rotmistrzami y kapitanami naszemi, bez listow naszych przypowiednych y bez uniwersałow hetmanskich, z chorągwiami po wsiach naszych, duchownych y szlacheckich chodząc, nieznosnemi exactiami y zdzierstwy ubogich poddanych niszczą y pustoszą, przeto my dalszemu ubogich ludzi utrapieniu y niszczeniu zabiegaiąc, chcemy mieć y przez ninieyszy uniwersał nasz declaruiemy, aby takowych, ktorzy by nie maiąc od nas listow przypowiednych y od wielmożnych hetmanow W. X. Lit. uniwersałow pod titułem voluntariuszow lubo pod inszym iakim kolwiek praetextem po włosciach chodzili y zdzierstwy się bawili, wszędzie iako swowolne kupy y nieprzyiacioł oyczyzny iunctis viribus znosili y gromili koniecznо. Dan w Warszawie dnia piątego, msca awgusta, roku Panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego, panowania krolewstw naszych Polskiego siodmego a Szwedskiego osmego roku. У того универсалу его кор. млсти пры печати прытисненой Канцелярыи меншое вел. княз. Лит. подписы тыми словы: Jan Kazimierz krol. Jan Dowgiało Zawisza referendarz y pisarz W. X. Lit. Который универсалъ его кор. млсти за поданемъ его через особу вышъ писаную до книг кгродскихъ Пинскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654 5 г. № 13008 л. 1271.

№ 15—1654 Августа 16.

Универсалъ польнаго гетмана Корвинъ-Госѣвскаго Пинскимъ обывателямъ о посполитомъ рушеніи.

Akt uniwersału wielmożnego iegomsci p. hetmana na pospolite ruszenie.

Лета от нарожения Сна Бжого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мца августа двадцат второго дня.

На враде кгродском в замку гдръскомъ Пинскимъ передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростим Пинским, от ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, постановившысе очевисто его млсть пан Ян Жебровский, хоружый и депутат хоронгви ясне велможного его млсти пна подскарбего великого и гетмана полного вел. княз. Лит., универсал ку акътыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаный:

Jasnie wielmożni młsciwi panowie obywatele powiatu Pinskiego, moi wielce młsciwi panowie y bracia. Lubo nie wątpie, że iuż dotąd publica sama rozgłosiła calamitates oyczyzny y każdego do obrony iey powinną pobudziła ochotę, iednak y mnie silere niezeszłosię in absentia zwłascza x-cia iegomsci pana hetmana Wielkiego w pogranicznych woiewodztwach in ipso feruore belli pro salute uniuersorum zostawaiącego, abym niemiał prozbą moią do dalszych wm. moych młsciwych panow y bracią wzbudzać gotowosci, ktore tym są potrzebnieysze, im wydanę na pospolite ruszenie od iego kr. msci p. m. m. wici kożdego ad arma vocant, ale y sam ze czterech stron od Połocka, Smolenska, Mscisławia y inszego Polesia następuiącego periculum stringit nas et necessitas, żeby y my uważywszy, że chwała Boża conculcatur, Rep-lica dirumpitur a nas et pignora nostra monet albo crudelis seruitus, albo będzie y nie, znosne exilium, do tego się rzucić chcieli, iakobyśmy się zgromadziwszy consociatis viribus et animis nieprzyiacielowi dali odpor, bo nie życze, aby ktore woiewodstwo y powiat errorem hunc admittere miało, żebysię separatis viribus od drugich obronić kiedy mogło, bo małe kupy ostentare arma do tąd było zwykły, a za nastąpieniem nieprzyiaciela pierzchać ze wstydem y z niebezpieczenstwem całey R. pltey muszą, jako tego mamy swieże exempla w Brasławskim, Połockim y Orszanskim powiatach, ktore ochotnie y potrzebnie zebrawszysię, za nastąpieniem potęgi nieprzyiacielskiey pierzchać y rozpraszać się, dodawszy tylo (żal się Boże) nieprzyiacielowi serca, musieli. Życzę tedy abyscie się wm. moie m. pp. zebrawszy w kupę y porządek namowiwszy niepostanowienia swego przysłaniem laudi sui in autentico do Wilna, o co osobliwie ichm pp. urzędnikow grodskich moych m. pp. proszę, participem uczynić raczyli, iakobym ze wszystkich woiewodstw y powiatow, takoweż maiąc przysłane, y sam się w siłach przeizrzał y krol iegomsc pan moy m. także x. iegomsci panu hetmanowi wielkiemu gotowosć wm. moych m. panstw deferre mogł, a potym od tychże wziąwszy ordynans na mieysce wm. moych m. panow naznaczone sam przybyć z ludzmi swieżo zaciągnionemi y credensować wm. moym m. pp. mogł tam, kędy od pomienionych będziem iniunctum, a teraz niewątpiąc, że do ratunku spolney oyczyzny ochotnie rzuciciesię y ze mną bratem y sługą swoym de periculis R—pltey znosić często zechcecie, braterskiey się wm. moych m. pp. confidencyey y łasce s powolnosciami usług moych oddawam, prosząc ichm. pp. urzędnikow grodskich, aby ten uniwersał moy przy wiciach iego kr. msci po parafiach iako naprędzey publikować roskazali. Dan w Narwi, dnia szesnastego augusta, anno tysiąc szescset pięcdzisiąt czwartego. У того универсалу его млсти пна гетмана полного приложоная печатъ одна, а подпис руки тыми словы: Wm. moych młsciwych panow życzliwy brat y sługa powolny Wincenty Corwin Gosiewski podskarbi wielki y hetman polny W. X. Lit. Который универсал за поданем особы верху менованое до книг кгродскихъ Пинских ест усисанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1654—5 г. № 13008 л. 1047.

№ 16—1654 Августа 17.

Универсалъ гетмана в. к. л., Виленскаго воеводы Януша Радивила на имя нѣкоего Яна Менжинскаго, съ разрѣшеніемъ ему набрать отрядъ добровольцевъ изъ всякаго рода людей.

Aktykowanie listu przypowiednego należącego im. p. Mężynskiemu.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсот петдесят пятого, мца Февраля шостого дня.

На враде кгрским Пинскомъ передо мною Петром Капащевскимъ, подстолим и подстаростимъ Минъским, постановившысе очевисто панъ Ян Жыдович, енерал воеводства Минского, покладал и до акт подал лист ясне освецоного княжати его млсти пана воеводы Виленъского, гетмана великого, великого княз. Лит. прыповедный его млсти пану Яну Менъжынскому, ротмистру его кор. мсти служачый, на речъ в нем нижей помененую, просечы, абы тот лист до книг кгродских Минских был актыкованъ и уписан, который уписуючи такъсе в собе мает:

Janusz Radziwił xiąże na Birżach y Dubinkach, pan na Newlu y Siebieżu, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. K. L. Kazimierski, Borysowski, Kamieniecki, Seywenski, Bystrzycki, Wilkiyski, Retowski, Lubecki, Łozowski starosta. Oznaymuie, yż pod teraznieyszy gwałtowny na Rzecz pospolitą od wiarołomnego nieprzyiaciela moskala następuiący czas widząc do usługi tey urodzonego pana Jana Menżynskiego ochote także y w dziele rycerskim, sposobnosć pozwoliłem mu zaciągnąc ochotnika tyle, ile go zebrać będzie mogł z szlachty zbiegłey iako y z czerni y pospolstwa, s tą iednak condycyą, żeby tak z woyska W. X. L. iako s tych ludzi co do obrony fortec należą nie zaciągał, a zebrawszy te ludzie iak nayprędzey za wozem z nimi do mnie do woyska ma przybywać i to czynić, co mu ode mnie roskazano będzie, a włoczyć się po włosciach y ludziom krzywd y ciężaru czynić niema pod karaniem w artykułach woyskowych opisanemi. Dat pod Hołowczynem, dnia siedmnastego awgusta, anno tysiąc szescset pięndziesiąt czwartego. У того листу печат княжати его млсти и подпис рукъ тыми словы: Janusz Radziwił wda Wielki hetman wielki W. X. L. Который же тот лист за поданем его до акт ест до книг уписанъ.

Изъ акт. кн. Минскаго грод. суда за 1650—1655 годы, № 11784 л. 1541.

№ 17—1654 Сентября 1.

Универсалъ польнаго гетмана Корвина-Госѣвскаго обывателямъ Пинскаго повѣта, съ приглашеніемъ шляхты дѣйствовать единодушно въ приготовленіяхъ къ войнѣ.

Akt uniwersału iegomsci p. hetmana polnego, aby w gromadzie byli.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца сентября семъналцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинскимъ, отъ ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, постановивъшысе очевисто козакъ скарбовый, универсалъ ясне велможъного его млсти пана подскарбего великого и гетмана полного вел. княз. Лит. до повету Пинского писаный, въ речы в нем нижей выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал въ тые слова:

Jasnie wielmożni, wielmożni msci panowie y bracia powiatu Pinskiego. Gdy oycowskie iego kr. msci pana naszego miłosciwego pieczołowania, żądania y zdrowey rady

около całosci nas samych y wszystkiey Rzeczy pospolitey nie oczucili nas ad euitanda iacula, ktore nas infallibiliter miały feryre, gdy listowne prozby, incitamenta i obtestationes iasnie oswieconego xcia iegomsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit., mego młsciwego pana y starszego collegi tak ciężkie impety nieprzyiacielskie dotąd odważnie i gloriose strzymuiącego, żadnego paenitus do ratunku y ad resistendum nie zaciągneły za sobą skutku; gdy na ostatek y moie braterskie sollicitationes nic wm. m. m. panow nie sprawiły, ta tedy sama niesczęsna rozproszonego y rozgromionego od srogiey nawalnosci nieprzyiacielskiey rycerstwa W. X. Lit. klęska moueat, tandem spaniałe animusze szlacheckie y do powinney obrony zdrowia, substantii, wolnosci oyczyzny (mimo ktorą inszey szukać exulibus y per mendicata sufragia udawać się in faustissimum) y co kolwiek w niey po chwale Bożey y wierze katholickiey miłego, cara pignora nie wspominaiąc, mamy, niechay wzbudzi mężna dzielność y odwaga, abyśmy nie czekaiąc zbliżaiącego się w domach naszych nieprzyiaciela, mieli sie do ziednoczenia sił y dania odporu nieprzyiacielom bez dalszey zwłoki, ktora nas gubi a nieprzyiaciela umacnia, a inermis stoiąc na dalszy ordinans iego kr. msci pana mego miłosciwego, albo iasnie oswieconego xźęcia iegomsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. czekali, gdzie y ia z ludem zaciągowym przybyć y wm. m. m. panow praeire zdrowiem moim dostoięstwa iego kr. msci pana mego miłosciwego, całosć oyczyzny zastępuiąc gotowem. Ktory uniwersał moy aby wszystkim do wiadomosci doszed, ichmosciow panow urzędnikow grodzkich, aby go na mieyscach zwyczaynych publicować y obwołać kazali. Dan w Wilnie, dnia pierwszego septembra, anno tysiąc szesc set pięcdziesiąt czwartego. У того универсалу печат притиснена одна, а поднис руки тыми словы: Wm. m. m. panow y braci powolny sługa Wincenty Corwin Gosiewski, podskarbi wielki, hetman Polny W. X. L. Podatki swieżo uchwalone y dawne retenta, bez ktorych nie podobna rzecz zbierać ludzi rycerskie, per omnia sacra prosze, raczcie anticipando terminum wnosić do skarbu, kaiąc się za przeszłe remory, ktore nas do ostatniego discriminus wiodo periodu. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродскихъ Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1654—5 № 13008 л. 1109.

№ 18—1654 Сентября 15.

Универсалъ корля Яна Казимира объ оставленіи пинскаго ополченія въ Полѣсьѣ для защиты его отъ непріятеля.

Akt uniwersału iego kr. msci zostawienia przy powiecie Pinskim pospolite ruszenie.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца сентабра двадцат осмого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передомною Владыславомъ Казимером Войною, подстаростим Пинскимъ, отъ ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолскаго установленным, его мсть пан Филон Кгодебъскій, подсудокъ повету Пинского, универсалъ его кор. млсти в речы в нем выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаный:

Jan Kazimierz z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmoydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowski, a Szwedzki, Godski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym urodzonym dignitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszą krolewską. Uprz. y

wier. nam mili. Lubochmy wydali ostatnie wici, abyscie uprz. y wier. w. pod regiment iasnie wielmożnego woiewody Wilenskiego y hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego rowno z drugimi woiewodstwy y powiatami szli pod Minsk na pospolite ruszenie, upatruiąc iednak pericula z tamtey strony od kozaka rebelizanta z Moskwą złączonego następuiące, restringimus pierwsze nasze mandata et diuisionem, kiedy tego necessitas urget, indulgemus, chcemy tedy miec po uprz. y wier. w. abyscie uprz. y w. tamte strone z woiewodstwem Brzeskim (do ktorego osobliwy uniwersał wydać rozkazalichmy) zasczycali, iakoby ad interiora xięstwa Litewskiego od Polesia przez usługę uprz. y wier. w nieprzyiacielowi był acces zabroniony. Uczynicie to uprzeymość y wierność wasza z powinnosci swoiey y dla łaski naszey. Zyczymy zatym uprz. y wier. w. dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie, dnia pientnastego msca Septembra roku panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego, panowania krolewstw naszych Polskiego szostego, a Szwedskiego siodmego roku. У того универсалу его кор. млсти печат притисненая одна, а подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Alexander Naruszewicz pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1654—5 № 13008, л. 1121.

№ 19—1654 г. сентября 23.

Заявленiе Вильгельма Корфа, Николая Тизенгауза и офицеровъ, бывшихъ въ г. Смоленскѣ полковъ Корфа и Корвинъ-Госевскаго о томъ, что они готовы до тѣхъ поръ защищать крѣпость, пока обыватели будутъ доставлять военные припасы и провiанты.

Aktykowanie processu y listu J. K. msci prywatnego w sprawie imsci pana Korfa pułkuwnika J. K. msci.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ петдесят четвертого, мца ноября второго дня.

На враде кгродском, в замку гдрском Минском, передо мною Петромъ Капацевским, подстолим и подстаростим Минским, постановившысе очевисто его мл. пан Вилгелмъ Корфъ, старoста Орлянскій, покладал. и до акт подал протестацыю с книг меских Смоленских выданую, на реч в ней нижей достаточне выражоную, просечы, абы тая протестацыя до книг кгродских Минских актыкована и уписана была, которую уписуючи у книги слово до слова, так се в собе мает:

Feria tertia die vigesima tertia mssis septembris anno milesimo sexcentesimo cuincqaicsimo cuarto, Przed oboygiem urzędem mieyskim Smolenskim stanowszy osoby niżey na podpisach pomienieni podali do akt mieskich Smolenskich gotowym pismem opowiadanie swoie w te słowa pisanę: Przed urzędem Jkm. Ziemskim Smolenskim y urzędem grodzkim iasnie wielmożnego im. pana Filipa Kazimierza Obuchowicza, przy bytnosci samegoż imsci, także przy bytnosci urzędnikow, dygnitarzow, szlachty y rycerstwa wdstwa Smolenskiego, ia Wilhelm Korf, y ia Mikołay Hendrych Tyzenhawz y my wszyscy niżey mianowani oficerowie tak pułku iasnie wielmożnego im. pana Wincentego Korwina Gąsiewskiego, iako y imsci pana Wilgelma Korfa, starosty Orlanskiego, protestamur naprzod przed Bogiem, a potym opowiadamy przed ychmsciami wszytkiemi dygnitarzami, szlachcie y stanu wszelkiego, że gotowi iestechma do dalszey obrony zamku Smolenskiego poty stawać, poki nam siły y żywota naszego stanie, byle nam ychm. dodawali prochow y żywnosci, bez ktorych żaden żołnierz stawac niemoże; o traktatach z nieprzyiacielem my żołnierze wiedzieć nie chcemy, ale ychm. ktorym ten zamek iest podany y tym, ktorzy tu swoię maią maiętnosci, wiedząc o tak wielkich defektach zamku tego, będą

umieli tym zamkiem dysponować, przeto aby te traktaty nam oficerom wysz pomienionym na potym u krula Jmsci y u Rzeczy pospolitey nieszkodziły, te opowiadanie nasze publice do koła ychm. wnaszamy. U tego procesu podpisy rąk ychm. panow oficerow tymi słowy: Wilhelm Korf starosta Orlanski, Mikolaus Hendrich Tyzynawhz obersztеr leytnant, Krzysztoph Solderbach obersztеr leytnant, Maciey Korwin Gąsewski, maior Lorenc Fitynkow ienant maior, Dawid Jordan kapitan, Jan Ludolf Ambruch kapitan, Wilhelm Jan Korf, kapitan Mikołay Jerzy Fitynk, Mateiasz Pliska kapitan leytnant, Oto Frydrych fon Fitinkow enat, Czel kapitan leytnant, Oto Hendruch Pletęberk porucznik, Karol Handrynk porucznik, Tomasz Klekorn porucznik, Hendruch Konarzowski porucznik, Hernest Belink porucznik, Wilhelm Firstenberk porucznik, Jakob Ogierbin porucznik, Fabian Rozen chorąży, Krzysztoph Bistrom chorąży, Jerzy Rozen chorąży, Zewerin Arimos chorąży, Frydrich Tyzhinawz chorąży, Nikołaus Korf chorąży, Johan Jerzy Regier chorąży, Loręs Druk chorąży, Jerhard Fitinkow chorąży, Matyiasz Rynis chorąży, Johon Jerzy Fiferlink chorąży, Tylneyman wachmister leytnant, Hans Sabat feltwebel, Bartel Zefelt szerzant.... nberch szerżant, Laftak szerżant, Jendrzey Nowoselski szerżant, Wilhelm Zehawzen szerżant, Jochim Ambruch szerżant, Andreias Stub podchorąży, Walter Fendlaw kapitanarmus. Co iest do xiąg mieyskich Smolenskich zapisano, y tym wypisem stronie potrzebuiącey wydano. У того выпису пры печати подпис руки тыми словы: Ex actis utrius que ofitii Smolens censis cum licentia consulum extraditum Который же тот выпис за поданем его до актъ ест до книг кгродских Минских уписан.

Изъ акт кн. Минскаго град. суда за 1650—1655 г. № 11784 л. 1441.

№ 20—1654 г. Сентября 28.

Универсалъ короля Яна Казимира пинскимъ обывателямъ о закрытіи судовъ по случаю нашествія непріятеля.

Akt. uniwersału, iego kr. msci limitacy sądow assesorskich.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят четвертого, мца октобра, шестнадцатого дня.

На враде кгродском Пинском, передо мною Владыславом Кизимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати, его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера Вел. Княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского уставовленым, постановившысе очевисто козак, лист универсал его кор. млсти, пна нашего милостивого, в речы в нем выражоной ку актыкованю подал, просечы, абы прынят и уписан был, который уписуючы в книги так се в собе мает:

Jan Kazimierz, krol z Bożey łaski Polski, Wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmodzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedskie, Godzkie, Wandalskie dziedziczny krol. Wszem wobec y kożdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, a mianowicie dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodskim, szlachcie, rycerstwu, obywatelom panstw naszych, ludziom duchownym y swieckim, także urzędom mieskim maydeburskim y wszelkim innym iurisdictiom oznaymuiemy, iż my z pewnych przyczyn, a mianowicie dla niebezpieczenstw od wiarołomnego nieprzyiaciela moskwicina w W. X. Lit. szerzących się, sprawy wszystkie ziemskie y maydeburskie z pozwow z przypozwow, remiss, reiekt, appelaty y innych terminow prawnych, tak na sądy nasze relatyne iako y assessorskie, na dzien trzeci msca Nowembra przypadaiące, odkładamy y pomieniony termin wszytkich spraw y sądow proroguiemy do

do dalszego czasu, o ktorym za uspokoieniem da Bog tych niebezpieczenstw wszytkie woiewodztwa y powiaty przez drugie posledirieysze uniwersały nasze wczesnie przestrzegamy, co do wiadomosci wszytkim w obec przywodząc, urzędom grodskim mieskim roskazuiemy, aby ten list nasz prorogaciyny wszędy za podaniem onego do xiąg przymowany, aktykowany, publicowany y obwołany był koniecznie. Pisan w kancelary naszey dnia dwudziestego osmego msca Septembra, roku Panskiego tysiąc szescset piędziesiąt czwartego, panowania naszego Polskiego szostego, a Szwedzkiego siodmego roku. У того универсалу печат болшая вел. княз. Лит. одна, а подпис руки тыми словы: Albrycht Stanisław Radziwił, kanclerz W. X. Lit. mp. Jan Karol Młocki sekretarz iegomsci. Который лист. за поданем до книгъ кгродскихъ Пинскихъ ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск грод. суда за 1654—5 г. № 13008, л. 1166.

№ 21—1654 г. Сентября 30.

Письмо земянина Павла Левальта Езерскаго ротмистру Яну Быховцу изъ Московскаго плѣна.

Aktykowanie listu prywatnego, pisanego do imsci pana Bychowca od im. pana Jezierskiego.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестъсот петдесятъ четвертого, мца ноября петнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Минском, передо мною Петром Капацевъским, подстолим и подстаростим Минским, постановившысе очевисто слуга его мл. пана Яна Быховца, столника Троцкого, ротмистра его кор. мл. пан Михал Заблоцкий покладалъ и ку акътыкованю до кънигкгродских Минских подалъ лист прыватъный, отъ его млсти пана Левалта Езерского до его млсти писаный, на речъ в немъ нижей помененую, просечы, абы тот лист былъ до къниг кгродских Минских акътыкован и уписан, который уписуючи у книги слово до слова так се в собе мает:

Msci panie rotmistrzu a moy wielce msci panie y bracie a dobrodzieiu.

Szukałem rożnych sposobow, abym mogł wm. m. m. panu y dobrodzieiowi o sobie oznaymić, gdzie sie obracam y gdzie na ten czac zostaie, nieszczęsciu moiemu to przypisawszy, a raczey woli Pana Naywyższego, ktory mie z łaski swey Swiętey nawiedzić raczył, żem sie w ręce Cara Moskiewskiego przez szwankowanie s konia rowno s czeladnikiem moim Zakrzewskim w tey naszey potrzebie dostał, za co wprzod Bogu memu za to podziękowawszy, atoli żemsie żywcem dostał z wielą inney compani s pod rożnych chorągwi, uniżenie wm. m. m. pana y brata prosze, abym w dobrey wm. mego msci pana y dobrodzieia zostawał pamięci, żebys wiedząc o mnie ubogim a prawie utrapionym więzniu chciał pilnego przyłożyć starania swego, abym mogł wespoł z drugiemi ichmsciami w więzieniu siedzącemi recuperowanym zostać, także też y o czeladce moiey y o poczcie, ktory przy chorągwie zostaie, wiedzieć chciał, gdyż na tym koniu wilczatym, ktoregom miał z łaski wm. m. m. pana czeladnik moy Daszkiewicz powodował konia viuczonego tarantowatego, te by miały zostawać wcale na tym com sam siedzał na kasztanowatym, z ktoregom szwankował y ten za chorągwią naszą s tymże koniem, na ktorym czeladnik siedział, ktorego też przed oczyma memi przez kłode szwankował, z gniadym pobieg, za czym uniżenie wm. m. m. pana y dobrodzieia prosze, aby y o tych koniach było staranie, żeby nie gineli, gdyż ych wszyscy znaią, bo tu się do moskiewskiego woyska żaden moy kon sie nie dostał, bo tu wszytkie konie prezentowane, ktore zabranemi zostały, także też y podiezdki wozowe, upraszam, aby za wiadomoscią wm. m. m. pana zostawały. Płonski da o wszytkim wm. m. m. panu sprawe, ieżeli też wozy

uszli y tam przy żywnosci suknia czarna, futro, kilimow dwa, kieca s parą poduszek y z chustami par kilka y czapką zostaie, kotły y recognicia na pana Rudomine przy Płonskim zostaie; za sługi moie prosze, aby były z łaski wm. m. m. pana zatrzymane, co na poczet moy przychodzi, strzelby przy koniach, bandoletow para, pistoletow par dwie zostawac ma, czeladz o nich ma wiedzieć. Trzymam to o łasce wm. m. m. pana, że ni na czym swym szwankować nie będe, a nie mniey o to prosze, abyś mie sługe swego nie opuszczał y niechciał mie z pamięci swey wypuszczać, gdyż mie to nieszczęscie moie na usłudze Rzptey a przy boku samego wm. dobrodzieia mego potkało. O syna prosze, ktory iest przy iegomsci panu Kozdzieleckim, chciey go dobrodzieiu odyskać, a mieć go przy sobie uniżenie prosze; ieżeli bym też recuperowanym przez odmiane niemogł zostać, tedy prosze, aby te zasługi moie wszytkie, konie y inne rzeczy małżące mey oddane były. Długi, ktore by sie okazały pod chorągwią wm. m. m. pana u pana Kisarzewskiego, com winien złotych dwadziescie bez dwu y u pana Rząskiego złotych czternascie, prosze, aby były odyskane, potrąciwszy dług moy winny nieboszczykowi Samuelu Bachowi, ktoremu za konie winien złotych sto osmdziesiąt, prosze y powtore, moy dobrodzieiu, chciey mieć o mnie staranie; ieżelibym z więzienia nie wyszedł, iuż mi Bog moy w tym więzieniu zginąc naznaczył, tedy uniżenie wm. dobrodzieia mego prosze, abyś małżące moiey był opiekunem y dobrodzieiem, a żem testamentu nie czynił, tedy wielce prosze, abyś dobrodzieiu o moiey woli wiedząc, chciał y o małżonce moiey wiedzieć, ktorey wszytko od mała do wiela dożywotnym sposobem tak sumach pieniężnych, ktore na zastawie mam, iako y na oyczystych dobrach i winnych sobie długow na obligi y recognicye do żywota iey samey zapisuie, takim iednak sposobem, aby po długim życiu małżąki moiey ni na kogo innego, tylko na dziatki moie ta summa y oyczyste dobra z ruchomemi rzeczoma, konmi, bydłem, srebrem y złotem spadały, owo zgoła nikomu innemu tego zapisować niema, tylko tym dzieciom moym z małżąką spłodzonemi, z czego według wystarczenia y przemożenia corki ma wyposażać, oyczyzne synom zostawiwszy; a iesli mie Pan Bog da wynisc z więzienia, tedy będe umiał to wm. dobrodzieiowi memu zasługować. *O potędze moskiewskiey oznaymuie*, że sie srodze spotężnił, co na oku widokiem zostaie, że zamki wszytkie koło Smolenska iedne przez zdanie sie, drugie przez miecz pozabirał, gdzie iuż y Smolensk sie podał, iako puszczaią pogłoski, boday y ku Minskowi nie przybliżyli. To oznaymiwszy wm. memu msciwemu panu y bratu, iako sam za sobą, tak y za ubogim pocztem moym a nie mniey za małżąką moią prosze, abys oney opiekunem y dziatkom moym y dobrodzieiem wielkim zostawał; a o oznaymienie małżące mey prosze, aby wiedziała żem żyw, czekaiąc miłosierdzia Bożego y wm. że będziecie o nas mieć swe staranie, o co y posetno upraszam y oddaiąc mie zatym pilnie w łaske wm. m. m. pana, ktorego cale życzliwym zostaie bratem y uniżonym sługą Paweł Lewalt Jezierski. Dat z Dziewicz Gury, dnia trzydziestego Septębris, anno tysiąc szescset pięćdziesiąt czwartym, Pan Kuczuk wmsci sie kłania y ten z wielkiey burzy w wielkim zostaie opatrzeniu lubo go przez gwałt okrzszszono . . . . bo wiem y po dzis dzień za wartą chodzi. А на тыле того листу тытулъ писан тыми словы: Memu wielce msci panu y bratu a dobrodzieiowi memu wielkiemu imsci panu Janowi Bychowcowi stolnikowi Trockiemu rotmistrzowi Jkm. Kozackiemu oddać należy. Который же тот лист за покладанемъ и прозбою особы верху менёное ест до книг кгродских Минских акътыкован и уписан.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1650—1655 г. № 11784 л. 1445.

№ 22—1654 Октября 6.

Универсалъ Пинскаго маршалка Ельскаго о сборѣ Пинскихъ обывателей въ Пинскѣ.

Akt uniwersału iegomsci p. Jelskiego marszałka Pinskiego, aby do Pinska gromadzili.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца октебра шостого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Владиславомъ Казимером Войною, подстаростимъ Пинскимъ, од ясне освецоного княжати его млсти Алрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинскаго, Кгневского и Тухолского установленымъ, постановившысе очевисто пан Лукашъ Копотъ подал ку актыкованю до книг кгродскихъ Пинскихъ универсалъ его млсти пана Лукаша Елского, маршалка повѣту Пинского, в речы нижей в немъ выражоной, который так се в собе мает:

Łukasz Jelski, marszałek y pułkownik powiatu Pinskiego. Wielmożnym ich msciom panom dygnitarzom, urzędnikom ziemskim y grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego także y stanom duchownym. Po zaleceniu usług moych braterskich do wiadomosci donoszę, iżesmy według uniwersału iego kr. msci pana naszego miłosciwego granic iako forty od xtwa Lit. w powiecie naszym pilnuiąc, położywszysie obozem w miescie iego kr. msci Pinsku, laudum takowe ex consensu samych że waszych msciow, aby nie tylko według popisowych quitow, ale uiritim tak z dobr dziedzicznych, zastawnych, arendownych, lennych y dzierzaw od iego kr. msci nadanych, kto sie ieno w powiecie naszym szlachcicem mianuie stawali na pospolite ruszenie s pocztami, żywnoscią, iako do obozu, gdzie tym ostatnim uniwersałem w. mciow moich m. panow y braci przychodzi mi obwiescić, abyscie o tym wszyscy wiedząc, ponieważ grassuiący nieprzyiaciel postronne powiaty splondrowawszy, y w naszym powiecie Pinskim ogniem, mieczem y braniem płonu, niemniey y przysposobianiem hultaistwa coraz sie szerzyć nie ustaie, plondruie. Prze miłosierdzie tedy Boże w. msciow moich mosciwych panow y braci upraszam, abyscie mnie potym winować nie chcieli, iako stroż od iego kr. msci pana naszego miłosciwego y w. msciow mych mosciwych panow samych w powiecie naszym obrany napominam y posetnie prosze, abyscie o surowosci prawa pospolitego w konstituciiach o pospolitym ruszeniu, iako y przez laudum nasze teraznieysze uchwalonych pod utraceniem dobr ziemskich y pocciwosci szlacheckiey, skoro waszych msciow ten moi uniwersał ostatni zaidzie, do miasta iego kr. msci Pinska tak s pocztami viritim, iako y żywnoscią gromadzić raczyli, ponieważ bracia przy iegomsci panu podsędku Pinskim w trakcie Żarzeckim będące, w ustawiczney zostaiąc pracy, temu nieprzyiacielowi wstrent na przeprawach czynią, iakoż o posiłek abysmy onych wspierać mogli codzienne nam prozby. Oddawamsię przytym łasce wmsciow moych msciwych panow y braci. Data w Pinsku, dnia szostego msca oktobra roku tysiąc szesćset pięcdziesiąt czwartego. Wmsciow mych mosciwych panow y braci powolny sługa Łukasz Jelski, marszałek y pułkownik powiatu Pinskiego. Который универсал за поданемъ и прозбою особы выш писаное до книг кгродских Пинскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008 л. 1154.

№ 23—1654 г. Октября 8.

Заявленіе земянина Григорія Войны-Ясенецкаго о разореніи казаками имѣнія Высоцка, Пинскаго повѣта.

Protest y rel. w sprawie iegomsci p. Woyny o spustoszenie Wysocka od kozakow.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца ноябра десятого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдрскомъ Пинскомъ передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростимъ Пинскимъ, отъ ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, żałował y opowiadał urzędnik y sługa maiętnosci Wysocka iegomsci pana Hrehorego Woyny Jasienieckiego y pani małżąki iegomsci pani Krystyny Ulatowskiey Woyniney pan Jakub Matusewicz o tym, iż gdy w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym, w mscu oktobrze, ludzie swawolne kozacy rebelizanci ziednoczywszysie z wiarołomnym nieprzyiacielem moskwicinem z' Ukrainy do kilkudziesiąt tysięcy ludu w powiat Pinski do Turowa, Dawydgrodka, do Stolina wtargnąwszy z chorągwiami swemi swawolnemi wielkie krzywdy, morderstwa, zaboystwa na smierć y nieznosne szkody poczynili, na domy szlacheckie naiezdzaiąc, maiętnosci, konie, bydło rożne y wszelakie dostatki brali, na ostatek poddanych męczyli, zabiiali, domy, gumna palili, gdzie ydąc traktem na Wołyn y w maiętnosci nazwaney Wysocku y wsiow do niey należących z chorągwiami wszedszy, przez trzy dni pod miastem Wysockim w polu taborem stali, czaty puszczali, w ktorey maiętnosci zamku Wysocku wszystkie dostatki, konie, bydło, fanty pobrali; gumna, domy poddanych popalili, pobrawszy samy zamek y trzy folwarki spalili, w cerkwi Wysockiey aperaty pobrali, swiesczenika tamecznego y mieszczan męczyli, pytaiąc się o pieniądzach, rożne męki zadawali y wszelakie ich dostatki, konie, bydło rozne, cyn, miedz y inne rożne rzeczy brali, domy palili, iako też dwor we wsi Tumieniu y młynow dwa przy stawie Tumienskim y rzece Horyniu będące spalili, folwark Brodec spalili ze zbożem do sczętu w popioł przez ogien obrocili, bydło w folwarku pobrali, także folwark pod miastem spalili, wies Jeziory, wies Hnoyną, wieś Klesowo, wieś Wieżycy w niwecz aż do sczętu spalili, poddanych pomęczyli, konie, bydło rożne pobrali y funditus zniesli, a w inszych wsiach także wszystkie dostatki poddanych pobrali, przez ktorą tak wielką desolatią tak sami siebie czym żywić nie maią, iako y powinnosci nie tylko panu swemu, ale y podaczek z ufały seymowey ustanowioney wydać z czego nie maią y niemogą, ktore takowe wielkie spustoszenie y spalenie w niwiecz maiętnosci Wysockiey nam urzędowi donioszszy y opowiedziawszy urzędnik iegomsci pana Woyny że dla wielkiego popalenia w niwiecz y zabrania poddanych za wielką trudnoscią ledwo z dymow dziewętnastu podymne oddać mogą, tę manifestatią do xiąg grodzkich Pinskich zapisać dał.

Пры которомъ оповеданю, ставшы очевисто енерал повету Пинского Ян Ушацкий, квит свой реляцыйный с печатю и с подписом руки своее також с печатю стороны шляхты прызнал в тые слова:

Ja Jan Uszacki, ienerał iego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moym rellacyynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego, msca Nowembra wtorego dnia, z stroną, szlachtą, panem Pawłem Płotnickim, a panem Iwanem Wysockim byłem wzięty na sprawę niżey mianowaną od pana Jakuba Matusowicza, urzędnika maiętnosci iegomsci pana Hrehora Woyny Jasienieckiego y pani małżonki iegomsci nazwaney Wysocka, w powiecie Pinskim leżącey, gdzie za okazaniem widziałem we wsi Tumieniu mieysca y popioł, mianowali że dwor z budynkami przez kozakow w roku teraznieyszym w mscu oktobrze, tudźież y młynow dwa przy stawie Tumienskim y rzece Horyniu będące spalili, gdzie tylko słupy y pale ogorzałe, gdzie młyny byli, potym do folwarku Brodca przyiachawszy za okazaniem widzielismy także tylko popioł, a węgle

słupy ogorzałe, także folwark pod miastem w niwiecz spalony mianował ten urzędnik, że ci zdraycy kozacy ze zbożem roznym w gumnie y przy gumnie będącym, także budynki popalili. W miasteczku Wysocku miescanie opowiedziali, że ciż ludzie swawolni kozacy samych zabiiali, męczyli, pytaiąc się o pieniądzach, konie, bydło rożne y wszystkie ich dostatki w komorach, w swiernach, zamki poodbiiawszy pobrali, że się czym wyżywić nie maią, dom ieden w miescie spalony, iako też y w zamku gdzie budynki byli tylko mieysca a popioł leży. Potym dnia trzeciego iachaliśmy do wsi Jezior, gdzie za okazaniem widzieliśmy tylko popioł, a węgle gdzie wszystkie domy y gumna aż do sczętu popalone. Tamże iachaliśmy do wsi Hnoyna, ktora wszytka wioska do sczętu spalona. Wieś Klesowo i te aż do sczętu spalono, także wieś Wieżyce az do sczętu spaloną, a w drugich wioskach iako opowiadali y mianowali pozostali poddani y urzędnik, że konie, bydło, rożne fanty y inne dostatki domowe pobrali, samych męczyli y na smierć zabiiali, przez ktore popalenie wsiow wysz mianowanych zubożenie y zniszczenie wsiow do tey maiętnosci Wysockiey y należących sami siebie czym żywić y podatkow na seymie przeszłym ufalonych czem oddać niemaią y ten urzędnik iegomsci pana Woyny powiedział, że za wielką trudnoscią ledwo z dymow dziewiętnastu oddać mogą. Co wszystko mną ieneralem y to stroną szlachtą obwiod y opowiedział ten urzędnik y poddani.

A tak ia ienerał z tą stroną szlachtą com widział y słyszał, to wszystko w ten moy kwit rellacyny napisawszy s pieczęcią y s podpisem ręki mey y s pieczęciami strony szlachty do xiąg grodzkich Pinskich daię, Jan Uszacki ienerał ręką. Которое оповедане и сознане енералское и квитъ его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 № 13008, л. 1196.

№ 24—1654 г. Октября 10.

Заявленіе Пинскаго чашника Арнольфа Гедройця о разореніи казаками имѣнія Теребежово Пинскаго повѣта.

Protest y rellacya w sprawie iegomsci pana Giedroycia Czasznika o spalenie Terebeżowa.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца Ноября десятого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Владыславомъ Казимеромъ Войною, подстаростимъ Пинскимъ, отъ ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера великого Князства Литовского, старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым Żałowali y opowiadali iegomsć pan Arnolph Giedroic, Czesnik powiatu Pinskiego y pani małżonka iegomsci iey mosć pani Maryna Lasocka Giedroiciowa, czesznikowa Pinska o tym, iż gdy w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiątym czwartym, w mscu oktobrze, ludzie swowolni kozacy rebelizanci, ziednoczywszy się z wiarołomnym nieprzyiacielem moskwicinem, z Ukrainy do kilkudziesiąt tysięcy ludu w powiat Pinski do Turowa, Dawidgrodka do Stolina wtargnąwszy z chorągwiami swemi swawolnemi wielkie krzywdy, morderstwa, zaboystwa na smierć zabiianiem y nieznosne szkody poczynili, na domy szlacheckie naiezdzaiąc maiętnosć, konie, bydło rozne y wszelakie dostatki brali, na ostatek poddanych męczyli, zabiiali, domy, gumna palili, gdzie ydąc traktem na Wołyn y maiętnosci protestuiących nazwaney Terebeżowie y w miescie Stolinie y wsiach do nich należących z chorągwiami wszedszy przez trzy dni po wsiach plądruiąc, czaty zapuszczaiąc, gdzie dwor Terebeżowski ze wszystkim budynkiem, gumno także ze wszystkim zbożem funditus spalili y w

popioł obrocili, poddanych męczyli, pytaiąc się o pieniądzach, rożne męki zadawali y wszelakie ich dostatki, konie, bydło y inne dostatki, fanty, co się im upodobało brali, wieś Terebezow z pomienionym dworem y z cerkwią do sczętu spalili, wieś Rzeczyce także spalili y młyn przy teyże wsi Rzeczycy na rzece Horyniu będący w niwecz obrocili, popsowali w nim wszelakie naczynie. We wsi Horodysczu, w miasteczku Stolinie konie, bydło, rożne fanty y wszystkie dostatki pobrali y w niwecz wsi spustoszyli, przez ktorą tak wielka desolatią tak sami poddani, ktorzy zostali, siebie czym żywic nie maią, iako y powinnosci nie tylko panom swym, ale y podaczek z ufały seymowey ustawionych wydac z czego nie maią y nie mogo. Ktore-takowe wielkie spustoszenie y spalenie y w niwecz obrocenie maiętnosci Terebezowskiey nam urzędowi doniosszy y opowiedziawszy, że dla tak wielkiego popalenia y w niwecz zebrania poddanych z wielką trudnoscią ledwo z dymow trzydziestu y iednego dymu podymne wydać mogą, te manifestatią do xiąg grodzkich Pinskich zapisać dali.

Пры котором оповеданю тогожъ року, мца и дня вышъ писаного, ставшы очевисто енерал повету Пинского Ян Анъкудовский квит свой реляцыйный под печатми своею и стороны шляхты и с подписом руки свое до книгъ кгродских Пинских прызнал в тые слова: Ja Jan Ankudowski, ieneral iego kr. msci powiatu Pinskiego zeznawam tym moim relacynym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego, msca Nowembra czwartego dnia, z stroną szlachtą panem Bohdanem y Janem Korzeniewiczami byłem wziętym na sprawę niżey mianowaną od pana Teodora Saczkowskiego, urzędnika maiętnosci iegomsci pana Arnolpha Giedroycia, czesznika powiatu Pinskiego y pani małżonki iegomsci, nazwaney Terebeżowa, w powiecie Pinskim leżącey, gdzie przybywszy, za okazaniem tegoż urzędnika widziałem naprzod gdzie wieś Terebeżowo, dwor, cerkiew, gumno było, tylko mieysca, a popioł zostaie, ktore spalenie y w popioł obrocenie mianował, że od kozakow rebelisantow y moskalow w roku teraznieyszym w mscu oktobrze ze wszystkiemi budynkami, zbożem y wszelakiemi dostatkami stało y funditus spalono. Potym do wsi Rzeczycy przyiachawszy, za okazaniem widzielismy także tylko popioł y węgle, słupy ogorzałe, mianował tenże urzędnik że ciż zdraycy te wieś samo Rzeczyce ze wszytkiemi dostatkami w niwiecz spalili y młyn przy teyże wsi Rzeczyce na rzece Horyniu będący w niwiecz obrocili y wszytko w nim popsowali. Potym iachalismy do miasteczka Stolina, gdzie w tym miasteczku zdrapieżeni miesczanie pozostałe opowiedzieli, że ciż zdraycy kozacy rebelisanci z Moskwo samych osob zabiiali, męczyli, pytaiący się o skarbach y pndzach, konie, bydło rożne y wszystkie ich maiętnosci, dostatki w komorach, w swirnach będące od mała do wiela co mogli tylko zastać pobrali, a potym, tegoż dnia iachalismy y do wsi Horodyscza, gdzie pozostałe poddani opowiedzieli, że y te wieś Horodiscze ciż zdraycy kozacy w niwiecz spustoszyli, konie, bydło wszystko y onych ubozstwo, fanty rożne od mała do wiela do sczętu zabrali y te wszystkie wysz mianowane maiętnosci, iako mianowali w niwecz zabrawszy wszelakie dostatki funditus popaliwszy obrocili, przez ktorą tak wielką desolatią tak sami poddani, ktorzy zostali, siebie czym żywić nie maią, iako y powinnosci nie tylko panom swoim ale y podaczek z ufały seymowey postanowionych wydać z czego nie maią y nie mogą y zaledwo tylko iako mianowali z wielką trudnoscią z dymow trzydziestu y iednego podymnego wydać zmogą. Co wszystko pomieniony urzędnik mną ieneralem y stroną szlachtą okazał y oswiadczył. A tak ia ieneral z tą stroną szlachtą, iakom w tey sprawie był, com widział y słyszał, to wszystko w ten kwit relacyny wpisawszy, z pieczęciami moią y strony szlachty y s podpisem ręki mey do xiąg grodzkich Pinskich daię y zeznawam. Pi-

san ut supra. Jan Ankudowski ienerał ręką. Которое оповедане и енералское сознане и квит его до книг кгродских Пинских естъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008, л. 1198.

№ 25—1654 Октября 29.

Универсалъ гетмана в. к. л. Януша Радивила о причиненіи обидъ его Борисовскимъ мѣщанамъ.

Aktykowanie uniwersału należącego mieszczanom Borysowskim.

Лета отъ нарожения Сына Божого тисеча шестсот петдесят четвертого, мца декабра трыдцат первого дня.

На враде кгродскомъ в замъку гдарском Минъском, передо мною Петром Капащевским, подъстолим и подстаростим Минъскимъ, постановившысе очевисто Алекъсандер Федорович и Марко Василевичъ мещане Борысовские, покладали и ку актыкованю до кънигъ кгродских Минских подали универсалъ ясне освецонаго кнежати его млсти пана гетмана великого Великого князства Литовъского, на реч в нем в середине мененую служачый, просечы, абы был до книгъ кгродских Минских актыкован и уписан, которы такъсе в собе мает:

Janusz Radziwił, xiąże na Birżach y Dubinkach, pan na Newlu y Siebieżu, woiewoda Wilenski, hetman Wielki W. X. Lit., Kazimierski, Borysowski, Kamieniecki, Seynenski, Bystrzycki, Wilkiiski, Retowski, Lubecki, Łozowski starosta. Wszem w obec, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie sługom skarbowym, pisarzom y wszytkiemu w obec rycerstwu ieznemu y pieszemu pod władzą mą będącemu starego y nowego zaciągu. Lubo rozumiem, że samo politowanie nad utrapionemi mieszczany memi Borysowskimi wygnancami z woiewodstw y powiatow od nieprzyiaciela spustoszonych sprawić to u w msciow może, żebyscie ich nie krzywdzili y żadney im przykrosci nie wyrządzali, iednak przecie daie ten uniwersal kilkom dziesiąt Borysowcom w iedney gromadzie będącey mieć chcąc y z władze mey pod gardłem roskazuiąc, żebyscie ich, waszmosc wszędzie, gdzie kącik iaki y przytulenie będą mieli, także po drogach namnieyszey krzywdy y przykrosci im nie wyrządzali y żadnego myta brać nieważylisie, bezprawia pod srogim karaniem na nieposłusznych uniwersałom hetmanskim w artykułach woyskowych opisanym. Dat w Koidanowie dnia dwudziestego dziewiątego oktobra, anno tysiąc szescset piędziesiąt czwartego. У того универсалу пры печати подъпис руки тыми словы: Janusz Radziwił woiewoda Wilenski, hetman wielkiego xięstwa Litewskiego. Который же тот универсал за покъладанем и прозбою особъ верху мененых ест до книг кгродских Минъских актыкованъ и уписанъ.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1650—1655 г. № 11784 л. 1472.

№ 26—1654 г. Ноября 2.

Свидѣтельство Смоленскаго воеводы Филиппа Обуховича и другихъ лицъ свѣтскихъ и духовныхъ Смоленскаго воеводства о геройскихъ подвигахъ въ Смоленскѣ полковника пѣшихъ войскъ польскихъ Вильгельма Корфа и польскихъ войскъ.

Aktykatia atestacy ich m. pp. obywatelow wdzstwa Smolenskiego należąca imsci panu Korfowi pułkownikowi ikr. msci.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мца ноября второго дня.

На враде кгродском, в замку гдарском Минском, пере домною Петром Капащев-

ским, подстолим и подстаростим Минским, постановившысе очевисто его мл. пан Вилгелмъ Корфъ, староста Орлянский, покладал и до актъ подал тестимониум их млстей панов обывателей воеводства Смоленского на реч въ ней нижей достаточне выражоною, просечы, абы тое тестимониум до книг кгродских Минских актыковано и уписано было, которое уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

Filip Kazimierz Obuchowicz, wda Smolenski y my niżey na podpisie tak s stanu duchownego iako y rycerskiego w wdstwie Smolenskim mianowane osoby oznaymuiemy, yż maiąc my pro subsidio obrony zamku Smolenskiego zesłane dwa regimenty piesze za ordynacyią iasnie oswieconego xcia im. pana hetmana W.X.L. ieden iasnie wielmożnego im. pana Wincentego Korwina Gąsiewskiego, podskarbiego W. X. L. a drugi im. pana Wilhelma Korfa . . . Orlanskiego, kturzy przyszedszy iuż in ipso ardentissimo następuiącego nieprzyiaciela perykulo, nie czekaiąc obmyslenia de aerario rei publiae, sami z swey dobrey ochoty pro wiribus, wały funditus zruinowane de nowa radice unas piechotą polską murową erigowali y tak one ufortificowali, że y nam będącym na ten czas animus rediuiuus fuit, będąc tey nadziey że ynimicus repulsam patietur, iakoż Diuina potętia (gdy szturm in circum circa był die uiesima sexta augusti ab hora tercia post mediam noctem ad meridiei horam nonam continuo), lubo iuż na murach był nieprzyiaciel, per noctem totam oppugnando, nos defendentes chorągwie, ut uictor futurus postawiwszy na obłamkach tandem auxiliante Deo i za sucursem ychm. panow obersterow pomienionych, una et a nostris viribus fugatus erat nobis reliquens captiosase et campo ante murali cadauere kturych numerus patet prostratos fuisse na trzy tysiące y daley oprocz rannych. Lecz gdy post tantum laborem poczelichmy liczyć alie z szlachty y z ychm. panow oficerow y zołdatow, mieszczan, piechoty murowey zabitych osob było pięcset, rannych; kturzy do dalszey defensiei ostali nie sposobnemi numero dwiescie, restabat nie więcey suma sumarum ludzi do boiu zgodnych, dwa tysiące bez czegoś, kture gdychmy poczeli ordynować na kwatery ad latitudinem moeniorum procz ruinnowo uczynionych suficere nie mogli ad defensionem, a co większa, prochow niestawało do dalszego strzymania następuiącego stusu, defectus chleba miedzy pospolstwem, kozakami y puszkarzami terrebat nuditas, odzieży zaciągowych, kturym pięć czwierci nie płacono praemebat morbus corr ssimus grassabatur . . . . m od kturych bliskie domy zaymowalisię eandem peste sucursu też względem zniesionego naszego woyska non sperebamus. Insuma tedy inopia pulweris paucietate, militum fame, nuditate, infirmitate coacti, gotowi będąc do ostatniey krwi bronić się musielichmy tandem volentes nolentes deserere arcem oppugnatori, ktory tormentis totaliter menia nostra zruinował. Deo teste testamur, że w tych regimentach pieszych alakrytas ad ulteriorem defensionem non defuerat, sed volentes nolentes, ob causas predictas, musieli ysć za zdaniem gotowym, zaczym my obiecuiemy że to sławie y utsciwemu ych m. panow obersztero w y panow oficierow regimentowych nic szkodzić niema.

У того тестимониум подпис рук тыми словы: Filip Kazimierz Obuchowicz, wda Smolenski ręką, Samuel Stanisław Drucki Sokolinski, podkomorzy xięstwa Smolenskiego ręką swą, Jan Woiewodzki sędzia ziemski Smolenski, Nikolaus Slaski societatis Iezu, Stanisław Muniechowski podsędek Smolenski, Alexander Parczewski pisarz ziemski wdstwa Smolenskiego, Jan Heronim Grzymała Krzemieniewski, sekretarz Jkm. ręką własną, Jan Niesz . . . in czesznik Smolenski, Olbrycht Golmont podczaszy Licki, sędzia grodzki Smolenski, Kazimierz Samuel Drucki Sokolinski pisarz grodzki Smolenski, Jakub Szmurłowski de Szmurły ręką własną, Daniel Jan Sty-

bałkowski strażnik Jkm Smolenski, Bazyley Lepunow ręką, Frydrych Hotfelder Korsak, Jan Korsak, Piotr Michał, Heronim Obrynski, administrator y kanonik Smolenski, pleban Mohilewski, mp. Zachariasz Obuchowicz dziekan Smolenski sekretarz Jkm. Jakub Stanisław Woiewodzki, kanonik Smolenski, proboszcz Bielski ręką swą. Atestor totius consultus fratres meorum veram ac fidelem atestationem frater Hiacintus Załuszewski supreor et vicarius ord-is pred-m Ymieniem wszytkiey braciey moiey podpisuię się na tę atestatią y przyznawam et veram et fidelem frater Stanislauus Efremowicz gwardyianus Smolenski, ordinc. Min de obser: Adam Jesman ręką swą, Daniel Hurko podstoli Witepski mp., Kazimierz Eydziatowicz. Jerzy Mokrzecki, Jan Giełdowski, Bakanowski Samuel dworzanin Jkm. Eliasz Doganowski, Wawrzyniec Boniecki, Piotr Swiacki, Jan Stankiewicz kwatermistrz ręką swą, Krzysztoph Jafimowicz, Werner Engielhart, Jan Rumienczewski strażnik, Samuel Łyko ręką swą, Walerian Stanisław Zaleski, Wilhelm Jan Raczynski, Władysław Wiktorin Glinka, Krzysztoph Roszczewski, ręką swą Bartłomiey Żuk, Jan Piotr Gorzechowski, Stanisław Symon Milewski, Fabian Sznabel ręką swą, Wojciech Trębicki ręką swą, Alexander Chocim, Mateusz Stankiewicz, lantwoyt Smolenski, Hapiey Wysocki burmistrz Smolenski ręką swą, Walenty Sokołowski rayca Smolenski, Heronim Kazimierz Dubina, pisarz mieyski Smolenski. Который же тот лист за поданем его до актъ ест до книгъ кгродских Минских уписан.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1650—1655 г № 11784, л. 1439.

Мѣста обозначенныя точками, отъ ветхости бумаги въ подлинникѣ выкрошились.

№ 27—1654 Декабря 4.

Декретъ военнаго суда, по дѣлу о преступленіяхъ Яна Волчка и Станислава Ставецкаго съ присужденіемъ ихъ къ отсѣченію сначала руки, а затѣмъ и головъ.

Aktykowanie dekretu żołnierskiego w sprawie im pana Mężynskiego z czeladzią onego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шесьсотъ пятдесят пятого, мца февраля шостого дня.

На враде кгродском Минскомъ, передо мною Петром Капащевским, подстолим и подстаростим Минским, постановившы очевисто пан Янъ Жыдовичъ, енерал воеводства Минского, покладал и до актъ подал декрет жолнерский на речъ в нем нижей помененую, просечы, абы тот декретъ и з листомъ отворыстым был до книг уписан, который такъсе въ собе маетъ:

Roku tysiąc szescset pięćdziesiąt czwartego, msca Decembra iedynastego dnia.

Przed nami Stanisławem Łowienieckim porucznikiem na ten czas, Stephanem Stanisławem Jasinskim chorążym y wszystkim towarzystwem chorągwie imsci pana Jana Mężynskiego, rotmistrza naszego, za użyciem od imsci pana rotmistrza naszego z productu imsci, ktury z zbiegłey swey czeladzi na imie Jana Wołczka y Stanisława Staweckiego, iako zdraycow, potrzebował według występku onych sądzenia, po ktorych sie to pokazało, że przerzeczony Wołczek z złego umysłu swego panu swemu wprzod sam ieden uieżdzał, iakoż gdy według występku swego na gardło był osądzony, onegosmy pierwszym razem za prozbą naszą od gardła eliberowali, a że nie ustaiąc w tym zamysle swym y nie dbaiąc nic na srogosć karania woyskowego na takowych ustanowionę, we trzy niedziele zaś z przerzeczonym Staweckim, ktury maiąc na ręku swych do powierzenia danych od pana swego pniędzy nie mało z

konmi, z strzelbą precz uiachali, ktorych gdy sam im. pan rotmistrz w drodze doгoniwszy połapał, przy bytnosci nas wyżey mianowanych pytałsię, z iakichby przyczyn tak wiele zaszkodziwszy uieżdżali, tedy ten Wołczek powiedział, że z namowy Staweckiego, ktory zmysliwszy list dobrowolny od im. pna rotmistrza y rękę wyformowawszy, a maiąc za czym uieżdżać tym go do tego pociągnął. My tedy widząc onych w tym występku iako zdraycow iawnych być winnych, gdzie stosuiącsię do artykułow woyskowych y słusznosci samey, aby się takowa swawola uskromiła, przy dekrecie imsci pana rotmistrza y naszym zdaniu za takowy zły występek według zasługi onych przerzeczonego Wołczka, iako nie poiednokrotnego zdrayce, na gardło wskazuiemy, a przerzeczonego Staweckiego, ktory się ważył list sobie utwarzać y rękę pana swego informować, wprzod ucięciem ręki karać, a potym y gardłem, na co i te pismo nasze dla lepszey wiary przy pieczęciach naszych, y ręce swe podpisawszy imsci panu rotmistrzowi naszemu daiemy. Działo się w Wołosowiczach ut supra. У того декрету пры печатех подпис рукъ тыми словы: Stanisław Łowieniecki porucznik ręką. Jako od nieumieiętnego pisma proszony o podpis ręki od imsci pana Jasinskiego, chorążego imsci pana Mężynskiego, Kublicki Mikołay, Гелияшъ Волкъ рукою, Bazyli Romanowski ręką, Jan Łowieniecki ręką. По вписаню листъ проеждчый писаный тыми словы:

Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, a mianowicie ichm. panom urzędnikom na maiętnosciach y załogach będącym do wiadomosci donosze, yż posyłam czeladz moie do maiętnosci imsci pana Tryzny, nazwaną Osowy, dla odyskania rzeczy moich, ktorem tam zostawił z chorągwią idąc, w Czeplaia poddanego imsci pana Tryzny. Wielce tedy upraszam wm. m. m. panow, aby tak teraz iadącym, iako y nazad do mnie powracaiącym z rzeczoma wolny był przeiazd. Co dla lepszey wiary ręką mą podpisuię y pieczęć przyciskam. Dat z Uswiady dnia, czwartego Decembra anno tysiąc szescset pięćdziesiąt czwartego. У того листу пры печати подпис руки тыми словы: Wm. mm. pp. życzliwy przy ll y sługa Jan Mężynski rotm. Который же тот декрет и з листом ест до книг уписан.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1650—1655 г. № 11784 л. 1533.

№ 28—1654 г. Декабря 5.

Грамота Короля Яна Казимира ротмистру Лукашу Росудовскому на сформированіе казачьей роты въ 120 человѣкъ.

Aktykatia listu przypowiednego na rote kozacką J. P. Rosodowskiemu.

Лета отъ нарожения Сына Божого тисеча шестсот пятдесят четъвертого, мца, Декабра чотырнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдрском Минском, передо мною Петром Капащевским, подстолим и подстаростимъ Минскимъ, постановившысе очевисто панъ Стефан Заблоцкий, слуга его млсти пана Лукаша Росудовскаго покладал и ку акътыкованю подал лист его кор. млсти пана нашого млстивого прыповедный, его млсти пану Росудовскому на роту казацъкую даный, просечы, абы тот лист его кор. млсти до къниг справъ кгродских воеводъства Минского был вписанъ, которы такъсе в собе мает:

Jan Kazimierz etc. Urodzonemu Łukaszowi Rosudowskiemu, rotmistrzowi naszemu kozackiemu wiernie nam miłemu łaska nasza krolewska. Urodzony y wiernie nsm miły. Yż za nagłym wiarołomnego nieprzyiaciela nastąpieniem przychodzi nam o całosci panstw naszych y rzeczy pospolitey obmyslać y wszelaką na danie wstrętu nieprzyiacielowi sposabiać gotowość, tedy nie tylko woysko W. X. L. w służbie zatrzymać, ale też ad proportionem sił nieprzyiacielskich augmentować ie ad numerum

woyska na seymie Brzeskim determinatum za rzecz potrzebną rozumiemy, przeto doswiadczoną maiąc wiernosć twoie w dziele rycerskim, dzielnosć y do usługi naszey y Rz-ptey ochote, służbe na kozacką rote wiernosci twoiey, ktora ma mieć w sobie koni sto dwadziescia, przypowiadamy, ktorych porządek taki ma bydz: kon dobry, bandolet y para pistoletow, tak u towarzysza iako y pachołka onego; żołd zwyczayny im z skarbu W. X. L., to iest na kożdą czwierć iednemu na kon po złotych czterdziestu iednemu z kuchennym, a czas służby wiernosci twoiey poczynać się ma odprawować od popisu chorągwie w. t., ktory masz przed pisarzem polnym W. X. L. albo substitutem iego za wiadomoscią hetmanską, ktoremu pisarzowi polnemu albo substitutowi iego imiona y przezwiska wszystkiego towarzystwa chorągwie swey oddać y ten list nasz przypowiedny w bliskim tego mieysca grodzie, gdzie te chorągiew wiernosć twoia zbierać będziesz aktykować powinien. Po odprawieniu tego popisu tam wiernosć twoia pospieszycsię nie omieszkasz, gdzie hetmanskie zaydzie rozkazanie, pilno tego strzegąc, aby tak w ciągnieniu iako y na stanowisku według artykułow woyskowych towarzysz y pachołek każdy zachował, ludzi ubogich wyciąganiem pieniężnych stacij y odkupowaniemsie nie uciążaiąc ani żywnoscią wyciągniono z wozow swoich spiżuiąc albo przykrosci iakich tak naszym iako y duchownym y stanu szlacheckiego poddanym czyniąc, ale sie skromnie y bez ukrzywdzenia ubogich ludzi. nie krążąc ani zabiegow czyniąc po stronach, zachował, a nadto powinne hetmanowi naszemu wszystkim posłuszenstwo wiernosć twoia oddawać będziesz tak, iako sie stanowi szlacheckiemu y powinnosci rycerskiey godzi, także y w dalszym dziele mamy za to że męstwem, dzielnoscią, odwagą, posłuszenstwem y ochotą do przysługi naszey y Rz-ptey przodkować będziesz usiłować y towarzystwo wiernosci twoiey sławe dobrą przed oczyma maiąc, a u nas y Rz-ptey przysługe tobie iednaiąc, za co łaskę naszą wiernosć twoia także y towarzystwo wiernosci twoiey uznawać będzie; na sciągnienie w. t. niedziel szesciu pozwalamy; starać się tedy wiernosć twoia będziesz, abyś pomienioną rote ludzi cwiczonych y iako naywięcey w służbie bywałych sposobił. Dan w Nowym Dworze, dnia piątego, msca Decembra, roku panskiego tysiąc szescset pięćdziesiąt czwartego, panowania naszego polskiego szostego, a Szweckiego siodmego roku. У того листу его кор. млсти прыповедного печатъ прытиснена вел. княз. Лит., а подпис руки тыми словы: Jan Kazimierz krol, Alexander Naruszewicz pisarz W. X. L. Который же тот лист его кор. млсти за прозбою и акътыкованем особы верху писаное ест до къниг справ кгродскихъ воеводства Минского вписанъ.

Изъ акт. кн. Минскаго грод. суда за 1650—1655 годы, № 11784 л. 1459.

№ 29—1654 г. Декабря 12.

Заявленіе Пинскаго и Туровскаго уніатскаго епископа Пахомія Войны-Оранскаго о разореніи казаками принадлежащихъ ему имѣній.

Protest iegomsci oyca władyki Pinskiego o spustoszenie matętnosci od kozakow.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мсца Декабря двадцатаго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростимъ Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, opowiadał y manifestacyą swoią podał w Bodze przewielebny iegomsć xiądz Pachomiusz Woyna Oranski, episkop

Pinski y Turowski, coadiutor metropoliy Kiiowskiey, za daniem sobie sprawy y doniesieniem wiadomosci od urzędnika swego episkopiy Turowskiey pana Jana Rzepnickiego, daiąc takową sprawe, iż co w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym w miesiącu Septembrze y Oktobrze, napadszy niezbożney rebelliy swawolne hultaystwo kozackie w powiat Pinski, maiętnosci xiążęncie, panskie, duchowne, ziemianskie y poddanych ogniem y mieczem plundrowali, pustoszyli y iako mogli po nieprzyiacielsku szarpali y nisczyli, gdzie pod tenże czas napadnienia swego wpadszy do episkopiey Turowskiey w Pinskim powiecie będącey, tak w folwarkach episkopich iako w miesczan w miescie Turowie y u poddanych po wsiach będących, a u niektorych, y w lesie zachowane maiętnosci ruchome, bydło, konie, fanty y leguminy rożne nienasycone swoie łakomstwo rosposcieraiąc, skarbow y maiętnosci nie wypowiedzianie chciwie, by można rzeczy pod ziemią szukaiąc, co się im podobało pobrali, poszarpali, a czego wziąc y zabrać nie mogli to psowali, siekli y palili, psczoły w borach y przy domach będące z barciami rąbali, psczoły z miodem wydarszy barci y ule palili, miesczan poddanych iednych męczyli, inszych na smierć zamordowali, a drugich precz porozganiali y wiele domow we wsiach poddanych episkopiey ogniem wypalili, maiętnosć ich ruchomą pobrali y nie wiedziec iesli to tych poddanych y miesczan ledwo żywo z duszami bez żadnych maiętnosci od strachu wielkiego rozbiegłych do niedopalonych chałup zebrać się może, czyli też żaden iuż nie powruci się, gdyż y po teraznieysze czasy dla wielkiego od tegoż hultaystwa kozackiego niebezpieczęstwa w tamtych kraiach trudno się ma kto osiedziec, owo zgoła te maiętnosć episkopiy Turowskiey, w pinskim powiecie będącą, wniwecz zplundrowali y spustoszyli, tak, iż z tey episkopiy Turowskiey żadnego pozysku iako iegomsci xiędzu episkopowi samemu, tak podymnego do skarbu należącego, dla wielkiego spustoszenia być nie może, z ktorey episkopiey Turowskiey według uchwały, seymu walnego w roku teraznieyszym tysiąc szescet pięcdziesiąt czwartym w Warszawie odprawowanego pierwszey raty szesciorga podymnego z dymow dwudziestu, a z Pinskiey episkopiy z dymow siedmiudziesiąt, co w iedno złączywszy z obudwuch episkopiy z dymow dziewięciudziesiąt podymne zapłacone, a teraz dla wysz pomienionego zniszczenia z episkopiy Turowskiey ze dwudziestu dymow uchwalonego podymnego nie może być płacono, tylko z episkopiy Pinskiey choć z wielkim ciężarem przez żołnierza zubożonych poddanych z siedmiudziesiąt dymow, iesli Pan Bog od dalszego spustoszenia uchować raczy zapłacono być musi. O ktorym takowym spustoszeniu w episkopiy Turowskiey iegomsć xiądz episkop, iako w odległych kraiach będący, niedawno w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym mca decembra wtorego dnia od urzędnika swego tą maiętnoscią episkopiy Turowskiey zawiaduiącego od pomienionego pana Jana Rzepnickiego wziowszy wiadomosć, a upatruiąc, aby w przyszły czas kożdemu chcącemu o tem wiedzieć wiadomo było, dał te manifestacyią swoią do xiąg urzędowych zapisać, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 годы № 13008 л. 1252.

№ 30—1654 г. Декабря 12.

Заявленіе Туровскаго подстаросты Өеодора Левковича о разореніи казаками Туровской волости.

Protest namiesnika Turowskiego o spustoszenie Turowa y włosci od kozakow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят четвертого, мсца Декабра двадцатаго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ Opowiadał y do wiadomosci urzędowey donosił pan Teodor Lewkowicz, podstarosci Turowski, od iegomsci pana Albrychta Zborowskiego, starosty Turowskiego, na mieyscu swym zostawiony, imieniem iasnie wielmożnych ichmsciow: iegomscią panem Alexandrem koniuszym coronnym, iego mscią panem Jerzym marszałkiem coronnym, iegomscią panem Kostantym starostą Sędeckim-Lubomirskiemi y iego mscią panem Janem Zamoskim, podczaszym koronnym, successorow dobr po iasnie wielmożney ieymsci pani woiewodziney Wilenskiey pozostałych, iż co w terznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiątym czwartym roku, ieszcze, od msca Julij, rebelizanci kozacy napadywaiąc na rożne wsi, miasteczka do miasta y zamku Turowskiego należące, chłopow męcząc, na smierć zabiiaiąc, mąjętnosci ich wszelkie zabieraiąc, insze wsi ogniem paląc, aż do dnia dzisieyszego pustoszyć y w niwecz obracać, złączywszysię pospołu z nieprzyiacielem zagranicznym moskalem nie przestaiąc, iakoż wprzod pułk kozacki, pod władzą nieiakiegoś Hryszka Czarnego będący, a potym zaraz tegoż czasu msca Septembra dnia dwudziestego piątego pułk także moskiewski, popołcwicy z ludem niemieckim, chorągwie osmnascie, napadszy wprzody na włosć Smedynską y Turowską, nie tylko w domach chłopskich co znalesć mogli zabrali, ale znayduiąc w lasach chłopow, inszych na smierć pozamęczywali, inni ledwie wygoić się będą mogli, a nawet y samym popom nie folgowali, albowiem popa w. miasteczku Ostrożance, we wsi Smedynie, na smierć zamordowali, we wsi Hlinnie także popa rozstrzelali y poddanych inszych na smierć nie domęczonych żywo w ziemie powrzucawszy pozasypowali, konie, bydło, fanty do namnieyszey rzeczy zabrali, drzewa bartne ze pszczołami y bez pszczoł począwszy odewsi Ryczowa wszyrz y wzdłuż na mil kilkanascie ze pnia posiekli, wsi co naygłownieysze, to iest: wieś Weresnice, wieś Bukcz, wies Hlinno, wieś Kołki z Rudnią y ze młynem, wieś Chrapun co do iedney chałupy spalili y inszych wsi do kilkunastu popołowicy po części popalili, zamek, kosciół, wyrzucaiąc ciała z grobow umarłych, spustoszyli, domy szlacheckie w niwecz obrocili, po ktorych ustąpieniu aż do dnia trzydziestego oktobris rożni z chorągwiami y bez chorągwi po stu po kilkudziesiąt chodzących miasto y włosć pustoszących roznemi sposobami, tak konmi, sukniami, fantami roznemi, pieniędzmi gotowemi mieszczanie godzili, ktorzy zdraycy odwrociwszy rzkomo od miasta, upewniwszy miesczan, że ym żadney krzywdy dziać nie mieli, wszytkiey okoliczney włosci, iakoby w miescie już wcale zostawać miały, z ostatkiem ubozstwa do miasta sprowadzać się kazali. Gdy tedy y włosć wszytka do miasta się sprowadziła, pomienionego tedy dnia trzydziestego oktobra, teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego roku, napadszy tysiąc piechoty z częscią iazdy, wszytkie komory rynkowe kłodki poodbiiawszy y drzwi połupawszy y domy tak popustoszyly y pożakowali, że namnieyszey rzeczy nie zostawiono, miesczan, chłopow, białych głow męczono, gotowe pieniądze wiele kto mogł mieć powymęczywano y na smierć kilku, to iest Demiana Denisowicza, Prokopa y Iwana Charyponowiczow rodzonych braci, żone Dmitra Wołynczycza na smierć zamordowali. Ktorego czasu, iako rożni ludzie z rożnych wsi y miasta dali sprawe, oprocz inney maiętnosci wszelakiey, gdyż tylko w białym odzieniu wszytkich zostawiono, szesć tysięcy bydła rogatego na Ukrayne popędzono, że tedy podymne na bliskim przeszłym seymie w wielkim xięstwie Litewskim uchwalono iest, nie mogąc go żadną miarą tak z miasta, włosci

Turowskiey y Smedynskiey na zniszczonych y w niwecz przez nieprzyiaciela obroconych poddanych wyciągnąć, bo y do tych czas poddani nie wiedzieć gdzie się obracaią, y iesli gdzie się ieszcze chronią, względem że nie maią gdzie mieszkać przez popalenie wsi wiedzieć nie możemy, aby o tem ichmsc panowie poborce y panowie sucolectorowie wiedzieli w iakową paene iasnie wielmożni ichmsc panowie successorowie nie popadli, dał te manifestacyią swą do xiąg grodzkich Pinskich pomieniony pan podstarosci Turowski zapisac. Teodor Lewkowicz podstarosci Turowski, што ест записано.

Изъ акт.кн. Пинскаго Грод. суда за 1654—5 годы № 13008 л. 1250.

№ 31—1654 г. декабря. 28.

Универсалъ гетмана в. к. Лит. Януша Радивила о разрѣшеніи Михаилу Котарскому набрать отрядъ охотниковъ.

Aktykowanie uniwersału x-cia imsci należącego panu Kotarskiemu na zaciąg ochotnika

Лета отъ нароженя сына Божаго тисеча шестсот пятдесят пятого, мца Генвара двадцат пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Минском, передо мною Петромъ Капащевскимъ, подстолимъ и подстаростимъ Минским, постановившысе очевисто его млст панъ Михалъ Котарскій, ротмистр его кор. млсти, покладалъ и до актъ подалъ универсалъ ясне освецоного княжати его милости пана воеводы Виленского Гетмана великого вел. княз. Лит. собе на затягънене охотника служачый, просечы, абы тотъ универсалъ до кънигъ кгродскихъ Минъскихъ былъ уписанъ, который уписуючы такъ се в собе мает:

Janusz Radziwił, xiąże na Birżach y Dubinkach, pan na Newlu y Siebieżu, woiewoda Wilenski, hetman wielki Wielkiego X. Lit. Kazimierzski, Borysowski, Kamieniecki, Seywenski, Bystrzycki, Wilkiski, Retowski, Lubecki, Łoiowski starosta. Oznaymuię yż pod teraznieyszy Rzeczy pospolitey gwałtowny czas widząc do dzieła rycerskiego sposobnosć urodzonego pana Michała Kotarskiego, pozwoliłem mu zebrać ochotnika tyle, yle go zebrać może, s ktorymi nic się nie bawiąc ani krzywd y uciążenia ludziom czyniąc, prosto y iako nayspiezniey do mnie do obozu isć powinien będzie y to czynić, co na dobrych należy kawalerow, podlegaiąc we wszytkim artykułom woyskowym y srogosci prawa. Dat w Minsku, dnia dwudziestego osmego Decembrys, anno tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartego. У того универъсалу печатъ княжати его млсти и подъписъ руки тыми словы: Janusz Radziwił woiewoda Wilenski hetman Wielki wielkiego xisętwa Litewskiego. Который же тотъ универсалъ за поданемъ его до акъть естъ до кънигъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1650 - 5 г. № 11784. л. 152.

№ 32—1655 г. Февраля 23.

Универсалъ короля Яна Казимира Пинскимъ обывателямъ о назначеніи сеймиковъ для выбора пословъ на сеймъ въ Вильнѣ.

Akt. uniwersału iego kr. msci na seymiki y conuocatią do Wilna.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ петдесят пятого, мца Марца двадцат семого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, универсалъ его кор. млсти през козака скарбового до

книгъ кгродских Пинских ку актыкованю прыслано в тые слова писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xżę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmuydzkie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowski, a Szwedski, Godski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym y urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszą krolewską. Uprzeymie y wiernie nam mili! W tak nagłym y cięszkim Rzeczy pospolitey niebezpieczęstwie, gdy wiarołomny nieprzyiaciel moskwicin, złamawszy bezbożnie wieczne pacta bez żadney przyczyny, barziey zdradą niżeli męstwem, tak wiele woiewodztw y powiatow, zamkow, fortec, miast, miasteczek, włosci, szerokich dworow szlacheckich, tak w koronie polskiey, iako y w wielkim xięstwie Litewskim, maiąc condictamen z zdraycą rebellisantem naszym y Rz.ptey Chmielnickim y wszystkim woyskiem Zaporowskim pozabierał, osoby duchowne, szlachty y poddanych iednych w niewolą do Moskwy zapędził, drugich tyranską pozabiiał, trzecich do tego przymusił, że mu przysiądz y znowu się chrzscić nigdy nie słychanym w chrzescianstwie sposobem musieli, a ieszcze się tym nie contentuiąc in visceribus W. X. L. sedem belli założywszy, wszytką swoią na to obraca potęgę, aby ostatek, łakomie y niesprawiedliwie pod się podgarnął, nie tylko z ostatnią zgubą W. X. Lit., ale z krzywdą Bożą y kosciołow Jego swiętych, profanuiąc mieysca Bogu poswięcone, wykorzeniaiąc wiarę swiętą katholicką, nad co by żaden poganin y tyran więcey nie mogł uczynić; ad publicam hanc calamitatem accedit y ta W. X. Lit., że na przeszłym seymie nie obmysliło sobie daley podatkow na zapłate woysku, tylko ad nonam may roku teraznieyszego, ktore za odeysciem tak wielu woiewodztw y powiatow w ręce nieprzyiacielskie y za spustoszeniem ostatka przez żołnierza, niepodobne są do wybrania y zgromadzenia, zkąd na commissiey Minskiey przy zapłacie woysku do wielkich przyszło trudnosci y do takich assecuraty, ktore ostatnim wielkiemu xięstwu Litewskiemu grożą upadkiem, ieżeli pro nona augusti w roku teraznieyszym skuteczna zapłata woysku obmyslona nie będzie; ta za się sine consensu publico być nie może. Seym, ktory iuxta legum nie mogł by być iedno szesć niedzielny y koronie, ktora sobie ad primam January anni sequentis podatki dostatecznie obmysliła, nie iest potrzebny, ani uważywszy wszystkie circumstantie seymowania tak skuteczny żeby, się nim tam praegnanti W. X. L. necessitati w wystawieniu woyska zapłaty pro nona augusti wygodzić mogło, zaczym pro paterna nostra sollicitudine uważywszy u siebie wespoł z panami senatorami przy boku naszym będącemi wszytkie sposoby et absetium przez listy nasze rady zasiągszy, inszego żadnego nie nayduiemy, iedno złożenie w wielkim xięstwie Litewskim conuocatiey przy bytnosci naszey, panow senatorow tak koronnych, iako y W. X. Lit. y przy posłach ziemskich W. X. Lit., zwłaszcza że takowa conuocatia nic nowego nie przyniesie, ani będzie contra vincula unionis, ktore sacro sancte sunt seruanda, bo się żadne na niey leges publicum consensum concernentes nie będą pisały, ale tylko continuabitur to, co iest na przeszłym seymie postanowiono, a do executiey nie przyszło. Zaczym umysliwszy te conuocatią w roku teraznieyszym, tysiąc szescset pięcdziesiątym piątym, msca maia dziesiątego dnia w miescie naszym stołecznym Wilnie odprawić, uprzeymosci y wiernosci waszey żądamy y mieć chcemy, abyscie na seymik te conuocatią poprzedzaiący do Pinska ziachali na dzień dziewiętnasty msca Kwietnia, roku teraznieyszego y na nim uważywszy tak wielką W. X. Lit. potrzebę, takich posłow z posrzodka siebie cum plenaria potestate wysłali, ktorzy by propter amorem patriae pro aris et focis, pro caris pignoribus do tego się tylko mieli, co presentem rei pub· statum concernit, względem satisfactiey

woyska w oddaniu długu winnego y obmyszleniu dalszey onemu zapłaty y sposobu y w daniu odporu nieprzyiacielowi, przeciwko potędze tak wielkiey, z ktorą na panstwa nasze, a osobliwie na W. X. Lit. następuie, nie kładąc żadnych inszych materij w instructie swoie, ktore by extra hanc materiam były y uniwersam concernerent rem publ., gdyż narod bez narodu nic takiego iuxta vincula unionis stanowić nie możem. Declaruiemy też y to, że ta conuocatia ze wszystkim nad tydzeń ieden odprawować się nie będzie powinna y posłowie ziemscy, exclusis omnibus solennitatibus, na seymie obserwari solitis, po propositiey naszey insimul z panami senatorami przy boku naszym propositas materias tractować będą, abysie czasu darmo nie brało do dania prędkiego ratunku oyczyznie, czego wprzod wrodzona po uprz. y w. w. ku oyczyznie miłosci ciężka w tak srogim razie calamitas wyciąga y nasza około całosci iey sollicitudo potrzebuie. Co aby do wszech przyszło miadomosci, urzędowi grodzkiemu Pinskiemu roskazuiemy, aby ten nasz uniwersał do act przyiąwszy na mieyscach zwykłych publicować y obwołać co naiprędzey kazał, ażeby obywatele tamtych woiewodztw y powiatow, ktore na ten czas są w ręku nieprzyiacielskich, iako wierni poddani nasi, ktorzy nam y Rz. ptey wiary dotrzymali, odbieżawszy wszytkich dostatkow y maiętnosci swoich po rożnych mieyscach rozproszeni mieszkaią od tey connocatiey exclusi nie byli y aby posłow swych na nią posłali, ponieważ grodow swych nie maią, naznaczamy im na odprawienie seymiku: Smolenskim w Mirze, Starodubowskim w Lipniszkach, Połockim w Miadziele, Witebskim w Nieswieżu, Orszanskim w Lachowiczach, Mscisławskim w Radoszkowicach, Rzeczyckim w Bychowie Starym, Mozyrskim w Słucku, a uniwersały tym woiewodztwom y powiatom służące, skarb, albo bliższe grody do naznaczonych miast dla publicowania onych odsyłać maią. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego trzeciego msca Lutego, roku Panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedskiego siodmego roku. У того универсалу его кор. млсти печать меншая вел. княз. Лит. одна, а подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz Krol. Jan Dowgiało Zawisz a referendarz y pisarz W. X. L. Который универсал за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1654—5 гг. № 13008 л. 1575.

№ 33—1655 Марта 24.

Декретъ войскового суда по дѣлу о грабежѣ, учиненномъ зем. Охманомъ и Пыпелемъ на проѣзжей дорогѣ.

Aktykowanie Dekretu Woyskowego Sądu Jasnie Wielmożnego Je-o msci Pana Gosiewskie-o Hetmana Polne-o W-o X-a L-o w sprawie Je-o msci Pana Stephana Cedroswkie-o z Panem Krzysztophem Ofmanem y Panem Pypelą Kompanią chorągwie Raytarskiey Pułku Jm. Pana Hetmana Polne-o W. X. L-o.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот петдесят пятого, мца апрыля деветнадцатого дня.

На враде кгродском в замку грском Минском, передо мною Петром Капащевским, подстолим и подстаростим минским постановившысе очевисто слуга его мил. пана Стефана Цедровского, Болтромей Мартинович покладалъ ку активованю именемъ пана своего декретъ войсковый суду ясневелможного его мл. пана Венцентого Корвина Кгонсевского, подскарбего великого, гетмана полного вел. княз. лит., в справе пана своего и компаниею его мил. пана Крейца маиора с паном Крыштофом Офъманом и паном Андреем Пыпелею на реч в нем ниже поменененую, просечы, абы был до книг Кродских минских актикован и уписан.

Который уписуючы слово до слово такъ се в собе мает. Wincenty Coruin Gosiewski, Podskarbi wielki, Hetman Polny y Pisarz Ziemski W-o X-a L-o, Punski, Woliski, Markowski, Łozdzieyski starosta, Ekonomii Olickiey administrator. Przed sąd moy Hetmanski wytoczyłasie sprawa Je-o msci Pana Stephana Cedrowskiego z Kompanią, Pana Kreyca maiora Pułku swego Raytarskiego, mianowicie z Krzysztophem Ofmanem y Andrzeiem Pypelą o zabranie przez nich na drodze, w sposob rozboiu, niemało rzeczy w processie pomienionych, o ktorey sprawie za postanowieniem obwinionych w przyparęce u Pana Alexandra Szrekowa Porucznika tego Kornetu zostaiących, poniewaź obżałowani dobrowolnie do tego znaiąc uczynku zabrane Je-o msci Panu Cedrowskiemu rzeczy u jakowegos żyda być mianowali, przeto Ja pomienionych Ochmana y Pypela, iako winowaycow, zabiegaiąc temu abysie złosć ludzka nie szerzyła, na gardło scięciem wskazuię, a yż te rzeczy u żyda im znaiomego być mianuią, tedy do odyskania onych Je-o msci Panu Cedrowskiemu wydaię ,po ktorym doysciu tych rzeczy abo rozparciusie onie y execucyą nad tymi wynowaycami uczinic pozwalam, a Pana Alexandra Szrekowa porucznika tego Corwetu, poniewaz w przyparęce u siebie będących zdał, wolnym od paręki czynię, przytym iż trzeci obżałowany na imie Krygiec Brezcyga do rozprawy prawney stawać nie chcąc od chorągwie uiechał, na wytrąbienie wskazuię, y gdzie byieno poscigniony mogł być salutę Jmsci Panu Cedrowskiemu tak o paeny iako y o wszystkie szkody zachowuie. Działo sie w Mohilewie. Roku Tysiąc szesc set pięcdziesiąt piątego, msca marca dwudziestego czwartego dnia. У того декрету печатъ и подъписъ руки ясневелможъного его милости пана Гетмана полъного великого князътва литовского тыми словы: Wincenty Gosiewski Podskarbi y Hetman Polny wielkiego xięstwa litewskiego. Который же тотъ декрет за покладанемъ до актъ естъ до книгъ кродских минских уписанъ.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1642—1698 г. № 11783, л. 520—521.

№ 34—1655 Апрѣля 3.

Универсалъ короля Яна Казимира о назначеніи сейма въ Варшавѣ на 19 мая 1655 года.

Akt. uniwersału iego kr. msci na seym do Warszawy.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесятъ пятого, мца апреля шеснадцатаго дня.
На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ передо мною Владыславом Казимером Войною подстаростимъ Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит. старосты Пинского Кгневвскаго и Тухольского установленым, универсалъ его кор. млсти в речы в нем выражоной, до повету Пинского писаный, през козака скарбового ку актыкованью до книг кгродских Пинских поданъ, который такъ се в собе мает:
Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Lith., Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym y urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu szlachcie y wszytkim obywatelom powiatu Pinskiego uprz. y wier. nam miłym łaskę naszę Krolewską. Uprz. y wier. nam mili! Lubosmy z oycowskiey naszey providentiey zabiegaiąc gwałtownym na W. X-two Litt. następuiącym niebespeczęnstwom, z tych ktoresmy w przeszłych uniwersałach naszych namienili przyczyn, złożyli byli w W. X. Lit. przy bytnosci naszey, panow senatorow y urzędnikow koronnych y W. X. Lit., tak-

że przy posłach ziemskich W. X. Lit. conuocatią y oney czas dzień dziesiąty maia w roku teraznieyszym, a mieysce miasto nasze stoleczne W. X. Lit. Wilno, seymikom zasie oną poprzedzaiącym dzień dziewiętnasty msca kwietnia po woiewodzstwach y powiatach naznaczyli y przeztośmy szczegulnym potrzebom W. X. Lit., ktore inakszym sposobem ratowane być nie mogły, zwłaszcza że żadne insze na on czas ktorym by seymem przeszłym prouisum nie było potrzeby Rz. ptey nie zachodziły, ex paterna nostra sollicitudine consulere chcieli, teraz iednak iż zachodzą takie niebespeczenstwa, ktore uniwersam concernunt rem. pub. tak od Moskwy iako y od innych sąsiad nieżyczliwych y z nich tak koronie iako y W. X. Lit. emergunt noua, ktore przed tym nie były y niemogły być praeuisa, pericula, przychodzi nam, idąc za radą panow senatorow y urzędnikow przy boku naszym będących, takie brać przed się media, ktoremi by wszytka Rz.p-ta zewsząd niebespeczenstwy obtoczona, ab ultima ruina sua ratować się mogła, a że Reipub. salus suprema lex est, ta nas do tego przymusza, abyśmy całey Rz. p-tey niebespeczenstwom consulendo, inszy skutecznieyszy sposob obmysliwszy, miasto conuocatiey W. X. Litewskiemu złożoney, ktora by za oddaleniemsię osoby naszey do W. X. Litewskiego, sic stantibus rebus, mogła grauissima całey Rz. p-tey inferre pericula, oprocz innych wielkich przyczyn względem samych częstych z gromadnemi tatarskiemi posiłkami, ktorzy iuż są na usłudze naszey y Rz. p-tey conferentyi y co raz nowych z roznych stron przypadaiących praetensij, seym iako nayprędzy sine ullis solenitatibus złożyli, iakoz on w tak nagłey Rz. p-tey potrzebie tym uniwersałem naszym składamy y mieysce onemu w Warszawie, a czas dzień dziewiętnasty msca Maia, seymikom zaś ten seym poprzedzaiącym tenże dzien dziewiętnasty kwietnia, ktorysmy w przeszłych uniwersałach mianowali, naznaczamy, chcąc mieć po uprz. y wier., abyście na ten seymik na dzień dziewiętnasty msca teraznieyszego kwietnia, iuż pierwszemi uniwersałami naznaczony, do Pinska ziachawszy, posłow swych, ktorychbyście według pierwszych uniwersałow naszych na conuocatią do Wilna wysłać mieli, ponieważ za złożeniem teraznieyszym seymu irritamet nullam te conuocatią mieć chcemy, iuż nie do Wilnia, ale do Warszawy na seym na dzień dziewiętnasty msca maia w roku teraznieyszym przypadaiący wysłali, zleciwszy im, aby te materie, ktore się w przeszłey instructiey na conuocatią daney wyraziły y to tylko, co periculosum reipub. statum concernit y według teraznieyszey instructiey naszey tractowali, a czas seymowania dwuniedzielny tylko na seymikach swych postanowili praecise, bo tak są rzeczy nachylone rei pub., ze namnieysza mora może ią o ostatnią przyprawić zgubę. Z oycowskiey naszey ku dobru pospolitemu miłosci niemożemy miłuiącym oyczyzny synom skutecznieyszego dać do tego incitamentu, iedno communem salutem patriae, ktora in extremis posita periculis hoc unicum od uprz. y wier. w expectat auxilium. Co aby do wszech przyszło wiadomości, urzędowi Pinskiemu grodzkiemu roskazuiemy, aby ten uniwersał nasz do act przyiąwszy, na mieyscach zwykłych publicować y o obwołać iako nayprędziey kazał. Dan w Warszawie, dnia trzeciego msca Kwietnia, roku Panskiego tysiąc szesceset pięddziesiąt piątego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedskiego siodmego roku. У того универсалу печат его кор. млсти канцелярыи меншое вел. княз. Лит. притиснена одна, а подписъ рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Jan Dowgiało Zawisza referendarz y pisarz W. X. Lit. Который универсалъ за поданемъ его до актъ до книг кгродскихъ Пинских естъ уписанъ.

Изъ актовой книги Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008, л. 1643.

№ 35—1655 г. Мая 20

Универсалъ короля Яна Казимира о разрѣшеніи Пинскимъ обывателямъ обороняться отъ отряда добровольцевъ Феліціана Родаковскаго, грабившаго въ Пинскомъ повѣтѣ.

Akt. uniwersału iego kr. msci, aby p. Rodakowskiego gromili.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят пятого, мсца июня пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневскаго и Тухолского установленымъ универсалъ его кор. млсти до повету Пинского писаный, в речы в немъ нижей выражоной, ку актыкованю до книг кгродских Пинских поданый, который так се в собе маетъ:
Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmuydskie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie wielmożnym urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodskim, rycerstwu, szlachcie y wszytkim obywatelom powiatu Pinskiego, także sławetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y pospolstwu miasta, woytom, poddanym włosci starostwa naszego mianowanego Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszę krolewską. Uprzeymie y wiernie nam mili. Mamy tę wiadomosc, iż nieiaki Felicyan Rodakowski—voluntariusz, nie maiąc listu przypowiednego ani żadnego uniwersału naszego, zebrawszy swowolną kupę y do obozu się z nią niespiesząc, wielkie krzywdy y excessa, nie dbaiąc nic na surowosć prawa pospolitego, w pomienionym powiecie y starostwie Pinskim czynić ważysię, ktorego my, iako swowolnego y prawa nie posłusznego cierpieć nie mogąc, ieżeli by dobrowolnie ztamtąd ustąpić niechciał y szkod poczynionych nie nagrodził, a do obozu się iako naprędzey nie spieszył, za oddaniem uprzeymości y wierności waszey tego uniwersału naszego krzywdzić się nie dopuszczać y bronić się pozwalamy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego msca maia, roku Panskiego tysiąc szescset pięćdziesiąt piątego, panowania krolestw naszych Polskiego siodmego, Szwedskiego osmego roku.

У того универсалу его кор. млсти пры печати подписы рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Jan Dowgiało Żawisza referendarz y pisarz W. X. Lit. Который универсал его королевъской млсти за поданемъ его до книгъ кгродскихъ Пинскихъ есть уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго Гродскаго суда за 1654—5 годы № 13008 л. 1786.

№ 36—1655 г. Іюля 12.

Постановленіе Пинскаго сеймика о приготовленіяхъ къ войнѣ.

Akt. laudum ychm. pp. obywatelow p. Pinskiego

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят пятого, мца июля пятнадцатого дня.

На враде кгродском, в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Литов., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, лявдум их милости пановъ обывателев повету Пинского на сеймику постановленого ку актыкованю до книгъ кгродскихъ Пинских подано, которое уписую-

чы у книги слово в слово так се в собе маетъ:

My dygnitarze, urzędnicy ziemscy y grodscy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu Pinskiego, ktorzyśmy się w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt piątym na dzien dwunasty msca Julli dla wysłuchania relacyey imsci pana Łukasza Jelskiego, marszałka Pinskiego y imsci pana Piotra z Terla Terleckiego, sekretarza iego kr. msci, sędziego grodskiego Pinskiego na przeszły seym Warszawski wyprawionych do miasta iego kr. msci y zamku Pinskiego zgromadzili, oznaymuiemy, iż co na tymże seymie sposob securitatis, ktory sobie namowiemy, iest approbowany, tedy widząc zewsząd naglę na Rz.ptą następuiące od nieprzyiaciela pericula, a mianowicie nasz powiat yż iest wszystkim incursiom expositus y wszystka wszystkiego W. X. Lit. obrona od poleskich kraiow na tey fortecy zawisła, tedy otrzymawszy iuż z łaski y prouidenticy iego kr. msci, a za zgodą wszystkiey Rz.ptey przez constitucyą, że się pospolitym ruszeniem od granic naszych nie odrywaiąc, in praesidium powiatu naszego zostawać mamy, chcąc te pospolite ruszenie mieć według prawa y w słusznym porządku one zachować, taki sposob obrony naszey między sobą namawiaiąc vigore praesentium uchwalamy. A naprzod, uprosiwszy za pułkownika iegomsci pana Łukasza Jelskiego, marszałka Pinskiego, ktorego we wszystkich okazyach dobrze dexteritatem y ochotę doswiadczoną mamy, imsci samemu ordinans y dispositią cale w ręce et fidem poruczamy, a imsci pana Bazylego Ordę, miecznego Pinskiego, widząc iegomsci merita w teyże functiey iako chorążego y w tym teraznieyszym pospolitym ruszeniu mieć chcemy, ktory wszytkie munia temu urzędowi należące według prawa obire, władze mieć będzie. Popis generalny składamy sobie na dzień dwudziesty szosty msca Jullij pod Pinskiem, na ktory termin wszyscy osobami swemi, nie poczty tylko wyprawuiąc, według constitucyey blisko przeszłego seymu stawać y ze wszystkim orężem do boiu należącym według dawnych quitow popisać się mamy; a uczyniwszy ten popis, nie roziezczaiąc się, ale iuż w tey służbie pospolitego ruszenia poty, poki y insze woiewodztwa y powiaty pospolitym ruszeniem w polu będą in armis, zostawać powinni będziemy; a gdyby dalsza nieprzyiacielska następowała nawalnosć, tedy iuż osobliwie wszyscy, tak zastawnicy iako arędarze y co tylko na płatach summy maią y na szczegulnych tylko dzierżawach mieszkaią, a zgoła wszyscy ingenere żadnego nie excipuiąc ani wyłączaiąc, od wyższych aż do niższych stanow, sami osobami swemi, kto kolwiek iedno wolnosci szlacheckiey używa, za pszestrogą y uniwersałem tegoż imsci pana pułkownika naszego, na mieysce y termin od iegomsci naznaczony ze wszystką gotowoscią stawać powinni będą. Więc dla dalszego wsparcia, iż ieszcze te pericula większych sił naszych potrzebuią, ponieważ iasnie oswiecone xiąże imsć pan canclerz W. X. Lit. starosta nasz wielką ku oyczyznie miłosć, a ku powiatowi naszemu łaskę, iako zwykł zawsze oswiadczać, y na ten czas strzelcami starostwa swego y piechotę swym własnym kosztem zaciągnioną nas s Panskiey łaski y prowidencyey swoiey wspiera, tedy y my z dobr naszych ziemskich dziedzicznych, lubo zniszczonych do tegosię przykładaiąc, a przychilaiącsię do pierwszego zwyczaiu y ten sposob uchwalamy, iż z dziesiąciu dymow według quitow podymnych iednego pieszego ze wszytkim orężem y gotowoscią wyprawić mamy, ktora ta piechota za uniwersałem imsci pana pułkownika na mieyscu y czasie naznaczonym stawać y według ordynansu iegomosci poty, poki y samo pospolite ruszenie in opere zostawać będzie. Piechota zaś włoczna z dobr iego kr. msci, to iest ze dwudziestu włok, ieden pieszy, seymem uchwalona że ma być do obozu wyprawiona, tedy aby y ta od pospolitego ruszenia nie odrywana, ale ad sotias vires nostras przyłączona była. Spoysrzodku siebie brata naszego iegomsci pana Alexandra Terleckiego do iego kr. msci pana

naszego miłosciwego wysyłamy, ktora iezeli przy granicach tegoż powiatu zostanie, tedy y te pomienioną naszą piechotę włoczną pod władzą tegoż imsci pana pułkownika poddaiemy; a że niektorzy panowie obywatele (iako iuż nas anteacta docuerunt), nie dbaiąc na prawo pospolite, często od pospolitego ruszenia unikaią, ani żadnych ciężarow rownie z drugiemi pociągać nie chcą, tedy to zwerificowawszy, ktory by tego pospolitego ruszenia wespoł z nami odprawować niechciał, albo się iakim kolwiek sposobem od onego uchraniał y w ktorym kolwiek punkcie temu postanowieniu naszemu dosyć nie uczynił, ma iegomosć pan pułkownik nasz wespoł z imsc panem chorążym, po odprawieniu służby quity popisowe rozdawszy, contumacem do grodu na regiestrze podać, a potym na przyszłym da Pan Bóg seymie onego trybem woyskowym do publikowania y wytrąbienia podać. A w tey służbie pospolitego ruszenia aby się iako naylepiey disciplina militaris zachowała, żaden obywatel żadnych exacty y extorsiey ubogim ludziom tak w ciągnieniu iako y stanowisku czynić niema, ale się według prawa de proprio swoią żywnoscią contentować powinien będzie, y owszem kożdy występny według artykułow woyskowych pro demento sądzony y karany być ma. Ktore zgodne postanowienie nasze vigore przeszłego seymu utwierdzony, cale sobie ztrzymać declaruiąc, rękami własnemi naszemi podpisuiemy. Pisan w zamku Pinskim, dnia dwunastego msca Jullij, tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego roku. Łukasz Jelski marszałek y pułkownik powiatu Pinskiego mp. Bazyli Orda mieczny y chorąży na ten czas powiatu Pinskiego. Fiłon Godebski podsędek Pinski, Grzegorz Hophman societatis Jesu rector collegium Pinskiego. Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Samuel Godebski, podstoli Pinski, Chrzysztoph Naruszewicz skarbnik powiatu Pinskiego. Piotr Terlecki z Terla, sekretarz iego kr. msci, sędzia grodski powiatu Pinskiego. Piotr Wodzgir Pokłonski pisarz grodzki Pinski, Jan Dzierzek Skrynca, Andrzey Furs ręką, Heronim Protasowicz, Piotr Dostoiewsky ręką, Mikołay Kazimierz Olszewski, Jacek Mikołay Zakrzewski, Alexander Tur, Krzysztoph Sczepa, Alexander Godebski, Andrzey Protasowicz, Samuel Teodor Kropiwnicki, Jan Michał Kozlakowski, Piotr Jan Hryczyna, Jan Bucela, Adam Małyszewicz, Kałaur Jerzy. Которое лявдум за поданем до книг кгродских Пинских ест уписано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 годы, № 13008, л. 1877.

№ 37—1654 г Іюля 3.

Третье оповѣщене королемъ Яномъ Казимиромъ Пинскихъ обывателей о посполитомъ рушеніи.

Akt. uniwersału iego kr. msci vici na pospolite ruszenie.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят пятого, мца июля двадцать шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит. старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, универсал его кор. млсти за печатю меншою вел. княз. Лит. и с подписом руки его кор. млсти до повету Пинского прысланого на посполитое рушене в речы в нем шырей выражоное ку актыкованю до книгъ кгродскихъ Пинских в тые слова писаный· Jan Kazimierz z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedski, Godski, Wandalski dziedziczny krol. Wielebnym, wielmożnym, urodzonym szlachetnym dignitarzom, urzędnikom ziemskim,

grodskim y wszytkim stanu rycerskiego obywatelom powiatu Pinskiego, uprz. y wier. nam miłym łaskę naszą krolewską. Wielebni, wielmożni, urodzeni, szlachetni uprz. y wier. nam mili. Z oycowskiego naszego affectu y nieustawaiącego pieczołowania życzylichmy iuż niedopiero, abyscie uprz. y wier. w. post tot bellorum procellas do pożądanego tandem tranquillitatis przybiwszysię portu, praw, swobod y wolnosci swoich za szczęśliwego panowania naszego w lubym zażywali pokoiu, swiadkiem są tego seymu przeszłego przy niewczasie naszym, ktoreśmy dla dobra pospolitego y spolney matki naszey oyczyzny mile podeymowali oycowskie starania, kiedy trudy dzienne z bezsennemi złączywszy nocami, wszytkie na to obracalichmy conatus, iakoby nastąpuiącym zabieżawszy niebezpieczenstwom, florentem widzieć mogli patriam; ztąd nie tylko podatki, ale y pospolite ruszenie za zgodą wszech namowili stanow, kiedy coronnego część woyska znaczną w tamtym woysku uczyniwszy diminutią, do woysk W. X. Lit. przyłączylichmy ochotnie, kiedy gwardie nasze custodiam corporis od boku oddaliwszy swoiego, potrzebie uprz. y wier. waszych udzielilichmy chętnie, kiedy nakoniec ex eodem affectu głowę swą własną pro uictima dla uprz. y wier. w. poniesć niewzbranialichmy wczesnie, iakoż tym umysłem y do W. X. Lit. zbliżylichmysie byli, ale że priwatne lauda na seymikach intenty nie respondowały naszey, a zatym niebespieczenstwa coronne znowu nas do corony reuocować musiały, tym czasem wiarołomny nieprzyiaciel moskwicin z rebellizantem potężne złączywszy siły, a pochlebnego szczęscia zaiuszony fauorem nietylko ad interiora oyczyzny naszey libere progreditur, ale y po zostałą część in praedam et spolium zawziąć usiłuie od Szweda, przy tym non contemnenda ingruunt pericula, ieżelibysię iakowemi sposobami commisarzom naszym, ktorychesmy na blisko przeszłym seymie ex mente stanow Rz. ptey wyprawili nie dał uiąć y do słusznych przystąpić niechciał tractatow, zabiegaiąc tedy tempestiue tym na oyczyznę nawalnosciom, widząc zwłaszcza, że woysko lubo w swey dawney y dotąd perseuerat ochocie y za uchwalonemi na zapłatę sobie pro die nona augusti naznaczoną podatkami do dalszych Rz. ptey usług swoią ochoczo pollicetur operam, iednak za ustawicznemi imprezami nieprzyiacielskimi nadweredzone tantae nieprzyiaciela wydołać potędze sine ope et auxilio pospolitego ruszenia nie może, uprz. y wier. w. de imminentibus hisce mutare ostrzegamy periculis, żadaiąc, abyscie uprz. y wier. w. in tam praegnanti reip. necessitate, pierwsze wici za dwoie maiąc na pospolite sie ruszenie, ktoreśmy cale w ręce nasze wzieli y ordinans onego według statutu W. X. Lit. ieżelibychmy sami osobą naszą propter pericula regni być, niemogli, do iasnie wielmożnego wdy Wilenskiego, hetmana wielkiego poszlemy, porządniey niżeli pierwiey, osobami swymi y z dobr swych gotowali, odbiiali spolny gwałt spolnemi siłami pro immunitatibus aris et caris pignoribus piersi swe precludendo onemi ad uiscera tey oyczyzny spolney swey matki aditum zastawiali, a za wysciem drugich y ostatnich wici ex nunc na konia wsiadali y tam, gdzie ordinans nasz praemonstrabit iter, zasczycaiąc y broniąc chwałę Bożą, dostoienstwo nasze y całość Rz. ptey wychodzili, nic o naszym oycowskim nie powątpiwaiąc affeccie, że to, co naymilszego mamy y zdrowie nakoniec nasze dla uprz. y wier. w., dla miłey oyczyzny y powierzonych sobie od Pana Boga (ieżeliby w coronie gwałtownieysze nas nie odrywały pericula) poniesiemy panstw, a yż by te wici nasze tym prędzey do wiadomosci wszytkich przyszły, urzędowi grodskiemu Pinskiemu roskazyiemy, aby wedle zwyczaiu wszędzie obwołane y publikowane były. Dan w Warszawie, dnia trszeciego, msca Jullij roku Panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego, panowania krolewstw naszych Polskiego siodmego, a Szwedskiego osmego roku. Y Toro

универсалу печат меншая вел. княз. Лит. прытисненая одна, а подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Jan Mikołay Stankiewicz Pisarz W. X. Lit. Который универсалъ за поданем до книгъ кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1654—5 гг. № 13008 л. 1915.

№ 38—1655 г. Іюля 13.

Универсалъ гетмана в. к. Лит. Януша Радивила на имя обывателей Пинского повѣта, съ распораженіемъ принять всѣ мѣры и сосредоточить главныя силы на Полѣсскомъ трактѣ, для защиты отъ непріятеля.

Akt. uniwersału xięcia iegomsci p. hetmana względem niebezpieczenstwa.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесятъ пятого, мца июля двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомд Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинскимъ, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, универсалъ ясне освецоного княжати его млсти Януша Радивила, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Лит., до повету Пиньского в речы в немъ выражоной ку акътыкованю до книг кгродских Пинских подано, в тые слова писаный:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, moim wielce młosciwym panom y braci. Janusz Radziwił, xże na Birzach y Dubinkach, pan na Newlu y Siebieżu, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L., służby mę zaleciwszy, ponieważ nieprzyiaciel passy na Berezynie przeszedszy, wszytką następuię od Białey Rusi potęgą y coraz ad meditullium xięstwa tego się pomyka, tedy nielza (?)tylko szczupłe nader woyska zaciągowego skupiwszy siły iemu opponere, gwoli czemu y chorągwie wszytkie na zasłone tractu Poleskiego ordynowane dotąd zostawaiące ztamtąd zwiesć y reuocować muszę, ażeby za zeysciem ich tamta sciana praesidio nudata y nieprzyiacielskim incursiom otwarta niezostawała, azatym aby securitas wmm. mm. panow in extremum nie była przywiedziona discrimen, z powinnosci mey ostrzegam y prosze, abyscie wmmm. panowie sami iak nayprędzey się kupili y własnymi piersiami swymi domow caris pignoribus zasczyt czynili, co w progu będących niebespieczęstw nawalnosć, owszem circutius impendens, ostatniey zguby auersia a zatym własney salutis y całosci w tak ciężkim razie conseruatia wycisnąc może na każdym z wmw. mm. panow, ktorychsię łasce na ten czas oddaięsię z służbami memi. Dat w Wilnie, dnia trzynastego Julij, anno tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego. У того универсалу при печате подписы рукъ тыми словы: wmw. moich młsciwych panow życzliwy brat y sługa Janusz Radziwił, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Который универсалъ за поданем его до книгъ кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008, л. 1901.

№ 39—1655 г. Іюля 14.

Предложеніе Христофора Пакоша, Ѳомы-Станислава Залѣскаго и Станислава Хреnтовича жителямъ г. Пинска выдать въ недѣльный срокъ, подъ угрозой военнаго наказанія, зачинщиковъ нападенія на домъ пана Костялковскаго.

Akt. listu pp. żołnierzow z Kamienca do mieszczan y żydow Pinskich.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят пятого, мца июля девятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, постановившысе очевисто его млст пан Ерый Косцялковский подал ку актыкованю до книгъ кгродскихъ Пинских лист в тые слова писаный:

Panom burmistrzom, raycom, ławnikom, niewiernym żydom y wszystkiemu w obec pospolstwu miasta iego kr. msci Pinskiego. Doszła nas rzetelna wiadomosć, iż z waszey własney naprawy y zbuntowania się nie wiemy z iakich miar, iako dawnymi zostaiąc rebelizantami, naszedszy mocno gwałtem z niemałym tumultem ludzi y z rożnym orężem do boiu przynależącym, nie respektuiąc na żadną rzecz, na gospodę iego msci pana Kosciałkowskiego, towarzysza y deputata, w osobie nas wszystkich będącego, bezbronnego, poczyniwszy niemałe zasadzki, wychodzącego z gospody bez dania żadney przyczyny, tylko czyniąc dawney swey woli waszey umysłowi dosyc, tyransko posiekli, zbili y nielitosciwie zmordowali. O takowy tedy niesłychany zwłaszcza towarzysza hetmanskiego popełniony od was exces, za gorącą y usilną prozbą ichmsciow panow komisarzow, a osobliwie iegomsci pana Giedroycia, czesznika Pinskiego, zatrzymalismysie trochę z chorągwiami do wzięcia rzetelney od was wiadomosci, deklaruiąc iednak to wam pod przysięgą y sumnieniem naszym, iż ieżelibyśmy od was naydaley za tydzień od daty tego listu słuszney inquizycyey niewinnosci waszey y skądsię to poczełą nie otrzymali, tedy takowy exces y obełgę xcia iegomsci pana hetmana rotmistrza naszego zranienie towarzyskie całey chorągwie y wszystkiego obełgę y dizhonor woyska na karkach, żonach, dzieciach y dobrach waszych iako na zdraycach y dawnych buntownikach iego kr. msci y Rzeczy pospolitey mscić mieczem y ogniem obiecuiemy. Daiąc wam tedy przy wielkiey cierpliwosci naszey takową przestrogę prosimy, napominamy y rozkazuiemy, abyscie niechcąc za iednego pryncypała zdraycę niewinnie być paenowany, uczyniwszy słuszną inquisitią przez mieszczan dwuch do nas przysłali y tego winowayce, o ktorym sami lepiey wiecie y z inquisitiey dobrze zrozumiawszy staralisię o to u ichmsciow panow kommissarzow konieczną, aby nam był wydany, co ieżeliby inaczey było, ni na kogo innego, tylko sami na siebie na potym cięszko narzekać musielibyscie, a my przy takiey naszey wielkiey nieznosney y niesłychaney obełdze na żadną rzecz nie respektuiąc y przed Bogiem winny z pomsty naszey nie zostaniemy. Dat w Kamiencu, dnia cztyrnastego Juli, tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego anno. У того листу подписы рукъ тыми словы: Krzysztoph Pakosz, Tomasz Stanisław Zaleski, Stanisław Chreptowicz. Который листъ за поданемъ особы верху помененое до книг кгродских Пинских естъ уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008 л. 1891.

№ 40—1655 г. Іюля 25.

Универсалъ кор. Яна Казимира обывателямъ Пинского Повѣта о неотложномъ сборѣ посполитаго рушенья къ 5-у августа.

Akt, uniwersału iego kr. msci ostatnich vici na pospolite ruszenie w powiecie Pinskim.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят пятого, мца августа осмънадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдрскомъ Пинскомъ, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, универсалъ его кор. млсти до повету Пинского присланый ку акътыкованю до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflantskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym, urodzonym, szlachetnym dignitarzom, urzędnikom ziemskim, dwornym, grodzkim, rycerstwu, szlachcie. obywatelom powiatu Pinskiego uprz. y wier. nam miłym łaska nasza krolewska. Uprz. y wier. nam mili. W ciężkich Rzptey naszey teraznieyszych raziech, gdy dziedziczny panstw naszych nieprzyiaciel moskwicin, za złamaniem wiecznie Panu Bogu poprzysiężonego y hramotami przymiernemi obwarowanego pokoiu, z rebellią kozacką zpotenżniony, nie małę częsci oyczyzny spolney matki naszey spustoszywszy y posiadszy, z niemałą woysk swoych zgraią coraz daley in viscera W. X. Lit. postempuie, z drugiey zas strony od rebelliey kozackiey otwieraią się niebezpieczenstwa, aby tym niezbożnym imprezom nieprzyiacielskim przy woysku zaciągowym gruntowną od przodkow naszych ordynowaną y na seymie przeszłym zgodnie uchwaloną pospolitego ruszenia resistentią, ktora zawsze przytomną pomoc Bozką uznawała, mogł byc uczyniony odpor, po wydaniu przed tym iednych za dwoie wici, pewni będąc należytey uprz. y wier. w. do służby ziemskiey woienney gotowosci, a niemogąc iuż daley wczasom y kosztom uprz. y wier. w. ufolgować, ponieważ summa ta po nas ratowania oyczyzny wyciąga necessitas, przez ninieyszy uniwersał nasz z dobrą o zwycięstwie da Pan Bog nad nieprzyiacielem otuchą trzecie y ostatnie wici do uprz. y wier. w. wydaiemy, chcąc mieć po uprz. y wier. w. y roskazuiąc, abyscie uprz. y wier. w. nie czekaiąc w domach swych nieprzyiaciela, ku zaszczyceniu chwały naywyszszego Pana y powszechney wiary katholickiey rzymskiey, tudzież samych siebie, małżonek, dziatek y fortun swoich, a nie mniey praw, swobod y wolnosci złotych, w ktorychescie się porodzili, skoro za doysciem y publikowaniem ninieyszego uniwersału naszego zarazem ex personis z dobr swoych podług constitutiey seymu blisko przeszłego y dawnego prawa statutowego, nemine excepto, na koń wsiadali y tam, z kądby od Polesia niebezpieczenstwa nastempowały, na dzien piąty msca augusti, w porządku iako naylepszym, pod regiment iasnie wielmożnego woiewody Wilenskiego, hetmana wielkigo W. X. Lit., a w niebytnosci onego y wielmożnego hetmana polnego W. X. Lit., pod regiment wielmożnego woiewody Brzeskiego pospieszyli konieczno. A iesli by z tamtey strony niebezpieczenstwa ustały, tedy się uprz. y wier. w. za doysciem od iasnie wielmożnego woiewody Wilienskiego, hetmana Wielkiego W. X. Litew. uniwersału do wielkiego obozu W. X. Lit. obrocicie, postrzegaiąc na się win prawnych o służbie ziemskiey woienney w statucie W. X. Lit. y w constitutiach seymowych opisanych y dla łaski naszey. Co do wiadomosci wszem w obec przywodząc, urzędowi grodzkiemu Pinskiemu przykazuiemy, aby ten uniwersał nasz za podaniem onego do xiąg przyimowany, actikowany y na mieyscach zwyczaynych publicowany był koniecznо. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego piątego msca Lipca roku Panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego, panowania krolewstw naszych Polskiego siodmego, Szwedzkiego osmego roku. У того универсалу печат меншая вел. княз. Литовского прытисненая одна, а подпись рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol, Jan

Dowgiało Zawisza referendarz y pisarz W. X. Lit.. Который за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 годы, № 13008, л 1960.

№ 41—1655 г. Іюля 28.

Универсалъ короля. Яна Казимира къ обывателямъ Пинского повѣта съ предписаніемъ войску, собранному послѣднимъ посполитымъ рушеньемъ въ повѣтѣ, защищать сначала Полѣсье, а затѣмъ, въ случаѣ окажется нужда, итти на помощь главной арміи.

Akt. uniwersału iego kr. msci do powiatu Pinskiego viritim aby stanowili.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесятъ пятого, мца августа осмънадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ; передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростимъ Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, универсал его кор. млсти до повету Пинского присланый ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаный: Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym, urodzonym, szlachetnym dignitarzom, urzędnikom ziemskim, dwornym, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego uprz. y wier. nam miłym łaska nasza krolewska. Uprzey. wier. nam mili! Ustawiczne ktore nas z W. X. Lit. dochodzą wiadomosci, że iuż woyska wiarołomnego nieprzyiaciela moskwicina przez rzekę Berezyne przeprawiwszysie, wielkim nawałem im daley, tym głębiey in viscera W. X. Lit. postępuią, przywiodły nas do tego, żeśmy in occursum temu nieprzyiacielowi według powszechney zgody y constituciey seymu przeszłego trzecie albo, ostatnie wici z cancelariey naszey W. X. Lit. na pospolite ruszenie wydać roskazali, obawiaiącsię iednak, aby y te ostatnie ratunku siły, za roznemi teraznieyszey constituciey interpretatiami zszczuplone nie były, poniewasz iedne powiaty ku Dynemburkowi in casum, ieżeli by się tam hostilitas nieprzyiacielska prędko wywarła, drugie ku Polesiowi, zkąd także iminent pericula, za przełożeniem od wielmożnych hetmanow W. X. Lit. iko sama potrzeba wyciąga są ordinowane, a woiewodzstwo Brzeskie y Pinski powiat dla obrony swoich granic przy tamtey ścienie zostaie, z tym iednak dokładem, że ieżeli od pomienionych mieysc nie będzie żadne niebezpieczenstwo, wespoł z woiewodzstwy y powiatami, ktore są do wielkiego obozu W. X. Lit. naznaczone, ad idem spieszyć się maią. Oycowską tedy uprz. y wier. w. żądamy y gorącą reduiruiemy, abyscie uprz. y wier. w. iuż prawie extreme ginącey spolney matki oyczyzny takowe przed się wziąwszy niebespieczenstwa, nie patrząc na constitucią y perplexitates, ktore by sie w niey znaliesć mogły, ale samą miłosć ku oyczyznie przed oczyma maiąc, ieżeli są uprz. y wier. w. substantie, złote wolnosci, cara pignora, a nadewszystko chwała Boża, wiara swięta, koscioły Bogu poswięcone miłe, ktore ten niezbożny wiarołomca posiadaiąc, wiare swiętą, za ktorą każdy człowiek pobożny ochoczo umierać powinien, wykorzenić usiłuie, takie siły niezbożney multitudini opponere chcieli y viritim z czym kto może, iako na gwałt do spolnego ratunku bieżeli, iakoby przy łasce Bożey ten niezbożny nieprzyiaciel był pohanbiony, dopomoże wszechmocna ręka Bozka przeciwko temu przewrotnemu wiary swiętey exterminatorowi, a uprz. y wier. w. raz

sobie gwałt uczyniwszy y zagniewanego Boga tą swoią gorliwością przez obronę wiary swiętey ubłagawszy y dostoienstwo maiestatu naszego zasczyciwszy, prędko w złotym pokoiu odpocznięcie y zakwitnięcie z niesmiertelną u wszystkich narodow sławą. To tedy z oycowskiego naszego affectu przełożywszy przez uniwersał nasz teraznieyszy, i terato żądamy y mieć chcemy, abyscie uprz. y wier. w. tak marną wielu całych woiewodzstw y powiatow, miast y zamkow stratą y żałosnym niezliczonych rożney conditiey ludzi zniszczeniem y do wienzienia z domow własnych zabraniem poruszeni y przypadkami ich ostrzeżeni, poki ostatka niezbożny łakomca nie zagarnie y im daley tym barziey ubywaniem woiewodzstw y powiatow sił uprz. y wier. w. nie osłabi, z iaką kto może gromadą y iako nayprędzey przeciwko temu nieprzyiacielowi do obozu spieszyli, co aby do wszech przyszło wiadomosci, urzędowi grodzkiemu Pinskiemu przykazuiemy, aby ten uniwersał nasz za podaniem onego do xiąg przyimowany, actikowany y na mieyscach zwyczaynych publicowany był koniecznо. Dan w Warszawie dnia dwudziestego szostego, msca Lipca roku panskiego tysiąc szesćset pięćdziesiąt piątego, panowania krolewstw naszych Polskiego siodmego, a Szwedzkiego osmego roku. У того универсалу печат меншая великого князства Литовского прытисненая одна, а поднис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol, Jan Dowgiało Zawisza referendarz y pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. 13008, л. 1959.

№ 42—1655 г. іюля 30.

Универсалъ канцлера в. к. л. Альбрехта Радивила съ предписаніемъ обывателямъ Пинскаго повѣта въ возможно большемъ числѣ вооружиться и, соединившись съ войскомъ Брестскаго и Подляшскаго воеводства, дѣйствовать защищая границы короны Польской.

Akt. uniwersału iego kr. msci przy pospolitym ruszeniu viritim.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят пятого, мца августа девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростимъ Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневъского и Тухолского установленым, универсалъ его королевское млсти в речы в нем нижей выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинских поданый в тые слова:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmuyzskie, Mazowieckie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowski, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym, urodzonym, szlachetnym dignitarzom, urzędnikom ziemskim, dwornym, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego uprzeymie y wiernie nam miłym łaska nasza krolewska. Uprzeymie y wiernie nam mili. Żalu pełne niemal na każdy dzien z W. X. Lit. dochodzą nas wiadomosci, że woyska wiarołomnego nieprzyiaciela moskowskiego z rebelią kozacką złączone, niedawno miasto nasze Minsk opanowawszy, co raz głębiey y daley wnętrzne W. X. Lit., woiewodzstwa y powiaty ogniem y mieczem plądruia y rozdzie-

liwszysię na dwoie, iedne ku Wilnowi, a drugie ku Polesiowi, Słonimowi y ku Brzesciowi z niemałą potegą zmięrzaią. Na takowe tedy Rz.ptey naszey utrapienie serdecznie boleiąc, dla obrony tamtego od Polesia kraiu pospolite ruszenie woiewodzstw Brzeskiego y Podlaskiego in unum ku Poleskiey scienie ordinowaliśmy, chcemy przeto po uprzeymosci y wiernosci waszey mieć y oycowsko upominaiąc per amorem sacrorum tudziesz miłey oyczyzny żądamy, abyscie uprzeymosć y wiernosć wasza iuż niemal ostatnie upadaiącą Rz.-ptą widząc, nieprzyiaciela do domow swych nie czekali, lecz wszyscy unanimiter, nie patrząc constitutiey ani quitow popisowych, viritim z iaką kto może gromadą y gotowoscią, by też y chłopow yle może być na głowę gromadziwzsy a złączywszysię z woiewodzstwem Podlaskim, zarazem dla dania wstrętu y bronienia nieprzyiaciełowi u przepraw tak do korony iako y do W. X. Lit. przeyscia, na koń wsiadali, pod władzą y sprawą wielmożnego woiewody Brzeskiego iako nayprędzey pospieszyli, a znoszącsię z woiewodzstwami Brzeskim y Podlaskim, ktore się z uprzeymoscią y wiernoscią waszą łączyć maią, unitis viribus tam, skąd by naywiększa nieprzyiacielska potęga następować miała, integritatem kraiow swych, gdzie będzie potrzeba ukazywała, a mianowicie u przepraw in excubiis stawaiąc męstwem y odwagą swą przy pomocy Bozkiey zaszczycali. Co do wiadomosci wszem wobec przywodząc, urzędowi grodzkiemu Pinskiemu przykazuiemy, aby ten uniwersał nasz wszędzie za podaniem onego do xiąg przymowan, acticowan, publicowan y obwołan był koniecznо. Dan w Warszawie, dnia trzydziestego msca Lipca roku Panskiego tysiąc szescset pięćdziesiąt piątego, panowania krolewstw naszych Polskiego siodmego a Szwedskiego osmego roku. У того универсалу пры печати подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Jan Dowgiało Zawisza referendarz y pisarz W. X. Lit. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ. акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008. л. 1941.

№ 43—1655 г. Августа 2.

Постановленіе могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ пану Кондратовичу Шевнѣ дома, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства изъ Могилева прежняго владѣльца.

Року ҂ахнє (1655) мца авъгуста в (2) дня.

Дане дому од пновъ маистратовыхъ пану Ивану Конъдратовичу Шевни.

Мы войть, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и въсе посполство места Его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шестсотъ пятдесять пятомъ, мца авъгуста второго дня в четверъ, на ратушъ зшедшыс, а то вси згодне и одностайне, абы домы и кгрунта по шляхте, такъже вшелякихъ ляхах, жыдах и мещанах збеглых и зъмерлыхъ позосталые не вакoвали, упатруючы, упалымъ зас и зубожалымъ людемъ вшелякого поратованя жычачы и вчесне тому, абы под час трвог и наѣздовъ неприятелскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшого пожывеня од мещанъ в вале знайдуючых збеглые могли засегати забегаючы, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества наданых, которыми костелные, шляхецкие, жыдовъские, мещанъские и инъшые вшелякие спустошалые и в порожънованю непотребном домы и пляцы в месте Могилеве лежачые, з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавшы, упалымъ людемъ в подел, водлуг

годности кожъдого, розъдавати позволити рачыл, во въсем цале склоняючы и то видячы, ижъ славетный панъ Иванъ Конъдратовичъ, прозываемый Шевъня, презъ неприятеля Его Царского Величества в домахъ спаленыхъ и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ, шкоду и упадокъ поносит, прето для поратованя оного, дом с пляцомъ и будынкомъ на улицы Шкловъской, в вале далномъ, об межу з одное стороны Купиничовъ, а зъ другое дому Данилы Малхерова, такъже комору мурованую в рынку места Могилева, в улицы Шырокой, об межу з одное стороны од рогу а зъ другое Михалки Бузина лежачые, при томъ и иншые добра и кгрунта, такъже сеножати, въ якых колвек границахъ и положеняхъ знайдуючые по панах Ярмоле и Анътипе Омелляновичахъ, прозываныхъ Восчанъкахъ, до неприятел Его Царского величества збегълых позосталые, так якосе здавъна в межах и границах своих дом, комора мурованая и иншые кгрунты и сеножати мели и тепер мают, ничого з тых добръ выш межами помененых не вылучаючы и не выймуючы, вышъ мянованому пану Ивавану Кондратовичу яко сестранкови и найблизъшому в кревъности приятелеви ихъ Вощанъковъ, самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и никгъды не одзовные часы даемъ и пущаемъ, з тымъ обовязъкомъ и конъдыцыею, ижъ з тых добръ вышъ межами описаных вшелякие поплатки, тяжары и повинъности, кгды се яковые трафят, так яко и иншые мещане поносити и на ратушу под присудомъ права майдебурского справовати мает и будет повиненъ, а затымъ моценъ и воленъ будет помененый панъ Иванъ Конъдратовичъ тые добра вышъ межами помененые в поссесыю и держене свое обнявъшы, оными яко своими власными добрами шафовати и кому хотя тые добра дати, продати и даровати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ и не будемъ повинъни, якожъ на инътромиссию и подане тыхъ же добръ выш межами помененыхъ, за прозъбою пана Ивана Конъдратовича приданые и з уряду депутованые шляхетные панове Прохоръ Лукичичъ райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавъникъ Могилевъские, а при них слуги меские присяглые Иванъ Мартиновичъ и Отрошко Лучыникъ, кгды позъверненю се своимъ реляцыю учынили, ижъ до тыхъ добръ вышъ межами помененыхъ нихто ни з якимъ правомъ за потрыкротным и четвертый разъ над право урядовъне и правъне учыненымъ приволыванемъ не одозвалъ и оныхъ не боронилъ. Пре то мы урядъ меский Могилевский тые жъ вышъ межами помененые добра, безъ жадное ни одкого учыненое перешкоды, помененому пану Ивану Конъдратовичу Шевъни в инътромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зезволене такъ же и реляцыя увяжчыхъ урядовыхъ до книг меских Могилевъскихъ естъ записана. Лета от создания миру зрѯз (7167) мца априля кѳ (29) дня взглядомъ тых вышъ менованых добръ панъ Иванъ Конъдратович з паны Ярмолою и Анътыпою Омеляновичами за приездом их принявши угоду тых же всихъ добръ оным уступил и в вечную поссессию и держене свое обняти позволилъ, при бытности шляхетного пна Игнатия Анъдреевича райцы Могил. Захарый Бережецкий м. писар.

Изъ актовой книги Могилев. магистр. за 1655 г. № 1202, л. 225 обор.—226.

№ 44—1655 г. Августа 2.

Постановленіе Могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Прохору Лукиничу дома, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства изъ Могилева прежняго владѣльца.

Року ѧх҃не (1655) мца авъгуста в҃ (2) дня.

Дане дому од пнов маистратовых пану Прохору Лукиничу райцы.

Мы войтъ, райцы и лавники и все посполство места Его Царского Величества Могилева в року теперешнемъ тисеча шестсотъ пятдесят пятомъ, мца авъгуста второго дня, на ратушъ зшедшысе, а то вси згодне и одностайне, абы домы и кгрунта по шляхъте, также вшелякихъ ляхахъ и жыдахъ збеглыхъ и змерълыхъ позосталые не вакобали, упатруючы, упалымъ зас и и зубожалым людем вшелякого поратованя жычечы и въчесне тому, абы под час трвогъ и наезъдовъ неприятельскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшаго пожывеня од мещанъ в вале знайдуючыхъ збеглые могли зассгати, забегаючи, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества даных, которыми костелные, шляхецъкие, жыдовъские и иншые вшелякие спустошалые и в порожънованю непотребном домы и пляцы в месте Могилеве лежачые з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавшы, упалымъ людемъ в подел, водлуг годности кожъдого, роздавати позволити рачылъ, во въсемъ цале склоняючы и то видячы, ижъ шляхетный панъ Прохоръ Лукиничъ, райца Могилевский, презъ неприятеля Его Царского Величества в домахъ спаленыхъ и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ, шкоду и упадокъ поносит, прето для поратованя оного домъ с пляцомъ и будованемъ по пану Рудницкомъ, до неприятел Его Царского Величества збегломъ позосталый, в рынку места Могилевъского об межу з одное стороны брамы Ярчаковы и од рову, а съ другое од дому меского, в которомъ панъ войтъ мешкает, тыломъ зас од пана Мартина Овъсеевича, лавъника Могилевъского лежачый, такъ якосе здавна в межахъ и границах своих мел и теперъ мает, ничого з того дому не вылучаючы и не выймуючы, вышъ мянованому шляхетному пану Прохору Лукиничу, райцы Могилевъскому самому, жоне, детямъ и потомъкомъ его на вечъные и никгъды не оодзовъные часы даемъ и пущаем, з тымъ обовязъкомъ и кондицыею, ижъ с того дому вшелякие поплатки, тяжары и повинъности, кгдысе яковые трафят, такъ яко и иншые мещане поносити и на ратушу под присудомъ права мейдебурского справовати мает и будет повиненъ, а за тымъ моценъ и воленъ будет помененый панъ Прохоръ Лукиничъ, райца Могилевъский тот домъ с пляцомъ и будованемъ в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати и кому хотя тот домъ дат, продат и дароват, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ и не будемъ повинъни, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ дому за прозъбою пана Прохора Лукинича райцы приданый и з ураду депутованый шляхетный панъ Мартинъ Овсеевичъ, лавъникъ Могилевъский, а при нимъ слуга меский присяглый Отрошко Лучывникъ, кгды по зъверненю се своимъ реляцыю учинили, ижъ до того вышъ межами помененого дому с пляцомъ и будованемъ нихто ни зъ якимъ правомъ за потрыкратным и четвертый разъ над право урадовъне и правъне учыненымъ приволыванемъ не одозвалъ и оного не боронилъ, прето мы урадъ меский Могилевский тот же домъ с пляцомъ и будованемъ Рудницкого, межами вышъ описаный, помененому пну Прохору Луки-

ничу, райцы Могилевъскому, без жадное ни од кого учыненое перешкоды в инътромиссию и спокойное держене на вечъные и не порушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зезволене такъже и реляцыя увяжъчыхъ урадовых до книг меских Могилевъскихъ ест записана.

Изъ акт. кн. Могилев могистр. за 1655 г. № 1202 л. 211.

№ 45—1655 г. Августа 2.

Постановленіе Могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Геляшу Карповичу дома, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства прежняго владѣльца.

Року ахне (1655) мца авъгуста в (2) дня.

Дане дому од пнов маистратовыхъ пану Гелияшу Карповичу.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и въсе посполство места Его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шест сот пятдесят пятомъ, мца авъгуста второго дня, в четвер на ратушъ зщедшысе, а то вси згодне и одностайне, абы домы и кгрунта по шляхте, такъже вшеляких ляхах и жыдах збеглых и змерлых позосталые не ваковали, упатруючы, упалымъ зас и зубожалымъ людемъ вшелякого поратованя зычачы и въчесне тому, абы под час трвог и наездовъ неприятелскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшаго пожывеня од мещанъ в вале знайдуючых збеглые могли засегати, забегаючы, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества наданых, которыми такъ костелные, шляхецкие, жыдовские, яко тежъ и инъшые вшелякие спустошалые и въ порожнованю непотребномъ домы и пляцы, в месте Могилеве лежачые, з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавъшы, упалым людем в поделъ, водлуг годности кожъдого, роздавати позволити рачылъ, во въсемъ цале скланяючы и то видячы, ижъ панъ Гелияшъ Карповичъ през неприятеля Его Царского Величества в домах спаленыхъ и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ, шкоду и упадокъ поносит, прето для поратованя оного домъ с пляцомъ и будованемъ в паркане об межу з одное стороны пановъ Тутъкевичовъ, а зъ другое од дому пановъ Сущевъскихъ и дому Рыневичового, тыломъ зас од валу лежачый, по Якубе Срединским, до неприятелей Его Царского Величества збегломъ позосталый, такъ яко се здавъна в межах и границах своихъ мелъ и тепер мает, ничого з тогожъ дому и пляцу не вылучаючы и не выймуючы, вышъ помененому пану Гелияшу Карповичу самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и никгъды не одзовъные часы даемъ и пущаемъ, з тымъ обовязкомъ и конъдицыею, иж с того вышъ межами помененого дому с пляцомъ и будованемъ вшелякие поплатки, тяжары и повинности, кгды се яковые трафят, такъ яко и инъшые мещане поносити и на ратушу подъ присудомъ права майдебурского справовати мает и будет повиненъ; а зтымъ моценъ и воленъ будетъ помененый панъ Гелияшъ Карповичъ, тотъ домъ с пляцомъ и будованемъ в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати и кому хотя тот домъ с пляцомъ и будованемъ дати, продати и даровати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маем и не будемъ повинъни; якожъ на инътромиссию и подане тогож вышъ межами помененого дому с пляцом, за прозбою пана Гелияша Карповича приданые и з ураду депутованые шляхетные панове Улас Казанович райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавъникъ, а при них слуга меский присяглый Яцъко Ивановичъ, кгды по зверненю ся своимъ

релящыю учынили, ижъ до того вышъ межами помененого дому и пляцу нихто ни зъ яковымъ правомъ за по тры кротнымъ и четвертый раз над право урадовъне и правне учыненымъ приволыванемъ не одозвалъ и оного не боронилъ, прето и мы урад меский Могилевъский тот домъ с пляцомъ и будованемъ по Якубе Срединском позосталый помененому пану Гелияшу Карповичу, безъ жадное ни од кого учыненое перешкоды, в интромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовых зезволене, также и релящыя увяжъчых урадовыхъ до книг меских Могилевъскихъ естъ записано.

Изъ акт. кн. Могилев. магистр. за 1655 г.—№ 1202, л. 183.

№ 46—1655 г. Августа 2.

Постановленіе могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Гавріилу Ивановичу пустого плаца въ вознагражденіе за убытки, причиненные ему непріятельскимъ войскомъ.

Року ҂ахне (1655), мца авъгуста в (2) дня.

Дано пляцу од пнов маистратовыхъ Гавърыле Ивановичу.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и въсе посполство места Его Царскаго Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шестсот пятдесят пятомъ, мца авъгуста второго дня, в четверъ, на ратушъ зшедшыс, а то вси згодне и одностайне, абы вшелякие кгрунта в рынку места Могилева в вале земълянымъ меньшомъ в пустопы лежачые не вакоъали, упатруючы и завъчасу тому, абы на таковыхъ кгрунтахъ вакуючыхъ мещане ку обороне места пожытечные домы и мешканя свои мети могли, забегаючы, кгрунтъ зас называемый Миколский, даремъне лежачый видячы, а час небеспечъный упатруючы и в томъ до привилиевъ од Его Царского Величества месту Могилеву наданыхъ в цале и во въсемъ складаючы, упадокъ зас в маетности презъ Гавърылу Ивановича мещанина Могилевъского под час наездовъ неприятелскихъ понесеный видячы, прето оногожъ ратуючы, пляцъ голый на кгрунте Миколскомъ об межу з одное стороны Ивана Полуя, а зъ другое Оникея Гавърыловича лежачый, ничого з того пляцу яко естъ розмереный не выймуючы и не вылучаючы, вышъ мянованому Гавърыле Ивановичу, мещанину Могилевъскому, ему самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные часы даем и пущаемъ, з тымъ докладомъ и обовязкомъ, ижъ помененый Гавърыло Ивановичъ з того пляцу вшелякие повинъности, тяжары, послушенства и поплатки, если яковые уставълены и уфалены згодне будут, до ратуша полнити, а надто под послушенъствомъ ратушнымъ и присудомъ права майдебурскаго знайдовати и справоватися мает и повиненъ будет. А затымъ моценъ и воленъ будет помененый Гавърыло Ивановичъ, мещанинъ Могилевъский, тотъ пляцъ голый, межами вышъ описаный, в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати и на немъ вшелякие будынъки выставовати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ пляцу за прозбою помененого Гавърылы Ивановича приданые и з урадду депутованые шляхетные панове Прохор Лукиничъ райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавъникъ Могилевъские, а при нихъ слуги меские присяглые Иванъ Мартиновичъ и Отрошко Лучывъникъ, кгды по зъверненюсе своимъ релящыю учынили, ижъ до того вышъ межами помененого пляцу голого нихто ни з якимъ правомъ за потрыкротным и четвертый

раз над право урадовъне и правъне учыненымъ приволыванемъ не одозвалъ и одного не боронилъ, прето мы урадъ меский Могилевъский тот же пляцъ голый межами вышъ описаный, помененому пану Гавърыле Ивановичу, мещанину Могилевъскому, безъ жадное ни од кого учыненое перешкоды в инътромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зезволене, такъже реляцыя увяжчых урадовыхъ до книг меских Могилевъскихъ естъ записана.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрата за 1655 г. № 1202 л. 185.

№ 47—1655 Августа 2.

Постановленіе могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Максиму Федоровичу пустого плаца, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства прежняго владѣльца.

Року ҂хнє (1655) мца авъгуста в (2) дня.

Дане пляцу од пновъ маистратовых пану Макъсиму Федоровичу.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и все посполство места Его Царского Величества Могилева в року теперешнемъ тисеча шестсот пятдесят пятомъ, мца авъгуста второго дня, в четверъ, на ратушъ зшедшыс, а то вси згодне и одностайне абы домы и кгрунта по шляхте, такъже вшелякихъ ляхахъ и жыдах збеглыхъ и зъмерлыхъ и побитых позосталые не ваковали, упатруючы, упалымъ зас и зубожалымъ людемъ вшелякого поратованя жычачы и въчесне тому, абы под час трвог и наезъдовъ неприятелскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшого пожывеня од мещанъ в вале знайдуючыхъ збеглые могли засегати, забегаючы, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества наданых, которыми костелные, шляхецъкие, жыдовские и инъшые вшелякие спустошалые и в порожнованю непотребномъ домы и плацы в месте Могилеве лежачые, з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавъшы, упалымъ людемъ в подел, водлуг годности кажъдого, роздавати позволити рачыл, во въсемъ цале скланяючы и то видячы, ижъ панъ Макъсимъ Федоровичъ, мещанинъ Могилевъский, презъ неприятеля Его Царскаго Величества в домахъ спаленых и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ, шкоду у упадокъ поносит, прето для поратованя оного пляцъ голый по Милядовъскомъ до неприятел Его Царского Величества збегломъ позосталый, в рынъку места Могилевъского обмежу з одное стороны Ларка Мисковича Кравъца, а зъ другое Махайла Сциблы рымара, тыломъ зас од Олены Яновое войтовичовое лежачый, так, яко се здавна в межахъ и границахъ своихъ мел и теперъ маетъ, ничого з тогожъ пляцу не вылучаючы и не выймуючы, вышъ мянованому п-ну Макъсиму Федоровичу самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и нигъды не одзовъные часы даемъ и пущаемъ, с тымъ обовязкомъ и конъдицыею ижъ с того пляцу вшелякие поплатъки, тяжары и повинности, кгдысе яковые трафят, такъ яко и инъшые мещане поносити и на ратушу под приеудом права майдебурского справовати мает и будет повинен, а за тымъ моценъ и воленъ будет помененый панъ Макъсимъ Федоровичъ тотъ пляцъ голый в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати, домы на немъ будовати, муры выставъляти и кому хотя тотъ пляцъ дати, продати и даровати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынит и задавати не маемъ и не будемъ повинни, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ пляцу за прозъ-

бою помененого пана Макъсима Федоровича приданый и з урлду депутованый шляхетный панъ Ярмола Ивановичъ, лавъникъ Могилевъский, а при нимъ слуга меский присяглый Отрошко Лучывъникъ, кгды по зверненюсе своимъ реляцыю учынили, ижъ до того вышъ межами помененого пляцу голого нихто низъякимъ правомъ не отозвалъ и оного не боронилъ, прето мы урад мескій Могилевъскій тот же пляцъ голый Милядовъского, межами вышей описаный, помененому пану Макъсиму Федоровичу безъ жадное ни од кого учыненое перешкоды въ инътромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушъные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовых зезволене такъже и реляцыя увяжчыхъ урадовых до книг меских Могилевъских ест записано.

Изъ акт. кн. Могилев. Магистр. за 1655 г. № 1202 л. 214.

№ 48—1655 г. Августа 2.

Постановленіе могилевскго магистрата объ отдачѣ Савелію Ивахович пустого плаца въ вознагражденіе за убытки, учиненные ему могилевскимъ войскомъ.

Року ахне (1655) мца авъгуста в (2) дня.

Дане пляцу од пановъ маистратовых пану Савелию Иваховичу райцы.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и въсе посполство места Его Царского Величества Могилева в року теперешнемъ тисеча шестсотъ пятдесятъ пятомъ, мца авъгуста второго дня, в четвер, на ратушъ зшедшые, а то вси згодне и одностайне абы кгрунта под присудомъ права майдебурского здавна знайдуючые в даремъномъ положеню не ваковали, овшемъ упатруючы, абы людми месту пожытечъными и заслужоными были осажоными, а надто упалымъ и въ домах за найстемъ войска Литовъского спаленыхъ и спустошалыхъ знищонымъ вшелякого жычачы поратованя, то зас, ижъ панъ Савелий Иваховичъ, райца Могилевский, за найстемъ войска Литовъского, такъ в домахъ спаленыхъ яко тежъ и каменицы спустошоной, тудежъ и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ и упадокъ поносит, прето оного ратункомъ вспираючы, а найбарзей на заслуги прошлых летъ и под час облеженя од войска Литовъского около опатрованя места през него понесеные и поднятые респектуючы, пляц голый, тут в месте Могилеве в вале меншомъ не далеко од ратуша, на которомъ прошлыхъ часовъ канъцелярыя меская стояла, а тепер в пусте знайдует, об межу з одное стороны дому небожъчыка отца Микития Мартимъяновича, а зъ другое од половичъное части пляцу меского, пану Захарышу Бережецъкому, писару мескому Могилевъскому од нас конъферованого лежачый, никому ни въ чомъ не пенъный и не заведеный и такъ пред тымъ, яко тежъ теперъ жадною сумъмою не онерованый, вышъ помененому пану Савелию Иваховичу, райцы Могилевъскому, самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные часы даемъ и пущаемъ и заразъ в моцъ, держене и реалную поссессыю обняти позволяемъ, з тымъ докладомъ и обовязкомъ, ижъ з того пляцу за выставенемъ дому и будынъку вшелякие повинъности и поплатъки, кгдысе яковые трафят, такъ яко и инъшые мещане поносити и полнити мает, а затымъ моценъ и воленъ будетъ помененый панъ Савелий Иваховичъ, райца Могилевъский, тотъ пляцъ голый в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами диспоновати, шафовати и на немъ вшелякие будынъки водлуг воли и уподобаня своего выставовати, а мы в томъ такъ оному самому, яко тежъ жоне, детемъ и потомъкомъ его жадное трудности и перешко-

ды чынити и задавати не маемъ, такъже и по нас наступуючые сукъцессорове нашы задавати жадное намнейшое турбацыи не будуть повинъны, якожъ на подане тогожъ пляцу в инътромиссию, за прозбою помененого пана Савелия Ивaховича, райцы Могилевъского, приданый и з уряду депутованый шляхетный панъ Марцинъ Овъсеевичъ, лавъникъ Могилевъский, а при нимъ слуга меский присяглый Отрошко Лучывъникъ, учынившы досыт повинъности уряду своего, кгды по зъверненюсе своимъ реляцыю учынили, ижъ до пляцу голого, межами вышей мянованого, за потрыкротнымъ и четвертый раз над право урадовъне и правъне учыненымъ приволыванемъ нихъто ни зъякимъ правомъ не одзывалъ и оного в поссессыю подания не боронил, прето и мы урадъ меский Могилевский, во въсемъ до реляцыи през урадовыхъ особъ выданое склонивъшы, тотже пляцъ голый, межами вышей описаный, помененому пану Савелию Ивaховичу, райцы Могилевскому, без жадное ни од кого учыненое перешкоды в интромиссию и спокойное держене на вечъные и не порушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зо въсим посполствомъ зезволене такъже и реляцыя особъ урадовых, веспол з ынтромиссыею, до книг меских Могилевъскихъ есть записано.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрата за 1655 годъ, № 1202 л. 222 обор. 223.

№ 49—1655 г. Августа 2.

Постановленіе Могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Ѳедору Миколаевичу пустого пляца въ вознагражденіе за убытки, причиненные ему непріятельскимъ войскомъ.

Року ҂ахне (1655), мца авъгуста в (2) дня.

Дане пляцу од пнов маистратовыхъ пану Федору Миколаевичу.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и все посполство места Его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шестсотъ пятдесятъ пятомъ, мца авъгуста второго дня, в четверъ, на ратушъ зшедшые а то вси згодне и одностайне, абы домы и кгрунъта по шляхте такъже вшелякихъ ляхах и жыдах збеглых и зъмерлыхъ позосталые не ваковали упатруючы, упалымъ зас и зубожалымъ людемъ вшелякого поратованя зычачы и вчесне тому, абы под час трвог и наезъдовъ неприятельскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшого пожывеня од мещанъ въ вале знайдуючых збеглые могли засегати забегаючы, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества наданыхъ, которыми костелные, шляхецъкие, жыдовъские и инъшые вшелякие спустошалые и въ порожънованю непотребном домы и пляцы в месте Могилеве лежачые з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавъшы, упалымъ людемъ в подел водлуг годности каждого розъдавати позъволити рачылъ, во въсемъ цале скланяючы и то видячы, ижъ панъ Федор Миколаевичъ райцовичъ Могилевъский, през неприятеля Его Царского Величества в домахъ спаленыхъ и инъшой розной маетности великий ущербокъ, школу и упадокъ поносит, прето для поратованя оного пляцъ голый по Жданкахъ, до неприятелей Его Царского Величества збеглых, позосталый, об межу з одное стороны Ивана Оршаницы, а зъ другое дому Жданковъского, тылом зас од дому небожъчыка пана Карпа Божъковича лежачый, такъ якосе здавъна в межах и границах своихъ мелъ и теперъ маеть, ничого зъ тогожъ пляцу голого не вылучаючы и не выймуючы, вышъ менованому пану Федору Миколаевичу, райцовичу Могилевъскому самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и никгды не одзовъные часы даемъ и пущаемъ, с тымъ обовязком и кондыцыею, ижъ с

того пляцу голого вшелякие поплатки, тяжары и повинъности, кгдысе яковые трафят, такъ яко и инъшые мещане поносити и на ратушу под присудом права майдебурского справовати мает и будет повиненъ, а затымъ моцепъ и воленъ будет помененый панъ Федор Миколаевичъ, райцовичъ Могилевъский, тотъ пляцъ голый в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати, домы на немъ будовати, муры выставъляти и кому хотя тотъ пляцъ голый дати, продати и даровати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маем и не будемъ повинны, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ пляцу голого, за прозбою помененого пана Федора Миколаевича райцовича Могилевъского, приданые и з ураду депутованые шляхетные панове Прохор Лукиничъ райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавъникъ, а при нихъ слуги меские присяглые Иванъ Мартиновичъ и Отрошко Лучывникъ, кгды по зъверненюсе своимъ реляцыю учинили, ижъ до того пляцу голого нихто ни з яковымъ правомъ за потрыкротнымъ и четвертый разъ над право урадовъне и правъне учиненымъ приволыванемъ не одзывалъ и оного не бронилъ, прето и мы урадъ меский Могилевъский тотъ пляцъ голый, межами, вышъ описисаный, по Жданкахъ позосталый, помененому пану Федору Миколаевичу, райцовичу Могилевъскому, безъ жадное ни од кого учыненое перешкоды, в интромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зезволене также и реляцыя увяжъчых урадовыхъ до книг меских Могилевъских естъ записано.

Изъ акт. кн Могилев. магистрата за 1655 г. № 1202 л. 189.

№ 50—1655 г. Августа 2.

Постановленіе могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Федору Яцковичу Оноскѣ пустого плаца въ вознагражденіе за убытки, причиненные ему непріятельскимъ войскомъ.

Року ахне (1655), мца авъгуста к (2) дня.

Дане пляцу од пнов маистратовыхъ пану Федору Яцъковичу Оносце.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и въсе посполъство места его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шестсотъ пятдесятъ пятомъ, мца авъгуста второго дня в четверъ, на ратушъ зшедшые, а то вси згодне и одностайне, абы вшелякие кгрунта в рынъку места Могилева в вале земъляномъ менъшомъ в пустошы лежачые не ваковали упатруючы и завъчасу тому, абы на таковыхъ кгрунтах вакуючых мещане ку обороне месту пожытечные домы и мешканя свои мети могли забегаючы, кгрунтъ зас называемый Миколский, даремъне лежачый видячы, а час не беспечный упатруючы и въ томъ до привилиевъ од Его Царского Величества месту Могилеву наданых вцале и во въсемъ скланяючы, упадокъ зас в маетности през учтивого пана Федора Яцъковича Оноску, мещанина Могилевъского, под час наезъду неприятелского понесеный видячы, прето оногожъ ратуючы, пляцъ голый на кгрунте Миколскомъ, обмежу з одное стороны од Парфена и Овъхима Белокурцовъ, а зъ другое од Левона Яцъковича лежачый, ничого з того пляцу яко ест розмероный не выймуючы и не вылучаючы, вышъ мянованому пану Федору Яцъковичу самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные часы даемъ и пущаемъ, з тымъ докладом и обовязкомъ, ижъ помененый Федор Яцъковичъ з того пляцу вшелякие повинъности, тяжары, послушенъ-

ства и поплатки, если яковые уставълены и уфалены згодне будуть, до ратуша полнити, а надто под послушеньством ратушнымъ и присудомъ права майдебурскаго знайдовати и справовати мает и повиненъ будет, а затымъ моценъ и воленъ будет помененый Федор Яцъковичъ тотъ пляц голый, межами вышъ описаный, в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати и на немъ вшелякие будынъки выставовати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ пляцу за прозбою помененого пана Федора Яцъковича приданые и з ураду депутованые шляхетные панове Прохор Лукиничъ райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавъникъ Могилевъские, а при нихъ слуги меские присяглые Иванъ Мартиновичъ и Отрошко Лучывъникъ, кгды по зверненюсе своимъ реляцыю учынили, иж до того вышъ межами помененого пляцу голого нихто ни зъ якимъ правомъ за потрыкротным и четвертый разъ над право урадовъне и правъне учыненымъ приволыванемъ не отозвал и оного не боронилъ, прето мы урад меский могилевскій тот же пляцъ голый, межами выш описаный помененому Федору Яцъковичу безъ жадное ни одкого учыненое перешкоды в интромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зезъволене такъже и реляцыя увяжъчыхъ урадовыхъ до книг меских могилевъскихъ естъ записано.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрата за 1655 годъ № 1202, л. 220.

№ 51—1655 г. Августа 2.

Постановленіе могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Николаю Кгельдѣ дома, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства прежняго владѣльца.

Року ахне (1655), мца авъгуста в҃ (2) дня.

Дане дому од пнов маистратовых пану Миколаю Кгелде войту.

Мы бурмистры, райцы и лавъники, такъже и въсе посполство места Его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шестсотъ пятдесят пятомъ, мца авъгуста второго дня, в четверъ, на ратушъ зшедшые, а то вси згодне и одностайне, абы домы и кгрунта по шляхте такъже вшелякихъ ляхах и жыдах збеглыхъ и зъмерлыхъ позосталые не ваковали упатруючы, упалымъ засъ и зубожалымъ людем вшелякого поратованя зычачы и въчесне тому, абы под час трвог и наездовъ неприятелскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшого пожывеня од мещанъ в вале знайдуючыхъ збеглые могли засегати забегаючы, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества наданыхъ, которыми костелные, шляхецкие, жыдовъские и инъшые вшелякие, спустошалые и впорожънованю непотребном домы и пляцы в месте Могилеве лежачые, з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавъшы, упалымъ людемъ в поделъ водлуг годности кождого роздават позволити рачылъ, во въсемъ цале склоняючы и то видячы, ижъ его млсть пан Миколай Кгелда, войтъ Могилевъский, презъ неприятеля Его Царского Величества в домахъ спаленых и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ, шкоду и упадокъ поносит, прето оному домъ с пляцом, будованемъ такъже и склепомъ под нимъ знайдуючымъ мурованымъ, по пану Яну

Станиславу Средзинскимъ, до неприятел Его Царского Величества збегломъ, позосталый, в острозе, об межу з одное стороны кгрунту монастыра Стого Спаса, а зъ другое од улицы Миколской лежачый, такъ яко се здавъна в межахъ и границах мелъ и теперъ мает, ничого з того дому не вылучаючы и не выймуючы, выш мянованому его млсти пану Миколаю Кгелдзе, войту Могилевъскому, самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и никгъды не одзовъные часы даемъ и пущаемъ, а за тымъ мочон и воленъ будет помененый его млсть панъ Миколай Кгелда, войтъ Могилевъский, тот дом в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати и кому хотя тотъ домъ с пляцомъ, будованемъ такъже склепомъ мурованымъ дати, продати и даровати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ и не будемъ повинъни. Якожъ на интромиссию и подане тогожъ дому за прозбою его млсти пана Миколая Кгелды, войта Могилевъского, приданые и з ураду депутованые шляхетные панове Прохор Лукиничъ райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавъникъ могилевъские, а при них слуги меские присяглые Иванъ Мартиновичъ и Отрошко Лучывъникъ, кгды по зверненюсе своимъ реляцыю учынили, ижъ до того дому с пляцомъ и будованемъ такъже и зъ склепомъ под нимъ мурованымъ знайдуючымъ нихто ни зъ якимъ правом за потрыкротным и четвертый разъ надъ право урадовъне и правъне учыненымъ приволыванемъ не отозвалъ и оного не боронилъ, прето мы урад меский Могилевский тот же домъ с пляцомъ и будованемъ и склепомъ мурованымъ под нимъ найдуючимъся, межами вышъ описаный, его млсти пану Миколаю Кгелде, войту Могилевъскому, безъ жадное ни од кого учыненое перешкоды в интромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовых зезъволене такъже и реляцыя увяжъчыхъ урадовыхъ до книг меских Могилевъскихъ есть записано.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрата за 1655 годъ № 1202, л. 205.

№ 52—1655 г. Августа 2.

Постановленіе могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Григорію Яцковичу Оноскѣ дома, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства прежняго владѣльца.

Року ахне (1655), мца августа в (2) дня.

Дане дому од пановъ маистратовых пану Григорию Яцъковичу Оносце.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники, такъже и все посполство места его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шестсотъ пятдесятъ пятомъ, мца авъгуста второго дня на ратушъ зшедшыс, а то вси згодне и одностайне, абы домы и кгрунъта по шляхъте такъже вшелякихъ ляхахъ и жыдах збегълыхъ и зъмерлыхъ позосталые не ваковали, упатруючы, упалым зас и зубожалым людем вшелякого поратованя жычачы и въчесне тому, абы под час трвогъ и наездовъ неприятельскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшого пожывеня од мещанъ в вале знайдуючых збегълые могли засегати забегаючы, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества наданых, которыми костелные, шляхецъкие, жыдовъские и инъшые вшелякие спустошалые и въ порожънованю не потребномъ домы и пляцы в месте Могилеве лежачые з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавъшы, упалымъ людемъ в поделъ, водлуг годности кажъдого, роздавати позволити рачыл, во въсемъ цале скла-

няючы и то видячы, ижъ панъ Григорей Яцъковичъ Оноско, мещанинъ Могилевъскій, презъ неприятеля Его Царского Величества в домахъ спаленыхъ и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ, шкоду и упадокъ поноситъ, прето для поратованя оного домъ с пляцомъ и будованемъ по пану Пашъковъскимъ, до неприятел Его Царского Величества збегломъ позосталый, в острозе, об межу з одное стороны дому Горнеевича, а зъ другое од улъки, тыломъ од дому Сущевъского, а передомъ од валу лежачый, такъ яко се здавъна в межах и границах своих мел и теперъ маетъ, ничого з того дому не вылучаючы и не выймуючы, вышъ мянованому пану Григорыю Яцковичу самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и никгъды не одзовъные часы даемъ и пущаемъ, з тымъ обовязъкомъ и конъдыцыею, ижъ с того дому вшелякие поплатки, тяжары и повинности, кгды се якие трафят, такъ яко и инъшые мещане поносити и на ратушу под присудомъ права майдебурского справовати мает и будет повиненъ, а затымъ воленъ будет помененый панъ Григорей Яцъковичъ тотъ домъ въ поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати и кому хотя тотъ домъ дати, продати и даровати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ и не будемъ повинъни, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ дому, за прозбою пана Григория Яцъковича приданые и з ураду депутованые шляхетные панове Прохор Лукиничъ райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавъникъ, а при них слуги меские присяглые Миколай Ляховичъ и Отрошко Лучывъникъ, кгды по зъверненю-се своимъ реляцыю учынили, ижъ до того выш межами помененого дому нихто ни зъ якимъ правомъ за потрыкротнымъ и четвертый раз над право урадовъне и правне учыненымъ приволыванемъ не одозвалъ и оного не боронилъ, прето мы урад меский Могилевский тотъ же домъс пляцомъ и будованемъ Пашковъский, межами вышъ описаный, помененому пану Григорыю Яцъковичу Оноскину, мещанину Могилевъскому, безъ жадное ни од кого учыненое перешкоды в инътромиссию и спокойное держене на вечъные и не порушъные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зезволене такъ же и реляцыя увяжчыхъ урадовых до книг меских Могилевъских естъ записано.

Изъ акт. кн. Могилев. магистр. за 1655 г. № 1202 л. 212 обор. 213.

№ 53—1655 г. Августа 2.

Постановленіе Могилевскаго магистрата, на основаніи указа Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ Ѳедору Васильевичу пустого плаца, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства прежняго владѣльца.

Року ахне (1655) мца авъгуста в (2) дня.

Дане пляцу од пановъ маистратовых пану Феодору Василевичу лавънику.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавъники такъже и въсе посполство места Его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ тисеча шестсот пятдесят пятомъ, мца авъгуста второго дня, в четверъ, на ратушъ зшедшыс, а то вси згодне и одностайне абы домы и кгрунта по шляхъте такъже вшелякихъ ляхах и жыдахъ збеглыхъ и зъмерлыхъ позосталые не ваковали упатруючы, упалым зас а зубожалымъ людемъ вшелякого поратованя жычачы и въчесне тому, абы под час трвог и наездовъ неприятелскихъ ку обороне места было кому ставати и снаднейшого пожывеня од мещанъ в вале знайдуючыхъ збеглые могли засегати забегаючы, а найбарзей до привилиевъ од Его Царского Величества наданыхъ, которыми костелные, шляхецкие, жыдовъ-

скіе и инъшые вшелякие спустошалые и въ порожнованю непотребномъ домы и пляцы в месте Могилеве лежачые з милосердое своее Царское ласки месту конъферовавшы, упалымъ людемъ въ поделъ водлуг годности кожъдого роздавати позволити рачыл, во въсемъ цале склоняючы и то видячы, ижъ панъ Феодор Василевичъ, лавъникъ Могилевъскій, презъ неприятеля Его Царского Величества в домах спаленых и инъшой розной маетности своей великий ущербокъ, шкоду и упадок поносит, пре то для поратованя оного пляцъ голый по Зушмане Исаковичу, жыде Могилевъскомъ, до неприятел Его Царского Величества збегломъ, позосталый, а в улицы Миколской об межу з одное стороны турмы и везеня меского, а зъ другое од дому Яна Рымара, передомъ од улицы Миколскоє, а тыломъ од улицы Спаское лежачый, такъ яко се з давъна в межахъ и границах своихъ мелъ и тепер мает, ничого з тогожъ пляцу не вылучаючы и не выймуючы, вышъ мянованому пану Феодору Василиевичу, лавънику Могилевъскому самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и никгъды не одзовъные часы даемъ и пущаемъ, з тым обовязкомъ и конъдыциею, ижъ з того пляцу вшелякие поплатки, тяжары и повиности, кгды се яковые трафят, такъ, яко и инъшые мещане поносити и на ратушу под присудомъ права Майдебурского справовати мает и будет повиненъ, а затымъ моценъ и волен будет помененый панъ Феодор Василиевичъ, лавъникъ Могилевъскій, тотъ пляцъ голый в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрыми шафовати, домы на немъ будовати, муры выставъляючы и кому хотя тот пляцъ дати и даровати, а мы в том оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ и не будемъ повинъны, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ пляцу за прозбою помененого пана Феодора Василиевича, лавника Могилевъского, приданые и з уряду депутованые шляхетные панове Прохор Лукиничъ райца и Мартинъ Овъсеевичъ лавникъ, а при нихъ слуги меские присяглые Иванъ Мартиновичъ, Миколай Ляховичъ и Отропко Лучывъникъ, кгды по зверненю се своимъ реляцыю учынили, ижъ до того вышъ межами помененого пляцу голого нихто ни зъ яковымъ правомъ за потрыкротнымъ и четвертый разъ над право урядовъне и правъне учыненымъ прыволыванемъ не одзывалъ и оного не боронил, прето и мы урад меский Могилевъский тот же пляцъ голый Зушъмановъскій, межами вышъ описаный, помененому пану Феодору Василиевичу, лавънику Могилевъскому, безъ жадное ни од кого учыненое перешкоды в интромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное одностайное пановъ маистратовых зезволене такъ же и реляцыя увяжчых урядовыхъ до книг меских Могилевъских ест записано.

Изъ акт. кн. Могилев. магистр. за 1655 г. № 1202 л. 206.

№ 54—1655 г. Августа 2.

Жалоба могилевскаго мѣщанина Тараса Шункова на мѣщ. Карпа Полонеина по дѣлу объ отнятіи коморы въ ряду чоботарномъ въ Могилевѣ.

Року ҂ах҃не (1555) мца авъгуста (2) дня.

Протестацыя. Тарас а Карпъ.

На уряде Его Царского Величества меском Могилевъском, сего року на справах заседаючимъ, постановивъшые очевисто учтивый Тарас Григоревичъ Шунковъ, мещанинъ Могилевъский, подал на писме протестацыю свою в речы нижей помененой ку въписаню до книг меских Могилевъскихъ в тые слова писаную:

Оповедал и протестовался учтивый Тарас Григоревичъ Шунковъ, мещанин места Его Царского Величества Могилева, противъко Карпа Богдановича Полонеина таковым способом и о то, иж он под час теперешняго облеженя, снат яковое з войском ляцкимъ порозумене маючы, недосыт на том, же прикладомъ людей другихъ мещанъ Его Царского Величества Могилевъских до валу близко под ним мешкаючы в осаду ити не хочел и вси достатки свои присобе затрымавъшы, тамъ же за валом межы ляхами найдовался, овъшем за щасливымъ выстем з облеженя, хотячы таковоеж волности яко и другие дознавати, неслушне и неналежне, протестуючого Тараса Григоревича, который вшеляких достатковъ своих пострадати мусел и в осаде сполне з другими при великом утрапеню найдовал, з коморы в раду чоботарном лежачое, которую протестуючый за певъную сумъму на целый рок и далей у малжонки обжалованого з ведомости ураду тутошнего аренъдовавъшы для помешканя и набытя якого колвек заробку в поссессыю обнял, румовати и его жалуючого до шкод приводити важылся, в чым протестуючый от обжалованого не слушную, поневаж до року вымовъленого трвати не хочет, поносечы турбацыю, тую свою до книг меских Могилевъскихъ дал записати протестацыю, которая и естъ записана.

Изъ ак. кн. Могилев. магистр. за 1655 г. № 1201 л. 219 обор.

№ 55—1655 г. Августа 4.

Жалоба Оршанскаго мѣщанина Германа Шырая о невозвратѣ ему имущества Ѳедоромъ Севериновичемъ

Року ахне (1655) мца авъгуста д (4) дня.

Протестацыя. Пан Германъ а пан Влас и Федор.

На уряде Его Царского Величества меском Могилевъскомъ, сего року на справах меских заседаючымъ, постановивъшыс очевисто панъ Герьманъ Тимофеевъ сынъ Шырай подал на писме протестацыю свою в речы нижей помененой ку въписаню до книг меских Могилевъских в тые слова писаную:

Жаловалъ и оповедалъ пан Германъ Тимофеевъ сынъ Шырай, бывъшый писар места Оршы Его Царского Величества, на славетного пана Федора Севериновича, бурмистровича места Его Царского Величества Могилева, опекуна добръ небожъчыка годное памяти шляхетного пана Авъласа Даниловича Дашковича, райцы места Его Царского Величества Могилевъского, о томъ и таковымъ способом, ижъ што в року прошлым тисеча шестсот пятдесятъ пятомъ, мца июля двадцат осмого дня, кгды войско Его Царского Величества на Оршу наступовало, а гетъманъ Литовъский з войскомъ в Литву ехати росказал за собою и войскомъ, теды поменены панъ Германъ Шырай, маючы з давъных часовъ доброе захование зъ ихъ милостми паны такъ шляхетною радою яко и с паны посполитыми и со въсими мещаны Могилевъскими, берегучы здоровъя своего, и з убогими жывотишъками своими, што моглъ вывезть з собою, под такий не беспечъный час тут до Могилева самъ з малжонкою своею и з небожъчыкомъ Данилою Яковлевичомъ Шыраемъ райцовичомъ Оршанскимъ братанъкомъ своимъ рожонымъ, которого вместо сына своего при собе мелъ и ховалъ, который под час облеженя од Литвы в вале вышънемъ застановъляючыс, радеючы щыре Его Царскому Величеству, боронечысе щыре весполъ з ихъ млстями паны могилевъцами за Его Царское Величество, мало не спострелу, але кгды его кулею в голову оглушено, здоровъе свое, положыл и тут в вале жывота своего доконал, през которую смерть зешлого братанъка своего панъ Германъ Шырай,

ижъ винъна велебная госпожа игуменя бывъшая Кутеенская преподобная Мелания Еръчаковъна зовъсими сестрами копъ шестсотъ сорок, а особливе в инъшыхъ речах копъ двесте и в товарахъ шкоды мает всего копъ осмъсотъ сорок, а такъ кгды в року прошломъ панъ Германъ Шырай, кгды тут до Могилева приехалъ, ихъ млсть панове Могилевъцы, яко добродѣеве и давъные ласкавцы, оного ласкаве до себе приняти рачыли и кгды место Могилевъ Его Царскому Величеству подданство свое неодменъное и щырое поддавали, тамъже на тот час весполъ з инъшыми духовъными в томъ около неописованя грамотъ и персвадуючы месту, абы ничого не противечыс Его Царскому Величеству поддали, якожъ обачывъшы привилия слушныя и грамоты до себе писаныя, не тратечы люду Его Царскому Величеству ихъ млсть панове Могилевъцы щыре поддали и присегу телесную на вирномъ подданстве в церкви Братской Могилевъской такъ маистратъ, посполство и вси панове Могилевъцы публичъне выконали и привилия тамъ собе з далшою обетницою од Его Царского Величества одержали. Где на тот же час и тоюжъ ротою и онъ панъ Германъ Шырай тамъже в той час в церкви Братской весполъ зъ ихъ млстями паны мещаны Могилевскими присегу телесную на подданстве вирномъ Его Царскому Величеству выконалъ, а кгды по выконаню присяги, за писанемъ его млсти пана воеводы Могилевъского на име Михайла Петровича Воейкова ехалъ, яко веръный подданый, видет очы Его Царскаго Величества и до поцалованя руки, до табору под Смоленскъ, тамъже на тот час заехавъшы до таборовъ Его Царского Величества, где войско стало, под Дубровъною, до гетъмана до князя Якова Куденетовича Черкаского и до инъшыхъ бояръ товарышовъ его полковъниковъ приехал, где радѣючы щыре и верне, перъвей с табору до шляхты, яко до своихъ знаемыхъ, ознаймуючы имъ, ижъ место Могилевъ и место Шкловъ вирное подданство Его Царскому Величесту поддали, абы се и они не противечысе и не пъсуючы люду, яко монаръсе такому, которому трудъно се противит, поддали, а потомъ тамъже и на тот час за посланемъ его мсти князя Якова Куденетовича Черкаского и инъшыхъ товарышовъ его полковъниковъ Его Царского Величества под Дубровъну на розкговоръ з шляхтою, з мещанъми, яко з своими знаемъцами. добре два разы подежъджал, где его Германа Шырая за другимъ разомъ мало не забито, што добре ведомо и его млсти князю Петру Елмурзовичу Черкаскому, бо онъ на тотъ час з шанъцу близъкого, што былъпод Дубровъною, на то самъ очыма своили гледел, а потомъ приехавъшы до табору Его Царского Величества Девич горы, кгды посылано ихъ млсть пановъ могилевъцевъ под Смоленскъ з Смоляны на розговоръ, тамъже веспол зъ ихъ млсть паны Могилевъцами радиючы Его Царскому Величеству и там в томъ такъже працовалъ, дано было за то пожалованe од Его Царского Величества тутъ в Могилеве, яко разореному и упалому члку мешкане третюю част в каменицы по неверномъ жыде Шаи Нахимовичу, который пред тымъ мешкал в Могилеве до далшое ласки Его Царского Величества, а такъ кгды тамъ в той каменицы в року прошломъ з ынъшыми товарышы своими гдином отцомъ протопопою и небожъчыком пном Езофомъ Никоновичомъ, бурмистром Оршанским, который в облеженю Могилевъскомъ з детками своими под час облеженя жывота доконалъ, тамъ в той каменицы мешкали, где небожъчыкъ панъ Авлас Дашковичъ, райца Могилевъский, маючы з давъныхъ часовъ комъмитиву добрую з нимъ паномъ Геръманомъ Шыраемъ, до дому и мешъканя своего, взглядомъ спокойнейшого мешканя нижъ в той каменицы Шаинской, до себе упустил, а тамъ панъ Гер-

манъ на свое мейсце в тую Шаинскую каменицу инъшого упустилъ мешкат за слушною конътенътацыею пер модумъ аренды, а такъ маючы пилные а кгвалтовъные потребы и свое и людзъкие, до Смоленска, в року прошломъ тисеча шестсотъ пятдесят четвертомъ, мца декабра двадцат второго дня одехал, а одежъджаючы ему, пану Авласу Дашковичу, райцы, яко добродѣеви своему, такъ убогую малжонку яко и убозъство свое все од мала и до велика поручыл в опеку, просячы о то пилно, абы по одезъде его пана Шырая убозъство до валу вышнего, до крамовъ его пана райцы для береженя выпроважоно было; якожъ приехавъшы до Смоленска а зрозумевъшы, ижъ тамъ забавы не малые, а до того припадало пилно и въ пилныхъ справах ехат до Вязъмы до Его Царского Величества, теды братанъка своего с писанемъ вышъ помененого небожъчыка Даниеля Шырая выслалъ, просячы пана райцы о то, абы убозъство было в вал вышний выпроважоно, якожъ и коня доброго гнедого презъ него братанъка своего до него пана райцы прислал, нижъли некоторые речы выпроважено, а не мало тамъ за валомъ в охенъдозъстве белокгловскомъ и въ речах рухомых, яко и конь тамъ за валомъ вышънимъ в дому пана райцы пропало и за найстемъ неприятелскимъ побрано и пошарпано, а же што выпроважоно до крамовъ пана райцы небожъчыка, теды теперъ, кгды се панъ Германъ Шырай од Его Царского Велечества з Вязмы и зъ Смоленска южъ то од недел шести вернулъ и до места Могилевъского, одыскуючы свое убозъство, приехалъ, теды за частокротънымъ упоминанемъ у пана Федора Северыновича, бурмистровича Могилевъского, опекуна добръ небожъчыковъскихъ, якож первей през шляхетного пана Мартина Овъсеевича, а потомъ през шляхетного пана Федора Якимовича лавъниковъ упоминалъ, теды некоторые речы пред ними паны лавъниками верънулъ, а што водлуг реестру легъко рахуючы на конъ семъдесят пят вернути не хочет, его жалобливого в забавы и до шкод незъносныхъ в омешканю, ижъ мает пилную потребу до мешканя своего, што естъ в Дорогобужу, купля добръ и з ласки Его Царского Величества и инъшые не малые потребы и забавы свое пилные, о што все хотечы з нимъ паномъ Федоромъ Северыновичомъ, бурмистровичомъ Могилевъскимъ, опекуномъ добръ небожъчыка пана Авъласа Дашковича, райцы, не мней и о то, ижъ яко на опекуна належыт чынене инъвентара водлуг праза яко час назначоный, а онъ нетъ ведома для чого, снат для омешканя и проволоки по немалым омешканю и по екъспированю, часу снат на шкоду его пана Германа Шырая и малжонки его чынити и кончыти не хотел и не хочет того инъвентару и его жалобливого умыслне забавъляет и до чого шыршую дорогу право укажет, дал сюю свою жалобу до актъ меских Могилевъскихъ записат, што естъ записано.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрата за 1655 г. № 1202 л. 235 обор. 238.

№ 58—1655 г. Марта 22.

Заявленіе обывателей Витебскаго воеводства, захваченныхъ въ плѣнъ московскій подъ Витебскомъ о пропажѣ подъ Ярославлемъ у скарбника Витебскаго Криштофа Жабы шкатулки съ документами.

Aktykowanie attestacyi ichm. panow obywatelow woiewodztwa Witebskiego, służącey imsci panu Żabie, skarbnikowi woiewodztwa Witebskiego·

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят семого, мца авъгуста, девятого дня.

На враде кгродском въ замъку гдарскомъ Минском, передо мною Мартиномъ Казимеромъ Володковичомъ, городничымъ

и подстаростимъ Минъскимъ, постановивъшысе очевисто его мл. пан Крыштофъ Жаба, скарбник воеводъства Витебского, покладал и до акътъ книг кгродъских Минских подал атестацыю их мил. пановъ обывателевъ воеводства Витебского собе даную и служачую на речъ в ней в середине нижей выражоную, просечы, абы тая атестацыя была до книг кгродских Минских акътыкована и уписана, которую уписуючы у книги слово до слова такъ се в собе мает:

My obywatelie szlachta woiewodzstwa Witebskiego czyniemy wiadomo tą naszą atestacyą, iż iakosmy od woyska nieprzyiacielskiego moskiewskiego przez boiarzyna y woiewodę tego woyska Wasilia Piotrowicza Szeremiecia, po wzięciu zamkow Witebskich, zabrani bylismy do więzienia, gdzie nas zasłano na rożne mieysca, iednych do Pskowa, drugich do Nowogroda Wielkiego w ziemie Moskiewską, a ynszych na rożne mieysca, tamże iakośmy czas nie mały byli w więzieniu w Nowogrodzie Wielkim, a potym w zapusty ruskie, z roskazania Carskiego, woiewoda Wielkiego Nowogroda tameszni Iwan Sołtykow w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt piątym z s tego Wielkiego Nowgroda posłał nas do Jaroslawia, tamże iakosmy iachali ku Jarosławiu, nocleg odprawowaliśmy we wsi metropolity Moskiewskiego naz . . . . . . rewna Rożestowie . . . w gospodzie iegomsci panu Krzysztophowi Żabie, skarbnikowi Witebskiemu, secretarzowi Jego kr. msci ukradziono z sani szkatułkę z rożnymi sprawami, w ktorey było przy tych sprawach nie mało obligow, iedne z s przewodami prawnymi, a drugie bez przewodow, mianowicie list xcia iegomsci p. Janusza Radziwiła, hetmana Wielkiego X. Lit., woiewody Wilenskiego, na podarowanie p. Krzysztophowi Żabie, słudze swemu, poddanego z maiętnosci swey Birżanskiey na ymie Piotra Kralkę z żoną, z dziecmi y ze wszytką maiętnoscią iego, oblig p. Alexandra Żaby dany na sumę panu Krzysztophowi Żabie y małżonce iego m. na złotych sto siedmdziesiąt y pięć, p. Hrehorego Żaby na kop szescdziesiąt, oblig iegomsci pana Jendrzeia Woyniłowicza na złotych sto osmdziesiąt, list iegom. p. Alexandra Gromackiego dany p. Krzysztofowi Żabie na wzięcie łancucha złotego do schowania, ktory miał od ludzi ten łancuch we stu czerwonych złotych, oblig p. Michała Adamkowicza wespoł z małżonką swą dany p. Żabie y małżonce iego msci na złotych szescdziesiąt siedm y groszy dwanascie litewskich, oblig p. Łukasza Pohoskiego na kop cztyrdziescie, p. Mosieia Wasilewskiego oblig na kop sto szescdziesiąt y siedm groszy cztyrdziescie litewskich z s przewodami, dekretami Trybunalskimi y zbanicyą na niego, oblig p. Stephana Piotrowicza burmistrza Witebskiego dany na kop osmdziesiąt z s przewodami prawnymi p. Żabie dany y małżonce iegom. p. Fiedora Bonicza oblig z małżonką swą dany p. Krzysztophowi Żabie y małżonce iegomsci na złotych pięcset z s przewodami prawnymi, oblig p. Tomasza Buiewicza na kop trzy, p. Mikołaia Buiewicza oblig na kop dwie, oblig p. Pawła Oleszkowskiego na kop cztyrdziescie trzy kopy, także y prawo dane od niegoż y małżonki iegomsci. . . . . . . ie na maiętnosć na . . . bołocie w woiewodzstwie Witebskim leżące . . . na przyznanie Ofonasa Oleszkowskiego, ktory w oblężeniu w Witebsku od Moskwy nie był ani żaden z braci iego w zamku nie byli, tenże dał był oblig pan Stephanowey Nieszyczyney na złotych trzydziescie, tenże Ofonas Oleszkowski dał był oblig panu Krzysztophowi Popłowskiemu na złotych dwiescie z s przewodami prawnymi, tenże Oleszkowski p. Samueliowi Szufrynskiemu oblig dał był na złotych dwiescie, kwit tegoż Oleszkowskiego na złotych pięcdziesiąt dany p. Żabie ad rationem z ugody, prawo na p. Krzysztopha Popławskiego y ynsze rożne sprawy, przywileia, przewody prawne, kwity, ograniczenia z bracią y z sąsiadami, przywiley Jego kr. msci s. pamięci Władysława dany na

skarbnikowstwo Witebskie y na secretarstwo, także processa rożne y sprawy, ktorych przypomnieć nie mogł, w szkatulie będące, ukradziono w gospodzie iego msci p. Krzysztopha Żaby na noclegu z wozu, w pomienioney derewni nie wiedzieć kto. O ktore ukradzienie szkatuły z obligami y z sprawami lubo opyt czynił pan Żaba rożnymi sposobami, dopytać się onych nie mogł, o czym my obywatelie woiewodztwa Witebskiego dobrze wiedząc, daiemy tę naszą atestacyą z s podpisem rąk naszych iegomosci panu Krzysztophowi Zabie, skarbnikowi Witebskiemu. Pisan w Jarosławiu, anno 1655 miesiąca Marca dnia dwudziestego wtorego. У того листу атестацыйного подъписъ рукъ ихъ милости пановъ обывателевъ воеводъства Витебъского тыми словы: Mikołay z Brusiłowa Kisiel podkomorzy Derpski, podsędek Witebski, Krzysztoph Branski Biełocki, grocki Witebski pisarz, Kazimierz Hucko Chocimski, Biłynicki Birula, Mikołay Jozephowicz econom Witebski, Bohomolec Dmitr Andrzey Wiktorzyn Białynicki. Birula Piotr, Gans Lipski, Hrehory Felician Leteski, Piotr Kazimierz Esmont ręką swą, Konstanty Wolgraf, Prokop Funkol Horodynski ręką swą, Bazyli Hołownia Podwinski, Jozeph Owsiany, Szweykowski Kasper, Jan Gabriel Białynicki, Birulia Jerzy Żeliaski, Ян Лукашевич рукою, Heliasz Zaba, Stephan Heliaszewicz ręką swą, Marcyn Rodowski. Которая жъ тая атестацыя за покъладанъемъ и прозъбою через особу веръху мененую естъ до книгъ кгродъских Минскихъ акътыкована и уписана.

Изъ актовой книги Минск. грод. суда за 1654 —670 г № 11786, л. 586.

№ 57—1655 г. Августа 10.

Передача Могилевскимъ магистратомъ дома Могилевскому войту Николаю Кгельдѣ взамѣнъ другого дома, пожалованнаго ему царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ.

Року ҂ах҃не (1655), мца авъгуста і (10) дня.

Дане дому на възаемъ од панов маистратовыхъ пану Миколаю Кгелде войту.

Передъ урадомъ меским Могилевъскимъ, передъ нами Козмою Марковичомъ и Иваномъ Ивановичомъ бурмистрами, такъже передъ райцами и лавъниками места Его Царского Величества Могилева, того року на справахъ заседаючыми, постановивъшысе очевисто его млсть панъ Миколай Кгелъда, войтъ Могилевъский, сознане свое доброволное до книг меских Могилевъскихъ тыми словы учынилъ, ижъ што ми од Его Царского Величества привилиемъ датою в городе Его Царского Величества Вязме лѣта од создания миру семъ тысячъном (сотомъ) шестдесятъ третим, мца декабра двадцат осмого дня списаным, дворъ по Круковъскимъ в рынъку места Могилева, на улицы Шырокой, об межу з одное стороны од улицы Семеновъское, а зъ другое од дому Семена Марциновича прозываемого Кузевъки лежачый, з каменичъкою, пляцомъ и въшелякимъ на томъ же пляцу стоячымъ будованемъ лежачый, был даный и конъферованый, теды я тогожъ двору з каменичкою и вшелякимъ будованемъ и пляцомъ взглядомъ того, ижъ ми од пановъ бурмистровъ, райцовъ, лавниковъ и всего посполства места Его Царского Величества Могилева на възаемъ и замену того двору Круковского домъ с пляцомъ и вшелякимъ будованемъ по Яне Станиславе Срединским, до неприятел Его Царского Величества збегломъ, об межу з одное стороны кгрунту монастыра С-того Спаса,

а зъ другое од улъки Миколское лежачый естъ даный, вечными часы зрекъшыс, тот же дворъ Круковъского зо въсимъ будованемъ и каменичъкою в границахъ своихъ мелъ и тепер мает, на ихъ же пановъ бурмистровъ, райцовъ, лавъниковъ и все посполство места Его Царского Величества Могилева пущаючы вливаю и оный з поссессыи и держеня своего выпущаючы, права собе служачого зрекаюся вечъными часы. Которое доброволное вышъ мянованого пана Миколая Кгелды, войта Могилевъского, сознане до книгъ меских Могилевъскихъ естъ записано. У того запису подъпис руки тыми словы: Миколай Кгелъда войтъ Могилевъский.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрата за 1655 г. № 1202 л. 249.

№ 58—1655 г. Октября 3.

Заявленіе земянъ Керножицкихъ о насиліяхъ и грабежахъ войскъ рѣчи посполитой въ Слуцкомъ повѣтѣ.

Roku tysiąc szesceset pięcdziesiąt piątego, msca Oktobra trzeciego dnia.

Opowiadali ziemianie Jego kr. msci woiewodztwa Nowogrodzkiego ichmsć panowie Samuel, Gabryel y Zygmunt Kiernożyccy na ziemianina y rotmistrza iasnie oswieconego xcia iego msci pana krayczego W. X. L. chorągwie kozackiey, na pana Zdanowicza o to y takowym sposobem, yż pod czas palenia y plondrowania przes nieprzyiaciela Rzeczy-ptey moskwicina rożnych woiewodztw y kraiow, tak tesz y xięstwa Słuckiego, gdy nieprzyiaciele s pod Słucka ku Kleckowi poszli, tedy pod ten czas własnie on pan Zdanowicz, wiedząc o tym, że nieprzyiaciel z Słuczyzny na ten czas ustąpił, wyprawił towarzystwo swoie pana Lichodzieiewskiego, pana Chałaima, pana Pietkiewicza y innych wielu, ktorych sam zna ymiona y nazwiska onych wie, ktorzy z niemało gromado w nocy przypadszy na pogorzelisko do imienia ichmsciow panow Kiernożyckich, nazwanego Porchowicz w xtwie Słuckim, a w woiewodztwie Nowogrodzkim leżącego, mowę sobie moskiewsko uformowawszy, naprzod chłopow, kturzy się do budek zebrali byli, rozpędzili, białym głowom dwum y dziewczynie w iedenastu leciech będącey gwałtu poczynili, chłopa, ktory bydła w zagrodzie pilnował, Iwana Rusaka posiekli, od ktorego zranienia czwartego dnia umar, kożuchy, siermięgi pobrali, a zatym bydło wszystko tak dworne iako y chłopskie, ktorego było więcey pułtrzeciu kop, tak tesz owiec starych y młodych, ktorych było pogłowia sto y czworo, to wszystko zabrawszy do Nieswieża zaprowadzili y między się rozdzielili, a ci chłopi poddani panow Kiernożyckich . , . . . na ten czas, że to Moskwa wszytko pobroiła y pobrała, nie mogąc tesz do panow swoich do Słucka przeisć za ustawicznymi trwogami, aż dopiero za ustąpieniem drugi raz nieprzyiacielskim s pod Słucka, wziowszy pewno wiadomosć od rożnych ludzi, że to nie Moskwa, ale kompania pana Zdanowicza, za roskazaniem y posłaniem onego, tak te gwałty, zaboystwo y zabranie bydła rożnego poczynili, mianowicie ciwun imsci pana Kiernożyckiego Trochim Tołkacz, dali wiadomosć o tym wszystkim panom swoim, zaczym ichmosć panowie Kiernożyccy, chcąc s panem Zdanowiczem y s towarzystwem onego, tak o zabicie chłopa, o gwałty białych głow y o zabranie bydła rożnego y niemału fantow do wzięcia pewnieyszey wiadomosci o imionach y nazwiskach ich według processu swego prawnie czynić.

Изъ акт. кн. Слуцкаго грод. суда за 1643—1659 г. г. № 13576, л. 1053.

№ 59 1655 г. Октября 10.

Заявленіе земянъ Кунцевичей о захватѣ Московскими войсками ихъ движимаго имущества и документовъ.

Roku 1665, msca Oktobra 10 dnia.

Na urzendzie zamku Słuckiego, przed nami Dominikiem Wołuckim, podstaroscim Słuckim, Mikołaiem Krukowskim pisarzem na mieyscu sondowym od wielmożnego msci pana Jana z Sosnowice Sosnowskiego kasztelиana Połockiego, rotmistrza Jego krolewskiey mosci, namiestnika Słuckiego pana naszego miłosciwego bendoncemi, żalowali y opowiadali urodzeni panowie Benedykt y Lewon Kuncewiczowie sami od siebie, imieniem braci y blizkich krewnych swoych o tem, iż co z dopuszczenia Bożego, za nastompieniem głownego nieprzyiacielia moskwicina w roku teraznieyszym tysiąc szesсet pięcdziesiąt piontym in awgusto, gdy pierwszy raz pod miasto Słuck przyszedł, a rodzic żałuiących, pan Seweryn Kuncewicz uchodząc od tego iako głownego nieprzyiaciela ze wszystko swo substancyą, maiętnoscią ruchomą, ile co kolwiek zbioru y maiętnosci swey miał s konmi, bydłem, z wozami, synow swych do puszczy Obluczna wprzody wyprawił, a potym y sam, nie mogąc iuż do fortecy Słuckiey uieżdżać y uchodzić, ponieważ iuż nieprzyiaciel o blizu był, wziowszy skrzynie z rożnym ochendostwem, z sprawami do teyże przerzeczoney puszczy Obluczna, ktora za mil dwie od Kosynicz, z sonsiady swemi, mianowicie panem Raczkowskim, do taboru iachał, w tym razie spotkawszy ych nieprzyiaciel moskwicin za wsią Kosynicką, ich obudwuch iako pana Kuncewicza tak y pana Raczkowskiego ułapili, od wszystkiego uboztwa odgromili, samych na smierć tyranską zamordowali y zamenczyli, tamże iuż ten nieprzyiaciel głowny wszystkę iego maiętnosć pana Kuncewicza, ktora była przy nim, mianowicie woz s koniem, skrzynie, w ktorey skrzyni rożne sprawy, to iest przywiliia od krolow ych mosciow domowi ych y im samym służonce, tudzież prawa rożne na kondycyie wieczyste Miechowo, w powiecie Słonimskim leżące, ktore przodkowie y antecessorowie ych trzymali, do tego daniny, dyspozycyie rożne na maiętnosci tak w woiewodzstwach iako y powiatach, bendonce, prawa wieczyste na rożne kondycyie od rożnych osob przodkom ych przed czasy dane y służonce, danina xcia Imosci Symona Juriewicza, za ktoro przodkowie ych na wolnosci ziemie Bodziukowszczyznę y czensć w Ploskowiczach trzymali, także kwity poborowe z oddania podymnego y inszych spraw kupczych tudzież obligow od rożnych osob na długi danych było nie małą, o ktorych y sami wiedzieć nie mogą, poniewasz iedni niedorosli byli, a drudzy w służbiech zostawali, iednak to moskwicin wszystką zabrawszy, one do woyska swego, ktore niedalieko od Słucka na ten czas stałą, zaprowadził y te maiętnosć s prawami nie wiedzieć gdzie podział, zaczym y teraz woiuiąc, aby to im samym y domowstwu ych in posterum przez te zabranie spraw nie szkodziło y iesliby na potym z tych spraw, albo rzeczy u kogo się pokazać mogli, zachowuiąc sobie do każdego takowe wolnne prawa, dali ten proces swoy do xiąg zamku Słuckiego zapisać, co iest zapisano.

Изъ акт. кн. Слуцкаго грод. суда за 1643—1659 годы, № 13567, л. 1059.

№ 60—1655 г. Октября 15.

Заявленія жителей г. Пинска объ убыткахъ при взятіи этого города московскими войсками.

Prot. y rell. Burmistrzow y radziec miasta Pinska o pogorzenie.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят пятого, мца октобра пятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинскомъ, передо мъною Владыславомъ Казимеромъ Войною, подстаростимъ Пинскимъ, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхъта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канъцлера великого князътва Литовъского,старосты Пинского, Кгневъского и Тухолского установленымъ ороwiadali, żałowali y soleniter protestowali się sławetni panowie burmistrzowie, raycie i ławnicy, magistrat miasta iego krolewskiey mosci Pinskiego sami od siebie y imieniem wszytkich mieszczan prawa maydeborskiego w weilkim żalu y nieoszacowaney szkodzie y upadku mieyskim Pinskim o to y takowym sposobem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset piędziesiąt piątego, msca oktobra piątego dnia, moskwa y kozacy, nieprzyiaciel Panstwa iego krolewskiey mosci corony Polskiey y wielkiego xięzstwa Litewskiego woyska o kilka tysięcy znagła czołnami y baydakami pod miasto Pinsk podiachawszy y spieszywszysię, a wpadszy do miasta, mieszszan y gosci zaskoczywszy, tyransko, mordersko tak męzczyzn iako y białey płci samych y dziatek nie małą liczbę rożnemi niesłychanemi mękami męczyli y na smierć pozabiiali, a stoiąc przez kilka dni, wszytkie skarby, summy gotowe, towary rożne, złoto, srebro, cyn, miedz, dzwony koscielne y cerkiewne, zboża rożne y wszytkie nabytki domowe do szczętu wybrawszy do baydakow y czołnow ponosili y powozili, a odchodząc z Pinska zamek, miasto, koscioły, cerkwie, kramy rynkowe, szpychlerze, domy, folwarki, także dwa szpychlerze w rynku stoiące, ieden w ktorym arędę napitkową szynkowaną, z skrzyniami, w ktorych sprawy na wolnosci mieyskie miastu służące y libertacye, ktore z milosciwey łaski najasnieyszy krol iegomsć pan, pan nasz miłosciwy y iasnie oswiecone xiąże iegomsć pan canclerz wielkiego xięzstwa Litewskiego, starosta Pinski, dla wielkiego upadku mieyskiego przez pierwsze zburzenie kozackie y ichmsciow panow żołnierzow, gromiąc tych kozakow iako też y dla plagi powietrza morowego, przez co miasto do wielkiego zniszczenia y uboztwa przyszło, w tem zażywaiąc commiseraty, na uwolnienie od płacenia donativum kupieckiego y podymnego miastu Pinskiemu nadać raczyli, też quity podymne, donatiwne, kwitacie, dekreta rożne iego krolewskiey mosci assessorskie, tudziesz skarbowe, uwolnienia czopowego od soli tołpiastey Wołynskiey y list zrzeczony assecuracyny żydowski ot tegoż czopowego soli tołpiastey, w roku tysiąc szescset trzydziestym osmym na seymie otrzymany regestra rożne iako y gorzałki w kufach za niemałą sumę kupioney, przytem miary y naczynia rożne miedziane za niemałą summę sprawione, drugi szpychlerz to iest wag w rynku stoiącą, w ktorey niemało rożnych towarow, woskow, łoiow zastawszy powybierali, a te szpychlerze iako y miare w rynku stoiącą dla mierzania zboża y owo zgoła wszystkie miasto z dostatkami doszczętu ogniem spalili y w niwecz obrocili y ledwo domow s kilkanascie z iednego konca na przedmiesciu, kturych ogień zaciągnąc niemogł, zostało, mieszczanie, kturych zaskoczyć nie mogli, ci ledwo żywi przy wielkim ubozstwie unosząc zdrowie swoie zostali, a nie maiąc się gdzie przytulić, na rożne mieysca po miasteczkach y wsiach rozwlec musieli, zaczym iesliby z seymow iakie podatki w wielkim xięstwie Litewskim ufalone, ktoreby do skarbu iego krolewskiey msci należeć mieli, owo zgoła zkąd dla wielkiego zniszczenia onych czym płacić nie maią. Takową tedy zgubę y nieoszacowaną szkodę, ktura przez nieprzyiaciela tak w spaleniu wszystkiego miasta, domow, rynkowych kramow, szpychlerzow y pogorzenie spraw, miastu na wolnosci służących, przez ogien byc stałą wysz rzeczone osoby nami urzędem opowiadali, waruiąc sobie w takowey zgubie y upadku wielkim mieyskim, iako y w pogorzeniu spraw wyży mianowanych w potomne czasy pozostali ubodzy mieszczanie, żeby w czym iakowey szkody nie ponosi-

li, zostawiwszy salvę dla czynienia szerszey protestacij, na ten czas tę swoią żałosną protestacyą do xiąg urzędu naszego zapisać dali, prosząc, aby przyięta y zapisana była.

Пры которомъ оповеданью тогожъ року мца и дня звышъ писаного, ставшы очевисто Янъ Анъкудовъский и Анъдрей Крыштофовичъ Сачковский, енералове повету Пинского, квитъ свой реляцыйный с печатъми и с подъписами рукъ своихъ и с печатъми стороны шляхъты до книгъ кгродъскихъ Пинъскихъ прызънали в тые слова:

Ja Jan Ankudowski, a ja Andrzey Krzysztophowicz Saczkowski, ieneralowie iego krolewskiey msci powiatu Pinskiego, zeznawamy tym naszym relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego, msca Oktobra piętnastego dnia, maiąc przy sobie stron szlachtę, pana Teodora y pana Samuela Ostrowskich, pana Jana y pana Woyciecha Saczkowskich a pana Pawła Dikowieckiego, z ktoremi byliśmy użytemi od panow burmistrzow, raycow y pospolstwa mieszczan miasta Pinskiego na sprawę niżey mianowaną, ktorzy pomienieni panowie mieszczanie miasta Pinskiego przekładali y opowiadali przed nami, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego msca Oktobra piątego dnia, Moskwa y kozacy czołnami y baydakami podstąpiwszy pod miasto, niemałym woyskiem armatno a spieszywszysię napadszy na miasto, ludzi mieszczan zaskoczywszy, tyransko mordowali tak męczyzn iako y białych płci, samych y dziatek niemałą liczbę pomęczyli, na smierć pozabiiali, stawszy przez trzy dni wszystkie domy, obeyscia, maiętnosci, towary, wszystko od mała do wiela, także z domow Bożych, kosciołow y cerkwi apparata, dzwony y wszytkie ozdoby, cokolwiek było, poszarpali y do czołnow baydakow pobrali, powozili y z sobą poprowadzili, a wychodząc y wyieżdżaiąc z Pinska tegoż msca oktobra siodmego dnia woyskiem gromadno z ogniami poszedszy ulicami miasto wszystkie zapalili, za ktorym zapaleniem zamek, koscioły, klasztory, cerkwie, kramy, komory, szpychlerze w rynku y na brzegu na targowisku będące, też domy mieyskie szlacheckie w rynku y powszystkich ulicach na przedmiesciu pozapalali y z gruntu spalili, tamże w rynku szpychlerzow dwa, gdzie aręde mieyską szynkowaną, w ktorych szpychlerzach gorzałek akwawitey prostey siedm kuf y trzy baryła, anyżu w worach kamieni kilkanascie, przytem miary gorzałczane miedziane, kotły wielkie y małe, banie, garcy, kwarty y insze rożne miedziane naczynia do mierzenia gorzałki należące, ktorych gorzałek, anyżu y naczynia miedzianego przerzeczeni mieszczanie mianowali za kilka tysięcy złotych polskich, tamże w temże szpychlerzu w skrzyniach mianowali spraw na wolnosci mieyskie y libertacye od naiasnieyszego krola iegomsci y iasnie oswieconego xięcia iegomsci pana canclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, starosty Pinskiego, ktore dla wielkiego upadku mieyskiego przez pierwsze zburzenie miasta y plagę morowego powietrza y rożnych przypadkow, przez co miasto do wielkiego zniszczenia y ubozstwa przyszło, w tem zażywaiąc commiserati, na uwolnienie od płacenia donatiwum kupieckiego y podymnego, rożne kwity skarbowe, donatiwne, podymne, też dekreta krola iegomsci y skarbowe, mianowicie dekret skarbowy uwolnienia czopowego od soli tołpiastey Wołynskiey y list assecuratiny, zrzeczony żydow arędarzow nie brania czopowego, sosowego od soli tołpiastey w roku tysiąc szescset trzydziestym osmym na seymie otrzymane, tamże rożne poważne sprawy, regestra miastu należące, byli, ktore na tenże czas pogineli, przytem szpychlerz, waga mieyska, w kturym niemało rożnych towarow, woskow, łoiow, szale, gwichty, to wszystko pobrano, popalono, miare na zboże w rynku bedącą to wszystko z miastem do gruntu spalono, iakoż przerzeczeni mieszczanie, kturych zaskoczyć nieprzyiaciele niemogli, ci ledwo

żywi uniosszy zdrowie swoie ze wszystkiego zniszczeni zostali, to nami opowiadali. Za okazaniem tedy przerzeczonych panow mieszczan Pinskich oglądaliśmy te spalenie y zgorzenie miasta wszystkiego, to iest zamku, kosciołow, cerkwi, kramow komor, szpychlerzow, wagi, miary w rynku będącey, placow domowych w rynku y na wszystkich ulicach w miescie y na przedmiesciu będące, wszystkie precz do gruntu spalono y w popioł obrocono y ieszcze z fundamentow piwnic, studni, ognie dymy goraiące nie ugasły, iż żadney ulicy y domow, gdzie stały y porządku nieznać, tylko z iednego koncu miasta, gdzie ogień od wiatru niezasiągnął w miescie y na przedmiesciu kilkanascie chałup zostało, przytym y to opowiadali, iż ktorzy z mieszczan żywi zostali, ci dla wielkiego ubozstwa nie maiąc się gdzie przytulić, po rożnych wsiach y miasteczkach rozwlec musieli. Takowy tedy upadek, wielką zgubę y nieoszacowaną szkodę y do szczętu wszystkiego miasta spalenie y spraw na wolnosci miastu służących poginienie y niemało ludzi mieszczan pomęczenie, a ich samych pozostałych osob z maiętnosci y wszystkich substancy zniszczenie nami ieneralami y stroną szlachtą okazali, oswiadczyli y z wielkim żalem płaczliwie opowiadali. A tak my generałowie y strona szlachta, cosmy od panow mieszczan słyszeli y widzieli, to wszystko na ten nasz kwit zpisawszy, pod pieczęciami i s podpisami rąk naszych także pod pieczęciami strony szlachty przy nas będącey ku zapisaniu do xiąg grodskich Pinskich daiemy, przyznawamy. Pisan roku, msca y dnia wysz pisanego. Jan Ankudowski ienerał ręką. Анъдрей Крыштофовичъ Сачьковъский енералъ рукою. Которое опеведанъе енераловъ выш писаныхъ сознанъе и квитъ ихъ до книгъ кгродъских Пинъскихъ естъ уписано.

Изъ акт. кн, Минск. грод. суда за 1650—1655 г. № 13008 л. 2075.

№ 61—1655 г. Октября 15.

Заявленіе уніатскаго епископа Смоленскаго, Пинскаго и Туровскаго и всей земли Сѣверской Андрея Золотого-Кваснинскаго о понесенныхъ имъ убыткахъ при взятіи г. Пинска Московскими войсками.

Prot. oyca władyki Pinskiego o spalenie domow w miescie Pinsku.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят пятого, мсца Октобра пятнадцатаго дня.

На враде кгродъском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростимъ Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвежу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, opowiadał y żałował iasnie w Bogu przewielebny iegomść xiądz Andrzey Kwasninski Złoty, archiepiskop Smolenski, Pinski, Turowski y wszystkiey ziemie Siwierskiey przez tę manifestacyą swoią donosząc do wiadomosci w. msci urzędowi o tym, iż roku teraznieyszego tysiąc szesćset piędziesiąt piątego, msca oktobra piątego dnia nieprzyiaciel iego kr. msci pana naszego y Rzeczy pospolitey, Moskwicin z Kiiowa wodą rzeką Przypiecią aż do Strumieniu rzeki czołnami przypuszczonemi przyszedszy do miasta Pinska wyrabowawszy przez dwa dni, a potym dnia siodmego tegoż msca, spaliwszy miasto Pinsk, gdzie w tym miescie Pinskim mieszczanom pod iurzdytią episkopiey Pinskiey będących, domy popalili, zaczym do okrutnego ubostwa przyprowadzili, a nazad powrociwszy podiachawszy pod maiętnosć nazwaną Płoszczową, w powiecie Pinskim leżącą nad rzeką Strumieniem będącą, tenże nieprzyiaciel wszystkę wieś wyż mianowaną Płoszczowo spalil y w niwecz obrocił, gdzie wszystkę chudobę poddanych tameyszych, bydło rogate y nie rogate, sprzęt

domowy, rzeczy ruchome, zboża rozmayte iedne popalili ogniem, a drugie pobrali, za czym ledwie z duszami ubodzy poddani z domow swych pouciekali y co kolwiekbyło zabrali y na niz do Kiiowa poprowadzili y tak ubogich mieszczan Pinskich iako y poddanych Płoszczowskich, do episkopiey Pinskich przynależących, a nawet y cerkiew w Pinsku będącą Założenie Przenaswięszey Panny Mariey złupili ciż moskale, dzwony, apparaty, xięgi cerkiewne pobrali y w niwecz obrocili. Ktore te zniszczenie y spustoszenie przez ogień tak wsi Płoszczowa iako y mieszczan Pinskich y poddani wyż mianowani precz rozwlekli się, kturzy nie tylko powinnosci panu swemu, ale y inszych podatkow spełnić nie mogą. Tę manifestacyą dał do xiąg zapisać, што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1654—5 годы, № 13008 л. 2074.

№ 62—1655 г. Октября 19.

Заявленіе Пинскаго подсудка Филона Годебскаго объ убыткахъ причиненыхъ въ им Столинѣ и въ г. Пинскѣ во время нашествія Московскихъ войскъ.

Prot. y rell. p. podsędka o spalenie Terebnia y domu w Pinsku.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдеесят пятого, мца Октобра деветнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, его млстъ панъ Филонъ Кгодебскій, подсудокъ повету Пинского, оповеданъе свое на писме до книгъ кгродских Пинскихъ подалъ в тые слова.

Ja Fiłon Godebski, podsędek Pinski, przez tę manifestacyą moię donosze do wiadomosci wmsci urzędowi, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego, msca Septembra rożnych dni, nieprzyiaciel Rzeczy pospolitey y iego kr. msci pana naszego Moskwicin, s Kiiowa ciągnąc wodą rzeką Horynią, a podiachawszy pod maiętnosć, dwor y sioła dzierżawy mey nazwane Stolin, tamże w tym dworze bydła dwornego, rogatego y nie rogatego także u poddanych sioła Stolina sami zaledwo z duszami swemi z domow swych pouciekały, iako bydła tak y maiętnosci ruchomey co kolwiek było, ci moskali zabrali y na niz do Kiiowa poprowadzili, tę maiętnosć moie Stolin wniwiecz obrocili, a potym znowu tegoż roku, msca oktobra dnia trzeciego, podchodząc pod miasto Pinskie, tenże nieprzyiaciel Rzeczy pospolitey y iego kr. msci pana naszego, Moskwicin, s Kiiowa z rzeki Horynia, ciągnąc rzeką Przypiecią y Strumieniem, wodą, stanąwszy w maiętnosci moiey dnia wysz mianowanego w Terebniu, w powiecie Pinskim leżącym, tamże stoiąc aż do dnia piątego tegoż msca, w niwiecz mię splondrował woyskiem swym, tak że nie tylko maiętnosć moią ruchomą wybrał, ale y poddanych, bydła rogate y nie rogate, fanty, zboża, a potym dnia siodmego tegoż msca, spaliwszy miasto Pinsk, gdzie w tym miescie Pinsku y gospodę, dwor moy spalił, potym nazad powrociwszy z Pinska ogniem dwor moy ze wszystkim, gumno ze zbożem do szczętu spalił, także y wsi moie koło rzeki Strumieniu będące, iako maiętnosci ruchome pobrali, tak budynki w niektorych wsiach ogniem wypalił y do okrutnego ubozstwa przywiedli, a nawet cerkiew Terebenską ze zwonow, aperatow, xiąg złupili y młyn moy na rzece Strumieniu będący spalili, kture zniszczenie tak moie własne iako y poddanych moich, do Pana Boga wołaiąc o pomstę, że nie mogąc postanowionych podatkow skąd wydawać, tę moią manifestacyą daię do xiąg ku zapisaniu.

Пры которомъ оповеданъю тогожъ року, мца и дня вышъ писаного, ставъшы

очевисто енералъ повету Пинского Янъ Анкудовъский, квитъ свой реляцыйный с печатъю своею и стороны шляхъты и с подписомъ руки свое созналъ в тые слова:

Ja Jan Ankudowski, ienerał iego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szesćset pięcdziesiąt piątego, msca oktobra czternastego dnia, maiąc ia sobie stronę szlachtę pana Iwana y pana Wasila Liemieszewskich, s ktoremi byłem wzięty na sprawę niżey mianowaną od iego msci pana Fiłona Godebskiego, podsędka powiatu Pinskiego tu, w miescie Pinsku, do placu iegomsci w rynku będącego, gdzie dwor iegomsci zbudowany był, tedy widziałem, że wszystek budynek tego dworu spalony, tylko kominy y pieciska stoią, a potym iezdziłem tegoż dnia do maiętnosci iegomsci Terebnia, w powiecie Pinskim leżącey, tam w tey maiętnosci Terebniu za okazaniem iegomsci pana podsędka widziałem plac, siedliska, gdzie dwor, gumno ze zbożem w styrtach, także obory przed tym byli, tedy tylko popielisko, a żadnego budynku we dworze, a gumien, zboża y obor niemasz, grodza około dworu, gumna, sadow y ogrodow wszystko do szczętu spaloną, tamże niepoodal tego dworu widziałem w cerkwie Terebenskiey, że obrazow y xiąg, zwonow niemasz, do tego groble Terebenską na rzece Strumieniu, gdzie tylko znaki iako młyn był, ale spalony ze wszystkim. Potym tegoż dnia byliśmy we wsi Terebniu y Krzywiczach, gdzie w tych wsiach widżieliśmy poddanych tamecznych, ktorzy mianowali, że maiętnosci ruchomey, sprzętu domowego, bydła żadnego nie maią, iakoż y my w tych wsiach Terebniu y Krzywiczach bydła żadnego nie widzieli. Znowu zas tego dnia iezdziliśmy do wsi iegomsci pana podsędka powiatu Pinskiego, nazwaney Płoszczowa, tam to mieysce, gdzie wieś była, tedy domy, gumna poddanych wszystko od mała do wiela spaloną, tylko znać że domy, gumna y obory poddanych tamecznych byli, mianował iegomsć pan podsędek, że te spalenie dworu, gumna, zboża, obor y pobranie maiętnosci rożney we dworze Terebniu y aperat w cerkwi y zwonow, spalenie dworu w Pinsku, a poddani iegomsci sioła Terebnia, sioła Krzywicz, sioła Płoszczowa zabranie bydła y maiętnosci rożney, spalenie sioła Płoszczowa mianowali być stałe od nieprzyiaciela iego kr msci y Rzeczy pospolitey moskwicina, w roku teraznieyszym tysiąc szesćset pięcdziesiąt piątym, msca Oktobra rożnych dni, tak do miasta Pinska iako y s Pinska ydąc stałe. Potym tegoż roku, msca oktobra szesnastego dnia, ia ienerał z tąż stroną szlachtą, za potrzebowaniem iegomsci pana podsędka, iezdziliśmy do maiętnosci iegomsci dworu y sioła iednym nazwiskiem nazwanego Stolina, w tymże powiecie Pinskim będącego, gdzie w tym dworze y sielie Stolinie żadney maiętnosci ruchomey, pogotowiu koni, bydła nic nie widzieliśmy, mianował woyt tameczny y poddani, że w teraznieyszym roku, msca Septembra rożnych dni nieprzyiaciel Rzeczy pospolitey y iego krolewskiey mosci moskwicin, s Kiiowa ciągnąc wodą rzeką Horynią, a podiachawszy pod dwor y sioło nazwaną Stolin, iako maiętnosć ruchomą, tak konie, bydło wszelakie y sprzęt domowy ci moskale zabrali y tę maiętnosć Stolin wniwiecz obrocili. A tak ia ienerał z stroną szlachtą przy mnie w tey sprawie będącą, cosmy widzieli y słyszeli, to wszystko na ten quit moy relacyny napisawszy, s pieczęcią y s podpisem ręki mey, także s pieczęciami strony szlachty przy mnie w tey sprawie będących do xiąg grodskich Pinskich daię y zeznawam. Pisan roku, msca y dnia zwysz pisanego. Jan Ankudowski ienerał ręką. Которое оповедане и сознане енералское до книгъ кгродскихъ Пинъскихъ естъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008, л. 2081.

№ 63—1655 г. Октября 23.

Заявленіе земянъ Комаровъ объ убыткахъ въ им. Стаховскомъ Пинск. пов., при нашествіи Московскихъ войскъ.

Prot. p.p. Komarow o spalenie domow od Moskwy.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят пятого, мсца октобра двадцат третего дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ передо мною Владыславомъ Казимером Войною, подстаростимъ Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневскаго и Тухолского установленымъ, żałowali, opowiadali y manifestacyą swoią zanosili ziemianie iego kr. msci powiatu Pinskiego pan Dmitr, pan Fedor y pan Stephan Komarowie Stachowscy o tym, iż gdy w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt piątym, w mscu oktobrze piątego dnia, nieprzyiaciel Moskwicin z Kiiowa wodą rzeką Przypiecią aż do Strumieniu rzeki czołnami przyszedszy do miasta Pinska, wyrabowawszy przez dwa dni wszystkie domy mieszczanskie, a potym dnia siodmego tegoż msca spaliwszy miasto Pinsk, a nazad powrociwszy, msca oktobra osmego dnia, przyiachawszy do wsi Stachowa, w powiecie Pinskim leżącą nie podaleku rzeki Przypieci będącą, tenże nieprzyiaciel wszystką wieś wysz mianowaną Stachow, tak poddanych iego kr. msci iako y szlachtę w teyże wsi mieszkaiącą spalili y funditus zniesli, gdzie y domy żałobliwych w teyże wsi będące porabowawszy y co było w nich maiętnosci rożney ruchomey, złota, srebra, cyny, miedzi, sukien, strzelby rożney pobrawszy spalili, w ktorych domach y sprawy rożne pogorzeli, mianowicie przywilea sławnych pamięci krolow ichmsci na dobra ziemskie im żałobliwym na maiętnosć Stachow nadane y służące, kwity poborowe y woienne, dekreta trybunalne, ziemskie y grodzkie, obligi na rożnych osob, zapisy na przykupli gruntow od rożnych osob wiecznoscią, to wszystko pogorzało, do tego zboże rozmayte w gumnach żałuiących będące w stogach popalili, a młocone pobrali, zaczym ledwie żałobliwi z duszami pouciekali z domow swoich y co kolwiek było zabrali, bydła porznąwszy y do czołnow wkładszy na niz do Kiiowa poprowadzili y tak żałobliwi przez spalenie domow y zabranie maiętnosci rożney tak spraw iako y zboża w gumnach żałobliwych będącego do ubozstwa y zniszczenia wielkiego przyszli y iuż y podatkow do skarbu Rzeczy pospolitey seymem ufalonych oddać z czego nie mogą, to swoią manifestacyą do xiąg ninieyszych grodskich Pinskich dali zapisać, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008 л. 209б.

№ 64—1655 г. Ноября 16.

Жалоба Пинскаго жида Давида Литмановича на «лисовцевъ» о грабежѣ его имущества въ м. Дорогичинѣ.

Prot. Dawyda Litmanowicza żyda Pinskiego na p. Lisowskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят пятого, мца ноября шестнадцатаго дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинскимъ, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленым, Давыд Литмановичъ, жыд места его кор. млсти Пинского, оповедане свое на писме до книг кгродских Пинских подал в тые слова:

Msci panie urzędzie grodski Pinski. Ja Dawyd Litmanowicz, żyd miasta iego kr. msci Pinskiego, wmsci, iako urzędowi, opowiadam y do wiadomosci donosze, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset pięcdziesiąt piątego, msca Nowembra dwunastego dnia, gdysmy uchodzili z miasta Pinska, za nastąpieniem nieprzyiacielskim moskwicina, z żonami y dziatkami swemi, unosząc zdrowie y ubogą maiętnosc swoią, gdym przyiechał do miasteczka Dorohiczyna, w powiecie Pinskim leżącey, tamże słysząc o lisowcach, ktorzy wielkie swowolenstwo y wszytko dobro ludzkie tak po miastach, miasteczkach, dworach szlacheckich y wsiach brali y zabiiali, tedy ia Litmanowicz ze wszytką ubogą maiętnostką swoią w tym miasteczku Dorohiczynie stałem we dworze iegomsci pana Połubienskiego, gdzie na ten czas sam zostawał w tey swey maiętnosci y dworze, tamże ci Lisowscy napadszy w nocy, mogło być godzin dwie w noc, na te miasteczko y dwor iako nieprzyiaciel, mnie żałuiącego wszystkiego zabrali, to iest złoto, srebro, perły, cyn, miedż, szaty, gotowę pndze y rożne zastawy od rożnych ludzi com miał, tedy to wszystko pobrali, mnie żałuiącego, żonę y dziatki moie nagich zostawili, tylko ledwo z duszami pouchodzili. Co wszystko ubozstwo pobrali, lekko rachuiąc kromia zastaw cudzych, ale swego własnego na pięc tysięcy złotych polskich. Tedy ia Litmanowicz, chcąc y z każdym takowym, gdzie by się dobro moie miało pokazać, lub u szlachcica abo w miescie, miasteczku y wsi, prawnie czynić y pozyskować, dał tę opowiadanie y żałosną protestacyą swą do xiąg grodskich Pinskich zapisać, prosząc aby było przyięto y zapisaną, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск грод. суда за 1654—5 годы № 13008 л. 228.

№ 65—1655 г. Ноября 16.

Жалоба Брагинскаго жида Мовши Израелевича на земянина Кароля Лисовскаго о грабежѣ его имущества въ м. Дорогичинѣ.

Prot. Mowszy żyda z Brahinia w Dowieczorowiczach będącego na p. Lisowskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят пятого, мца ноября шестнадцатого дня.

На враде кгродском, в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его мсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера великаго князьства Литовъского, старосты Пинъского, Кгневского и Тухолского установленым, żałował y opowiadał Mowsza Izraielowicz, żyd Brahinski, maiętnosci ichmosciow iegomosci pana Odachowskiego, iegomosci pana Połubinskiego, pisarza Słonimskiego, także iegomosci pana Dobrosołowskiego, a na ten czas przed trwogami od rożnych nieprzyiacioł na...ąpuiących w miasteczku Drohiczynie y Dowieczorowiczach, w powiecie Pinskim leżących, mieszkaiący, o tym, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt piątym, msca Nowembra czternastego dnia, gdy swawolnie szedł z pułkiem swoym z pod Brzescia na Ruś pod Moskwe, pan Karol Lisowski, tamże napadszy iego swowolnicy na żydy w tym miasteczku będące, a mianowicie na tego Mowsze Izraielowicza, nie mało mu spraw, obligow, kwitow y fant, srebra, złota, y pndzy gotowych zabrali y z sobą poprowadzili, iako iest dobrze wiadomo woiewodstwu Brzeskiemu y powiatu Pinskiemu, a mianowicie wzieli od żałobliwego kwit od iasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Jeremiiasza Korybutowicza Wiszniewieckiego, pana mego miłosciwego, na złotych dwanascie set polskich, s podpisem ręki samego xiążęcia iegomosci

drugi kwit od pana Mikołaia Sołtana, pisarza Czernihowskiego, na złotych dwiescie trzydziescie y pięć polskich, trzeci kwit od pana Stefana Piotrowskiego na złotych osmdziesiąt polskich, czwarty kwit od iegomosci pana Mikołaia Białoberezskiego na złotych szesćdziesiąt polskich, piąty kwit od pana Wasilewicza Lisowca na złotych dwadziescia pięc, szosty kwit od paniey Sołtanowey Omalenskiey na złotych polskich czterdziescie siedm, a z osobna kwitacyia od pana Iwana Krasowskiego, com mu był winien gotowych pndzy złotych trzysta, także y za zboże, za co wszystko dosyć onemu uczyniłem, a że obligu na ten czas pan Krasowski w Lubeczu przy sobie niemiał y miał mu był prędko przez Leyzera arendarza Lubieckiego wrocić, a w tym czasie trwogi wielkie od nieprzyiacioł nastompili, że musieli co żywo przed kozakami s tamtych kraiow uchodzić, a drugi kwit od pana Alexandra Liknera, com onemu dał z rozkazania iegomosci pana Dubkowskiego starosty Brahinskiego złotych trzysta za zboże, a przytym wzięto sukienek białogłowskich adamaszkowych karmazynowych żydowskich dwie, atłasową sukienke szkarłatne iedne, męskich sukien żydowskich parę, to iest żupan y giermak, czarnych szub folędyszowych parę szlamami podszytych, żupan tabinowy łazurowy y szubkę żydowską, kilka par falendyszowych czarnych, gotowych pieniędzy złotych sto y siedm, pierscionkow szczerozłotnych piętnascie, pasow srebrnych złocistych żydowskich pięć, kubkow srebrnych pozłocistych cztyry, łyżek srebrnych iedenascie, pereł uryanskich sznurow dwa, y bramka perłami sadzona, koni parę, ieden cisawy, a drugi kasztanowaty. A tak pomieniony Mowsza Izraielowicz żyd, poniosszy tak wielką krzywdę y szkodę przez n ezbożnych Lisowczykow, protestował się y prosil, aby to opowiadanie iego do xiąg grodzkich Pinskich przyięto y zapisano było, што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго Гродскаго суда за 1654—5 годы № 13008 л. 2131.

№ 66—1655 Ноября 27.

Жалоба Пинскихъ жидовъ Якуба Бѣльчица и Якуба Лейзеровича на зем. Кароля Лисовскаго и его отрядъ о грабежѣ имущества ихъ въ г. Хомскѣ.

Prot. żydow Pinskich Jakuba Bielczycza y Leyzerowicza na p. Lisowskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестьсотъ пятдесят пятого, мца ноября двадцать семого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пиньскомъ, передо мною Владыславомъ Казимеромъ Войною, подстаростимъ Пинским од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пиньского, Кгневского и Тухольского установленым, żałowali, opowiadali y soleniter a prawie z wielkim żalem w krzywdzie y szkodzie swoiey nieznosney protestowali Jakub Ahronowicz Bielczyc y Jakub Leyzerowicz, żydowie miasta J. K. M. Pinskiego, na pana Karola Lisowskiego, kupe swawolną maiącego y na companią iego, ktorych on sam zna, imiona y nazwiska ich wie, o tem, iż gdy protestuiące Jakub Ahronowicz Bielczyc y Jakub Leyzerowicz z żonami y dzieemi swemi tudziesz y maiętnoscią swoią rożną, uchodząc z miasta Pinska z domow swoich wespoł z drugiemi żydami Pinskiemi od kozakow y moskwy, ktorzy w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiątym piątym, msca Oktobry piątego dnia, na miasto J. K. msci Pinsk napadszy, one ogniem y mieczem splondrowawszy, spalili, w miescie Chomsku przez niedziel kilka ze wszystką maiętnoscią, pndzmi gotowemi, złotem, srebrem, szatami, kleynotami, tak swemi własnemi towarami rożnymi iedwabnymi, rożnemi suknami, ktore mieli z iarmarkow ze Gdanska y z Gniezna, tam sprowadziwszysię mieszkali, tedy tego roku, msca nowembra dwunas-

tego dnia, gdy protestuiące żałobliwie Bielczycz y Jakub Leyzerowicz o kupie swawolney pana Lisowskiego usłyszawszy, z tego miasta Chomska uchodzic chcieli, tedy nieiakiś Jan Oszczepowski z tego miasta onych nie wypuscił y przez całą noc wartować kazał, a gdy trzynastego msca nowembra z tego miasta Chomska do dworu imsci pana Władysława Komara, sędziego ziemskiego Oszmianskiego, nazwanego Zabierza, w powiecie pinskim leżącego, na ten czas w dzierżeniu imsci pana Michała Lewalta Jezierskiego będącego, ze wszystką maiętnoscią, wozami konmi, ktorych mieli dwadziescia y szesc iachali, a skoro tylko wies Zaielenie pomineli, tamże wysz pomeniony pan Lisowski s chorągwiami y towarzystwem swoim, ktorych mogło bydz więcy tysiąca człowieka na koniach, do żałuiących Bielczycza y Leyzerowicza żydow y wozow ich przypadszy, ich samych, ich żony, dzieci bili, mordowali, co przy nich znalezli, u Jakuba Bielczyca gotowych pndzy w skatule złotych polskich osm tysięsy y pięcset, łancuchow sczerozłotnych dwa, signetow z diamentami y rubinami kilkadziesiąt, ktorych y spomniec niemoże, srebra też roznych sztuk srebrnych, złocistych, pasow, rostruchanow sześć, kubkow piętnascie, pułmiskow pięc, talerzy tuzinow trzy, łyżek tuzinow pięc, zastawnych i niezastawnych sztuk szescset osmdziesiąt dziewięć, na trzynascie tysięcy y siedmset złotych zabrano. Przytem iedwabnych rzeczy kramnych, axamitow, atłasow, kitaiek, adamaszek, sukien, purpurow, karmazynow, falendyszow angielskich tuzinkow paklakow Gdanskich y Szlonskich, rożnych farb o kilkaset postawow płotna rozmaitego rombkow, bawełnic ze złotem, kirow bay y innych wiele drobiazgow rożnych kramnych, potrzeb rożnych złotistych y srebrnych, iedwabiow rożnych, sznurkow petlic ze złotem y srebrem, tego wszystkiego na złotych polskich dwadziescia y osm tysięcy, szafranu funtow sto, pieprzu worow wielkich trzy kamieni dziewięcdziesąti, imbieru kamieni pięcdziesiąt, gozdzikow funtow pięcdziesiąt, cukrow kanarow głow sto, cynamonow y rożnego korzenia niemało, oliwy beczka, dobrow pięcdziesiąt, stroy bobrowych trzydziescie, tego wszystkiego na cztery tysiąca zabrali, wosku litiku w sztukach kamieni pięcdziesiąt, po złotych dwadziescia, złotych tysiąc, cyny, miedzi, mosiądzu, lichtarzow srebrnych y mosiondzowych, miedzi rozney roboty, tego na złotych polskich dwanascie set, koni dwadziescia s kolasami kowanemi kupione y sprawione za złotych osmnascie set. A u żałobliwego Jakuba Leyzerowicza także zabrali y gwałtem rabowali kolas kowanych szesć s konmi, ktory także towary miał z iarmarku Gnieznienskiego, bławatow rożnych, atłasow, kitaiek, karmazynow, falendyszow rożnych farb postawow kilka set, kirow, bay, rąbkow, płocien rożnych, bawełnic ze złotem, barchanow, ktorych z tak wielkiego hałasu y spomnieć nie może, za złotych polskich dziewięc tysięcy czterysta y szescdziesiąt, gotowych pndzy w szkatule złotych osmset pięcdziesiąt y cztery, łancuchow złotych dwa, ważyli czerwonyh złotyh sto szescdziesiąt osm, pierscieni y signetow z diamentami y rubinami dwadziescia, srebra tak pasow srebrnych złocistych dwa, białych pasow trzy, rostruchanow dwa, kubkow domowych szesć, łyżek tuzinow dwa, czar wielkich trzy, ktore srebro ważyło grzywien sto osmdziesiąt cztery, za co uczyni złotych polskich trzy tysiąca szescset czterdziescie y osm, przytem ochędozstwa rożnego tak męzkiego iako y białogłowskiego, rożnych sukienek białogłowskich ze złotemi potrzebami y pasamanami, adnaradek kanowacowych fursztatowych, grubrynowych kitayczanych, falendyszowych podszytych roznemi futrami, kunami, pupkami sobolemi, lisami, garłami lisiemi, popielicami, żupanow także żałobliwych sztuk w ochędozstwie pięcdiesiąt, chust białych białogłowskich złotem y srebrem y iedwabiem rożnym wyszywanych siedmdziesiąt, fartuchow szytych trzydziescie y innych roż-

nych chust białych, to wszystko kosztowało trzy tysiąca y czterysta złotych; przytem cyny, miedzi domowcy, pułmiskow, talerzow, kotłow miedzianych y mosiądzowych y innych wiele małych y wielkich za złotych trzysta dwadziescia zabrali, kon szescioro y kolas kowanych szesć, kupionych za złotych trzysta, tedy to wszystko wysz mianowany pan Lisowski s companią swą gwałtownie s kupą swawolną zabrał y na swoy pożytek obrocił. O ktore rzeczy wysz mianowane zabrane żałobliwi żydzi Pinscy protestuiącsie, dali ten żałosny swoy dla czasu przyszłego, gdy tego potrzeba ukaże, u kożdego sądu, dochodzic proces do xiąg grodu Pinskiego zapisac. Што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. 13008, л. 2147.

№ 67—1655 г. Ноября 27.

Жалоба Пинскаго жида Езіяша Якубовича на зем. Яна Кароля Лисовскаго и его отрядъ о грабежѣ имущества въ м. Довечеровичахъ.

Prot. żyda Pinskiego Ezyasza Jakubowicza na p. Lisowskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят пятого, мсца Ноября двадцат семого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, Езыяшъ Якубович, жыд Пинский, оповеданье свое на писме дс книг кгродских Пинских подал в тые слова.

Mosci panie urzędzie grodzki Pinski. Ja Ezyasz Jakubowicz, żyd miasta J. k. m. Pinskiego, sam od siebie y imieniem syna mego Leyba Ezeaszewicza wm. iako urzędowi z wielkim żalem płaczliwie opowiadam, protestuię się y daię takową sprawę, iż co w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięcdziesiąt piątym, msca Nowembra dwunastego dnia, imsc pan Jan Karol Lisowski z gromadą kupą swawolnego ludu napadszy na maiętnosc Dowieczorowicze przezwaną Drogiczyn, w powiecie Pinskim leżącą, successorom w Bogu zeszłego im. pana Heliasza Olszewskiego przynależącą, napadszy na samy dwor tey maiętnosci, gdzie ia żałobliwy ze wszystką maiętnoscią moią ruchomą, to iest z pndzmi gotowemi, złotem, srebrem, kleynotami, szatami tak w zastawach u mnie od rożnych ludzi w summach pnżnych będącymi y ode mnie kupnym sposobem nabytemi, także z rożnemi towarami od rożnych sukien w postawach y rożnych kosztownych bławatach y nie bławatnych materyiey zostawał, pomieniony pan Lisowski s tą swawolną gromadą ludu swego napadszy gwałtownie bez boiazni Bożey y srogosci w prawie pospolitym y artykułach woyskowych, na swawolnych żołnierzow opisanych, na ten pomieniony dwor Dowieczorowicki y gumno, gdzie moie wozy ze wszystkiemi dostatkami chowaiącsię y uchodząc z Pinska przed nieprzyiacielem kozakiem y moskwicinem zostawały, napadszy s tą mianowaną companią swoią swawolną, ktorych on sam pan Lisowski imiona y nazwiska iako ktorego zową, tamże zarazem uczyniwszy krzyk, hałas wielki s ktorego wszyscy iako od nieprzyiaciela uchodzic poczęli, w tym czasie mianowany pan Lisowski sam y z companią swoią swawolną przypadszy do gumna, gdzie wozy żałobliwego iuz odstraszonego zostawali ze wszystkiemi dostatkami, ktorych na ten czas iuż ledwie y spomniec może, y w tym procesie żałosnym swoim wypisuie. Naprzod łancuchi szczerozłotne, ieden sto trzydziescie czerwonych złotych, drugi szescdziesiąt y dwa czerwone złote, trzeci czterdzescie trzy czerwonych złotych, czwarty trzydziescie pięc czerwonych złotych,

piąty piętnascie czerwonych złotych, szosty trzynascie czerwonych złotych, siodmy siedm czerwonych złotych, osmy pięc czerwonych złotych, dziewiąty mały trzy czerwone złote y pułczerwonego, maneli złotych pięc par y puł rożney roboty pancerzysty s tablicami, roże złote z rubinami sadzone, pelikan z diamentami y z rubinami, także z rubinami sztuk poiedynkowych z diamentami trzydziescie siedm, znowu sztuka rubinowa, było w niey rubinow siedmdziesiąt trzy, zausznic złotych - rubinami par dwie, węzłow złotych z diamentami, po dziewiąciu w kożdym węzłu było, rząd husarski roboty tureckiey rubinami sadzony y turkusami y z nagłowkiem y s podpiersniami y uzdeczką bogaty, rząd drugi husarski ze wszystkiem złocisty, znowu rząd husarski wpuł złocisty, rządzik biały suty, znowu rząd kozacki w puł złocisty, item rząd biały suty, znowu rządzik biały kozacki, kuflow srebrnych dwa, ieden waży grzywien szesc y puł, a drugi waży pułpięty grzywny y szkoycow trzy, pasow białogłowskich kozackiey roboty, złocistych trzynascie, łyżek złocistych roboty nurbarskiey dziesięć, znowu tuzin wpuł złocistych, ktore ważyły grzywien siedm, znowu łyżek dziewięc wpuł złocistych ważyły grzywien cztery y szkoycow szesc, znowu łyżek tuzinow osm rożney roboty, tablica perłami obłożona, znowu pereł sznurow osmnascie wielkich, potym znowu sznurow trzynascie mnieyszych, korali wielkich s perłami przesadzono sznurow pięć, kociołek srebrny biały, paskow złocistych szlacheckich, co po grzywnie y więcey rożney roboty dziewięc, czarka z dwiema uszkami, we srzedzinie herb złocisty, łancuszkow białych srebrnych złocistych pięć, konewek srebrnych złocistych trzy po grzywien siedm y więcey, a czwarta biała konewka, znowu konewek mnieyszych złocistych po grzywien cztery y skoycow trzy, konwa wielka srebrna biała, w ktorey grzywien trzynascie, strzemieni srebrnych par dwię, pałasz srebrnozłocisty, szabel oprawnych srebrnozłocistych czternascie, lichtarzow srebrnych par trzy, iedna okrągłych, a para druga czterouglastych, gałka na wierzch chorągwie srebrna biała, pięc garnuszkow srebrnych białych, kałamarz srebrny biały, rynka srebrna biała, sztuczka srebrnozłocista, czar dwanascie srebrnych, niektore z herbami szlacheckiemi, także pierscieni signietow sczerozłotych z rożnemi kamienmi pięcdziesiąt y trzy, także obronczek złotych pięc, czarek mnieyszych pięc, także rożnych złocistych kubkow szesc, ktore iest ieden w drugim, narborska robota, znowu kubkow złocistych siedm rożney roboty, szklenica srebrna biała, druga znowu, kubkow białych srebrnych cztery, ktory ieden w drugim, a szesc uglastych, a ieden mały okrągły, znowu kubkow trzy srebrnobiałych okrągłych, pasow złocistych kozackich pięc, pasow puklastych trzy srebrnych białych, pasow mieszczanskich srebrnych białych cztery, flasz srebrnobiałych cztery, w kożdey po grzywien siedm y szkoycow dwa, tac srebrnozłocistych siedm, rostruchanow wielkich trzynascie roboty noromburskiey y insze srebro, koło iedne s perłami obłożono, krzyżykow złotych małych trzy, korona srebrna złocista w grzywien siedm y puł, blacha wielka srebrna złocista s kamieniami, co na dzesięcioro przykazanie kładą grzywien dziewięc, ferezya axamitna szkarłatna taletem białym podszyta, w ktorey było guzow diamentowych y haftek złotych także z diamentami, ferezya axamitna karmazynowa czerwona, petlicy bogate złote par dwanascie, a podszyta była admaszką popielatą, ferezya pułszkarłatna pupkami podszyta z haftami złotemi, znowu ferezya, koralowey masci sukno, rysiemi nożkami podszyta s kołnierzem, ferezya tabinowa fiałkowa atłasem ceglastym podszyta, guzow złotych dzisięć, a w każdym guzu po rubinu, ferezya pułszkarłatna atłasem podszyta szkarłatnym a petlicy złote, znowu ferezya purpurowa fiałkowa atłasem szkarłatnym podszyta z petlicami złotemi, ferezya pułgranatowa

atłasem białym podszyta a petlice srebrne, delia pułgranatowa lisztwami adamaszkowemi obłożona, a guzow srebrnozłocistych dzesięc, odnorożcu szmat wielkt, kuntusz atłasowy koralowey masci, delia mieyska łazurowa falendyszowa, znowu delia falendyszowa pułgranatowa, czuha falendyszowa czarna szłamami podszyta, a potrzeby srebrne, żupan czarny kanawacowy, a potrzeby złote anoses axamitu karmazynowego czerwony, przody pupkami podszyte, a korunki srebrne około, tkanek perłowych żydowskich trzy, płaszcz wielki axamitny czarny sobolami podszyty wszystek, pułczamarek axamitny czarny nowy hiszpanskiemi rękawami, rysiemi nożkami podszyty, ankra czarna axamitna gładka z koronkami złotemi a lisztwy zieloney kitayki, ankra tabinowa bogata z kwiatami złotemi z lisztwą atłasu białego y z korunkami złotemi, sukienka atłasowa błękitna, s potrzebami złotemi, sukienka atłasowa papuża, sukienka adamaszkowa wiszniowa z złotemi potrzebami, sukienka adamaszkowa fiałkowa z złotemi potrzebami, sukienka tabinowa wiszniowa z iedwabnemi potrzebami, sukienka iamarłukowa z potrzebami iedwabnemi, sukienka kanawacowa pomaranczowa z kształtem złotogłowowym, sukienka adamaszkowa karmazynowa, kształt axamitny zielony, letniki żydowskie dwa czarno adamaszkowe, trzeci letnik adamaszkowy szlachecki czarny, sukienka ferendyny czerwoney, szub żydowskich czarnych falendyszowych kunami podszytych trzy, szub kanawacowych czarnych siebirkami podszytych trzy, szub grubrynowych sibierkami podszytych trzy, kilimow perskich dwa, kobiercy perskich cztery, czuha błękitna lisami podszyta, płaszczyk axamitny czarny rysiami podszyty, płaszczyk axamitny fiałkowy s pasamanami złotemi, wyłogi sobole, płaszczyk axamitny czarny wzorzysty rysiami podszyty, płaszczyk atłasu rytego, pndzy gotowych rożną monetą złotą y białą, to iest talarami, pułtorakami, ortami, szelągami na tuzynascie tysięcy złotych polskich zabrano, płaszczyk atłasowy gładki czarny iedwabny, pasaman ormentel tabinowy czarny, płaszczyk axamitny wzorzysty błękitny, potrzeby złote, płaszczyk axamitny czarny felpą podszyty, potrzeby złote, płaszczyk y sukienka tabinowe czarne, sukienka axamitna czarna wszytka w korunkach, płaszczyk adamaszkowy wiszniowy także wyłogi atłasowe, płaszczyk atłasowy czarny, flader kitayką podszyty, ankra kanawacowa y fartuch tabinowy czarny, kołdra adamaszkowa czerwona, dołoman adamaszkowy żołty, żupan adamaszkowy czarny, sukienka kitayki zieloney, sukienka tabinu zielonego, oblig na iegomsci pana Adama Giniusza na złotych sto siedmdziesiąt cztery, oblig na pana Pawła Turowskiego na złotych polskich trzysta szesnascie, bania srebrna z łancuszkami srebrnemi siedmio, czaprag sukienny haftowany, sukna postawami purpurowego rożney masci osm, postawy karmazynu pułsztuki, falendyszow roznych dwadziescia y trzy postawy, paklakow roznych dwadziescia pięc oprocz sztametow, ostatkow karmazynowego sukna postawow trzy, bay kirow pułbalnie, atłasow rożnych sto szesdziesiąt łokci, kanawacu czarnego łokci osmdziesiąt trzy, tabinow axamitow czarnych łokci siedmnascie, loterow roznych pięc postawow, pułaxamitow rożnych sztuk siedm, kitaiek rożnych łokci czterysta pięcdziesiąt, złota y srebra nitkowego funtow iedenascie, korunek złotych y srebrnych łokci sto dwadziescia, sztametow rożnych iedenascie sztuk, ryzskiego mochaieru sztuk trzy, czamletow rożnych sztuk cztery, muchaierow prostych rożnych sztuk szesc, iedwabiow rożnych funtow osmnascie, medzelanow sztuk dwanascie, rąbkow sztuk dwadsiescia siedm, płotna szwabskiego sztuk pięcdziesiąt, płotna głogowskiego sztuk czterdziescie trzy, ogonkow sobolich par trzynascie, bobrow piętnascie, prochu beczek pięc, tabaki rol siedm, cukru kamieni trzy, korzenia roznego kamieni dziesięc, szafranu funtow osm, rozynkow kamieni dwa, gozdikow pułkamienia, sznurkow pasamanow iedwabnych do czterech ty-

sięcy łokci, także pasamanow y sznurkow włoczkowych y harusow rożnych na tysiąc łokci, także rożnych kramnych rzeczy barzo wiele, ktorych przed wielkim żalem y przypomnieć nie mogę y siła obligow, spraw, regestrow, quitow, kwitacy, ktore czasu prawa szerzey mianowane będą, to wszystko iegomsc pan Lisowski z companią swoią swawolną kupą na dziewięćdziesiąt tysięcy y więcey zabrał. O co chcący u wszelakiego sądu gdzie forum bydz może prawem czynić, proszę, aby ta moia solenna protestacyia do xiąg grodu Pinskiego przyięta y zapisana była. Што есть до кънигъ кгродъскихъ повету Пиньского записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1654—5 г. № 13008 л. 2149.

№ 68—1658 г. Января 17.

Листъ инстигатора в. к. л. Викентія Орды къ обывателямъ Пинскаго повѣта, съ приглашеніемъ отдаться подъ руку Царя Алексѣя Михайловича.

Act. listu priwatnego do ychmc. p.p. obywatelow od p. Ordy.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят второго, мца июня пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньском передо мною Якубомъ Кгиньвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметъского старосты установленым, постановившысе очевисто пан Себестиан Голавский, слуга его милости пана Лукаша Елского, маршалка повету Пинського, подал ку акътыкованю до книг кгродских Пинских лист его милости пана Станислава Винценътого Орды, инстикгатора вел. княз. Лит., в речы нижей в немъ выражоной писаный, просечы, абы прынят и уписан был, которого прынявшы, а уписуючы в книги слово в слово такъ се в собе мает:

Msciwi panowie rotmistrze zaciągu przed tym naiasnieyszego krola imsci Polskiego, moy msciwi panowie. W iakowym opale y w iakowym obrocie przeciwnego szczęscia za grzechi nasze namilsza oyczyzna nasza zostaie, słow nie trzeba, y luboc Pan Bóg uczynił iuż executią ad autorem tego, większey ieszcze y cięższey nad tym, ktory przywiodł tegoż swą bezecno, piekielno, arianską rado, od Boga wygląda kazni, na iakowy kontempt narod nasz y zniewagę od hardych zamorczykow przychodzi łez nie staię, wziołem tego y sam przez kieydanską sromotną y wielonską transanctie experientią życzyłem urodziwszysię pod tym niebem, gdzie wolnosć kwitneła, animum pie dolentem, a zawsze przed tym ad ciuilia erectum, a merore cięzszego utrapienia odwiesć nie mogłem, a żem sobie obrał ze wszystkiemi W. X. L. powiaty y z niezliczoną gromadą wysokich y zacnych urzędnikow y szlachty pana szczęsliwego, pobożnego y łaskawego, naiasnieyszego Cara Jegomosci, pana y dobrodzieia mego, a słysząc was braci moiey w opressiey do tegoż pana moiego, ktory wszystkie prawa y swobody wszystkim narodom W. X. L. approbował przywileiem, do tychże was bracią moią zaciągam wolnosci, upewniam, że nie tylko wam maiętnosci powracane będą, ale sowite łaskawego pana pożałowanie szczodrey iego ręki odzierżycie wmsć assecuruie y poprzysięgam, y ludzie, ktore macie pod komendo swoią, bądzcie tego pewni, że za pierwszym przysciem waszym dadzą po trzydziestu czerwonych złotych, a potym zwyczayny żołd na koń dochodzić będzie, nie na borg, ale kożdy czwierci swey żołd odbierać będzie y postanowiono zapłate y osobliwie buzdygan pięcset czerwonych złotych Car imsć pan moy miłosciwy ofiaruie, wiem to dowodnie, że gdyby xiąże imsć Wiszniewiecki y imsć pan chorąży koronny chciał sequi voluntate Dei niesprzeciwiaiąc się dispositiey Jego Swiętey, sam siebie y ludzie polskie s tey Szwedz

kiey wywiodszy niewoli, a ad cognitionem maiestatu iego Carskiey mosci applicował, tey będzie w Rumnie y w innych szyrokich swoych włosciach na Ukraynach, Podolu, Wołyniu y w Rusi iako dziedzice oglądalisie zimy, albowiem s tym narodem ruskich panstw, wiara iedna sociat, mowa y habit łączy, morze nie dzieli, ale s temi ktorzy na swiętych pstrykaią, naswiętszą Pannę bluznio, ze wszystkim swiatem figlem postępuią, co za zgoda, uważyć dla Bog, dla Boga zdrowem tylko umysłem uważcie sobie prosze. Co całemu baczeniu podawszy, oddawcy tego listu poruczyłem, ktoremu aby we wszystkim wiara była dana uniżenie prosze, sam siebie interim dawno y nie odmienno braterską miłosć oddaię. Dnia siedmnastego Januaryi anno tysiąc szescset pięcdziesiąt szostego w Wierzłowie. Wmsciow moych msciwych panow, sługa y brat Stanisław Wincenty Orda, pułkownik C. Jm., starosta Pręski etc. etc. mnpria. А тытул на том листе в тые слова написаный ест. Moym wielce msciwym panom y miłey braci iehmsciom panom rotmistrzom, porucznikom towarzystwu przed tym zaciągu naiasnieyszego Jana Kazimierza krola Imsci Polskiego y wszystkim obywatelom W. X. L. należy. Который тот лист за поданем и прозбою особы звышъ писаное до книгъ кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014 л. 810.

№ 69—1656 г. Февраля 4.

Универсалъ короля Яна Казимира съ приглашеніемъ своихъ подданныхъ, которые во время войны перешли на сторону Шведовъ возвратиться въ отечество къ 1 апрѣля.

Act uniwersału Jego kr. msci wydany do poddanych, ktorzy u Szwedow w zaciągu zostawaią.

Году отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ петьдесят шостого, мсца Мая осмого дня.

На враде гдрском кгродском староства Жомоитского, передо мною Яномъ Еронимом Талятом, подстаростим Жомоитским, старостою Росенским, постановивъшысе очевисто панъ Янъ Мартиновичъ оповедившы покладалъ и до акту книг кгродских Жомоитских подал универсал Его кор. млсти пна нашого млстивого, жедаючы, абы до акт книг кгродских Жомоитских прынят был, которы уписуючы у книги слово до слова такъ се в собе маст.

Jan Kazimerz z Bożey łaski krol Polski, Wielkie xże Lit., Ruskie, Pruskie, Żmudzkie Mazowieckie, Jnflantski, Smolenski, Czernihowski a Szwedzki, Godski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y kożdemu z osobna, komu to wiedziec należy, teraznieyszym listem naszym oznaymuiemy, iż wiele takowych miedzy poddanemi naszemi znalazłosie, ktorzy pobożnosci przeciwko Bogu, powinnosci przeciwko oyczyznie y wiary przeciwko nam zapomniawszy, na strone sie nieprzyiaciela oddali y służbę u niego przyiąwszy, z nim na koscioły Boże, oyczyznę y nas Samych następować ważyli sie y dotąd sie w potędze swoiey nie obaczywaią, zdała nam sie tych wszytkich teraznieyszym uniwersałem naszym do tey, ktora Bogu, oyczyznie y nam od nich należy powinnosci napomnieć, za czym wszytkim tak s korony y wielkiego xstwa Lit. iako też z oboyga xstwa Pruskiego y Żmudzkiego, więc y innych pp. do korony należących poddanym naszym surowo przykazuiemy, aby koniecznie po publicacy tego listu naszego służbę szwedzką porzucili, ynaczey iak sie kturzy tacy znaydą, kturzy przed dniem pierwszym kwietnia tey służbie renunciowac nie będą y z obozu szwedzkiego nie wynidą, takowych za nieprzyiacioł oyczyzny declarować y na gardlę y dobrach karać będziemy ani im woysko naszę, ieżeli im w ręce kiedy kol-

wiek kturzy s tych wpadnie żadnego, miłosierdzia y kwatyni nie pozwolili, inaczey tedy nie uczynią, pod winami wzwysz pomienionymi y pod łaską naszą krolewską. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęć koronną przycisnąc rozkazalismy. Dat w Samborze, dnia czwartego msca Lutego roku Panskiego tysiąc szescset pięćdziesiąt szostego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego osmego roku. У того универсалу при печати подпис Его Кор. млсти тыми словы: Jan Kazimierz krol, а нижей того напису другий напис тыми словы: Woyciech Gorayski Krakowski, Poznanski proboszcz regent Can. Coron. do poddanych J. k. m. u Szwedow służących. Который тот универсалъ звышъ мененый ест до акту книг кгродских Жомоитских уписан.

Изъ акт. кн. Россіенскаго грод.суда за 1654—1656 г. № 14468 л. 576

№ 70—1656 г. Марта 8.

Жалоба Копыльскихъ мѣщанъ на Слуцкихъ мѣщанъ съ ихъ магистратомъ о недозволеніи торговать въ г. Слуцкѣ и нанесеніи имъ обидъ и убытковъ во время Московской войны.

Roku 1656, msca Marca...

Na urzędzie zamku Słuckiego, przed nami Dominikiem Wołuckim podstaroscim, Mikołaiem Krukowskim pisarzem etc. żałowali y opowiadali mieszczanie Kopylscy pan Prokop Chrzyscinicz, pan Hrehory Szpakowski, pan Wasili Siemienowicz sami od siebie y imieniem wszystkich mieszczan miasta Kopylskiego na pana Bazylego Tyszewicza, woyta czyli też nominata woytowstwa Słuckiego, na pana Krzysztofa Winka doktora y wszystkich mieszczan Słuckich w sesy zasiadaiących, tak też na p. Łukiana Otoczenikowicza y Siemiona Konotopowicza, arędarzow Słuckich o tem, yż on pan Tyszewicz y pan doktor z drugiemi osobami w sesy będącemi, nie respectuiąc na to, że oni żałuiące osoby wespoł z drugiemi mieszczany Kopylskiemi w roku przeszłym tysiąc szescset pięćdziesiąt piątym od nieprzyiaciela Rzeczy pospolitey pogranicznego moskwicina w miescie swoim Kopylskim pogromieni, popaleni y ze wszystkich maiętnosci y chudob swoich odarte y zniszczeni, a niektorzy też przez tegoż nieprzyiaciela zdrowia, dziatek y wszystkiey substancy swoiey pozbawieni, gdy iako też mieszczanie xcia iegomosci do miasta też xcia iegomsci tuteyszego Słuckiego iako fortecy, prawie maiąc na karku swoim nieprzyiaciela, zaledwo niektorzy z nich uszli y pożywienia sobie iako ludzie będące utrapieni y do szczętu zniszczeni y zubożeni szukaiąc, targować y kupczyć, iako im w Kopylu wszystko bywało wolno chcieli, tedy oni pomienione osoby y do ostatka ich gubiąc y niszcząc, targow w miescie Słuckim nad samą słusznosć nie telko że zabronili, ale ieszcze on pan woyt, nie maiąc sobie żadnego od xcia imsci pana naszego miłosciwego polecenia, od nas ubogich y utrapionych mieszczan Kopylskich z gospod, ktore tu w Słucku kożdy z nas naymować y od nich płacić musiał, nieiakoweysci komorszczyzny od kożdego mieszczanina Kopylskiego po groszy osmnastu litewskich, osobliwie od kożdego wozu po pułzłotego, gdy ktory mieszczanin maiąc także wolnosć iako Słuczanie na rynek wyiedzie, chcąc tarżyc (co nie mało czyni), brał y to wszystko za nic maiąc, przecie nam po staremu tarżyc wyciągaiąc rożnych korupcy zabraniał, a na ostatek on że pan woyt, snać s panem Krzysztofem Winkiem doktorem y z drugiemi osobami w sesy siedzącemi namowiwszysie, w tym teraznieyszym roku, gdy on pan Chryscinicz kupił sobie iako człowiek kupiecki troche wosku, to iest kamieni piędziesiąt pięć u Dawyda Jakubowicza Romenskiego, żyda Słuckiego, po

kop pułosmiu kamien, y gdy iuż y pieniądze temu Dawydowi oddał y ten wosk do siebie odebrał, zabraniaiąc, aby sztuki chleba iako człowiek zniszczony mieć niemogł, intentowali mnie mimo urząd pod bokiem będący tuteyszy Słucki, uzurpuiąc sobie iakowąś nienależną władze, w roku teraznieyszym 1656, msca February dwudziestego szostego dnia, przed siebie sesyą y imsci pana Adama Wolana przy nich iako comendanta gubernatorstwa Słuckiego siedzącego akcyą postawiwszy, instygatorem przed siebie mieszczanina też Słuckiego Andrzeia Sawoscicza, kazawszy mu skarżyć o to, iakoby on Chryscinicz, przed tym Sawosciczem ten wosk przekupić miali tamże gdy on p. Chryscinicz lub przed nienależną sobie iurysdyką, będąc gwałtem przymuszony usprawiedliwiaiąc y wywodząc sie s tego, że o żadnym targu tego wosku przez niego Sawoscicza nie wiedział, do pomienionego żyda na swiadectwo odzywaiąc, do przysięgi sobie brał, a zastawienia przy tym wosku potrzebował, tedy oni y tego żyda stawić mi nie dopuszczaiąc, nie wiedziec iakowym prawem przysięge mi na tym, iakom ia nie wiedząc o targu Sawosciewiczowym, ten wosk u Dawyda żyda kupił, nakazali, a po przysiędze przecie nie przysądzaiąc mnie wosku, iemu Sawosciewiczowi oddać kazali, od czegom ia do xcia imsci pana naszego miłosciwego apelował, lecz oni, mi niewiedzieć z iakowego też prawa, apelacy, ktora y o garłowe rzeczy dopuszczona bywa, nie dopuszczaiąc, komore mi on p. woyt pieczęcią swoią, a nie urzędową, na zniewage zwierzchnosci xcia imsci, zapieczętował, a potym dnia trzeciego wyzwoliwszy mnie z przysięgi, oddawszy mnie gwałtem pieniądze przez mie temu żydowi za ten wosk dane, ten też wosk gwałtem s tey zapięczętowaney komory tu w miescie Słuckim w rynku stoiącey wzieli, y ieszcze on pan woyt s tych że pieniędzy, praetenduiąc sobie iakoś za zniewage nie należące, wine sobie kop pułszosty wziął, a mało on pan Tyszewicz na tym maiąc y nie ustawaiąc w tym przedsiewzięciu y rankorze przeciwko nas swoim gubiąc nas y do ostatka ubogich ludzi, gdyśmy troche sobie iesietrzyny to iest beczułek trzy po kop dwadziesciu szesciu kupili y maiąc na to osobliwe, listem X. imsci pozwolenie, szynkować w Słucku chcieli, tedy on że pan Tyszewicz wynalazł y zatentował nam mimo zwierzchnosć xcia imsci urzędową przed imsci pana Wolana y inszych osob przy imsciu zasadzonych, to iest przed imści p. Jana Horbaczewskiego, przed imsci pana Sebestyana Petelczyca y przed Jmśći p. Samuela Goliewskiego, w roku też teraznieyszym y tegoż msca February 26 dnia, drugą iakowąs akcyą, mieniąc o nienależne kupowanie y szynkowanie iesietrzyny tamże on pan Tyszewicz z drugiemi osobami w sesy z nim siedaiącemi stanąwszy, sam on p. woyt te sprawe o pomienioną rzecz produkował, mianuiąc iakoby też y mieszczanom Słuckim w Kopylu pod czas iarmarku iesietrzyną tarżyc zabraniano y biorąc do przysięgi rzeznikom Słuckim czyli też mieszczanom trzem zniesienia listu xcia i msci na to, że nam iesietrzyną tarżyc wolno danego potrzebował, gdzie my y na te ychże żałobe usprawiedliwiaiąc się stawili y biorąc sobie według prawa na munimenta, to iest na pokazanie listu xcia imsci pana naszego miłosciwego, ktorym iesietrzyną szynkować pozwolono danego użyczenia, a iako sobie nie maiąc go na ten czas przy sobie prosili, niżeli pomienione osoby, nie użyczaiąc nam na pokazanie listu xcia i msci czasu, przysięge trzem mieszczanom Słuckim iako im iesietrzyny w Kopylu szynkować broniono, nakazali, na czym my nie przestaiąc że to mimo list xcia i msci, a za powodem p. woyta uczyniono, do xcia i msci pana naszego miłosciwego apelowali, tedy nam także apelacy iako y w pierwszey sprawie, wszystko za powodem p. Tyszewicza nie dopuszczono y insze nasze obrony, ktorychesmy ieno kolwiek zażywali, na strone uchylono, na czym, iako na kupieniu wosku, tak też y iesietrzyny y w bronieniu po te wszystkie czasy tarżyc na kilka tysięcy

złotych polskich szkoduiemy. W ktorey sprawie chcący my przed xciem i mscią panem naszym miłosciwym ich ten nie słusznie y nieprawnie na zniewagę listu xcia i msci ferowany dekret pokazać, o wydanie onego u imsci pana Wolana prosili Tedy nie wiedzieć. iesli nasze obrony wpisawszy imść pan Wolax czas od czasu nam zwłaczaiąc do pana woyta, a pan woyt do imsci pana Wolaxa odsyłali y po ten czas tego dekretu nam nie wydali y iuż widząc, że niesłusznie uczynili, gdzie my obawiaiąc, aby p. woyt w tym dekrecie iakich niesłusznych y nieprawnych ku szkodzie naszey dowodow swoich nie włożył y zniesienia nam listu xcia imsci nienapisał, tegoż czasu przed należnym y zwyczaynym urzędem Słuckim protestowali, a panowie arędarze nie maiąc też w liscie arędownym od xcia imsci pana naszego miłosciwego sobie tego pozwolenia, aby od nas ubogich y teraz przez nieprzyiaciela zubożonych ludzi od kamienia po groszu wagowego brali, ale tylko w liscie x. imsci po połgroszu, y to gdybyśmy ieszcze nie byli tak zubożeni, brać pozwolenie, maiąc pierwiey po groszu biorą, od soli zaś białey od każdego sta hutek po korczy . . . . wielkim, ktory uczyni po gr. trzy polskich, nienależnie wyciągaią y nas do dalszego zubożenia przywodzą, osobliwie zaś przez rzeznikow miasta tuteyszego Słuckiego wyciągaiąc nienależnych też rokowszczyzn, to iest chociaby y iedne bydle rzeznik Kopylski w miescie Słuckim przez rok ubił, po kamieniu łoiu, ktory czyni złotych sześć, dawać iako grabiąc y od kożdego bydlęci, własnie iakoby od obcego, a nie iednego pana mieszczanina sowito po gr. trzy nieiakiegoś myta biorą y inszych wiele, ktorych przypisać trudno, podatkow wymogli y wymagaią, przez co też niemało szkoduiemysmy y te szkode czasu prawa na regestrze pokażemy, a teraz chcąc my mieszczanie Kopylscy z p. Tyszewiczem y zewszystkiemi do tego należącemi osobami prawem przed xciem imscią . . . . y tego wszystkiego na nich dowodzić y requirować, dali ten proces swoy do xiąg tuteyszych Słuckich zapisać, co iest zapisano.

Изъ акт. кн. Слуцкаго гpoд. суда за 1643—1659 г. № 13576, л. 1078.

№ 71—1656 г. Марта 11.

Заявленіе зем. Андрея Корниловича о грабежѣ лошадей и захватѣ его сына Симона со всѣмъ его снаряженьемъ земяниномъ Мартиномъ Миладовскимъ.

Roku 1656 msca Marca 11 dnia.

Na urzędzie zamku Słuckiego, przed nami Dominikiem Wołuckim podstaroscim, Mikołaiem Krukowskim pisarzem etc. Opowiadał y żałował mieszczanin Kopyski, na ten czas tu w miescie Słuckim mieszkaiący, sławetny pan Andrzey Korniłowicz na pana Marcina Bohdanowicza Miładowskiego, ziemianina powiatu Orszanskiego o tym, yż co po splondrowaniu miasta Kopyskiego przez nieprzyiaciela pogranicznego Moskwicina, miedzy inszemi syn żałuiącego Symeon Andrzeiewicz, służąc wespoł z nim panem Miładowskim pod chorągwią iegomosci pana Walaxa, na ten czas gubernatora Słuckiego, za pozwoleniem tegoż pana gubernatora stali s chorągwią we włosci xcia Jegomsci Starczyckiey, tamże w roku teraznieyszym tysiąc szescset pięćdziesiąt szostym, msca Februarij 29 dnia, on pan Miładowski w iedney gospodzie iako towarzysz s tym synem moym stoiąc, a wziąwszy przedsie zły zapamętały umysł, przepomniawszy boiazni Bożey, wstydu ludzkiego y srogosci prawa pospolitego na takowych swawolnych ludzi opisanego, gdy oni wszyscy obawiaiącsie rożnych teraz zachodzących niebespieczęnstw, konie pogotowiu osiodłane mieli, nocnym sposobem, milczkiem, potaiemnie s tey spolney gospody ich, gdzie sie s towarzystwa y pacholikow swoich nikogo nie strzegli, koni trzy pod kulbakami będących, iednego szerscią gniadego, kosz-

tuiącego złotych sto dziesięc, drugiego szerścią szpakowatego, kosztuiącego złotych dziewięćdziesiąt, trzeciego szerścią gniadego, kosztuiącego złotych sto, s kulbakami trzema, ktore kosztowali złotych dwadziescia, mitiuk turkusowy falendyszowy kosztuiący złotych piętnascie wziąwszy y zagrabiwszy teyże nocy s pod tey chorągwie y s tey wsi snac do pułku iegomsci pana Oskirki sędziego ziemskiego Mozyrskiego, wuia swego uciekł, a potym w tydzien, to iest w tymże roku szescset pięćdziesiąt szostym, msca Marca siodmego dnia, tenże pan, nie maiąc na tym dosic, ze złego przedsiewzięcia swego, zaiuszony będąc, a maiąc sobie na pomoc towarzystwa swego iuż s pułku iegomsci pana Oskirczynego y czeladzi rożney, iemu znaiomych, imiona nazwiska wiadomych, koni kilkadziesiąt także nocnym sposobem przyiachawszy do tey wsi y do teyże gospody, trafiwszy na lud spiący, tego syna mego Symona s tey gospody y przy nim konia szerścią płowego, kosztuiącego złotych szescdziesiąt, s kulbaką, s płatem kosztuiącymi złotych dwadziescia, pistoletow pare kosztuiących złotych trzydziesci, łubie oprawne z łukiem tureckim kosztuiących złotych osmdziesiąt, sukien par dwie falendyszowych, to iest pare turkusowych, kosztuiących złotych dżiewięćdziesiąt, drugą pare łazurowych także falendyszowych kosztuiącą złotych siedemdziesiąt pięć tebikay czerwony musurbesowy kosztuiący złotych trzydziesci, szable kosztuiącą złotych osm, czapek dwie, iedne karmazynową sobolą kosztuiącą złotych trzydziesci, drugą falendyszową czerwoną lisią kosztuiącą złotych dziesięc, co wszystko w połubie było, także gotowych pieniędzy we złocie w trzosie na nim synu moym będących złotych dwiescie z nym samym wziął y z tey wsi niewiedziec gdzie nocą, gdysie ieszcze ludzie ze snu nie ocucili były, wywiozł y do tych czas o nim gdzie by go podział nie wiem, a tak iako z nim panem Miładowskim o to wszytko, tak y z kożdym takowym u kogo bysie co rzeczy syna mego pokazało, chcąc on pan Korniłowicz prawem czynić, nie mogąc tego procesu dla teraznieyszych zachodzących niebezpieczenstw do należnego grodu zaniesc, prosił, aby do xiąg tuteyszych Słuckich iako nayblizszego urzędu przyięty y zapisany był, co iest zapisano.

Изъ акт. кн. Слуцкаго грод. суда за 1643—1659 г. № 13576 л. 1089

№ 72—1656 г. Марта 20.

Удостовѣреніе отъ имени шляхты о военныхъ доблестяхъ пана Яна Шматовича, проявленныхъ при осадѣ Старо-Быховской крѣпости козаками и московскими войсками.

Лета отъ нарожения Сына Божого тысеча шестсот шестдесят шостого, мца августа дъвадцатого дъня.

На враде кгродском в замку гдарском Минском, передо мною Мартином Казимером Володковичом, городничим и подстаростим Минским, постановившысе очевисто его мл. пан Янъ Шъматович покладал ку актыкованю до книг атестацыю их мил. панов обывателев зъ розных воеводствъ и поветов собе дацую и служачую, на реч в ней в середине нижей выражоную, просечы, абы тая атестацыя была до къниг спарвъ кгродскихъ Минских акътыкована и уписана, которую уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

My dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzscy, rycerstwo y wszytka z rożnych woiewodztw y powiatow szlachta, ktorzysmy się byli w roku przeszłym tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym do fortece iasniewielmożnego imsci pana Kazimierza Leona Sapiehi, podcanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego, Starobychowskiey, dla obrony tey fortecy y ochrony zdrowia naszego zabrali, wiadomo czyniemy, iż od pomienionego roku codzienne niemal od nieprzyiaciela ponosząc ynfestatie aż dotąd na tey fortecy zostawacesmy musieli,

wprzod albowiem hetman nakazny Zołaterenek z kilkodziesiąt tysięcy kozakow pod wały się podszancowawszy . . . . rożnymi sposobami y fortelami o tę się ze wszytkich sił starał y kusił fortecy, ale za Boską protektią a czułoscią spolną wszytkich obleżencow, po długim czasie (ludzi swoich znacznie nadtraciwszy) odstąpić ze wstydem musiał; nastąpił potym (chcąc szczęscia swego sprobować) z wielką potegą kniaz Trubecki moskwicin, lecz y iemu żadne odwagi ani żadne nie pomogły postrachi, za powrotem zas s kraiow Litewskich ze wszystkim woyskiem swoym Cara moskiewskiego opasał nas był gęstemi szancami y armatą Ilia Daniłowicz Miłosławski, test carski, ze wszystką carską potęgą, ktoremu było kniazia Trubeckiego, kniazia Dołhorukiego, kniazia Szczarbatego, Pożarskiego, Izmayła Zołataręka, przy tym ze wszytkim woyskiem y inszych wielki gmin pułkownikow woyska ratnego przydano, ale y ten fortelami żadnemi, ani listami carskiemi, ani obietnicami, ani nawet prozbami nic niewskurawszy, a widząc przy opatrznosci Boskiey wałłowego ludu cnotę y odwagi y tak częste z wałow z niemało ludzi swych szkodą wycieczki, z wielkim pewnie wstydem y strachem prochy, strzelby, mnieyszą y żywnosci rozmaite, porzuciwszy y hetmana Zołatarenka straciwszy, odstąpić musieli, w ktorych transactiach pomienionych imsc pan Jan Szmatowicz przez ten wszytek . . . . zostawał kosztem y zarowno z nami iako dzienną tak y nocną straż na wałach odprawuiąc podiazdy, przytym y odważne, gdy tego była potrzeba, czyniąc wycieczki, na ktorych y postrzał od moskwicina odniosł, żadney zgoła okazyi do zarobienia na sławę y ukazanie cnoty ku miłey oyczyznie nie opuszczaiąc, nikomu się iako syn dobry oyczyzny co in passu uprzedzać nie dawał, czego my dobrze wiadomi będąc, daiem imsci panu Szmatowiczowi tę atestacyą naszą s podpisem rąk naszych. Pisan w Bychowie Starym, roku tysiąc szescset pięcdziesiąt szostym, msca marca dnia dwudziestego. У тое атестацыи пры печатех подписы рукъ въ тые слова: Mikołay Niewszynski sędzia ziemski Rzeczycki, Konstanty Bohuszewicz łowczy Orszanski, Starobychowski starosta, Hrehory Boreysza pisarz grodzki Rzeczycki, Marcin Chlewinski mieczny powiatu Rzeczyckiego, Jozef Suryn, Jan Kazimierz Jacynicz, Krzysztoph Bury, Krzysztoph Choroszewski, Horayn, Michał Czarnocki, Samuel Uscinowicz porucznik, Łukasz Strzynacki. Котораяжъ тая атестацыя за покъладанъемъ и прозъбою особы верху мененую ест до кънигъ спъравъ кгродских Минских актыкована и уписана.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1665—1670 г № 11786, л. 290.

№ 73—1656 г. Мая 29.

Постановленіе Могилевскаго магистрата объ отдачѣ пустого плаца Евфимію Ѳедоровичу Смыкову въ вознагражденіе за убытки, причиненные ему непріятельскимъ войскомъ.

Року ҂зрѯд (7164) мца Мая кѳ (29) дня.
Дане пляцу од панов маистратовых пану Овъхиму Федоровичу Смыкову.

Мы войтъ, бурътмистры, райцы и лавъники такъже и въсе посполство места Его Царского Величества Могилева, в року теперешнемъ сем тысечъномъ сто шестдесят четверътомъ, мца Мая двадцат девятого дня, в четверъ, на ратушъ зшедшые, а то вси згодне и одностайне, абы кгрунъта меские под присудомъ Майдебурского здавна найдуючые в даремъномъ положеню не ваковали упатруючы, овъшемъ под час теперешънее войны упалымъ и знищонымъ людемъ вшелякого поратованя жычачы и то, ижъ учтивый панъ Овъхимъ Федоровичъ прозываемый Смыковъ, мещанинъ Могилевъский, за найстемъ войска Литовъского в домахъ спаленыхъ и инъшой розной ма-

етности своей не малый упадокъ и шкоду поноситъ видячы, прето оного ратунъкомъ вспираючы, пляцъ голый, мерою прутовъ полтора на Шванъщызне, под правомъ и присудом права Майдебурского здавъна найдуючый, об межу з одное стороны од кгрунъту Макъсима Мылника, а зъ другое Анъдрея Левъковича лежачый, никому инъшому в жадной сумъме не заведеный, выш мянованому Овъхиму Федоровичу, прозываемому Смыкову, мещанину Могилевъскому, самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечные и непорушные часы даемъ и пущаемъ, з тымъ докладомъ и обовязъкомъ, ижъ з того пляцу голого вшелякие повинъности и поплатъки, кгды се яковые трафят, такъ яко и инъшые мещане поносити и полнити и подъ присудомъ права Майдебурского справовати мает и повиненъ будет, а за тымъ моценъ и воленъ будет помененый панъ Овъхим Федоровичъ тотъ пляцъ голый в поссессыю и держене свое обнявъшы, онымъ яко своими власными добрами шафовати и на немъ вшелякие будынъки выставовати, а мы в томъ оному и потомъкомъ его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ, якожъ на инътромиссию и подане тогожъ пляцу голого за прозъбою помененого пана Овъхима Федоровича приданый и з ураду депутованый шляхетный панъ Ларыонъ Савостияновичъ, лавъникъ Могилевъский, а при ним слуга меский присяглый Иванъ Марциновичъ, кгды по зверненю се своимъ реляцыю учынили, ижъ до того вышъ межами помененого пляцу голого нихто ни з якимъ правомъ за потрыкрот нымъ и четвертый разъ над право урадовъ неучыненымъ прыволыванемъ не отозвалъ и оного не боронилъ, прето мы урад меский Могилевъский тот пляцъ голый, без жадное ни од кого учыненое перешкоды, помененому пану Овъхиму Федоровичу, прозываемому Смыкову, мещанину Могилевъскому в инътромиссию и спокойное держене на вечные и непорушъные часы подали. Которое згодное и одностайное пнов маистратовыхъ и посполитых зезволене такъже и реляцыя увяжъчых наших урадовых до книг ест записано.

Roku panskiego 1662, msca Junia 26 dnia. Tego placu pan Owchim Fiedorowicz Smykow M. na ratuszu pod czas odprawowania sądow przed zupełnym magistratem wiecznemi sie zrzekł czasy. Zacharyasz Bereżecki mieski Mohilewski pisarz.

Изъ акт. кн. Могилев. маистрата за 1656—7 годы № 1203, л. 485 обор.

№ 74—1656 г. Іюня 17.

Универсалъ короля Яна Казимира съ приглашеніемъ къ твердому стоянію за Рѣчь Посполитую и составленію ополченій для борьбы съ непріятелемъ.

Acticacia uniwersału Jego kr. msci do wszystkiego xstwa Żmudzkiego pisany do zgromadzeniasię do obozu.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ петьдесят шостого, мца авъгуста двадцат второго дня.

На враде гдрскомъ кгродскомъ староства Жомоитского, передо мною Яномъ Еронимомъ Талятомъ, подстаростимъ Жомоитским, старостою Росенским, постановивъшысе очевисто бояринъ Таврокговскій Янъ Бартошевичъ, менуючы се быт посланымъ отъ его млсти пна Ляцкого, подкоморого Троцкаго, оповедившы покладал до акту книг кгродских Жомоитскихъ подал универсалъ его кор. млсти пна нашего млстивого, належачый всему князству Жомоитскому, который до акту подавъши, жедал мене подстаростего, абы прынят был на речъ въ нем помененую, который уписуючы в книги такъ се в собе маеть:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Lit., Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smo-

lenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec, mianowicie wielmożnym, urodzonym dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szliachcie y obywatelom xstwa Żmudzkiego uprz. y wier. nam miłym łaska nasza krolewska. Wielmożni, urodzeni, uprz. y wier. nam mili. Nie co inszego do tak strasznej w panstwach naszych przywiodło reuoluciey, ieno contemptus legum et sancitorum, kture priuatorum hominum ausus et effrenata licencia do skutku przywodzić ani do ratunku oyczyzny spolnie z drugiemi accedere nie chcieli, dla tego też pomieszał Pan Bog wszytkie rzeczy, że sie za złoscią y zdradą niektorych Rz.plta sromotney niewoli wyswobodzić łacno nie może, iako tedy tych wszytkich ochotę, ktorzy przy cnocie y wierze ku nam y oyczyznie stawaiąc, ochoczo się zgromadiwszy, mężnie nieprzyiaciela znoszą, pochwalamy y oycowskim te ich conatus przymuiemy affectem, tak viceuersa szłuszney animaduersiey godnych być tych rozumiemy, ktorzi do obrony samych siebie, praw, wolnosci y oyczyzny swey miłey concurrere y zbierać sie do gromady nie chcą y owszem niektorzi z nich iawnie partibus nieprzyiaciela adhaerent, a drudzy nie wstydliwie na matką oyczyznę własną rękę swą podnaszaią, ktorych wszytkich lubobyśmy słusznie ex nunc pro rebellibus declarować mogli y takowych dobra iako hostium patria confiscowawszy, bene meritis tym, ktorzy substancią y zdrowiem dostoienstwo nasze y Rz.pltą zasczycaią rozdawać, wszakże iednak z urodzoney naszey dobrotliwosci otwieraiąc kożdemu do łaski y clemenciey naszey wrota, oycowsko takich wszytkich upominamy y ostrzegamy, aby zaraz po publicowaniu tego uniwersału naszego, zaniechawszy skrytych y iawnych z nieprzyiacielem practik y nakładania do gromady y pułkownika od samych że obywatelow obranego, podług związku y zgodnie między sobą spolnie namowionego y spisanego, sami osobami y s pocztami swemi iako na gwałt do ugaszenia tak wielkiego zapału w oyczyznie swey zbierali, a cnotą, odwagą, męstwem y resolucią przeszłe errory swe, w kture wyuzdana zdradliwych niektorych osob violentia wprawiła, nagrodziwszy, prawa, swobody, y wolnosci swe do zguby nachylone vindicowali, a my wszytkich do takowey obrony zobopolney garnącychsię do łaski naszey przyimuiemy, refractarios zasie pro rebellibus declarować y dobra ich iako po zdraycach w tey oyczyznie bene meritis oddawać będziemy. Ktory to uniwersał nasz aby był do akt grodzkich przyięty y po parafiach wszędzie, także po miastach, miasteczkach rozsyłany y publicowany chcemy mieć y rozkazuiemy. Dat w obozie pod Warszawą, dnia siedmnastego msca Juny, roku Panskiego tysiąc szescseth pięddziesiąt szostego, panowania naszego Polskiego osmego, a Szwedzkiego dziewiątego roku. У того универсалу пры печати подъписъ руки Его кор. млсти тыми словы: Jan Kazimierz krol, a нижей тое печати други напис тыми словы: Jan Dowgiało Zawisza referendarz y pisarz wielkiego xstwa Lit. Который тот универсалъ звышъ менены естъ до акту книг кгродских Жомоитских . . . (вырвано).

Изъ акт. кн. Россіенскаго гродскаго суда за 1654—1659 годы, № 14468 л. 688.

№ 75 — 1656 г. Іюля 13.

Универсалъ обывателей княжества Жмудскаго объ избраніи Оттона Тизенгауза войскимъ Жмудской земли.

Acticacia obięcia administratiey iegomsci pana wyskiego X-a Z-o dła swawolney kupy.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятьдесятъ шостого, мца июля деветьнадцатого дня.

На враде гдръскомъ кгродскомъ староства Жомоитского, передо мною Яномъ Еронимом Талятомъ подъстаростимъ Жомоитским, старостою Росенъскимъ, постановившысе очевисто слуга его млсти пна Оттона Тизенъавза войского Жомоитского панъ Алекъсандрович Станислав оповедившы покладал до акту книг кгродскихъ Жомоитских подал универсал от всих их млстей панов обывателовъ князства Жомоитского писаный до его млсти пна войского Жомоитскаго на речъ в нем помененую, который до акту подавъшы, жедал абы до акт принят был, который уписуючы у книги такьсе в собе маеть:

My dignitarze, urzędnicy, rycerstwo, obywatele xięstwa Żmudzkiego w obozie będący, oznaymuiemy, iż ponieważechmy wszyscy pro secundo bello hostem domy nasze y charissima queque daleko odiachać musieli, aby per absentiam nostram miasta, wsi y dwory szliacheckie od ultaysta ludzi swawolnych lub incursy nieprzyiacielskich violentiey iakiey nie ponosili, ale należytą gaudere mogli securitatem, iegomsci pana Otthona Tyzenhawsa woyskiego naszego do obięcia y administraciey urzędu swego rozsyłamy, cum omnij potestate, ktora według dawnych praw, a osobliwie constituciey anni tysiąc szescseth dwudziestego pierwszego, temu urzędowi należy, powinien tedy y mocen iego mość będzie wszystkich takowych, kturzy by lub aperto latrotinio miasta, wsi, domy stanu wszelakiego y goscince infestowali, lub też uniwersalu Jego kr. msci, ichmsciow panow hetmanow y iegomsci pana pułkownika generalnego naszego, porządnego nie maiąc pretextu, milicie ciągnieniem swoim s chorągwiami lud ciemiężyli, stacie wyciągali y łupiestwem sie bawili, sądzić y według prawa surową nad przestępnemi nullo habito respectu, extendować, animaduersią, incursiom nieprzyiacielskim wstręt dawać, co do wiadomosci urzędu grodzkiego donosząc prosimy, aby iako nayprędzey z aktu do wiadomosci wszelakiego stanu ludziom przez pnblicacią donosili y przykazuiemy, aby sądom y ordinansom iegomsci pana woyskiego według prawa wyrazney constitucij wszyscy posłusznemi byli. Do ktorego uniwersału naszego dla lepszey wiary rękami naszemi podpisuiemy. Dat w obozie pod Birżami, dnia trzynastego Julyi, anno tysiąc szescseth piędziesiąt szostego. У того универсалу пры печатях подписы их млстей тыми словы:

Victor Constanty Mleczko sędzia ziemski y pułkownik generalny xięstwa Żmudzkiego, Piotr Rybinski podsędek Żmudzki pułkownik Jego kr. msci. Jan Grużewski, Ciwun Wielkich Dyrwian chorąży xięstwa Żmudzkiego.

Изъ акт. кн. Россіенскаго грод. суда за 1654—1656 г. № 14468 л. 640.

№ 76—1656 г. Іюля 28.

Грамота кор. Яна Казимира съ назначеніемъ Өедора Ляцкаго полковникомъ.

Acticacya uniwersałn Jego kr. msci wielmożnemu iegomsci panu Theodorowi Lackiemu regimentarzowi X. Ż.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ петдесят шостого мца авкгуста двадцатъ осмого дня.

На враде гдрскомъ кгродскомъ староства Жомоитского передо мною Яном Еронимом Талятомъ подстаростим Жомоитским старостою Росенским, постановивъшисе очевисто панъ Петръ Козловский оповедавъшы покладалъ и до актъ книг кгродских Жомоитъских подал универсал Его кор. млсти пана нашого млстивого, даный велъможному его млсти пану Теодору Лятскому маршалку надворному великого князства Литовского на речъ в нем помененую, который до акъту подавъшы жедал мене подстаростего абымъ его велелъ до книг вписати, который вписуючы у книги слово слово такъ се в собе маетъ.

Jan ,Kazimierz z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie. Ruskie, Pruskie, Żmudzkie. Mazowieckie, Jnflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Urodzonym, szlachetnieurodzonym, dignitarzom, ciwunom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie y wszytkim obywatelom xięstwa Żmudzkiego wier. nam miłym łaska nasza krolewska. Urodzeni wier. nam mili! Jakochmy tę wdzięcznie do uszu naszych przyięli nowinę, kiedy nam o starożytney ku panom swoim, cnocie y wierze oznaymiono, że wier. w. y dawnych swoich trzymaiącsię praw y seruitutis iugum na wolne przez szwedow włożone karki bez żadnych posiłkow przez szable zniesli swoie, tak żałośnie słuchać nam przychodzi tego, kiedy nam daią wiedzieć, że feruor et zelus libertatis w niektorych gasnąć poczyna y iuż do domow po większey roziachalisię częsci, napominamy tedy wiern. w. y serio rozkazuiemy, aby wier. wasza iako przed tym na głowę z domow ruszylisię swoich i rowno z drugiemi w obozie do szczęsliwego da Bog skonczenia woyny trzymać chcieli, nie tylko surowosci prawa de expedicione bellika uchodząc, ale y na rozdraznionego respekt maiąc nieprzyiaciela, wienc że iako nas słuchy dochodzą, że dotąd ani rządu, ani żadnego nie było posłuszenstwa, owszem rozruchy y factia iakieś apetendo kożdy superioritatem za sobą zaciągali strony, chcąc temu occurere, regimentarza wiernosci waszey y wszystkim powietowym y chorągwiom zaciągowym wielmożnego Theodora Liadskiego, marszałka naszego nadwornego wielkiego xięstwa Litewskiego, ktory powierzone sobie traktować będzie umiał regiment y nieposłusznych według woyskowego karać prawa. Życzemy zatym od Pana Boga wiernosci wasza tak fortunnych succesow, iako zdrowia dobrego, urzędowi grodzkiemu rozkazuiąc, aby ten uniwersał nasz za razem publikowany był dlia lepszei wiary przy podpisie ręki naszey pieczenć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalichmy. Dan Warszawie, dnia dwudziestego szostego msca July, roku panskiego tysiąc szescseth piędziesiąt szostego, panowania krolestw naszych polskiego osmego, a Szwedskiego dziewiątego roku. У того универсалу печат прытиснена меньшая Его кор. млсти, а подпис руки Его королевской млсти тыми словы: Jan Kazimierz krol, а нижей печати надпис другий тыми словы: Jan Mikołay Stankiewicz pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Который же тотъ универсалъ звышъ мененый ест до акту книг кгродских Жомоитских уписанъ.

Изъ акт. кн. Россіенскаго грод. суда за 1651—1656 г. № 14468 л. 698.

№ 77—1656 г. Августа 7.

Универсалъ Пинскаго сеймика съ предписаніемъ обывателямъ Пинскаго повѣта явиться къ 30 августа въ г. Пинскъ съ надлежащимъ числомъ людей, съ инструментами и тачками для сооруженія валовъ и укрѣпленія.

Akt. uniwersału iego msci p. marszałka na kopanie wałow koło Pinska.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот пятдесят шостого, мца Августа двадцать первого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пиньским, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Литов., старосты Пинского, Кгневского и Тухолского установленымъ, постановившысе очевисто пан Стефан Полховский подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсал их млсти панов обываталевъ повету Пинского, в речы нижей в нем выражоной выданый, который такъ се в собе мает:

My, dygnitarze, urzędnicy ziemscy grodscy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu Pinskiego po zaleceniu służb naszych w łaskę w. msciow naszych młsciwych panow y braci wszystkim in genere tak duchownego utriusque ritus iako y swieckiego stanu liudziom, doniesiemy do wiadomosci tym uniwersałem naszym, iż na zgromadzeniu naszym, dnia szesnastego awgusta w Pinsku będącym, na ktury termin ich mosć panowie posłowie nasi od krola iegomsci pana naszego młsciwego powrociwszy, rescript nam iego krolewskiey mosci podali taki, abychmy iako mogąc zdrowiu naszemu zabiegali y substancy, aby przez nieprzyiaciela wniwecz obroceni nie byli, zaczym y laudum postanowilismy, abyśmy obronę koło miasta Pinskiego wał y fortecę słuszną wystawili. W msciom tedy naszym młsciwym panom wszystkim tak w miastach, miasteczkach, wsiach y wszędzie będącym ludziom w powiecie Pinskim oznaymuiemy, abyscie sami dla siebie propter cara pignora vestra dla fortificowania tey fortecy koło wałow miasta Pinskiego na dzień trzydziesty awgusta do Pinska na niedziel kilka gotuiąc się z rydlami, z zelezniakami z motykami z taczkami y z innymi instrumentami, kożdy z dymu według starych quitow stanowił się, pod winami w laudum surowie opisanymi, gdzie na rozmierzenie kwater tey fortecy wałow uprosiliśmy y obraliśmy iegomsci pana Philona Godebskiego, podsędka powiatu Pinskiego, iegomosci pana Woyciecha Zielenskiego podczaszego Grodzienskiego, iegomosci pana Arnolpha Giedroycia woyskiego Pinskiego, iegomosci pana Władysława Woynę, podstarosciego Pinskiego commissarzow, a za indziniera iegomosci pana Jana Kaczkowskiego brata naszego, do ktorych ichmosciow raczcie wm. na termin naznaczony ze wszelakimi instrumentami koło robienia tey fortecy przybywać chcieli. Iterato tedy oznaymuiemy, gdyż y tatarzyn w panstwie naszym zostaie, ktory powracaiąc do panstwa swego wielką desolatią w zabieraniu tak męskiey, iako y białey płci ludzi czyni, a nie inszym tractem, tylko naszym Pinskim będzie szedł, to wm. naszym młsciwym panom pro amore nostro przeciwko wm. et propter pignora vestra oznaymiwszy, powolnosci usług naszych zalecamy. W Pinsku, pisan dnia siedmnastego awgusta, tysiąc szescset pięcdziesiąt szostego. У того универъсалу при печате притисъненой одной подъписъ руки в тые слова: Wm. moich młsciwych panow y braci imieniem wszystkich wysz mianowanych podpisuię się Łukasz Jelski marszałek powiatu Pinskiego. Который универсал за поданьемъ его черезъ особу вышъ писаную до книгъ кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1656—8 годы, № 13009, л. 267.

№ 78—1658 г. Октября 11.

Постановленіе Могилевскаго магистрата, на основаніи указа Царя Алексѣя Михайловича, объ отдачѣ дома райцѣ Тимофею Софроновичу Шатку, оставшагося свободнымъ послѣ бѣгства прежняго владѣльца.

Року ӡрѯд (7164) мца Октобра аі (11) дня.

Дане дому од пнов маистратовых пану Тимофею Софроновичу Шатъку.

Мы войтъ, бурмистры, райцы и лавники такъже все посполетъво места Его Царъского Величеcтъва Могилева в року теперешънемъ семъ тысечей сто шестъдесятъ четъвертомъ, мца Октобра одинадцатого дня, в четвер, на ратушъ зшедшые, а то вси згодне и одностайне абы домы и кгрунъта по шляхте, такъже ляхах, жыдах и вшеляких мещанахъ места Могилева з жонами и детъми збегълыхъ позосталые не ваковали, упатруючы, упалым зас и зубожалым людемъ вшелякого поратованя жычачы и вчесне тому, абы под час тръвогъ и наездовъ

непрыятелских ку обороне места было кому ставати забегаючы, а найбарзей до прывилиевъ од Его Царского Величествомва наданыхъ, которыми не толко костелные, шляхецкие, жыдовские, але тежъ по мещанахъ з жонами и дѣтьми збеглых домы и пляцы в месте Могилеве позосталые и знайдуючые з милосердое своее Царское ласки упалымъ людемъ в поделъ водлугъ годности каждого роздавати позволити рачылъ, во всемъ цале склоняючы и то видечы, ижъ шляхетьный панъ Тимофей Софроновичъ Шатько, райца Могилевский, през неприятеля Его Царского Величествъа в домах спаленых и инъшой розъной маетъности ущербокъ шкоду и упадокъ не малый поносить, прето для поратованя оного домъ с пляцомъ и вшелякимъ будованемъ по Симоне Рамъптоне, цырулику и мещанину Могилевскомъ, з жоною и дѣтьми до неприятелей Его Царского Величества збегломъ, на улицы Шырокой Шиловъской, об межу з одное стороны пана Семена Мартиновича лавъника Могилевъскаго, а з другое од монастыра паненъ законъных лежачый, такъ, якосе пред тымъ мелъ и теперъ в межахъ и границахъ своихъ маетъ, ничого с того дому пляцу не вылучаючы и не выймуючы, вышъ менованому шляхетъному пану Тимофею Софроновичу Шатьку, райцы Могилевъскому, ему самому, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечъные и никгды не одзовные часы даемъ и пущаемъ, с тымъ обовязкомъ и конъдыцыею, ижъ с того дому с пляцомъ и будованемъ вшелякие поплатки, тяжары и повинъности, кгдыся яковые трафятъ, такъ яко и инъшые мещане поносити и на ратушу под присудомъ права майдебурского справоватися мает и будет повиненъ. А за тымъ моценъ и волен будетъ помененый панъ Тимофей Софроновичъ Шатько, райца Могилевский, тотъ домъ с пляцомъ и вшеляким будованем в поссессыю и держене свое обнявшы, оными яко своими власными добрами шафовати и кому хотя тотъ дом с пляцомъ и вшелякимъ будованем дати, продати и даровати, а мы в томъ оному и потомъком его жадное трудности и перешкоды чынити и задавати не маемъ и не будем повинъны, якожъ на инътромисию и подане тогожъ дому с пляцом и вшелякимъ будованемъ, за прозъбою помененого шляхетъного пана Тимофея Софроновича Шатька, райцы Могилевского, прыданый и з ураду депутованый шляхетъный панъ Семенъ Мартиновичъ, лавъникъ Могилевский, а пры нимъ слуга меский прысягълый Отрошко Лучывникъ, кгды по зверненюся своемъ реляцыю учынили, ижъ до того дому с пляцом и будованемъ нихто ни зъ якимъ правомъ за потрыкротънымъ и четъверътый разъ над право урадовъне и правъне учыненымъ прыволыванемъ не одезъвал и оного не боронил, прето мы урад меский Могилевьский тот же домъ с пляцомъ и вшелякимъ будованемъ межами вышъ описаный, шляхетьному пану Тимофею Софроновичу Шатьку, райцы Могилевскому, без жадное ни од кого учыненое перешкоды в интромиссию и спокойное держене на вечъные и непорушные часы подали. Которое згодное и одностайное пановъ маистратовыхъ зезволене, также и реляцыя увящыхъ нашых урадовых до книг меских Могилевъскихъ естъ записана.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрага за 1656—7 годъ № 1203 л. 51 обор

№ 79—1656 г. Октября 31.

Челобитная Могилевскаго лавника Григорія Ермолинича Кулаковскаго Царю Алексѣю Михайловичу и постановленіе Могилевскаго магистрата объ отдачѣ ему во владѣніе дома и плаца въ меньшомъ валу, бывшихъ пустыми послѣ злотника Афанасія Ивановича.

Року ЗРѮД (7164) мца октобра ЛА (31) дня

Интромисъсия пна Кулака в домъ Афанаса.

Постановивъшыся очевисто панъ Грыгорый Ермолинич Кулак, лавъникъ Могилевъский, чолобитную од себе до Его Царского Величества подавануюв тые слова писаную: Црю, Гдрю и Великому князю Алексею Михайловичу, всея Великия и Малыя и Бѣлыя России Самодержъцу бъет чолом сирота твой бедной и разареной Могилева города мещанинъ асадной седѣлецъ Грышъка Ермолин Кулаковской. В прошломъ, Гдръ. во сто шестдесятъ третемъ году, посылалъ я бедной под Смоленескъ в твои Гдровы таборы с продажънымъ товаром брата своего родного Семена Ермолина да детей своихъ Осипа Иванова, Марка Семенова, Максима Ярцова да члка своего Ермошку Алексеева, а товару с ними было: кафтановъ добрых кармазыновых розныхъ цветовъ и сабелъ оправъныхъ и с поесы сребраными позолочены и с нарадомъ конъскимъ и узды оправные болшые с наперснями и с пахвами великие серебраные и позолочаны, пятъ коней великихъ с колесы, два коня верховыхъ з седлы и на нихъ платье и оружые, всего было на пятьсотъ рублевъ. И какъ они поехали противъ (продавъ) товаръ и с табора с под Смоленска къ Могилеву, и будуть подъ селомъ Грыгорковымъ, на дороге в лесу, и варовские люде русские, подъметя на нихъ денъги, в таборахъ постигъшы ихъ, брата моего Семена и з зяти пятъ члкъ всехъ посекъли, головы и руки отрубили и тѣ денъги и кони и калеса и оружые и платье поимали, и тѣ тела розмятали изърубя по лесу. И про тотъ розбой и и убийство Могилевъцы, войтъ, бурмистры, райцы, лавники Тѣби Гдру звещали, какъ были под Смоленъскомъ у твоей Гдровы млсти у руки, да бедной про то убийство и телъ ихъ зыскивать нарочъно из Могилева дал десетъ рублевъ, и варовъ не зыскали и тѣх ихъ убитыхъ сыскали, погребяны въ селе Грыгоръкове у цръкви. Да в прошлымъ же, Гдръ, во сто шестьдесятъ третемъ году, какъ изменил к тѣби великому Гдрю Костъка Поклопъской, в ночъ ввелъ в болъшой городъ ляховъ и гетъмановъ Радивила и Гасевского, в то время из двора своего из болшого города в малой валъ в асаду ушли наги и босы, а жывотовъ было у меня у дворѣ зостало платя и денегъ и серебраныхъ судовъ, кубокъ и стопъ и достакановъ и серебраныхъ ложокъ и катловъ и кубовъ медных и аловениковъ и блюдъ белыхъ и тарелок и таваровъ, шытова платья, кафтановъ шытыхъ кармазыновыхъ и люнъдышовыхъ и лисицъ и куницъ и соболей и белокъ тры сконы великие накладены, да было преснова меду и хлеба и коней и оружия и седел и колес всего на двадъцать тысечъ, и то все ляхи побрали и дворы да и меня жъ бедного в болъшомъ вале ляхи десетъ дворовъ моихъ спалили, стояли дву тысечы з садами, да я жъ бедный от тогож розъбою и од ляховъ розарения, седя в асаде, оскудалъ великими долъкги, купилъ печоный хлебъ по рублю и по два, и со всякия асадныя нужы, отцы, племяники померли, а в асадѣ седя, служылъ теби, Гдрю яко Бгу, на выласки ходилъ и на прыступехъ з ляхами билися, не щедя головы своей, и нине боленъ, меж дворъ помираю голодомъ, а з ратушы мне двара не дали и со вдовицами и с сиротами убитыхъ людей кгосподу ни имаю, а вдовицы и сироты начуютъ по улицамъ, нихто на дворъ ночовать не пуститъ, а долгу Гдръ на мне со вдавицами двесте рублевъ и в долгу хотятъ насъ в туръму всадитъ. Милосердый Гдръ, Цръ и великий князь Алеѯѣй Михайловичъ, всея великия и малыя и Бѣлыя России Самодеръжецъ. Пожалуй меня, сироту своего с тремя вдовицами, з сиротами убитыхъ людей бедныхъ и безпомошныхъ и розореныхъ асадныхъ седелцовъ за наше службишко, за асадъное седение и за розареня и од долъгу окупитъ и на пищу сиротамъ и

вдовицамъ вели, Гдръ, пожаловать, чем Тебѣ Бгъ узвестит, и вели Гдръ намъ дать из ратушы пустой дворыкъ Афанасия Иванова сна, а онъ Афанасий з жоною и з детьми и зо всими своими жыботами выбравъся, со всимъ ушли невесно куды до облеженя и в асаде не былъ и тебѣ Гдръ зменилъ, штобъ намъ беднымъ разоренымъ и вдавицамъ и сиротамъ скитаяся по улицамъ в зиму не позябнутъ и в конецъ не погибнутъ. Цръ Гдръ, смилуйся. У тое чолобитъное написъ в тыле тыми словы: Гдръ пожаловалъ, велелъ у дворе указъ учынитъ в ратушы, в долъгахъ отказатъ. Продуковавъшы и положывшы о прыдане особъ урадовыхъ на подане собе дому с пляцомъ и будованемъ по Афанасу Івановичу злотънику и мещанине Могилевъскомъ, яко збегломъ, позосталого в инътромиссию просилъ и домавялъся. За чымъ и мы урадъ меский Могилевский, такъ до чолобитъное Его Царского Величестъва, яко тежъ и афектацыи пана Грыгорыя Еръмолинича, лавъника Могилевского во всемъ ся склонивъшы, с посродъку себе шляхетъного пана Семена Марътиновича, лавъника Могилевъского депутовавъшы и оному слугу меского прысягълого Силу Сидоровича прыдавъшы, зсылаемъ. Которые, доситъ учынивъшы повинъности уряду своего, по зверъненю се своемъ реляцию учынили, ижъ домъ, то естъ два будынъки с пляцомъ, в вале менъшомъ, объ межу з одъное стороны пана Феодора Анъдреевича, а з другое дому Семенъкового, а з тылу одъ ятокъ резъницъкихъ лежачый, безъ жадное ни од кого на тотъ часъ задаваное перешъкоды, в инътромиссию и спокойное деръжене помененому пану Грыгорыю Еръмолиничу Кулаку, лавънику Могилевскому, поневажъ до оного нихъто ни зъ якимъ правомъ за потрыкротънымъ и четъверътый разъ надъ право урадовъне и правъне учыненымъ прыволыванемъ не одъзывалъся и оного не боронилъ, подали. Которая реляция вышъ менованыхъ особъ урадовыхъ до книгъ месъкихъ Могилевъскихъ естъ записана. А по записаню тое реляцыи, одъ особъ урадовыхъ выданое, прышовъшы до канцелярыи меское Могилевъское учътивые панове Федоръ Северыновичъ и Иванъ Стефановичъ Суръта, мещане Могилевские, а до тогожъ Афанаса Івановича дому и будынъковъ належытыми собе быти менечы, поданя оного в инътромиссию боронили и о записане просили, што и естъ записано.

Лета отъ создания мира зрѯѕ (7166), мца юля семого дня, панъ Григорый Ярмолинич Кулакъ, на тот час лавъник, а теперешъный райца Могилевский, за згодою з паном Афанасом Ивановичом злотникомъ зашълою, взглядом дому его собе в инътромиссию вышей межами описаного поданого, жадного права и приступу до тогож дому и кгрунъту собе не заховуючи и тоеж собе право на домъ служачое веспол з отриманою инътромисыею касуючи, помененого пна Афанаса Ивановича вечне квитовал, взаем теж и панъ Афанас Иванович помененого пна Григорыя Ярмолинича, райцу Могилевского, взглядомъ о тот дом заданое собе турбацыи вечными часы квитовавши, взаем одынъ до другого жадное потребы и приступу правъного мети не заховали вечне, а то при бытности шляхетного пна Василия . . . . райцы Могилевского. Захарый Бережецкий меский Могилевский писар.

Изъ акт. кн. Могилев. магистрата за 1656—7 годы, № 1203 л. 99.

№ 80—1656 г. Ноября 6.

Универсалъ предсеймовой комиссіи на имя обывателей Пинскаго повѣта о предстоящемъ мирѣ между Царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ и Польскимъ Королемъ о соблюденіи строгой покорности въ завоеванныхъ областяхъ.

Akt. listu comissyinego o traktaty z Moskwą.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят шостого, мца ноябра четырнадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замъку гдарскомъ Пинским, передо мною, Владыславомъ Казимером Войною, подстаростим Пинскимъ, од ясне освецоного княжати его млсти Албрыхта Станислава Радивила, княжати на Олыце и Несвижу, канцлера вел. княз. Лит., старосты Пинского, Кгиевского и Тухолского установленымъ, постановившысе очевисто пан Казимер Залеский подал ку актыкованю до книгъ кгродскихъ Пинскихъ лист комисыйный ясне велможныхъ ихъ млсти панов комисаровъ на трактаты о вечный з Царем и панством Москевским покой, од его кор. млсти и Речы Посполитое зесланыхъ, в тые слова писаный.

My, Jan Kazimierz na Krasnym Krasinski woiewoda Płocki, Łomżinski, Przasnyski, etc. etc. starosta, Krzysztoph na Baksztach Zawisza, marszałek wielki W. X. Lit., Minski y Bracławski etc. starosta, wielebny xiądz Jan Dowgiało Zawisza, nominat biskup Wilenski refferędarz y pisarz W. X. Lit., Trocki. Oszmianski proboszcz, Cypryan Paweł Brzostowski, refferędarz W. X. Lit., Subocki, Oranski, etc. starosta, Stanisław Sarbiewski Grabowiecki, Korytnicki etc. starosta commissarze od iego kr. mosci pana naszego młsciwego y Rz.-Ptey na tractaty o wieczny pokoy z Carem iegomoscią y panstwem moskiewskim zesłani. Wszem w obec, komu otym wiedzieć należy, mianowicie iasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom senatorom, dignitarzom, urzędnikom, ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, oznaymuiemy tym listem naszym, iż iako iest to sprawiedliwosci Bozskiey sprawa woyną panstwa y krolewstwa karać, tak Jegoż miłosierdzia to być dzieło musi pokoiem pożądanym utrapionę monarchie pocieszywszy, nową przyiaznią zmacniac y w siłach ię utwierdzac. Sprawił to Bóg za posrzednictwem naiasnieyszego y niezwyciężonego Ferdynanda Trzeciego, z Bożey łaski cesarza iegomosci chrzescianskiego, że się dzieło pokoiu swiętego między krolem iegomscią panem naszym młsciwym y Rz.-Ptą naszą, a Carem Jegomscią y panstwem moskiewskim na teraznieyszey commissiey dobrze zaczeło tractować y z pewnych a poważnych przyczyn powagę Jego kr. msci y dignitatem Rz.-Ptey zachodzących spolnym zezwoleniem oboiey strony do seymu przyszłego, wkrotce dla tego samego skonczenia przypadaiącego, odłożyćsię musiało, a tym czasem iako wszelkie ab hostilitate z obu stron bezpeczenstwo warowano iest, iakoby mieysca niezawoiowane, osobliwie tamte, z ktorych załogi szwedskie zniesione są, żadney infestacy od przeciwney strony tak moskiewskich, iako y kozackich woysk nie mieli, tak in vim przyszłego y prędkiego da Bog wiecznego pokoiu przeciwko spolnemu panstwom iego kr. msci y Cara Jegomsci nieprzyiacielowi Szwedowi spolnę siły ustawać nie maią, iakoż y przeyscie woyskom naszym przez zawoiowane mieysca, gdzie potrzeba ukaże, byle z ordynansem ichmsciow panow hetmanow, nie czyniąc szkod y stacy nie wybieraiąc, pozwolone iest. Zaczym braterską wmsciom naszym młsciwym panom przestrogę daiemy, abyscie wmosć, pewni będąc prędkiego da Bog pokoiu, iako nayspokoyniey się przeciwko narodowi moskiewskiemu y kraiom zawoiowanym zachowali, namnieyszey occassiey do naruszenia postanowienia naszego nie dawali y w zawoiowanę

mieysca nie wstępowalisię y owszem pilno tego sami postrzegali, iako by excessivi, iesli się pokażą, serio karani byli. Co że wmsci y z słusznosci y z miłosci ky oyczyznie uczynicie, nie wątpiemy. Dan w Niemieży, pod Wilnem, dnia szostego nowembra roku Panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt szostego. У того листу комисыйнаго печатей ихъ млсти панов комисаровъ прытисненыхъ пять, а подпис рукъ в тые слова: Jan Kazimierz na Krasnym Krasinski, woiewoda Płocki, Łomżinski, Przasnyski starosta, commissarz iego kr. msci y Rz.-Ptey. Krzysztoph Zawisza, marszałek wielki W. X. Lit. Commisarz iego kr. msci y Rz.-Ptey mp. Jan Dowgiało Zawisza, nominat, biskup Wilenski, refferędarz y pisarz W. X. Lit., commisarz iego kr. msci y Rz.-Ptey. Cypryan Paweł Brzosztowski, refferędarz W. X. Lit., commisarz Jego kr. msci y Rz.-Ptey. Stanisław Sarbiewski, starosta Grabowiecki, Korytnicki, commissarz J. K. m. y Rz.-Ptey m. p. Который лист комисыйный за поданем его через особу выш писаную до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 412.

№ 81—1656 г. Декабря 24.

Универсалъ полковника Запорожскаго войска Ивана Нечая, съ воспрещеніемъ грабить и наносить обиды обывателямъ Новгродскаго повѣта.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот петдесят семого, мца Генвара двадцат шостого дня.

На враде кгродском в замку гдрском Новгородском, передо мною Яном Корсаком, подвоеводим Новгородским, от велможъного пана его млсти пана Петра Казимера Вяжевича, воеводы Новгородского, ставшы очевисто его мл. пан Самуел Лядинский именем всихъ ихъ млстей панов обывателей воеводства Новгородского оповедал, покладал и ку вписаню до книг кгродских Новгородских подал универсалъ от пана Ивана Нечая, з речъю в нем нижей мененою воеводству даный и належачый, жедаючы, абы тот универсалъ до книг был уписан, который унисуючы у книги слово до слова такъ се в собе мает:

Іван Нечай, полковник Его Царского Величества войска Запорозкого, всимъ в обецъ, а особъливе паном сотъникомъ, асауломъ, атаманомъ и всему товарыству в пулъку моем знайдуючымся до ведомости доношу, ижъ зошла овъде скаркга од ихъ млстей панов обывателей воеводства Новгородского, же розные своволники под тытулом войска Запоросского, а пулку моего, купы своволные за Немном на розных местъцахъ збирают и незносные крывды людям невинънымъ чынятъ, через которыхъ сваволников войско Запороское великую неславу поноситъ. Зачым з владзы уряду моего даю моц и позваляю таковых сваволников, яко непрыятелев, зносит, а людей пулку моего упоминаю и под срокгим каранем розказую, абы нихъто не важылъся наймнейшое крывды чынитъ ихъ млстям паном обывателем воеводства Новгородского, под срокгимъ на горле войсковым каранем, а для лепъшое важъности тотъ мой универсал выдалем. Писан у Чаусахъ, дня двадцат четвертого Декабра року тисеча шестсот петъдесят шостого. У того универсалу печат прытисненa, а подпис руки тыми словы: Иван Нечай пулковник Его Царского Величества войска Запороского. Которы же тот универсалъ за поданем оного до книг ку вписаню ест до книг кгродских Новгородскихъ уписан.

Изъ акт кн. Новогрудскаго грод. суда за 1656—1659 г. № 12518 л. 590.

№ 82—1656 г. Декабря 31.

Универсалъ гетмана Богдана Хмельницкаго обезпечивающій безопасность только тѣхъ обывателей, которые изъявили покорность Запорожскому войску.

Akt uniwersału p. Chmielnickiego hetmana Zaporozskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесятъ семого, мца июня перъвого дня.

На враде кгродскомъ в замку господарскомъ Пиньскомъ, передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростим Пиньским, постановившысе очевисто его млсть пан Казимер Война, писар земъский и поселъ повету Пиньского, подал ку актыкованю до книг кгродских Пиньских универсалъ ясне велможъного его милости пана Богдана Хмельницъкого, гетъмана войскъ Его Царского Величества Запорозских, в речы нижей в немъ меновите описаной выданый, который такъ се в собе маетъ:

Богданъ Хмелницъкий, гетманъ з войскомъ Его Царского Величества Запорозскимъ. Всѣмъ в обецъ и кожъдому з особна, кому о томъ ведати належить, вшелякого стану и конъдыцыи людемъ, кому тулко сее наше показано будетъ писанье, до ведомости доносимъ, ижъ мы, посылаючы войска нашы Запорозские, жебы се злучыли з войсками князя его милости Семиградского и тамъ шлы, где онымъ указано, теды упевняемъ ласкою нашою, же хто колвекъ горнутисе меетъ до войска Запорозского, абы найменьшое кр.вды не мѣлъ ни од кого и назначоный высланый наместникъ нашъ того постерегати маєт, жебы никому утяженья не було, хто пры ласце нашой и войску Запорозскомъ зостават будетъ, спротывных тежъ и войску Запорозскому не зычъливых и не прыхилных росказалисмо громить, счо иначей не мает быть над росказанье наше. Данъ в Чигирынѣ, трыдцатъ первого декабра тисеча шестсот пятдесят шостого. У того универсалу при печати притисненой подписъ руки тыми словы: Богданъ Хмелницъкий рука власная. Который универсалъ за поданемъ его через особу вышъ писаную до книг кгродских Пинских естъ уписан.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009, л. 699.

№ 83—1657 г. Января 26.

Универсалъ полковника Запорожскихъ казаковъ Нечая о назначеніи особыхъ лицъ для разбора претензій со стороны обывателей, которымъ были нанесены убытки отъ казачьихъ войскъ.

Akt. uniwersału imsci pana Nieczaia.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят семого, мца Генвара двадцат шостого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдрском Новгородском передо мною Яном Корсаком подвоеводим Новгородским от велможъного пана его млсти, пана Петра Казимера Вяжевича, воеводы Новгродского, ставшы очевисто его милост пан Самуелъ Лядинъский именем всих згодне ихъ милостей панов обывателей воеводства Новъгородского, пунъкта з речю в нихъ нижей меновано од пана Ивана Нечая полковника войска Запороского до их млстей пановъ обывателей воеводства Новгородского, прысланые ку вписаню до книг подал, который уписуючы у книги слово до слова такъсе в собе мает:

Respons na instancyą dano od ichmw panow obywatelow woiewodstwa Nowogrodzkiego przez iegom. pana Ladzinskiego dana odemnie Jana Nieczaia pułkownika woyska Jego Carskiey mosci Zaporoskiego. Naprzod pierwsze na żądanie ichmw panow obywatelow woiewodstwa Nowogrodzkiego

zsyłam setnika mego pułku pana Iwana Mitkiewicza, y z nim trzech towarzystwa, mianowicie pana Buszme, pana Foroscze y pana Samuela Krukowskiego, ktorzy maią się tam sprawować według informacyi odemnie daney, y druga panu Staniszewskiemu, dnia dwunastego february, czas y mieysce w Czausach naznaczam; trzecia sprawiedliwosci wszytkim ukrzywdzonym gdzie sie co pokaże czynić, tak upatrować, żeby sie z słusznoscią zgadzało, a mianowicie iegom. panu Mirzeiewskiemu, iegom. panu Dybowskiemu z winnych sprawiedliwosć czynić rozkazałem; czwarta wszystkim panom setnikom y towarzystwu w pułku moim naiduiącymsię pod garłem zakazać, aby żadnych czat y ludzi zaciągać nie ważylisie; piąta wszytkim panom szlachcie y rożney kondycyi ludziom, aby wolny przeiazd był, gdzie kto chce tak do maiętnosci swoich iako z wszelakiemi towarami; szosta kupy wszelakie (kiedy by ktory) gdzie kolwiek pod tytułem woyska Zaporozkiego pułku mego znaydowali sie, wziowszy ludzi od pana Muraszki z pomocą woiewodstwa Nowogr. fundytus znosić y surowie by na gardle karać; siodma,—a iesliby komu nie dosić sie stało w uczynieniu sprawiedliwosci, tedy termin ichm. panom obywatelom Nowogrodzkim złożyć dnia dwunastego february, według starego kalendarza, tak z pana Staniszewskiego, iako z ynszych, a ia sam sprawiedliwosć czynić obiecuie; osma —sprawiedliwosci dochodzić u ichm. panow obywatelow woiewodstwa Nowodgrodzkiego o zabicie kozakow pułku mego; dziewiąta—tych kozakow, co z Ciechanowiczem do Nieswiża pobrano, domawiać sie, aby ich wyzwolono y zaraz onych według wystempku karać by y na gardle, iedno sie pytać, o co y z iakiey przyczyny do więzienia pobrano; dziesiąta—w ostatku z ludzmi Jego Carskiey mosci ze wszystkiemi obywatelmi woiewodstwa Nowogr. y przybyłymi z rożnych kraiow w zgodzie, miłosci braterskiey zostawali, żadney okazyi do nieprzyiazni nie dawali, wszelko przy tym powolnosć ichm. panom obywatelom woiewodstwa Nowogr. ofiarować, a wzaiemno życzliwosć przeciwko woysku Zaporozskiemu prosić y upewnić słowem rycerskim, że naymnieyszey okazyi z woyska Zaporozkiego do niezgody nie będzie podano, aby tylko samy ichm. cierpliwemi zostawali y żadney okazyi do nieprzyiazni nie podawali. У тыхъ пунъктовъ печат прытиснена, а подпис руки самого его млсти пана Нечая пулковника Его Царской млсти войска Запорозкого, тыми словы: Jan Nieczay pułkownik Jego Carskiey mosci woyska Zaporozkiego. Которые тые пунъкта за поданем оных до вписаня до книгъ кгродскихъ Новгородскихъ уписаны естъ.

Изъ акт. кн. Новогрудскаго гродскаго суда за 1656—1659 г.г. № 12518 л 589.

№ 84—1657 г. Февраля 11.

Универсалъ Берестейскаго старосты Максимиліана Брозовскаго съ приглашеніемъ на сеймикъ въ Брестѣ къ 25 февраля для рѣшенія вопроса объ оборонѣ Брестскаго староства отъ непріятельскаго нашествія.

Akt nniwersału iegomsci p. woiewody Brzeskiego strony niebezpieczenstwa.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят семого, мца Февраля двадцат первого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, универъсал ясне велможного его млсти пана Максимилиана Брозовского, воеводы Берестейского, старосты Тлумацкого, в речы нижей в нем выражоной, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаный:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom senatorom, dignitarzom urzędnikom ziemskim, grodzkim, obywatelom woiewodstwa Brzesckiego moym wielce młsciwym panom y braci. Po zale-

ceniu służb moych w łaskę w msciom moych młsciwych panow y braci, donosze do wiadomosci moych młsciwych panow y braci, iż mie doszedł list od iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana Wielkiego W. X. Lit o wielkim niebezpieczenstwie na woiewodztwo nasze Brzeskie przez incursie z rożnych stron nieprzyiacioł następuiących, gdzie za wolą iego kr. msci imsc pan hetman, oswiadczaiąc patrocinium swoie, iako nayprędzey przez list do mnie pisany daie przestrogi, przeto ia z władze urzędu mego, podaiąc to do wiadomosci w m. m. m. panow y ex charitate fraterna ardenter upominam, abyscie wm. ex officio suo w obronie przeciw oyczyznie gwałt cierpiącey na mieysce zwykłe do Brzescia pro die dwudziesty piąty february tysiąc szescset pięcdziesiąt siodmego viritim, to iest osobami swemi, ze wszystką gotowoscią do boiu należącą, maiąc z sobą żywnosci na niedziel cztyry, zgromadzic się raczyli, gdzie da Bog wszyscy ziachawszy się y spolnie z imsc panem hetmanem zniosszysię, koło ieneralne uczyniwszy, porządek na obronę woiewodstwa naszego uczynimy, a dla lepszey informacyey copiią z listu pana hetmana do mnie pisanego wmsciom moym młsciwym panom posyłam. Pisan w Brzesciu, dnia iedenastego februarij, roku tysiąc szescset pięcdziesiąt siodmego. У того универсалу пры прытисненой печати подпис руки тыми словы: Wmsciow moych mosciwych panow życzliwy brat y sługa Maximilian Brzozowski, woiewoda Brzescki, starosta Tłumacki ręką swą.

Po napisaniu tego uniwersału przyniesiono mi wiadomość ode Lwowa o Rakocym y od Wołoch. że zapewnie z kozakami do Lwowa zbliżaią, o ktorych incursy nam wczesnie spolney rady zażyc potrzeba.

На которомъ универсале и лист до его млсти пна маршалка Пинского в тые слова писаный.

Posyłaiąc do Pinska, a nie mogąc podrożnie tak prędko napisać osobnego listu msci panie marszałku Pinski, moy wielce młsciwy panie y bracie, ten uniwersał do woiewodztwa Brzeskiego wydany do przeczytania wm. memu młsciwemu panu posyłam, s ktorego zrozumiec raczysz, w iakim terminie wszyscy zostaiemy, gdy y imsc pan hetman zbieżał do Tykocina, owdzie do Brzescia y przestrogi daiąc, tego potrzebuie oznaymuiąć, iż Szwedzi pilno ku Brzesciowi impraese swoie obrocić usiłuią, woysko nasze wyprawił imsc pan hetman w Prusy z imsc panem pisarzem polnym Litewskim, ale mu tam długo zabawić nie tuszą, gdy się potęgi szwedski spodziewać potrzeba, Rakocy też ku Lwowu zbliża y czaty węgierskie pobliżu z Sambora wysielili, kilka set piechoty pana starosty Rohatynskiego, kozakow też prędko Rakocy na pomoc do siebie się spodziewa, to pewna. Za tym moy pokłon oddaię wmsci memu mosciwemu panu, ktorego życzliwy brat y sługa woiewoda Brzeski. Который универъсалъ за поданьемъ его до книгъ кгродскихъ Пинъскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 547.

№ 85—1657 г. Февраля 23.

Универсалъ короля Яна Казимира, ограждающій права и претензіи частныхъ лицъ къ конфискованнымъ имѣніямъ измѣнника Януша Радивила.

Uniwersał Jego kr. msci do comissarzow na dobra imsci p. wdy Wilenskiego.

Году отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят семого, мца Февраля двадцат третего дня.

На враде гдрскомъ кгродскомъ староства Жомоитского, передо мною Яномъ Еронимом Талятом, подстаростым Жомоитскимъ, старостою Росенскимъ, постановившысе очевисто Янъ Закревский, козакъ скарбовый, оповедившы покладал

ку актыкованю до книгъ кгродских Жомоитских подал универсалъ Его кор. млсти пна нашого млстивого на речъ в нем помененую, которы уписуючы у книги слово до слова, такъ се в собе маетъ:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, Siwierskie, a Szwedski, Godski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, osobliwie obywatelom W. X. Lit. y tym powiatom, w ktorych kolwiek dobra iakie kolwiek Janusza Radziwiła woiewody Wilenskiego zostaią y adhaerentow iego albo tych, ktorzy za adhaerentow nam są doniesieni, oznaymuiemy, kiedyśmy żałosnym na machinatią Radziwiła, woiewody Wilenskiego patrzali okiem, a potym skutkiem samym zdradliwe onego przeciwko nam y Rz-ptey wyniknęły molimina, gdy nie tylko mogąc pod Wilnem viribus Cara moskiewskiego tym, ktore miał na ten czas przy sobie woyskiem resistere, non restitit, ale na gorszą cladem oyczyzny woyska Szwedskie in viscera W, X. L., vocauit y nie tylko siebie z częscią woyska, ale y całe X. Lit. ze wszystkimi obywatelami w niewolą podał szwedską, iako nieznosnym serce nasze zranione na ten czas było żalem, tak stąd nie małą mielismy consolatią, że za powodem wielmożnego Gosiewskiego, podskarbiego W. y hetmana W. X. Lit., częsć woyska W. X. Lit. nie tylko do tak żałosney nie wiązała się praktyki, ale się od niey cale oderwawszy, nam y Rz-ptey statecznie chcąc dotzymać cnoty y wiary, do nas, iako do własnego powrociła pana, takowe woyska tego godne pochwały y respectu w tak cięszkim Rz-ptey razie wyswiaczone dzieło, chcąc mu szczodrobliwą naszą nagradzać ręką, wszystkie dobra wieczyste y dożywotnie tegoż woiewody Wilenskiego y adhaerentow iego temu woysku iure caduco, iako post rebellem, przywileiem naszym conferowalismy y ten przywiley powtornym post fata onego stwierdziliśmy, a że ta donatia nasza tak late summitur yż ab oppressio przez comissarzow woyskowych y ludzi przy nich będących, ledwie nie codzienne dochodzą nas quacrimoniae, że nie respectuiąc ani na iura creditorum, ani na fundacie, reformacie, przywileia od nas wydane, ani na zastawy y arendy, wniesienia sum, na ostatek, ani na żadne obrony tych, ktorzy complices machinaty Radziwiła nie byli, maiętnosci violenter zaiezdzaią, pustoszą, a co większa, nie tylko luckie infringunt prawa, ale libertatem conscientiarum tłumią, pieczętuiąc zbory, ktore do tey nie należą donaty y liberum religionis nie dopuszczaiąc exertitium, drugich zas żyiących pod praetextem complicitatis nie dowiodszy na nich tego via iuris z maiętnosci własnych wypędzaią y one w swoie odbieraią possesie, owo zgoła nieznosne y nie zwyczayne przeciwko wszelkiemu prawu y porządkom tey Rz-ptey przy winnych nie winnym ludziom czynią praeiudicia, ktore że samego Boga zwykły za sobą pociągać vindictam, zabiegaiąc onym ten przywiley nasz woysku dany tak illuciduiemy: conferowaliśmy dobra Janusza Radziwiła, woiewody Wilenskiego, wszytkie in genere, non eo fine, aby ludzie niewinni y od iego alieni machinaty y ci, ktorzy iakim kolwiek prawem zastawnym albo arendownym, obligowym, albo wniesieniem lubo per fundationem albo reformacionem, swoie do tych dobr maią interessa, szkodować mieli, ale aby każdy taki przy swoiey zostawał własnosci y nie wprzod dobra obciążone były w possesią od woyska obeymowane, aż by każdemu, quod suum est, do ukontentowania wrocono y totaliter zapłacono było; po adhaerentach zaś tychesmy rozdawali dobra, ktorzy własnie dopomagali tey machinaty y nieprzyiaciela w oyczyzne wprowadzali y drugich do podania się y podpisow przymuszali, pod ktorych titułem że y drudzy niewinni compraehenduntur, chcemy mieć, aby nie wprzod comissarze woyskowe dobra po takowym zaieżdżali, aż wprzod

kożdego z nich na seym zapozwą y perduellionis, albo complicitatis reum dowiodą, a teraz żadnych naiazdow, krzywd y oppressy czynić nie maią, ani sami przes się, ani przez ludzie przy sobie będące, sub paenis in volumine legum expressis na tych, ktorzy by perduellionis notam zadawszy komu, oney nie dowiedli, ci zaś, ktorzy iakie kolwiek in genere prawa na dobrach Radziwiłowskich maią, comparebunt przed comissarzami naszemi y prawa swoie producent, ktore spisawszy comissarze nasi, ad nutinam nam podadzą, interea abysię żadna nikomu nie działa krzywda, zlecamy wielmożnym hetmanom, aby to postrzegali y excessivos sądzili. Dan we Gdansku, msca February dnia szostego, tysiąc szescseth pięędziesiąth siodmego, panowania naszego Polskiego dziewiątego, a Szwedskiego dziesiątego roku. У того универсалу пры печати подпис руки Его кор. млсти тыми словы: Jan Kazimierz krol, а нижей тое печати други подпис тыми словы: Jan Mikołay Stankiewicz pisarz Wielkiego X. Lit. Которыжъ тот универсал звыш менены ест до акъту книг кгродских Жомситских уписанъ.

Изъ акт. кн. Россіенскаго грод. суда за 1657 г. № 14469, л. 240.

№ 86—1657 г. Марта 2.

Универсалъ гетмана Госевскаго, обезпечивающій безопасность диссидентскихъ зборовъ и отправленія въ нихъ богослуженія.

Aktykacya uniwersału Im. Pana Hetmana Polne-o W. X. L-o na utworzenie zborow y ochrone.

Року тисеча шестсотъ пятдесятъ семого, мца Марца дватцат семого дня.

На враде грскомъ гродскомъ Вилъкомерскомъ, передо мъною Алекъсанъдромъ Савъкговичомъ, скарбникомъ и подстаростимъ вилъкомерскимъ будучимъ от велможного его мти пана Самуеля Коморовского, обозного великого князтва Литовского, старосты Вилкомерского, постановившысе очевисто слуга его милости пана Саламона Зисаня Давидовича, столника Вилъкомерского, панъ Матеушъ Станъкевичъ покладалъ универсалъ ясне велъможъного его мти пана Винъценътого Корвина Кгосевского, подскарбего великого и гетмана великого княз. Лит. ку акътыкованью до книг кгродских Вилкомирскихъ в речы нижей выражоной, просечы, абы былъ до книг вписанъ. Которого универсалу я подстарости огледавшы и читаного выслухавшы, велелъ есми до книг вписат и вписуючы у книги слово от слова такъсе в собе мает:

Wincenty Coruin Gosiewski, Podskarbi Wielki y Hetman W-o X. L-o, Wieliski, Punski, Markowski, Łozdzieyski starosta, oekonomiey Olitskiey y Grudziąskiey administrator. Wszem wobec y kożdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, po zaleceniu chęci moich, donosze do wiadomosci. Ponieważ wyraźna J-o k. m. Pana me-o miłwe-o wola dissidentes in religione przy dawnych zachowuiąc wolnosciach, zbory odebrane restituere y zawarte otworzyć rozkazuie, stosuiąc sie tedy do uniwersału J-o k. msci o tym wydane-o, strzegąc, aby libertas relligionis, według starożytnych Rzeczy pospolitey zwyczaiow, wcale zachowana y w niczym daley naruszona niebyła, ieno z włożoney od J-o k. m. Pana me-o miłw-o powinnosci o poddanych J-o k. m. obywatelow W-o X. L-o cuiuscunque, status et conditionis napominam, aby żaden iakim kolwiek praetextem violare securitatem zborow y nabożenstwa dissidentum in religione nie ważył się, przestrzegaiąc na sie paen na violatorow publicae securitatis w prawie pospolitym obostronych. Dat w Birzach, dnia wtore-o Martij, Tysiąc szescset pięędziesiąt siodmym. У того универсалу при печати подпис руки ясне велъможного его мти пана Винъцентого Корвина Кгосевского, подскарбего вел. и гетмана великого княз. Лит., тыми словы: Wincenty Gosiewski Hetman. Который

тот универсалъ за покладанем особы верху менованое до актъ ест до книг кгродских Вилкомерскихъ вписан.

Изъ актовой книги Вилкомірскаго гродскаго суда за 1656—1660 г.г., № 13899, л. 210.

№ 87—1657 г. Марта 12.

Грамота Царя Алексѣя Михайловича на имя обывателей Полоцкаго воеводства съ обезпеченіемъ всѣхъ бывшихъ привиллегій и вольностей въ судебныхъ и имущественныхъ отношеніяхъ и объ устройствѣ дальнѣйшаго управленія воеводства.

Актикованя листу Цара Московского писаный до их мл. панов обывателов воеводства Полоцкого.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесятъ первого, мца апрыля шостого дня.

На враде кгродском в замку гдрском Минском, передо мною Петромъ Капащевским, подстолим и подстаростим Минским, постановившысе очевисто его мл. панъ Янъ Глушанинъ покъладал ку акътикованю до къниг лист Цара его мл. Мосъковского, писаный до цалого воеводства Полоцкого, зъ речю в нем всередине ныжей выражоною и просил вышъ речоный его мл. пан Ян Глушанинъ, абы тот листъ был до книг справ кгродских Минских прынят, акътикован и уписанъ, которы уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

Отъ Цара и Великого князя Алекъсея Михайловича, всея Великия и Малыя и Белыя Росси Самодержца, в Полотесъкъ полковником нашым и ротмистром и всего водства Полоцкого шляхте.

Прысилали вы к нам Великому Господару бити чолом двухъ шляхтичов, Полоцкого подсудка Ивана Подбипенту да ротъмистра Бронислава Пресецъкого, а в чолобитю своим написали: какъ дей вамъ Великому Господару Господ Бог поручил великое княз. Литовское и Мы Великий Господар много воеводствъ и поветов Нашим Великого Господара жалованними грамоти милостиво пожаловали, против волностей их отимати не велели и штобъ намъ Великому Господару вас пожаловат по вере вашой и пры утвержонних здавно ваших маетностей хоронит и прывилямъ все волности уложоные права Литовского и дела давные на маетности вашы утвердыти, и што дей наболшая панства правдою своею задержаны бивают и быти бъ у вас судямъ и судыти вас по вашим правам, а как дей вы судьи бивали воеводства Полоцкого, одни будучы завоеваные, а другие видечы нашу Великого Господара милост, сами доброволно прыехав додержыват подданства, штобъ то вамъ по совершеним покою спротивленье какое не обротили, чтобъ то великим и полномочънимъ послом боярину нашому князю Микитию Одоевскому з с товаришъчы вручоные, чътобъ то в прощение положено вам и конституциею утвержено било и воеводе зверх прав ваших, которими Великий Господар пожаловал и ми то вам с подданих ваших сами управу и отправу чинят, чътобъ во владеню над поданими вашыми от вас воеводы не отберали, а маетностей и инъные добра, которые ближнимъ сиротства имъ правом прырожоным прыналежат, хотя по смеръти или по тех которые пры короле зоставали и зостают, будучы пры нас Великом Господаре отдават, а довжники, которые на Москве и у Смоленску, чтобъ те заимщики долги свое платили, а служивые дей люде в маетностях их стоят и по вся годы хлеб выберают и тяжести великие поносили з великою собе обидою, да многие же люды холопи и мещане назвали се шляхтою побрали маетности и даты бы вам дву дозорщиков а дву человекъ шляхти Полоцкого чину шляхецкого обывателей воеводства Полоцкого, которих маетности все спустошоны и те маетности розъ-

дать, а которые маетности шляхецкие блиско городов прылежачые, а те маетности емлють мещане и наживают, што им даныи по нашому Великого Господара указу, а чътоб всякой пры своей вечности пребывал против правъ и крепостей, а воеводство де Полоцкое от наших Великого Господара ратних людей спустошоно, а чтобъ от посполитого рушеня и от всяких податей волни были, а которые дей их подданые уходят у Московскою землю, а другие на Украину и чтобъ для тех людей учынили заставы крепъкие, чтобъ их не препущали и беглих крестиянъ отдавали, а которые шляхта на наше Великого Господара имя выехали нине, а маетности их поодерживали собе иные, которые выехали наперод ихъ, чтобъ за прыездъ и возвращенье под нашую высокую руку нашого Царского Величества и всякого пры своей маетности, был да выехал из Икажны пан Осинский, побрал у шляхты лошати, вози и живност, что везли из Ыфлянт и намъ бы Великому Господару пожаловат велети вам нашъ Великого Господара указъ учинит и какъ вам сяя наша грамота прыдет и вы бъ Полоцкого воеводства всей шляхте наш Великого Господара указъ сказали, на маетности вашы по прывилеями нашыми Великого господара грамотами подерживают и знов дают, а Полоцкого воеводства нашо Царского Велицества николи ныкому не уступит маетности, а маетности и инъние добра тех шляхтичей, которые пры короле осталисе, сродичамъ их отдават не зашто, а на довзников против старых крепостей опрыч закладних маетностей дават суды въ городех воеводам, кгде хто учнет жит, а Полоцкого воеводства в маетностех ваших служилим людем стоят и стации зберат, опроч наших Великого Господара городов, для нинешнее службы не велели, а что многие люды холопи, мещане назвали се шляхтою, маетности шляхецкие побрали и в том наш Великого Господара указъ засланъ в городы и воеводом, а велено всю уроженъную шляхту розебрат и написат в списки, кто где и сколько Нам Великому Господару служил, а которые шляхецкие маетности блиско городов лежачые заберают мещане, называют, что им даны по Нашому Великого Господара указу и вместо тех маетностей указали Ми Велики Господаръ, которых будуть взят, дат одмену столко, колко будуть взято, а въ городах великие воеводам поставит заставы, чтобъ ваших беглих мужиков не прыпущали, а которые шляхта выежали на Нашо Великого Господара имя вскоре, а иные выехали посли их, и у тех людей, которые выехали к нам Великому Господару скоре, маетностей их отимать и темъ людемъ, которые выехали после, отдават не велели для того, что они Намъ Великому Господару служили много, а Косинскому велели мы Великий Господар послать против нашого чолобитя росправе нашу Великого Господара грамоту, а и то бъ суды посреды вас обратъ правомъ каптуровим, виноватих по уложеню судыли, а чтобъ подъданых ваших не судит воеводам и о иних многих делах и о томъ вамъ наш Великого Господара указъ обо всем будет как наша Великого Господара служьба минетъся. Писан на Москве, лета семъ тысеччъ сто шестдесят пятого году, а от рожества Хрыстового тысеча шестсот пятидесят семого, Марта вторынадесят денъ. У того листу печатъ Царъская прытиснена. Которий же тот листъ за покладанем и прозбою особы верху меленое ест до книг прынят и уписанъ.

Изъ акт. кн. Минскаго гродскаго суда за 1661 годъ № 11785 л. 231—2.

№ 88—1657 г. Марта 27.

Универсалъ гетмана великаго княж. Литовского Павла Сапѣги, предписывающій войскамъ всѣхъ родовъ оружія не дѣлать наѣздовъ на имѣнія шляхты Пинскаго повѣта.

Akt. uniwersału iegom. p, hetmana aby naiazdow na domy niebyło.

Лета од нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят семого, мца апреля одинадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславомъ Казимером Войною, подстаростим Пинским, постановившысе очевисто слуга его млсти пана Окгиньского, хоружого Волковыского, подал ку актыкованю до книг кгродских Пиньских универсал ясне велможъного его млсти пана Павла Сапеги, воеводы Виленьского, гетмана вел. княз. Лит., в речы нижей в немъ выражоной, до повѣту Пиньского в тые слова писаный:

Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit., Rosławski, Zdzitowski, Borcianski starosta; wszem w obec, a mianowicie ichmsciom panom pułkownikom, obersztерom, rotmistrzom, capitanom, porucznikom, officierom y wszystkiemu woyska W. X. Lit. rycerstwu ieznemu y pieszemu, tak Polskiego iako cudzoziemskiego zaciągu, tudziesz ichmosciom panom obywatelom powiatu Pinskiego chęci moie braterskie zaleciwszy, maiąc sobie to iniunctum od J. k. m. pana naszego młsciwego, abym w niezawoiowanych woiewodzstwach y powiatach tego serio postrzegał (ex quo teraz iura silent) żeby się żadne naiazdy y oppressie na domy szlacheckie nie działy, z władze urzędu mego surowie roskazuie y cale mieć chcę, aby się to nie działo, gdyż za takowy popełniony exces musiałbym y na garle karać. Co do wiadomosci wm. moich młsciwych panow doniosszy chcę mieć, aby się we wszystkim dosyć działo uniwersalowi temu. Dan w Brzesciu, dnia dwudziestego siodmego Marty, anno tysiąc szescset pięcdziesiąt siodmego. Утого универсалу при печати прытисненой подпис руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, Hetman wielki W. X. Lit. Который универсалъ за поданем его через особу вышъ писаную до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 649.

№ 89—1657 Апрѣля 12.

Универсалъ гетмана Госевскаго къ обывателямъ жмудскаго княжества о скорѣйшемъ взносѣ податей, высылкѣ лановыхъ жолнеровъ и приготовленіи къ посполитому рушенію.

Akt Uniwersału J-o msci pana Gosiewskiego.

Году от нароженя Сына Божого тисеча шестъсот пятдесят семого, мца Априля двадцат второго дня.

На враде грскомъ кгродском староства Жомоитского, передо мною Яномъ Геронимомъ Талятом, подстаростимъ Жомоитским, старостою Росенским, постановившысе очевисто козакъ скарбовы Миколай Миколаевски, оповедавшы покладал и до акъту книг кгроду Жомоитского подал лист универсалъ ясне велможъного его милости пана Винцентего Корвина Кгосевского, подскарбего великого и гетъмана великого княз. литовского писаны до их млти панов дикгнитаров, врадъников и обывателев князства Жомоитского, на реч въ немъ ниже мененую, и тотъ листъ до акъту подавшы, жедал мене подстаростего, ижъ бым его до книг кгродских Жомоитских вписати, которы вписуючы въ книги слово до слова такъ в собе маетъ.

Jasnie Wielmożnym, Wielmożnym Ich mosciom Panom senatorom, dignitarzom, ciwonom, urzędnikom ziemskim y grodzkim, rycerstwu, szlachcie y obywatelom xstwa Żmudzkiego, moim moscywym panom y braci. Wincenty Corwin Gosiewski, podskarbi wielki y hetman W-o X-a Ltt-o, Wielicki, Punski, Markowski, Łozdzieyski starosta, oekonomiiey Olitskiey y Gruzdzięskiey administrator, po zaleceniu braterskich wolnosci moich, iakom ieno z woli y ordynansu J. K. M. Pana naszego miłosciwego stanął w te kraie, nie omieszkiwałem od następuiących nieprzyiacioł wszelkim sposobem zasczycać te sciany, iakobyscie wm. m. m. panowie secure zostawać w domach swoich mogli, także za łaską Bożą a gorącym staraniem moim uznaliscie wm. m. m. panowie samym skutkiem. Teraz, lubom był gotow ydąc za wolą Je. Kr. mci. z woyskiem do k.Jm. naprzedzie wziętą puscić się drogę, ale gdy mię zaszła nieomylna wiadomosć, że xże Brandaburskie nie tylko wszytkim swoim woyskom zaciągowym ku granicy tych kraiow sciągnąć kazawszy, pospolitemu ruszeniu na głowę ruszyć się kazałł, tego tylko, ktoremu lat szesćdziesiąt minęło, a ktory lat osmnastu niema uwolniwszy, Graff Magnus y ten z woyskiem swym do kąd bysię od granic moskiewskich obrocić miał, nulla certitudine zostaie supersedować musiałem, z takich tedy nieprzyiacielskich gotowosci łacno wm. m. m. panom constare może, co sobie obiecować mamy, w czym ja wm. m. m. panow wczesnie, iakom zwykł zawsze, ostrzegszy, gorąco per amorem dogorywaiącey oyczyzny y całosci samych w. m m. m. panow proszę, abyscie iako nayprędzey uchwalone podatki y dawne zatrzymane retenta wydać raczyli, iakoby przez leniwe onych wydanie żołnierz nie omieszkiwałł do obrony wm. m. m. panow, na czas y mieysce naznaczone stawać godziną pozniey, sami zas wm. m. m. panowie stosuiąc się do uniwersału J.k.m. abyscie łanowego żołnierza, iako może być nayprędzey, wyprawowali żądam, zostaiąc wszyscy we wszelkiey gotowosci na pospolite ruszenie viritim y z strzelcami y za drugim moim uniwersałem wsiadszy na konie tam obrocić się ku nieprzyiacielowi, gdzie tego naywiętsza okaże się być potrzeba. Dan w Kieydanach, dnia dwudziestego Aprylis, R-u tysiąc szesćseth pięćdziesiąt siodmego. У того листу универсалу при печати подпис руки тыми словы: Waszmosciow moich moscywych panow y braci zyczliwy brat y sługa Wincenty Coruin Gosiewski, podskarbi y hetman. Которыжъ тотъ листъ звыш менены универсалъ естъ до акъту книг кгроду Жомоитского уписанъ.

Изъ акт. кн. Россіенскаго гродскаго суда за 1657 годъ, № 14,469, л. 345.—

№ 90—1657 г. Мая 1.

Универсалъ полковника Оскерки съ предписаніемъ поручику подвѣдомственной ему казачьей хоругви немедленно выйти изъ Новогрудскаго повѣта, такъ какъ поступили жалобы о грабежѣ населенія.

Акт универсалу пана Оскирки.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят семого, мца Мая третего дня.

На враде кгродском в замку гдарском Новгородском, передо мною Яном Корсаком, подвоеводим Новъгородскимъ, ставшы очевисто его милостъ панъ Данило Илфоръ, маіоръ Его Царского Величества, универъсалъ од его млсти пана Самуеля Оскиръки, суди земъского Мозыръского и губерънатора Несвизкого, пулъковъника Его кор. млсти до горуговъи его млсти писаный ку акътыкованю до къниг кгродскихъ Новъгородскихъ подалъ, жодаючы, абы до къниг прынятъ и уписанъ былъ, который уписуючы

у книги слово до слова такъ се в собе маетъ:

Samuel Oskirka, sędzia ziemski, powiatu Mozyrskiego, gubernator Nieswizki, pułkownik Jego Krolewskiey msci. Urodzonemu iegomsci panu Stanisławowi Poczepowskiemu porucznikowi chorągwie mey kozackiey w zaciągu Rzeczy pospolitey będącey y wszystkiemu w obec towarzystwu przy doniesieniu chęci moich towarzyskich oznaymuie Wm., iż doniesione są przed mie pewne quaerimonie na wmsciow przez iegomsci pana Daniła Ilfora, maiora Jego Carskiego Wieliczęstwa, w Nowogrodku na ten czas residuiącego y iegomsci pana Daniła Botwinie, kapitana tegoż naiasnieyszego Cara Jegomsci, o zbytecznym w. msciow względem czynienia rożnych krzywd poddanym woiewodstwa Nowogrodzkiego obeysciu y zniewadze ludzi służałych carskich, na załogach będących, co iesli tak iest, niemasz czego chwalić wm. Strzegąc tedy z moiey powinnosci tego, aby przyczyny, strzeż Boże, iakiey do naruszenia paktow z Jego Carskim Wieliczenstwem w Wilnie zastanowionych nie dać, chce mieć po wmsciow wszystkich, a władzą moią pułkowniczą przykazuie, abyscie sie wm. za doysciem tego uniwersału mego z tego tam traktu wszyscy ruszyli y ex nunc ustompili, sprawiedliwosć swiętą poddanym ukrzywdzonym słusznym oddaiąc sposobem, inaczey musiał bym się przeciwko was ruszyć y iako swawolnych, a przecznych woli mey znosić. Dobrey zatym przyiazni wmsciow z moiemi zasyłam chęciami. Dan z Nieswiża, dnia pierwszego maia, roku tysiąc szescset pięrdziesiąt siodmego. У того универъсалу печатъ прытисънена, а подписъ руки тыми словы: Samuel Oskirka, sędzia ziemski Mozyrski, gubernator Nieswizki, pułkownik Jego krolewskiey msci.

А на томъже универсале прыписок самого его млсти пана Осъкирки в тые слова: Prosze y ostrzegam y surowo napominam, abyscie wm. dniem y nocą szli do boku Krola Jegomsci pana mego miłosciwego. Которы же тотъ универъсал за поданем оного до акътъ, до кънигъ кгродскихъ Новъгородъскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Новогрудскаго гродскаго суда за 1656—1659 гг. № 12518 л. 549.

№ 91—1657 г. Мая 2.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги на имя обывателей Пинскаго повѣта о посполитомъ рушеньи.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana do powiatu na pospolite ruszenie.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят семого, мца Мая шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, постановившысе очевисто панъ Себестиянъ Галавский, слуга его млсти пна маршалка повету Пинского, подал ку актыкованью до книг кгродских Пинских универсалъ ясне велможного его млсти пна Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Литовскаго в речы нижей в нем выражоной, до повету Пинского в тые слова писаный:

Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit., Rosławski, Borcianski, Zdzitowski starosta, oecnomiey Szawelskiey administrator. Jasnie wielmożnym ich msciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, moim młsciwym panom y braci oznaymuię, iż iego kr. msć pan nasz młsciwy, złączywszysię z niemałymi krola iegomsci Węgierskiego woyskami, ydzie przeciwko nieprzyiacielowi, han też Krymski, wszedszy w Multanską y Wołoską ziemie, nowych osadza hospodarow, a nam część woyska niemałego in succursum posyła, woyska też coronne z woyskiem W. X. L. złączone ydą przeciwko nieprzyiacielowi y to czynić będą, czego po nich obrona chwały Bożey y wolnosci szlacheckiey zatrzymania potrzebuie, a tym czasem

J. k. m. pan nasz młsciwy z cudzoziemskimi woyskami y z imscią panem woiewodą ruskim, z ktorym się iuż złączył, następować będzie. Cara też imsci wszystka iuż nam na pomoc ruszyłasię potęga, zaczem z władze urzędu mego wmmm. pp. upominam, abyscie wm. wszyscy osobami swemi zgromadziwszysię do Pinska, postrzegali tego, iakoby armistitium z Carem iegomoscią zawarte nie byli rozerwane, a iesli by ktory nieprzyiaciel następował, abyscie wm. sub paenis w pospolitym ruszeniu opisanemi wszyscy w gromadzie stawali y odpor dawali, pewni będąc za daniem snadz sobie posiłkow odemnie, y powtore tedy żądam y napominam wm., abyscie nie daiąc żadney occasiey do rozerwania zawartego armistitium, stawali in armis przeciwko kożdemu nieprzyiacielowi, ktory by następował. Uczynicie to wm. nie odwłocznie za tym moim uniwersałem, wiary panu y Rzeczy pospolitey dotrzymaiąc statecznie. Datt w Brzesciu, wtorego may, anno tysiąc szescset pięćdziesiąt siodmego. У того универсалу при печати притисненой подпис руки тыми словы: Wm. m. m. panow życzliwy brat y powolny sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman W. W. X. L. На которомъ универсале напис его млсти пна маршалка и его млсти пна хоружого повету Пинского с подписами рукъ их млсти в тые слова писаный: Po zaleceniu służb naszych w łaskę wm. naszych młsciwych panow y braci uniżenie wm. upraszamy, abyscie wm. nasi młsciwi panowie według uniwersału tego, od iasnie wielmożnego imsci pana hetmana naszego wydanego, wszyscy osobami swemi tak na consultę iako y na pospolite ruszenie na dzień iedenasty mai do Pinska ze wszelaką gotowoscią stawali woienną. Marszałek powiatu Pinskiego Bazyli Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Который универсалъ за поданьемъ его до книг кгродских Пиньских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. 1300 л. 671.

№ 92—1657 г. Мая 14 дня.

Универсалъ намѣстника гетмана запорожскаго войска Антона Ждановича съ предписаніемъ начальникамъ казачьихъ частей не дѣлать грабежей и обидъ обывателямъ Пинскаго воеводства.

Akt. uniwersału p. Antona hetmana nakaznego woyska Zaporozskago.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестьсотъ пятдесятъ семого, мца июня первого дня.

На враде кгродъскомъ в замку гдарскомъ Пиньскомъ, передо мною Владыславомъ Казимеромъ Войною, подъстаростим Пиньским, постановивъшысе очевисто его милость панъ Казимер Война, писар земъский и поселъ повету Пиньского, подал ку актыкованю до книг кгродских Пиньских универсалъ его милости пна Анътона Ждановича, наместъника ясне велможъного его млсти пна Богдана Хмельницкого, гетъмана войскъ запорозских, в речы нижей в немъ меновите выражоной, до их милости пановъ пулковъников, асавуловъ, сотъниковъ, атамановъ и всего товарыства войска Запорозского писаный, повету Пиньскому даный и служачый, который такъ се в собе маеть·

Анътонъ Ждановичъ, наместъникъ его милости пна гетмана войскъ Запорозских, всѣмъ в обецъ и кожъдому з особна, кому о томъ ведати належыть, меновите паномъ полковъникомъ, ассавуломъ, сотъникомъ, атаманомъ и всему товарыству войска Запорозского до вѣдомости доносимъ, ижъ, зближывъшыся мы з войсками кнежати его милости Семикгродского ку повѣту Пиньскому, а маючы о томъ от обывателей того жъ воеводъства достаточную информацыю, ижъ его милость панъ гетъманъ под протекъцыю свою ихъ всѣхъ принявъшы и залогу для лепъшого безпеченства имъ придать рачылъ, во въсемъ до

тыхъ же универсаловъ его милости пана гетьмана стосуючыся, сурово приказую, абы жаденъ с товарыства нашого го такъ в тягненью чатами и подезъдами шляхте воеводства Пинского жадное найменьшое крывды задавать неважылься, обавъляючыся срокгого караньа войскового, а ежели бы таковые сваволники легце собе сесъ нашъ универсалъ поважывъшы, онымъ чынили, теды таковые за даньемъ намъ вѣдомости сурово на горъле карани будуть, в чомъ и повъторе всѣхъ васъ напоминаемъ подъ ласъкою нашою и срокгимъ караньемъ войсковымъ. Датъ с табору с под Берестья Литовъского, чотырнадцатого мая тисеча шестьсот пятьдесятъ семого. У того универсалу при печати притисненой подписъ руки тыми словы: Антонъ Ждановичъ рукою. Который универсалъ за поданьемъ през особу вышъ писаную до книг кгродъскихъ Пиньскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. гродск. суда за 1656—8 годы № 13009, л. 699.

№ 93—1657 г. Мая 18.

Универсалъ маршалка и хоружаго Пинскаго повѣта съ приглашеніемъ всѣхъ шляхтичей изъ Загородья и Зарѣчья на съѣздъ въ г. Пинскъ къ 23 мая 1657 года.

Akt. uniwersału iegom. p. marszałka na ziazd.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот пятдесят семого, мца мая девятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславомъ Казимером Войною, подстаростим Пинскимъ, пан Ян Полкотыцкий постановившысе очевисто универсал его млсти пна Лукаша Елского, маршалка, и его млсти пна Албрыхта Базыля Орды, хоружого повѣту Пиньского, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал, в тые слова под печатми и с подписами рукъ их млсти писаный.

Jasnie wielmożnym ichmsiom panom senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, naszym wielce młsciwym panom y braci usługi nasze w łaskę wm. naszych młsciwych panow zaleciwszy, obwieszczamy y donosimy do wiadomosci tym naszym uniwersałem, iako niemal sami widziemy na oko, że woyska rożne swoie zabiegania y incursie na nasz powiat Pinski puszczaią, ktorymi wielkie krwi rozlania, moderstwa y zabiiania zakonnikow, xięży y szlachty, braci naszey czynią y substantie nasze funditus obracaią. Widząc tedy iuż ad extrema y do ostatniey zguby oyczyznę naszą przychodzącą, upraszamy wm. prze miłosierdzie Boże, abyscie na nas nie narzekali, ale salvando siebie samych y dobra swoie y w pokoiu pożądanym chcąc żyć, wszyscy z Zahorodzia y z Zarzecza, kto szlachcicem się nazywa, sami osobami swemi do Pinska na dzień dwudziesty trzeci maia, w tę przyszłą srzodę przybywali do rady zdrowey, a to żeby bez wszelakiey odwłoki było, wielce tego potrzeba, bo ledwośmy imsci pana pułkownika Kiiowskiego uprosili, aby do tego terminu raczył poczekać. Uczynicie to wm. nasi mosciwi panowie sami dla siebie et propter cara pignora sua. To obwiesciwszy, łasce się wm. naszych mosciwych panow y braci z powolnoscią usług naszych pilno zalecamy. Pisan w Pinsku, dnia osmnastego maia anno tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmego. Wm. naszych mosciwych panow y braci słudzy powolni. Łukasz Jelski, marszałek powiatu Pinskiego, Albrycht Bazyli Orda, chorąży y mieczny powiatu Pinskiego. Который универсалъ за поданьемъ его черезъ особу вышъ писаную до книгъ кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1656—8 годы, № 13009, л. 675.

№ 94—1657 г. Мая 20 дня.

Заявленіе Пинскаго жида Мордухая Литмановича о грабежѣ его движимаго имущества и бумагъ въ м. Яновѣ учиненномъ Венграми.

Prot. Morduchaia Litmanowicza o rabowanie od Węgier.

Лета од нароженья Сына Божого тисеча шестьсотъ пятдесятъ семого, мца мая двадъцатого дня.

На враде кгродскомъ въ замку гдарскомъ Пиньскомъ, передо мною Владыславомъ Казимеромъ Войною, подстаростимъ пиньскимъ, żałował, opowiadał y protestował się żyd miasta Pinskiego Morduchay Litmanowicz w krzywdzie y szkodzie swey niemałey o tym, iż gdy on protestuiący po zburzeniu miasta Pinskiego przez Moskwę z żoną y dziecmi y wszelaką swoią maiętnoscią zostawał w miescie Horodcu, w woiewodzstwie Brzeskim będącym, a potym za nastąpieniem trwog w Brzesciu zachodzących do miasta Pinskiego z żoną, dziećmi y maiętnoscią swoią w roku teraznieyszym tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmym iachał y dnia szesnastego miesiąca maia do miasteczka Janowa, w powiecie Pinskim leżącego, maiętnosci wielmożnego iegomosci pana Jana Karola Kopcia, czesznika wielkiego xięstwa Lithewskiego, starosty Brzeskiego, przyiachawszy, dla pokarmienia koni pozostał, a w tym czasie tegoż dnia do tego miasteczka Janowa ludzie służali roznych nacy o kilka set koni, napadszy żydow na ten czas w tym Janowie będących y rożnych ludzi porabowali, iakoż żałobliwy Morduchay Litmanowicz, żyd s tego miasteczka Janowa z żoną y z dziecmi od wszystkiey maiętnosci y wozow swych do lasu uszedł, a maiętnosć iego, suknie, szaty, srebro, cyn, miedz y co kolwiek w wozach iego było, lekko kładąc na pułtora tysiąca złotych, przytym pas srebrny złocisty, od pana Osowieckiego we dwunastu kopach groszy lithewskich iemu zastawiony, tamże przy iego maiętnosci y insze zastawy, ktorych spamiętać mie może, do tego sprawy, dekreta, zapisy, possessyie na domy y placy od Romana Pławuszki, mianowicie na ogrod y dom Pilipeykowicza, na dom y pułtora ogroda Piotra Silmanowicza y na insze grunty y placy, to wszystko nie wiedzieć ieżeli pobrano albo poszarpano. Tedy protestuiący Morduchay Litmanowicz dla czasu przyszłego, iesli by sią u kogo rzeczy iego y sprawy pobrane pokazali dał, te opowiedanie y żałobę do xiąg grodzkich Pinskich zapisać, што естъ записано.

Изъ актовой. книги Пинскаго грод. суда за 1656—8 годы, № 13009 л. 677.

№ 95—1657 г. Мая 28.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскагс Павла Сапѣги съ предписаніемъ всѣмъ казачьимъ и прочимъ войскамъ не обременять имѣній Пинского повѣта постоями, ночлегами и пр.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana strony żołnierstwa.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят семого, мца июня первого дня.

На враде кгродскомъ в замку господарском Пинскомъ, передо мною Владыславомъ Казимеромъ Войною, подстаростим Пиньскимъ, постановившысе очевисто его млсть пан Иван Яхимович, пулковникъ наказный пулку Киевъского ясне велможъного его млсти пана Богдана Хмельницкого, гетъмана войскъ Его Царъского Величества запорозскихъ, универсал ясне вельможъного его милости пана Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетъмана великого великого княз. Литовского в речы в немъ нижей выражоной подалъ ку актыкованю до книг кгродских Пинских в тые слова писаный:

Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L., Rosławski, Słonimski, Borcianski, Zdzitowski starosta, oeconomiey Szawelskiey administrator. Ich mosciom panom pułkownikom, obersztерom, rothmistrzom, capitanom, officierom y wszystkiemu Jego krolewskiey mosci y Rzeczy pospolitey woysku wielkiego xięzstwa Litewskiego zaciągu Polskiego y cudzoziemskiego, tak konnym iako y pieszym liudziom. Po zaleceniu chęci moich thowarzyskich, chcę mieć y z władze urzędu mego hetmanskiego surowo roskazuię, abysię żaden w dobrach powiatu Pinskiego tak w szlacheckich prawem pospolitym dostatecznie ochronionych, iako y duchownych y krolewskich, ktore są przez ustawiczne woyny wniwecz zruginowanę, mimo ten uniwersał moy żadnych exacty wybierać, zabiegami, noclegami, stacyami, podwodami, daleko barziey stanowiskami obciążać y aggrawować y namnieyszey nikomu krzywdy czynić ani żadney stacy, poki iaka assignatia odemnie nie wynidzie, wybierać nie ważyłsię, pod srogim na nieposłusznych uniwersałom hetmanskim karaniem. Dan w Słonimie, dwudziestego osmego may, tysiac szescseth pięcdziesiąt siodmego. У того универсалу при печати прытисненой, подписъ руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki wielkiego xięstwa Lithewskiego. Который универсалъ за поданьемъ черезъ особу вышъ писаную до книг кгродъскихъ Пиньских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 699.

№ 96—1657 г. Іюня 3.

Универсалъ Пинскаго маршалка съ приглашеніемъ обывателей Пинскаго воеводства на съѣздъ въ Пинскъ къ 7 Іюня и для взноса установленнаго предыдущимъ съѣздомъ сбора на особое посольство къ Богдану Хмѣльницкому.

Akt. uniwersału p. marszałka na ziazd y wyprawe do p. Chmielnickiego.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестьсоть пятдесят семого, мца июня третего дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Владыславомъ Казимером Войною, подстаростим Пинским, постановившысе очевисто панъ Андрей Сачъковский подал ку актыкованью до книг кгродских Пинских универсал их млсти панов пословъ повету Пиньского, до ясне велможъного его млсти пана гетъмана Запорозского обраных, в речы нижей в немъ выражоной, с печатью и с подписомъ руки его млсти пна Лукаша Елского, маршалъка повету Пиньского, в тые слова писаный:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, naszym wielce młsciwym panom y braci. Po zaleceniu usług naszych w łaskę wmw. będąc my na przeszłym legatiey seymiku obranemi posłami do iasnie wielmożnego iegomsci pana hetmana woysk Zaporozskich, gdzie chcąc cale życzliwie usłużyć wmm. naszym mosciwym panom, chcielibychmy iako nayprędzey do Czyhiryna iachać, na ktorą drogę wm. nasi msciwi panowie unanimiter laudum uchwalili czworo podymne oddać y na determinowany czas do imsci pana Bazylego Ordy, chorążego y miecznego Pinskiego, bez żadney dilatiey wydać, w czym niekturzy ichmosć laudo nostro publico contrauenientes zostaią, do ktorey tedy usługi raz offiarowaney chcąc onę

iako nayprędzey oddać y iuż w tę drogę szczęśliwie się wyprawić, wmm. naszym msciwym panom y braci oznaymuiemy y składamy consultę braterską na dzień siodmy Juni w Pinsku, gdzie abyscie wm. moi msciwi panowie chcieli przybywać upraszamy; tamże będziemy mowili o tym, kturzy ichmosć panowie bracia podymnego od wszystkich wmm. unanimiter uchwalonego nie chcą wczesnie wydawać, na kturey sessiey naszey wm. naszym mosciwym panom y braci co kolwiek będzie należało ad bonum publicum, wymowić, radzić y postanowić żeby było firmum et ratum. Oddawamy się zatem iako naypilniey w łaskę wmw. naszych mosciwych panow y braci. Pisan w Pinsku, dnia trzeciego Juni, anno tysiąc szescset pięcdziesiąt siodmego. Wmw. naszych msciwych panow y braci słudzy powolni: Łukasz Jelski, marszałek powiatu Pinskiego. Который универсалъ за поданьемъ през особу вышъ писаную до книг кгродских Пиньских есть уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 701.

№ 97—1657 г. Іюня 20 дня.

Универсалъ воеводы Василія Борисовича Шереметева обывателямъ Новгородскаго повѣта по дѣлу о закрѣпленіи за ними недвижимыхъ имѣній.

Акт грамоты от пна Шереметова з Борисова.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдѣсят семого, мца июля десятого дня.

На врадѣ кгродскомъ в замку гдрскомъ Новъгородскомъ, передо мною Яном Корсакомъ, подвоеводимъ Новгородскимъ, постановившысе очевисто панъ Янъ Лѣциловъский оповедал, покъладал и за позволенем всих их млсти пановъ обывателей вдства Новгородского ку вписаню до книг кгродских Новгородских подал лист албо грамоту от велможного его мл. пна Василя Борисовича Шереметова, воеводы и наместника Белоозерского Его Царского Величества до всих панов обывателей воеводства новгородского писаный в тые слова:

Божыею млстю великого Гдра Цра и великого князя Алексея Михайловича, всея Великая и Малая и Белое Роси Самодержъцы и многихъ господарствъ и землъ восточныхъ и западныхъ и северныхъ отчыча и дедича и наслѣдника и господара и об . . . . Царского Величеста боярын и воевода и наместникъ Белооз . . . . Василей Борысовичъ Шереметов . . . Царского Величества великого князства Литовского, воеводства Новгородского, полковникомъ и ротмистромъ и всей шляхте и казал великий господар Царъ и великий княз Алекъсей Михайловичъ, Всея Великия и Малыя и Белыя Роси Самодержецъ мне боярыну и воеводѣ Василию Борисовичу быт на своей господарове служъбе в Борисо . . . указал великий господаръ быт на своей господарове служъбе рат. . . . конъным и пѣшым людем многим для береженя от прыход воинских людей; а которые перевжчыки и выходцы коруны полское и великого князтва Литовского шляхта выходят под Црского Величества высокую руку, а учънут бити челом великому господару Его Царскому Величеству о маетностях, а скажут, что прежние их маетности Црского Величества великого князтва Литовского въ воеводствах въ Виленскомъ, в Троцкомъ, въ Новгроцкомъ, в Минскомъ и въ поветех въ Ошъмянскомъ, въ Гроденскомъ, в Ковенъском, в Слонимском, в Лицком, в Оршанъскомъ, въ Волковыском, въ Мозырскомъ, в Речыцкомъ и в уездахъ в Борисовскомъ, въ Копоскомъ, в Шковскомъ и в Могилевъскомъ, и на те свои маетности положатъ королевъския прывилъя, а Великий Господар Его Цар-

ское Величество указалъ мне боярыну и воеводѣ Василю Борисовичу по прывилеемъ те ихъ маетности отдават имъ, а будетъ их прежние маетности по указу великого господара Его Царского Величества отданы инному кому до их челобитя и прыездъу, и великий господар Его Царское Величество указалъ мнѣ те маетности иматъ и отдават тѣм, за которыми тѣ маетности напрод того были пры короле, а тем людѣм, у которыхъ маетности будутъ взяты, а отданы по прывилелямъ прежнимъ помещикомъ, указалъ великий господар Его Царское Величество мнѣ боярыну и воеводѣ Василю Борысовичу дават маетности вновъ, а которые переежчые шляхта учънут бити челом великому Гдру Его Царскому Величеству о маетностях вновъ окажут, что за ними Его Царского Величества въ городѣх князътва Литовъского у них маетностей нет, а маетности их в Корунѣ полской, и великий господар Его Царское Величество указалъ мнѣ боярыну и воеводѣ Василю Борысовичу тем челобитчикомъ маетности вънов потому жъ даватъ изъ шляхетских и всяких людѣй и з маетностей, которые служатъ Полскому и Шведскому королемъ и вамъ бы Црского Величества великого князътва Литовъского воеводства Новъгородъского полковникомъ, ротмистромъ и всей шляхътѣ писат въ коруну полскую къ родичамъ своимъ и к дружъямъ, к полъковъникомъ и к ротмистромъ и къ шляхътѣ, чтобъ они Царского Величества милости по указу учынили, под Црского Величества высокою рукою, и ехалиб безо всякого сумненя въ Борысовъ под Царского Величества высокую руку, а по указу великого Гдара Его Црского Величества буду я тем переежчей шляхтѣ маетности ихъ им отдават и вновъ. Писано Црского Величества въ городѣ в Борысове, лѣта от создания миру сем тисечей сто шестдесят пятого, мца июня во двадцатый денъ. А на томъ листе албо грамотѣ тытулъ напису писаный в тые словы: Бжыею млстю великого Господара Цра и великого князя Алеѯѣея Михайловича всея Великия и Малыя и Белыя Роси Самодержъца и многих господарствъ и земелъ восточныхъ и западныхъ и северныхъ отчыча и дедича и наслѣдника и Гдра и обладателя Его Црского Величества воеводства Новгородского к полковникомъ и ротмистромъ к шляхте.

Которая тая грамота за поданем до актъ книг кгроду новгородского, ест уписана.

Изъ актовой кн. Новогрудскаго гродскаго суда за 1656–1659 г.г. № 12518, л. 561.

Примѣчаніе. Мѣста, обозначенныя точками, въ подлинникѣ отъ ветхости выкрошились.

№ 98—1657 г. Августа 20 дня.

Манифестація обывателей Пинскаго повѣта о несогласіи принять договоръ съ гетманомъ Хмѣльницкимъ, заключенный ихъ же делегатомъ.

Maniffestacyia ychm. p.p. obywatelow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят семого, мца августа двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, постановившысе очевисто его милость пан Самуел Козляковский, земенин повету Пинского, именемъ их млсти панов обывателев повету Пинского манифестацыю с подписами рукъ их млсти до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаную:

My osoby, na podpisach niżey wyrażeni, urzędnicy, obywatele, ziemianie iego kr. msci powiatu Pinskiego, na wieczne nie przeżytey sławy nie tylko teraznieyszego wieku ludziom pamiątkę, ale y pozniey oyczyzny naszey pod złotą wolnoscią uro-

dzonym synom iawno czynim, donosząc do wiadomosci y postronnym narodom to naszą manifestacią, iż my falebnym przodkow naszych torem oddawszy naiasnieyszemu kr. iegomsci panu naszemu iuratam przy szczęsliwey iego electiey mentem winne libere electo, a ex lege nam panuiącemu oddawali officia, i lubo fatorum infestorum permissu pod tę zamieszanę czasy przeciwna fortuna sił swoych probuiąc nad nami do ostatniey nie mal maiętnosci nasze przywiodła iactury, iednak od wrodzoney nas nie mogła odwiesć cnoty, a iego kr. msci należytey powinnosci, gdy ab anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo aż dotąd ani inszych przykładem od iasnieyszego kr. iegomsci pana naszego winnych obseruatiey oderwaćesmy się nie dali, znalazłać w prawdzie malitia proporcionalne sobie instrumentum, przez ktore wprzod patrocinium wprowadzone do powiatu naszego, ktora protectia potym od tyranstwa zaczowszy et a saeuitia religionis orthodoxae, dobra chwale Bożey poswięcone, possesie kosciołom nadane wydzieraiąc, alienuiąc, male fidei possessoribus w administratią podała, władyctwo Pinskie z ręku wszelkiey cnoty y przykładu pobożnego pasterza gwałtownie wziąwszy, nad prawo, słusznosć, contra iura et sancita patrum w kosciele Bożym sobie regiment przywłaszczaiąc, inną osobe wsadzili, oppressie zas pryuatorum, iakie z okaziey y z namowy łakomych ludzi naiazdy y odbierania maiętnosci animus dicere formidat, nad to, quod caput rei, wyprawieni posłowie, kiedy volentibus fatis zagniewanego Boga, a praesidio woysk naszych byliśmy orbati do pana Chmielnickiego o spokoyne tylko upraszaiąc sąsiedstwo y o protectio od grassuiącey węgerskiey licentiey y tyranstwa, miasto tego poseł y marszałek nasz subiectią wieczney niewoli z abrenuntiacio ex lege panuiącego pana przywiozł, ktore swoie inique caeptum chcąc barziey roborować, na dzień dwudziesty trzeci augusti przysięge złożył wiecznego poddanstwa hetmanom Zaporozskim y pospolite ruszenie przeciwko braci naszey zaciągu iego kr. msci coronnego y Litewskiego zakazał. Tenże wziąwszy nie małą gromade pieniędzy, aby spokoynie firmando sąsiedstwo dowiesć mogł, onych appreciować, za co osoby swoiey fałszywą promotią contra regimen et iura magestatis Jego kr. msci wyprawić ważył, pułkownictwo dominium vitae necisque bez appellaciey, sądy bez odezwu, a potym rożne daniny na się, zięciom, siestrzanom sług y przyiacioł swoych, iakoż znaczne chciwosci swoiey ukazał slady rożnym gwałtem odbieraiąc maiętnosci y rożne sub pallio sądow rożnym z uymą prawa opressie, pod co my niemogąc ex omni podlegać ratione, bo ani mimo naiasnieyszego kr. iegomsci viuente Rege pro suppremo Domino nikogo brać sobie niemożem, pogotowiu pana hetmana Zaporozskiego, ktory y sam tego non ambit, będąc oyczyzny naszey membrum, nie chcemy przysięgać iemu, nie będziemy, niechcąc zaciągać na się y potomki nasze z przodkow naszey cnoty infamiam perduelionis, więc tenże poseł y marszałek nasz dolo malo et fraude z prywat swoich, przeciwko wszelkiey słusznosci, a naszey intenciey uczynił sam przysięge na puncta skryte y sobie wiadome y nas do przysięgi przywiesć conatur, maiętnosci odbierać, ieżeli nie zachcemy przysiąć, proposuit, ktore iako wszystkie fortuny tak y życie nasze za nic ważąc, by też y odbieżeć przyszło, nad cnote y dotrzymanie Bogu y iego kr. msci wiary, ktorą illibate chować chcemy, a teraz przed Bogiem y wszystkim swiatem y całą oyczyzną przeciwko temu podstępnemu posłowi naszemu, a iego kr. msci, prawu, wolnosci oppositione tak przeciwko temu uniwersałowi przezeń przyniesionemu, ktory on dipplomate przezwał, solenną zanosim protestacyą, zachowawszy instygatorowi iego kr. mosci z delatiey wszystkich nas pro paena publica saluum et liberum ius do niego y do adherentow iego, iako przeciwko oyczyznie nieprzyiacioł, co szyrzey

proponetur daiemy te naszą manifestacyą do zapisania xiąg. Pisana w Pinsku, anno tysiąc szesćset pięldziesiąt siodmego, dnia dwudziestego augusta. Andrzey Kwasninski Złoty, archiepiskop Smolenski, episkop Pinski, Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego, Kazimier Woyna, pisarz ziemski Pinski, Woyciech Zielenski, podczaszy Grodzienski, Władisław Woyna, podstarosci Pinski, Piotr Paweł Pokłonski, pisarz grodski, Chrzysztoph Naruszewic skarbnik powiatu Pinskiego, Dominik Eysimont, Lew Michał Kozlakowski, Samuel Włodimierz Kozlakowski, Teodor Protasowicki, Jerzy Szyrma, Andrzey Chmielinski mp. Hrehory Kazimierz Szyrma, Korneliusz Kaławur, Jan Hryczyna, Lew Hołownia ręką, Jan Orda, Andrzey Szyrma, Teodor Kopciewicz, Jan Kaczkowski, Zygmunt Wilczkowski.

Которая манифестацыя за поданемъ ее до книг кгродских Пинских есть уписана.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 785.

№ 99—1657 г. Сентября 1.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги къ обывателямъ Пинскаго повѣта о самозащитѣ отъ насилій и грабежей въ повѣтѣ

Akt. uniwersału iegom p. hetmana, aby się gromadzili.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят семого, мца Сентября шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинским, универсал ясне велможъного его милости пана Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого великого князства Литовскаго, до их милости панов обывателов повету Пинского в речы нижей в немъ выражоной писаный, подано ку актыкованю до книг кгродских Пинских в тые слова:

Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit., Rosławski, Zdzitowski, Borcianski etc. etc. starosta, oekonomiey Szawelskiey y Kobrynskiey administrator. Jasnie wielmożnym ichmosciom panom senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodskim y wszystkim powiatu Pinskiego obywatelom, po zaleceniu powolnosci moich, ieżeli iaka saeuiens hostilitas na opressiją zdrowia y fortun waszmosciow moych mosciwych panow factiami ludzi przewrotnych subordynowana ziawi się w powiecie waszmosciow, życzę y proszę żebyscie, waszmosć, wczesnie zabiegaiąc złemu y nie czekaiąc, nim się skryta wynurzy fabryka, zarazem do gromady się brać raczyli, s posrzodkow siebie pułkownika y rotmistrzow obrawszy, tam stawali in armis, porządkiem w prawie opisanym, gdzie tego necessitas pokaże y zaszczycali całosci powiatu swego y całey oyczyzny, co powtore inuincuiąc wasz mosciom moym mosciwym panom y peramorem patriae prosząc, pewienem, że nemine excepto ten porządek dla bezpieczęstwa do effectu przywodzić będziecie, inobedientes nie taiąc między sobą, nad ktoremi w prawie opisane peny extendowane będą. Dan w Rasney, dnia pierwszego septembrys tysiąc szescset pięłdziesiąt siodmego. У того универсалу пры печати прытисненой подпис руки тыми словы: Waszmosciow moich mosciwych panow życzliwy brat y powolny sługa Paweł Sapiha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Который универсал за поданемъ его до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 813.

№ 100—1657 г. Сентября 7.

Универсалъ короля Яна Казимира о посполитомъ рушеньи.

Акт универсалу Его кор. млсти на посполитое рушене.

Лета от нарожења Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят осмого, мца октебра деветнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Новгородском, передо мною Яном Корсаком, подвоеводим Новгородскимъ, постановившисе очевисто пан Янъ Завацкий оповедал, покладал и ку актыкованю до книг кгродских Новгородских подал универсалъ Его кор. млсти пна нашого млстивого, на посполитое рушене до воеводства Новгородского выданый, просечы, абы тот универсалъ до книг уписанъ был, который слово в слово так се в собе мает:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmoydzkie, Mazowieckie, Inflan. Smolenskie, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym, urodzonym senatorom, dignitarzom, urzędnikom, rycerstwu, szlachcie y wszytkim obywatelom iakiey kolwiek condycyey woiewodstwa Nowodrodzkiego znayduiącym się, łaskę naszą krolewską. Wielmożni, urodzeni, uprzeymie y wiernie nam mili! Co kolwiek utrapiona oyczyzna do gruntownego sobie poratowania przez te wszytkie nieprzyiazne czasy zdrowym rozumem wymyslonych podawała nam sposobow, wszytkich tych ku iey prędkiey y skuteczney pomocy oycowskie nasze nie opusciło staranie, iuż to y zdrowie nasze tak często przy woyskach y ochocie synow oyczystych na plac Marsowy z nieprzyiacielem wyprowadzaiąc, iuż tractatami spokoynemi zawziętych na zgubę naszą nieprzyiacioł uymuiąc, iuż convocatie gromadne zbieraiąc, iuż na ostatek seymy stanom Rzptey składaiąc, aby tylko po tak długim nieprzyiacielskim nie upamiętaniu zemdlona oyczyzna obmyslonemi sposobami co prędzey odetchnąć y do dawnieyszey swey czerstwosci wolney pospieszyć mogła, ale hardy w uporze nieprzyiaciel wiarołomnym swym szczęsciem nadęty y w za. . . . . ym okrucienstwie nienasycony moskwicin, wzgardziwszy przyiaznią sąsiedzką y tak życzliwą do pokoiu skłonnoscią naszą, do ktoreysmy go zawsze pobudzali, na wielki contempt y nieznosno wzgarde naszę comisarzow naszych z seymu teraznieyszego wolnego z zupełną mocą od nas y od wszytkiey Rzeczy pospolitey dla dokonczenia zaczętego pod Wilnem dobrego dzieła y zawarcia wiecznego pokoiu wysłanych, gdy iuż na mieysce naznaczone tam, gdzie sam przez hramoty y posły swoie potrzebował, pod Wilno, na termin złożony przyieżdżali, posłom swoim Carskim na obłudę tylko snadz y omamienie nasze, a nie na prawdziwe traktaty wyprawionym, czekać dłużey nie kazał, ale im tylko miasto posłow do tak wielkiey sprawy potrzebnych z hetmanem swym Dołhorukim znosić się namienił, czemu przecie commisarze nasi o dobrym pospolitym, iako im z seymu zlecono, pilne staranie maiący, dosić chcąc uczynić, gdy nie znalazszy posłow Carskich, do Dołhorukiego przy pisaniu swoim dworzanina swego o odiezdzie posłow Carskich y takiey woli Cara samego oznaymuiąc wyprawili, Dołhoruki, dworzanina commisarzow naszych do siebie przypuscić nie kazawszy, list commisarski zle przyiął, a w tym contemptem nakarmionym commisarzom naszym do odiachania stamtąd, nic nie sprawiwszy, ale tylko posmiewisko z nas y Rzeczy-ptey uczyniwszy, okazyą podał, sam zarazem z woyskiem moskiewskim w głąb panstw naszych nieprzyiacielskie postępuiąc, co wszytko ze przy dawney iego nieszczyrosci y sprzysięgłey na złe nasze zawziętosci dalszą panstwom naszym opowiada ruinę, nam takimi krzywdami, contemptami y szkodami niesłychanemi obelżonym . . . iedza inaczey tylko z nie-

winnoscią naszą przed niebem y całym opowiedziawszy się swiatem, żeśmy zawsze pokoiu szukali przy wielkiey nadziei skuteczney, z nieba na przestępcow poprzysiężonęgo nam przymierza pomocy na odpor z woyskami naszemi y wszytkim panstw naszych rycerstwem temu tak hardemu wiarołomcy pospieszyć y krzywdy się naszey y całey Rzeczy-ptey na okrutncy iego niezbożnosci zemscić, iakoż aby tym skuteczni eysza potęga nasza była, wszytkim wobec uprz. y wiern. w. y tym wszytkim, ktorzy lub ze swey woli sami, lubo też nieprzyiacielską potęgą zagarnieni fortunie iego hołdowali, nam y Rzeczyptey całey iakim kolwiek sposobem szkodzili, oycowską naszą łaską y wieczną wszytkich występkow y błędow niepamięć imieniem naszym y imieniem wszytkiey Rzeczy ptey ex senatus consulto comitiali (co y seymem przyszłym stwierdzono będzie) miłosciwie offiaruiąc, a upartym y cale z nieprzyiacielskim zostawać chcącym, tudziesz we złym swoim przedsięwzięciu przeciwko własney oyczyznie zatwardziałym surowoscią karania y confiscatią dobr bez wszelkiego miłosierdzia grożąc, onych od strony nieprzyiacielskiey do nas pana własnego y do obrony oyczyzny z urodzoney naszey ku nich na ichże dobre upamiętaniu dobroci wołamy y reuocuiemy, oznaymuiąc serio przykazuiemy, abyście uprz. y wiern. w., wzruszeni tak wielką od tego nieprzyiaciela samych siebie y dostoięstwa maiestatu naszego powagą, tak niesłychanemi nad kosciołami Bożemi, sługami iego, bracią, siostrami swemi y nad całą oyczyzną okrucięstwy, co prędzey pospolitym się ruszeniem, z przeszłego seymu nam w ręce danym, do gromady co żywo z miłosci y ochoty swey ku oyczyznie za tym uniwersałem naszym, za troie oraz vici wydanym, pod winami w prawie pospolitym o wyprawie woienney opisanemi s porządkiem rycerskim pokwapili y tam ordynansem iasnie wielmożnego woiewody Wilenskiego, hetmana Wielkiego W-o X-a Litt-o we wszytkim podlegaiąc, tak odważnie, wszędzie stawać chcieli, iakoby chwalebnych przodkow sława nienaruszenie po te wszytkie czasy przez uprzeymie y wierność w. prawdziwych synow ich piastowana, we krwi nieprzyiacielskiey, iako dobrą mamy w Bogu nadzieie, nie skąpą ubroczona przed życzliwą swiata potomnoscią roziasnieć y z odwagi dzielnych potomkow swoich popisać się mogła. Co aby tym prędzey do wszech przyszło wiadomosci, urzędom wszelkim przykazuiemy, aby wszędzie ten uniwersał nasz do xiąg przyimowany y publikowany był koniecznie. Dan w Nieporecze, dnia VII (siodmego) msca septembra, roku Panskiego MDCLVII (1657) panowania krolewstw naszych polskich X (10), Szwedzkiego XI (11) roku. У того универсалу Его кор. млсти печат маестатовая вел. княз. Лит. болшая притиснена, а подпис руки Его кор. млсти пна нашого млстивого такъже и секретара Его кор. млсти тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. L. Который же тот универсалъ за поданем оного до акт через особу верху помененую, до книг кгродских Новъгородских уписанъ.

Изъ акт кн. Новогрудскаго грод. суда за 1656—1659 г № 12518 л. 671.

№ 101—1657 г. Сентября 9.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги, съ приглашеніемъ обывателей Пинскаго повѣта помогать хоругвямъ, посланнымъ для уничтоженія военныхъ отрядовъ, которыя разоряли населеніе.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana, aby żołnierze bez ordynansu w powiecie Pinskim nie byli.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестьсотъ пятдесятъ семого, мца сентября трынадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростим Пинским, универсалъ ясне велможъного его млсти пана Павла Сапеги, воеводы Виленского гетъмана великого вел. княз. Лит. в речы нижей в немъ выражоной, до их млсти панов обывателевъ повету Пиньского выданый, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаный:

Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L., Rosławski, Zdzitowski, Borcianski etc. starosta, oeconomiey Szawelskiey, Kobrynskiey administrator. Jasnie wielmożnym ichmosciom panom senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego moim mosciwym panom y braci, powolnosci moie zaleciwszy, oznaymuię, postrzegaiąc samych że waszmosciow moich mosciwych panow bezpieczęstwa y pokoiu, aby dobra od chorągwi z woyska xięstwa Lithewskiego błąkaiące się, mimo ordynans moy, szkod y krzywd nie czynili w powiecie waszmosciow, nie iedne na powściągnienie tey swawoli wydałem uniwersały moie, a że ieszcze dochodzą mię wiadomosci, iż nietrore chorągwie tam grassuią, posyłam kilka chorągwi, tatarskich dwie y dragonską na zniesienie sprzeciwnych ordynansom moim, gdzie y waszmosciow moich mosciwych panow proszę, abyscie dla dobra samych że siebie pomocnić stawali tym chorągwiom, a osobliwie pana Bobrowieckiego sędziego Brzeskiego, chorągiew że tak bez ordynansu mego tam się bawi, znosić pozwoliłem. Co do wiadomosci waszmosciow moich mosciwych panow podawszy, onych że się oddawam łasce. Dan w Minkowiczach, dnia dziewiątego Septembris, anno tysiąc szesc-seth pięcdziesiąt siodmego. У того универъсалу печать прытисъненая, а подъписъ руки тыми словы: Waszmosciow moich mosciwych panow życzliwy brat y sługa Paweł Sapieha, hetman wielki wielkiego xięstwa Lithewskiego. Который универъсалъ за поданьемъ его до къниг кгродъскихъ Пиньскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 820.

№ 102—1657 г. Сентября 10.

Универсалъ гетмана в. к. Л. Павла Сапѣги съ приглашеніемъ обывателей Пинскаго повѣта къ 18 сентября въ г. Пинскъ для начатія активной борьбы съ козачьими войсками.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana, aby przeciw kozakom gromadzili.

Лета от нароженя Сна Бжого тисеча шестсот пятдесят семого, мца сентебра шестнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдаръском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростим Пинскимъ, универсалъ ясне велможного его млсти пна Павла Сапеги, воеводы Виленского гетмана великого вел. княз. Лит., ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаный.

Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit., Rosławski, Zdzitowski, Borcianski etc. etc. starosta, oekonomiey Szawelskiey y Kobrynskiey administrator. Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichm. p. p. senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodskim, rycerstwu, szlachcie y wszytkim powiatu Pinskiego obywatelom m. m. panom y braci, po zaleceniu powolnosci moych, wziąwszy pewną przestrogę o imprezie kozackiey, ktorą na zdrowie y ostatnią fortun wm. m. m. p.p. ruinę nieprzyiaciel zasadza, swoiey satisfacere usiłuiąc intentiey, maiąc od iego kr. msci pana mego młsciwego comissam sobie nad powiatem wm. m. m. panow potestatem, życze y przez ten uniwersał moy gorącą żądam, abyscie wm. m. m. panowie, zabiegaiąc swoiey zdrowia y fortun conseruatiey, iako nayprędzey

in armis stawili, biorąc się z bracią do gromady pod regiment iegomsci pana chorążego powiatu swoiego, osobami swemi na dzień osmnasty praesentis w Pinsku, gdzie wolno będzie wm. moym. m. pp. z posrzodka siebie obrać pułkownika dla postrzegania wszelkiego porządku. ia też braterstwo succurować nie omieszkam wm. m.m. panom iako mie zaydzie przestroga, byle iako nayprędzey ta wziąć mogła impresa effect na danie odporu rebelliey kozackiey, ktora rozumiem mouebit wm. m. m. panow do iak nayprędszego zgromadzenia dla zasczycenia powiatu wm. m. m. panow. Dan w Wysokim dnia, dziesiątego septembris, tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmego. У тоrо универсалу при печати подпис руки тыми словы. Wm. moych m. panow brat powolny sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman W. W. X. Lit. Который универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г № 13009 л. 823.

№ 103—1657 г. Сентября 12.

Универсалъ хорунжаго и мечнаго Пинскаго повѣта Василія Орды приглашающій обывателей Пинскаго повѣта на 14 сентября въ г. Пинскъ, съ вооруженіемъ, для начала активной борьбы съ казачьими шайками.

Akt. uniwersału iegom. p. chorążego na dzień 14 Fbra na ziazd.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестьсотъ пятьдесятъ семого, мца Сентебра дванадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростимъ Пинскимъ, универъсалъ его милости пана Базыля Албрыхта Орды, хоружого и мечъного повету Пинского, до их милости пановъ обывателевъ повету Пинского в речы нижей в нем выражоной писаный, ку актыкованью до книг кгродских Пинских подано в тые слова:

Bazyli Albrycht Orda, chorąży y mieczny powiatu Pinskiego, donoszę do wiadomosci waszmosciow moich mosciwych panow y braci, iż z rozkazania iasnie wielmożnego iegomosci pana hetmana wielkiego wielkiego xięzstwa Lithewskiego zaszed nas uniwersał, ktorego y copią posyłam, tak dla znoszenia kup swawolnych, iako y pospolitego upatruiąc dobra, iako nayprędzey gromadzilisię, zaczem ia z władze urzędu mego upraszam wm. moich mosciwych panow y braci, abyscie iako ieno ten moy uniwersał zaydzie, zarazem do Pinska na dzień czternasty Septembra stawali z orężem do boiu należącym, co doniosszy do wiadomosci waszmosciom moim mosciwym panom y braci, usługi moie braterskie zalecam łasce wm. mych mosciwych panow y braci. W Pinsku, dwunastego Septembra anno tysiąc szescseth pięćdziesiąt siodmego. У того универъсалу подъписъ руки тыми словы: Waszmosciow moich mosciwych panow we wszem powolny brat y sługa. Bazyli Albrycht Orda chorąży powiatu Pinskiego. Который универсалъ за поданемъ его до книгъ кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 818.

№ 104—1657 г. Сентября 19.

Постановленіе Пинскаго сеймика 18 сентября 1657 г.

Akt. laudum powiatu Pinskiego,

Лета от нарожения Сна Бжого тисеча шестсот пятдесят семого, мца сентября деветнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарьском Пинском, передо мною Владыславом Казимером Войною, подстаростимъ Пинскимъ, лявдум их млсти панов обывателев повету Пинского в речы нижей в нем выражоной постановленое, с подписами рук их млсти ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано тыми словы писаное.

My, dignitarze, urzędnicy ziemscy y grodscy, rycerstwo, szlachta y wszyscy obywatelle powiatu Pinskiego, w roku tysiąc szesćset piędziesiąt siodmym, na dzień osmnasty Septembra do miasta iego kr. msci y zamku Pinskiego zgromadzeni, oznaymuiemy y to zgodnie postanawiamy, iż co saeviens hostilitas po te wszytkie lata zdrowia y fortuny nasze sama przez się y przez skryte malevolorum subdola do ostatney ruyny przywiesć usilowała y dotąd suam nad nami extendere seuitiam nie przestaie, w czem aby publicum oyczyzny bonum y powiatu naszego iuż do zguby nachylone ad extremum nie przychodziło excidium, a stosuiąc się do woli iego kr. msci pana naszego miłosciwego y częstych uniwersałow od iasnie wielmożnego iegom. pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. do nas wydanych, abysmy in armis zostawali, pułkownika, rotmistrzow dla woiennego porządku przy iegomsci panu Bazilim Ordzie, chorązym powiatu naszego obranym, postrzegaiąc tedy omnem securitatem, ktora na szczegulnym zostawa porządku, a porządek zaś bez osobliwych regimentarzow być nie może, dla zatrzymania tedy y postanowienia onego pospolite ruszenie zgodnie uchwaliliśmy, za pułkownika z poysrzodka siebie nemine contradicente uprosiliśmy iegomsci pana Woyciecha Zielenskiego, stolnika, a iegomsci pana Bazylego Orde, chorążego powiatu naszego, ktorych we wszytkich okazyach multam dexteritatem y ochotę doswiadczoną mamy, ychmosciom samym ordynans y dispositią totaliter w ręce et fidem poruczamy, rotmistrzem też tractu Zarzeckiego uprosiliśmy iegomci pana Kazimierza Woynę, pisarza ziemskiego Pinskiego, ktory według artykułow woyskowych tych wszytkich na ten czas pod regimentem swoym będzie miał, w potocznych sprawach, ktore iedno pod chorągwią iegomsci działać się będą, sądzić ma, a w kryminalnych według tego laudum naszego uchwalonego do iegomsci pana pułkownika y iegom. pana chorążego appellatia zachowana być ma, a iegom. panu pułkownikowi y iegom. panu chorążemu ym samym plenariam vite et necis potestatem iako prawo, artykuły woyskowe, constitutie o pospolitym ruszeniu wydane opisuią, we wszytkich terminach y sprawach daiemy y pozwalamy, waruiąc przy tym y to, yż my popisawszy się przed ych msciami, iako regimentarzami naszemi, wszyscy osobami swemi, a nie poczty tylko wyprawuiąc, ani się czeladzią w kożdych okazyach woyskowych zasłaniaiąc, iako z naylepszym rynsztunkiem do woyny naieżącym pod chorągwią stawać mamy y powinniśmy poty, poki tego potrzeba wyciągać będzie, a gdyby dalsza nieprzyiacielska następowała nawalność, tedy wszyscy viritim dla dania nieprzyiacielowi odporu, niczym się nie wymawiaiąc, kto iedno szlachcicem się być mieni, ręka za rękę, tak zastawnicy iako y arendarze y co tylko na płatach maią sumy y na szczegulnych dzierżawach tylko mieszkaią, a zgoła wszyscy in genere, żadnego nie excypuiąc ani wyłączaiąc od wyzszych aż do niższych stanow, swemi osobami za, daniem sobie znać przez uniwersał ychm. panow regimentarzow naszych, zaraz przybywać y zarowno z ychm. drugiemi stawać mamy. A ktory by pod chorągwią sam osobą swoią niestawał albo bez dozwolenia s pod chorągwie ychm. pp. regimentarzow naszych absentować się miał, do takowego ychm, pp. regimentarze nasi w dom towarzystwo zesłać maią, ktorzy statią y chleb na chorągiew wybrać powinni będą, owo zgoła stosuiąc się do praw, artykułow woyskowych, constytucy o pospo-

litym ruszeniu wydanych, iako my sami w posłuszenstwie y porządku wszelakim pod regimentem ychm. pp. regimentarzow zostawać mamy y powinniśmy, tak iegom. pan pułkownik y iegom. pan chorąży według pomienionych praw we wszytkich na ten czas przypadaiących sprawach tak y na nieposłusznych wszelakiey władze y mocy zażywać wolen będzie. Ktore zgodne postanowienie nasze vigore uniwersału iego kr. mosci pana naszego młsciwego na pospolite ruszenie y wszelakiego porządku obmysliwanie wydanego, tak też y od iegom. pana hetmana wielkiego W.X. Lit. częstych przestrog utwierdzone wcale dotrzymać sobie declaruiąc, rękoma naszemi własnemi podpisuiemy. Pisan w zamku Pinskim, dnia osmnastego septembra, roku tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmego. Bazylli Orda chorąży powiatu Pinskiego, Arnolph Giedroyc woyski powiatu Pinskiego, Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Jakub Ginwid Pankiewicz czasznik powiatu Pinskiego, Bazylli Woyna, Samuel Brzeski, Ludwik Żardecki, Hrehory Kazimierz Szyrma, Andzey Szyrma, Kazimierz Szyrma, Gabryel Szyrma, Jerzy Szyrma, Lew Hołownia ręką, Krzysztoph Hołownia ręką. Konstanti Zaszczynski, Zygmund Wilczkowski, Piotr Dostoiewski, Jan Tur, Konstanti Łosicki, Michał Dochtorowicz, Jan Żeligowski ręką, Jan s Terła Terlecki mp. Jan Orda, Lew Michał Kozlakowski, Łukasz Sulimowski, Alexander Wysocki mp. Sczepa Jan, Krzysztof Sczepa, Jan Wołłowicz, Krzysztof Dzierzynski, Korniliusz Kałaur, Teodor Protasowicki, Kazimierz Wiszniewski, Iwan Dubieniecki, Lawrenti Karpiewicz ręką, Kazimierz Rozwolicz Telecki, Nowicki Marcyan ręką swą, Michał Kirdey, Alexander Żadołski, Mikołay Piotrkowski będąc na poczcie ieymsci paniey Nowogrodskiey, Jan Przecinski ręką. Василей Вылазский, Łukasz Wisłouch, Jan Sczelepinski ręką, Paweł Kaliski, Jan Horayn ręką, Daniel Dubieniecki, Jendrzey Hołowka, Павелъ Стрелка, Марцыан Протасовицкий. Которое лявдумъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. гродск. суда за 1656 8 г. № 13009 л. 825.

№ 105—1657 г. Сентября 27.

Грамота короля Яна Казимира на имя какого то шляхтича, доставлявшаго свѣдѣнія о движеніи русскихъ войскъ.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот пятдесят девятого, мца октобра семого дня.

На рокох яко выжей . . . . постановившысе очевисто у суду панъ Янъ Милашевский тот лист его кор. млсти ку актыкованю подал особе в нымъ помененой належачый, просечы, абы былъ прынят и до книг земъских Городенских уписан, который уписуючы у книги слово до слова так се в собе маетъ.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmudzkie, Mazowieckie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Urodzony wiernie nam miły. Wdzięcznie przymuiemy od wiernosci twoiey te, ktore nam donosisz o woyskach Cara Imsci Moskiewskiego zgromadzonych przestrogi, iako maturo consilio następuiącym ze wszystkich stron zabiegamy niebiezpieczęstwom, tak w tym wszystka krolewska nasza vertitur sollicitudo, aby y do tey sciany zaszczyconą, a ze wszystkich stron uspokoiona cale oddali, tego zamieszania y hostilitate vocationem miała respublica, wiara zas in defessum do usługi naszey studium y non libata żadnemi rewolutiami wiernosci twoiey przeciwko nam y oyczyznie życzliwość, iako zawsze enituit luculenter y my in viridi nostra fovibamus consideratione, tak y w podaiących occazyach y do nas wnoszonych od wiernosci twoiey desideriach, a teraz życzymy wiernosci twoiey

dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego siodmego miesiąca Septembra, roku Panskiego tysiąc szescset pięcdziesiąt siodmego, panowania krolewstw naszych Polskiego, Szwedskiego dziesiątego roku. У того листу подъпис его кор. млсти руки тыми словы: Jan Kazimierz krol, а печать его кор. млсти покоевая прыложона. Который тотъ листъ за поданемъ его до актъ черз особу верху мененую до кныгъ земъских Городенъскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт кн. Гродненскаго земскаго суда за 1658—9 г. № 6833, л. 245.

№ 108—1657 г. Декабря 1.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги съ прописаніемъ установленнаго конституціей побора съ шляхетскихъ имѣній и воспрещеніемъ войсковымъ частямъ брать больше установленнаго.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana na chleb pp. żołnierzom.

Лета от нароженя Сына Божого, тисеча шестсот пятдесятъ семого, мца Декабра семого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньскомъ передо мною Владыславомъ Казимеромъ Войною подстаростимъ Пинскимъ, постановившысе очевисто его млст панъ Ерый Владыслав Углик, стольникъ Троцкий, товарыш и депутат хоронкгве ясне велможного его млости пна Павла Сапеги воеводы Виленского гетмана великого вел. княз. Лит. усарское, подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсалъ и уставу тогож ясне велможного его млсти пана гетмана великого вел княз. Лит. на реч в нем меновите выражоную даный и служачый, который так се в собе маетъ:

Paweł Sapieha woiewoda Wilenski hetman wielki W. X. Lit., Rosławski, Zdzitowski, Borcianski starosta oeconomiey Szawelskiey y Kobrynskiey administrator, ichmosciom panom pułkownikom, obersztерom, rotmistrzom, oberszterleytnantom, kapitanom, porucznikom, officierom y wszystkiemu rycerstwu ieznemu y pieszemu tak Polskiego iako y cudzoziemskiego zaciągu chęci mę towarzyskie zaleciwszy oznaymuię. Ponieważ wszytko woysko niewkraczaiąc w służbę, w samym tylko posłuszenstwie zostaiąc, cale na się wzięło diuisią consistentiey teraznieyszey, ustawa według władzę y rządu mego zdawna ocyrklowana odmiany brać nie może, zaczem obyscie wm. nad. dawną y toties actikowaną ustawę wyciągać teraz stacy nieważyli pilno żądam y chcę mieć, surowie o to z każdym sądzić obiecuiąc ieżeli in uim oppressionis ludzi ubogich excedet nad zwyczay y słuszność, w tey mierze, dobra wszytkie nobilitatis wieczystemu prawu podległe ieżeliby się kto aggrauować przeysciem, noclegami, zabiegami, a tym barziey wyciąganiem stacy na dobrach szlacheckich stanowiskiem domyslił nad takowym paeny w artykułach woyskowych extendowane będą irremissibiliter. Dat w Kamiencu Litewskim, dnia pierwszego decembra, tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmego. У того универъсалу печатъ и подписъ руки ясне вельможъного его млсти пана гетъмана тыми словы: Paweł Sapieha hetman wielki, wielkiego xięstwa Litewskiego. А устава на томъ универсалу тыми словы естъ написана: Ustawa: z włok czterech żyta beczka, ięczmienia beczka, gryki beczka, z włok sześciu, grochu beczka, połoc słoniny, z włok dziesiąciu, iałowica, faska masła, kopa syrow, z włok trzech owsa beczka, baran ieden, z włok dwuch, woz siana, gęś iedna, kurow dwoie. Hetman. Который универъсалъ и устава на немъ написана за поданъемъ его до книгъ кгродъскихъ Пиньских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1656—8 г. № 13009 л. 884.

№ 107—1658 г. Марта 26 дня.

Инструкція, данная королемъ на имя обывателей Пинскаго повѣта, созываемыхъ на сеймъ, назначенный въ Пинскѣ на 29 апрѣля того же года.

Akt. instrukcy iego kr. msci do powiatu Pinskiego na seymik przysłaney.

Лета от нароженя Сна Божого тисеча шестсот пятдесят осмого, мца апреля двадцат девятого дня

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, инструкцыю от его кор. млсти пна нашого млстивого в речы нижей мененой до их млсти панов обывателев повету Пинского на сеймик универсалом его кор. млсти зложоный присланую ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано тыми словы писаная:

Instrukcya urodzonemu Woyciechowi Zielenskiemu, stolnikowi Pinskiemu, posłowi od iego kr. msci na seymik do Pinska na dzień dwudziesty dziewiąty, msca Aprila, w roku teraznieyszym przypadaiącу, do obywatelow powiatu Pinskiego zesłanemu, w Warszawie, dnia dwudziestego szostego, msca Marty, anno tysiąc sześćset pięćdziesiąt osmego dnia. Nie może nigdy barziey oycowskie iego kr. msci przerażać serce, iako w te zamieszane Rzpttey czasy, kiedy oyczyzna tot malis et bellis distracta, nię tylko odpocząć, ale y radzić o sobie spokoynie nie może, y lubo to życzył iego kr. m., aby się dawniey seym dla porządney w potrzebach y sprawach Rzptey obrady mogł odprawić, na ktorym by publicae necessitates y nie uspokoione iescze ze wsząd niebezpieczenstwa przełożone, a zatym sufficientius temu wszystkiemu co premit rempubl. ex communi consilio et consensu zabieżeć się mogło, iednakże ponieważ wedlug umowionego z Carem moskiewskim złożenia seymu terminu, do ktorego on swoie interesse vigore commissiey Wilenskiey ma, prędzey seym odprawować się mogł, zebrał krol iegom. numerosum do boku swego senatum, cuius inherendo consilio, złożył iego kr. m. iako w coronie tak y w W. X, Lit. w niezawoiowanych powiatach seymiki, na ktorych to co sumae necessarium importans iest przekładać obywatelom W. X. Lit. raczy. A naprzod przełoży imieniem iego kr. m. pan poseł obywatelom, yż lubo z przyszłego da Bog seymu pewen iest iego kr. m. wiecznego z Carem moskiewskim pokoiu, iednakże maiąc na wszytkie sciany iego kr. m. pilno reflexią y z Szwedami ieszcze nieskonczoną woyne, nie może woyska W. X. Lit. pod regimentem obudwu wodzow W. X, Lit. będące rospuszczać, a iako ię zatrzymać w służbie Rzptey, tak ani posilić czym; a co większa, necessitates bellicas y requisita in ista egestate aerrary publici przez tak wielkie zaszłe hostilitates y auulsiae wielu powinney opatrzyć czym y subuenire niema, za czym że stanowić iakie podatki non erat potestatis iego kr. m. ani senatu, sine tertio ordine, trudno było inaczey, ieno recurrere do podatkow z przeszłego seymu postanowionych, ktore per hostilitatem iedne zaległy, drugie in cursu ustały, a z tey occasiey y retentores y poborcy siła przy sobie pieniędzy Rzptey zatrzymali, dla czego wydać raczył iego kr. m. uniwersały swe, aby vigore constitutiey przeszłey Trybunał skarbowy był sądzony, ktoremu czas y mieysce w tychże uniwersałach iest naznaczony; interim życzy iego kr. m., aby poborcy na seymiku cum retentoribus wszelkich podatkow porachowali się, a potym cum re parata na Trybunale bez żadnego przypozwu stawali y skarbowi satisfaciant. A lubo czopowe cła wszelkie y auctio subsidiorum tylko do roku tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmego constitutią przeszłą iest postanowione, iednak że cursus tych

podatkow per iniquitatem temporis et hostilitatis iest przerwany, wydać roskazał iego kr. m. uniwersały swoie, aby w nagrodę tego do przyszłego seymu te seymowe podatki bez żadney contradictiey na potrzeby Rzptey currant, także żeby pogłowne żydowskie y donatiwy z miast y miasteczek habita ratione w zawoiowaniu będących mieysc wyciągnione były, do tego y zatrzymane kwarty na apparat woienny dawnym prawem uchwalone exigere serio roskazał, a na ostatek wygadzaiąc y publiczney y priuatorum potrzebie iego kr. msc zlecić raczył wielmożnemu podskarbiemu wielkiemu y hetmanowi polnemu W. X. Lit., aby minice otworzyć roskazał, przez co się iako do skarbu W. X. Lit. na potrzebę Rzptey okroić co pieniędzy może, tak y priwatorum necessitatibus w te ciężkie czasy wygodzić się. A że uważa iego kr. m., yż te wszytkie niedobierki y retenta, ile w tych kilku niezawoiowanych prowinciach non sunt tanti, żeby ob iniquitatem spustoszonych kraiow nie tylko zapłate woyskom W. X. Lit. albo saltim posilenia onych, ale ani na requisita woienne, bez czego y woysko subsistere nie może, sufficere mogły, podatkow zaś żadnych iego kr. m. statuere vetantibus legibus bez seymu y niechciał y niemogł, z tych przyczyn pewny y skuteczny podatek w Częstochowey ieszcze vigente extrema necessitate publicae ex senatus consilio postanowiony w dobrach iego kr. msci, a powiększey częsci duchownych y szlacheckich w coronie do executiey przywiedzioney, a w niektorych woiewodstwach cale per consensum publicum przyięty et in praxi z wielką niedostatkow aerrary publici wygodą będący proponuie iego kr. m. wmsciom to iest wybieranie accisy z miasteczek tak iego kr. msci, iako duchownych y ziemskich, in genere wszystkich, pewien tego będąc, że się żaden tak niemiłuiący syn oyczyzny nie znaydzie, ktory by się do tego sposobu na ratunek oney od zguby, a z nią praw y swobod oyczystych, także na ulżenie cieżarow poddanym swoim z tego zysku, ktory ab ultimo consummente bierze, tey odrobiny udzielić niemiał. Doznacie wm. sami, iako to iest skuteczny podatek sine ullo onere ubogich ludzi do skarbu przychodzący, a co większa, iest insensibile onus, iako tedy w coronie ten podatek do swey perfectiey iest przywiedziony y w porządek należyty wprawiony, tak y W. X. Lit. aby był przyięty, żąda iego kr. m., ktory to podatek nie tylko necessitates publicas łacno opatzyć będzie mogł, ale też y credit u kupcow prędki zieдna, że się woysko dwiema fantowemi czwierciami posilić się będzie mogło y tym się bardzo wygodzi ubogim poddanym, że gdy się w reze wprawi dobrą ten podatek, ustaną pobory y podymne niesprawiedliwe y ubodzy poddani respirium w tak ciężkiey angariey mieć będą; y powtore tedy życzy iego kr. m., abyscie wm. ten sposob przedsięwzieli y nań się zgodzili, a tę accise po wszytkich miastach, miasteczkach burmistrzom albo urzędowi mieyskiemu, a in defectu ich succolectorom wybierać pozwolili, ktorzy wybraną co czwierć roku do pisarzow skarbowych cum iuramento oddawać będą powinni, a dla snadnieyszego wybierania tego Rzptey prowentu iego kr. m. urzędom mieyskim aby tylko dwie bramie albo słaki do miast y miasteczek swoich zostawiwszy, insze wszytkie przyiazdy do nich zagrodzili, albo zakopali roskaże. Nad to opatrzy iego kr. m. securitatem omnem pomienionym pisarzom skarbowym, burmistrzom y succolectorom albo dozorcom tego podatku y pod swoią ich protectią wezmie krolewską. Postrzega też y w tym iego kr. m. wm., aby dawne prawa o płaceniu ceł y myta opisane cale zachowane były y żeby żaden się nie ważył cuiuscunque conditionis człowiek będący, a handlem się bawiący, żadnym pretextem tego podatku unikać, czego wszysey celnicy y mytnicy pod winami prawnemi postrzegać będą powinni. A że wszysey przy boku iego kr. m. na ten czas panowie senatorowie zgod-

nie generalne czopowe, ktore na ten czas tylko z miast y miasteczek tak iego kr. msci iako duchownych y szlacheckich według prawa currit y we wsiach tak iego kr. m. iako duchownych y swoich dziedzicznych pozwalaią, donosi iego kr. m. tę ich przeciwko oyczyznie miłosć y ochotę, żądaiąc, aby się do takiego ich świątobliwego przykładu obywatele W. X. Lit. skłonili y na seymiku z nim się w tey mierze zgodzili y porownali. Te tedy obadwa sposoby iego kr, m. proponowawszy y żąda y życzy, aby panowie obywatele in vim ratihabitionis przyszłego seymu przedsięwzieli y ad instar pp. coronnych pozwolili, żeby tandem niesprawiedliwe owe pobory albo podymne, ktorych na ten czas w takiey desolatiey y diminutiey tak wielu woiewodzstw y powiatow stanowić nie podobna ostały, a te sprawiedliwe ultimorum consummentium y wszytkie stany aequaliter sine ullo sensu dotykaiące się podatki na mieysce poborow y podymnego nastąpiły zniesienie wm. tym samym wielki ubogich poddanych ciężar, ktorzy po te czasy sami poboruiąc y żołnierza żywiąc, wszytkie onera belli sustinent, uczynicie dosyć slubowi iego kr. m. Lwowskiemu y pp. senatorow przytomnych, kturzy publico reipublicae nomine niesprawiedliwe ubogich liudzi ciężary, pomstę Bożą na wszytko krolewstwo zaciągaiące, znieść obiecali, obymyslicie woysku pewną na kożdą czwierć zapłatę albo za szczupłoscią miast y miasteczek niezawoiowanych znaczne woysku posilenie, a tym samym zahamuiecie exactie y chleby żołnierskie, ktore same sufficiunt do ostatniey panstw iego kr. m. zguby, porownacie się ze wszystkiemi w dobrym rządzie będącemi narodami, kturzy tymi samymi dwiema podatkami wielkie woyny prowadzą y fortece swe opatruią, daruiecie to własney oyczyznie, co ab ultimis consummentibus pro libitu suo kożdy przedawaiąc, sine iusta mensura et censura, bierze, wyciąga y na swoy pożytek obraca, a nakoniec czuć tego nie będziecie, cokolwiek temi dwiema podatkami na obronę oyczyzny swoiey y samych siebie pozwolicie. A że modus wybierania accisiey iuż iest w coronie in praxi y w uniwersałach iest wyrażony, ten wybierania czopowego po wsiach podaie I. k. m. wmsc sposob, aby każdy karczmarz atestatią pana swego albo urzędnika iego poprzysiągł, iż tak wiele beczek od tego czasu wydał, od ktorych taxą quote czopowego do skarbu albo temu, komu skarb zleci oddaie. In quantum by zaś także na Rzptą osobliwie na W. X. Lit. nastąpily pericula, żeby iuż J. k. m. przyszło do ostatniego sposobu saluandae patriae z przeszłego seymu w ręce J. k. m. danego, to iest do pospolitego ruszenia udać się, tedy za wczasu J. k. m. wm. przestrzega, abyscie na occasią ingruentis mali byli pogotowiu y na koń za viciami iednemi za troie od J. k. m. wydanemi wsiadali, albo na teraznieyszym seymiku sposob inny in vim pospolitego ruszenia podług constytucy albo iako w coronie dzieie, albo inny iaki nayskuteczznieyszy między sobą namowili y postanowili sposob. Ktore wszystkie instructiey swey J. k. m. puncta z wiernemi pp. radami swemi namowione dla tego wm. przez posła swego proponuie, aby kożdy wiedział, że tu J. k. m. nic takiego z panami radami swemi nie radził, co by prawa y swobody y wolnosci equestris ordinis conuellere miało. Nakoniec nie wątpi J.k.m., że wm. wszytkie puncta proponowane z miłosci y powinnosci przeciwko oyczyznie dla zatrzymania wiary swiętey catholickiey y dla obrony praw, swobod y wolnosci swoich y bezpieczęstwa samych siebie carorum pignorum suorum ochotnie przymiecie y do prędkiey executiey przywieść zachcecie, oycowską wm. postrzegaiąc, abyscie w gorszą recidive rad upartych nie wpadli y ostatka nie tylko W. X. Lit. ale y całey Rzptey nie stracili, ale przyznawszy to, iż te wszystkie calamitates, ktore Rzptą afflixerunt, stąd się urodziły, żescie wm. gruntowney Rzptey nie obmyslili ob-

rony, ale tylko subsidia małe y bardzo skąpe pozwalali, a przez to samo sensim ginęli tot casibus edocti, solidius obronie Rzptey myslili y radzili miał J. k. m. wolą insze proponować wm. m. iuuandae patriae sposoby, ale te na ten czas do blizkich seymikow przed seymem samym wolnym przypadaiących odkładać raczy. Dan w Warszawie ut supra. У тое его кор. млсти инструкцыи при печате болшой вел. княз. Лит. подписы рукъ тыми словы: Na własne J. k. m roskazanie Christoph Pac kanclerz wielki W. X. Lit. Cypryan Paweł Brzostowski refferendarz y pisarz W. X. Lit. Которая инструкъцыя за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписана.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1658 г. № 13010 л. 625.

№ 108—1658 г. Мая 15.

Универсалъ подскарбія великаго и гетмана польнаго великаго княжества Литовскаго Викентія Корвинъ—Госевскаго, съ предписаніемъ войсковымъ частямъ не производить опустошительныхъ поборовъ по Виленскому воеводству и др. мѣстамъ.

Aktykacya Uniwersału Hettmanskiego do pp. żołnierzow zakazuiącego grassowania.

Лета от нароженя Сына Божого, тысеча шестсот пятдесят осмого, мца июня шестнадцатого дня.

На вѫраде грскомъ . . . . (*пробѣлъ въ подлинникѣ*) . . постановившысе очевисто панъ Матей Храновичъ тот универсалъ от ясне велможного его мил. пана Винцентого Корвина Кгосевского, подскарбего великого и гетмана полного великого княз. лит. на реч в нимъ нижей выражоною даный, просечы, абы был до книг принят и уписан. Которы уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает.

Wincenty Korwin Gosiewski, Podskarbi wielki Hetman Polny y pisarz ziemski W-o X.Litt., Wieliski, Punski, Markowski, Łozdzieyski starosta, oekonomiey Olitskiey y Grudziąskiey administrator. Ichm. Panom Pułkownikom, Obersztérom, Obersztерleytenantom, Rotmistrzom, Kapitanom, Porucznikom, Officerom y wszytkiemu wobec rycerstwu J.kr.m. ieznemu y pieszemu Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu, Towarzyska zaleciwszy chęci, iako o tym nie wątpie, że wszytkim wm. commissy Wilenskiey postanowienie tayne nie iest, ktore załogom Jkrm. Pna Naszego młwego na załogi Cara Im., a wzaiem załogom Cara Im. na mieysce niezawoiowane następować zakazałem, tak dziwuiąc się temu że niektorzy wwm. na to się nie oglądaiąc, w kraie zawoiowane zabiegaią y wielkie obywatelom czynią uciążenia, przez co kiedy się zawzięta musi naruszać miedzy obiema narodami przyiazń, nie życzę tego, żeby z nas pochodziła okazya y wczesnie tego zabiegaiąc, ten moy wydaię uniwersał, mieć chcąc koniecznie y surowo z władze mey Hetmanskiey napominaiąc, aby żaden z wm. po wysciu tego uniwersału iako wszytkich mieysc zawoiowanych infestować, tak osobliwie woiewodztwa Wilenskiego incursiami y żadnym inszym sposobem aggrawować nieważył się, inaczey kożdy tey moiey woli przeciwny, iako swawolnik sądu woyskowe-o nie uydzie executiey. Dan w Wielonie, dnia piętnastego mai, anno tysiąc szescseт pięcdziesiąt osmego. У того универсалу печат прытиснена ясне велможъного его мил. пана гетмана великого княз. лит., а подпис руки тыми словы: Wincenty Gosiewski Hetman. Который тот универсал за покладанем до актъ особы верху мененой ест до книг кгродскихъ Вилкомерских уписан.

Изъ актовой книги Вилкомирскаго гродскаго суда за 1656--1660 г., № 13899, л. 640.

№ 109—1658 г. Мая 20.

Универсалъ короля Яна Казимира съ назначеніемъ на 1-ое іюля сейма въ г. Варшавѣ по дѣлу о заключеніи мира съ Царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ.

Actum in curia regia Branscen. feria quinta post D-nicam Exaudi prox. anno D-ni millessimo sexcentessimo quinquagessimo ostavo.

Literarum scrae Rg-ae mttis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Branscensia veniens personaliter generosus Albertus Kierznowski, exactor terrae Bielscensis, eidem officio obtulit literas manu propria sacrae regiae Maiestatis subscriptas ac, sigillo cancellariae minoris regni obsignatas, ad inducendum in acta praesentia de tenore tali:

Jan Kazimierz, z łaski Bożey Krol Polski, Wielkie xiąże Lit., Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflantskie, Smolenskie, Cierniechowskie, a Swedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny Krol.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, mianowicie wielebnym, wielmożnym, urodzonym dignitarzom, urzędnikom, starostom, dzierżawcom y wsitkiemu rycerstwu y obywatelom woiewodstwa Podlaskiego, ziem y powiatow iego, uprzeymie y wiernie nam miłym. Oznaymuiemy, isz iakosmy zaras po comisiey Wilenskiey zawse wielcze pragneli, dla dokonczenia zaczętego s Czarem Je-o mscią Moskiewskim dzieła y gruntownego strony tamtey uspokoienia, seym walny koronny złożyć y na niem s Czarem Je-o mscią y narodem Moskiewskiem, z iedney krwie słowianskiey ydączym, stroiem, mową y relligią narodowi Polskiemu nayblyssym, na confuzyą zawisnych wsitkiemu imieniowi słowianskiemu sąsiadom czale sie uspokoić, tak nie mogąc tego tak swiątobliwego przedsiewzięcia naszego przes te wsitkie niebespieczne czasy dla ustawicznych woien Swedzkich, kozackich y Węgierskich do pożądanego przywieść konca, teras, gdysmy za łaską Bożą nieprzyiacioł pomienionych z wietszey częsci panstw naszych wyparli, potrzebno to y wsitkiemu imieniu słowianskiemu pożyteczne dzieło do skutku przywiesć umyslilichmy. Jakoż teraznieyszym uniwersałem naszym przywodząc, uprzey. y wier. waszem seym walny sesniedzielny, sine solennitatibus, w Warszawie na dzień dziesiąty miesiącza Lipcza, a seymik woiewodstwa uprz. y wier. w. mm, na dzień dwudziesty pierwsy miesiącza Czerwcza na mieyscu zwyczaynym w Bransku składamy, pilnie uprzey. y wier. waszych żądaiącz, abyscie na pomieniony seym ziachawszy, posłow ludzy godnych y rossądnych cum plenaria facultate na seym przysły obrali y posłali y to wsitko, czo kolwiek ymieniem naszym uprzeymosciom y wiern. waszym do gruntownego s czarem Je-o mcią Moskiewskiem uspokoienia y pożądanego od wielu wiekow Słowianskich narodow ziednoczenia y bespieczęstwa Rz-ptey w instrukty naszey przes posła naszego proponowano będzie, posłom swoiem na przysłym seymie do skutku przywiesć zlecili. Jako tedy nie wątpiemy, że uprzeym. y wier. wasze stosować się w tey mierze do intenciy y woli naszey zechczecie, tak pewni zostaiemy, isz y w inszych Rz-ptey sprawach y potrzebach do skuteczne-o oyczyzny ratunku wsytkie rady swoie accomodować będziecie. Ktory uniwersał nasz, aby tym prędzey wsitkich uprzey. y wier. w. wiadomosci doszedł, roskazuiemy go urzędom grodzkiem pomienionego woiewodstwa na mieysczach zwyczaynych publikować. Na co dla lepszey wiary, przy podpisie ręki naszey, pieczęc koronną przyczysnąć rozkazalichmy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego Maia roku tysiąc sescset pięcdziesiąt osmego, panowania krolestw naszych Polskiego y Swedzkiego dziesiątego roku. Matias Poniatowski Decanus Cracovien., Abbas Tynocen. Regens Cancell-ae Regni. Jan Kazimierz Krol. Quod quidem originale generosus Praeteslaus Kuszel incola dis-

trictus Drohiciensis ad inscribendum in acta officium castrense Drohiciense recepit et quam totius ibidem offerendum do porrigendum se submisit ac de recepto officium praesens quietavit, personali sua recognitione ad id accedente.

Изъ акт. книги. Брянскаго гродскаго суда за 1656—8 № 8135, л. 509—510.

№ 110—1658 г. Мая 22.

Жалоба земянина Пинскаго повѣта Яна Карповича на Яна Куровскаго о нападеніи съ шайкой Украинскихъ казаковъ на им. Осовъ и грабежѣ.

Prot. p. Jana Karpowicza na kozakow o pobranie spraw.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсотъ пятьдесятъ осмого, мца Мая двадцат второго дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехом Зеленскимъ, столникомъ и подстаростим Пинскимъ од велможъного его млсти пна Яна Кароля Млоцкаго, Пинского, Гелметского старосты установленым, панъ Янъ Карпович оповедане свое на писме с подписом руки свое до книг кгродских Пинских подалъ тыми словы:

Msci panie urzędzie grodski Pinski. Ja Jan Karpowicz, ziemianin Jego kr. msci powiatu Pinskiego, wmsci urzędowi opowiadam y do wiadomosci wmsci urzędowey donosząc protestnie o to, iż w roku teraznieyszym tysiąc szesćseth pięćdziesiąt siodmym, msca oktobra dwudziestego trzeciego dnia, Jan Kurowski z niemałą gromadą kozakow ukrainnych napadszy niespodziewanie na dom moy w Osowie, w Pinskim powiecie będący, mnie samego gwałtem z domu wziął y rozne strachi zadaiąc do Płotnicy zawiod y z drugiemi pany szlachtą Płotnicką y Sachowską także Duboyską do Styru koniecznie isć kazał y sam nas do przewozu zaprowadziwszy Piotrowi Kostiuszkowi podał, gdzie ten Kostiuszko, zabrawszy cos fantow poddanych Sitickich w lesie w schowaniu będących, do Osowy do mnie zawiesć kozakom kazał, przykazuiąc mnie koniecznie, abym te rzeczy do powrotu iego u siebie miał, grożąc mnie, iesli bym tych rzeczy nie przyioł, samego zabić y dom moy ogniem spalić, a potem za skargą poddanych Sityckich na Kostiuszka setnika ten Kurowski te wszystkie rzeczy odebrawszy poddanym Sitickim wrocił, gdzie y moie skrzynie z sukniami memi y małżonki mey z chustami białemi y rożnemi rzeczoma na złotych dwiescie y więcy z cerkwi Osowskiey gwałtownie wzioł y mnie nic nie wrociwszy y samego okrutnie zbił, zmordował y zranił, od ktorego zbicia niedziel osm chory będąc leżałem y ledwie żywy żostałem, teraz tedy przyszedszy do zdrowia swego, a postrzegaiąc niewinnosci moiey y waruiąc to sobie, abym w tym ni od kogo żadney oppressyi nie ponosił, to do wiadomosci wmsci urzędowey doniosszy prosze, aby te opowiadanie moie do xiąg wm. urzędowych było zapisano. Jan Karpowicz ręką. Што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1658 г. 13010 л. 376.

№ 111—1658 г. Августа 29.

Заявленіе земянъ Пинскаго повѣта Андрея и Самуила Ширмовъ объ отказѣ уплатить подымное и другія подати съ ихъ имѣнія Видиборъ, вслѣдствіе разоренія его козаками.

Manifestacyia pp. Szyrmow na kozakow o odięcie maiętnosci od kozakow.

Лета отъ нароженья Сыно Божого тисеча шестсотъ пятдесят осмого, мца июля двадцатъ девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Войтехом Зеленьским столникомъ и подстаростим Пиньским од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцъкого Пиньского Гельметъского старосты установленным, opowiadali żałowali y soleną swoią ichmosć pan Andrzey y pan Samuel Szyrmowie ziemianie I. kr. msci powiatu Pinskiego przez sługę swego pana Jana Lemieszewkiego zanosili manifestatią o tem iż wprzody tamtych dawniey minełych incursiey nieprzyiacielskiey lat, ukrainni y nizowi kozacy swawolnie na maiętnosć w posessiey manifestuiącego panow będącą nazwaną Widibor y iey przynależnosci w powiecie Pinskim za Styrem rzeką na tamtey stronie leżące roznemi czasy często gromadnie naiezdzaiąc, dwor samy rabowali, gumno wymłocywali, wszelakie dostatki konie, bydło y co się im upodobało bierali, poddanych ciężkiemi stacyami onerowali y rozne nieznosne żałuiącym possessorom y ich poddanym czyniwały krzywdy y szkody, w czym acz nieznosno krzywdy despecta y nieporachowane żałuiące ponaszali szkody, iednak przecie disponuiącemi tey swey zostawili po takowych naiazdach maiętnosci, a potem iuż w roku przeszłym tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmym, w mscu Maiu, ciż ukrainny y nizowi kozacy też pomienioną manifestuiącego panow maiętnosć Widibor y iey przynależnosci hostili, modo, ze wszystkiemi dostatkami y prowentami zaiachawszy manifestuiącego panow ze wszystkiey ich substantiey, a nawet y powszedniego ostatniego ogołociwszy ochędostwa przecz z tey maiętnosci wypędzili y tę maiętnosć do swoiey kozackiey wziąwszy dispositiey w niey załogi swe położywszy, przez tę wszystkie czasy w roku przeszłym y teraznieyszym, tysiąc szescset pięcdziesiąt osmym y po dzień dzisieyszy ustawicznie zostaiąc wszelakich pożytkow, przychodow y prowentow zażywaiąc, poddanych ciemiężąc, onemi rządzą y zgoła iako swoią cudzą własnoscią szafuią y w swoiey dispositiey za załogami swawolnie trzymaią, a żałuiące possessorowie z swoiey własnosci expulsi będąc y żadnych z tych dobr swoych pożytkow nie maiąc, po cudzych kontach tułać się muszą, zaczem ieżeliby z seymu albo z lawdum braterskiego w powiecie Pinskim podatki iakie postanowione były, żałuiące oswiadczaią się iz s tych swoich przez kozakow zaległych dobr, a z gospody oycowskiey w Pinsku przez Moskwe spaloney y po te czasy tak zostaiącey, żadnych nie mogą wydawać podatkow y aby to każdemu należącemu przyszło do wiadomosci nam urzędowi opowiadaiąc tę swoią solenną do xiąg tuteyszych grodskich Pinskich dali inserować manifestatią. Што есть записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1658 г. № 13010, л. 561.

№ 112—1658 г. Августа 29.

Заявленіе урядника Криштофа Дудецкаго объ отказѣ отъ уплаты подымнаго и другихъ податей вслѣдствіе опустошенія им. Воронецкаго Запорожскими казаками.

Manifestacyia p. Didecķiego urzędnika z Woroni x. Czetwiertenskiego na kozakow.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот пятдесят осмого, мца августа двадцат девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметъского старосты установленым opowiadał y manifestował pan Krzysztoph Dydecky, sługa y urzędnik iasnie oswieconego xcia imsci Mikołaja Swatopełka Czetwertenskiego, kasztelana Minskiego maiętnosci Woroniewskiey, za rzeką Horinią w Pinskim powiecie leżących, o tem iż według uchwały seymu walnego Warszawskiego w

roku tysiąc szesćset pięcdziesiąt osmym podymnego s tych maiętnosciey Woroniewskich ani żadnych podatkow do panow poborcow powiatu Pinskiego, ani do skarbu Jkm. dla kozakow y załog woyska Zaporozskiego oddać nie może, bo nie tylko aby te miał podymne u poddanych xcia imsci wybierać, ale y w folwarku Woroniewskim we zbożu y bydle xże imść nie iest wolnym, także czynsze u poddanych, dziakłe, dani miodowe, zboża, rożne bydło, konie, owce na woysko Zaporozskie biorą y iako swoią własnoscią od lat trzech w tych maiętnosciach dysponuią, aby tedy od skarbu xże imść pan Minski nie był turbowany, tę swoię manifestatią do xiąg grodzkich Pinskich donosi przez pana Nikifora Jachimowicza. Што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1658 г. № 13010 л. 615.

№ 113—1658 г. Августа 29 дня.

Заявленіе Ловчиной Волынской Марьяны Кашевской объ отказѣ внести подымное и другія подати съ им. Куражъ, Любековичы и Юратичы, вслѣдствіе опустошенія ихъ низовыми козаками.

Manifestacya p. łowczyney Wołynskiey na kozakow o Kurasz.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят осмого, мца августа двадцат девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском передо мною Войтехом Зеленским столником и подстаростим Пинским од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцъкого Пинского Гелъметъского старосты установленнымъ, opowiadała żałowała y solenną swoią ieymosć pani Maryanna z Czetwertni Czetwertenska Andrzeiowa Kaszewska łowczyna Wołynska zanosiła o tem manifestatią, iż co ieszcze w roku tysiąc szesćset pięcdziesiąt piątym y dawniey, iako kozacka wczęła się incursya, maiętnosć manifestuiącey nazwana Kurasz Lubiekowicze Bielatycze y inne wsi nad Horynią y za Horynią rzeką w powiecie Pinskim leżące ze władzy posłuszenstwa y żałuiącey dispositiey hostyli modo ukrainni y nizowi odiąwszy kozacy przez tę wszystkie niemałe czasy tę pomienioną maiętnosć w dispositiey swoiey, za załogami trzymaiąc oney y wszelakich z niey pożytkow zażywaiąc, cynsze, dziakła, podymne y inne nieznosne contrybutie ubogich onemi ciężko oneruiąc poddanych na woysko Zaporozskie wybieraią y tey maiętnosci aż y po te czasy dysponuiącemi y dzierzącemi zostaią, żałuiąca od pomienionego czasu y dawniey z tey swoiey własnosci wyzuta będąc, nie tylko żeby iakowy pożytek mieć miała, ale y dysponuiącą być nie może, zaczem to przez tę swoią manifestatią do wiadomosci naszey urzędowey doniosszy, swiadczyli się iż iako przed tym uchwalonych podymnych dla odięcia tych dobr y nie zażywania onych wydawać nie mogła, tak y teraz z tego seymu w roku teraznieyszym tysiąc szesćset piędziesiąt osmym uchwalonego podymnego iako y żadnych, iesliby iakie lub z seymu lub też z powiatowego laudum postanowione były, z tey maiętnosci swey w załogach y dispositiey kozackiey y po te czasy zostaiącey wydawać nie może podatkow, w czem iterum atque iterum oswiadczaiąc się, tę swoią solenną manifestatią, aby swoią słuszną w petrzebie tego miała testimonium, do xiąg dała inserować, што ест записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1658 г. № 13010 л. 6 5.

№ 114—1658 г. Сентября 30.

Заявленіе земянъ Лозицкихъ объ отказѣ уплатить подымное и другія подати съ им. Лозичъ, вслѣдствіе опустошенія его казаками.

Manifestacyia pp. Łozickich y p. Piotrkowskiego na kozakow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесятъ осмого, мца Сентября трыдцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку господарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленскимъ, столникомъ и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкаго, Пинского, Гелметского старосты установленымъ Żałowali y płaczliwie opowiadali ziemianie J. kr. msci powiatu Pinskiego pan Iwan Marcinowicz, pan Mikołay Piotrkowski, pan Żdan Siemaszkowicz y pan Wasili Tomiłowicz Łozickie o tem, iż oni przeszłych lat, iako było uchwalono podymne y podatki na seymach do skarbu J. kr. msci pana naszego młsciwego należące, tedy osoby wysz mianowane kożdy z dymu swego według atestacy swey od siebie do skarbu J. kr. msci do ręku ichmsciow panow poborcow oddawali, a teraz przez zniszczenie żałuiących osob wysz mianowanych tak też y zubożenie ich samych, maiętnosci ich leżących y ruchomych, we wsi Łoziczach, w Pinskim powiecie będących, przez częste naiazdy kozackie, ktorzy od roku przeszłego, tysiąc szescset pięcdziesiąt siodmego, aż do roku teraznieyszego, tysiąc szescset pięcdziesiąt osmego y po dziś dzień, dwudziesty siodmy msca Septembra ich obywatelow Pinskiego powiatu niszczą y ubożą, ktorym to kozakom wszystkie nabytki swoie żałuiące, okupuiąc u nich zdrowie swoie, tak też żon y dziatek swoich pooddawali, a insze maiętnosci y nabytki ich żałuiących ciż kozacy napadaiąc na nich rożnych dni y nocy od nich odebrali y złupili, a ostatek ichmść panowie żołnierze rożnych chorągwi częścią z ugody, a ostatek gwałtem zabrawszy y do szczętu zubożyli y ze wszytkich fortun ich złupili y obedrali y żałuiących ni przyczym zostawali, zaczym iuż teraz nie mogą według quitow y atestacy swych pierwszych podymnego do skarbu Jego krolewskiey msci pana naszego młsciwego wydać, ledwie z dymu iednego zmogą podymne według constytuty w roku teraznieyszym, tysiąc szescset pięcdziesiąt osmym, na seymie w Warszawie stałey do ichmsciow panow poborcow wydać, w czym y sumnienie swoie żałuiące podnieść gotowi, a te manifestacyią swoią dali do xiąg zapisać, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1658 г. № 13010 л. 685.

№ 115—1658 г. Октября 9.

Амнистія Маршалку Пинскому Лукашу Ельскому.

Akt. listu amnisty iego kr. msci panu Jelskiemu marszałkowi.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят осмого, мца октебра девятого дня.

На рочках кгродских Пинских, мца Октебра первого дня прыпалых и в замку Пинском судовне отправованых, передо мною Яном Каролем Млоцким, Пинским, Гелметским старостою, постановившысе очевисто панъ Павелъ Кмита, именем его милости пана Лукаша Елского, марьшалка повету Пинского, подалъ ку акътыкованю до кънигъ кгродских Пинских лист его кор. милости амнистыю помененому его милости пну Елскому, маршалъкови Пинскому и иным з его милостью будучим, в речы нижей в нем меновите выражоной даный и служачый, просечы, абы прынят и до книгъ уписанъ был, которого я староста принявшы и чытаного выслу-

хавшы, до книг инъсероват есми велелъ и уписуючы у книги слово в слово такъ се в собе маетъ:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernichowskie, a Szwedsky, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym wszem w obec y kożdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, jako od początku panowania naszego nie zwykliśmy od pana Boga nam powierzonych inaczey rządzić, iedno łaskawością, tak w niedawnym zatrząsnieniu y zamieszaniu z dopuszczenia Bożego tychże panstw naszych nie odstąpiliśmy namniey od zwyczaiu tego, ale nasladuiąc przykładu wielkich krolow, wszytkim tym, ktorzy na stronie nieprzyiacielski aliquo fatu albo vi illorum adacti zostawali, łaski naszey szukaiącym y powracaiącym do nas clementią naszę pokazaliśmy, kożdego, po uczynioney nam deprecatiey, przy maiętnosciach, daninach, urzędach y praerogatiwach wszelakich zostawuiąc y całe to z pamięci naszey wypuszczaiąc, ktorey łaskawosci naszey insistendo, niemniey prozbie niektorych panow rad y urzędnikow naszych, tak koronnych iako y W. X. L. przy boku naszym będących, za urodzonym Łukaszem Jelskim, marszałkiem Pinskim y iego w tey mierze nasladuiącemi, ktory częstymi kozackimi na powiat Pinski naiazdami y adactiami illorum patribus non tam libenter, quam reuerenter adherere musiał, do nas wniesioney dosyc czyniąc, także y na zasługi iego przez wszytkie swoie lata aż do szedziwego wieku w rożnych woiennych tak za naiasnieyszych antecessorow naszych iako y za nas samych expeditiach abunde wyswiadczone, tudziesz na wierne syna iego Romana Jelskiego, rotmistrza naszego w woyskach naszych usługi y koszty miłosciwy wzgląd maiąc, mianowanego Łukasza Jelskiego, marszałka Pinskiego y wszytkich tych, ktorzy z nim osoby iego nasladowali, do łaski naszey ex senatus consilio przy boku naszym będącego przymuiemy y wszytkie urazy nam y Rzptey od niego y iego sequacibus iako kolwiek zadane wiecznie condonuiemy, wszytkie na dobra iego wszelakie y na urząd marszałkowski wydane od nas przywileia y donationes y vigore onych ieżeli iakie urosły dekreta cassuiąc, annihiluiąc ac pro nullis et irritis mieć chcąc y upewniaiąc że mu przeszłe iako poniewolne in partibus hostilibus zostanie także sequacibus iego, ktore in perpetuam puszczamy oblivionem na łasce naszey szkodzić nie będzie. Wolno tedy będzie za tą amnistią wieczną z łaski naszey pozwoloną urodzonemn Łukaszowi Jelskiemu marszałkowi Pinskiemu y wszytkim tym, ktorzy illius securi sunt personam w koronie y W. X. Lit. secure, beż wszelakiey od kogoż kolwiek sub hoć pretextu impetitiey albo turbatiey mieszkać, dobr dziedzicznych dożywotnych, także zastawnych arędownym y opiekunskim prawem iemu należących, urzędu marszałkowskiego według dawnych zwyczaiow iako in possessione czego przed tym byl zażywać y disponować pro arbitrio suo, co czyniemy przychęcaiąc tak pomienionego marszałka Pinskiego iako y wszytkich z nim będących do łaski naszey przyiętych do usługi naszey y oyczyzny; ażeby to wszytkim do wiadomosci przyszło y ten list nasz wieczney amnistiey od wszytkich wcale y nienaruszenie zachowany był, a mianowicie od urzędow ziemskich, grodskich, rycerstwa, szlachty y wszytkich obywatelow powiatu Pinskiego, przykazuiemy aby wszędzie za podaniem onego do akt przymowany, pnblikowany y obwołany był. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Lit. ex senatus consulto przycisnąc roskazaliśmy. Pisan w Warszawie, na seymie wolnym, dnia trzynastego msca Sierpnia roku Panskiego tysiąc szesćset pięćdziesiąt osmego, panowania krolewstw naszych polskiego dziesiątego, Szwedskiego iedynastego roku. У тое амнистые печат мен-

шая вел. княз. Лит. прытыснена естъ, а подписъ рукъ в тые слова: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. L. Которая амнистыя за поданъемъ ее и прозъбою особы звышъ писаное до къпигъ кгродскихъ повету Пинского естъ уписана.

Изъ акт. книги. Пинскаго гродскаго суда за 1658 г. № 13010, л. 157

№ 116—1658 г. Ноября 9.

Универсалъ гетмана в. к. л. Павла Сапѣги съ подтвержденіемъ Зарѣцкимъ обывателямъ Пинскаго повѣта о безотлагательномъ выступленіи въ походъ подъ знаменами ротмистра Войны.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana do Zarzecki szlachty.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят семого, мца Ноября девятънадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Владыславом Казимеромъ Войною, подстаростим Пинскимъ, универсалъ ясне велможъного его млсти пана Павла Сапеги, воеводы Виленьского, гетмана великого вел княз. Лит. до их млсти пановъ обывателев Зарецких повету Пиньского в речы нижей в нем меновите выражоной выданый, ку актыкованью до книг кгродских Пинских подано, в тые слова писаный:

Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit., Rosławski, Zdzitowski, Borcianski starosta, oeconomiey Szawelskiey, Kobrynskiey administrator. Ichmosciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, osobliwie w Stochowie, w Płotnicy, w Hrywkowiczach y we wszytkim tamtym tractie mieszkaiącym, kturzy do tych czas gromadzić się y wespoł z drugiemi ichmościami starszą bracią swoią periculis obstare nie chcą dobrowolnie, in partem nieprzyiaciela recedunt y iurament wykonywać przedsięwzieli. Po zaleceniu życzliwych chęci moich donoszę do wiadomości, iż ieżeliby ktory z wmm. po tak wielu danych odemnie przestrogach do gromady się brać nie chciał na zasczycenie spolney oyczyzny, naydaley tygodnia comparere pod chorągiew powiatową garnąć się do iegomsci pana Woyny pisarza ziemskiego Pinskiego iako rotmistrza, z consensu wszytkich braci na to obranego, comparere niechciał, takowy według prawa y zwyczaiu wszystkie swoie fortuny confiscowane mieć będzie y za nieprzyiaciela oyczyzny poczytany. Dan w Kamiencu, dnia dziewiątego Nowembra, tysiąc szescseth pięcdziesiąt siodmego. У того универсалу печать и подписъ руки ясне велможного его млсти пна гетмана в тые слова: W msciow moich msci panow życzliwy brat y sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W.X.L. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн Пинскаго гродскаго суда за 1656—8 годы, № 13009, л 873.

№ 117—1659 г. Марта 20.

Духовное завѣщаніе земянина Александра Григоріевича Воронца.

1663 awgusta 13 dnia.

Testament Kaminskiey.

Року ҂ахѯг (1663) мца августа г (10) дня.

На враде гдрьском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерыяна с Техановца Тeconовецкого, воеводы и старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы установленным будучым, ставшы очивисто его млсть пан Павел Воронец тот

тестамент остатнее воли брата своего пна Александра Воронца, тепер нового зачатого ураду за щасливым панованем его кор. млсти и освобоженем тых краюв, ку актыкованю до книг кгродских Мстиславских подал, за прозбою его слово в слово вписуючы так се в собе мает:

Во имя Отца, и Сына, и Светого Духа, Светое нерозделимое Тройцы Едыное стан се ку вечной памети тое речы амин. А иж кождые речы людские в забытс приходят и с памети сплывают, пре то ест вынайдено писмом Божим, абы кождые справы и речы напервей сего до памети приходили и обяснены были, про то я Александер Григоревич Воронец, будучы тут в замку Мстиславском так в тяжком облеженю от неприятеля московского, а будучы пострелеңый на вытечце зъ замку Мстиславского от того ж неприятеля московского, а лежачы на смертелной постели, а сподеваючысе на себе смерти, а ведаючы теж о том, иж кождый шляхтич маючы маетности лежачые и рухомые у волном шафунку. теды я Александер Воронец, будучы еще при доброй памети и зуполном розуме своем, чыню и справую сес тестамент остатнее воли моее, абы по смерти моей межы братею, сестрою рожоною, приятелми и покревными моими так о маетност мою лежачою и рухомою жадных ростырков и затягов правных не было, напервей душу мою грешную Г-дви Богу Всемогущому, во Тройцы светой Едыному, в опатръност и в опеку Его светой млсти полецаю, а тело мое грешное земли мает быт отдано, с которое ест взято, которое тело мое мает быт поховано пры монастыре Топичевском Мстиславском, або ли теж при церкви братской в замку Мстиславском стоячой, через братю мою стрыечную пна Мартина и Пна Павла Воронцов, водлуг преможеня хрестиянского; на тот монастыр отписую сорок коп грошей литовских, на церков братскую другую сорок коп грошей, а на шпитал Мстиславский коп двадцат грошей литовских, которые тые грошы на монастыр, на церков и на шпитал мают быт отданы через братю мою з долгов одыскавшы од должников моих, которые мне сут винны. Напервей маетност мою, лежачую у воеводстве Мстиславском, а доз навшы я противко себе великую зычливост и старане в той хоробе моей и в припадку в облеженю в замку Мстиславском будучому от брати моее стрыечное, от их млсти пна Мартина, пна Павла Воронцов, которым и маетност свою лежачую в опеку и в опатрърность их сим тестаментом подаю и записую. На той же маетности отписую брату моему стрыечному пну Мартину Василевичу Воронцу и сестре моей стрыечной пни Галене Воронцовне маетности отчызной, в селе Сохоне, у воеводстве Мстиславском лежачых, а маетност мою другую, отчистая, купная и матерыстая, в селе Осмоловичах у воеводстве Мстиславском лежачая, которая на мене и сестру мою рожоную панну Юдыту Воронцовну по родичах нашых на нас спалую по половицы, про то я на половицы своей, мне от сестры моее належачое, записую и взъношу пном брати моей стрыечной, то ест пном пну Мартину, пну Павлу Давыдовичу Воронцом суму пнзей двесте коп грошей литовских, а другую половицу маетности сестре моей належачая, которая сестра моя при взятю першым Трубецком замку Мстиславского от ниприятеля московского Трубецкого через меч в полон взята, если бы Пан Бог з ласки своее светое оную з неволи вызволит рачыл, то мает сестра моя половицу маетности в селе Осмоловичах спокойне держат, а если бы, уховай того Боже, не вышла, тогды и на той половицы на тых же пнов братю мою вышей именем помененых другую двесте коп грошей литовских взношу; а маетност заставная в селе Осмоловичах, от пна Павла Смо-

левского, брата моего з рожоных тягочного, у сту копах и с поддаными на ней оселыми тот долгъ маетност по жывоте моем ему ж пну Смолевскому дарую и отписую, не мает нихто ему по жывоте моем жадное перешкоды и вступу чынит, так теж и обликг на него пна Смолевского на осмъ коп мне от него даный ему ж Смолевскому дарую и отписую и обликгъ тот черз подданых моих ему верненый быти мает. А другая маетност моя заставная в селе Кулакове от пни Семеновое Викгуриное от отца моего небожчыка Григоря Воронца на мене спалая полволоки и с подданым, на той полволоки мешкаючым, у петидесят копах и пети копах грошей литовских пном брати моей отписую; а другие долги облики, по отцы моем на мене спалые, то ест першый обликгъ на его млстъ пна Павла Станислава Барковского, подстолего Мстиславского, на двесте коп грошей литовских, а другий обликгъ на пна Александра Киркора на полтораста коп грошей литовских, от него самого и од пни малжонки его пни Ганны Малицковны даного, которые облики при взятю замку Мстиславского от неприятеля московского тые облики и иншые справы на тые маетности мои належачые, в сем тестаменте моем менованые, в замку Мстиславском погинули в року прошлом тисеча шестсот петдесят чотвертом, мца июля дванадцатого дня, который долгъ обликговый на тых пнов братю мою пну Мартину и пну Павлу Воронцом отписую. А так я Александер Воронец справую сес тестамент остатнее воли моее, при котором справованю сего тестаменту моего были люде добрые, за устною и очивистымъ упрошенем моим до сего тестаменту моего руки свои подписали и печати приложыт рачыли, имены на подписе рук менованые. Писан в замку Мстиславском, у в осаде, лета от нароженя Сна Божего тисеча шестсот пятдесят девятого, мца Марца двадцатого дня. В того тестаменту печатей пят притиснено, а подпис рук подписано тыми словы Alexander Woroniec. Oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od pana Alexandra Woronca Prokop Kamiensky ręką własną. Устне прошоный печатор от пна Александра Воронца до того тестаменту Александер Плескачевский рукою. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od pana Alekxandra Woronca Jerzy Pietrzyżycky ręką swą. Который тот тестамент за поданем до акту от пна Павла Воронца до книг кгродских Мстиславских ест уписаный, с которых книг под печатю врадовою и с подписом руки...

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1—1117 л. 141—142.

№ 118—1659 г. Мая 23.

Грамота короля Яна Казимира, обезпечивающая личную неприкосновенность обывателей, бѣжавшихъ изъ завоеванныхъ Москвою областей въ Курляндію и Семигалію.

Aktykacyia Przywileiu Krolia Je-o mosci wygnancom w Kurlandy y Semigalii mieszkaiącym dany.

Лета от нароженя Сына Божего тисєча шестсот пятдесят девятого, мца Сенътебра двадцат семого дня.

На враде грскомъ кгродском Вилкомирском, передо мною Алексанъдром Савкговичом, скарбникомъ и подстаростимъ повету Вилъкомирского, от велможного его мсти пана Самуеля Александра Коморовского, обозного великого княз. лит., Вилъкомирского, Молъчанского старосты будучимъ, постановившысе его мл. панъ Александер Осока, именемъ ее мсти паней Сибили Злудинкъ Гавзенъ Улъфовъны Зиберковое, покладалъ и ку акътикованью подалъ привилей его королевской милости, служачи особомъ, в

нимъ описаным, в маетности ее мсти панюй Зыберковое и инъдей мешъкаючимъ, на реч в ним описаную, покладалъ и ку акътикованю подалъ, просечи, абы до книг кгродских Вилкомирских прыняты былъ, которы прывилей я подстарости огледавши и читаного выслухавши, велел есмо до книг вписат, которы вписуючы в книги слово до слова такъ се в собе мает.

Jan Kazymierz, z Bożey łaski krol Polsky, Wielkie xię Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmoydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernichowskie, a Szwiedski, Gotski, Wandalsky dziedziczny krol. Wielmożnym, urodzonym, senatorom, urzędnikom, dignitarzom, takoż pułkownikom, obersterom, obersterleytnantom, urzędnikom, dignitarzom, rotmistrzom, maiorom, kapitanom, porucznikom, chorążym, officerom y wszytkiemu rycerstwu, szlachcie y iakiego kolwłek stanu ludziom uprzeymie a wiernie nam miłym łaska nasza krolewska. Wielmożni, urodzeni y wiernie nam mili! Doniesiono nam iest o tak zażartey perfidiey pewnych poddanych, że nie tylko sami nie chcą się opamiętać y do nas Pana własnego z cnoty y wiary nam y oyczyznie powinney powrocić, statecznie y gruntownie przy nieprzyiacielach panstw naszych stoią, alie też pewnych, a tych wiernych poddanych naszych sąsiad swych, kturzy za sumnieniem dobrem ydąc, dobra y dostatki swe w Ruskych kraiach opuscili y raczey wygnancami po Kurlandiey y Semigaliey tułać się obrali, aniżeli zdraycami naszemi y Rzptej zostać, a w dobrach swych y pod protektią nieprzyiacielską mieszkać woleli, rożnemi sposobami przesladuią, wytchnienia y pokoiu nie daią y do rowney z sobą zdrady pociągaiąc, o wydanie onych Moskwie rożne osoby, a mianowicie te, w kturych się dobrach ukrywaią, molestuią, ktorey tak zaiadłey niezbożnych wyrodkow złosci chcąc wszelako zabieżec, a wysokiey całey wiary statecznosci, cnocie wygnancow poddanych naszych patrocinium nasze obmyslić, bierzemy ich w protectią naszę, upominaiąc naprzod wszytkich tych, w kturych się dobrach ci wygnancy znayduią, specifice iednak urodzoną Zyberkową y innych, aby ym pozwolonego reclinatorium na dalszy czas, poki Pan Bóg do własnosci przysć pozwoli, nie zabraniali y żadnym sposobem requiruiącym tego nieprzyiaciołom onych nie wydawali, alie y owszem we wszelakim bespieczęstwie zachowali, pewni będąc od nas godney za wyswiadczony postępek wdzięcznosci y nie czyniąc ynaczey s powinnosci swoiey dla łaski naszey. Tym zaś, ktorzy we złem przedsięwzięciu perfidiey trwaią, oycowską nasze ofiaruiąc clementią do nawrocenia napomnienie przydatkiem grozby posyłamy, aby maiąc czas do powrotu ku powinney nam y Rzptey wierze, a onym pogardzaiąc, surowosci executiey prawa czasu swego podleć nie musieli. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć koronną y Wielkiego xtwa Litt. przycisnąć rozkazalismy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego trzeciego msca maia, roku Panskiego tysiąc szescsett pięćdziesiąt dziewiątego, panowania krolestw naszych Polskiego iedenastego, Szwiedskiego dwunastego roku. У того прывилею печати две-коронъна и великого княз. лит., а подпис руки его королевской мти тими словы: Jan Kazimierz krol, а по подписе его королевской мсти напис таковы на том прывилею: Protekcia wygnancom s kraiow Ruskjch w Kurlandy y Semigaliey mieszkającym, а под тым написомъ подписи рукъ тими словы: Andrzey Kotowicz, Pisarz Wielkiego xstwa Litt. Jan Żgd Bąkowski, Sekretarz Je-o Kroll msci. Которы тот прывилей за покладанем через особу верху мененую ест до книг кродских Вилъкомирских вписанъ.

Изъ акт. кн. Вилкомирскаго грод. суда за 1656—1660 г № 13899, л. 926.

№ 119—1659 г. Сентября 13.

Универсалъ гетмана в. к. л. о назначеніи Геринга и Сухтицкаго для противодѣйствія тѣмъ отрядамъ Московскихъ войскъ, которые, выходя изъ Виленской крѣпости, грабили сосѣднія владѣнія.

1659, 7-bris 24 d.

Aktykacya Uniwersału Hetmana W-o X-a Litt-o.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот петдесятъ девятого, мца Сенътебра двадцатъ четвертого дня.

На враде грскомъ кгродскомъ Вилкомирскомъ, передо мъною Алекъсанъдромъ Савкговичом, скарбникомъ и подстаростимъ Вилкомирскомъ, постановившысе очевисто его мтъ панъ Алекъсанъдер Влодекъ, капитанъ хоругви дракгонъской, с пулку его млти пана Яна Геринъкга, тотъ универсалъ покладалъ и до акътъ книг кгродских Вилкомирских подалъ, даный и належачы его мти пану Яну Еринъкгу, полъковънику его кр. мти и его мти пану Сухцицкому, о которы просил, абы былъ до къниг прынятъ и уписанъ, которы прочитавшы, велелъ есмо у книги вписатъ, а въписуючы слово до слова, такъ се в себе маетъ:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, Hetman Wielki W-o X-a Litt-o, Rosławski, Olkienicki, Zdzitowski, Borcianski starosta, ekonomiey Szawelskiey i Kobrynskiey administrator. Jasnie wielmożnym Ich msciom Panom Senatorom, Dygnitarzom, Urzędnikom ziemskim, grodzkim, Rycerstwu, szlachcie y wszytkim obywatelom woiewodztwa Wilenskiego, moim msciwym Panom y braci, po zaleceniu braterskich powolnosci moych oznaymuię: Zabiegaiąc częstemu wypadaniu z miasta Wilenskiego nieprzyiacielskiemu, ktory zmacniaiąc na też fotecy siły swoie y więczey łopasząc się żywnosci, dwory szlacheckie, miasta y włosci fundytus ruynuię y wszytko zabrawszy ogniem pali, na uskromienie tedy tego wyprawiłem iego msci Pana Eryngа, Pułkownika Je-o Kr. msci y Jego msc. Pana Suchcickiego s pewnemi ludzmi za Wilią, ktorzy dla ochrony samym że wm. do dalsze-o mego tam zostawać będą ordynansu, wm. zas moy msciwi panowie tak sami abyscie w zwykłym do boiu porządku zostawali, iako s panem Jarmołowiczem z ych msciami pomienionemi osobami znosząc się, we wszytkim dopomagali i chleba wziąć nie bronili. Datt w Rożaney, dnia trzynastego Septembrys anno tysiąc szesćsett pięćdziesiątt dziewiątego. У того универсалу при при печати подпис руки ясне велъможъного его мти пана Гетъмана тыми словы: Wm moych msciwych panow życzliwy bratt y sługa Paweł Sapieha wielki Hetman. Который тотъ универсалъ за поданемъ черезъ особу веръху мененой до акъту естъ до къниг кгродъскихъ Вилъкомирских уписанъ.

Изъ актовой книги Вилкомирскаго гродскаго суда за 1656—1660 г.г., № 13899, л 925.

№ 120—1659 г. Октября 7.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги объ охранѣ имущества Минскаго аптекаря Криштофа Рабца.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana na ochronę p. Krzysztopha aptekarza.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестьсотъ пятдесятъ девятого, мца Октебра двадцат осмого дня.

На враде кгродском в замку господарскомъ Пиньскомъ, передо мною Войтехом Зеленьскимъ, стольникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ, од велможъного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского и Гелмстъского старосты установъленымъ, постановившысе очевисто панъ Крыштофъ Рабецъ оповедал и ку актыкованью до книг кгродских Пинских

подал универъсалъ ясне вельможъного его млсти пна Павла Яна Сапеги, воеводы Виленьского, гетмана великого вел. княз. Лит. в речы нижей в немъ выражоной служачый, просечы, абы прынят и уписан был, которого прынявшы, а уписуючы в книги слово в слово так се в собе маеть:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L., Rosławski, Olkinicki, Zdzitowski, Borcianski, starosta oeconomiey Szawelskiey y Kobrynskiey administrator. Ichmosciom panom pułkownikom, obersztero, rotmistrzom capitanom y innym wszytkim w obec rycerstwu ieznemu y pieszemu w teraznieyszey J. k. m. y całey Rzptey służbie zostaiącemu chęci mę towarzyskie zaleciwszy, z władzę mey hetmanskiey chcę mieć y surowo rozkazuie, abyscie wm. w domu Krzysztopha Rabca aptekarza Minskiego, ktory przed srogoscią nieprzyiacielską do Pinska ustąpić musiał, a teraz w protectiey moiey zostawa, tam w domu Paliswiatowskim na Zawalu mieszka, zaczym wiedząc że to iuż moy nadworny zostaie sługa, aby żaden stawać, noclegow, pokarmow czynić, podwod brać, stacy, ugod wymuszać ani naymnieyszego nieważył się aggrawować exactiami, ktorego iako potrzebnego poratowania zdrowia ludzkiego, od składek mieyskich uwolniwszy, pod srogim karaniem kożdemu przykazuie, aby on ni odkogo żadney nieponosil krzywdy, za doniesieniem ktorey na kożdym uniwersałow hetmanskich nie posłusznym paeny w artykułach woyskowych opisane irremissibiliter extendowane będą, a dla większey pewnosci y znak moy na wrotach onemu przybić pozwoliłem. Dan w Słonimie, dnia siodmego oktobra, anno tysiąc szesćset pięćdziesiąt dziewiątego. У того универсалу печать притисненая и подписъ руки ясне велможъного его млсти пна воеводы Виленского, гетмана вел. вел. княз. Лит. тыми словы: Paweł Sapieha woiewoda wilenski, hetman wielki wiel. X. Lit. Который тотъ универсалъ за поданемъ и прозбою звышъ помененое особы принят и до книг кгродских Пинских уписанъ есть.

Изъ акт. кн. Пинск. гродск. суда за 1659 г. № 12011 л. 699.

№ 121—1659 г. Ноября 21 дня.

Универсалъ гетмана в. к. л, Павла Сапѣги обывателямъ Пинскаго повѣта съ приглашеніемъ подчиняться только предписаніямъ его гетмана, и дружно дѣйствовать противъ козаковъ.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana W. X. Lit. aby sią gromadzili.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсотъ пятдесят девятого, мца ноябра двадцат второго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском передо мною Войтехом Зеленским столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого Пиньского Гелмстскостаросты установленым, универсалъ ясне велможного его млсти пна Павла Яна Сапеги воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Лит. в речи нижей в нем выражоной ку актыкованью до книг кгродских Пинских подано тыми словы писаный:

Paweł Jan Sapieha woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L. Rosławski, Olkinicki, Borcianski starosta oeconomiey Szawelskiey Kobrynskiey administrator, Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, moim msci panom y braci, po zaleceniu powolnosci moich, maiąc na wszystkie strony pilne oko, a chcąc za wczasu obviare wszelkim skądbysią iakie wyniknąc miały niebezpieczenstwam, z władze moiey hetmanskiey przestrzegam y pilno napominam abyscie wmosć moi msci panowie z powinnosci rycerskiey, nierozrywaiącsię nigdzie od fortun swoich, w gromadzie

wszyscy, kto się ieno praerogatiwą tytułu szlacheckiego sczyci, eivigilare chcieli ad impetus rożnych nieprzyiacioł, mianowicie kozakow, ktorzy z moskwą około Mozyra, Petrykowicz, Turowa rebelli obducti ferro, nie chcąc znać clementiey J. k. msci y Rzptey, ktorą im pokazała, przyiąwszy ich in sinum suum, poczęli znacznie podnosić nieprzyiacielskie na dostoienstwo panskie y całość oyczyzny. Za wzięciem wiadomosci od wmsciow moich msci panow, że będziecie wm. przy powiecie swoim w gotowosci wszelkiey w należytym deresistentiey porządku (strzeż Boże) iakiego niebezpieczenstwa, nie omieszkam succurować wmsciow moich msci panow, a teraz y powtornie proszę, abyscie wm. uinctim, nie słuchaiąc niczyich tylko moich iako hetmana ordinansow y władze, ktorą na mnie krol imsć y Rzpta włożyła, excubare za dostoienstwo panskie pro conseruatione patriae et charissimorum pignorum suorum niezaniechali, inaczey, in casu (quod absit) periculi przy wmsciach moich msci panach zostanie wina, ktora czasu swego nie uydzie impune. Dat z Rasney, dnia dwudziestego pierwszego nowembris, anno tysiąc szesćseth pięćdziesiąt dziewiątego. У того универсалу пры печате притисненой подпис руки тыми словы: Wmsciow moich msci panow brath życzliwy y sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L. Который тот универсал за поданемь его до книг кгродских Пиньских есть уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1659 г. № 13011, л. 741.

№ 122—1659 г. Ноября 27.

Универсалъ гетмана в. к. л. Павла Сапѣги обывателямъ Пинскаго повѣта съ приглашеніемъ быть готовыми къ выступленію на войну и съ предостереженіемъ, чтобы никому не выдавали провіанта, помимо его предписаній.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana, aby się gromadzili powiatem.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестьсот пятдесят девятого, мца декабра пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Войтехом Зеленскимъ, столникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ, од велможъного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, универсалъ ясне велможъного его млсти пна Павла Яна Сапеги Виленского воеводы, гетмана великаго вел. княз. Лит., ку актыкованю до книг кгродских Пинских Ольпинскій енерал подал тыми словы писаный:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L., Rosławski, Olkinicki, Zdzitowski, Borcianski etc. starosta, oeconomiey Szawelskiey y Kobrynskiey administrator. Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmosciom panom senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego moim młsciwym panom y braci powolnosci moie zaleciwszy. Nie ustaie przewrotnosć y zdradliwe postępki nieprzyiacielia moskwicina, że w zwyczayney nayduiąc się wiarołomnosci, mimo ogłoszone między commissią armistitium, ruszywszy woyska swoie s Chowanskim od Połocka, w kilkunastu tysięcy do Wilna przyszedł y zaraz, iako mam wiadomosć, umyslił odbierać zawoiowane powiaty. Z władzy tedy moiey hetmanskiey, dawszy przestrogę wszystkim woiewodzstwom y powiatom do gotowosci na danie

wstrętu impetowi nieprzyiacielskiemu, toż y wmm. moim młsciwym panom oznaymuię, prosząc, abyscie wm. moi msci panowie dla całosci powiatu swego, bezpieczęstwa fortun y samych siebie, bez omieszkania do gromady brać się raczyli y wszyscy przykładem drugich powiatow w gotowosci stawali, pewny sobie na to złożywszy termin, ostrożnosć należną mieli. Dochodzi mię przytem wiadomosć, iż w powiecie wmm. moich młsciwych panow nie wiem kto y za czyiemi assignatiami, smieią y ważą się chleb sobie usurpować y dobra, także dzierżawy, nie słusznemi aggrauować stacyiami, co że przeciwko widomey słusznosci, nie wątpię, że wm. moi msci panowie y sami w tym się postrzeżecie, nie podlegaiąc pod nie należne ciężary; iednak y ia, co władzy moiey należy, wczesną daię przestrogą, abyscie wm. postronne niesłuszne assignatie za nic maiąc namnieyszey rzeczy za niemi wydawać nie chcieli, wiedząc o tym, że gdy hyberna odemnie woysku ukazana będzie, w ten czas y wm. moi msci panowie pod toż podlegać raczycie. Dan w Prużaney, dnia dwudziestego siodmego nowembra anno, tysiąc szescset pięcdziasiąt dziewiątego. У того универсалу печат и подписъ руки его млсти пна воеводы Виленского, гетмана вел. княз. Лит. тыми словы: Wmw. moich msci panow brat życzliwy y sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L. Который тот универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1659 г. № 13011, л. 769.

№ 123—1659 г. Декабря 18.

Заявленіе войскаго Пинскаго Арнульфа Гедройця съ поименнымъ перечисленіемъ обывателей Туровскаго и Давыдгородокскаго трактовъ, передавшихся на сторону Хмѣльницкаго.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят девятого, мца декабря трыдцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинскомъ, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкаго, Пинскаго, Гелметского, старосты установленым, Żałował y żałosnie protestował imsć pan Arnolph Giedroyć, woyski powiatu Pinskiego, na obywatelow traktu Turowskiego y Dawydgrodeckiego, tak na szlachtę tameczną, iako na miesczan y poddanych, ktorzy mianowicie panowie szlachta, przepomniawszy vocatiey swey szlacheckiey, poprzysiągszy wiarę swoią Chmielnickiemu, od niemałego czasu rożnym pułkownikom od iego zesłanym, ktorzy sobie mieszkanie w Turowie y w Grodku zakładali, we wszystkim dopomagali, iezdzili y do wszystkiego złego przeciwko J. k. m. panu naszemu miłosciwemu y całey oyczyznie powodem byli, a mianowicie kturych na ten czas przypomnieć mogłem: pan Witunski, Bronicki, Wieszczycki, panowie Raiowie, Masłobiiało, owo zgoła chorągiew ich cała, iako się przed tym popisowali przed powiatem, tak po te wszystkie czasy, przybrawszy sobie za rotmistrza pana Jana Usczapowskiego znaczek y kotły, po wszytkim powiecie iezdzili, roskazywali y exorbitowali podług woli y upodobania swego, o czym zachowawszy salue całemu powiatowi także specifice na miesczan y włosci Turowskie y Grodeckie, kturych imiona y nazwiska w dawney protestaty położone są, y z ich adhaerentami skarżył y opowiadał, iż poczowszy od Iwana Jachimenka potym z

Zarudnym, potym z Dworeckim, potym z s Konstantym Wyhowskim, a po panu Konstantym Wyhowskim po uczynioney zgodzie zaś przyłączywszy się do Kurhana, ktory miasto same Pinsk splondrował, iako przed tym załogami w dzierżawie im. Wysockiey byli y przez kilka lat w swoiey szczegulnie possesy y dispositij mieli, tak tym barziey teraz włość y miasteczko Wysock w niwecz zdesolowali iako pierwiey obiecywali, tilko że nie palili, w czym nie oszacowaną od panow szlachty Turowskiey y Grodeckich, ktorzy się sami lepiey wiedzą y znaią ponosząc szkodę na nich in postem chcąc prawnie dochodzić, te swoie solenną manifestacią dał Imsc pan woyski do xiąg grodskich Pinskich ku zapisaniu. Arnolph Giedroyc, Woyski powiatu Pinskiego. Што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1659 г. № 13011 л. 780.

№ 124—1659 г. Декабря 13.

Заявленіе зем. Павла Тура о казачьемъ набѣгѣ подъ начальствомъ Кургана на им. Отолчицы.

Manifestacya p. Pawła Tura o rabowanie od kozakow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят девятого, мца Декабра трыдцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował y opowiadał ziemianin J. k. m. powiatu Pinskiego iegomość pan Paweł Tur w wielkiey a nieznosney krzywdzie y szkodzie swey o tym, iż co w roku niedawno przeszłym tysiąc szsesćset pięćdziesiąt dziewiątym, msca decembra dziewiętnastego dnia, kozaci swawolni hultaystwo o kilka tysięcy, nad ktoremi pułkownikiem był nieiakis Kurhan, do miasta Pinska wpadszy, przez dni pięć stali, rożne krzywdy miesczanom y żydom czynili, maiętnosci rożne na pożytek swoy obracali, po dworach szlacheckich około miasta mil kilka będących naiezdzaiąc, cokolwiek znalezli, to wszystko brali, w tymże czasie y tych dniew y na dwor żałobliwego im. pana Pawła Tura Otołczycy, w powiecie Pinskim leżący, ciż kozacy napadszy, cokolwiek maiętnosci ruchomey y rożnych rzeczy w komorach, swirnach y inszych schowniach było, w skrzyniach, szkatułach co się im podobało, także sprawy rożne, decreta, listy, zapisy na maiętność Otołczyce y insze maiętnosci, żałobliwemu od rożnych osob służące, miedzy kturemi sprawami listy zapisy od pana Dawida Ziabki małżące iego pani Krystynie Turownie zapisania sumy za posag y wniesienie iey na maiętnosci Laskowiczach częsci iego w powiecie Pinskim sumy pndzy trzechset kop groszy litewskich, także na przyznanie tego zapisu y insze sprawy do tych zapisow należące, a po smierci pomienioney pani Ziabczyney corkom iey pani Zophey Janowey Ankudowskiey y pani Katarzy, nie Janowey Kuklewskiey Ziabczankam służące, nie wiedzieć ieżeli pobrane czyli poszarpane, owo zgoła wszystek dwor żałobliwego im. pana Pawła Tura Otolczycki wniwecz obrocony y spustoszony został, tedy żałobliwy im. pan Tur dla czasu przyszłego, ieżeliby się u kogo maiętnosć iego ruchoma albo sprawy iego y siestrzenicom iego pani Ankudowskiey y pani Kuklewskiey należące, a w ten czas zabrane pokazali, s kożdym takowym chcący prawem czynić, dał tę żałobę y opowiadanie swe do xiąg grodskich Pinskich zapisać, што есть записано.

Изъ актовой кн. Пинскаго грод. суда за 1659 г. № 13011 л. 779.

№ 125—1659 г. Декабря 31.

Заявлене зем. Яна Желиговскаго и его жены о нападенiи казаковъ подъ начальствомъ Кургана на им. Мудковичи.

Manifestacya p. Żeligowskago o desolatyą Mutkowicz.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот пятдесят девятого, мца декабра трыдцат первого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałowali y protestowali ziemianie iego kr. msci powiatu Pinskiego ichmsć pan Jan Stanisław Żeligowski y pani małżąka iegomsci ieymsć pani Maryna Sczepianka Żeligowska o tym, iż w roku teraznieyszym tysiąc szesćset pięćdziesiąt dziewiątym, msca decembra dziewiętnastego dnia, kozacy swawolni z Ukrayny, nad ktorem, pułkownikiem był nieiakis Kurhan, do miasta Pinska napadszy, a stoiąc przez dni pięć w miescie, dwory szlacheckie około miasta blisko będące rabowali, między ktoremi na dwor żałobliwych ichmsć pana Żeligowskiego y pani Żeligowskiey aręndowny, nazwany Mudkowicze, w powiecie Pinskim w mili od Pinska będący, w niebytnosci żałobliwych naieżdżaiąc w dzień, a poddanych rożnych wsi okołycznych w nocy, co w tym dworze maiętnosci rożney w swiernach zamki odbiwszy, skrzynie, szkatuły, puzderka połupawszy, rożnych rzeczy pobrali, także zboża rożne s tych swirnow to wszystko pobrali, pszczoły w ulach w sadach, co sie było po wyzdychaniu, tak arędownych iako y żałobliwych ichmsciow własne rozmnożyli, powydzierali, w izbach, komorach okna w ołowo oprawne powybiiali, ołow pobrali, zamki, zawiasy od drzwi, okien pooddzierali, pieca nadżagami potłukli y wniwecz ten dwor obrocili, a mianowicie zboże, ktore s swirnow pobrano: żyta trzecinnikow pięćdziesiąt, grochu trzecinnikow dwanascie, pszenicy trzecinnikow dwa z beczką nową, ięczmienia trzecinnikow osm, owsu trzecinnikow czterdziescie, mąki rżaney w beczkach dwuch trzecinnikow osm, osobliwie klacze szerscią gniadą, ktora kosztowała złotych pięćdziesiąt, owo lekko kładąc ichmsć żałobliwe szkody na złotych pułtora tysiąca polskich tak przez tych kozakow iako y przez poddanych rożnych wsi ponoszą, maiąc tedy żałobliwe tak wielką szkodę y krzywde, dla czasu przyszłego dali te swoią żałobę y opowiadanie do xiąg grodzkich Pinskich zapisać. Пры котором оповеданю ставшы очевисто Ян Ушацкий, енерал повету Пинского, квит свой реляцыйный с печатю и с подписом руки свое до книг кгродских Пинских сознал тыми словы: Ja Jan Uszacki, ienerał J. k. m. powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szesćset pięćdziesiąt dziewiątego, msca decembra dwudziestego osmego dnia, maiąc ia przy sobie stronę dwuch szlachcicow pana Bohdana, pana Iwana Wysockich, s ktoremi byłem wzięty na sprawę niżey mianowaną od imsci pana Jana Stanisława Żeligowskiego y pani małżąki imsci ieymsci pani Maryny Sczepianki Żeligowskiey, ziemian iego kr. msci powiatu Pinskiego, do maiętnosci y dworu ichmsci aręndownego, nazwanego Mutkowicz, w powiecie Pinskim leżącego, tamże za okazaniem iegom. pana Żeligowskiego widziałem swirniow trzy, w ktorych zamki poodbiiane y drzwi połupane, tam skrzyń trzy wielkich rozbitych prożnych, żadney rzeczy w nich niemasz, a w izbach, komorach w tym dworze pieca pobite, okna potłuczone, w sadach dwuch ulow dwadziescia siedm, w ktorych pszczoły były znać że swieżo nie dawno pszczoły powydzierano, miedzy kturemi ulow cztery rozrubanych iest. Mianował imsć pan Żeligowski y pani małżąką imsci, że w roku teraznieyszym tysiąc szesćset

pięćdziesiąt dziewiątym, msca decembra dziewiętnastego dnia, kozacy swawolni z Ukrayny do miasta Pinska napadszy, potym dwory szlacheckie rabowali, na tenże czas y na dwor ichmsciow Mutkowicze naieżdżaiąc, rożney maiętnosci y zboża pobrali y szkody na złotych polskich pułtora tysiąca ichmosć w tym dworze Mutkiewiczach uczynili, o czym szerzy na procesie pomieniono. A tak ia ienerał stroną szlachtą przy mnie będącą, com widział y słyszał, na ten quit napisawszy, s pieczęcią y s podpisem ręki mey także s pieczęciami strony szlachty do xiąg grodskich Pinskich daię. Pisan roku y dnia wysz pisanego. Jan Uszacki ienerał J. k. m. powiatu Pinskiego. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских естъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1659 г. № 13011 л. 782.

№ 128—1660 г. Марта 12.

Жалоба священника Глиненской церкви о. Андрея Дружиловскаго на полковника польскихъ войскъ Александра Русецкаго о наѣздѣ на Глиненскую церковь, Пинскаго пов.

Prot. swiasczenika Hlinienskiego na p. Rusieckiego pułkownika.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестьсот шестдесятого, мца Марца дванадцатого дня.

На враде кгродском, в замку господарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столникомъ и подстаростимъ Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гельметского старосты установленым, Żałował y płaczliwie protestował wielebny ociec Andrzey Drużyłowski, swiesczennik cerkwie Hlinienskiey, w krzywdzie y szkodzie iey y swoiey na imsci pana Alexandra Ruskieckiego pułkownika J. k. m. y na companią iegomsci pana Kaminskiego, pana Piotrowskiego y innych samemu imsci imionami y nazwiskami wiadomych y znaiomych o tem, iż co w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szesćdziesiątym, msca Marca ze dnia szostego na dzień siodmy, w nocy, pomienione obżałowane osoby compania gromadnie, z własnego imsci pana pułkownika roskazania, naiachawszy gwałtownie na wieś Hlinną, w powiecie Pinskim leżącą, tamże do cerkwi drzwi y kłodkę odbiwszy, w cerkwi te rzeczy, mianowicie, iedwabnicę łokci cztery niebieskiey masci, nad obrazem naswiętszey Panny wiszącey, ktora kosztowała złotych cztery, tuwalen dwie iedwabiem karmazynowym czerwonym z blaszką szytych z ołtarza naswiętszey Panny, kosztuiących złotych dwadziescia ieden, tuwalen bielą szytych dwie kosztowali złotych dziesięć, xiążkę lekarską ruskim pismem za złotych piętnascie, a w domu pomienionego swiesczennika także gwałtownie te rzeczy, to iest: rewerende czarnego lundyszu załuiącego, kosztuiącą złotych osmnascie, kożuch białogłowski wielki za złotych dziesięć, kunicę do czapki kupioną za złotych trzy, czapek męzskich cztery, iednę musełbesową, bobrem obłożoną, za złoty ieden, drugą błękitną paklakową z wyłogami lisiemi za złotych trzy, trzecią łazurową lundyszową, obłożoną także lisem, za złotych pułtrzecia, czwartą zieloną paklakową niepodszytą za groszy dwadziescia pięć, żupan siermiężny czarny kupiony za złotych cztery, płotna kużelnego suwoiow trzy, w iednym suwoiu łokci dwadziescia, łokiec po groszy osmnascie, złotych dwanascie, w drugim łokci szesnascie po groszy osmiu, złotych cztery, groszy osm, w trzecim suwoiu łokci dwadziescia cztery, po groszy piąciu, złotych cztery, obrusow tkackich pięć po łokci cztery, łokiec po złotemu, złotych dwadziescia, obrusow grubszych trzy po pięciu łokci, łokiec po groszy piętnastu, złotych siedm, groszy piętnascie, przescieradło tkackie bielą szytę złotych siedm, ręcznikow tkackich łokci szesnascie po groszy dziesiąciu łokiec,

złotych pięć groszy dziesięć, fartuchow kolenskich cztery po złotych dwa każdy, złotych osm, fartuchow serwetczanych trzy, złotych trzy, pas karmazynowy złotych trzy, ponczochi kramne dziane złoty ieden, flaszka cynowa w pułtory kwarty złoty ieden groszy dwadziescia, rantuszkow białogłowskich kolenskich dwadziescia, rantuchow domowey roboty dwadziescia, każdy po złotemu, złotych dwadziescia, rantuchow domowey roboty dwadziescia osm, każdy po pułzłotego, złotych czternascie y innych niemało rzeczy tak cerkiewnych w cerkwie, iako y żałobliwego w domu iego gwałtownie bezprawnie zabrali y do obżałowanego imsci pana pułkownika zaprowadzili. O co wszystko, o zabranie cerkiewnych y swoich rzeczy, o odbicie cerkwie y zniewagę Domu Bożego, a zatem o paeny prawne czynić z imscią panem pułkownikiem prawem żałuiący swiesczennik sobie y kollatorowi tey cerkwie zostawiwszy salvae, ten proces swoy dał na ten czas zapisać. Што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 164.

№ 127—1660 г. Марта 14.

Универсалъ хоружаго Пинскаго повѣта Василія Альбрехта Орды съ приглашеніемъ всѣхъ шляхтичей на 16 марта собраться въ полномъ военномъ снаряженіи въ м. Мотоль, для выступленія противъ Московскихъ войскъ.

Akt. uniwersału iegom. p. chorążego do Motola na ziazd.

Лета от нароження Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца марца пятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку господарском Пиньском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пиньскимъ, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкаго, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившисе очевисто панъ Владыславъ Вишневский универсалъ его млсти пна Базылего Албрыхта Орды, хорожого повету Пиньского, пна своего, ку актыкованью до книг кгродских Пиньских подал, тыми словы писаный.

Jasnie wielmożnym, wielmożnym, zacnie urodzonym ichmosciom panom dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie y wszystkim, duchownego y swieckiego stanu, powiatu Pinskiego obywatelom, moim wielce młsciwym panom y łaskawey braci powolne moię zaleciwszy usługi. Wiadomo wmsciom moim młsciwym panom, iż tylko na krotki czas z pod chorągwie powiatowey wmm. moimmłsciwym panom absentować pozwoliłem był, lecz iż przewrotny nieprzyiaciel moskwicin w swoich zawziętych nie ustaiąc impraezach, im daley tym barziey in visceribus postępuiąc, ku naszym zbliża się kraiom, gdy iuż Chomsk y Żabierz od czaty tego nieprzyiaciela (iako mię doszła wiadomosć) poniekąd uznał niebezpieczęstwa. Zaczem z powinnosci y functiy urzędu mego o takowym zachodzącym dawszy przestrogę niebezpieczęstwie, wielce wmw. moich młsciwych panow prze miłosierdzie Boże y miłosć spolney matki oyczyzny upraszam, abyscie wm. moi msci panowie sami dla siebie y ostatnich fortun swoich, żadnemi nie wymawiaiąc się ochronami, kto się tylko szlacheckiego kleynotu tytułuię praerogatiwą, do miasteczka Motola, gdzie tego sama wyciąga necessitas, na dzien szesnasty msca Marca praesentis do chorągwie powiatowey y drugich ichmsciow iuż zostaiących zgromadzić y przybywać raczyli. O co y posetnie upraszaiąc y w tym, iż każdy nieposłuszny pro demerito z prawa y niełaski Jkm. y Rzptey odniesie da Bóg czasu pożądanego karę upewniaiąc, łaskom mię wmw. m. m. pp. iako naypilniey z moiemi zalecam usługami. Z Pinska, dnia czternastego msca Marca, roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiątego. У того универсалу подпис руки тыми словы

Wmw. mych młsciwych panow we wszem powolny brat y sługa Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Который тотъ универсал за поданемъ его до книг кгродских Пиньских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 166.

№ 128—1660 г. Марта 21.

Универсалъ хоружаго Пинскаго повѣта Василія Альбрехта Орды съ предписаніемъ всей шляхтѣ подъ смертной казнью за ослушаніе собраться въ с. Смолинѣ или др. мѣстѣ на 24 марта въ полномъ военномъ снаряженіи для выступленія въ походъ противъ Московскихъ войскъ.

Akt. uniwersału iegom. p. chorążego Pinskiego do traktu Zarzeckiego.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестдесятого, мца Марца двадцат первого дня.

На враде кгродском в замку господарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столникомъ и подстаростим Пинскимъ, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым пан Ян Лютомский универсал его млсти пна Базылего Албрыхта Орды, хоружого повету Пинского пна своего ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал тыми словы писаный:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym, zacnie urodzonym ichmsciom panom dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu szlachcie y wszystkim duchownego y swieckiego stanu powiatu Pinskiego w tractie Zarzeckim obywatelom moim wielce mosciwym panom y łaskawey braci, powolne moie zaleciwszy usługi, donoszę do wiadomosci wmw moich młstiwych panow, iż zwyczayna złość nieprzyiaciela domowego okazuie się znacznie w tractie wmw. mych młsciwych panow, ktora wielu ichmosciow panow braci około Dawydgrodku mieszkaiących znagła napadszy, ogniem y mieczem zniosła y daley, iako mamy pewne wiadomosci, całemu powiatowi (czego im Boże nie pomagay) toż obiecuią, zaczem chcąc wszystkiemi siłami zabieżeć temu, a dla porządnieyszego w tractie wm. zgromadzenia y dania odporu temu nieprzyiacielowi, z władze urzędu mego uprosiłem y naznaczyłem imsci pana Władysława Ordę, ktory iako y pierwiey będąc na usłudze powiatowey w tractie tamecznym wmw moich młsciwych panow Zarzeckim zwykłą czułoscią viritim zebrawszy się z wmni memi młsciwemi pany y bracią, także strzelcow ma iako nayleрiey prowidować y na ten czas składam tedy termin zciągnienia w Stolinie, albo gdzie nailepiey samemu imsci panu regimentarzowi będzie zdało, nie pochybiaiąc terminu, na dzień dwudziesty czwarty tegoż msca dawszy, moc iegomosci każdego na głowę, ieżeliby ktory temu uniwersałowi nie był posłuszny, necessitować y surowie na maiętnosci każdego nieposłusznego karać. Pisan w Pinsku, dnia dwudziestego pierwszego Marcij, anno tysiąc szesćset szesćdziesiątego. У того универсалу подпис руки тыми словы: Wmw. mych mosciwych panow we wszem powolny brat y sługa Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пиньских ест уписан.

Изъ акт кн. Пинск грод суда за 1660 г. № 13012 л. 192.

№ 129—1660 г. Марта 21.

Универсалъ хоружаго Пинскаго повѣта Василія Альбрехта Орды съ рѣшительнымъ приглашеніемъ всѣхъ шляхтичей Пинскаго повѣта собраться на 26 марта для выступленія противъ Московскихъ войскъ.

Akt. uniwersału iegom. p. chorążego do traktu Zahorodskiego.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятого, мца Марца двадцат первого дня.

На враде кгродском в замку господарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкаго, Пинскаго, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто пан Лютомский универсалъ его млсти пна Базылего Албрыхта Орды, хоружого повѣту Пинского, пна своего, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал тыми словы:

Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego Jasnie wielmożnym, wielmożnym, zacnie urodzonym, ichmosciom panom dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom tak stanu swieckiego iako y duchownego w powiecie Pinskim, moim wielce młsciwym panom y braci, zaleciwszy moie powolne usługi, niepoiednokroć dokuczałem gęstemi uniwersałami memi wm. moim msciwym panom w rożnych niesczęsnych powiatu tego occasiach, a osobliwie onegdayszego czasu, składaiąc ziazdowi naszemu termin do Motola, względem przemiiaiącey moskiewskiey impetitij, nie odniosłem iednak pożądanego skutku, cobyscie wm. moi msci panowie sami dla siebie generoso pectore y sercem nieustraszonym gorąco gromadzili, przez co iako y samych wmw. moich msciwych panow periclitatur salus, tak y moia w usłudze wmw, moich msciwych panow, powaga poniekąd in derisum przychodzi. Oswiatczywszy tedy niebem y samemi wmmi. memi msciwemi pany, iuż teraz ultimario wydaię ten moy uniwersał, maiąc wyrazną swieżo dopiero przyniesioną od J. k. m. pana mego młsciwego praecautią, a do siebie oddaną, czuiąc przy tym od tractu Zarzeckiego nowe pericula, a chcąc onym tempestiue zabieżeć, iako w tract tameczny imsci pana Władysława Ordę za regimentarza naznaczyłem tak tu samym nam potrzebą na tymże terminie, to iest na dzień dwudziesty piąty praesentis pilno, a pilno stawić się. Uczynicie to tedy wm. moi msci panowie dla postrachu y wstrętu swieżo powstaiącey od Zarzecza chłopskiey licentii y dla oswiatczenia iego krolewskiey msci panu naszemu młsciwemu niepodeyrzanego naszego poddanstwa. Pisan w Pinsku, dnia dwudziestego pierwszego marca, anno tysiąc szescset szescdziesiątego. У того универсалу подписъ руки тыми словы: Wmw. mych mosciwych panow we wszem powolny brat y sługa Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Который универсалъ до книгъ кгродских Пиньских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г № 13012 л. 193.

№ 130—1660 г. Августа 18.

Универсалъ гетмана в. к. л. Павла Сапѣги съ воспрещеніемъ шляхтѣ Пинскаго повѣта взаимныхъ наѣздовъ и грабежей.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana na zniesienie bez listow przypowiednych.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца апреля двадцат шостого дня.

На враде кгродском в замку господарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, универсалъ ясне велможного его млсти пна Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Лит. в речы нижей в немъ выражоной, до повету Пинского писаный, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано тыми словы:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit, Rosławski, Olkinicki, Zdzitowski, Borcianski starosta, oeconomiey Szawelskiey y Kobrynskiey

administrator. Wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, mianowicie ichmsciom panom rycerstwu, szlachcie y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego, moim msciwym panom y braci; po zaleceniu powolnosci moich, mam tę przestrogę, iż się takowi w powiecie wzwysz pomienionym znayduią, kturzy unikaiąc prawa, ktore ich stringit do powinnosci rycerskiey, w powiecie Pinskim gromadnie wiążo się do woysk Jego kr. msci y ieden drugiego z samey nienawisci y złosci naieźdża, krzywdzi y inne nad wszelką słusznosć bezprawia czyni, zaczym chcę to mieć y pilno żądam, aby się nikt nieważył zaciągać za żadnemi mimo wiadomosć moią listami y władzą ktorych nikt z pułkownikow przypowiadać nie może, inaczey takich iako swowolnych znosić roskazuie. Dat w Słochach, dnia osmnastego aprilis, anno tysiąc szesćset szesćdziesiątego. У того универсалу при печате притисненой подпис руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda, Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Который универсал за поданемъ его до книг кгродских Пинских естъ уписан.

Изъ акт. кн Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 298.

№ 131—1660 г. Мая 11.

Универсалъ маршалка Ельскаго и хоружаго Пинскаго повѣта Орды съ предписаніемъ всѣмъ шляхтичамъ Пинскаго повѣта явиться на 14 мая въ Пинскъ, въ полномъ военномъ снаряженіи, для выступленія противъ Московскихъ войскъ.

Akt. uniwersału iegom. p. marszałka iegom. p. podkomorzego y iegom. p. chorążego.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестьдесятого, мца мая дванадъца того дня.

На враде кгродском, в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Войтехом Зеленскимъ, стольникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ, од велможъного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсалъ их млстей, его млсти пна маршалка, подкоморого и хоружого повету Пинского ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано тыми словы:

Łukasz Jelski marszałek, Bazyli Albrycht Orda chorąży powiatu Pinskiego, jasnie wielmożnym, wielmożnym, w Bodze przewielebnym ichmsciom panom senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie y wszystkim ichmosciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, naszym msciwym panom y braci, służby naszę w łaskę braterską wm. naszego msciwego panstwa zaleciwszy, donosim do wiadomosci y prze miłosierdzie Boże upraszamy tą naszą innotescentią kożdego, kto imie szlacheckie na sobie nosi, tak w tractie Zahorodzkim, iako y w Zarzeckim będącym ichmsciom panom obywatelom, braci naszey, maiąc pewną wiadomosć y zgoła na oko widząc w Wyhonosczach siele za Łahiszynem wiarołomnego nieprzyiaciela moskala, ktory tam bywszy w kilkadziesiąt koni zniszczenie y rozlanie krwi w tey wsi uczyniwszy, nazad pod Lachowicze powrocił, daiąc znać Chowanskiemu o przeprawach do Pinska, gdzie, zapewnie, iako mamy widomosci od tych chłopow, ktorzy w ręku u moskwy byli y przewodzili ich przez błota, że iuż ordinowana czata od Chowanskiego tu do Pinska z pod Lachowicz Moskwy trzy tysiące, ktorzy na nas spiących y prawie o siebie samych zdrowie y substancy swoich cale niedbaiących znagła nie napadli, upraszamy podziesiąte y posełnie prze miłosierdzie Boże, abyście wm. nasi msciwi panowie y bracia, iako na gwałt sami dla siebie et propter cara pignora na dzień czternasty maia, w ten przyszły piątek, do Pinska sami osobami

swemi raczyli się stawić y poczty, tudziesz y piechote, kto z czym może, pogotowiu ze wszelaką gotowoscią. Na ktorym terminie, wprzod unanimiter wszyscy sami dla siebie zdrową radę y consultę uczyniwszy, potym tam za ordinansem dobrym stawali na przeprawach, gdzieby ten nieprzyiaciel, do nas ordinowany, otrzymał impet i repulse; bo ieżeliby wm. nasi msci panowie bracia tego uczynić nie chcieli, tedy ten nieprzyiaciel, czego Boże uchoway, aby sedem belli w Pinsku nie założył y nas wniwecz ogniem, a mieczem nie zniszczył. Uczynicie to wm. nasi m. panowie dla chwały Jego swiętey, domow Bożych, magestatu J. k. m. pana naszego młsciwego, oyczyzny miłey, dla powiatu swego, ktory iescze do tych czas pro posse suo w iakiey kolwiek zostawał czułosci y dbałosci. Podawszy to wmm. naszym msciwym panom y braci do wiadomosci, wiarą, cnotą y miłoscią dla oyczyzny obowiązuiemy, abyscie wm. nasi msciwi panowie na ten termin ze wszelaką gotowoscią y ad consilium y ad arma raczyli przybywać. Przytym z usługami naszemi łasce się wmw naszych msciwych panow y braci iak naypilniey zalecamy. Dat z Pinska, dnia iedynastego maia, roku tysiąc szesćset szesćdziesiątego. Wmw. naszych msciwych panow słudzy powolni: Łukasz Jelski marszałek powiatu Pinskiego, Mikołay Kuncewicz podkomorzy powiatu Pinskiego, Bazyli Albrycht Orda chorąży powiatu Pinskiego. Который универсал до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 358.

№ 132—1660 г. Іюня 10.

Протестація мѣщанъ мѣстечка Долгинова съ обвиненіемъ жида того же мѣстечка Абрама Якубовича и его сына въ томъ, что они привели отрядъ Московскихъ войскъ изъ г. Вильны въ Долгиновъ.

Załowali y obciążliwie opowiadali w niebytnosci w tych kraiach Je-o m. pana Kazimierza Kozła Poklewkiego, stolnika Upitskiego, maiętnosci Dołhinowskiey mieszczanie do powrotu tegoż Je-o m. pana swoiego do tey maiętnosci, mianowicie Jakub Machełbasz Czarnacki woyt stary Dołhinowski, Kondrat Paszkiewicz, Iwan Siemieniucki od wszystkich mieszczan Dołhinowskich na żyda Dołhinowskiego Abrama Jakubowicza y na syna iego Moyżesza Abramowicza o tym, yż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesią· tym, msca Marca dwudzieste-o dziewiątego dnia, będąc tym mieszczanom za nieprzyiacielem Moskalem, ten żyd z synem swoym przybywszy do miasta Dołhinowa, a zniosszy się z nieprzyiacielem Moskalem, w Wilnie będącym, starszym nad wszystkim powiatem Oszmianskim, Daniłem Myszeckim, wyprawiwszy od niego hramote na Dołhinow, a zostawszy w tym roku wysz mienionym w tey maiętnosci Dołhinowie panami, ych ubogich ludzi od tego nieprzyiaciela Moskala utrapionych y zniszczonych do ostatka niszczyć, pustoszyć poczeli, jakoż w tym że roku, msca Kwietnia piąte-o dnia, z Moskalami y s poddziaczym na nich ubogich ludziach mieszczanach y włosci Dołhinowskiey, wymysliwszy wiezienie tyranskie niezwyczayne, porobiwszy kunice żeliazne przy*) . . . . ziem . . . . wies . . . . y na tych ubogich . . . . wymęczyli gotowizną kop tysiąc, po ktorym wymęczeniu tych tysiąca kop miesiąca Kwietnia osmego dnia s tąż Moskwą podbiiawszy kramy z rożnemi towarami

*) Точками обозначены мѣста выкрошившіяся въ актовой книгѣ.

będące, na pułtora tysiąca złotych w napoiach gorzałczanych y rożnych towarach wzioł futrem bobrow czternascie, kosztowali złotych trzysta, na włoczebne temuż Moskalowi za jayca, syry kop sto, za miod y pienke złotych trzysta. A nie ustawaiąc w tyranstwie swoym, ciż żydzi Pawła Mozolia mieszczanina Dołhinowskiego okowawszy do wiezienia zamku Wilenskie-o temuż tyranowi Moskiewskiemu odwiezli, ktory okupuiąc przez Je-o msc. pana Dernałowicza przy(czy)ną od garła prowadzące-o na hak na szubienicę, dali miodu prasne-o miednic dwadziescia, kupuiąc miednicę po kop szesciu, pieniedzmi złotych sto, bobrow cztyry stać sie mogli złotych piąciudziesiąt. O ktore tyranstwo tego żyda Abrama Jakubowicza y syna iego Moyżesza Abramowicza jako ieszcze w niebytnosci Je-o m. pana swoiego maiętnosci Dołhinowskiey dali te opowiadanie swoie do xiąg grockich Minskich zapisać, што естъ записано.

Року тисеча шестсот шестдесятого, мца Июня десятого дня на враде оповедано. А. Танаевский наместник Минскй. Wypis wydano.

Proces mieszczan Dołhinowskich na żydow Dołhinowskich.

Изъ поточной книги Минскаго гродскаго суда за 1654—1694 г. № 11838, л. 14.

№ 133—1660 г. Іюля 1.

Жалоба земянина Симона Галасовича на полковника Александра Русецкаго о незаконныхъ поборахъ съ им. Бездежъ принадлежащаго Виленскому бискупу и обращеніи награбленнаго въ свою пользу.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца июля першого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкаго, Пинского, Гелметского старосты установленымъ. Opowiadał, żałował y w wielkich nieznosnych niżey mianowanych krzywdach y szkodach protestował pan Symon Gałasowicz, namiesnik urzędnika iasnie wielmożnego w Bogu przewielebnego imsci xiędza Jana Dowgiały Zawiszy, z Bożey łaski, stolice apostolskiey biskupa Wilenskiego, proboszcza Trockiego. maiętnosci iegomsci Bezdzieża w powiecie Pinskim leżącey, na imsci pana Alexandra Rusieckiego, mianuiącego się pułkownika J. kr. msci woyska Zaporozskiego, za daniem sobie dostateczney od mieszczan miasteczka Bezdzieża y poddanych rożnych wsi do Bezdzieża należących sprawy o tem, iż iegomsć pan Rusiecki, cale pospolitego y woyskowego w constytucyach seymowych y artykułach woyskowych opisanego przepomniawszy prawa, roku teraznieyszego, tysiąc szescset szescdziesiątego, począwszy ode dnia pierwszego msca Marca, przez ten cały miesiąc Marzec, Kwiecien, May y Jun, aż do miesiąca Jula, rożnych dni y czasow, często y gęsto z pułku swego, na ten czas w Horoycu y Byłkowie zostaiącego, deputatow stanowniczych y companią swoią na maiętnosć Bezdziezską imsci xiędza biskupa Wilenskiego miasteczko Bezdzież y wsi do niego należące nasyłaiąc, a lekce sobie uniwersał iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana W. W. X. Lit., ktorym cale ta maiętnosć Bezdziezska od wszelkich exactij żołnierskich excipowana y ochroniona była, poważaiąc, rożne w tych dobrach na samego siebie przez nasłancow swoych stacyie wyciągaiąc, rożne rzeczy, grabieże biorąc, a to wszytko do maiętnosci pani małżąki swey ieymsci pani Catharzyny Dowgierdowny Rusieckiey, nazwaney Rudy, w powiecie Słonimskim leżącey zaprowadzaiąc, sam iegomosć pan pułkownik w tey maiętnosci Bezdziezskiey ku swoiemu y ieymsci pani małżąki swey pożytkowi na złotych szesć tysięcy polskich uczynił szkody; osobliwie

w tychże maiętnosciach wysz pisanych rotmistrow swoich, iako to pana Czerkasa, pana Kulesze, pana Połowieckiego, pana Suryna, pana Ilinicza, pana Wichorowskiego y innych do kilkudziesiąt setnikow, asawułow, samemu imsci panu pułkownikowi wiadomych z swoiemi przypowiednemi listami na zaciąg posyłaiąc, nieznosne przez nich y companią ich zbieraną po kilka raz to siam to tam krążaiącą w miasteczku Bezdzieżu y wsiach do niego należących ubogim mieszczanom y poddanym bicia, despekty, krzywdy y szkody w zabieraniu zboża, koni, wołow, krow y rożnego bydła, fantow y rożnych rzeczy czyniąc na złotych dziewięć tysięcy polskich w tey maiętnosci Bezdziezskiey, iako o tym wszytkim na osobliwym regestrze szerzey opisano y czasu prawa dowiedziono będzie, uszkodził. O ktore wszytkie szkody w regestrze specifikowane protestuiący imsci xiędzu biskupowi Wilenskiemu czynienia prawem z iegomsć panem Rusieckim pułkownikiem zachowawszy saluae ten swoy na ten czas dał do xiąg zapisać proces. Што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 509.

№ 134—1660 г. Іюля 1.

Жалоба земянъ Пинскаго повѣта Даніила и Ивана Дубенецкихъ на браславскаго подкоморія Стефана Святополка Четвертинскаго о наѣздѣ на им. Могильну, Слонимскаго повѣта.

Prot. pp. Dubienieckich na xcia Czetwertenskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца июля першого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском передо мною Войтехом Зеленским столникомъ и подстаростим Пинским от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого Пинского Гелметского старосты установленым Załowali opowiadali y solenno w wielkiey swey krzywdzie y nieznosney szkodzie iegomsć pan Daniel y pan Iwan Dubienieccy ziemianie iego kr. msci powiatu Pinskiego na oswieconego xiążencia iegomsci Stefana Swatopełka Czetwertenskiego podkomorzego Brasławskiego, opiekuna potomkow zeszłego swiętey pamięci xiążęcia Mikołaja Swatopełka Czetwertenskiego casztelana Minskiego xiążąt Mikołaia y Alexandra Czetwiertenskich casztalanowiczow Minskich w ten sposob, że gdy w roku teraz ydącym tysiąc szesćset szesćdziesiątym nieprziaciel kr. iegomsci y wszytkiey Rzptey moskal s kozakiem następuiąc na panstwo y powiat Pinsky wtargaiąc, pominowszy maiętnosć żałuiących na same miasto Pinsk y wsi tam będące insperatie wpadł, ogniem y mieczem splundrował, w te czasy załuiące ichmsś panowie Dubieniecey iako mogąc tylko z małżąkami y dziatkami swemi dla ominienia tego nieprzyiaciela na ustronę z maiętnosci swey Dubięca w powiecie Pinskim leżącey spendziwszy tylko bydło y sprowadziwszy zboże do wsi swey Mohilney, do Sokołowa w powiat Słonimsky niachali, w tem czasie roku wysz pisanego msca iuni trzydziestego dnia z roskazania oswieconego xzcia iegomsci pana podkomorzego Brasławskiego pan Stanisław Beniecki pan Krzysztof Debecki słudzy y urzędnicy xiążąt ichmsciow, woyt maiętnosci Woroni w powiecie Pinskim leżącey, Kozioł Nikifor boiarzyn, Usłas Michałowicz, Iwan Herela, Małoch Rolkiewicz, Szum z synami boiarowie, Buchlickie strzelcy Perszczykowie z sioła Struhi y inne wszystkie poddani tey włosci Woroniewskiey naiachawszy y naszedszy, pod pretextem moskiewskim y kozackim, mocno gwałtem z rożnym orężem strzelbą y rohatynami iako nieprzyiaciele wpadszy do wsi żałuiących Mohilney w powiecie Pinskim leżącey, gdzie nie zastawszy protestuiących w domach tylko maiętnosć ktorą żałuiące tam sprowadzili

tedy zarazem będące bydło pana Daniela y pana Iwana Dubienieckich wołow s krowami, cielence czterdziescie dwornych, a krow chłopskich także cielencich piętnascie, każdy woł płacony po kop dziesięciu litewskich, a krowa każda kupiona po kop osmiu także litewskich zabrali, przy ktorym zabraniu wołow zboża co nalezli w gumnach y poddanych młoconego na wozy zabrawszy, wieś samo Mohilną spustoszywszy ogniem, chałupy y gumna ze wszystkim popalili y w niwiecz funditus obrocili, te woły y krowy y zabrane przez nich żboże do maiętnosci xiążęcia iegomosci Woroniey zaprowadzili y żałuiących osob do ostatniey zguby przywiedli, przez ktore zabranie bydła, zboża, spustoszenie y spalenie tey wszystkiey wsi żałuiące szkoduią sobie oprocz bydła, zboża na dwa tysiąca złotych polskich, tedy o to wszytko iako się wyżey pomieniło chcąc ichmsc panowie Dubienieccy prawem czynić y tego wszystkiego na xiążencu Jegom. panu podkomorzym Brasławskim y maiętności Woroniach requirować, zostawiwszy sobie salwe dla uczynienia szerszcy protestacy, na ten czas prosili aby to do xiąg grodu Pinskiego przyięto y zapisano było Што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 511.

№ 135—1660 г. Іюля 2

Универсалъ хоружаго Пинскаго Василія Альбрихта Орды съ предписаніемъ всѣмъ шляхтичамъ Пинскаго повѣта собраться на 4 іюля въ Пинскъ, съ полнымъ военнымъ снаряженіемъ, для выступленія противъ московскихъ казачьихъ войскъ.

Akt. uniwersału iegom. p. chorążego Pinskiego na ziazd na dzień 4 Jullij.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца июля второго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским столъником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого Пинского, Гелметского старосты установленымъ, его млст пан Базылей Албрыхтъ Орда, хоружый повету Пинского, универсалъ свой до книг кгродских Пинских ку актыкованю подал, в речы нижей в нем выражоной писаный тыми словы:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym w Bodze przewielebnym, wielebnym zacnie urodzonym ichmm panom dygnitarzom urzędnykom ziemskim grodskim, rycerstwu, szlachcie y wszytkim powiatu Pinskiego Zahorodzkiego y Zarzeckiego traktow obywatelom moim wielce msciwym panom y braci powolne moie zaleciwszy usługi; swieżo mię rzetelna od pana Matusowicza urzędnika Dawydgrodzkiego y innych z tamtego uchodzących kraiu doszła przestroga y wiadomosć, iż kozacka przeciwko I. k. m y Rzptey rebeliiuiąca swawola w swoiey zawziętey nieustaiąc impraezie z wiarołomnym nieprzyiacielem moskwicinem swoie złączywszy siły, iedni w kilku tysięcy z nieiakims Pilipczą od Bereznicy przez Horyn przeprawiwszy, a drudzy zaś z nieiakims Szydłowskim w kilkuset moskwy do Turowa przybywszy, z obu stron tak od Bereznicy iako Turowa y Grodka po Stolin y daley puszczaiąc czaty, miasta y wsi iako to Wysock, Terebezow y inni iuż ku Pinskowi bliżey ogniem y mieczem tyransko funditus plondruią y daley (czego im Boże nie pomoż) grasuiąc isć zamyszlaią, zaczem z należney moiey functiey to do wiadomosci wm. m. m. p. donosząc, wielce upraszam, abyście wm. m. m. pp. w swoim obowiązku y powinney ku oyczyznie poczuwaiąc się usłudze, dla całosci oney, samych siebie bezpieczęstwa y ostatniey ostatnich kątow naszych ruiny do miasta I. k. m. Pinska wszyscy kto się ieno szlacheckiego tytułu sczyci praerogatiwą na dzień czwarty Jula praesentys pod chorągiew powiato-

wą zgromadzić y spolnie z sobą iakobyśmy od takowych incursy nieprzyiacielskich securi zostawać mogli, in armis stawać raczyli, o co y po setnie upraszaiąc wmw msciwych panow onych że mię z moią powolnoscią iako naypilniey zalecam łasce. W Pinsku, dnia wtorego Juli, anno tysiąc szesćset szesćdziesiątego. У того универсалу подпис руки тыми словы. Waszmosciow mych msciwych panow we wszem powolny brat y sługa Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Который универсал за поданемъ его до книг кгродских Пинских есть уписанъ.

Изъ актовой книги Пинскаго год. суда за 1660 г. № 13012 л. 5'2.

№ 136—1660 г. Іюля 6.

Жалоба земянина Михаила Юршевича на Слуцкаго капитанъ-лейтенанта Шелинга о захватѣ его движимаго имущества и оскорбленіи чести, когда онъ прибылъ въ Слуцкую крѣпость, спасаясь отъ непріятельскихъ войскъ.

Żałował y obciążliwie się oswiadczał pan Michał Jurszewicz, ziemianin Jego Kro. Mosci wdztwa Wilenskiego na Jego msci pana Szelinga kapteyleytnanta garnizonu Słuckiego o to y takowym sposobem, isz w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szescdziesiątym, msca Juny dwudziestego osmego dnia, będąc zawoiowany od nieprzyiacielia pomieniony pan Jurszewicz zostawał iako poimaniec w pułku Zmiiowym, gdzie żałuiący upatrzywszy czas sobie po temu ujezdzał do fortecce Słuckiey, wziąwszy od nieprzyiaciela nie mało rzeczy, zdrowie swoie unosił, z wozami, z konmi y przybywszy do Słucka według zwyczaiu szedł do jego msci pana Frydrycha commendanta Słuckiego, gdzie przeiąwszy na ulicy pomieniony pan Szyling pomienionego wysz żałuiącego pana Jurszewicza, mimo wiadomosć pana commendata pana Frydrycha, samego żałuiącego dał do wiezienia, a konie wszytkie, wozy, skrzynie, szkatuły z pieniędzmi, z ruchomemi rzeczoma do siebie czeladzi swoiey pod regimentem swoim będącey zabrać gwałtownie rozskazał, snadz maiąc o tym wiadomosć, że sam miał commendatem na Słucku zostawać. Ktore konie, wozy, rzeczy, pieniądze na osobliwym regestrze czasu prawa spisane y dowodzone będą. A trzymawszy żałuiącego przez cały tydzień w wiezieniu y widząc onego być niewinnego, z więzienia samego żałuiącego wypuscił, a te wszytkie rzeczy żałuiącego gwałtownie niesłusznie y nieprawnie zabrane, konie, wozy y cokolwiek w nich było przy sobie samym zadzierżał, czeladz iedną żałuiącego w więzieniu zatrzymał, a drugich precz wypuscił. W czym wszytkim żałuiący maiąc wielką szkodę y cierpią w niewinnosci niemałą obelgę y honoru swego urodzonego szlacheckiego zniewagę, a chcąc z nim panem Szylingiem tam, gdzie do tego prawo drogę ukaże, czasu słusznego prawnie czynić y mowić, a swey szkody i obelgi dochodzić, dał tę żałobę y opowiadanie swoie do xiąg spraw grodzkich wdztwa Minskiego zapisać, што ест записано.

Року тисеча шестсотъ шестдесятого, мца Июля шостого на ураде оповедано. Александеръ Танаевски наместъникъ Минъски. Wypis wydano.

Proces pana Michała Jurszewicza na imsci pana Szelinga kapitan-leytnanta na Słucku.

Изъ поточчой книги Минскаго гродскаго суда за 1654—1691 г. № 11838, л. 25.

№ 137—1660 г. Іюля 9.

Протестація мѣщанъ м. Долгинова на жидовъ того же мѣстечка объ участіи ихъ въ дѣлѣ нападенія отряда Московскихъ войскъ на означенное мѣстечко.

Żałowali y obciężliwie opowiadali w niebytnosci w tych kraiach je-o m. pana swoiego je-o m. pana Kazimierza Kozła Poklewskiego, stolnika Upitskiego, maiętnosci Dołhinowskiey mieszczanie do powrotu tegoż je-o m. pana swoiego do tey maiętnosci, mianowicie Fiedor Mietelnikowicz, Ostapko Ilkowicz y Maxim Iwkowicz od wszystkich mieszczan Dołhinowskich, a zabitych osob niżey mienionych pozostali mianowicie: Andrzey Buymin, syn Pawła Buymina pozostały po niebosczyku oycu swym, Hasia Deylidzicha żona Wasilia Jilkowicza po zabitym mężu swoym, Filip Kapieha pozostały po zabitym bracie swoym Andrzeiu Kapiezie na żyda Dołhinowskiego Abrama Jakubowicza syna iego Moyżesza Abramowicza o tym, yż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiątym wziowszy wiadomosć, iż woysko je-o Kro. Msci pana nasze-o miłosciwe-o woysko nieprzyiacielskie Moskiewskie pod Połonką szczęsliwie zniosło mianowicie Chowanskiego, maiąc wielką krzywde od tych żydow, protestuiące s posrzodka siebie do grodu Minskiego już oswobodzonego posłali trzech mieszczan, o czym wziowszy wiadomosć ciż żydzi od tegoż Moskalia w Wilnie będące-o, nabrawszy Moskwy po rożnych miasteczkach y niedobitkow s pod Liachowicz uchodzących, nie przestaiąc w przedsiewzieciu swoim w złym zapamiętałym umysle swoym pod ow czas, to iest . . . . *) mieszczanie Dołhinowscy . . . . . . z rożnych sioł od . . . . będącym s taborow y ku . . . . . . wysz mienionym msca Juny dwudziestego . . . . ego dnia, według pochwałek swoych przed tym uczynionych za Moskwą, obiecuiąc mieszczan Dołhinowskich wyscinać, ogniem domy ych popalić, napadszy z nieprzyiacielem Moskwą konno y pieszo w nocy na to miasto Dołhinowskie, okrzyk, hałas, strzelenie uczynili, w ktorym napadnieniu mieszczan Dołhinowskich trzech zabito, mianowicie Pawła Buymina, Wasilia Ilkowicza, Andrzeia Kapiehe, y gdyby nie było zgromadzenia rożnych obcych ludzi włosci, miasto by Dołhinow wysiekli y ogniem wypalili, ktorych nieprzyiacioł Moskwe obronną ręką zaledwo z miasta wyparli. O co na tych żydow iako pryncypałow y wodz w tey czaty Moskiewskiey, okazawszy jenerałem trupy pobitych mieszczan na urzędzie zamku Minskiego, przez tegoż jenerała powiatu Oszmianskiego Symona Sosnowskiego prezentowali, zachowuiąc wolne mowienie je-o mci panu swoiemu, dali te opowiadanie zapisać do xiąg grockich Minskich

Пры которомъ оповеданю ставшы очевисто енералъ его кор. млсти повету Ошменского Сымонъ Сосновский, прызналъ квит свой реляцийны въ тые слова писаны: Ja Symon Sosnowski jenerał je-o Krol. Msci powiatu Oszmianskie-o, zeznawam tym moym reliacyinym kwitem, yż w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szesćdziesiątym, msca Juliy czwarte-o dnia z stroną szliachtą, panem Janem Piotrowiczem, a panem Krysztophem Zaleskim będąc mnie użytym od mieszczan Dołhinowskich Fiedora Mietalni . . . . . . stapha Ilkowicza, Maxima Iwkowicza do mia . . . . . . w powiecie Oszmianskim leżące-o, w ktorym . . . . mieszczan Dołhinowskich . . . . postrzelonego, drugiego . . . . nego w głowie ran trzy ciętych, ręka prawa . . . . ucięta, na trzecim Andrzeiu Kapiezie rane w szyy stylu ciętą, na głowie samym ciemieniu rana aż do mozgu, w kramach drwi powysiekane, na Wilenskiey ulicy w Dołhinowie domow dwa podpalonych. Ktore to zabicie tych mieszczan na ten czas niemaa

*) Точками обозначены мѣста выкрошившіяся въ актовой книгѣ.

gromada ludzi będących w rynku Dołhinowskim mienili być stałe za naprowadzeniem od żydow Dołhinowskich Abrama Jakubowicza y Moyżesza Abramowicza czaty Moskiewskiey. A tak ia ienerał com widział y słyszał, to wszystko na ten moy relaciyny kwit spisawszy, za pieczęcią y s podpisem ręki mey, także za pieczeciami strony szliachty na ten czas przy mnie będącey ku zapisaniu do xiąg grockich Minskich podał. Simon Sosnowski jenerał je-o Krol. msci powiatu Oszmianskie-o ręką swą.

Року тисеча шестсотъ шестдесятого, мца Іюля девятого дня на враде ооповедано и тогожъ дня и енералъ повету Ошменского Сымонъ Сосновский очевисто прызналъ. А. Танаевский наместникъ воеводства Минского. Wypis wydano. Widimus wydano. Proces panow mieszczan Dołhinowskich na żydow Dołhinowskich.

У того квиту пры печатех подписъ руки енералское тыми словы. Которое оповеданье и очевистое сознанье енералское до книгъ (кгрод)скихъ Минъскихъ естъ записано.

Изъ поточной книги Минскаго гродскаго суда за 1651—1694 г. № 11838 л. 31—32.

№ 138—1660 г. Іюля 10.

Заявленіе земянина Іосифа Пригоцкаго о захватѣ Московскими войсками его движимаго имущества въ лѣсу близъ им. Усы, Пинскаго повѣта.

Żałował y opowiadał ziemianin .... Jozeph Przygocki o tym, yż co w roku tysiąc szesćs .... Moskwicin, a mianowicie Chowanski z niemałą potęgą nastąpiwszy, wszystko xięstwo Litewskie pustoszył, a osobliwie w woiewodztwie Minskim czaty onego, incursye częste czyniąc, ogniem y mieczem plądrowali, ludzie iedne w płon zabieraiąc, a drugie zabiiali. a gdy tenże Chowanski pod Lachowiczami stał obozem, dobywaiąc onych, y gdy stolnik iakowyś Moskiewski s pod Lachowicz do Moskwy powracał, ktorego kilka chorągwi Moskiewskich przez woiewodztwo Minskie prowadziło, o czym wziąwszy wiadomość obywatele woiewodztwa Minskiego, obawiaiąc się, aby do ostatka od chorągwi Moskiewskich zgubieni nie byli, rożni rożno ukrywali, gdzie żałobliwy im. p. Przygodzki uchodząc od tego nieprzyiaciela, aby sie iako kolwiek od nich mog ukryć. do lasu z konmi y wozami y ze wszytką swoią ruchomoscią, niepodaleku domu swego maiętności Usy będącego ziachał, tam że za poimaniem postronnych ludzi, a za naprowadzeniem Moskwy do tego lasu na tabor napadszy w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szesćdziesiątym, msca Junii dwudziestego szostego dnia, wprzody samego pana Przygodzkiego ułapiwszy zbili, zmordowali y mało na smierć nie zamęczyli, gdzie y koni z wozami y ze wszytką ruchomoscią, cokolwiek na tych wozach skrzyni, ochędostwa y ruchomosci było, zabrali, miedzy inszemi w teyże skrzyni fastykuł spraw, w ktorym fastykule od Je-o msci xiędza Adama Przygodzkie-o plebana Pierszayskiego zapis według prawa sprawiony na złotych tysiąc na dodanie na folwark Usy Kiernożykowszczyzna Je-o mci panu Jozephowi Przygodzkiemu dany, przy tym oblig Jana Woyciechowicza woyta Swierżenskiego na złotych tysiąc nieboszczykowi Je-o msci panu Piotrowi Przygodzkiemu rodzicowi żałobliwego służący, oblig pana Filipa Żydowicza p-u Jozephowi Przygockiemu na złotych pięćdziesiąt służący, na ktory oblig pan Żydowicz nic nie winien, gdyż się uiscił, przy tym quity poselskie dawne, poborowe, popisowe y podymnego, oblig pana Gnatowskiego na złotych siedmsett panu Piotrowi Przygodzkiemu rodzicowi żałobliwego służący, ktore to wszytkie sprawy w tym fastykule będące przez nieprzyiaciela Moskwicina z konmi y wozami są zab ..... Je-o mc pan Jozeph Przygodzki ponosząc wielką szkodę przez

n(ieprzyiaciela Moskwi)cina w zabraniu pomienionych spraw . . . . . trudnosci dał tę na ten czas . . . . grodzkich Minskich zapisać.

Року тисеча шестсотъ шестдесятого, мца Июля десятого дня на враде оповедано. А. Танаевски наместникъ Менски. Wypiś wydan.

Proces Jmc pana Jozepha Przygodzkie-o o poginienie spraw.

Изъ поточной. книги Минскаго гродскаго суда за 1654—1694 годы № 11838, л. 33.

№ 139—1660 г. Іюля 10.

Заявленіе земянина Яна Хрѣновскаго о нападеніи Московскихъ войскъ на им. Дольскъ. Пинскаго повѣта.

Manifestacya p. Chrzanowskiego o rabowanie od kozakow y Moskwy.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесятого, мца июля десятого дня.

На враде кгродъскомъ, в замъку господарскомъ Пиньскомъ, передомъною Войтехомъ Зеленьскимъ, столникомъ и подъстаростимъ Пиньскимъ, отъ велможного его милости пана Яна Кароля Млоцъкого, Пиньского, Гелметъского старосты установъленымъ, protestował y opowiadał na urzędzie grodzkim Pinskim ziemianin iego krolewskiey msci woiewodstwa Kiiowskiego, iegomość pan Jan Chrzanowski, na ten czas urzędnik maiętnosci Dołskiey, w Pinskim leżącey powiecie, o to y takowym sposobem, iż gdy w roku tysiąc szesćset szesćdziesiątym, na wiosnę, przed swiętym Janem swięcie rzymskim, kozacy z moskwą nieprzyiacielskim rozboyniczym sposobem na Pinskie miasto napadszy, same miasto, klasztory, domy Boże wyrabowali, mieszczan ludzi w nim nie mało nakaleczywszy, inszych dusze pozbawili, skąd na rożne mieysca od Pinska do miasteczek, sioł y do dworow szlacheckich, iako nieprzyiaciel dla raptu a pastwienia się nad ludzmi zagony puscił, gdzie pomienionego roku tysiąc szesćset szesćdziesiątego, w dzień dwudziesty siodmy Juniy, pusciwszy pomieniony kozak z moskwą iednę czaty na Janow przez Hniewczyce, goscincem z Litwy na Wołyn prowadzącym, aż do Dołska za niekturą szlachtą, z maiętnoscią swą za rzekę Prypeć uchodzącą, tamże przy samym goscincu y do dworu Dołska maiętnosci wielmożnych iegomosci pana Kazimierza Krasickiego hrabi y ieymosci paniey Barbary Naruszewicowny, podskarbianki wielkiego xięstwa Litewskiego Krasickiey, gromada kozactwa z moskwą wpadszy, strachu, trwog we dworze y we wsi nadziaławszy, w szpichlerzach, piwnicach, schowaniach zamki poodbiiali, kolasę protestuiącego pana Chrzanowskiego, ktora w tymże dworze Dołsku ze wszystkim iako uchodzić za przewoz przed nieprzyiacielem włożona była, zrabowali, konia przyniey wzięli, sam pan Chrzanowski z tak nagłego a niespodzianego napadnenia nieprzyiacielskiego w iednem tylko żupanie tyłem przez sad zaledwo z duszą na błota uszedł, w tey kolasie w skrzyni złożonych sukien falendyszowych parę, bandolet, pistoletow parę, szable, gotowych pndzy złotych polskich sto trzydzieścic, czapek falendyszu przedniego dwie, iednę garłową, drugą zawoykową y drobiazgow niemało te hultaystwo wzięli, osobliwie skrzynkę ze wszystkimi papierami, regestrami od początku zawiadywania gospodarstwa protestuiącego w maiętnosci Dołsku do czynienia liczby sporządzonymi przychodow, roschodow, wydatkow z gumiennych y pieniężnych, cynszowych y podymnych przychodow z przysiołkow do maiętnosci Dolskiey przysłuchiwaiących, z dani miodowey dwornych pszczoł y innych rożnych rocznych tey maiętnosci Dołskiey prowentow od roku tysiąc szesćseth pięćdziesiąt pierwszego, aż do roku teraznieyszego tysiąc szesćset szesćdzie-

siątego, tamże kwity ichmciow panow poborcow powiatu Pinskiego oddawania przez ręce protestuiącego z Dołskiey y Uhrynickiey maiętnosci podymnych pieniędzy, kwity popisowe stawienia pocztu czasu pospolitego ruszenia z tychże wysz mienionych maiętnosci, kwity y listy priwatne, za ktoremi na roskazanie ichmsci panstwa swego lat y dni rożnych zboża, mąki, miody, słody, masło, syry, pieniądze do szkatuły ichmsciow samych y na inne prawne roschody ichmosciow, bydło, wieprze od roku tysiąc szescset pięćdziesiąt pierwszego aż do roku tysiąc szesćset szesćdziesiątego iako urzędnik wydawał, te tedy skrzynkę ta czata kozacka z moskwą rozbiwszy, a nic w niey kromia tych papierow więcey nie znalazszy, tamże na mieyscu spalili, a drudzy do przewozu na szlapach do rzeki Prypeci, rozumieiąc na tym przewozie szlachty uchodzącey nie mało pogonić skoczyli, przeto protestuiący pan Chrzanowski po takowym nagłym nieprzyiacielskim rapcie tylko przy szczegulnym zdrowiu zostawszy się, uchodząc iakowego od ichmsci panstwa swego porozumienia, aby iakie obwinienie od ichmosciow sławie dobrey y honorowi onego szlacheckiemu tak u ichmsci panstwa swego iako y u dobrych ludzi względem potracenia tych quitow, regestrow liczby sporządzoney w czasie przyszłym nie szkodziło, gdyż nieraz protestuiący pan Chrzanowski, poki do tak nagłego raptu nieprzyszło, o wysadzenie przyiaciela, o wysłuchanie liczby co rok za wysz mienione lata sam przez się, przez kapellany y zacne ludzie upraszał, chcąc się wyrachować y z domniemania u ichmsci państwa swego oczyscić y z tego co miał sobie powierzonego wyliczyć, a oraz y za urząd podziękować, a ichmosć to odiazdem prędkim z Dołska, to trwogami częstymi od kozakow y tatar, to nieuspokoieniem praw z rożnymi ichmosciami w Koronie y w Litwie zaczętemi y innymi mnogimi zwlekali tę liczbę przyczynami, powiadaiąc, iż to nie ucieczе, byle by regestra do liczby gotowe były. Te opowiadanie swoie iak prędko po tak niespodzianym od nieprzyiaciela przestrachu mogł przysć do recollecty, dał do xiąg zamkowych zapisać, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 531.

№ 140—1660 г. Іюля 12.

Заявленіе хоружаго Пинскаго повѣта Василія Альбрехта Орды о неоднократныхъ нападеніяхъ обывателей Туровской волости и Туровскихъ мѣщанъ на селеніе Тывровичи.

Prot. iegom. p. chorążego Pinskiego na Turowcow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятого, мца июля дванадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехом Зеленскимъ, столникомъ и подстаростим Пинскимъ, од велможъного его млсти пна Яна Кароля Млоцкаго, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował, opowiadał y soleniter protestował iegom. pan Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego, na pana Biiała, pana Masła, pana Raia y inszych ziemian także mieszczan y włosć Turowską o tym, iż ci ziemianie, mieszczanie y włosć Turowska, maiąc z dawnych czasow na żałobliwego iegomsci pana chorążego rankor, po kilka razy na maiętnosć iegomsci Tywrowicze, w powiecie Pinskim leżącą, z kozakami ukraynnemi naieżczaiąc, konie, bydło, stado, maiętnosć rozną brali, dwor samy ze wszytkim budowaniem ogniem spalili, o co osobliwe procesa do xiąg zaniesione są, iakoż roku teraznieyszego, tysiąc szescseth szescdziesiątego, msca Juli czwartego dnia, gdy moskwa s kozakami za powodem pomienionych ziemian, mieszczan y włosci Turowskiey do miasta Pinska przez rzekę Pine szturmem się dobywali, a będąc po-

kilkakrotnie na teyże rzece przez protestuiącego iegomsci pana chorążego y niektorych, ichmsci panow obywatelow, przy chorągwie powiatowey na ten czas będących, s poranku aż do samego zachodu słonca zatrzymany, a gdy protestuiący iegom. pan chorąży, nie mogąc wytrzymać tak wielkiey potędze nieprzyiacielskiey, zaledwo zdrowie swoie z drugiemi ichmsciamia uniosł, a potym ten nieprzyiaciel moskwicin z kozakami y s temi ziemianami włoscią Turowską do miasta Pinska wpadszy, miasto, koscioły, cerkwie Boże ogniem popalili, kapłanow, szlachtę, szlachcianek, mieszczan kogo ułapali, iednych tyransko męczyli, pozabiiali, drugich w niewolą pobrali, a znowu nazad powracaiąc ciż ziemianie, mieszczanie y włosć Turowska z moskwą y kozakami dwory, wsi wszędzie ogniem w popioł obrocili, gdzie y na maiętnosć protestuiącego iegomsci pana chorążego, nazwaną sioło Tywrowicze y folwark Osowce, w powiecie Pinskim leżące, napadszy, tamże w tey wsi Tywrowiczach y folwarku Osowcach co kolwiek maiętnosci, koni, bydła, owiec znalezli, to wszytko ci ziemianie, mieszczanie y włosć Turowska zabrali, a potym odchodząc samą wieś Tywrowicze, folwark y wieś Osowca ogniem do szczętu spalili y wniwiecz obrocili y szkody na złotych polskich dziesięć tysięcy uczynili. O ktore popalenie tego folwarku y wsi iegom. pan chorąży Pinski chcąc prawem czynić, dał tę opowiadanie y żałobę swą do xiąg grodzkich Pinskich zapisać, што за поданемъ през пна Вишневского слуги его млсти пна хоружого повету Пинского ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. 13012 л. 537.

№ 141—1660 Июля 13.

Универсалъ гетмана великаго княжества литовскаго Павла Сапѣги съ изложеніемъ военныхъ дѣйствій на Волыни и Полѣсьи и приглашеніемъ составлять отряды для обороны отъ возможныхъ нападеній непріятеля.

Akt. uniwersału iegom. p: hetmana na zgromadzenie.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцать пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленским, столником и подстаростимъ Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкаго, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсал од его млсти пна гетмана великого вел. княз. Лит., ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано тыми словы:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim y rycerstwu, szlachcie y wszystkim powiatu Pinskiego obywatelom, moim młsciwym panom y braci, Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman Wielki W. X. Lit. po zaleceniu powolnosci moich donoszę do wiadomosci, za wzięciem pewney przestrogi de imminenti na powiat wmw. m. m. panow periculo, ktore po wszytkim grassuie Wołyniu, ogniem y szablą stan szlachecki znosząc, że taż rebellis manus przy moskiewskich posiłkach w powiecie wmw. m. m. panow, lud scinaiąc, w popioł wszytkie obraca fortuny, życzyłbym in instanti pro solita cura, prouiduiąc saluti wmw. mm. panow corresponduiącą temu impetowi z woyska W. X. Lit., zemknąć resistentią, y lubom iuż in viscera Białey Rusi insimul z iegomscią panem woiewodą ruskim z woyskami wtargnął, posyłam iednak pięć chorągwi dragonskich, zwyczayny też wm mm. panowie saluo na nie się podaię sposob, abyscie do Jkmsci, ktory rozumiem, że do

tych czas koło Włodzimierza z swoim zostaie woyskiem, aby w Polesie pułk iaki y drugi ordinował posłali, a samym w gromadzie nemine excepto, kto się kolwiek szlachcicem bydz szczyci, przy dobrym porządku z powinnosci szlacheckiey zostawać, gdyż zatrzymuiąc te nieprzyiacelskie impety, ktore y około Bobruyska wywiera rebellia kozacka, musiałem tam ordinować imsci pana sędziego ziemskiego Mozyrskiego, pułkownika J. k. msci, ad resistendum z częscią ludzi pułku iego, atendit rebus w. m. w. m. m. panow imć pan Jasinski commendat, poddanych też, iako y nieprzyiaciel czyni, przydawszy im ludzi służałych do gromady zbierali, rozumiem, że y ci, będąc ogniem y przez miecz zniszczeni, zechcą także strat swoich y zaboystwa wetować. Ja per amorem patriae dla dobra samychże w. m. w. m.m. panow życzę, aby kożdy sub paenis lege publica sancitis chciał zostawać w zwyczaynym porządku w gromadzie, boć pewnie ten nieprzyiaciel seuiendo surowie nie mysli folgować nikomu, woyska szczęsliwie z łaski Bożey zaczęte dzieło prosequi muszą. Dan w obozie pod Naczą, dnia trzynastego Juliy, anno tysiąc szescset szescdziesiątego. У того универсалу при печати притисненой подпис руки тыми словы: Paweł Jan Sapieha, wwda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Который тот универсал за поданемъ его до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 583.

№ 142—1660 г. Іюля 18.

Заявленіе земянина Андрея Шоломицкаго объ опустошеніи Московскими войсками им. Шоломичи Пинскаго повѣта.

Manifestacyia p. Szołomickiego na moskwę o spalenie.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятого, мца июля осмнадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарском Пинском, передо мъною Войтехомъ Зеленскимъ, столником и подстаростим Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, żałował, opowiadał y płaczliwie swoią pan Andrzey Kostantynowicz Szołomicki, ziemianin Jk.m. powiatu Pinskiego zanosił w ten sposob y o to manifestatią, iż gdy wiarołomny nieprzyiaciel moskwicin z rebelliuiącym krolowi panu y Rzptey swawolnym kozakiem, z ktorymi złączyli się i Turowscy mieszczanie y włosć Turowska, tak też y mieszczanie Dawydgrodeccy y włosć Dawidgrodecka, w powiat Pinski od tegoż Turowa Polesiem wtargnąwszy, rozne roznym ogniem y mieczem działali tyranstwa y ruiny, iakoż y na wieś Szołomiczy, w powiecie Pinskim leżącą, w roku teraznieyszem tysiąc szescseth szescdziesiątym, msca Juli osmego dnia, gromadnie ynsperate napadszy, rożney conditiey ludzie, iednych tyransko męczyli, na smierć pozabiiali, drugich w niewolą zabrali, domy wszystkie, między ktoremi y dom protestuiącego ze wszystkim dwornym y gumiennym budynkiem, dobytkiem y zbożem młoconym y nie młoconym funditus spalili, syna protestuiącego Benedykta Szołomickiego w niewolą zabrali, a samego protestuiącego ułapiwszy, okrutnie tyransko poty, aż na swoie dobro y zchowanie, przy wsi teyże Szołomiczach będące, nawieść y onę powiedzieć w błocie musiał, męczyli, tyranizowali, gdzie w tym schowaniu protestuiącego pndze gotowe, złoto, srebro, szaty, ochędozstwo męskie, białogłowskie y wszystkie dobro protestuiącego ogułem zabrali, sprawy, przywileia, listy, zapisy wieczyste y zastawne na maiętnosciey Szołomicz, Tupczycz, Boryczewicz y Łozicz częsci, obligi na rozne długi, kwity woienne popisowe, poborowe y podymne y inne rożne sprawy iedne poszarpali, drugie w wodę powrzucali,

pomoczyli y w niwecz obrocili, z ktorych lubo żałuiący część onych y pozbierał, pie częci poodmokali y wniwecz tak, iż niektorych y wyczytać nie może, poobracali, konie, bydło, owce żałuiącego pobrali y nieznosną uczynili szkodę. Żałuiący tedy tak dla wielkiey potrzeby y czasu przyszłego, iako też y ieżeliby się co ruchomey maiętnosci, spraw alboli też z koni, z bydła, owiec gdzie pokazało, prawem czynić sobie wolnosć zachowawszy, dał tę swoią na ten czas do xiąg grodzkich Pinskich zapisać manifestacyią. Przy ktorey stanowszy oczewiscie Jan Ankudowski, ienerał powiatu Pinskiego, relacyią swoią zeznał tymi słowy:

Ja Jan Ankudowski, ienerał powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym kwitem. iż roku teraznieyszego tysiąc szesceseth szesćdziesiątego, msca Juli piętnastego dnia, z stroną szlachtą panem Hrehorym Kołbem, a panem Iwanem Chomiczem, byłem użyty od pana Andrzeia Konstantynowicza Szołomickiego do wsi Szołomicz, w powiecie Pinskim leżącey, tamże za obwiedzieniem y okazaniem, gdzie dwor y gumną iego było, tylko popioł a piecyska oglądałem, tamże skrzynie, szkatuły, rożne schowanie y naczynie poszczepanę, potłuczonę widziałem, w ktorym rożne rzeczy, dobytki y sprawy iako w manifestacyey szerzey opisano, pan Szołomicki od moskwy, kozakow, od Turowcow, Dawyd horodczan pobrane y te spalenie w roku teraznieyszym tysiąc sześcseth szesdziesiątym, msca Julli osmego dnia bydz stałe mianował y mną ienerałem y stroną szlachtą swiadczył. Na co ia ienerał y ten moy rellacyny kwit porządkiem prawnym zeznawam. Pisan ut supra. Jan Ankudowski ienerał ręką. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских есть уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. гродск. суда за 1660 г. № 12012 л. 561.

№ 143—1660 г. Іюля 20.

Заявленіе зем. Александра Плескачевскаго объ участіи въ оборонѣ Мстиславскаго замка отъ московскихъ войскъ, при чемъ были утрачены имъ всѣ документы и имущество и онъ самъ попалъ въ плѣнъ.

Земянин его кр. мти воеводства Мстиславского Александер Ялзевич Плескачевски жаловал и обътежливе з великим жалем оповедал о том и таковым способом, иж што в року прошломъ тисеча шестсот петдесят четвертом за наступенем вероломного неприятеля, цара Московского, з войною на панство короля пана нашого милостивого, замки пограничные, а за данем нам ведомости через универсал его кр. млти и ксенжетя Радивилы, на тот час гетмана великого князтва литовского, упоминаючы нас сурове, абы жаденъ не важылсе от замков своих отбегат под срокгим каранемъ, под одебранем маетности, под виною вины выволанем с панств нашых, на што все панове обывателе воеводства Мстиславского згодне позволившы, в лявдумъ списавшы, а до города Мстиславского з жонми, з детми, з спрами и зо всими маетностями зехавшы спровадили, где за прыступенем потужного войска московского з боярином князем Алексеем Трубецким, князем Коракиным, князем Долгуруким, князем Пожарским и Измайловым, гетманами и полковниками, которым отпору дат не могли и до Мстиславля далисе облеч в в паркане и городе Мстиславским, дожидаючи отсечы, два штурмы потугом великого войска цара Московского и срокгим фортелем отважне выпрамели, также и на розговорах подежчаючи под город, великие дары и волности обецывали, которым они сурове отповедаючы за господарство короля пана нашого милостивого и всю реч посполитую . . . здоровя своего з жонами и з детми и зо

всеми маетностями кровю печатоват обецывали, где за третим отважнымъ штурмом з огнями и з иншыми приправами великим коштом належытыми паркан и город Мстиславски запаливши, людей так шляхту, яко мещан и мужиковъ, нефолкгуючы маленким детем и белым головам, тыранско выстинали, в паркане и в городе дворы до щенту выпалили, а в малой личбе шляхту и мещанъ для языковъ в полон брали и в нижние далекие города за Москву заслали, гдѣ онъ пан Плескачевски пострадавшы братю, сострь и всее маетности, а самого взяли до везеня и зослали до Астарахани, с которого везеня Бог его Дикими Полями вынес, справы в тот час в року выш помененом, врочищом в городе Мстиславском, погорели, алболи теж неприятели забрали, привилеи, атестацыя суду головного трыбуналного, вывод шляхетства и купъчые признаные з интромисиями на разные маетности вечыстые, на Робунов, Чернилова назване Селищи и ...ово, от пана Василя, пана Яроша и пана Миколая . . . деров Туровских на село Селищи от пана Василя . . . . ры и пана Стефана Воронца, на село Варпавино от пана Петра Ставского, а на селищо Московское от пана Войтеха Свентицкого и малжонки его мсти, делчые с паны Дед. . . и межы паны Плескачевскими братею рожоною и в селе Селищах Викгурами и с паном Стефаном Воронцомъ и лист делчы села Ворновина з розными участниками и декрета требуналские небожчика пана Ми . . . Плескачевского отца его запрысежоные на пана Александра и пана Сидора Соколова и его млти пана Олбрыхта Техановецкого о присужене службы Млиновски и не малые всказы на маетностях их в селе В. . . . у воеводстве Мстиславском лежачие и иных . . . и объликговъ на розных людей которы, су . . . . на реестре показат готов будет, а теперей скор . . . стю з рук неприятелских сю протестацыю до в. . . . шого Минского доносит и просит, абы было записано.

Року тисеча шестсот шестдесятого, мца июля двадцатого дня оповедано на враде. Александер Танаевски наместникъ Мински.

Изъ поточной кн. Минскаго гродскаго суда за 1654—1694 гг. № 11838, л. 108.

№ 144—1660 г. Іюля 20.

Заявленіе земянъ Пинскаго повѣта Плотницкихъ объ обидахъ и притѣсненіямъ со стороны обывателей Туровскаго повѣта.

Prot pp. Płotnickich na Turowcow.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленскимъ, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, панове Семен Гораин, Федор Петрович, Григорей Рафалович, Григорей Матфеевич Кохно, Семенович Плотницкие и пнове Иван Качановский и Василей Карпович Стаховский оповедане свое на писме с подписами руко своих до книг кгродских Пинских подали тыми словы:

Млстивый пне враде кгродский Пинский. Мы, я Семен Гораин, я Федоръ Петрович, я Григорей Рафалович Плотницкие, я Иван Качановский, я Василей Карпович Стаховский, я Григорей Матфеевич Юнокевич, я Кохно Семенович Шокурич Ляховичи Плотницкие, земяне его кор. млсти повету Пинского, сами от себе и именемъ потомковъ позосталых сиротъ иншых суседов наших, по забитю и по замордованю отцовъ и матек их през козаков позосталых, в мсти

оповедаемъ и жалуемъ такъ на земянъ, яко и мещанъ и всю волост Туровскую, до места Турова маетности ясне велможного его млсти пна Константого Любомирского, подчашого коронного, в повете Пинскомъ лежачое и имена и назвиска им ведомых на них о томъ, ижъ тые земяне и мещане и вся волост Туровская, яко перед тымъ сего от зачатя свое воли и ребелии козацкое учынившы з собою одностайную намову, а поднявъшы бунты противко короля его млсти пна нашого млстивого и речы посполитое, такъ противко короны Полское, яко и великого князства Литовского, почавшы од року тисеча шестсотъ сорокъ осмого, по всѣ роки и часы, а ижъ и до року тисеча шестсотъ шестдесятого, наезды, кгвалты на наше село Плотницкое, в повете Пинскомъ лежачое и на иншые маетности других их мтсти панов обывателевъ повету Пинского чынивали и чынити не переставали, а чынечы и далей предсевзятю своему, вчынившы змову с козаками лесовыми своволными, зятягнувъшы з собою москалев з города Киевъского, поднесши хоронкгви в року тисеча шестсотъ шестдесятомъ, в мцу июлю, натягнувъшы на поветъ нашъ Пинский, идучы и тягнувъшы до места Пинска и знову идучи з места Пинска натягнувъшы на село наше Плотницкое, в повете Пинскомъ лежачое, до свирнов нашых замки поодбивавшы, скрыни полупавшы, такъ охендозства, маетност рухомую, кони, быдло рогатое и нерогатое, справы листовные, привилея, данины от светобливое памети королей их млсти панов нашых млстивых на имена намъ даные и служачые и иншые справы, листы купъчые, делчые, выежчие, ревизорские квитацые, записы, облики квиты военные пописные, поборовые старые и подымъные, ово згола все до щенту выбравшы, село наше Плотницкое до щенту выпалили и то все забравъшы до места Турова упровадили и на пожытокъ свой оберънули, а некоторых суседов нашых не мало заскочывшы в домах и знайдуючы по лесах на смерть помучившы позабияли, которых шкод нашых през них Туровцовъ почыненых маемъ собе и шацуемъ на сорокъ тисечей золотых полских, которые шкоды нашы часу права на рейстрах нашых списавшы, у суду належного положыть и показат есмо готови. О што все хотечы мы правне чынити и собе справедливости правне доходити, просим, штобы сяя жалоба наша до книг кгродских Пинских принята и записана была. Семен Гораин рукою. Федор Петрович Плотницкий рукою. Jwan Koczanowski ręką, Висилей Стаховский. Што ест записано.

Изъ актовой. книги Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 569.

№ 145—1660 г. Іюля 21.

Заявленіе земянина Яна Достоевскаго объ опустошеніи Московскими и казачьми войсками сел. Завидчичъ, Пинскаго повѣта.

Manifestacyia p. Jana Dostoiewskiego o spalenie Zawidczycz.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцать первого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленскимъ, столникомъ и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметъского старосты установленымъ, оповедал, жаловалъ и жалосную свою его млсть пан Янъ Достоевъский, земенин гдарский повету Пинского, в тот способъ заносил манифестацыю, ижъ кгды в теперешнемъ тысеча шестьсотъ шестдесятомъ году вероломный крывоприсяжъца москал з ребелизантомъ его кр. млсти и речы посполитой козакомъ в добра повету Пинского неприятелско

вторгнувъшы, оные мечемъ и огнемъ воевал, где по зруинованю и самого места Пинского того жъ року, мца июля семого дня на маетность жалобливого и дворъ в селе Завидчычах, у повете Пинскомъ, в полмили от места Пинска будучый, несподеване нападшы, в томъ дворе всю маетност жалобливого в свирнахъ, коморах, скрынях, шкатулах, грошы готовые, золото, серебро, цын, мѣдь, шаты, охендозство и што колвекъ знайти могли, до того быдло, которого власного жалобливого поголовъя сорокъ осмеро, коней пятеро, а пна Куровского з пулъку его млсти пна Оскирки, суди земъского Мозырского, пулковъника его кор. млсти товарыша, клячу, быдла трое, кожуховъ два, футро баранее и хлопъца з собою взяли, справы жалобливого, розные листы, записы, обликги, квитацые, декрета, протестацые, инные розные з розными особами зашълые справы, документа, квиты пописовые, подымные, поборовые и инные старые барзо потребные мунимента чы забрали чыли тежъ пошарпали, на остатокъ яко тое все село Завидчычи, такъ дворъ зо всимъ будованемъ дворнымъ, фолваръковымъ и гуменнымъ, такъ же и подданых жалобливого домы, гумъна, при забраню до щенту всего убозства фунъдитус огнемъ спалили и шкоды жалобливому болшей нижели на тры тисячы золотыхъ полских учынили. Жалобливый теды таковую шкоду и знищене до ведомости урадовое донесшы, тую свою для вшелякое потребы в прышлые часы подал до книгъ записать манифестацыю, которая ест записана.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 1301, л. 571.

№ 148—1660 г. Іюля 21.

Заявленіе земянина Самуила Олехновича Лопацкаго объ опустошеніи московскими войсками им. Мѣстковичъ, Пинскаго повѣта.

Manifestacyia p. Łopackiego o spalenie domu od Moskwy.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцать первого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ передо мною Войтехомъ Зеленскимъ столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого Пинского Гелметского старосты установленымъ w wielkiey swoiey szkodzie y nieznosney przez nieprzyiaciela utracie ziemianin I. k. msci powiatu Pinskiego pan Samuel Olechnowicz Łopacki opowiadał y soleniter protestował, iż gdy wiarołomny, krzywoprzysiężny, chytry narod moskiewski zuniowawszy się gwoli swey tyranskiey, a nierycerskiey ręce z zapamiętało nieco kozacko, a barziey proscieyszo chłopsko zdradziecko na domy Boże, sacramenta Jego oboiey relie, swięte zakonniki pobożne y na stan szlachecki powstałą z Lesunow krwią w panstwo I. k. msci pana naszego miłosciwego szczęsliwie nam panuiącego, biorąc sobie na pomoc według ich zwyczaiu naywyszszemu Panu sprzeciwne zabobony wtargnoł y gdzie mogł do fortunnego przez naiasnieyszego krola iegomsci Jana Kazimierza y wszystką Rzptą recuperowania miasta kraie osiąg, tedy iak pierwiey to y teraz chłopi xzcia imsci pana Czetwertenskiego do maiętnosci Woroni w Pinskim powiecie będącey przynależące maiąc z sobą z zdobyczy krwawey szarpanskiey podział, a żyiąc w domu swym zawsze w dobrach xiążąt ichmsci Czetwertenskich wprzod godney pamięci zeszłego s tego swiata pana Mikołaia Kasztelana Minskiego potym y teraznieyszego pana Stephana podkomo

rzego Brasławskiego, nazywaiące się Zahalscy s potużnikami swemi także s Turowlany, Horodczany y innymi swawolnymi Zahoryncami zgodnie y iednostaynie spiknowszy się, aż do Kiiowa po potęgę moskiewską posyłali, s kturemi potaiemnie w tym tysiąc szesćset szesćdziesiątym roku, msca Juliy czwartego dnia, w powiat Pinski y w same miasto, ponieważ nawalnosciam strzymać nie można była, wpadli y wielu z stanu rycerskiego, miesckiego y wieyskiego, nawet ubogich poscinali, drugich do więzienia żywo pobrali, dwory, koscioły, miasto, wsi strasznie ogniem popustoszyli, niżli w tymże mscu przeprawiwszy się z Zahorodzia przez Pinę dnia siodmego do Miestkowicz szli, tamże protestuiącemu maiętnosć Miestkowicką w mili od Pinska w Zarzeczu leżącą nie tylko samy dwor y w nim zapędziwszy w chlewy swini siedmnascioro, gęsi czterdziescie dwoie, ale y poddanym mieszkania tak, że musieli się wszędy dla przebycia rozwlec, funditus ze wszelakim naczyniem w popioł y węgle ogniem zruinowali, w czym na dwa tysiąca y pięćseth złotych polskich zaszkodzili, w ostatku pndze gotowe, srebro, złoto, maiętnosć ruchomą, kobiercy, kilimy, suknie swe y niebozczki paniey małżonki swoiey praco y staranem swym nabyte y sprawowane osobliwie sprawy, przywileia, obligi, zapisy, wieczyste zastawne kwity z maiętnosci swey Moroczney poborowe, podymne, popisowe woienne dawne y drugie s tych Miestkowicz od roku tysiąc szesćset pięćdziesiąt pierwszego otrzymane, ku temu cudze w zawiadywaniu maiące temuż żałobliwemu, gdy za porado chłopkow swoich ku Przypieci czołnami zwiozł był w drodze u Choienszczyznie, maiętnosci wielmożnego iegomsci pana Jana Karola Młockiego, starosty Pinskiego, wnizu rzeki Strumienia za niebozczyka iegomsci pana Romana Jelskiego, podstarosciego Pinskiego, groblą niedaleko prosci Woroteckiey, obok poddanych Choienskich, ciż zdraycy dnia osmego Juli napadszy, sprawy rożne to w wodę potopili, to po sianożęciach y brzegach iak im podwodnicy Semen Jankowicz y Maksim Kalenikowicz uciekszy dali sprawę, porozrzucali, xięgi polskie Saxon Porządek, Nowy testament, Zwierciadło sprawiedliwosci, Constitucyię seymowe, artykuły intreligowane woyskowe na Strumien w zatonie wyłożywszy zabrali, y temiż czołnami iednym obiianym, drugim gonczym do Grodka zaprowadzili, zaczym w tym zabraniu sczegulney maiętnosci lekko y dobrym sumnieniem na pułtora tysiąca złotych, a w xięgach porzuconych na pułtorasta złotych polskich szkody kładzie. Jakoż w kilka dni mimo te mieysce pan Jan Dochtorowicz iachał y rozrzucane sprawy po wodzie y wszędy widząc, w ręku wniwecz rozmokłe niekture maiąc, zawiesć nie mogł, w domu pana Jana Kaczanowskiego o xięgach zamilczawszy tak zmiankował y co kolwiek było spraw, obligow y kwitow, pod ktorą datą, od kogo, w czym y naco, iego mosć pan Olechnowicz regestr spisawszy, iak zwyczay w tey mierze niesie, na wierzchu spraw położył y ten tamże zginoł, toć trudno tego pamięcią znieść, iednakże co kolwiek przypomnieć może się, tak y obiasnia. Naprzod swiętey pamięci krolowey ieymsci Bony z staremi sprawami na Moroczną przywiley list wieczystey przedaży poddanych Skilniewcow ze wszystkiemi ich przynależnosciami od paniey Andrzeiowey Niepranowiczowey niebożczykowi iegomsci panu Lwowi Olechnowiczowi Łopackiemu y samey ieymsci rodzicom teraznieyszego żałuiącego służący y na przyznanie dany, kędy napisano było, yż czasu przyznania miała oczewiscie u sądu sporządzić possesyią, a w dzierżenie ex nunc, niezostawuiąc żadnego przystępu, iuż za dosyć sobie uczynieniem przedażnym zapisem podała, na co y pilnosć w xięgach być ma; oblig na panow Jana Maleiewskiego y Jana Kaczanowskiego na złotych trzydziescie, oblig na niebożczyka pana Adama Giniusza na złotych trzydziescie z zapozwani przed sąd głowny, oblig na

pana Jakuba Traczewskiego na złotych piętnascie, oblig na panią Niepranowiczową na złotych piętnascie ieden y drugi, ale przepomiał na wiele, azali może się przywiesć y potym w pamięć, kwit od pana Adama Szołomickiego na wrocenie intercyzy między nimi o podział Miestkowicz zaszłey, a ręko iegomsci pana Konstantego Zaszczynskiego podpisaney, oblig na Jana Sernickiego y samą na złotych sto polskich, zaczym y przewod prawny stanoł, prawo zastawne od paniey ciotek na pewną część w Moroczney, prawo od nieboźczki paniey Zaszczynskiey teszczy pana Łopackiego na Miestkowicką sumę y opowiadanie po niebozczce paniey małżonce, sprawa iego msci pana Jakuba Zeromskiego z imscią panem Iwanem Przyborą, sprawy s panem Fedorem Kozlakowskim, kupla od pana Mikołaia Łozickiego y paniey małżonki iego na niwe w Miestkowiczach z listem na przyznanie danym, kwitacyia od iegomsci pana Waleryana Hryczyny y samey ieymsci s procesow między nimi, a iegomscią panem Łopackim y samą, tudziesz teraznieyszym żałobliwym gdzie kolwiek zaszłych, sprawy Dubrowickie, postępek prawny s panem Hołowko Michałem y z ieymscią panno yhumienią, owo zgoła ktoż może swoich y cudzych spraw skrzynek trzy pomnieć, a toli do rekoligowania się chcąc s każdym takowym, do kogo droga pokaże się, o szkody y o wszystko prawem czynić, te y inne sprawy, iesliby się s pogromionego mieysca wynurzyli, odszukiwać salue w czym będzie należało y potym mieć na ten czas takową żałobę swą do xiąg dał zapisać. При котором оповеданю, ставшы очевисто Анъдрей Сачковский, енерал повету Пинского, квитъ свой реляцыйный с печатю и с подписомъ руки свое и с печатми стороны шляхты до книг кгродских Пинских сознал тыми словы:

Ja Andrzey Saczkowski, ienerał J. k. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim kwitem rellacynym, iż za użyciem od iegomsci pana Samuela Łopackiego, a przy stronie szlachcie panach Semenu y Daniłu Dzikowickich, byłem roku teraznieyszego tysiąc szesćseth szesdziesiątego, msca Juliy dwunastego dnia, w maiętnosci Mistkowickiey, w Pinskim powiecie leżącey, w gospodzie iegomsci, kędy na ten czas przebywa, skąd szliśmy na ostrow Sterkowiec, gdzie dwor pana Łopackiego stał y poddani byli, tamże widziałem, że nic a nic tak we dworze iako y u chłopow budynku nie masz, wszystko na szczęty, nawet płoty, grodzy sposobem w processie obiasnionym w tymże roku y mscu dnia siodmego nieprzyiaciel popalił, co s płaczem mną ienerałem y panami szlachtą oswiadczywszy, o wydanie tey rellacy affectował, zaczym s powinnosci naszey złaszcza w tak widomey każdemu rzeczy, szkodzie y żału tę obductio swoią s prawem pospolitym zgodną wydawszy y do xiąg niniеyszych zeznawam. Андрей Сачковский енерал, Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских есть уписано.

Изъ акт. книги Пинскаго гродскаго суда за 1660 г. № 13012, л 572.

№ 147—1660 г. Іюля 23.

Заявленіе чашника Пинскаго повѣта Якуба Гинвида Панкевича объ утратѣ своихъ имущественныхъ документовъ во время непріятельскихъ нашествій.

Manifestacyia p. Pankiewicza o poginienie spraw.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцать третего дня.

На враде кгродском, в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Войтехом Зеленскимъ, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гел-

метского старосты установленым, żałował, opowiadał y manifestacyą swoią imść pan Jakub Ginwid Pankiewicz, czasznik powiatu Pinskiego zanosił o tym y takowym sposobem, iż od wielu lat, od roku tysiąc szescseth pięcdziesiąt trzeciego aż do roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiątego, od rożnych nieprzyiacioł pogranicznych na panstwo J. k. msci pana naszego młsciwego y Rzptey ze wsząd iak od szwedow, moskwy y kozackiey rebelli y rożnych incursy następuiących, miasta głowne, wwdztwa y powiaty zawoiowane, tudziesz dobra szlacheckie spalone, w niwecz spustoszone y funditus zniesione zostali, pod ktory czas sądy y urzędy ziemskie, grodzkie, trybynalskie wakować musiały, że ukrzywdzeni ludzie sprawiedliwosci swiętey mieć ani też spraw swoich popierać niemogli, iako manifestuiący przed rożnemi incursiami nieprzyiacielskiemi z powiatu Pinskiego, do powiaty Wiłkomirskiego w tym zamieszaniu uchodząc, tylko unosząc szczegulne zdrowie swoie, wiele spraw rożnych, regestrow, kwitow, dekretow, processow z rożnemi osobami, iako y z iego mscią panem Władysławem Woyną, starostą Gorzdowskim, pogubić musiał, za ktorym poginieniem processow y nierychłym wyięciu z ksiąg rożnych wypisow y w niepozywaniu za onemi do prawa, aby prawu manifestuiącego iako dawnoscią w przyszły czas nie szkodziło, tę swoią manifestacyą do xiąg ninieyszych grodzkich Pinskich dał zapisać. Што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 583.

№ 148—1660 г. Іюля 23.

Заявленіе Пинскаго еврейскагс кагала объ опустошеніи г. Пинска и убыткахъ, при нападеніи московскихъ и казачьихъ войскъ 4 іюля 1660 года.

Manifestacyia kahału żydow Pinskich o spalenie domow.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцать третего дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленскимъ, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, żałowali, opowiadali y solenną swoią wszyscy kahału Pinskiego żydzi przez szkolnika swego żyda Lwa Jozephowicza zanosili w ten sposob manifestacyią, iż gdy w roku teraznieyszym tysiąc sześcseth szesćdziesiątym, wiarołomny nieprzyiaciel moskwicin z rebelizantem krolowi panu y Rzptey kozakiem, od Kiiowa z pobudki y zaciągnienia Turowlan y Dawydgrodeczczan, ktorzy zbuntowawszysię y na Rzecz pospolitą dawną swawolną y rebellią przez woyska J. k. msci y Rzptey poskromioną wyuzdawszy, pospołu z niemi o kilka tysięcy swawolną zpotężniwszy kupę, w powiat Pinski niespodzianie Polesiem wtargnąwszy, ony ogniem y mieczem hostiliter grassowali, gdzie tegoż roku, msca Juliy czwartego dnia, ciż swawolnicy z przełożonemi nad sobą Pilipczą, Molawą, Szydłowskim y Zahalskim y na miasto J. k. msci Pinsk znagła prędko na ubezpeczonych napadszy, bez miłosierdzia iako wszelkiey condycyiey ludzie, tak y nie małą liczbę żydow, ich żon y dzieci tyransko morduiąc, na smierć pozamęczywali pozabiiali, w niewolą pozabierali, szkołę żydowską ze wszystkich splendorow złota, srebra, ochędozstwa bławatnego, dziesięciorga Bożych przykazani na pargaminach, także xiąg wielkich y małych y innych ozdob, także wszystkich żydow domy, komory, szpichlerze, kromy rynkowe y inne rożne schowania ze wszystkich dostatkow, złota, srebra, szat, ochędozstw męzskich y białogłowskich żydowskich, towarow rożnych, bławatow, matery, sukien, iedwabiow, pasamanow, sznurkow, płocien, futer sobolich, rysich, popielic y innych rożnych towarow tak popłaconych iako y na credit wziętych

iako też od rożnych ludzi, rożnych wwdztw, ziem, powiatow, miast, miasteczek y wsi, obywatelow, szlachty, mieszczan y poddanych w zastawach u żydow będących rzeczy złupili, pobrali, sprawy tak całemu kahałowi iako y każdemu z osobna żydowi miasta Pinskiego służące, to iest przywileia od naiasnieyszych krolow ichmsci nadane kwitacyie, dekreta skarbowe, ratione pogłownego, podymnego y innych podatkow otrzymane, także obligi, kwity, recognitie na rożne sumy y rożnych osob, listy, wieczyste zapisy na domy, place, grunty, osobliwie listy na arędę od wielmożnych ichmsciow panow starost, podstaroscich, listy roznego z miastem postanowienia y inne rożne sprawy y barzo potrzebne documenta, ktore na osobliwym regestrze spisane y czasu prawa y każdey potrzeby producowane będą poszarpali, na ostatek iako wszystkie miasto, tak szkołę żydowską y wszystkie ich domy, kromy, budynki uliczne y rynkowe popalili, żydow Pinskich do ostatniey zguby przywiedli y nieoszacowaną uczynili szkodę, ktorą y tak wielką swoich dobr, zastawnych rzeczy y na credit wziętych towarow stratę wszyscy in genere et specie żydzi Pinskie opowiedziawszy, te swoią manifestacyią dla wszelkiey potrzeby y upadku swego poratowania, iako też iesli by się gdzie y u kogo co s postradanych rzeczy y sprawy 'pokazało prawem vindicowania, zostawiwszy do Turowlan y Horodczan osobliwie saluum ius, dali do xiąg zapisać.

При которомъ оповеданю ставшы очевисто Ян Анъкудовский и Роман Сачковъский, енералове повету Пинского, квитъ свой реляцыйный сознали тыми словы:

Ja Jan Ankudowski, a ia Roman Saczkowski, ienerałowie J. k. msci powiatu Pinskiego, zeznawamy tym naszym relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescseth szescdziesiątego, msca Juliy dwudziestego dnia, maiąc my przy sobie stroną szlachtę pana Andrzeia Wysockiego, pana Piotra Saczkowskiego a pana Antona Krasowskiego, z ktoremi za użyciem od żyda Lwa Jozephowicza, szkolnika kahału Pinskiego, tu w miescie J. k. msci Pinskim na niżey mianowaney bylichmy sprawie, gdzie tego dnia za obwiedzeniem y okazaniem naprzod szkołę zewnątrz y około ogorzałą, okopciało, dwor szkolny zgorzały, takze wszystkie ulicy żydowskie iako y kromy rynkowe, gdzie rożne budynki, domy, komory bywały, tylko pogorzeliska, piecyska y popioł oglądalichmy, ktore te spalenie wszystkich domow y kramow żydowskich w miescie Pinskim będących przy samym miescie Pinskim y innych wszystkich budynkach w niem zostawałych iż w roku teraznieyszym tysiąc szescseth szescdziesiątym, msca Juliy czwartego dnia, za napadnieniem moskwy y kozakow na miasto Pinsk przy wyzabiianiu rożnych ludzi y żydow, przy zabraniu rożnych dostatkow y spraw, w manifestacyiey szerzey specifikowanych, stało, pomieniony szkolnik mianował y my wiadomemi iestechmy. Naco y tę naszą relacyą s pieczęciami y s podpisami rąk naszych także s pieczęciami strony szlachty wydaiąc, do xiąg grodzkich Pinskich zeznawamy. Pisan ut supra, Jan Ankudowski ienerał ręką. Роман Сачковсковский енерал рукою. Который квитъ енералский за признанемъ, тудешъ манифестацыя за поданемъ ее до книгъ кгродских Пинских естъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 579.

№ 149—1660 г. Іюля 27.

Актъ осмотра г. Пинска возными, послѣ опустошенія его московскими войсками, 4 іюля 1660 г.

Rell. oglądania miasta Pinska zpalonego od moskwy y kozakow.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцать семого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинскимъ, отъ велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, ставшы очевисто Ян Анкудовский и Андрей Сачковский, енералове повету Пинского, квит свой реляцыйный с печатми и с подписами рукъ своих и с печатми стороны шляхты до книг кгродских Пинских сознали тыми словы:

Ja Ankudowski y ia Andrzey Saczkowski, ienerałowie J. k. msci powiatu Pinskiego, wiadomo czyniemy tym naszym relacynym kwitem, iż roku Panskiego tysiąc szesćset szesćdziesiątego, msca Juli dwudziestego czwartego dnia, z przydania urzędu grodskiego Pinskiego, a za użyciem magistratu, panow burmistrzow, raycow, ławnikow też cechmistrzow y pospolstwa mieszczan miasta Pinskiego, maiąc my przy sobie stroną szlachtę pana Jana y pana Fedora Ostrowskich, pana Mikołaia y pana Tomasza Dzikowickch, a pana Piotra Szołomickiego, tedy tego dnia wysz mianowanego chodziliśmy po rynku y ulicach mieyskich, y za okazaniem panow magistratu widzieliśmy domy mieyskie wszystkie tak rynkowe iako y uliczne w popioł obrocone y ogniem spalone, tamże byliśmy w zamku y po mieyscach klasztornych, cerkiewnych, po mieyscach kramnych, widzieliśmy, iż wszystko do szczętu ogniem spalono y funditus zniesione. Tamże pomienione mieszczanie mienili, iż szpychlerz ratuszny w rynku stoiący ten z sprawami rożnemi na wolnosci wszelakie, z dawnych czasow od naiasnieyszych krolow ichmsciow swiętey pamięcy y teraz nam szczęsliwie panuiącego k. i. msci Jana Kazimierza, pana naszego młsciwego, nadane y służące zgorzał, iakoż widzieliśmy tylo popielisko na mieyscu tym. Co wszystko pomienione panowie magistrat y mieszczanie miasta Pinskiego mienili być od nieprzyiaciela J. k. msci y Rzptey moskala y kozakow w teraznieyszym roku wysz mianowanym dnia czwartego Juli być stałe. Takową tedy ruginę y nieoszacowaną szkodę wszystkiego miasta nami ienerałami y stroną szlachtą oswiadczyli y obwiedli. A tak my ienerałowie y strona szlachta, cośmy widzieli y sprawowali, to wszystko na ten nasz relacyny kwit spisawszy, pod pieczęciami y s podpisami rąk naszych ku zapisaniu do xiąg grodskich Pinskich daiemy y zeznawamy. Pisan roku, msca y dnia wysz mianowanego. Jan Ankudowski ienerał ręką. Анъдрей Сачковский енерал. Который квит за признанемъ енералским до книг кгродских Пинских естъ уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 607.

№ 150—1660 г. Іюля 28.

Заявленіе земянина Яна Самуиловича Орды объ опустошеніи московскими и казачьими войсками им. Безеровичъ и Велятичъ, Пинскаго повѣта.

Manifestacya p. Jana Ordy o spalenie domu y wzięcie małżonki.

Лета от нароженя Сына Божого тысече шестсотъ шестдесятого, мца июля двадцат осмого дня.

На враде кгродскомъ в замъку господарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ г. Зеленскимъ, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, отъ велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установъленымъ, Żałował y z wielkim żalem płaczliwie opowiadaiąc solenną swoią iegomosć pan Jan Samuelewicz Orda, ziemianin J. k. msci powiatu Pinskiego, w ten sposob y o to zanosiłmanifestacyią, iż gdy w teraznieyszym tysiąc szesćseth szesćdziesiątym roku wiarołomny nieprzyiaciel moskwicin z rebellisantem krolowi panu y Rzptey kozakiem, z zaciągnienia y

pobudki Turowlan y Dawydgrodeczczan z niemi pospolu w dobra powiatu Pinskiego wiernych J. k. msci poddanych z niemałą kupą wtargnąwszy, onę mieczem y ogniem bez miłosierdzia plondrował, gdzie w tymże zwysz pomienionym, roku msca Juli wtorego dnia, na maiętnosć y dwor manifestuiącego, nazwany Biezerowicze, w powiecie Pinskim leżący, napadszy, w tym dworze czeladz dworną, ktora uysć niemogła, także poddanych manifestuiącego tyransko męcząc, morduiąc, na smierć zabiiaiąc, o samym manifestuiącym y małżonce iego msci pytali y tą maiętnosć y dwor manifestuiącego ze wszystkiego y rożnych rzeczy ktorych manifestuiący za nagłym onych napadnieniem z sobą w wozy zabrać nie mogąc odbieć musiał, tudziesz poddanych manifestuiącego ze wszystkich ich ubozstw y zbiorow ogołociwszy, przy gołych tylko kątach tak dwor iako y wieś zostawili byli, lecz potem tegoż zwysz pisanego roku y msca, a dnia czwartego rano, na maiętnosć Welatycze, w powiecie Pinskim leżącą, gdzie manifestuiący z tey to pomienioney maiętnosci Biezerowicz z małżąką y lepszych dobr swoich częscią wozami uszedszy zostawał, znagła, niespodzianie ten nieprzyiaciel napadszy y oraz ten dwor Welatycki około oskoczywszy, w tem dworze rożnych morduiąc, zabiiaiąc, małżąkę manifestuiącego ieymosć panią Katarzynę Jawgiełownę, rodzonego ieymsci iegomsci pana Jerzego Jawgieła, iegomsci pana Karęgę y innych wielu osob w niewolą zabrali, tamże y wszystko dobro protestuiącego w wozach, skrzyniach, szkatułach będące, złoto, srebro, kleynoty, perła, pndze gotowe, szaty, ochędożstwo samego manifestuiącego y ieymsci pani małżonki iegomsci, cyne, miedz, kobierce, kilimy, strzelbę, konie iezdne y cugowe y inne rożne rzeczy, do tego sprawy, z ktorych manifestuiący co pamiętać może specifikuię, to iest przywileia, zapisy, intromissyie, ograniczenia, dekreta Trybunalskie, podkomorskie, ziemskie y nne rożne documenta na maiętnosci Biezerowicze, Boryczewicze, Cmien, Czornowo, Porosca y Protasowicze służące, kwitacyie od rożnych osob tak z zapłacenia przez ieym. panią rodzicielkę manifestuiącego po imsci panu rodzicu y przez samego manifestuiącego rożnych długow, z otrzymania rożnych w rożnych sprawach na żałuiącym y maiętnosciach iego przewodow prawa, iakoż dosyć uczynienia według dispositiey imsci pana Samuela Ordy rodzica manifestuiącego, rożnym osobom tudziesz cerkwiom y szpitalom legatiy, zrzeczenia ieymsci pani Stanisławowey Ordziney ze wszelkich ieymsci, ktorę na maiętnosciach zeszłego imsci pana rodzica manifestuiącego usurpowała, praetensiy, kwitacyia od imsci pana Stanisława Ordy, instigatora W. X. L-o, quituiąc manifestuiącego z paen prawnych, ktore żałuiący z imscią spolnie prawuiąc się z ieymscią panią Hruszyną spendowane ponosić mieli, taxa wieczna maiętnosci Biezerowicz y Cmienia, obligi y przewody prawa na imsci pana Stanisława Ordę od rożnych ktore rodzic manifestuiącego pookupował y na się wlewki prawnę otrzymał był, tak same te sprawy iako y wlewki prawa, zrzeczenia y kwitacyie siostr manifestuiącego, to iest zrzeczenie od ieymsci pani Nastazyi Ordzianki Kazimierzowey Woyniney, pisarzowey ziemskiey Pinskiey z dobr oyczystych, macierzystych y spadkokowych y innych za posag y z częsci Cmienia y Biezerowicz ieymsci należącey za dosyć uczynieniem, zrzeczenie od ieymsci pani Petronelli Ordzianki, pierwszego małżenstwa Marcianowey Sztankowey, za dosyć przez manifestuiącego we wszytkim ieymsci według ordinatiey rodzicielskiey uczynieniem, tak z pierwszym małżonkiem ieymsci iegomscią panem Sztankiem, iako y teraznieyszym imscią panem Urbanem Parysewiczem ponawiaiąc y ze wszystkich swoich praetensyi y zaczęcia prawem manifestuiącego quituiąc dane, kwitacyia od Leyby Jezyaszowicza żyda Pinskiego, quituiąc manifestuiącego z oddania iemu przez manifestuiącego oycu

iego Jezyaszu Jakubowiczu żydu Pinskiemu winnych długow y na wrocenie obligow, assecuratia, listy, oblig manifestuiącego bez zatyłku, tylko z podpisem ręki iego, a pieczętarzow, z ktorych manifestuiący iednego tylko imsci pana Stephana Kieszkowskiego pieczętarza pomnieć może, oblig od imsci pana Michała Rdułtowskiego na kop sto manifestuiącemu dany, tudziesz y inne rożne na rożne sumy tak żałuiącemu należące y winne, iako y od żałuiącego rożnym osobom służące, a przez żałuiącego iuż recuperowane, a tylko nie scasowane, kwity popisowe, poborowe, podymne, a osobliwie kwit z oddania podymnego od imsci pana Kazimierza Woyny, pisarza ziemskiego Pinskiego, mimo ktory imść niesłusznie manifestuiącego zdał na delatę y inne rożne z rożnemi osobami, ktorych żałuiący z wielkim swoim żalem pamiętać nie może sprawy zabrali, poszarpali y tylko nie wiele pewnych spraw, z ktoremi manifestuiący przy sobie ię zanadrą maiąc z osobliwą Bozską pomocą prawie z rąk iego nieprzyiaciela ze dworu Welatyckiego na błota uszedł zostało. A po spaleniu miasta Pinska y innych okolicznych wsi tenże nieprzyiaciel na pomienioią maiętnosć manifestuiącego Biezerowicze nazad powracaiąc oną wszystką, dwor y wieś funditus ogniem spalił, stada, konie, bydło, owce dworne y poddanych manifestuiącego zabrał y nieporachowaną manifestuiącego w zabraniu wszystkich doszczętu dostatkow y spraw spaleniu funditus maiętnosci szkodę, co większa wzięcię w niewolą małżonki nieznosny żal uczynił. Żałuiący tedy, iako się wysz pomieniło, to wszystko do wiadomosci urzędowey doniosszy, tę swoią manifestacyią dla wszelkiey potrzeby w xięgi grodzkie Pinskie dał inserować, што ест записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 620.

№ 151—1660 г. Іюля 30.

Универсалъ польскаго короля Яна Казимира о повышеніи акциза на табакъ, въ виду тяжести военныхъ расходовъ.

Akt. wypisu Nowogrodzkiego strony tabaki z uniwersału kr. iegomsci.

Лета отъ нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца декабра двадцать девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинскомъ, передо мною Войтехом Зеленскимъ, столникомъ и подстаростим Пиньскимъ, ог велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленымъ, постановившысе очевисто Мовша Нисанович, жыд Пиньский, подал ку актыкованю до книг кгродских Пиньских выпис с книг воеводства Новогородского описаня в немъ универсалу короля его млсти на акцызу и табаку служачого и просил, абы тотъ выпис до книг принят и уписан был, которого вписуючы в книги слово в слово такъ се в собе мает:

Выпис с книг кгродских замку гдарского воеводства Новъгородского.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча, шестсот шестдесятого, мца августа двацатого дня. На враде кгродском в замку гдарском Новъгородскомъ передо мною Яномъ з Харлежа Харлиньскимъ, подвоеводимъ Новъгородскимъ, отъ велможного пна его млсти пна Крыштофа Володковича, воеводы Новъгородского, постановившысе очевисто пан Миколай Турович оповедал, покладалъ и ку актыкованю до книг кгродских Новгородских уписати дал универсал короля его млсти пна нашого млстивого Яна Казимера, с канцелярыи болшое вел. княз. Лит. до воеводства Новъгородского на акцызу скарбу вел. княз. Лит. служачый, просечы, абы тот универсал до книг кгродских Новъгородских принят и уписан

былъ, который уписуючи в книги слово до слова такъ се в собе мает:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmoydzkie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kożdemu z osobna duchownego y swieckiego stanu, iakiey kolwiek conditiy ludziom, a osobliwie wielmożnym senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, dzierżawcom, szlachcie, rycerstwu y wszystkim obywatelom woiewodstwa Nowogrodzkiego uprz. y wier. nam miłym łaskę naszą krolewską. Wielmożni urodzeni, uprz. y wiernie nam mili. Sprobowawszy tractatami przez puł roka y daley pod Borysowem się wlokoncemi do zawarcia pokoiu wezwanego nieprzyiaciela, a nic więcey nie doswiadczywszy, tylko że na dalszą panstw naszych czuwa zgubę y co raz to głębiey woyska swoie w panstwa nasze zmyka, zwołaliśmy byli do boku naszego do Warszawy panow senatorow y urzędnikow duchownych y swieckich, wodzow woyskowych koronnych y W. X, Lit. y formowaliśmy consilium bellicum, iako by daley z nieprzyiacielem postąpić, na ktorym zgodnie to staneło, abyśmy mieczem przy sprawiedliwey naszey stoiąc, zawoiowane kraie W. X. Lit. y wiernych poddanych naszych dzwignęli, a że żadnych pndzy w skarbie W. X. Lit. niemasz na prowadzenie woyny y termin podatkom publicznym constitutiami naznaczonym na swięty Jan upłynoł, przyszło nam na zrażenie nieprzyiaciela iuż wgłąb s potęgą ydącego, woyska nasze y armatę według dawnieyszych constitucy y akcyzie według constitucy anno tysiąc szesćseth pięćdziesiąt dziewiątego do wybierania y wydania na rok cały od dnia dwudziestego czwartego czerwca w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szesćdziesiątym poczynaiący się, a w roku tysiąc szesćset szesćdziesiąt pierwszym takowegoż dnia kończącym się, prorogować y przedłużyć, iakoż na ten rok ieden przedłużyliśmy y przez uniwersały nasze z wyszey pomienioney rady woiewodstwa y powiaty o tym obwieściliśmy, a że znowu gdy do panow senatorow, urzędnikow y wodzow woyskowych posłowie ziemscy oboyga narodow dla stwierdzenia pokoiu z Szwedami zawartego y wynalezienia sposobow konczenia rad Rzptey do Warszawy do boku naszego przybyli, dla gruntownieyszey tego całorocznego podatkow przedłużenia pewnosci, też potrzeby woyskowe, bez ktorych się obysć żadną miarą nie podobna, do uwagi stanom podawano y po długim roztrzęsaniu, że powszechna zgoda nie inszym sposobem, tylko przedłużenie podatkow W. X. Lit. dorocznym wsparte być mogą declarowane, tedy do pierwszych naszych stosuiącsię uniwersałow wielmożnemu administratorowi skarbu W. X. Lit. zlecamy, aby przez exactorow swoich porządkiem w constitutiach opisanym te wszystkie wyżey mianowane publiczne W. X. Lit. podatki wybierał, ku temu aby z tobaką, ktorego monopolium ex communi omnium sensu przykładem koronnym według constitucy anno tysiąc szesćset pięćdziesiąt dziewiątego o accizie w moc temuż samemu wielmożnemu administratorowi skarbu daiemy, pożytek słuszny Rzptey obmyslił. Co do wiadomosci wszystkim wobec y iakiey kolwiek condity stanu obywatelom woiewodstwa Nowgorodzkiego przywodząc, mieć chcemy y upominamy, abyscie bez wszelkich wymowek tak gwałtownym potrzebom woysk y armaty wielkiego xięstwa Litewskiego y swemu prętszemu bezpieczęstwu wygadzaiąc, wszystkie podatki zupełnie exactorom skarbu W. X. Lit. pilno oddawali y płacili, postrzegaiąc na siebie win w prawie pospolitym opisanych, ażeby prętsza tym wszystkim wiadomosć doysć mogła, urzędom wszelakim przykazuiemy, aby ten nasz uniwersał za podaniem do act wszędzie przymowany, actykowany, po parafiach publicowany y obwołany był koniecznie. Dat w Warszawie, dnia trzydziestego mca czerwca roku panskiego tysiąc szesćset szesćdziesiątego,

panowania krolewstw naszych polskiego dwunastego, a Szwedzkiego trzynastego. У того универсалу печат болшая маестату его кр. млсти, а подпис руки его кор. млсти пна нашого млстивого и писара вел. княз. Лит. тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. Lit. Который же тот универсал за поданем оного до актъ через особу верху мененую, до книг кгродских Новогородских ест уписан, с которых и сес выпис под моею врадовою печатю его млсти пану Казимеру Ейдятовичу, дворанину его кор. млсти ест выдан. Писан у Новогородку. У того выпису печат врадовая притисненая, а подпис руки толко корикгацыи тыми словы: Скорыкговал Туторовичъ. Который выпис за поданемъ его через особу вышъ писаную до книг кгродских Пиньских естъ уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 1030.

№ 152—1660 г. Августа 8.

Протестъ Оршанскаго старосты Петра Галинскаго противъ захвата вознымъ Орш. повѣта Яномъ Якимовичемъ во время Московскаго нашествія им. его Щидута и Кушнеровки съ подробностями о завоеваніи Московскими войсками м. Лукомля.

Opowiadał i solleniter protestował Wielmożny Jm. Pan Piotr Galinski, starosta Orszanski, za daniem sobie sprawy od woitow i poddanych Szczyduckich na Jana Jakimowicza, Generała Powiatu Orszanskiego i małżonke iego takowym sposobem, iż gdy w roku przeszłym 1659 Januaryi 10 dnia pod Łukomlem Łabanow moskal w osmiu tysięcy ludzi napadszy na ludzie Jkm. i na powiatowe chorągwie Orszanskie, Połockie i Witepskie, kturzy potęgi nie mogąc strzymać Moskiewskiey, ustępować obronną ręką aż za Berezynią rzeke musieli, w ten czas pomieniony Jan Jakimowicz Generał z żoną swą udał się do Połocka do nieprzlla, snać i pierwiey z nim zawsze porozumienie swe maiąc, tamże sobie iesli uprosił u Moskwy czyli też z domysłu swego, zaiachawszy Szczydut i Kusznierowke, maiętnosci wielmożnego Jm. Pana starosty Orszanskiego, poddanych obiąwszy w dzierżeniu miał, robić sobie kazał i ynsze statye wybirał, zboża rożne z iam poddanych odbirał, niemało grabieży poddanym poczynił i onymi do tego czasu zawiadywał i w robotach przymuszał roznych, co się czasu prawa szerzey i dostatecznie pokaże, a to wszytko na osobliwym regestrze wypisano, o te wszytkie praetensie poddanych swych te żałobę do xiąg Jm. Pan starosta oddał, ktora iest przyięta i zapisana. То естъ записано.

Року тисеча шестсотъ шестдесятого, мца Августа осмого дня оповедано. Wypis wydano. А. Танаевски.

Изъ поточной книго Минскаго гродскаго суда за 1654—1694 г.г. № 11838 л. 177.

№ 153—1660 г. Августа 12[1].

Заявленіе земянъ Полоцкаго повѣта Добошинскихъ о злоключеніяхъ во время Московской войны съ подробностями о занятіи Московскими войсками Ошмянскаго повѣта.

. . . . Doboszynski sam od siebie y imieniem . . . . pan^w Raffała y Jana Marcinowiczow Doboszyn(skich) . . . y onych takowym sposobem, iż gdzie wiarołomny nieprzyiaciel . . . . Pana naszego miłosciwego wielkie xięstwo

[1]) Дата явки сего акта въ книгѣ выкрошилась. Предыдующій и послѣдующій акты въ данной книгѣ явлены одинъ 12 августа, а другой 13 августа. Первую изъ сихъ датъ ставимъ на семъ актѣ.

litewskie w roku tysiąc szescset piędziesiąt czwartym z woyskiem swym insperacię następował, przed ktorym woyskiem iako inszy rozni ludzie zdrowie swoie un(osząc) uchodzili, tak y żałuiący z rodzonym . . . , Janem Marcinem Doboszynskim, porzuciwszy maiętnosci swoie, w woiewodztwie Połockim leżące, nazwane dwor Swiło, dwor Duszki, dwor Koleno, dwor Koraczyno y sioło Boryskowicze y wszystkie krescentie, bydło, dobytki rożne, sami tylko z małżąkami, dziatkami swymi uchodząc, zdrowie swoie unosili y na roznych mieyscach w pobiegach byli, a mianowicie naprzod w maiętnosci Dubrowlanach, w powiecie Oszmianskim leżącey, gdzie niektore rzeczy swoie w skrzyniach złożone dawszy poddanym Dubrowlianskim y urzędnikowi na ten czas będącemu w Dubrowlanach Panu Krszczonowskiemu do schowania, sam Pan Marcin Doboszynski z małżąką y dziatkami swymi y co było naylepszego pewnego zapasu złota, srebra, ochendostwa, spraw rożnych, przywileiow na daniny, listow dzielczych, obligow na rożne osoby sobie y rodzonym swoim należytych, ktore ieno przy sobie miał, a za nastąpieniem z woyskiem samego Cara Moskiewskiego na xięstwo Litewskie y przybliżaiącego się do Oszmiany y maiętności Dubrowlanskiey uchodzić musiał do lasu y puszczy nazwaney Konciażyna, w maiętnosci J-o msci Pana Sakowicza, w powiecie Oszmianskim będącey, pospołu s panem Woyciechem Kisarzewskim, skarbnikiem Smolenskim, gdzie tez y chłopi Dubrowlanscy z roznych sioł w tey że puszczy y lesie Konciażynie chronili się. W ten tedy czas, gdy Moskwa do powiatu Oszmianskiego z Wilna do Dubrowlan nastąpiła, poddani chłopi Dubrowlanscy, ochraniaiąc sami siebie y dobytki swoie, a sprzyiaiąc nieprzyiacielowi Moskwicinowi y cale iemu poddawszysię, nie maiąc boiazni Bożey y miłosierdzia na stan szlachecki, ale z wrodzoney wierutney złosci swey nawiedli y naprowadzili Moskwę do lasu puszczy Konciażyna na stanowisko Pana Marcina Doboszynskiego y pana Kisarzewskiego, maiąc przy sobie Pana Mamczyca, szlachcica powiatu Oszmianskiego, za ktorych naprowadzeniem onego Pana Marcina Doboszynskiego y Pana Kisarzewskiego Moskwa tyransko zamęczyła y zabiła, małżąkę pana Marcina Doboszynskiego panią Helenę Dziegieniownę y synaczkow trzech małych Felicyiana, Jozeffa y Mikołaia Marcinowiczow Doboszynskich . . . do Moskwy wziowszy y wszystką dobro, co lepsze było, złoto, srebro, ochędostwo, pieniądze zabrali, a sprawy, obligi rozne w fastykułach będące na maiętnosci rożne . . . tam w lesie y podleysze rzeczy porozsiekawszy skrzynie porzucali, o czem wziąwszy wiadomosć żałuiący J-o msc pan Andrzey Doboszynski, a przybywszy s kraiu Bracławskiego, z maiętnosci Kozian› do tey mianowaney puszczy Konciażyna, rodzicielkę swoią panią Mar . . Piatczankę y siostre swoią y troia dziatek nieboszczyka brata swego pana Jana Doboszynskiego y corki dwie Maryiannę y Zoffiią z lasu ledwo żywych wyprowadził, a na stanowisku w lesie ciała zabite brata swego pana Marcina Doboszynskiego y Pana Kisarzewskiego nalazszy onych pochował, a przy nich żadnych rzeczy y spraw, nawet y skrzyn nie nalazł, a wziąwszy panią rodzicielkę swoią, siostre y dzieci brata swego do Pielikan, maiętnosci oycow Jezuitow, w powiecie Brasławskim leżącey zaprowadził, a potem w roku tysiąc szescset piędziesiąt osmym, za ustąpieniem woyska Je-o kr. msci w comędzie Jasnie Wielmożnego Je-o msci Pana Władisława Moło . . .

. . . .

nieprzyiaciel Moskwicin zabrał y . . . . Pana Jeronima Piastrzeckiego nazwaney Lesowie . . . powiecie Słonim- . . . . żącey, w lesie posiekli, postrzelali y za zabitego porzucili, rodzi . . kę Je-o msci panią Maryną Piakozankę Doboszynską na smierć zabili y czeladzi troie poza . . . ., gdzie zostaiąc w puszczy, a niemaiąc niskąd pożywienia y ratunku, trochę przyszedszy do siebie y osłuchawszysię, że

nieprzyiaciela niesłychać, przywlok się w dom wysz mianowanego Pana Piastrzeckiego, gdzie znowu insperate napadszy Moskwa na ten dom Pana Piastrzeckiego, znowu iuż rannego y postrzelonego Pana Doboszynskiego związali y na pytki wziąwszy konczukami tatarskiemi nielitosciwie, iako nieprzyiaciele, biiąc, męcząc y ognia z smołą przykładaiąc pytalisię o gospodarzu tego domu, ktory na ten czas nieznacznie w ubiorze podłym był, ktorego Moskwa poznać nie mogła, a Je-o msc Pan Doboszynski onego niechciał wydać, względem, tego że sam w puszczy Je-o przemieszkiwałł y częsć rzeczy swoych od nieprzyiaciela pozostałych u niego miał, na co nic nie respectuiąc Pan Piastrzecki po odiachaniu Moskwy z domu Je-o nie tylko żeby miał Panu Doboszynskiemu podziękować y czem w tem utrapieniu onego poratować, ale miasto podziękowania y zawdzięczenia iakiego ostatek rzeczy Je-o msci pana Doboszynskiego, sam zabrał y na pożytek swoy obrocił, co czasu prawa, gdy Pan Bóg da że się prawa odtworzą, na osobliwym regestrze pokazano będzie, ktorych za częstokrotnym upominaniem ten wysz mianowany Pan Piastrzecki wrocić niechciał y przy sobie zatrzymał, po ktorym takowym okrutnym nieprzyiacielskim razie Je-o msc. Pan Doboszynski wygoiwszysię zostawał y był na usłudze Je-o kr. msci w woysku na rożnych mieyscach, a natrafiwszy w Dokszycach miasteczku kapituły Żmoydzkiey, Bazylego Chomiaka, ktory przy episkopie Moskiewskim, Połockim przy Kaliwie był, wziął od niego tę wiadomosć, iż poddani Dubrowlanscy, hołduiąc Moskwę do nieboszczyka Pana Marcina Doboszynskiego rodzonego żałuiącego na stanowisko iako się wyszey pomieniło nawiedli Moskwę y czego Moskwa, zabiwszy nieboszczyka, nie zabrała, to oni z wysz mianowanym Panem Mameczycem pobrali y sprawy od Moskwy porzucane na osieci u chłopa iednego we wsi nazwaney Krzywonosach w Dubrowlanach chowali, y tam Moskwa będąc w tey wsi te sprawy na osieci, nalazła z ktorych ładunki robili sobie y on Bazyli Chomiak u nich na ten czas będąc, a postrzegszy, że to sprawy Panow Doboszynskich, dwa fastykuły spraw uprosił u Moskwy y żałuiącemu wrocił, a inne sprawy zgineli, mianowicie listy, zapisy wieczyste, kwity poborowe rozne na imienie Swiło, Daszki, Koraczynową, Koleną służące, sprawy nieboszczyka Pana Jana Doboszynskiego podstolego Połockiego, to iest na Je-o msc Pana Konstantego Alexandrowicza sędziego teraznieyszego ziemskiego Grodzinskiego y na samą Jey msc oblig na złotych cztyrysta, drugi oblig na Je-o msc Pana Władisława Korsaka, podczaszego Połockiego, nieboszczykowi Panu Marcinowi Doboszynskiemu dany na złotych szescset, służący potomkom nieboszczykowskim, trzeci oblig z przewodem prawa u sądu . . . . .

. . . .

Pana Jana Doboszynskiego rodzonego . . . . przy . . . zabra . . . spraw rożnych listow . . . . rozne y daniny krolow Ich msc., obligi, kwity na ro . . . długi sumy rę . . . . . we obligi u kogo by się okazały, a osobliwie z tym wysz mianowanym Panem Piastrzeckim o zabranie ostatka rzeczy swoych chcąc Je-o msc Pan Doboszynski prawem czynić y onych pozyskiwać, y zostawuiąc wolne y całe prawo sobie y panom synowcom swoim, iako o sprawy tak y do tego Pana Piastrzeckiego y ktoby przyczyną był do naprowadzenia Moskwy na stanowisko pierwiey do puszczy Konciażynskiey y o zabicie rodzonego swego, a rodzica synowcow swoych, także o wzięcie na płon rodzicielki y braci onych y o zabicie rodzicielki swey w puszczy Pana Piastrzeckiego, na ten czas zanosząc tę protestacyią swoią, dał oną do naybliszszego urzędu, to iest do xiąg grodzkich Minskich prosząc, aby była przyięta y zapisana, co iest zapisano.

Изъ поточной книги Минскаго гродскаго суда за 1654—1694 г. № 11838 л. 201—2. *)

*) Точками обозначены мѣста выкрошившіяся въ актовой книгѣ.

№ 154—1660 г. Августа 15.

Показанія «козацкаго языка», пойманнаго Пинскимъ хоружимъ Василіемъ Ордой.

Confesata kozackie w Stolinie.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца августа пятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его мсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, конфесата языка козацкого ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано тыми словы:

De data dnia trzynastego awgusta tysiąc szesćset szesćdziesiątego, z podiazdu mego, ktorym do Stolina wyprawował, ten ięzyka słusznego przywiodł poddanego iegomsci pana podsędka z miasteczka Stolina, ktory dobrowolnie zeznał, iż moskwę y kozakow do Pinska prowadził y z niemiż zdobycz czołnami do Turowa odwiozł. Woyska kozackiego teraz w Grodku w taborze barzo mała gromada y to hultaystwa chłopstwa ze wsi Zahorinskich wszytkich iako Struha, Woronie, Buchlicze etc. Pierszczykowie, Chrapaczy, Nosowicze y wszytkie boiarowie tameczni, ktory zostaią powodem do buntow, dla kozakow piwa y gorzałkę robią mieszczanie Stolinscy dwa, ieden Miakkoszyi, a drugi Wasko Hłodczyc, Michałko z Pereiasłowia, ktory z Kałaraszem był y Wyhowskim załogą był, w Bołohuszy udawał się do woytowey corki Mołodi baby, w Stolinie na zapusty ruskie przeszłe miało być wesele, ale za przestrogą paniey Grzybowskiey, ktora z Pinska uciekaiąc samowtor z czeladnikiem pana Fronckiewicza wszytkich kozakow y załoh o naszey czuynosci ostrzegła, wesele nie doszło, za tey że pani Grzybowskiey przestrogą zaraz wyprawiono podiazd do Stolina y Horodney, ktory bydła zabrawszy we trzydziestu koni nazad do Grodka powrocił. Pułkownikiem w Grodku Horodowym Molawa, a nakaznym Korniey Molawa chleb wybiera za Horynią, a Korniey koło Stolina aż za Wysock po nad Styrzu. Bazyli Orda chorąży powiatu Pinskiego. Которые конфесата до книг кгродских Пинских ест уписаны.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 695.

№ 155—1660 г. Августа 23.

Показанія двухъ «казачьихъ языковъ», взятыхъ поляками.

Confesata kozakow dwoch w Buchliczach wziętych.

Лета от нароженя Сына Божого тысяча шестсотъ шестдесятого, мца августа двадцат третего дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинскимъ, от велможного его мсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, конфесата козацких языковъ Иван Кочановский енерал повету Пинского ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал тыми словы:

Confesata dwoch ięzykow w Buchliczach wziętych dnia siedmnastego awgusta, anno tysiąc szesćseth szesćdziesiątego. Język pierwszy, Jasko Popowicz z Terebezowa, powiedział, iż po woysko moskiewskie y kozackie po przeysciu pana Oskierki z pułkiem przez Turow y Grodek mieszczanie Grodeccy y Turowscy posyłali Jowchima Dmitrowego syna, mieszczanina Grodeckiego, za ich tedy przyczyny Pinski powiat zniesiony y zruinowany. Grzybowska u Szeremeta była, uniwersał sobie wyprawiwszy powrociła do domu do Horodca. Zahalskiego oskarzyła, że ludzie ciemięży w tym kraiu y sci-

na y więcey ma skarbow, niżeli ty prawi hetmanie, ktorego po zburzeniu Pinska nazad powracaiąc moskwa okowanego do hetmana powiezli. Jwana Skoromnego, ktory iuż swą zapłatę wziął, za kałaura do Pinska moskwa y kozacy mieli, ktory zdobycz baydakiem do Turowa z Pinska odwoził; woyska kozackiego w Grodku szesćseth piechoty, a iazdy sto, pułkownikiem Korniey bunczuczny od Molawy, a Molawa od Dworeckiego pułkownika Kiiowskiego chcieli byli z Grodka isć precz, ale mieszczanie Grodeccy y Turowscy, dowiedziawszy się o naszym zgromadzeniu powiatowym zatrzymali ich, dawszy im złotych trzysta y beczkę prochu. Kiedy podiazd nasz był w Ladcu za Wetlicą, zatrwożyli się byli kozacy y chcieli ustąpić z Grodka, ale ciż mieszczanie udali przed niemi, iż woyska żadnego Lachowskiego nie masz, ale to panowie Dubieniеccy y panowie Oleszowie poodbiegali dla domow swoich, aby się nie obawiali, ubespeczali kozakow, strzelby kozakom dodawali. Ten Popowicz ma w schowaniu zdobycz swoią u młynarza Buchlickiego pieniędzy złotych pięćdziesiąt dwa na imie u Buta Iwana, picrscien złoty y pięć łotow srebra, zdobycz tę, ktorą z Pinska moskwa y kozacy prowadzili, mieszczanie Grodeccy y Turowscy kupowali, w tąż y szlachta Turowska mianowicie Briałowie, Korzeniowie, Hołubowie, Raiowie, bydła nasze zabrane kupowali w nich. Grybowska udawała się w Pinsku za wdowę, ale ma męża między kozakami y szwagier iey rodzony na załodze w Hlinney; zdobycz Ihnata załogi Buchlickiego, iako konie, bydła, cyna, miedz w zachowaniu u oyca iego w Zadyniu, w puszczy, na uroczysku Czakroz. Wsi, w kturych się kto kozaczył: za Horinią w Zadyniu pięć Iwan Klimowicz, Iwan Mikołaiowicz, Mikułanczynych wdowy synow dwa, z Buchlicz Jowchim Wysliadowski, Ihnat z bratem Nosowiczowie, Jasko Chrapacz, w Budymlu trzy, Radko Dowhoruczenko, Kołodka stryianiec, w Drozdinie trzy, w Hlinnym dziewięć, w Hnoynie trzy, Jeremi ieden etc. w Struzie trzy, Pierszczykow Lesiewicz Misko, w Wiekarowiczach Demid Szyło Chudzko, w Terebeżowie Chomka, w Woroniech Skuybieda, Zahalscy, Szumow syn Andrzey, w Udrychu trzy y we wszystkiey włosci y wsiach Zahorynskich po dwa, po trzy w każdey wsi. Woyska moskiewskiego było w Pinsku tysiąc, a kozakow trzy tysiące z mieszczany Turowskimi y Grodeckiemi y włosciami ich. Bahnow pułk na Wołyniu zniesiono, nie wiedzą od kogo, Szeremet w Kiiowie w horodzie, u Mostiszczach Chmielnicki stoi obozem, posyłał do krola imsci o milosierdzie prosząc, dla relatiey posła swego wyiezdzał na Rusowę, do Szeremeta posyłał, aby go posilkował, bo go Orda obiła, Ordy bardzo wiele, chcą kozacy Ordę zaciągnąc, ale car nie pozwala, powiadaiąc ze swoimi Lachom y Litwie wydoła, z Litwy w nich słychac, że woysko moskiewskie zniesli nasi, nasze czaty koło Smolenska; Niżynski pułk poszedł był w Litwę moskwie na posiłek, ale go moskwa przyiąc nie chciała, ufaiąc swoim siłom, ktore funditus zniesione. Za Horinią nie palą, bo sobie po Horin granice zakładaią. Z Norzynska kozakow popędzono na posiłek w Ukrainę, a tu nigdzie woyska kozackiego na Polesiu niemasz, oprocz tego co w Grodku. Drugi ięzyk z Smorodzka Malasz Łuhinicz, lat cztery był w kozakow, słowo w słowo, z pierwszym się zgadza we wszytkim. Jako przy tym będący Iwan Koczanowski ienerał powiatu Pinskiego ręką. Которые конфесата за поданемъ звыш помененое особы до книг кгродских Пинских естъ упнсаны.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 724.

№ 156—1660 г. Августа 31.

Листъ наказнаго кіевскаго казачьяго полковника Богдана Молявы на имя обывателей г. Турова, съ предписаніемъ объ уплатѣ чиншей и сборовъ довѣренному отъ него Демкѣ Полущенкѣ.

Act. listu Molawy do mieszczan Turowskich pisany.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца сентебра двадцат осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, ставшы очевисто Иванъ Качановъский и Александер Щелепинский, енералове повету Пинского, лист козацкий до Туровлян писаный ку актыкованю до книг кгродских Пинскихъ подали тыми словы:

Мой ласкавый пне войте Туровский зо всим посполством, зычу вам доброго здоровя, яко собѣ сам, при томъ ознаймую вамъ, едет до вас Демко Полущенко и з товарыством, которого посылаю, жебы там зостаючы дан и цыншъ выбирал, которому спречными не будте и старайтеся, абы од неприятелей при здоровю зоставали постерегайте, стороны зас суду пилно вам приказую, абы естлюбъ чым колвекъ до Мозыра присылайте що найболшей, особливе стороны пашенъ, абысте якъ найрыхлей молотили и прысылали, чого пилно по ласце вашой жадаю, абы иначей не было под неласкою нашою. Затым вас Гду Богу поручаю. З Мозыра, августа трыдцатъ первого, року тисеча шестсот шестдесятого. А я самъ даст ли Богъ в прудком часе з братю и з войскомъ Запорозскимъ могу вас наведати, тылко прошу, будте зычливыми. Вам цале зычливый приятел Богданъ Молява, пулковник наказный Киевский. А тытулъ того листу в тые слова: Моим ласкавым пану войту Туровскому и всему посполъству належыт оддать. Который тот лист за поданемъ енералским до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1656 годъ, № 13012 л. 826.

№ 157—166 г. Сентября 14.

Жалоба земянъ Стаховскихъ на мѣщанъ и обывателей Туровской и Давыдъ-городокской волостей о наѣздахъ и грабежахъ.

Prot. pd. Stachowskich na Turowcow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца Сентебра чотырнадцатого дня.

На враде кгродском, в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, панове Стаховские оповедане свое на писме до книг кгродских Пинских подали тыми словы:

Милостивый пане враде кгродский Пинский. Я Федор Карповичъ Комар Стаховский, я Роман Колбъ в Стахове мешкаючый, я Федор Андреевич, я Федор Есманович, я Григорей Денисович, я Кирдей Андреевич Грыневичове Стаховские, я Андрей Десевич Гацевич Стаховские, земяне гдарские повету Пинского, в млсти враду оповедаем и плачливе жалуем на земян и мещан Туровских и всю волост по селахъ мешкаючых Туровских, в Пинском повете будучых, велможных их млсти панов Любомирских, воеводичов Краковских, также на земян мещан Давыд - Городецких и всю волост по селах Давыд-Городецкую, в том же повете Пинском будучых, яко не

освецоного княжати его млсти пана Яна Радивила, княжати на Несвижу и Олыце, старосты Виштенецкого, до того на волост, бояр и подданых Загорынских их млсти панов Четвертенских, в том же повете Пинском мешкаючых, на нихъ о том, ижъ што в року тепер прошлом тисеча шестсот шестдесятом, розных месецей и дней, наеждчаючы и находечы моцно кгвалтом выш помененые земяне мещане и волост Туровская и Давыд Городецкая, также подданые панов Четвертенских с козаками сваволными, которые при згоде светой не стоят, набравшысе своее воли и буньтов сваволных, затягнувшы до себе на помоч москву с Киева неприятелей заграничныхъ, наеждчаючы и находечы моцно кгвалтом, до места Пинска также наеждчаючы и находечы моцно кгвалтом частокрот, в том же року прошлом розных месецей и дней на село и домы нашы шляхецкие, в селе Стахове, в Пинском повете лежачые и на убогие захованя нашы, у болотах и лесах нашых Стаховских будучые, пустошечы нас, в нивеч первей усѣ будынки нашы и домы шляхецкие зо вшелякими маетностями нашыми рухомыми, то ест золотом, серебром, ценю, медю, сукнями, охендозством шляхецким огнем попалили, а иншые розные маетности нашы рухомые, што найлепшые, до того справы розные вечыстые, обликги на розных людей, квиты пописовые, подымные, поборовые и поселские, до того статки розные, кони, быдло рогатое и нерогатое, овци, свини, гуси, утвы, куры в домех и в захованях нашых будучые познаходившы и з собою до домов своих побрали, а остаток на болшое знищене наше выш помененые земяне, мещане и подданые Туровские, Давыд-городецкие и панов Четвертенских огнемъ попалили, за што кладемо од них собе шкоды на двадцать тисечей копъ прошей лит., о що бысмы давней процесу своего до ведомости в. млсти врадовой о жалобы своее занести не занехали, леч през убозтво и знищене свое великое козацкое, а до того, що найболшая, през хоробы свое с перестрахов великих козацких до того прыйти не могли, тепер теды до здоровя своего лепшого по ласце Божой прышедшы, просим в млсти враду штобы сее оповедане и жалоба наша до книг вмлсти кгродских Пинских прынята и записана была, што ест записано.

Изъ актовой кн. Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012 789

№ 158 — 1660 г. Сентября 15.

Показаніе войта Туровскаго Ивана Митюрича и другихъ лицъ, захваченныхъ въ качествѣ языковъ польскими войсками.

Act. confesaty kozakow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца Сентебра двадцат осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкаго, Пинскаго, Гелметского старосты установленымъ, конфесата языков козацкихъ енералове Иван Качановский и Александеръ Щелепинъский ку актыкованю до книг кгродских Пинских подали тыми словы:

Confesata Iwana Mitiurycza, Woyta Turowskiego, roku tysiąc szescset szescdziesiątego, msca Septembra dnia piętnastego. Naprzod powiedział, iż życzyli tego, aby iakim kolwiek sposobem mogli zabieżeć niełasce powiatowey, a potym na ubespieczonych nawieść nieprzyiaciela nocą, iakoż radzi byli temu, że Molawa z Mozyra pułkownik kartkę przysłał do niego, aby mu z miastem postaremu sprzyiał, tedy chcąc swoie życzliwosć iakoby okazać, posłał tę kartę do iegomsci pana chorążego,

a owdzie posłanca samego nazwiskiem Romanowskiego boiarzyna Turowskiego, za mile przechował od Turowa, aby przez niego mogł o wszytkim dać znać do Molawy nazad. Radzi byli y temu, że imść pan chorąży kazał im przysięgać na życzliwosci, z czym prawi sami nie mogli mieszczanie odzywaćsię, żeby nie było przypomnienia, iż iuż raz iegomsci panu Stanisławowi Ordzie przed kilko lat regimentarzom nad traktem Zarzeckim przysięgę wykonali, a potem ią wkrotce złamali. Zaczym tegoż dnia y teyże godziny po tey przysiędze mianowanego Romanowskiego do Molawy posłali, miasto napisawszy, aby co prędzey na przyszłą noc przybywał z potęgą niemałą, a sam Woyt do wsi postronnych posłał, aby z orężem w tę noc nagłowę gotowi byli. O szlachcie też Turowskiey przyznał, że y oni na ten czas pisali do tegoż Molawy, oznaymuiąc, że na roskazanie iegomsci pana chorążego niechcą podnosić chorągwie, ktorych Uszczapowski wodził upraszaiąc zatym aby był na nich y na ich dwory łaskaw. Woysku że kazano y z Polesia gromadzić się kozakom zaczym wątpiąc o szczęsciu y potędze kozackiey, listy do imsci pana podczaszego koronnego, znioszysię z szliachtą, pogotowali byli, chcąc pro zapas na łaskę zarobić y urzędnika abo starostę przyiąć, ktore listy zapieczętowane y nagotowane w kleci u siebie okazał. Kiedy zaś Kurhan iesieni przeszłey, Pinsk plondrował y teraz iak Moskwa z kozakami była w Pinsku tedy kołahusami byli prawie Turowlanie niemał wszyscy, także y Grodeczczanie tak z miasta iako włosci y Petrykowa. Także dnia dziewiętnastego Septembra, confessata kozaka ze wsi Hlinney poymanego; na imie Iwana Bałukanowicza, ten z swoiey wsi mianował y z częsci Radziwiłowskiey byli miedzy kozakami w Pinsku Kostiuk Woytechowicz, Iwan Bodiszyc, Nikon Pohiniewicz, czwarty Misko Melnikow siestrzanek, a z częsci Turowskiey z teyże wsi Dowmat Miskiewicz, Hryszko Chodkiewicz, Michał Kuzmicz czwarty litwin, piąty Trochim Raczkiewiczy, a z drugich powiada wsi Turowskiey włosci po kilkunastu wszędy sie znaydzie. Także o samym miescie Turowskim powiadał że rzadki ktory nie kozakuie, toż y o Grodeczczyznie prawił że z tamtąd naygorszemi przywodcami do Pinska byli. Confessata trzecia ze wsi Drozdyna Pawła Kuzmicza kozaka, dnia dwudziestego Septembra. Ten dwunastu mianomał swoich kozakow z częsci Radziwiłowskiey Samuyło Solowiciowicz, Oksiuk Saskiewicz, a z częsci Turowskiey Anton Makarowicz, Konon Paskiewicz, Lukian Sawonowicz, Mikita Lencewicz, Parchom Surnicz, Chilimon Hrusza, Mikita Rozdaybeda, Tereszko Krupicz, Szkoda Samsonowicz, Ancipor Lelka y o innych powiadał sąsiadach włosci Turowskiey że niemal wszytka włość zgromadziwszysię chodzili do Pinska z mieszczany Turowskiemi y z Grodecką włoscią także, a ci prawi przewodnikami zawsze byli i po Moskwę prawi do Kiiowa chodzili, iako nasi mieszczanie Turowscy tak y z Grodka samego. O Horzynsku prawił, że mało co zostało kozakow y tym kazano do woyska y ze wszystkiego Polesia zakazano na głowę. A o Szeremecie woiewodzie Moskiewskim, Kiiowskim, powiadał że z Kiiowa ruszył z woyskiem u pole, a tu niemca puł pułkowiczego zostawił z małą gromadą woyska; powiadał y to, że tuteysi kozacy Polescy nie chcąc isć do woyska, za czym ieżeli, prawi, ich nie wykorzenicie, tedy nigdy w Pinszczyznie pokoiu nie spodziewaycie się. Działo sie roku y miesiąca wzwysz mianowanego. Jako przy tym będący podpisuiesię do tego konfesatu, Iwan Kaczanowsky ienerał powiatu Pinskiego ręką. Яко при тым будучы Алексанъдер Счелепинский енерал рукою. Которое конфесата за поданемъ их до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 824.

№ 159—1660 г. Сентября 15.

Заявленіе землянъ Потѣевъ о наѣздахъ Пинскаго гродскаго писаря Петра Возгирдъ-Поклонскаго на им. Осовецъ, Пинскаго повѣта и оправданіе Поклонскаго противъ этихъ обвиненій.

Reprot. p. Pocieia na iegom. p. pisarza grodzkiego Pinskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца сентебра пятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, opowiadał solenno, protestował się y reprotestował iegom. pan Sebestyan Pociey, obywatel woiewodztwa Brzeskiego y powiatu Pinskiego, imieniem swoim y imieniem pani małżąki swey ieymsci paniey Kostancyi Uszakowny Kulikowskiey Pocieiowey na iego msci pana Piotra Wodzgierda Pokłonskiego, pisarza grodzkiego Pinskiego y ieymsci panią Marynę Szyrmiankę Pokłonską, małżąkow, iako iednostayney rady y zmowy obu osob, także y na ienerała powiatu Pinskiego, do tey zmyszloney niżey mianowaney ichmsci sprawy subordynowanego, to iest na pana Romana Saczkowskiego, skoro żałobliwy iegomsć pan Pociey wziął wiadomosć, wprzod s przestrogi od niektorych ichmsci panow przyiacioł swych, a potym widymusem s xiąg grodzkich Pinskich, ze dwu protestacyi osob obżałowanych, a to takim sposobem, iż pomienioni ichmsć obżałowani, to iest iegomsc pan Pokłonski y pani małżąka iegomsci, maiąc dzierzawę swą w powiecie Pinskim leżącą, nazwaną Rachodoscz, obok dobr ziemskich imienia ichmsci żałobliwych, nazwanego Osowce w tym że w powiecie Pinskim leżącego, ktore to imienie Osowce z dawnych czasow iest w pewnym swym ograniczeniu y od antecesorow tey dzierżawy w pokoiu zostaiącą, lecz iegomsć pan Pisarz grodzki Pinski y pani małżąka iegomsci, nabywszy oney niedawnymi czasy, chcąc się z nią chciwie ziemskimi dobrami rospostrzenić, a nie mogąc mieć do wycisnienia z niektorych pryległosci sobie słusznego y prawnego przystępu, tedy rożnych nieprzystoynych zażywaiąc sposobow, poddanych ichmsci żałobliwych biie, odziera, na wsi naieżdżaiąc zboże onym gwałtem zabiera, iako to wprzod w roku przeszłym tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmym iegomosć pan pan Pokłonski złączywszy się s pułkownikiem kozackim Zaporoskim, na ymie Iwanem Jochimowiczem, a wziąwszy od niego na pomoc sobie tych Zaporoskich kozakow koni kilkanascie, s ktorymi na wieś żałobliwego w tym imieniu Osowcu, nazwaną Owzicze, mocno gwałtem naiachawszy, żyto zabrał y do siebie sprowadził, czego iegomsć czynić nie przestaiąc, tedy y w ninieyszym tysiąc szescset szesćdziesiątym roku, msca Juli, gdy żałobliwemu iegomsci panu Pocieiowi stąt s powiatu Pinskiego z imienia y dworu swego nazwanego Osowiec do woiewodztwa Brzeskiego (gdzie iegomsci leżące są dobra oycżyste) odiachać przyszło y tam być w miescie iego kr. msci Kobrynskim z swoią na pospolite ruszenie gotowoscią, za wyniesionym iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Wilenskiego hetmana wielkiego W. X. L. y wielmożnego iegomsci pana Brzeskiego uniwersałami, radząc wespoł z ichmsciami pany obywatelami woiewodztwa Brzeskiego o recuperowaniu z rąk nieprzyiacielskich moskiewskich zamku Brzeskiego, tedy w tey niebytnosci żałobliwego tu w powiecie Pinskim, w domu iegomsci Osowcu, pomieniony iegomsć pan pisarz grodzki Pinski tak że się złączywszy z iakimis ludzmi swawolnymi, samemu iegomsci obżałowanemu znaiomemi, y iako ktorego zową wiadomymi, z rożnym orężem

do boiu należącym, roku terazniеyszego, msca Juli dwudziestego siodmego dnia, poddanych żałobliwego, do tego ymienia y dworu iegomsci Osowiec przysłuchaiących, dobrowolną drogą s pol od robot ydących potrapiwszy, gdy się żałobliwego być powiedzieli, strzelaiąc rospędził wszytkich, a dwu ułapiwszy s tymi pomocnikami swemi, stryczkami powiązawszy, nielitosciwie zbił, zmordował, siermięgi pozdzierał, sierzpy poodeymował, tamże y na zdrowie samego imsci żałobliwego biciem, zabiciem, odpowiedź y pochwałkę uczynił, o czym żałobliwy za powrotem swoim do tego imienia y dworu swego Osowiec, gdy do iegomsci p. pisarza grodzkiego Pinskiego o wrocenie tym poddanym swym tych zabranych siermięg y sierpow y aby takiego besprawia więcey nie ponosił, prosząc pisał, tamże iegomsć obżałowany w domu swoim, w tym dworze Rahodoskim, tegoż pomienionego roku y tegoż msca awgusta piątego dnia, przed tym posłancem czeladnikiem iegomsci z wielką swą furyą słowy nieprzystoynemi, dobremu urodzeniu y dobrey sławie iegomsci dotkliwemi, z lekkomyslnosci swey, iako się podobało, lżył, sromocił y gdzie by kolwiek iegomsci pana Pocieia potrafiwszy bić, zabić przez tegoż czeladnika odpowiedź y pochwałkę uczynił, a poddanych iegomsci przez pisanie swe siec, zabiiać także się pochwalił y iuż takie despecta żałobliwemu powyrządzawszy, a chcąc za to uysć win w prawie pospolitym opisanych, wrzekomo niewinnosć swoią na widok ludzki chcąc wystawić, smiał y ważył się temi protestacyiami swemi uszczypliwymi, dobrey sławie y pożyciu iegomosci szkodzącymi, na honor y dobrą u wszytkich ludzi maiącego reputatią, targnąć się, pisząc w nich rzeczy zmyslone, nigdy nie byłe, pomowne. W pierwszey protestacyi mianuie, iakoby iegomsć pan Pociey, zebrawszy gromadę ludzi swawolnych, nieznaiomych, s ktorymi iakoby w roku terazniеyszym tysiąc szesćset szesćdziesiątym, msca awgusta piątego dnia, wprzod poddanych ichmsci, tam do dworu ichmsci Rahodoskiego ydących, szkodliwie pobić y odzieżą z nich iakoby pozdzierać y sierzpy poodeymować miał, potym zaraz iakoby iegomsć pan Pociey y na samy ten dwor Rahodoski mocno gwałtem naiachawszy, okryk, hałas tumult czynić y koło dworu zasadzki poczyniwszy, na koniu biegaiąc, na ten dwor strzelać y na poiedynek wyzywać miał. A wysz pomieniony ienerał pan Roman Saczkowski w swey falszywey relacy smiał y ważył się zeznać, iakoby taki naiazd na dwor Rahodoski widzieć, strzelanie słyszeć y poddanych Rahodoskich srodze zbitych, rany szkodliwe na nich także iakoby widzieć miał. Zaś w drugiey swey protestacyiey iegomsć pan pisarz grodzki Pinski s panią małżąką swą pisze, iakoby iegomsć pan Pociey s tąż gromadą tegoż roku y tego msca awgusta siodmego dnia na grunt obżałowanego Rahodoski mocno gwałtem naiachawszy, poddanych tey dzierzawy wiązać y bić miał, czego samą prawdą iegomsć pan pisarz grodzki Pinski s panią małżąką swoią nigdy niedokaże, aby to, co ichmosć piszą, iegomsć pan Pociey czynić miał y wielką w tym iegomsci panu Pocieiowi, iako starożytney familiey s przodkow iegomsci nie tylko w wielkim xięstwie Litewskim, ale y w koronie Polskiey w dobrey sławie opływaiącemu, tą pomową swoią krzywdę czyni, albowiem iegomsć pan Pociey dnia piątego msca awgusta w roku terazniеyszym, maiąc potrzeby swe do niektorych ichmsciow panow przyiacioł swych, iachał drogą dobrowolną ku Janowu przez tę Rahodoską dzierżawę, iako człowiek wielce uważny, spokoyny, nikomu żadney przyczyny nie daiąc, pogotowiu o żadnym naiezdzie nie myszląc, nie gromadno, tylko s kilką czeladzi swey domowey iachał, a iegomosć pan pisarz grodzki Pinski s panią małżąką swą s przyczyn wysz pomienionych maiąc przeciwko iegomsci panu Pocieiowi rankor, taką uszczypliwą zmyszloną pomowną protestacyią, krzszcząc to naiazdem

do xiąg grodzkich Pinskich zaniosł taką swą załobę y na tym, aby iegomość pan Pociey w posłudze ziemskiey woienney niedosić czynić miał, iegomsć pan pisarz grodzki Pinski bardzo się myli, snać, iż pomieniony iegomsć pan pisarz s przodkow swoich w rożnych woiewodztwach albo powiatach oraz nie miał dobr swoich ziemskich, iako to załobliwy iego msć pan Pociey przy głownieyszych maiętnosciach dobrach swych oyczystych, w Brzeskim woiewodzstwie maiących, gdzie za iedno z maiętnosci swey y tu w Pinskim powiecie maiącey zupełny poczet zawsze stawił, tak y teraz, zwłaszcza maiąc na oku potężnego nieprzyiaciela w zamku Brzeskim, widząc tak gwałtowną potrzebę, iegomsć pan Pociey tę posługę woienną odprawuie tam znacznie. Zaczym ichmosć załobliwi, chcąc s pomienionym iegomscią panem pisarzem grodzkim Pinskim y panią małżąką iegomsci prawnie mowić, sobie y poddanym swoim in foro fori sprawiedliwości dowodzić, dali to sobie do xiąg grodzkich Pinskich zapisać, што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 790.

№ 160—1660 г. Сентября 18.

Заявленіе Люблинскаго старостича Николая Фирлея объ опустошеніяхъ, грабежахъ и обидахъ отъ московскихъ войскъ въ имѣніи Дубровицѣ, Пинскаго повѣта.

Prot. urzędnika Dubrowickiego iegom. p. Firleia na poddanych.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца Сентябра осмнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым opowiadał y soleniter protestował sługa wielmożnego iegomsci pana Mikołaia Firleia, staroscica Lubelskiego y urzędnik maiętnosci iegomsci Dobrowickiey, w Pinskim powiecie leżącey, pan Jan Sochacki, iż ta maiętnosć ze wszystkiemi przysiołkami nie tylko przed tym po zaczęciu rebeliy od swawolnych kozakow zdezolowaną, ale y od pogan, nieprzyiacioł krzyża swiętego, tatar była zruynowaną, niemniey po obięciu onego w zawiadywanie, na co są y piersze proby, częstokroć zniszczenie ponosiła, iako to y w tym tysiąc szesćset szesćdzisiątym roku, gdy y w Pinsk wiarołomni nieprzyiaciele moskwa z kozacstwem hultaystwem wpadli, przez cały miesiąc Juliy od nieiakiegoś ymieniem Andryana, nakaznego moskiewskiego pułkownika, ktury nie maiąc w sercu boiazni Bożey y przed oczyma nad niewinnemi ludzmi miłosierdzia, z woyskiem swoym ogniem y mieczem tameczny kray wypustoszywszy, konie, bydełko rogate y nierogate, owce, swinie, kury, gęsi że ledwo co się u kogo mogło przez ukrycie zostać, pozabierali, maiętności powymęczywali y to wszystko, snać podzieliwszy się z moskwo, rożno sobie po Olewszczyznach, Uborciach, Norynskach, Turowszczyznach y inszych postronnych lesunskich pozyciach porozganiali y porozwozywali, niżli po wroceniu onych, kiedy o szczęsliwie następuiącym woysku Jego kr. msci pana naszego miłosciwego na zdraycow kozakow y krzywoprzysiężnych chitrych moskalow w Ukraynie wzieliśmy dostateczną wiadomosć, tedy pan Sochacki, powrociwszysię, lubo do srogich pustek z ucieczki, zarazem postrzegaiąc honoru panskiego, poczet pod chorągiew powiatową poddawszy sam swe y ubogich poddanych iegom. iuż nie nabyte dobra, ktorich nie wiele zostało, ale szczegulnie zdrowie y nieco od nieprzyiaciela niedodarte w borciach y pasiekach pszczoły ochraniaiąc, patrząc na drugich, ze-

brawszy chłopkow ubogich we wsi Strzelsku stanoł y na wszelakiey ostrożnosci chcąc dawać wiedzieć o nieprzyiacielu iegomsci panu chorążemu powiatowemu zostawał, tamże poddani y strzelcy wielmożnego iegomsci pana Łukasza Jelskiego, marszałka powiatu Pinskiego y samey ieymsci, do drugiey częsci maiętnosci Dobrowicy przysłuchaiące, a w dzierzeniu iegomsci pana Krzysztopha Trzeciaka y paniey małżonki iegomsci, ieymsci paniey Leonory Jelskiey, marszałkowey Pinskiey będące, we wsi Krzywicy żyiące imieniem Lewon y Weles Kruszki, Wasko y Hrycko Chmielnikowie, Jan Dobrałowicz, Ławryn Putrenia, Iwan Maksioła s potużnikami, w tey wsi y w ynszych wioskach mieszkaiącemi, miedzy nimi samemi imionami y przezwiskami wiadomemi, zgromadziwszy się y maiąc nad sobo urzędnika ichmosciow pana Marcina Puciate starszym, nie trzymaiąc się dobr panow swoich, w dobra wielmożnego iegomsci pana Firleia, bez dania żadney namnieyszey przyczyny, w niewiadomosci ludzkiey, swawolnie z chorągwiami, bębnami, tegoż roku, msca Septembra dwudziestego dnia, nie uganiaiąc się za nieprzyiacielem, nie sprawuiąc się po żołnersku, wtargneli y zaraz we wsi Klesowie, zaskoczywszy boiarkę, żone Hurynowicza, sposobem nieprzyiacielskim o pieniądzach pytaiąc morduiąc, na smierć zamęczyli, pszczoły tak w pasiece iegomsci iako y w barciach osmdziesiąt gwałtownie wydarli, potym w Korpiłowce napadszy woytową żonę brzemienno, że dziecie dziewczyne zrzucić musiała y sama nie wiedzieć żywa li będzie, spiekli, drzwi, okna posiekli, powybiiali, naczym nie maiąc dosić y podobno niespodziewaiąc się bytności protestuiącego, nazaiutrz do wsi Strzelska także cicho, albowiem ni odkogo pan Sochacki o takowey ich wiolencyi, bo wszyscy przed nieprzyiacielem w puszczy się kryli, drudzy przy nim byli, wiedzieć nie mogł, szli, gdzie napadszy okrzyk uczynili, drzwi, okna sieć, wybrancow bić, obdzierać poczeli, co żałobliwy postrzegszy y niekturych chłopow iego msci pana marszałkowych przy panu Puciacie poznawszy, co by tego za przyczyna była pytać y żeby w dobry sposob brawaryie porzuciwszy, kędy yndziey ustępowali, naupominać poczoł, na kturą takową submissyą by namniey nie dbaiąc, wprzud pana Sochackiego słowami karczemnemi łaiąc do piechoty iegomsci pana Firleiowey chcąc ze wsi wyfurować y takież, iak po drugich siołach exaccye czynić, z brońmi do woyny należącemi porwalisię strzelać, bić stali, iakoż ze wsi Klesowa Miska Żuka, a ze wsi Korpiłowki Tyszyca boiar pancernych zaraz zabili, lecz piesze s tey strony widząc na sie takowy ucisk, ostatek zdrowia swego ochraniaiąc, bronili y w tey wsi dalszego zaboystwa, bezprawia działać nie dopuscili, więc odchodząc, ułapiwszy ięzyka, bydła rogatego wielkiego kop pięć, po kop piąciu kładąc, gwałtem zagrabili w puszczy; s tych tedy pryncypałow, lubo by na zdrowiu swoym ktory szwankował, to w obronie na sobie poniesć by musiał. A po takowym uczynku, na dalszy żal, wychodząc iuż z dobr tych, pochwałkę na poddanych iegomsci pana Firleiowych na kożdym mieyscu biciem y na smierć zabiianiem uczynili, w czym wszystkim pod niebytnosci wielmożnego iegomsci pana Firleia, pana y dobrodzieia swego, pan Sochacki te żałobę zanosząc, salwe do czynienia prawem y meliorowania processu zachowuiąc, do xiąg ninieyszych dał zapisać.

При которомъ оповеданю енералове нижей помененые реляцыею своею сознали очевисто тыми словы:

Ja Andrzey y ia Roman Saczkowscy, ienerałowie Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawami tym naszym relacynym kwitem, iż za użyciem od iegomsci pana Jana Sochackiego, sługi wielmożnego iegomsci pana Mikołaia Firleia, staroscica Lubelskiego y urzędnika na ten czas maiętnosci iego msci Dubrowicy, w Pinskim powiecie leżącey, roku teraznieyszego tysiąc szescset szesćdziesiątego, msca Septembra czternastego dnia, z

strono szlachto, panami Janem y Stephanem Bulachami, Alexandrem y Dominikiem Żarskimi, iezdziliśmy do tey Dubrowicy, a stamtąd byliśmy nazaiutrz we wsi Klesowie, gdzie białogłowe mienił być sam Hurynowicz, boiarzyn tameczny, żonę swoią wszystką haniebnie y niemiłosierdnie pomęczoną y popieczoną, y od tego umarła, a w pasiece Zieleynie czterdziesciory w barciach, w tąż czterdziesciory pszczoł wydartych, za pokazywaniem widziałem, w drugiey wsi Korpiłowce woytową żone chorą, na smiertelney poscieli leżąco, na twarzy zbitą, po ręku popieczoną, s czego, prawi dziecie dziewczyne, będąc brzemięnną, zrzucić musiała, iakoż y te ciałko w trunie pokazywano oglondalismy; w trzeciey wsi Strzelsku Miska Żuka y Tuszyca boiar przy panu Sochackim w ow raz będących, wpuł przestrzelonych, zabitych y inszą swawolą, drzwi, okien posieczenie tam baczyliśmy. Co wszystko mienili być woytowie y boiarowie tych dobr od chłopow y strzelcow iegomsci pana marszałkowych, w dzierzeniu iegomsci pana Trzeciakowym zostaiących Dubrowickich, we wsi Krzywicy mieszkaiących y drugich potużnikow y od wielu pomocnikow ych sposobem w procesie wyrażonym stało. My tedy ienerałowie s pomienioną stroną, będąc na tey sprawie, gdy chorągiew nasza powiatowa za Horyniem swawolą znosiła y uskramiała, cośmy widzieli y słyszeli, to w te moią relacyo wpisawszy, prawnym porządkiem s panami szlachtą zeznawamy. Pisan wyszszo datą. Анъдрей Сачъковский енералъ. Романъ Сачъковский енералъ рукою. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских естъ уписано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 795.

№ 161—1660 г. Октября 8.

Грамота короля Яна Казимира, освобождающая жителей г. Пинска на четыре года отъ всякихъ податей и повинностей въ казну.

Act. libertacy krola iegomsci mieszczanom y żydom Pinskim dana.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца марца первого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарском Пинском, передо мъною Войтехомъ Зеленскимъ, столником и подстаростим Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановивъшысе очевисто пнове бурмистрове и жиды места его кор. млсти Пинского оповедали, публиковали и ку актыкованю до книг кгродских Пинских лист наяснейшаго короля его млсти, пна нашого млстивого, либертацыйный, на реч нижей в немъ выражоную собе даный и служачый, пер облятам подали, просячи, абы принят и до книг уписан был, котораго принявшы, а уписуючи у книги слово в слово так се в собе маетъ:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski Wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmoydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Siwierskie, Czernihowskie, Kiiowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy. Jeżeli komu, iako wiernym poddanym naszym, nie poiednokroć ogniem y mieczem nieprzyiacielskim zniszczonym, powinnismy clementią naszą krolewską, aby do fortun swoich tym snadniey przychodzić mogli, w takowym zruinowaniu miasto nasze Pinskie nie tylko od początku woyny z rebelizantami naszemi i carem Moskiewskim przez ogień fundytus spalone, mieczem wycięte zostawało, ale też y niedawnemi czasy, w roku teraznieyszym tysiąc szescset szesc-

dziesiątym od woyska Moskiewskiego y kozackiego splundrowane y wniwecz popalone, dostatki ubogich mieszczan y żydow tamecznych wszystkie pozabierane, tedy my, iako supremus wszystkich w panstwie naszym miast y miasteczek patronus iestesmy, poglądaiąc na to, że żadną miarą podatkow Rzptey zarowno pociągać nie mogą, a nie mniey chcący, aby co naprędzey budować się mogło, według prawa pospolitego na lat cztery od wszelakich podatkow Rzptey na seymach uchwalonych, także od ciężarow woyskowych w oddawaniu chlebow, od stanowisk, podwod brania cale uwalniamy, tak iż od daty tego listu naszego pomienieni mieszczanie y żydzi Pinscy pogorzelcy przez cztery lata, nierozdzielnie po sobie ydące, iako prawo chce mieć, żadnych podatkow Rzptey skarbowi należących nie będą powinni płacić, ale przy tey naszey libertatiey nienarusznie yn toto zachowani być maią. Co do wiadomosci urzędom wszelakim doniosszy, osobliwie iednak wielmożnemu administratorowi skarbu W. X. Lit. pisarzom, poborcom y innym na skarbowych funkcyach zostaiącym, chcemy mieć y koniecznie roskazuiemy, abyscie uprz. y wiern. wasze za publikowaniem tego listu naszego pomienionych mieszczan y żydow Pinskich pogorzelcow o żadne podatki nie turbowali, onych do sądow swych nie pociągali, ale przy tym liscie naszym libertatiynym do wyyscia pomienionego terminu wolnych zachowali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey. Na co dla lepszey wiary ręko się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Lit. przycisnąć roskazalismy. Dat w Samborze, dnia osmego, msca Oktobra, roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiątego, panowania krolewstw naszych Polskiego dwunastego, a Szwedskiego trzynastego roku. У того листу его кор. млсти при печате притисненой меншое канцелярыи великого Княз. Лит., подписы рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Ko towicz pisarz W. X. Lit. Который тот лист его кор. млсти либертацыйный за публикованемъ и прозбою особъ звышъ писаныхъ до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. 13013 л. 279.

№ 162—1660 г. Октября 17.

Жалоба земянина Льва Козляковскаго на подданныхъ Дазидгородскихъ объ обидахъ его подданнымъ въ им. Дубой.

Prot. p. Lwa Kozlakowskiego na poddanych Dawydgrodeckich.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца Октебра семнадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленскимъ, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, żałował y protestował się ziemianin J. k. m. powiatu Pinskiego, pan Lew Kozlakowski, na włosć oświeconego xzcia imsci pana Jana Radziwiła Dawidgrodecką to iest na mieszczan Dawidgrodeckich, na Awdeia Bendnarzka woyta y Jowchima, także woyta przeszłego, na Iwanka Danilowicza pisarza miasta Dawidgrodka, na Dmitra Hermanowicza, Jakima Dmitrowicza, Miska Doyczyka, Iwana Lelu, Stephana Litwinowicza, Sachna Kusznierza, Petra y Semena Miskiewiczow, także poddanych we wsi Bołohuszy mieszkaiących, na ymie Hawryła Tarandycza woyta y syna iego Waska Tarandycza, Marcina Nesterewicza y Oleszka woytow starych Bołohuskich, iako samych pryncypałow w uczynku niżey mianowanym y na pomocnikow ich, to iest we wsiach rożnych we włosci xzcia imsci Dawidgrodeckiey mieszkaiących, ymiona, przezwiska samym pryncypałom wiadomych y znaiomych o tem, iż ci po-

mienieni mieszczanie y poddani xzcia imsci, nieboiący się Pana Boga y srogosci prawney, wziowszy przedsie umysł zły, swawolny, pod pretecstem kozackim pospołu zgromadziwszysię człowieka kilkaset, poczowszy od roku tysiąc szescset piędziesiąt osmego aż do roku teraznieyszego tysiąc szescset szecdziesiątego, naieżdżaiąc na wsi rożne y na dwory szlacheckie, zaboystwa, mordy czynili, mianowicie we wsi Dubey. w powiecie Pinskim leżącey o granicę z włoscią xzcia imsci, gdzie żałuiącego pana Lwa Kozlakowskiego dwor we wsi Dubey będący przez te lata pustoszyli, chłopow y czeladź dworną morduiąc pozabiiali, białym głowom usilstwa czynili, a gumna, zboże rożne wymłacali y młocone gwałtownie brali, pszczoły w lasach y borach naszczęt powydzierali, konie, bydło rogate, także owce, swinie, gęsi, kury y wszystek sprząt domowy, co kolwiek żałuiący miał y uchodząc z domu swego tylko duszą wszytko zostawił, tedy ci mianowane osoby naszedszy y naiachawszy mocno gwałtem kozackim prawem zabrali y do dworow swoych, gdzie ktory mieszka, do Dawidgrodka y do Bołohuszy zaprowadzili y na pożytek swoy obracaią, na ostatek w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiątym, msca Jula dnia trzynastego, ciż mianowane osoby, także skupiwszy się pod pretecstem kozackim, naszedszy na tez wieś Dubą, w powiecie Pinskim będącą, dwor żałuiącego doszczętu spalili y zboże wymłocili y niemłocone do dworow swych zawiezli y zaprowadzili, a sami aż do dnia pierwszego septembra w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiątym w maiętnosci Dubey y po rożnych wsiach mieszkaiąc, ludzie niewinne, także poddanych y czeladz żałuiącego ogniem tyransko popiekli, w czem wszystkim żałuiący szkody sobie mianuie od osob mianowanych poddanych xzcia imsci w zabraniu zboża rożnego, bydła, koniey, owiec, swini, spaleniu dwora, pomordowaniu czeladzi y poddanych na smierć na złotych pułtora tysiąca, ktore szkody poczynione od mieszczan Dawidgrodeckich y poddanych Bołohuskich czasu prawa na regestrze mianowanę y podane będą. A gdy żałuiący pan Kozlakowski w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiątym, msca Septembra dwunastego dnia, będący s chorągwią powiatu Pinskiego w Dawidgrodku, maiętnosci xzcia imsci, używszy przyiacioł swoych, chodzili do gospody dzierżawcy na ten czas Dawidgrodeckiego y wszystkiey włosci xzcia imsci, iakiegoś pana Krzysztopha Matysewicza, prosząc o uczynienie sprawiedliwości s tych mieszczan Grodzieckich y chłopow, aby pan Matysewicz one iako iawne złoczynce karał, także konie, bydło, owce kazał powracać, bo żałuiący poznał u tych mieszczan zboże zabrane, zapłacił z maiętnosci tych mieszczan y skuteczną sprawiedliwosć uczynił żałuiącemu, tedy ten pan Matysewicz nie tylko żeby miał sprawiedliwosć uczynić, ale snadź tym wszystkim łupem s temi mieszczanami się pospołu dzieli, tak powiedział żałuiącemu, iż co poddani xzcia imsci pod ten czas rabowali, to im to wolno było, bo s kozakami chodzili y sami kozakami byli, cożim uczynisz, ale wiedź o tem dobrze, że y znowu, kiedy będziesz się sprawiedliwości upominał, ciż mieszczanie y włosć skupią nie tylko ciebie. ale y powiat Pinski do szczętu zniosą y dopalą. Co słysząc żałuiący takową odpowiedź y pochwałkę od tego pana Matysewicza publiczną, s przyiacioły swemi od niego odeysć musiał, y chcąc o to wszystko, co się zwysz pomieniło, s tem panem Matysewiczem y poddanemi xzcia imsci żałuiący prawnie czynić u sądu należnego powiatu Pinskiego sprawiedliwosci dochodzić y szkod na maiętnosciach ich requirować, daię tę żałobę do xiąg urzędowych zapisać, што есг записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 873.

№ 163—1660 г. Октября 20.

Универсалъ гетмана вел. князя Лит. Павла Сапѣги съ предоставленіемъ Витебскому воеводѣ сбора провіантовъ на его хоругвь съ духовныхъ имѣній Пинскаго повѣта.

Act. copiy z uniwersału iegom. p hetmana W. X. Lit. iegom. p. wdzie Witebskiemu na chleb.

Лета отъ нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца Декабра двадцать четвертого дня.

На враде кгродскомъ в замку господарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехом Зеленскимъ, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, постановившысе очевисто Себестиан Голавский слуга его млсти пна Лукаша Елского, маршалка повету Пинского, подал ку актыкованю до книг кгродскихъ Пинских копию универсалу ясне велможного его млсти пна Павла Сапеги воеводы Виленского, гетмана великого, великого княз. Литов. през его млст пна Петра Бакановского, менуючогосе депутатомъ ясне велможного его милости пна Владыслава Воловича воеводы Витебского его млсти пну маршалкови Пинскому даную и просил абы принята и уписана была, которую прынявшы, а уписуючы в книги слово в слово так се в собе мает:

Paweł Jan Sapiega woiewoda Wilenski hetman wielki W. X. L. Rosławski, Olkinicki, Zdzitowski, Borcianski starosta, ciwun Rethowski acconomiey Szawelskiey y Kobrynskiey administrator. Oznaymuie, iż maiąc w respeccie odwagi w okazyiach teraznieyszych z nieprzyiacielem poniesione chorągwie kozackiey iasnie wielmożnego iegomsci pana wdy Witebskiego pułkownika J. k. msci, ktorych przychęcaiąc do dalszych Rzptey usług naznaczam z władze moiey dobra duchowne Torokany nazwane z przynależnosciami, także dobra w dzierzeniu unitow y disunitow y wszystkie parachie reliiey greckiey w powiecie Pinskim leżące, z ktorych ma wybrać według ustawy moiey z włok czterech żyta beczkę, z włok szesciu ięczmienia beczek dwie, gryki beczką z włok osmiu grochu beczek dwie, z włok dwunastu iałowica, fasek dwie masła, połec słoniny, z włok trzech owsa beczek dwie, baran ieden, z włoki siana wozow para, iarzyn ogrodnych według potrzeby nad ktorą ustawę wymagać więcy nie maią pod paenami w artykułach woyskowych opisanemi. Dat w obozie nad rzeką Basią, dnia dwudziestego oktobrys. anno tysiąc szesćset szesćdziesiątego. У тое копией универсалу местце печати и написъ руки тыми словы: Paweł Sapieha woiewoda Wilenski hetman wielki wielkiego xięstwa Litewskiego. Которая копия за поданемъ ее до книгъ кгродскихъ Пинскихъ естъ уписана.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 1021.

№ 164—1660 г. Октября 25.

Показаніе казаковъ Ефима Чучвенка, Гордѣя Комаровскаго и Игната Скочки захваченныхъ польскими войсками близъ Турова.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесятого, мца октебра двадцать пятого дня.

На враде кгродъскомъ, в замъку гдарскомъ Пинском, передо мною Войтехомъ Зеленским, столником и подстаростимъ Пинскимъ, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, конъфесата козаков, енералове на подписах рукъ нижей менованые ку акътыкованю до книг кгродских Пинских подали тыми словы:

Confesata assauly albo porucznika, wziętego w potrzebie w czwierci mili za Turowem pod Krymnym, dnia piętnastego oktobra, anno tysiąc szescset szesedziesiątego, nazwanego Jochima Czuczwenka, rodem z Pereiasłowia, a na ten czas w Bohusławie mieszkaiącego. Setnik abo rotmistrz iego był Semen Slinko także rodem s Pereiasłowia, chorągiew iego wiszniowa wielka musiłbasowa, a wszystkich chorągwi w tey potrzebie było pięć, a szosty znaczek, ktore wszystkie wzięte są od woyska imsci pana chorążego Pinskiego; setnicy drudzy tak się nazywali: Iwan Jachimenko Kiianica, a pułkownikiem Iwan Moskowka, rodem z Ostra, drugi setnik Wasil Wołoszyn z Trypola, trzeci setnik Szypel Maxim także z s Trypola, czwarty Szybieha z Hoholewa, piąty Lesko Pereiasławski Kostyra, pod kożdą setnią było po kilkuset wybornego y celnieyszego ukraynnego prawi ludu. Powiedział też to, że Molawa pułkownik Kiiowski nakazny od Dworeckiego tu ich zesłał, znioszysię z Turowlanami po wycięciu pierwszym, a sam Molawa był w Mozyru, ktory potym do Grodka, gdzie obozem stali, Połowka z setnią na posiłek przysłał, a ordynował, aby do Pinska y daley za Pinsk aż pod Brzesć y ieżeliby można było dla odsieczy moskwie Brzeskiey, aby szli y posiłek dali, ale przestraszeni będąc od podiazdu Pinskiego, ustąpili byli nazad na mianowane mieysce za Turow z Grodka, ktory odchodząc zrabowali z namowy Turowlan, ktorzy prawi do wszystkiego naybarziey pobudzali y sami iako z miasta tak y z włosci nagłowe gromadzilisię do tabora. O Szeremiecie, prawi, słyszelismy, że go utracono, ale o Chmielniczenkowym woysku wielkim czuiąc prawi nie wątpili o sobie.

Confesata drugiego chorążego nazwyskiem Hordia Komorowskiego, rodem z Czerkas, pod sotnią Leskową, ktory we wszystkim się zgadza, dołożył to, że kiedy by byli na ten czas nie uprzedzeni, tedy bywszy pod Brzesciem mieli przez zimę leżeć w Pinsku, a nie przepuscić y małemu dziecięciu nigdzie koło Pinska. O Turowcach to dołożył, że gdy pospołu Grodek zrabowali, tedy mieli sami iuż na Ukrainę wybierać się. O Chmielniczenku prawił, że pułki te być maią: Czerkasky, Kaniewski, Czyhirynski, Umanski y inne, kromia Niżynskiego y Czernihowskiego, ktore, prawi, pod Łoiowem stali; samego siebie prawił zasłużały y był rożnie na Zaporożu, w Multaniech y Wołoszech sługiwał. Powiedział też to, że mieli byli do Chmielniczenkowa woyska isć na głowe, ale tech Molawa reuocował, daiąc znać o potędze powiatowey.

Confesata trzeciego Ihnata Skoczki, z Nosowki rodem z za—Dnieprza, z pod chorąwi Szepielowey; ten we wszystkim także się zgadza z pierwszemi, to dołożył że szczęscie prawi wasze wielkie potkało, gdyż prawi mieli na przyszłą noc Pinsk obleżeć, telko że na większą gromadę y potęgę od Molawy z Mozyra czekali y że Turowlanie obiecowali z włosci swoych naymniey pułtora tysiąca ludu dodać. Pisana ta confesata dwudziestego piątego oktobra, ktorego też ich potracono w Pinsku. Jako przytem będący Jan Ankudowski ienerał ręką. Яко пры тым будучый Александер Счелепинский енерал рукою. Которые конъфесата за поданемъ их до книг кгродских Пинских ест уписаны.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 893.

№ 165—1660 Ноября 29.

Универсалъ гетмана польнаго короны польской Георгія Любомирскаго съ распоряженіями по части умиротворенія населенія Пинскаго повѣта, разореннаго войной.

Act. uniwersału iegom, p. marszałka wielkiego koronnego.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца декабра двадцат третего дня.

На враде кгродскомъ в замку господарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленскимъ, столникомъ и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановивъшысе очевисто пан Станиславъ Вербовский, универсалъ велможного его млсти пна Любомирского, маршалка великого и гетмана полного коронного подал тыми словы:

Jerzy hrabia na Wisniczu y Jarosławiu Lubomirski, marszałek wielki y hetman polny coronny, ieneral Małey Polskiey, Krakowski, Chmielnicki, Pereasławski, Nizynski, Kazimirski, Olsztynski starosta. Wszystkim w obec y kożdemu z osobna, komu o tym wiedzieć będzie należało, podaię do wiadomosci dotąd, poki z woley Bożey wewnetrzne w oyczyznie, a mianowicie w tych kraiach było zamieszanie, nie mogły żadne paddanym od panow pokazane bydz patrocinia, ale się tak wszystkie musiały dziać rzeczy iako woienne niosły y waryiowały rozruchi; sprawił teraz miłosierny Pan Bóg, że woysko Zaporozskie, obaczywszysię w swoiey powinnosci, oddało Jego kr. msci panu swemu y poprzysięgło poddanstwo y wiarę, a zatym nastąpiła gruntownego y nierozerwanego w tych kraiach uspokoienia nadzieia, przetoż gdy za tą pogodnieyszą chwilą otwiera się nam sposob wiedzieć y mieć pieczołowanie o swoich poddanych, daię uniwersał do Turowa y do wszystkich wsiow zależących iegomsci pana podczaszego coronnego, rodzonego mego, maiętnosci upominaiąc wszelakich ludzi, ktorzy by licencyą iaką(w) tamtych kraiach bawili się y rozruchi wszczynali, aby się z swowolnych kup rozchodzili, kraiu tamtego nie burzyli, miast, wsiow nie infestowali y cale wszelakim złym zamysłom dali pokoy, gdyż nadzieia w Bogu, że iuż więcey te rabunki y direptie bezbronnych poddanych, czego się w tym odmęcie wiele ważyło, nie uydo więcey, ludzie tedy takowi y kraiow tamtych wszytkich niech do zamieszania nie concituią y sobie nie zaciągaią kary, gdyż byle w Ukrainie dispositia woysk zimowa stancła, zaraz część iaka ludzi w tamte kraie obracam, aby te strepitus uskromione były, a ci, kturzy swawolą wszczynaią, ktorzy miast taką czynią desolatią, o iakiey mam wiadomosć w Turowie uczynioney, aby odniesli swoię zapłatę; z woysk przy tym tak coronnych iako y W. X. Lit. komu kolwiek się w pomienioney brata mego trafi bydz Turowskiey maiętnosci, prosze, aby na iey desolatią był respect y nic poddanym nie działo się uciążliwego, ile może bydz, prosze, aby omiiana stacyiami, noclegani, chlebami nie incommodowana była. Na lepszą tego pewnosć y wagę podpisuię się y pieczęć przycisnąć kazałem. Dat w Korosteszowie, dnia dwudziestego dziewiątego Nowembra, tysiąc szescset szescdziesiątego. У того универсалу при печате притисненой подпис руки тыми словы: Jerzy Lubomierski. Который тотъ универсал за поданемъ и прозбою особы выш писаное до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. гродск. суда за 1660 г. № 12012 л. 1014.

№ 166—1660 г. Декабря 1.

Универсалъ администратора скарба великаго княжества Литовскаго объ отсрочкѣ сборовъ акцизной подати до 1661 года и о порученіи производить этотъ сборъ по Пинскому повѣту земянамъ Булгакамъ.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесят первого, мца Генвара двадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленскимъ, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установле-

нымъ, постановившысе очевисто его млсть панъ Евстафий Булгакъ оповедал и ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсалъ ясне велможного его млсти пна Адама Мацея Саковича, воеводы Смоленского, администратора скарбу вел. княз. Лит. на реч нижей в немъ выражоную даный тыми словы писаный подал:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, moim wielce msciwym panom y braci. Adam Maciey Sakowicz, woiewoda Smolenski, administrator skarbu W. X. Lit. starosta Oszmianski, Jakunski, Wysocki dzierżawca, po zaleceniu moich powolnosci oznaymuie, iż lubo accyza w W. X. Lit., seymem roku tysiąc szescset pięcdziesiąt dziewiątego na zapłate woysku uchwalona na Swięty Jan Chrzciciel w roku teraznieyszym, tysiąc szescset szescdziesiątym, expirowała, iednak J. k. mosć pan nasz młsciwy z ichmsciami panami radami na ten czas pro consilio bellico y pro ratificatione pact Szwedskich do Warszawy zgromadzonemi eo summam na ten czas errari publicy egestatem, nie maiąc żadnego sposobu do zaciągnienia sumptow na potrzeby woienne y wyparcie z panstw nieprzyiaciela Moskwicina, między innemi publicznemi podatkami accyzę w W. X. Lit. na rok ieden do swiętego Jana Chrzciciela swięta Rzymskiego w roku da Bóg przyszłym tysiąc szescset szesćdziesiąt pierwszym expiruiącego prorogować y mnie w moie poruczyć raczył administratią, zaczym ia, przedsięwziąwszy eam kuram, aby iako naylepszym Rzptey pożytkiem prowenta publiczne ordinem reducam, między innemi accyze powiatu Pinskiego pusciłem w administratio y tym moim listem puszczam ichmsciom panom Alexandrowi, Janowi y Eustafiemu Bułhakom. Maią tedy pomienieni panowie administratorowie przerzeczony podatek accyzę we wszystkich miastach, miasteczkach J k. msci duchownych y szlacheckich, tudziesz we wsiach, karczmach sielskich y pokątnych, w komorach y przykomorkach y gdzie kolwiek iakie kolwiek będą się odprawować handle, sami przez succollektorow lubo sprawcow swoich wybierać z tym, ktorzy kolwiek by się z swoią odezwali ochotą arędować, ktorych zastanowienie contrakty probować będziem, wybierać zaś maią od wszelakich towarow in genere et specie tam victualibus, quam utensilibus, szacuiąc od każdego złotego, iako ważnosć rzeczy wynosić będzie, po groszy dwa polskie, także od tego, ktorzy z Litwy do Korony, do Wołynia, do Prus y gdzie kolwiek wyprowadzaią towary, także y od tych, kturzy wracaiąc się ztamtąd do Litwy wprowadzaią, a pndze wybrane, iako publiczny podatek, do skarbu Rzptey wnosić maią, ponieważ się nieco od swiętego Jana z exactią tego podatku z pewnych przyczyn omieszkało, tedy ci wszyscy, kturzy piwa, gorzałki, miody, słody robili, iako y rzeznicy od bydła bitego y innemi bawiły się przedażami, według werificaty od tego wszystkiego accyzę płacić powinni od dnia swiętego Jana przeszłego y do tychże wyżey mianowanych oddawać administratorow y succollectorow ich. Co wszem w obec y każdemu z osobna oznaymiwszy, upraszam w. msciow moich m. panow, abyście nie ieno w maiętnosciach, dzierżawach, wsiach, słobodach, karczmach podatku tego wybierać nie bronili, ale w wybieraniu pomocy dodawali, postrzegaiąc, ne rigor iuris supra contravenientes publicis sancitis extendat. Zalecam mię zatem łasce wmw. moich msciwych panow. Dat z Kuzowki, prima Decembris anno tysiąc szescset szescdziesiątego. У того универсалу при печате притисненой подпис руки тыми словы: Wmsciow moich m. panow życzliwy brat y sługa Adam Maciey Sakowicz, woiewoda Smolenski, administrator skarbu W. X. Lit. mp. А сусцепта ураду Рожанского на том универсале в тые слова написана ест: Roku tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszego, msca January piętnastego dnia, ten uniwersał dan ku actu xiąg prawa Maydeburskiego

w Rożaney, ktory słowo w słowo iest wpisany, extract wydany. Data w Rożaney, ut supra. Łukasz Oponowicz pisarz Rożanski. Который тотъ универсал за поданемъ и прозъбою особы звыш писаное до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго гродск. суда за 1661 г. № 13013, л. 207.

№ 167—1660 г. Декабря 1.

Универсалъ гетмана в. к. л. Павла Сапѣги объ охранѣ им. Турова, Пинскаго повѣта.

Act. universalu iegom. p. hetmana W. X. Lit. na ochrone Turowa.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятого, мца декабра двадцат третего дня.

На враде кгродскомъ в замку господарскомъ Пинскомъ, передо мною Война техом Зеленскимъ, столникомъ и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто его мл. пан Марцин Броницкий, слуга велможного его млсти пна Костантого Любомирского, подчашого коронного, подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсал яене велможного его млсти пна Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана вел. вел. княз. Лит. на реч нижей в нем выражоную служачый, просечы, абы прынятъ и уписан былъ, который прынявшы, а уписуючы слово в слово так се в собе маег:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit., Rosławski, Olkienicki, Zdzitowski, Borcianski starosta. oeconomiey Szawelskiey y Kobrynskiey administrator. Ichmsciom panom pułkownikom, obersztеrom, obersztеr leytenantom, rotmistrzom, maiorom, kapitanom, porucznikom y innym officierom y wszystkiemu woyska W, X. Lit. polskiego y cudzoziemskiego zaciągu iezdnemu y pieszemu rycerstwu chęci me towarzyskie zaleciwszy, maiąc w respeccie tak wielką przez częste nieprzyiacielskie incursie ruinę maiętnosci Turowa z innemi wszystkiemi przynależnosciami, w powiecie Pinskim leżącey, wielmożnego iegomosci pana Konstantego Lubomirskiego, podczaszego coronnego, kture iako dobra dziedziczne y s prawa pospolitego żadnym exactiom y gravaminom żołnierskim niepodlegaią, chcę tedy mieć y z władze mey surowo roskazuie, abyscie w pomienionych dobrach stawać, pokarmować, noclegować, zabiegow, przechodow a pogotowiu naiazdow czynić, stacy pnzney y chlebowey wymagać, podwod y grabieżow zabierać ani namnieyszemi angarisować nie ważyły się exactiami pod srogoscią paen w artykułach woyskowych na nieposłusznych opisanych, ktore za naymnieyszym dowodem y doniesieniem skargi na każdym temu uniwersałowi sprzeciwnym bez wszelkiego respectu yrremissibiliter extendentur, ażebyscie ten uniwersał za barwiany nie mieli upominam, gdzie dla gruntownieyszey ochrony zsyłam na załogę mego iegomsci pana Krzysztopha Przesciborskiego, ktoremu abyscie zprzecznemi nie byli powrotnie upominam. Dat w obozie pod Smolany, dnia pierwszego Decembra, anno tysiąc szescset szesćdziesiątego. У того универсалу при печате притисненой подпис руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Который универсалъ за поданемъ и прозбою особы звыш писаное до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. книги Пинскаго гродскаго суда за 1660 г. № 13012, л. 1013.

№ 168—1660 г. Декабря 12.

Заявленіе отъ имени земянина Казимира Нарушевича о невозможности вносить положеную подать съ его имѣній Воробина и села Сельца въ виду опустошенія ихъ во время войны.

Manifestacyia o spalenie Worobina iegom. p. Naruszewicza.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесятого, мца декабра дванадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Войтехом Зеленьским, столникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского Гелметъского старосты установленым, opowiadał y manifestacyą zanosił pan Maxim Sielecki, dozorca folwarku Worobina y wsi Sielca imsci pana Kazimierza Naruszewica, starosty Bułakowskiego, w powiecie Pinskim leżącego, w niebytnosci imsci od dawnego czasu, dla incursy nieprzyiacielskich do Litwy, dzierzawy swey Bułakowskiey, w woiewodztwie Trockim leżącey, odiazdem, iż iako od roku tysiąc szesćset czterdziestego osmego zaczęcia incursy nieprzyiacielskich w panstwie I. kr. msci, a potym w roku tysiąc szesćset pięćdziesiąt trzecim in decembri ten folwark Worobin ze wsią Worobinem y wieś Sielec fundytus spalony został, iako y w roku tysiąc szesćset pięćdziesiątym piątym, gdy moskwa z kozakami od Kiiowa tak lądem iako y wodą do miasta Pinska przyszedszy, zamek Pinski y miasto spalili, pod ten czas załogi kozackie nad Horynią rzeką w maiętnosciach rożnych panow iako też y folwarku Worobinskim, wsi Sielcu zostawali y od pomienionego roku aż do roku tysiąc szesćset szesćdziesiątego, gdy moskwa w tymże roku z kozakami od Norzynska na Bereznice, na Dąbrowice, na Wysock, Stolin aż ku Pinskowi kilka pułkow szły, gdzie dnia czwartego Julij w tymże roku Pinsk spaliwszy, nazad na Dawydgrodek, na Turow aż do Norzynska powracali, pod ktore wszystkie czasy takowych incursy nieprzyiacielskich nie tylko imsć pan moy w pomienioney maiętnosci mieszkać. ale y poddani od takowego uciążenia y spalenia po rożnych mieyscach y puszczach tulać się musieli, ktorego to czasu kozackiej swawoli co kolwiek poddanych pobudowało się było y to spalone zostali. Teraz tedy za łaską Pana Naywyszego y szczęsliwego panowania krola imsci ta swawola kozacka y załogi nad Horynią rzeką dobrach szlacheckich ustąpiła, pod ktory czas dzierzenia ich nie tylko panu swemu powinnosci pełnic, pogotowiu y podatkow Rzptey przez takie zniszczenie y zubożenie oddawać, iako też y iuramentu na spustoszeniu y zniszczeniu czynić w niebytnosci pana swego nie mogli y aby to imsci panu memu w przyszły czas iakowego ciężaru o podatki Rzptey nie było, ponieważ ta maiętnoska imsci in hostilitate zostawała, teraz tedy, ieżeliby iakowe podatki z seymu uchwalone były, tedy iako teraz poddanych na popieliska swoie zebrawszy nie więcey tylko z dymow piąciu podymne mogą wydać, a więcy poddanych dla takowego zniszczenia y zubożenia miemasz, co wszystko do wiadomosci urzędowey doniosszy, prosił, aby ta manifestacya do xiąg ninieyszych przyięta y zapisana była, што ест записано. При котором оповеданю ставшы енерал повету Пинского Миколай Малышыцкий квитъ свой реляцыйный с печатю и с подписомъ руки свое, такъже с печатми стороны шляхты ку записаню до книг кгродских Пиньских прызнал тыми словы: Jan Mikołay Małyszczycki, ienerał I. k. msci powiatu Pinskiego zeznawam tym moym relacynym kwitem, iż w roku tysiąc szesćset szesćdziesiątym, msca decembra czwartego dnia, z stroną szlachtą panem Fedorem y panem Pawłem Sernickimi byłem wzięty na sprawę niżey mianowaną do wsi Worobina y Sielca, w po-

wiecie Pinskim leżących, maiętnosci Jegomsci pana Kazimierza Naruszewica, starosty Bułakowskiego, do ktorych wsi przybywszy dnia wysz mianowanego z panem Maximem Sieleckim, dozorcą tych wsi y przez niegoż za okazaniem widzielismy, gdzie dwor y wieś Worobin był, żadnego budynku niemasz, tylko na niektorych mieyscach słupy ogorzałe y płoty stoią, a budynki popalone, tylko popieliska. Potym za okazaniem we wsi nazwaney Sielcu, do Worobina należącey, także popieliska, gdzie domy poddanych byli, tylko słupy ogorzałe y płoty stoią, w ktorey wsi mianował, że było dymow więcy dwudziestu, a w Worobinie siedm dymow, to wszystko popalono, iako mianował pan Sielecki, te wprzod tatarowie, a potym rożnych lat kozackie załogi nad Horynią zostawali, na ostatek w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szesćdziesiątym, msca Juli rożnych dni, pułki moskiewskie y kozackie z Pinska powrociwszy, czaty rospusciwszy nad Horynio, wsi rożnych panow palili, pod ktory czas y te wsi Worobin y Sielec spalili. Co mną ienerałem z tą stroną szlachtą okazawszy, oswiadczył. A tak ia ienerał z tą stroną szlachtą, cośmy słyszeli y widzieli, na ten kwit relacyny napisawszy, s pieczęcią y s podpisem ręki mey także s pieczęciami strony szlachty, do xiąg grodzkich Pinskich podaię y przyznawam. Миколай Малыщыцкий енерал. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 л. 973.

№ 169—1660 г. Декабря 18.

Универсалъ короля Яна Казимира съ назначеніемъ въ Варшавѣ „Ординарійнаго сейма» на 28 марта 1661 года.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот шестдесят первого, мца генвара двадцат четвертого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто козак скарбовый подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсал наяснейшого короля его млсти, пана нашего млстивого, в речы нижей в нем выражоной, тыми словы писаный.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Żmoydzki, Mazowiecki, Inflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y każdemu z osobna, duchownego y swieckiego stanu, iakiey kolwiek condiciey ludziom, a mianowicie wielebnym, wielmożnym, urodzonym, senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodskim, rycerstwu, szlachcie y wszystkim w obec obywatelom powiatu Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszę krolewską. Wielebni, wielmożni, urodzeni, uprz. y wiernie nam mili. Jako po wszytkie dawnieysze zamieszaney Rzptey lata, tak y po seymie przeszłym co kolwiek nam powinnosć do ratunku oyczyzny y miłosć ku wiernym poddanym kazała, wszytko to z wielko pilnoscią, pracą y staraniem, nie bez częstokrotnego zdrowia własnego niebespieczęstwa ochotnie wypełnić usiłowaliśmy, widome takowey pracy naszey oprocz uspokoionych wiecznym pokoiem Szwedow ztąd kożdemu w oczach stanąć mogą dowody, gdy z łaski Bożey hardego moskwicina woyska (w ktorych mnostwo ufaiąc, tractatami woyny nie chciał skonczyć z nami) tak w Ukraynie przy Szeremecie, Kozłowskim, Sczerbinie y innych, iako y w W. X. Lit. na Białey Rusi z Chowanskim, Dołhorukim, Sczerbą y innemi hetmanami na ruinę panstw naszych wyprawione przez czułosć y męstwo odważnych wodzow y woysk naszych na głowę w polu poraziliśmy y zbuntowane

obłudnemi Cara Moskiewskiego obietnicami kozactwo do dawnego y wiernego nam y Rzptey poddanstwa przyprowadzilismy, y mamy dobrą nadzieię, że przy tak znacznym błogosławienstwie Boskim ten wiarołomny nieprzyiaciel, iuż od Ukrainy opuszczony, na siłach swoich zruinowany y daley od woysk naszych przycisniony, sam nas o pokoy prosić będzie, iednak iż bez wiadomosci Rzptey nie zwykliśmy nic publicznego stanowić y poczynać, a będąc prawem pospolitym upomnieni, abyśmy do naradzenia się w kożdey Rzptey sprawie seym ordinaryiny co dwie lecie składali. tedy y prawu pospolitemu dosyć czyniąc. y skuteczny panstw naszych ratunek przed oczyma maiąc, seym walny sześniedzielny (na ktorym y sądy wszelakie seymowe odprawować się będą), według prawa pospolitego stanom Rzptey oboyga narodow w Warszawie, w roku następuiącym tysiąc szesćset sześćdziesiątym pierwszym, na dzień dwudziesty osmy msca Marca złożyć umisliliśmy, iakoż składamy ninieyszym uniwersałem naszym y seymik, według zwyczaiu seym poprzedzaiący, na dzień dwudziesty trzeci msca Lutego w Pinsku naznaczamy. Należy zatym uprz. y wiern. w., abyscie za tym uniwersałem naszym na dzień y mieysce seymiku ziachali y posła naszego, z instructią od nas do uprz. y wier. w. wysłanego, rzetelnie wysłuchali, propositią nasze dobrze uważyli y co kolwiek do dalszego z moskwą prowadzenią woyny, do zapłaty woyskom żołdow swoich teskliwie czekaiącym, do gruntownego całey oyczyzny ratunku potrzebnego y skutecznego bydz rozumiecie, serio radzili y we wszytkim conformuiąc się do instructiey naszey, posłow z posrodka siebie takowych na seym z zupełną do concludowania mocą obrali y wyprawili, ktorzy by spraw Rzptey wiadomemi, dobru pospolitemu życzliwemi y do powszechney zgody przychilnemi byli, w czym gdy uprz. y wiern. w. rady y zdania swoie do naszych zamysłow ochotnie stosować będziecie, mamy nadzieię w Bogu y obiecować smiemy. że wkrotce ostatek wiernych poddanych naszych z tak wieloletniego cięszkiey niewoli iarzma do konca wyswobodziemy y dawną securitatem przywrocimy. A żeby ten uniwersał nasz do wszytkich przyszedł wiadomosci, urzędowi grodskiemu Pinskiemu roskazuiemy, aby za podaniem onego do act przyięty, actykowany y na mieyscach zwyczaynych po miastach, miasteczkach, targach, paraliach, kosciołach publicowany y obwołany był koniecznie. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielką W. X. Lit. przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Krakowie, dnia osmnastego msca Grudnia roku Panskiego tysiąc szesćseth sześćdziesiątego, panowania krolewstw naszych polskiego dwunastego, a Szwedzkiego trzynastego roku. У того универсалу при печати болшое канцелярыи вел. княз. Лит. притисненой подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol, Andrzey Kotowicz pisarz W. X. Lit. Который тот универсалъ за поданемъ его до книгъ кгродскихъ Пинскихъ есть уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 1301, л. 214.

№ 170—1660 г. Декабря 24.

Заявленіе отъ имени коронного подчашаго Константина Любомирскаго о наѣздѣ земянина Станислава Шадовскаго на имѣніе Туровъ и относящіяся къ нему селенія.

Prot. p. Przesciborskiego na p. Szadowskiego o Turow.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятого, мца декабра двадцат четвертого дня.

На враде кгродскомъ в замку господарскомъ Пиньскомъ, передо мною Войтехомъ Зеленьскимъ, стольникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ, от велможного его милости пана Яна Кароля Млоцъкого, Пиньского, Гелметского старосты

установъленым. Doniosł żałobę y soleniter protestował się iegomść pan Krzysztoph Przesciborski, sługa y rewizor wielmożnego iegomsci pana Konstantego Lubomirskiego, podczaszego koronnego, do maiętnosci Turowa w powiecie Pinskim leżącey zesłany, za daniem sobie od pozostałych ubogich tey maiętnosci Turowa mieszczan y poddanych dostateczney sprawy y wiadomosci na pana Stanisława Szadowskiego, urzędnika y dozorce dobr wielmożnego imsci pana Alexandra Grotuza, hrabi z Tarnowa, Kasztelana Kiiowskiego, Żarnowieckiego etc. starosty, nazwanych Kożangrodka, w woiewodstwie Nowgorodzkim leżących, tudziesz na poddanych tey maiętnosci Kożangrodka o tem, iż obżałowany pan Szadowski, lekce sobie poważaiąc prawo pospolite, constitutie seymowe y w nich założone paeny, bez żadnych tak I. k. m. pana naszego miłosciwego, iako y iasnie wielmożmych ichmsciow panow hetmanow listow przypowiednych, nie na żadną I. k. m. y Rzptey usługę ale tylko na violentią y zdzierstwo ubogich ludzi, niemało ludu swawolnego tudziesz poddanych z maiętnosci pana swego, imsci pana Kasztelana Kiiowskiego, Kożangrodka w zawiadywaniu swoim maiących zaciągnowszy y zgromadziwszy, s ktoremi do kilka set człowieka orężnie z woiewodstwa Nowogorodzkiego wyiachawszy, a w powiat Pinski wtargnowszy, a w żadney potrzebie nie bywszy. roku teraznieyszego tysiąc szesćset szesćdziesiątego, w mscu awguscie, septembrze y oktobrze, rożnych dni, swawolnym gwałtownym nieprzyiacielskim sposobem tak na same miasto Turow, iako y na wszystkie wsi do niego należące, w powiecie Pinskim będące, obżałowany pan Szadowski s tą gromadą poddanemi Kożangrodeckiemi wielokrotnie naiezdżaiąc y napadywaiąc, rożne y nie policzone ubogim mieszczanom y poddanym Turowskim bezprawia, gwałty, zaboystwa y inne excessa czyniąc, a onych powoli maiąc, męzczyzn y białych głow pytaiąc się o skarbach, pndzach y maiętnosciach, tyranizowali, bili, męczyli y rożne tak z męczenia powiedziane iako y gdzie kolwiek w domach, komorach, kleciach y rożnych schowaniach znaydzione, iako to złoto, srebro, pndze gotowe, szaty, ochędozstwo, cyn, miedz, towary rożne, a do tego konie, bydło, zboże rożne młocone y niemłocone w gumnach, lasach złożone y przed nieprzyiacielem ustronione y inne wszelkie zbiory, dostatki y sprzęty obżałowany pan Szadowski z swemi adhaerentami poddanemi Kożangrodeckiemi brał y do maiętnosci imsci pana Kasztelana Kiiowskiego Kożangrodka, w woiewodstwie Nowogrodskim leżącey, pozaprowadzał y w tych dobrach wielmożnego imsci pana podczaszego coronnego w miescie Turowie y włosci Turowskiey częstokrotniem gwałtownemi naiazdami wielkie y nieznosne kryminały, zaboystwa, excessa y szkody, ktore na osobliwym regestrze dostatecznie spisane y czasu prawa dowiedzione będą, poczynił, o co tedy wszystko iako się tu y w osobliwym regiestrze pomieniło, a za tym o peny prawne protestuiący do requirowania tak na samem imsci p. Kasztelanie Kiiowskim, iako obżałowanym urzędniku y poddanych imsci Kożangrodeckich, tudzież do meliorowania tego processu samemu imsci p. podczaszemu koronnemu panu swemu zachowawszy salvae ony na ten czas dał do xiąg grodu Pinskiego zapisać, што за поданем презъ его млст пана Марцина Броницъкиего до книг кгродских Пиньских естъ записано.

Изъ актовой кн. Пинскаго грод. суда за 1660 г. № 13012, л. 1015.

№ 171—1660 г. Декабря 31.

Заявленіе земянъ Красовскихъ о нашествіи на ихъ родовое имѣніе въ Пинскомъ повѣтѣ московскихъ войскъ и убыткахъ причиненныхъ ими.

Manifestacyia pp. Krasowskich o zrabowanie domow od moskwy.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесятого, мца декабра трыдцат первого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пиньскомъ, передо мною Войтехом Зеленским, столникомъ и подстаростим Пиньским, од велможного его млсти, пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленымъ, пан Антонъ и пан Ян Красовские оповеданье свое на писме до книгъ кгродских подали тыми словы:

Мсци пане враде кгродский Пиньский! Мы земяне его кор. млсти повету Пинского Анътонъ и Янъ Красовские в млсти жалосне оповедаемо, иж в року теперешнем тисеча шестсотъ шестдесятом, мца июля четвертого дня, кгды подданые княжати его милости пана Четвертенского, Воронские з Городчаны, Туровляны и другими розными лесунами сваволниками вѣроломного хитрого и крывоприсяжного неприятеля москаля с Киева здрадливе потаемне в поветъ нашъ Пиньский впровадившы, до самого места Пиньска, вси они за одно на пролите крви, што болшая, на спрофонованье костеловъ и церквей, домовъ Божых, на лупъ и объдартье людей всякого стану богатых и убогих, в остатъку нищых шли, тогды по пойманю вжо его милости пана Юря Явъкгеля в Велятичах, сельце наше Красовское якъ се колкодесят коней на Глинце урочыщу через Струмень до насъ переправовати почало, заледво ведомость взяли и в тотъ час здоровье свое уносити где хто могучы почали есмо, якож якъ другие суседы, такъ и мы всю маетъность свою рухомую в домах будучую и быделко в полех самопашъ покинувшы, толко тѣло з душею, а душа с тѣломъ в лозы чолнъами малыми уходила, там же нападъши не толко нашъ убого шляхецкий добытокъ, о штобы еще хоц в упадку мнейша, але што болшая справы розные вечыстые, заставные, обликги, квиты военные, пописовые, поборовые и штосмо до скарбу его кор. млсти пана своего милостивого водлугъ сеймовых ухвал досит чынили, подымные, особливе декрета з скарбу през его млсти пана Казимера Войну, писара земского Пиньского и поборцу на нас одержаные, за которые доситесмо учынили и нам поворочаны были, с кублом забравшы, не ведатъ где здрайцы подели, если в воду затопили, чыли теж в огонь вкинули, любъ леда якъ на которомъ местцу порозметивали, о которых справах, сами писма умеетными не будучы, такъ далеце оных тепер выразит не можемо, однакъ если бы се где автентикъ нам служачый показалъ, волное собе одысканье заховуемъ, в чомъ и давней бысмо жалобу свою внесли, леч на переслухъ покладалисмо, а не могучы нигде до сего часу еще перечутъ, тотъ нашъ процес для всего в книги кгродские Пиньские просечы, жебы былъ прынятъ, записат даемо, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1660 г. № 13012 г. 1040.

№ 172—1661 г. Января 14.

Универсалъ короля Казимира съ отсрочкою шестинедѣльнаго ординарійнаго сейма въ Варшавѣ съ 28 марта 1661 г. на 2 мая и въ соотвѣтстіи съ этимъ повѣтовыхъ сеймиковъ.

Act. uniwersału iego kr. msci na seym walny y seymiki.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца Февраля двадцат второго дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньскомъ, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростимъ Пиньским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцъкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто Александер Давидович, универсал наяснейшого короля его милости пана нашого милостивого в речы нижей в нем выражоной до повету Пиньского писаный подал ку акътыкованью до книг кгродских Пиньских в тые слова:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, Wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzki, Mazowiecki, Inflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie wielebnym, wielmożnym, urodzonym senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszę krolewską. Wielebni, wielmożni, urodzeni, uprzeymie y wiernie nam mili! Dogadzaiąc potrzebom publicznym, a naybarziey aby skuteczna zapłata woyskom W. X. Lit. tak długo krwawych swoych zasług cierpliwie czekaiącym obmyslona y sbosobiona, także dalsze woyny z moskwą prowadzenie y bezpieczęstwo całey Rzptey zporządzone bydz mogło, seym walny sześćniedzielny ordynaryiny według prawa pospolitego we dwie lecie przypadaiący, w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szesćdziesiąt pierwszym, na dzień dwudziesty osmy msca Marca w Warszawie, a seymiki po woiewodztwach y powiatach na dzień dwudziesty trzeciy Lutego złożyliśmy byli, iuz wszystkie do tego należycie requisita z cancelariey wydać y wszytkich W.X.L. obywatelow o tym uwiadomić roskazawszy, lecz że pewne, a poważne nastąpiły przyczyny, ktore nam ten seym do dalszego czasu pomknąć radziły, mianowicie że za przybyciem teraz swieżey y potężney Ordy Krymskiey w Ukraynę wielmożni hetmani koronni, byłe mrozy przez rzeki y przeprawy drogę wygotowały, chcąc woyska nasze koronne y tatarskie do moskwy zemknąć, y my sami sub finem February pod Ukraynę zbliżyć się musiemy obyśmy w gruntowney ku nam y Rzptey wierze y statecznosci poddanych naszych tamecznych utwierdzili y cale praetensie y desideria ich uspokoili, przyszło nam seym mianowany do dnia wtorego msca Maia, a seymiki do dnia dwudziestego osmego msca Marca pomknąć y odłożyć, iakoż ninieyszym uniwersałem naszym pomykamy y odkładamy, donosząc do wiadomosci uprzeymosci y wiernosci waszey, abyście się na seymiki nie w Lutym, ale w Marcu na dzień pomieniony, to iest dwudziesty osmy zieżdżali, a posłow swoych na seym do dnia wtorego Maia odłożony wysyłali; więc że seymikowe expeditie cum omnibus requisitis z cancelariy naszey wyszły, w ktorych seymikom dzień dwudziesty trzeci Lutego, a seymowi dwudziesty osmy Marca naznaczyliśmy, nie maią te nic confundere uprz. y wiern. w., ale wyiąwszy dzień seymowy y seymikowy teraznieyszemi uniwersałami odmieniony, we wszystkim maią mieć swoią wagę y wiarę; zlecamy przy tym z niemnieyszą iako y w pierwszych uniwersałach pilnoscią, abyscie uprz. y wiern. w. solide o zapłacie woyskom y o skutecznym Rzptey bezpieczenstwie radzili, także z posrzodka siebie obrawszy posłow, ktorzy by wszystkie Rzptey paroxizmy skutecznie leczyć y necessitatibus iey spolną zgodą succurrere umieli. Ktory uniwersał, aby tym prędzey wszytkich wiadomosci doszedł, roskazuiemy go urzędowi grodzkiemu powiatu Pinskiego na mieyscach zwyczaynych publicować, na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęć W. X. L. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Krakowie, dnia czernastego msca Stycznia roku Pan-

skiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego trzynastego roku. У того универсалу при печате болшой вел. княз. Лит. прытисненой подпись рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. L, априпис на том универсале в тые слова написаный ест: A że zawoiowanym powiatom seymiki na mieyscach w constituty seymu przeszłego wyrażonych naznaczyliśmy, przeto aby to do wiadomości kożdego doszło, gdzie sie ktury seymik odprawować będzie, wyrażamy, iż według pomienioney konstitucy seymik woiewodztwa Wilenskiego w Camiencu Litewskim, Oszmianski w Grodnie, Lidzki w Lidzie, Bracławski w Szatach, Trocki w Siewirnie, Kowienski w Giełonach, Smolenski w Grodnie, Starodubowski w Wierzbołowie, Połocki w Kobryniu, Witebski w Bezdzieżu, Oszmianski w Minsku, Mscisławski w Krynkach, Mozyrski w Kobryniu Rzeczycki w Kieydanach, Inflanski w Dziewiałtowie odprawowany będzie. Который универсал за поданем особы вышъ меденое до книгъ кгродских Пиньских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013 л. 267.

№ 178—1661 г. Февраля 8.

Удостовѣреніе плѣнныхъ, находившихся въ г. Свіяжскѣ, о неудовлетвореніи мѣстнымъ воеводою челобитной одного изъ ихъ товарищей Казимира Ольшевскаго по дѣлу о наслѣдствѣ.

Act. attestacy więzniow moskiewskich p. Olszewskiemu dana.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсоть шетсдесят четвертого, мца сентебра шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мъмною Якубом Кгинвидомъ Панъкевичомъ, столником и подстаростимъ Пинскимъ, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановивъшисе очевисто его милость пан Юрей Олшевъский подалъ ку акътыкованъю до книг кгродъских Пинъских атесьтацыю в речи нижей в немъ выражоной писаную, просечи, абы принята и до кънигъ уписана была, которою принявъшы, а въписуючи в книги слово в слово, такъсе в собе маетъ:

My, szlachta, rycerstwo, obywatele rożnych woiewodstw y powiatow korony Polskiey y W. X. Litewskiego, z pod rożnych chorągwie zaciągu koronnego y wielkiego xięstwa Litewskiego, zostaiące na ten czas w ziemi Cara Jegomosci Moskiewskiey w więzieniu, w horodzie Swiaysku, oznaymuiemy tą atestacią naszą, iż co w roku tysiąc szescseth szesdziesiąt pierszym, msca Februariy szostego dnia, iegomść pan Jerzy Kazimierz Olszewski, wziąwszy za siebie w stan swięty małżęski ieymosć pannę Helszbietę Papłonską, ktora z niebożczykiem iegomscią panem Alexandrem Żabą, wuiem iey rodzonym, do tegoż horodu Swiayska zaprowadzona była, o pozostałą maiętnosć ruchomą: złoto, kleynoty, cynę, miedz, piniendze gotowe, ochendozstwo wszelakie męzskie y białogłowskie po niebożczyku iegomsci panu Marcinie Wołodkiewiczu y małżonce iego, ieymsci paniey Orszuli Papłonskiey, rodzoney siestrze ieymosci paniey Olszewskiey zostałe, a iey iako nablizszey siestrze należące, a przez iegomosci pana Krzysztofa Bieleckiego, pisarza grodskiego Witebskiego, iegomosci pana Hrehorego Lateckiego, iegomosci pana Jana Czaplica od ieymsci panny Papłonskiey, a teraznieyszey ieymosci paniey Olszewskiey odebranych y do przykazu Swiayskiego danych do woiewody Swiayskiego Alexandra Sebestianowicza Chytrego, czołobitną sam od siebie y imie-

niem małżąki swey, aby im te wszystko maiętnosć, przytym sprawy, obligi, zapisy na maiętnosi rożne, osobliwie testamenta y rosporządzenia przez niebozczyka iegomosci pana Wołodkiewicza y samą ieymosć czynione ym, iako własnym aktorom należące, oddał, podawał, tedy woiewoda Swiayski tey maiętnosci ruchomey—złota, kleynotow, cyny, miedzi, piniędzy gotowych, ochędozstwa wszelakiego, spraw, obligow, testamentow y żadney namnieyszey rzeczy iegomosci panu Olszewskiemu y pani małżące ieymosci wydać nie chciał y nie oddał, o co wszystko przed nami iegomosć pan Olszewski s panią małżąką swą na iegomosci pana pisarza grodskiego Witebskiego imsci pana Leteckiego y iegomosci pana Czaplica, za ktorych przyczyną takową szkode ponosić muszą, te opowiadanie swoie zanosili y nas o wydanie tey atestaciey prosili, ktorą my, iako wiadomy tey sprawy, s podpisami rąk naszych wydaiemy. Dat w Swiaysku, February dnia osmego, roku tysiąc szesćset szesdziesiąt pierszego. У тое атесьтации подписъ рукъ тыми словы: Jozeph Alexander Gintowt iako wiadomy tey sprawy podpisuię rękę, Zygmunt Łowsky, Nowicky Marcian iako wiadomy tey sprawy rękę swą podpisuię, iako wiadomy tey sprawy Dmitr Kazimierz Mionicki mp. Do tey atestacyey podpisuie się Jan Ostrowiecki, Daniel Osochowicz iako wiadomy rękę moie podpisuie, do tey atestacy iako wiadomy Jan Mokrzecki ręką swą, Łukasz Kasprowicz, iako wiadomy tey sprawy rękę moią podpisuię, iako wiadomy tey sprawy podpisuie ręką swą Jan Zachariasz Szawinsky, iako wiadomy tey sprawy Jan Krzczonowicz, do tey atestacy, iako wiadomy, Michał Knoff mp., iako wiadomy tey sprawy podpisuie się Stanisław Wołk Łaniewski, iako wiadomy tey sprawy Piotr Pawlikowski. Которая тая атесьтация за поданемъ ее и прозъбою особы вышъ писаное до къ кгродскихъ Пинских естъ уписана.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1664 г. № 13016, л. 1102.

№ 174—1661 г. Февраля 18.

Писмо Могилевскаго мѣщанина Савелія Софроновича изъ Смоленской тюрьмы къ своей женѣ въ г. Могилевѣ.

Року ҂ахѯа (1661), мца Марта двадцатого дня.

Тестаментъ Савелия Софроновича.

Постановивтые очевисто шляхетный панъ Василий Ігнатович, лавникъ Могилевский, лист в способъ тестаменту през пана Савелия Софроновича, мещанина Могилевского, з Смоленска до Могилева до малжонки его писаный, в речы нижей помененой, ку вписаню до книг меских Могилевских подалъ, в тые слова писаный.

Малжонка моя мне верне мила. Прыехавшы я до Смоленска передъ Божьим нароженем, способилем былъ товару на воз тры и хотелом з тымъ товаром то естъ з сукнами ехатъ до Полоцъка и з моей справы жычылем собе, абым у его млсти отца епископа што доброго справилъ, але новины недобрые тут в Смоленску зашли насъ, якобы место Могилев зменило Цару Его млсти. И такъ моя спожа ознаймую вамъ, же насъ всих могилевцовъ пятдесят и тры члвка поковано и до ганебного везенння посажоно и южъ мы декретомъ прыкрыты, же не уйдемъ смерти, если бы то мело место Могилевское учынит, а такъ для Бга Милостивого прошу тебе, яко инъшые родичы и жоны старане будут чынит и просит майстрату, и ты такъже чыни, и крыжом падай, и проси ураду пана Северыновича, онъ ест мой добрый прыятел, и во всих твоих долягливостях по Пану Бгу будетъ ратоват, а што естъ убозства пры тобе з крамы выберъ и у паненъ у инъбаре поставъ и сховай, селедцы продай якъ можешъ найлепей, але тоже не держы, бо попъсуются, пе-

рец, якъ дадутъ по золотому, продай, а фаленъдышъ постав по двадцат пят рублей сребръных продай, имбер по рублей тры продай, папер по два рубли продай, а так иным што все чыни, жебы с похвалою Божыею было; там же у монастыру паненскомъ жыви, вдовство свое провадечы, а за мене грешного Бга благай за грѣхи мое, ведаешъ то добре, же я у манастыру виненъ отцомъ золотых чотыриста шестдесят, там же положылемъ чотыриста чырвоныхъ золотыхъ, в розной робоце сто грывенъ сребра злотистого и белого, тамже Еванъгелие стое оправное, меди пудовъ десет, цынъ домовый весъ и инъшые дробязги, отдавшы им грошы, озми до себе; панъ Калачинъский на маетност виненъ пят тысечей золотыхъ, пан воевода Мстиславский княз Горский виненъ на маетность Королищовичи чотыры тысечы злот, панъ Быховецъ на обликгъ злот шестсот, его млсть отец Епископъ Полоцкий повдесяты тысечи золот. виненъ, панъ Тимофей Северынович дал ми на долгъ свой осмъсотъ таляровъ битыхъ, которого квитовалъ на ратушу Могилевским с тых грошей, а што у него зоставает решты, ведомо добре по его сумненю, же он оддаст и сам, церокгърафы его у Полоцку у отца епископа, а такъ прошу цебе— мей Бга в серцу, ялмужну стую значную убогим по штиталям такъже по церквям розным чини добре значне за дшу мою, а мяновице зебравшы все убоство до громады, царские дверы жебы были озлачоны вси далем я вам двадцат книгъ злота фанкгулту, ежели бы было потреба болей, давай, жебы скончона робота, отцом Межыгорским штом лекговалъ по смерти моей пятсот золотых пол., жебы было оддано, на Печерский монастыр лекгацыей моей таляровъ сто битыхъ жебы было оддано, паметай на то, же я цебе не убогую покинулъ, якъ можеш належей чини за душу мою, штобы было як налепей ку фале Божей; пана Северыновича мей собе за отца, тек тебе не остави; долги водлуг того реестрыку зыщы собе, а я што людем винен, заплаци пану Казимеру Костровицкому копъ пятсот, пану брату Мерекцу золотыхъ шестсот, пану отцу моему золотыхъ тысяча, а то чини все не скваплиге, до далшое ведомости моей ежели мене Гдъ Бгъ захочет до хвалы своей Стое взят, чин водлугъ писаня моего; строны сестрычны моей Бобурчанъки мей в опеце своей, жебы ей ни на чим не сходило, тамже нехай мешкает пры тобе в монастыру у паненъ, досит з вас одное челядницы Овдоти; росходу не чини, петлицъ двои одышчы, у в Уласа, золотый шнурокъ шолковый фунтъ одыщи у Гаврылы Перихреста, сребра од злотника одыщы грывенъ осмъ, в робоце у Грыгорыя Сулима сребро домовое и книги поховай, тое мое воли чини досиц не сквапливе, аж усе убоство пожыщешъ, а тенъ мой лист даю тобе за тестаментъ. За тым прощай мене грешного, а я вас Гду Бгу полецаю . . . . . прошу васъ през тогож посланца их млстям паном майстратовым всим и посполству всему низкий поклонъ мой отдаю и до земли чолом бю и о прощение прошу, а по смерти моей прошу погребъ хрыстиянский звычайный одправте. Дато с турмы Смоленской Февраля осмънадцатого дня року ҂ахѯа҂ (1661) а то што мене розбилъ Полубинский и Володкевич в Прусех, то коштует на двадцат чотыры тысечъ золотых (*окончанія этого документа въ книгѣ нѣтъ*).

Изъ акт. кн. Могилевскаго магистрата за 1661 годъ, № 82—1208 л. 39—40.

№ 175—1661 г. Февраля 22.

Заявленіе земянина Стефана Рамульта о разореніи во время войны его имѣнія Ремля, въ Пинск. пов.

Manifestacyia p. Ramulta na kozakow.

Лета от нароженья Сына Божого, тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца Февраля двадцат второго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Войтехом Зеленьским, столником и подстаростим Пиньским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцъкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, opowiadał y z wielkim żalem w nieznosney krzywdzie y niemałey szkodzie swey protestował ziemianin Jk. msci powiatu Pinskiego imsc pan Stephan Ramult takowym sposobem y oto, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiątym, msca Juli rożnych dni, kozacy swawolni rebelizancy z Ukrayny z moskwą, między ktoremi byli Jwan, Dawid, Stephan, Miron poddani wielmożnego xzcia imsci Mikołaia Swiatopełka Czetwertenskiego, casztelana Minskiego, ze wsi Woroni, ktorzy się nazywaią Zahalskiemi, w powiat Pinski upadywaiąc, ichmsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego wielkie a nieznosne szkody, zaboystwa, morderstwa czynili, dwory, folwarki szlacheckie palili, maiętnosci rożne brali, iakoż tegoż roku, msca Juli pierwszego dnia, ciż kozacy swawolni rebelizanci z moskwą y s temi Zahalskiemi o kilkaset do maiętnosci y dworu żałobliwego imsci pana Ramulta, nazwaney Remla, w powiecie Pinskim leżącego, w przysądku Dawidgrodeckim będącego napadszy, samego imsci pana Ramulta w tym dworze zastawszy bili, mordowali, męczyli, także koni, bydło, owcy, maiętnosci rożne y co kolwiek w schowaniach w tym dworze Remlu było, pobrali, skrzynie, szkatuły połupali, sprawy, przywileia na tę maiętnosć Remle y na insze służące, kwity woienne, popisowe, poborowe, podymne od lat pięciudziesiąt na maiętnosć Remle, Moczule, częsć poddanych we wsi starey y w Perechodziczach, do tego listy obligi na summy pnżne żałobliwemu od rożnych ichmosci panow obywatelow także od mieszczan Dawidgrodeckich dane, ktore w szkatułach, skrzyniach byli, to wszystko iedne pobrali, drugie poszarpali, w ostatku, dwor samy z budowaniem, z folwarkiem, z gumnem y oborę, do tego y wieś Remle, gdzie poddani żałobliwego mieszkali zewszystkim ogniem spalili, a żałobliwego, w leciech podeszłego, ledwo co żywego, zbitego, zmęczonego y zmordowanego w iednym tylko białym odzieniu; między ktoremi sprawami, przywileiami, iako żałobliwy spamiętać może, listy, obligi na summy pndzy iemu winne byli, mianowicie: list oblig od pana Krzysztopha Matysowicza na złotych sto trzydziescie pięć, oblig od pana Floryana Fronckiewicza na czerwonych złotych dwadziescia, oblig od Szawli Szymonowicza żyda Dawidgrodeckiego na złotych polskich szescset, oblig na Kiryła Kletka na kop dziewiętnascie litewskich, oblig na panią Raiową na kop dwadziescia iednę, kwit na panią Oszczepowską na kop osm, kwit od pana Kazimierza Kulwinskiego, ktorym żałobliwego pana Ramulta z sta osmiudziesiąt złotych polskich kwitował. Do tego obligow na mieszczan Dawidgrodeckich na niemałą summę winną ciż kozacy przy spaleniu dworu ogniem popalili y szkody więcey niżeli na dziesięć tysięcy złotych żałobliwemu uczynili. W czym wszystkim imsć pan Ramult maiąc wielką, a nieznosną od tych kozakow, Moskwy y Zahalskich szkodę, tę swoią protestacią y opowiadanie dla czasu yrzyszłego dał do xiąg grodzkich Pinskich zapisać, prosząc, aby przyięta y zapisana była. Што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13012 л. 268.

№ 176—1661 г. Февраля 28

Заявленіе войскаго Пинскаго повѣта Арнульфа Гедройтя о разореніи м. Высоцка и окрестныхъ селъ во время войны.

Manifestacya iegom. pana Woyskiego o spalenie Wysocka od kozakow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят первого, мца Февраля двадцат осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował, opowiadał y solenną manifestatią swoią imść pan Arnolph Giedroyć, woyski powiatu Pinskiego, zanosił o tem, iż co maiętnosć imsci, miasteczko Wysock z przynależnosciami, wsią Milaczem, Zadaniem y innemi w powiecie Pinskim, nad rzeką y za rzeką Horyniem leżącą, wprzod w roku tysiąc szesćset pięcdziesiąt trzecim, nieprzyiaciel krzyża swiętego, tatarzyn, ogniem funditus spalił y wybraniem w płon ludzi zniszczył, a potym w roku tysiąc szescset pięcdziesiąt piątym swawolni kozacy tę maiętnosć manifestuiącego zawoiowawszy, w załogi y w swoią dispositią zabrawszy, oną przez te wszystkie czasy aż do roku teraznieyszego tysiąc szescseth szescdziesiąt pierwszego, msca February trzymali, cynsze, podymne y wszelkie prowenta y contributie z tey maiętnosci Wysocka na woysko kozackie brali y iedni drugim podaiąc niszczyli y sami przez się y moskwę kilka raz w tych leciech dzierzenia swego tak miasteczko iako y wsi ogniem palili, a w roku przeszłym, tysiąc szescset szescdziesiątym, w mscu maiu, funditus spalili, ludzie wyscinali y tę maiętnosć w srogą ruinę obrocili, a dopioro w teraznieyszym roku porzucili. Manifestuiące tedy przez wszytkie te lata dzierżenia kozackiego żadnego pożytku y władzy w tey swoiey własnosci mieć, abiuraty na spustoszeniu uczynić, a zatym podatkom y uchwałom seymowym w pełnieniu podymnych do skarbu W. X. Lit., iako tych przeszłych lat, tak pogotowiu teraz, ieżliby uchwalone były, z tey do ostatka zruinowaney w popioł, a pustki obroconey maiętnosci Wysocka dosyć czynić nie może. Takową tedy dobr swoich desolatią imść pan woyski opowiedziawszy, iż nie z żadnego niedbalstwa y nieposłuszenstwa podymnych z tey maiętnosci swey nie pełnił, ale y sam będąc wygnancem pełnić z czego nie miał y nie mogł, swiadczył, prosząc, aby ta imsci manifestatia dla wszelkiey potrzeby była do xiąg grodzkich Pinskich przyięta y zapisana, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013 л. 278.

№ 177—1661 г. Марта 5.

Заявленіе отъ имени Полоцкаго воеводы Яна Кароля Копця о разореніи во время войны им. Могильна и мѣст. Яново съ окрестностями.

Prot. urzędnika Mohilenskiego o desolatią.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца Марца пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Войтехом Зеленским, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, iegomosć pan Paweł Dworzecki, sługa y dozorca maiętnosci iasnie wielmożnego iegomsci pana Jana Karola Kopcia, woiewody Połockiego, nazwaney Mohilney y miasteczka Janowa s przynależnosciami, w Pinskim powiecie leżących, opowiedał y solenną, w ten sposob zanosił manifesta-

tią, iż co po spaleniu y zruynowaniu miasteczka Janowa od ludu cudzoziemskiego od Brzescia z pułkiem Wołoszy, Serbow, Węgrow y kozakow Antonowskich w roku przeszłym tysiąc szesćset pięćdziesiąt siodmym, a potym y drugich lat, aż do roku tysiąc szesćset szesćdziesiąt pierwszego przez ciągnienie ichmsci panow żołnierzow y stanowiska onychże, tak koronnych, cudzoziemskich, iako y wielkiego xięzstwa Litewskiego, stanowiska w pomienioney maiętnosci y wsi do nich przynależących, iako to przez iegomsci pana Judyckiego, kawalera Maltanskiego, ktory z ludem ustempuiąc przed nieprzyiacielem na Wołyń, dni kilka w tamtych wsiach stoiąc, nieznosne poddanym exactie woysko przy iegomsci będące poczyniło, do tego przez lud korony pułk iegomsci pana woiewody ruskiego pana Niezabytowskiego, pana Kowalewskiego z panem Persem, osobliwie przez lud y pułk pana Rusieckiego, pana Muraszki, pana Zagurskiego, pana Czerkasa, ktorzy po dwakroć przez kilkanaście niedziel w tamtey Janowskiey stoiąc włosci, iako voluntariusze, nie oglądaiącsię ani na prozby, ugody y skwirk poddanych ubogich, pogotowiu ani na srogość prawne y artykuły woyskowe bez wszelkiego respectu, pomienioną maiętnosć Janowską y Mohilney zdesolowali y wyniszczyli y tamecznych poddanych spustoszyli, a potym tak przez ogień z nawiedzenia Bożego, iako też rożne przypadki, nieurodzaie, exactie y przechody woyskowe za rozeyściem wielu poddanych y niektorych z głodu poumieraniem pomieniona maiętnosć Janowska spustoszona y zdesolowana zostawszy, niemal do ostatniey przyszło ruiny, gdzie przez te czasy w miasteczku Janowie dymow piętnaście, a we wsi Snietowie do niey należącey dymow dwadziescia osm ubyło, w czym manifestuiący iegomsć pan Dworzecki, postrzegaiąc całosci dobr pana swoiego, a upatruiąc, iako by w tym spustoszeniu maiętności pana swoiego iakowey na dalszy czas w tych że dobrach nie ponosił uymy, dał tę swoię do xiąg grodzkich Pinskich zapisać manifestacią, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1661 годъ, № 13013 л 284.

№ 178—1661 г. Марта 23.

Переченъ имущества Могилевскаго мѣщанина Хомы Тризнича, захваченнаго въ плѣнъ Московскими войсками

Року ҂аҳѯа (1661) мца Октобра а (1) дня.

Списокъ речей Хомы Тризнича.

Постановивъшысе очевисто шляхетный панъ Семен Афанасович Пигаревичъ лавникъ Могилевъский, подалъ на писме своею рукою списокъ речей пана Хомы Тризнича, обывателя Переяславского, в речи нижей помененой ку вписаню до книгъ местскихъ Могилевъских в тые слова писаный.

Року, тысеча шестсоть шестдесят первого, мца Марца двадцат третего дня. През нас Миколая Козловскаго райцу, Семена Пигаровича лавника од уряду местского Могилевского зеслаными будучи в домъ паней Гаси Радионовой для переписованя позосталыхъ речей по Фоме Тризничу, в Смоленску в вязеню будучого, напервей скрынка малая, а в ней знашлос ложокъ три сребрныхъ, пас тясмяный, образокъ Московъское работы невеликий тройчастый, книга тестаментъ руский, книга акафисты, при тым реестръ книжка, еще книжка полское евангелие, полуставъ Острозский, книга лекъсиконъ, цукру канару голова, шалечки до чырвоных, книжка святцы, пара бретовъ окгонковъ соболихъ, аксамиту рытого чырвоного шмат старого, еще малая шкатулка в ней кгузиковъ сребрныхъ великихъ шест, притомъ акгнусокъ сребрный, кгузиковъ серебреных дробныхъ осмнадцат и крижыкъ сребрный, а у великой скрыни в ней знашлос лукъ

турецкий з лубем сребромъ оправнымъ, контушъ туркусовый белками подшытый с петлицами сребрно дикавыми, пистолет одинъ сребромъ оправный, жупан китайчаный шкарлатный футромъ брушковым подшытый, боты турецкие чырвоные и канчукъ на таволзе. У того списку подписъ руки тыми словы: Семенъ Афанасовичъ Пигарович лавник. Который же тот список за поданем вышъ менованого пана лавника слово в слово до книгъ местскихъ Могилевскихъ ест вписанъ.

Изъ актовой кн. Могилевскаго Магистрата за 1661 г. № 82/1208 л. 269.

№ 179—1661 г. Мая 14.

Заявленіе земянъ Стаховскихъ о разореніи селенія Стахова, Пинскаго повѣта, во время войны.

Prot. p. Pawła Niekraszewicza Stachowskiego na mieszczan Turowskich.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят первого, мца Мая чотырнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, панъ Павел Мокеевич Некрашевич Стаховский оповедане сее на писме до книг кгродских Пинских подалъ тыми словы:

Милостивый пне враде кгродский Пинский! Я Павел Мокеевич Некрашевич Стаховский сам от себе и именем брати своей пнов Михайла и Василя Ненадовичов Некрашевичов Стаховских, я Янъ Андреевич сам от себе именем брати своей пновъ Матфея Олексеевича, Степана Михайловича и Ивана Степановича Гацевичове Стаховские и я Михайло Федорович Мнеевич Стаховский, земяне гдарские повету Пинского, в млсти враду оповедаем и плачливе жалуемъ на земян и мещан Туровских и всю волост по селах Туровскую, в Пинским повете будучих, велможных ихъ млстий пнов Любомирских, воеводичов Краковских, также на земян, мещан Давыдгородецких и всю волост по селах Давыдгородецкую, в том же повете Пинском будучых ясне освецовых княжат ихъ млстей Радивилов, до того на волост, бояр и подданых Загорынских их млсти пнов Четвертенских, в том же повете Пинском мешкаючых, на них о том, ижъ што в року тепер прошлом тисеча честсот шестдесятом, розных мисецей и дней, наежьдчаючы и находечы моцно кгвалтом вышь помененые земяне, мещане и волост Туровская и Давыдгородецкая также подданые пнов Четвертенских с козаками своволными, которые пры згоде светой не стоят, набравшысе свое воли и бунтовъ сваволных, затягнувшы до себе на помоч Москву с Киева непрыятелей заграничных, наежьдчаючы и находечы моцно кгвалтом до места Пинска, также наеждаючы и находечы моцно кгвалтом частокрот в том же року прошлом розных мисецей и дней на село и домы ншы шляхецкие, в селе Стахове, в Пинском повете лежачые и на убогие захованя ншы у болотах и лесах нших Стаховских будучые, пустошечы и губечы нас в нивеч, первей всѣ будынки ншы шляхецкие зо вшелякими маетностями иными рухомыми, то ест золотом, сербром, цѣном, мѣдью, сукнями, охендозством шляхецким, огнем попалили, а що найболшей, отцевь, маток и братю ншу и белых голов шляхецького стану и з собою повезавшы до табору своего меновите особь семь запровадившы, где сами хотели и там им шыи постинали и о смерть прыправили, до того еще иншые розные маетности ншы рухомые, што найлепшые, там же справы розные вечыстые, облики на розных людей, квиты пописовые, подымные, поборовые и поселские, до того статки розные, кони, быдло рогатое и нерогатое, овцы, свини, гуси, утъвы, куры в домах и в захованях нших будучые познаходившы и з

собою до домов своих побрали, а на остаток на болшое знищене нше выш помененые земяне и мещане, подданые Туровские, Давыдгородецкие пнов Четвертенских, огнем попалили, за що кладемо од них собе шкоды на чотыри тисечы копъ грошей лит. О що бысмы давней процесу и жалобы свое до книг и ведомости в. млсти врадовое занести не занехали, леч през убозтво и знищене свое великое, а до того, що найболшая, през хоробы свое с перестрахов великих козацких до того прийти не могли, тепер теды, до здоровя своего лепшого по ласце Божой прышедшы, просим в. млсти враду, штобы сее оповеданъе и жалоба нша до книг в. млсти кгродских Пинских прынята и записана была, што ест записано.

Изъ актовой кн. Пинскаго грод. суда за 1661 г. № 18013 л. 400.

№ 180—1661 г. Мая 18.

Грамота короля Яна Казимира на имя Доминика Клишевскаго съ возвращеніемъ ему прежней должности и 1000 п. злот. изъ королевской казны.

Акт ассыкгънацыи од Его кор. млсти и од велмож. его млсти пна администратора его млсти пану Клишевскому належачая.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят первого, мца авъгуста петнадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Новгородскомъ, передо мною Яном з Харлежа Харлинъским, подвоеводим Новгородским, отъ велможъного пна его млсти пана Криштофа Володковича, воеводы Новгородского, постановившы пан Доминик Пацевич оповедал, покладал и ку актыкованю до книг кгродских Новгородских уписати дал асыкгънацыи двеодну з канцелярыи Его кор. млсти пна нашого млстивого вел. княз. Лит., а другую од велможъного его млсти пна администратора скарбу вел. княз. Литов., на реч особом в них выражоным выданые, просечы, абы тые асыкгънацыи до книг кгродских приняты и уписаны были, которые уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, Wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmuydzkie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnemu Adamowi Macieiowi Sakowiczowi, woiewodzie Smolenskiemu, administratorowi skarbu W.X.L., staroscie Oszmianskiemu, uprz. nam miłemu łaskę naszą krolewską. Wielmożny, uprz. nam miły. W poczcie tych, ktorych męstwem y odwagą robur publicum nititur, liczemy urodzonego Łukasza Dominika Kliszewskiego, towarzysza chorągwie naszey Usarskiey y tantum virtuti et dexteritati onego tribuimus, że gdy po straceniu pod Basią z Dołhorukim, moskiewskim wodzem, w walney potrzebie cale rynsztunku y pocztu swego, losem przeciwnym woiennym do więzienia moskiewskiego w Mohilowie novissime dostał się, odważyłsię bydz authorem mieszczanom naszym Mohilewskim do resipiscentiey y recessu od nieprzyiaciela, iakoż optimo omine suscessit resolutia iego, iako to sam skutek rei optime peracte et recessus mieszczan naszych Mohilewskich loquitur, ex duplici ratione, że manu et consilio prodesse oyczyznie umie, słuszna by go nam duplici meretorum ucontentować coronide, ale nim się mu do tego plac y occasya poda, accipimus hanc, aby ad rationem zasług w skarbie W. X. L. winnych de facto złotych tysiąc, żądamy zatym uprzeymość wasza, aby te pieniądze realiter z skarbu W. X. L. odebrał, a poczet swoy, iak znowu wystawiony maiąc, służbę woienną continuował, co uprzeymości waszey za kwitem urodzonego Kliszewskiego, towarzysza chorągwie naszey usarskiey rationibus przyięto będzie. Dan w Warszawie, dnia osmnastego msca Maia roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego trzynastego roku. У тое

асыкгънацыи подпис руки Его кор. млсти тыми словы: Jan Kazimierz krol. Печат большая вел. княз. Лит. притиснена, а подпис руки писара вел. княз. Лит. тыми словы: Andrzey Kotowicz pisarz W.X.L. mp. А асыкгънацыя велможъного его млсти пана администратора в тот сенъсъ:

Adam Maciey Sakowicz, woiewoda Smolenski, administrator skarbu W. X. L., starosta Oszmianski, dzierżawca Jakunski. Jegomsci panu Albrychtowi Kotłowi, Skarbnikowi Starodubowskiemu, dworzaninowi Skarbowemu, in executionem retentorum za dekretami Trybunalskiemi do woiewodztwa Nowogrodzkiego zesłanemu, po zaleceniu moich chęci. Wyszła do mnie assygnacya Jkm. pna mego miłosciwego assygnatia na złotych tysiąc ad rationem zasług Jegom. panu Łukaszowi Dominikowi Kliszewskiemu, towarzyszowi chorągwie usarskiey Jego kr. msci dana, in vim ktorey abyś w. mość za tą moią assygnatią ten tysiąc złotych pomienionemu Jegom. panu Kliszewskiemu z retent woiewodztwa Nowogrodzkiego oddał, albo pewnego retentora dobra w pomienionym tysiącu złotych imsć pokazał y w nie prawnym sposobem intromittował, pilno żądam; kwit do siebie y assygnatią Jego kr. msci na ten tysiąc złotych do mnie wydaną odebrawszy, co wmosć za tą assygnatią moią y kwitem z odebrania przyięto in rationibus dworzanskich executii w skarbie Rzeczy pospolitey będzie. Dan w Warszawie, dnia dziewiątego Julii, roku tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszego. У тое асыкгънацыи пры печати подъпис руки его млсти пана адъминистратора тыми словы: Wmsci mego, msci pana życzliwy przyiaciel y służę rad. Adam Maciey Sakowicz, woiewoda Smolenski administrator skarbu W. X. L. Которыежъ тые асыкгънацыи за поданемъ оных до актъ через вышъ мененую особу, до книг кгродъскихъ Новгородъских есть уписанъ.

Изъ акт. книги Новогрудского грод. суда за 1661 г. № 12519, л. 1875.

№ 181—1661 г. Іюля 15.

Письмо короля Яна Казимира на имя Михаила Коренецкого съ порученіемъ присутствовать при написаніи мирнаго трактата съ Московскимъ царемъ.

Act. listu Jego kr. msci do iegom. p. Kurzenieckiego pisany.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца Сентебра пятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньскомъ, передо мною Якубом Кгинвидомъ Панкевичомъ, столником и подстаростим Пиньскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установъленымъ, постановившисе очевисто пан Симон Журавъский, слуга его млсти пна Михала Коренецъкого, ку актыкованю до книг кгродских Пиньских лист наяснейшого короля его млсти пна нашого млстивого, на реч нижей в немъ выражоную, его млсти даный, подал, просечы, абы принят и до книг уписан был, которого принявъшы, а въписуючы в книги слово в слово, такъ се в собе маетъ:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Urodzony, wiernie nam miły. Już to po czwarte idąc za radą wszystkich stanow Rzptey oboyga narodow corony Polskiey y W.X. Lit., a zwłaszcza prouocati przez posłanikow od Cara Moskiewskiego cum desiderio pacis przysłanych, toż studium nasze do pokoiu pożądanego wyswiadczamy, gdy z tego seymu iasnie wielmożnych y urodzonych comisarzow naszych na tractowanie o wieczny z Moskwą pokoy z zupełno mocą naznaczyliśmy, ktorzy że dla honoru Rzptey zwyczaynego potrzebuią splendoru y assistentiy, żądamy pilno wiern. twoiey, iako dworzanina naszego, ktorego summa

in rebus gerendis dexteritas y do usług naszych y Rzptey ochota dobrze nam iest wiadoma y nieraz iuż doswiadczona, abyś z zwykłey swey ku nam obseruantiey a seu Rzptey życzliwosci, chciał na tym accie odprawuiącychsię traktatow wielmożnym y urodzonym commissarzom naszym presentią swą pro solita prudentia et dexterytate sua assisteri y w tym miłość ku oyczyznie swey, honoru iey przestrzegaiąc, wyświadczył. Co my w każdey podaiąceysię okaziey munifucentią naszą pańską nagradzać nie zaniechamy y iuż wiernosć twoia tym samym od pospolitego ruszenia, na tym seymie uchwalonego, uwolnionym, tak iako prawo chce mieć, zostawać będziesz, ktoremu zatym życzymy dobrego od Pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie, na seymie walnym, dnia piętnastego Juli, roku Panskiego tysiąc szescseth szesdziesiąt pierwszego, panowania panstw naszych, Polskiego y Szwedzkiego trzynastego roku. У того листу печат большое канцелярыи вел. княз. Литов. притиснена ест, а подпис руки тыми словы: Jan Kazimierz krol. Который то лист его кор. млсти за поданемъ и прозбою звышъ писаное особы до книг кгродских Пиньских естъ уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013, л. 585.

№ 182—1661 г. Іюля 27.

Грамота короля Яна Казимира съ изъявленіемъ амнистіи начальникамъ польскаго отряда, оборонявшимъ Дисненскую крѣпость, и оставшимся въ ней по взятіи ея Московскими войсками.

Akt. widymusu od krola imsci wydanego.

Roku tysiąc siedmset osmdziesiąt wtorego, miesiąca Septembra dziesiątego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich powiatu Oszmianskiego, miesiąca Septembra w roku teraznieyszym, wyż na dacie pisanym, ad mentem prawa pospolitego przypadłych y sądownie w miescie Postawach agituiących się, przed nami Krzysztofem Skirmontem prezyduiącym, Antonim Hutorowiczem sędziami, a Andrzeiem Sawicz Zabłockim, rotmistrzem, podczaszym, pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Oszmianskiego, od iaśnie wielmożnego J. P. Tadeusza Kocioła, kawalera orderu swiętego Stanisława, pułkownika znaku Pethor. woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, Markowskiego y sądowego powiatu Oszmianskiego starosty instalowanymi y przysięgłymi, stanowszy obecnie W. J. pan Jozef Niewiarowicz, skarbn. Wilenski, widimus przywileiu z xiąg grodzkich Brasławskich wzięty opowiadał, prezentował y ad acta podał, ktory podaiąc ad acta prosił nas sądu, aby pomieniony widimus ze wszelką w nim wyraznoscią był do xiąg grodowych spraw wieczystych powiatu Oszmianskiego przyięty y wpisany, iakosz my sąd ony przyiąwszy w xięgi wpisać zaleciliśmy, ktory wpisuiąc od słowa do słowa tak się w sobie ma.

Widimus z xiąg grodzkich pttu Brasławskiego.

Leta ot narożenia Syna Bożego tysiacza szescsot szescdziesiat wtoroho, miesiaca Fefralia siemnacatoho dnia. Na wradie hospodarskom hrockom Brasławskom, peredo mnoiu Krysztofom Kossakowskim, podstar. Brasław., od wielmożnoho pana ieho miłosty pana Jana Zawiszy na Baksztach, starosty Brasławskoho buduczym, postanowiwszysie oczewisto ziemianin hospodarski woiewodstwa Połockoho, ieho miłost pan Alexander z Koreni tot list ieho krolewskoie miłosty amnistny, prezydyaryi fortecy Disienskoie dany, na wradie pokładał y ku upisaniu do akt hrockich Brasławskich podał w tyie słowa pisany:

Jan Kazimierzz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmuydzkie, Mazowieckie, Inflanskie, Smolenskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Godz-

ki, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym naszym listem komu to wiedzieć należy, nie odstępnuiąc zwyczaiu, od naiasnieyszych antecessorow naszych zachowanego, owszem torem ich idąc z narodem wolnym nam od pana Boga powierzonym, benignitate huiusque tak certavimus, że większę oney, a niżeli securitatis zostawiliśmy y zostawuiemy monumenta, co iako innym przeszłe zamieszanie y dotąd nie uspokoione ieszcze czasu oswiadczyliśmy, toż y obywatelom woiewodztwa Połockiego na fortecy Dziesienskiey zostaiącym ad praesens oswiadczamy, a puściwszy to w amnistio iż vakante fortuna do strony nieprzyiacielskiey wiązalisię, łaski naszey szukaiącym y od nas powracaiącym klemencyią naszą pokazuiemy, ponieważ recessum suum cnotą y odwagą nadgradzaiąc, fidelitatis suae godne naśladowania y pamięci w czym i uczynili specimen, gdy wszystkie moskiewskie ludzi in presidio w Dzisnie zostaiące wyscinali y zamek tamtent z ręku nieprzyiacielskich oswobodzili, wdzięcznym tedy affektem to od ich przyiowszy, przeszłey in partibus hostilibus zostannie na przyczyną panow rad y urzędnikow dworu naszego onym odpuszczamy y wieczną niepamięcią pokrywamy, tak, aby nie tylko przy dobrach swych ruchomych y leżących y wszystkich fortunach y sumach pieniężnych, ale y przy prawach, wolnościach, przywileiach na urzędy im konferowanych wiecznemi czasy zostawali y od donaty wszelakich jure caduco od kogoż kolwiek otrzymanych, ktore per presentes wiecznie uwalniamy, excypuiemy y eo nomine od impetycyi wszelakich quarumcunque personarum wolnemi czyniemy, lubo by iakie dekreta ex eadem occasione in quocunque subselio zaszły, pro irritis et inanibus deklaruiemy, poczytamy y aby poczytano y deklarowane, aby quorum interest były, mieć chcemy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazaliśmy. Dat w Warszawie, dnia dwudziestego siodmego miesiąca Julij, roku Panskiego tysiąc sześćset szesdziesiąt pierwszego, panowania naszego polskiego trzynastego, a Szweckiego czternastego roku. U toho listu Jeho korolewskoie myłosty pieczat odna wełykoho kniaztwa Litewskoho prytysnena, a podpis ruk temy słowy: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Amnistyia residiariis na fortecy Dziesienskiey zostaiącym. Kotory tot list Jeho korolewskoie miłosty amnistyi aktykowany, iest do knih horockich Brasławskich wpisan, z ktorych y ten widymus pod pieczęcią urzędową grodzką powiatu Braslawskiego w roku teraznieyszym tysiąc siedmset osmdziesiąt drugim, miesiąca Augusta osmego dnia stronie potrzebuiącey iest wydany. Actum w miescie Jego krolewskiey mości Brasławiu ut supra. U tego widymusu przy wyciśnioney urzędowey Brasławskiey pieczęci korrecta, a na dole iutytułacy takowemi się wyraża: Zgodno z xięgami. Woyciech Wondołowski, namiestnik y wiceregent grodzki y ziemski Brasławski. Widymus przywileiu krolew. obywatelom woiewodztwa Połockiego na fortecy Dziesienskiey zostaiącym danego. Ktory to widymus za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona u sądu ad acta iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmianskiego przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн Ошмянскаго грод. суда за 1781—2 г.г. № 6276 л. 473—4.

№ 188—1661 г. Августа 15.

Грамота короля Яна Казимира съ окончательнымъ приглашеніемъ собраться всеобщему ополченію на 5 октября въ мѣстечко Меречь.

Act. ostatnich vici na pospolite ruszenie.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ первого, мца Сентебра первого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, постановившысе очевисто козак от скарбу вел. княз. Лит. присланый универсал его кор. млсти остатние вици до повету Пинского в речи нижей в немъ выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y każdemu z osobna wszelkiego dostoienstwa, stanu y condity ludziom, a mianowicie w Bogu wielebnym, wielmożnym, urodzonym, senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, szlachcie, rycerstwu, obywatelom powiatu Pinskiego, uprz. y wiern. nam miłym łaskę naszą Krolewską. W Bogu wielebni, wielmożni, uprz. y wiern. nam mili. Po wysciu niedawnymi czasy z cancelary naszey pierwszych, a według constituty za dwoie oraz wydanych na pospolite ruszenie vici, nieustaiącey furiey nieprzyiacielskiey na W. X. Lit., wywartey impet, ktury od Dnipru po wzięciu Homla z Jerzym Dołhorukim w znaczney potędze woysk Cara Moskiewskiego y od Dzwiny z Chowanskim y Naszczekinem złączonym do experimentu z woyskami naszemi dubio merite przywodzimy nastąpił, iest nam okazią, że tandem y trzecie, a ostatnie przychodzi nam occellerare do wszytkich woiewodztw y powiatow W. X. Lit., vici niewczasom y bezprzestannym kłotniom uprz. y wiern. w. oycowsko condolemus y życzylibyśmy, abyście uprz. y wiern. w. do dalszych turbaty et ab hoc onere expeditionis bellicae wolni zostawali, lecz quales rationes wyciągaią sił pospolitego ruszenia iusz pierwsze za dwoie wydane sufficientissime edocere mogły uprz. y wiern. w. vici, tosz y przez teraznieysze repetimus, że tonąca za postępowaniem teraz woysk Moskiewskich woła succursu oyczyzna, kturey iako synom incumbit bronić matki euidenti na się y na fortuny swoie zabiegaiąc malo, kiedy proximum W. X. L. od Białey Rusi y od Inflant prae oculis macie interiliori, widząc że nieprzyiacielskie coraz rozszyrzaiące się impety ogniem y mieczem grassuią, fortuny y poddanych uprz. y wiern. w. depraedunt, a na ostatek i szabla nieprzyiacielska in passu uio niewinney krwie pływaiąc exere et tyranidem, a ztąd ostatniey W. X. Lit. y obywatelow wyglądaiąc zguby, ktura infallibiliter prędkoby musiała subsequi, gdyby słabe siły woysk W. X. Lit. subsidio pospolitego ruszenia szwankować, a nieprzyiaciel na harde usadzony o Bug asz granicę swę śmie resistentia zakładać by musiał. Nie możemy tedy powątpiwać o wrodzoney uprz. y wiern. w. ku oyczyznie miłości, że przykładem chwalebnych y nieprzyiaciołom zawsze strasznych przodkow swoich od dzieł ich degenerare nie zechcecie y iuncta manu wezmiecie to przed się, co z rozkrzewieniem chwały Bożey cum emolumento pospolitego dobra, z conseruatią dostoienstwa maiestatu naszego zaspokoieniem zwątloney oyczyzny, z biespieczenstwem samych uprz. y wiern. w., a na ostatek z niesmiertelną w potomne czasy u obcych narodow nominis uprz. y wiern. w. bydż może sławą. Chcemy tedy mieć, abyście uprz. y wiern. w. za doysciem tych trzecich y ostatnich vici naszych za obwieszczeniem urodzonych urzędnikow powiatowych, do rządu pospolitego ruszenia należących, według statutu W. X. Lit., za razem bez wszelkiey zwłoki in armis wsiadali na koń y wprzod na mieysce od każdego z wielmożnych woiewodow, a w xięstwie Żmuydzkim od wielmożnego starosty Żmuydzkiego naznaczonym, a potym na generalne popisu wszystkich woiewodztw y powiatow W. X. Lit. od nas naznaczone mieysce, to iest pod miasto nasze Merecz na dzień piąty

msca Octobra w należytym stawili się porządku, pod paen surową executią w statucie y constitutiach in absentes albo negligentes opisanych, nie excipuiąc wygnancow z woiewodztw y powiatow zawoiowanych, possessyie swoie w niezawoiowanych kraiach maiących, ani arędarzow y zastawnikow maiętnosci w powiecie Pinskim trzymaiących, ale żeby każdy podług constytuty seymem teraznieyszym uchwaloney stawił się, tosz uczynić powinni y pod tymiz paenami wszyscy obywatele woiewodztw y powiatow zawoiowanych, kturzy w domach swoich pod nieprzyiacielem mieszkaią, także miasta W. X. Lit. rowno z drugimi dzwigaiąc ten ciężar a pożądaney po długich y utesknionych tot malorum terminach oczekiwaiąc resollaty, a my osobę y dostoieństwa maiestatu naszego maiąc na tenże czas y mieysce generalnego popisu naznaczone stawić się recollapsas przy ochocie uprz. y wiern. w. z woyskami naszymi coronnymi y W. X. L. chcemy erigere, iakobyśmy po tak długiey oppressy y nieustaiących biegach y sobie y wszytkim poddanym naszym quietem y pożądany obmyslić da Bog mogli pokoy. A żeby te vici trzecie do wiadomości obywatelom powiatu Pinskiego iako nayprędzey przyszły, urzędowi grodzkiemu y iego namiesnikom przykazuiemy, aby ten uniwersał nasz do act przymowali y iako nayprędzey nie tylko na mieyscah zwyczaynych w powiecie swoim, ale y przez parafie publicować y ogłosić roskazali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey. Dan w Czestochowey, dnia piętnastego msca awgusta, roku Panskiego tysiąc szesćseth szesćdziesiąt pierwszego, panowania naszego polskiego trzynastego, a Szwedzkiego czternastego roku. У того универсалу его кор. млсти при печати болшое канцелярыи вел. княз. Лит. притисненой подписы рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Kazimierz Puchalski, podstoli Minski, secretarz J. k. msci. Который тоть универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013 л. 585.

№ 184—1661 г. Августа 18.

Извлеченіе изъ конституціи 1661 года о льготахъ мѣщанамъ и обывателямъ гор. Могилева и мѣстечка Шклова, по причинѣ разоренія во время Московской войны.

Aktykowanie wypisu skarbowego należącego . . . ybik Rubinowiczu żydowi Minskiemu.

Лета от нароженъя Сына Божого т . . . шестсотъ шестдесят перъвого, мца августа осмна. . . . . .

На враде кгродском в замку грском Минъском, передо мною Петромъ Капащевъскимъ постановивъшысе очевисто жид Минский, а слуга скарбовый Лейба Рубиновичъ покладал ку актикованъю выписъ скарбу выданый, належачый слузе тежъ скаръбовому, а жидови Минскому о речъ в нем нижей в середине менованую, просечы, абы тот выпис был до кънигъ справъ кгродъскихъ Минъскихъ акътыкованъ и уписанъ, который уписуючы у книги слово до слова такъсе в собе маетъ.

Wypis z Constitutiey Roku tysiąc szesćset szesćdziesiąt pierwszego.

Miasto Mohilew. Na przyczynę P. P. Rad na . . . . w osobliwey maiąc consideratiey . . . . antią Jasnie Wielmożnego Pawła Sapiehy, Woiewody Wilenskiego, Hetmana W-o Wielkiego xienstwa litewskiego o to, że oni odważnie a usu proprio wyrzuciwszy praesidium nieprzyiacielskie z Mohilowa z poddanstwem wiernym przeciwko nam y Rzptey do pomienionego Wdy Wilenskiego, iako wodza naszego,

udalisię et ex clementia nostra regia Przywiley z Cancellaryey naszey W-o X. Litt. na amnistią Jeneralną wszytkim tym mieszczanom wydać roskazaliśmy, ktory authoritate praesentis conuentus in toto approbuiemy, a przychencaiąc inszych do takich że przykładow, wszytkie przywileie temu miastu mieszczanom zdawna od przodkow naszych y od nas samych tak dawnę, iako y swieżo na tym seymie nadane, we wszytkich punktach według rescriptu od nas im teraz danego stwierdzamy, czego insze miasta . . . . in exemplum trahere, maiąc też wzgląd na srogą desolatią tego miasta y zaburzenia . . . szczan od wszelakich ciężarow Rz . . . . okrom ceł naszych y Rzptey wszy . . . . czopowego, ktore na teraznieyszym se . . y na inszych uchwalone będą, także krom kabaku, ktory do skarbu naszego stołowego należeć ma zawsze do lat czterech, za zgodą wszech stanow uwalniamy.

Miasto Szkłow. Za instantią Jasnie Wielmożnego Wdy Wilenskiego, Hetmana Wielkie-o Wielkiego xienstwa litewskiego za zgodą wszytkich stanow praesentis conuentus mieszczanom Szkłowskim Generalną Amnistią daiemy y od wszytkich podatkow Rzpt na tem seymie y napotym uchwalonych na lat czterech uwalniamy. Cła iednak wszytkie solne y inne czopowe y myta stare według dawnych zwyczaiow do skarbu nasze-o płacić powinni będą. A że teraz urodzony Alexander Chocim, obywatel Kamieniecki Woiewodztwa Smolenskiego, zostaiąc na Szkłowie multum fidelitatis nam y Rzptey prae . . . . Wielmożnego Hetmana Wielkiego W-o X-a L-o. . . . . tią onemu ex consensu ordinum daiemy . . . possessiach gdzie kolwiek będących zachowuiemy.

У того выпису скаръбового пры печати подпис руки в тые слова: Krzysztoph Pac Cancلerz Wielki Wielkiego xienstwa Litewskiego. Который же тоть выпис за покладаньемъ и актикованьемъ особы вышъ менованое есть до къниг справъ кгродских Минъских актыкованъ и уписанъ.

Изъ актовой кн. Минскаго грод. суда за 1642—1698 годы№ 11783, л. 562—3.

№ 185—1661 Сентября 6.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги съ дозволенiемъ ротмистру Фелицiану Богушевскому набрать людей на пополненiе своей хоругви.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana p. Bohuszewskiemu supliment.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца Октебра семого дня.

На враде кгродскомъ, в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мъною Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ, от велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленымъ, постановившысе очевисто его млсть пан Валерыян Скубневский оповедал и ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсал ясне велможного его млсти пна Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Литов., на реч нижей в немъ выражоную даный подал тыми словы:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W X. L. Rosławski, Olkienicki, Zdzitowski, Borcianski starosta, ciwon Retowski, oeconomiey Kobrynskiey administrator. Wszem w obec komu to wiedzieć należy oznaymuię, isz respectuiąc na zruinowaną chorągiew w rożnych walnych z nieprzyiacielem okaziach y w Wilenskich szturmach iegomści pana Feliciana Bohusławskiego, rotmistrza J. k. msci pieszego Węgierską, ktora, aby tym prędzey, iako pod te potrzebne ad resisstendum nieprzyiacielowi czasy do swey przyszła perfectiey, pozwoliłem onemu supplementować, gdzie może zaciągnąć pachołkow,

ktoremu aby wszędzie słusznego nie broniono victu y żadney ni od kogo nie ponosił praepeditiey, proszę aż zawsze chorągiew zupełną według listu swego przypowiednego, ktory supplementuiąc, krzywdy y ciężarow czynić nie powinien ludziom. Dat w Kossowie, dnia szostego Septembra, anno tysiąc szescseth szescdziesiąt pierwszego. У того универсалу пры печате притисненой подпис руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L. Который универъсал за поданемъ и прозбою особы звышъ писаное до книг кгродских Пинских естъ уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013 л. 647.

№ 186—1661 г. Октября 7.

Универсалъ короля Яна Казимира съ предписаніемъ оффиціальнымъ учрежденіямъ и лицамъ не принимать и не распубликовывать другихъ универсаловъ, кромѣ королевскихъ.

Act. uniwersalu iego kr. msci, aby związkowych uniwersałow nie przymowano.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца Октебря двадцат третего дня.

На враде кгродском, в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидомъ Панкевичом, стольником и подстаростим Пинским, от велможьного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленымъ, его млсть пан Филон Кгодебьский, судя земский, повету Пинского, през пна сына своего универсалъ его кор. млсти в речы нижей в нем выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал тыми словы:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec komu o tym wiedzieć należy, mianowicie urzędom ziemskim, grodzkim w woiewodztwach y powiatach W.X.L. będącym, także Maydeburskim y wszelkim innym wier. nam miłym łaska nasza krolewska. Urodzeni, wier. nam mili. Nie bez wielkiego żalu naszego za weyściem naszym do W.X.L. dla salwowania onego zaszła nas o związku y sprzysiężeniu się woysk W. X. L. wiadomosć, ktore nowy iakiś statum oyczyzny reformować usiłuiąc, rozne, a prawu wyraźnemu przeciwne in conuulsionem statutorum et sancitorum Rei publicae edicta y uniwersały rospisować y rozsyłać zaczyna, zaczym zabiegaiąc temu, aby ta sub pallio boni publici insolentia daley non excrescat y mała iskierka in magnum nie obrociłasię incendium, daiemy ten do w. w. nasz uniwersał, chcąc mieć y surowo roskazuiąc, abyscie żadnych inszych uniwersałow, oprocz naszych szczegulnych y tych, komu to z prawa należy, do act przymować, pogotowiu publicować, albo przesyłać nie ważylisię, a iesliby się iakie pokazały, tedy one tym naszym rescriptem, iako prawa y zwierzchności naszey przeciwne, do zamieszania Rzptey zawabiaiące, cassuiemy y annihiluiemy sub paenis contra violatores securitatis publicae in legibus sancitis, ktore irremissibiliter przeciwko każdemu temu uniwersałowi sprzeciwnemu extendowane będą, inaczey tedy w. w. nie uczynicie. Dan w Nowym Dworze, dnia siodmego msca Oktobra, roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt pirwszego, panowania panstw naszych Polskiego y Szwedzkiego trzynastego roku. У того универсалу его кор. млсти при печате болшой канцелярыи великого князтва Литовскаго прытисненой подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol, Cipryan Paweł Brzostowski referendarz y pisarz W. X. L. Который универсалъ за поданем особы звыш писаное принят, по парафиях през енерала публи-

кован и до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013 л. 674.

№ 187—1661 г. Октября 11.

Универсалъ короля Яна Казимира съ предупрежденіемъ, чтобы сословія и шляхта не имѣли сношеній со вновь возникшимъ союзомъ и исправно вносили въ казну положенныя подати.

Act. uniwersału Jego kr. msci, aby porozumienia z związkowemi nie mieli y podatki oddawali do skarbu.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца октебра двадцат третего дня.

На враде кгродскм в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, его милостъ пан Филон Кгодебьский, судя земский повету Пинского през пана сына своего универсалъ его кор. млсти, в речы нижей в нем выраженой, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал тыми словы:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec, mianowicie wielmożnym, urodzonym, senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim y wszystkiemu rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, uprz. y wiern. nam miłym łaska nasza krolewska. Wielmożni, urodzeni uprz. y wiern. mili. Żałosna zaprawdę y nigdy niespodziana w granicach W.X.L. (gdy głowę naszą krolewską na podźwignienie tey Rzptey ochotnie z woyskiem coronnym niesiemy) przywitała nas o związku w woysku W. X. L. poprzysiężonym nowina, ktora że praesefert nouo et inusitato modo iakoby bonum publicum sub titulo sufragij oppressi militis et nobilitatis, w rzeczy zaś samey directe in conuulsionem iurium et status, także depressionem maiestatis nostrae, tudziesz oppressionem libertatis oyczyzny wszczynać się zaczyna, kiedy exuta obedientia wodza swego y reymentarzow sami między się imperia woienne wzdaią, prawa iakieś in derogationem et diuersionem praw oyczystych stanowią, sancita seymowe przez universały swe odmieniaią, iurisdictiones w oyczyznie usitatas mieszaią, in vitam et bona braci swoiey potestatem sobie zabieraiąc edicta formuią, w ostatku potestatem supremam maiestatowi naszemu debitam et ex instituto tey Rzptey należytą concituiąc, a barziey trwożą y grożąc nobilitati one do siebie ad idem inuituią, poborcom y skarbowi posłuszenstwo indicant, owo zgoła nihil intentatum relinquunt, że nic iuż desiderari nie może ad euertendum statum y do zamieszania zewnętrznego, iako tedy serdecznie indoluimus, że się taka z niekturych przyczyny zawzięła zawziętość, tak curae nostrae regiae interest zabieżeć takowey inconuenientia, ile kiedy nam samym y całey Rzptey constat, że dla ucontentowania woysk W. X. L., cośmy ieno mogli y co praesens rerum status mogł permittere czyniliśmy y czynić nie ustaiemy, nie zostaiąc extra spem, że prętko ta burza rozwinie y postrzegszy się do recollecty przydzie. Zaczym po uprz. y wiern. w. mieć chcemy y powagą naszą krolewską roskazuiemy, gorąco żądaiąc abyście żadnymi listami ani uniwersałami od tey zawziętości związkowych ludzi uwodzić y zwodzić nie dawali y żadnego z nimi commercium, daleko barziey conferenty nie mieli, poselstw nieprzyimowali y sami posyłać y znosićsię przez listy nie ważilisię edictow nie słuchali, a raczey do boku

naszego pospolitym ruszeniem według praw oyczystych y seymowego postanowienia według wydanych poslednieyszych vici stawali, sub paenis de expedicione bellica y contra securitatis publicae violatores sancitis. Y w tym uprz. y wiern. w. przestrzegamy, abyście podatki na seymie postanowione nie gdzie indziey, ieno do poborcow, a poborce do skarbu ex mente legis wnosili, nie czyniąc w tym confusionem, ktora by w satisfactij woysku pewne nieucontentowanie, a zatym dalsze inconuenientie przyniesć mogła. Także celnicy, mytnicy, arędarze wszytkich podatkow Rzptey aby podług contractow z skarbem zawartych raty na terminie do skarbu wnosili, inaczey z powinności swey sub solutione de suo nie czyniąc. A żeby to wszytkim do wiadomości przyszło, chcemy mieć y roskazuiemy, aby ten nasz uniwersał za podaniem onego do act wszędzie przymowan, acticowan y po parafiach y publicznych mieyscach publikowan był koniecznie. Dan w Nowym Dworze, dnia iedinastego Octobra, roku Panskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszego, panowania państw naszych Polskiego trzynastego, a Szwedzkiego czternastego roku. У того универсалу его кор. млсти при печате болшой канцелярые великого князства Литовского прытисненой подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol, Cypryan Paweł Brzostowski, referendarz y pisarz W. X. L. Который универсалъ за поданем особы звыш писаное принят, по парафияхъ през енерала публикован и до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013 л. 673.

№ 188—1661 г. Октября 18.

Универсалъ короля Яна Казимира съ требованіемъ представленія по одному жолнеру къ 28 октября въ мѣстечко Долгиново и установленнаго денежнаго взноса.

Act. uniwersału iego kr. msci o prowiantowe pieniądze y wyprawe pospolitego ruszenia.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестьсотъ шестдесят первого, мца октебра двадцат пятого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичомъ, столникомъ и подстаростим Пиньскимъ, от велможного его млсти пна Яна Короля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, пан Крыштофъ Яздовъский, универсалъ его кор. млсти в речы нижей в немъ выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал тыми словы:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol polski W. X. Littewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydskie, Mazowieckie, Inflantskie, Czernihowskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec, mianowicie wielmożnym, urodzonym, senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodskim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym, łaska nasza krolewska. Wielmożni, urodzeni, uprz. nam mili. Jakośmy ochotnie tak gorące prozby na przeszłym seymie od wszystkich stanow W. X. L. także y od woysk tegoż narodu przez posłow wyniesione przyięli y bytnosć naszą ad saluandam rempublicam y dla zawoiowanych W. X. L. kraiow z posiłkami coronnemi declarowali, tak prędko za wzięciem o następuiącem nieprzyiacielu wiadomości inhaerendo rei publicae wprzod pierwsze za dwoie, tandem y trzecie na pospolite ruszenie z cancelary naszey vici

z naznaczeniem terminu stawienia się do boku naszego pro die quinta octobris pod Mereczem wydać roskazaliśmy y sami osobą naszą pospieszyć w kraie W. X. L. lubo praesentiam nostram regiam usilnie stany coronne requirebunt, nie omieszkaliśmy, lecz od wielu woiewodztw y powiatow od samych że uprz. y wiern. w. przez posłow sollicite o pomknieniu terminu będąc requisiti, znowuśmy czasu dalszego do zgromadzenia pospolitemu ruszeniu, wygadzaiąc w tym woiewodztwom y powiatom, do dnia dwunastego eiusdem prorogowaliśmy; tam, gdyśmy y sami osobą naszą pomykaiącsię ku nieprzyiacielowi przybyli y kilka tylko woiewodzstw y powiatow osobami swemi stanęli, a niektorzy nie mogąc sami dla powietrza przybydź tylko przez posłow swych nam ozwalisię, insi zaś per contemptum legis, o co surowo mogłaby extendi animaduersio, non comparuerunt, ale iako praesentes, ktorzy się przed nami popisali, tak y absentes niektorzy wnosili do nas y urzędnikow naszych, przy boku naszym na ten czas będących gorące swoie prozby, abyśmy ich od tey służby pospolitego ruszenia uwolnili, daiąc tę przyczynę, że per publicam calamitatem będąc od nieprzyiaciela spoliati et inermes, niemogą tak, iakoby się godziło na woyne stawać, a drudzy iż na wielu mieyscach plaga Panska morowego powietrza grassuiąca zgromadzić się im nie pozwoliła, supplikuiąc nam, abyśmy to onus pospolitego ruszenia na wyprawę pieniężnego żołnierza odmienic im pozwolili; iakoż my krol z zwykłey nad poddanemi naszemi clementiey naszey y nad utrapieniem y zruinowaniem obywatelow W. X. L. commiseratiey czyniąc to na tak usilną po kilkakroć y przez posłow swych y przez panow rad y urzędnikow naszych do nas wniesioną za niemi prozbę, nie chcąc ich w te tak przykre czasy niewczasować, chętnie się do pokazania łaski naszey skłoniliśmy y przez uniwersał nasz onę iako innym woiewodzstwom y powiatom, tak uprzeymości y wierności waszey declaruiemy, taką iednak conditią, żebyście uprz. y wiern. w. względem pospolitego ruszenia żołnierza zaciągowego na mieysce swoie do obozu, to iest do Dołhinowa co naprędzey wyprawowali, ktorzy pro praefixo termino, to iest dnia dwudziestego osmego praesentis sub nullitate tey naszey libertacyiey et sub vigore iuris de expeditione bellica sancitis, ktory tamże zaraz w obozie przy boku naszym in contrauenientes extendowany będzie, stawić się powinni, w liczbie iednak takiey, iakobyście sami winni, osobami swemi stawali, nie tak iako iuż retroactis temporibus woiewodzstwa y powiaty do tego przywykły, obrony Rzptey nie krzywdząc, ale według proporcy dawnych popisowych swych regestrow stosować się ad numerum ich będą, a ludzie sprawne y do boiu zgodne osobliwie husaryia z orężem słusznym na koniach dobrych z rotmistrzami z posrzodka siebie obranemi y dobrze osiadłemi y żebysmy wiedzieli, komu ufać zdrowia naszego, ktore za całość Rzptey na wszystkie niewczasy ochotnie niesiemy wyprawowali. Żądamy tedy uprz. y wiern. w., abyście tę wyprawę y porządną y prędko sporządziwszy, ludzie swe do mieysca naznaczonego na termin zwysz wyrażony posyłali, sub iisdem paenis. A że za prouiant pndze do tego czasu do naznaczonego od nas generalnego prouiant magistrata nie są od uprz. y wiern. waszey odesłane, przez co się barzo nie wygadza regimentom z nami idącym, ktore folguiąc tamtym kraiom, inszą ordinowalismy stroną, przypominamy uprz. y wiern. w., abyście co nayprędzey declarowane prouiantowe pndze do wielebnego xiędza Bienieckiego custosza Wilenskiego, regenta cancellary naszey W. X. L. przy nas obecnie iako prouiantmagistra będącego, ktory z nich ma żywnoscią tę ludzie opatrowac odsyłali, żeby przez to remora in rebus gerendis nie była y zatym incommodum tym kraiom na ktory tak wielki się ciężar zwalił za takową uprzeymosci y wiern. w. tarditatem nie działosię dla łaski naszey nie czyniąc inaczey. Co aby do

wiadomości wszystkich w obec przyszło chcemy mieć y roskazuiemy, aby ten nasz uniwersał wszędzie za podaniem onego do act przymowan, publicowan y obwołan był koniecznо. Dan w Mereczu, dnia osmnastego msca Octobra, roku Panskiego, tysiąc szescset szesćdziesiąt pierwszego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego czternastego roku. У того универсалу его кор. млсти печат болшая вел. кн. Лит. притиснена ест, а подписъ рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Cyprian Paweł Brzostowski, referendarz y pisarz W. X. Litt. Который тот универсалъ за поданемъ его до актъ, публикован, обволан и до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1661 г. № 13013 л. 678.

№ 189—1661 г. Октября 24.

Универсалъ короля Яна Казимира съ предписаніемъ обывателямъ Пинскаго староства въ трехнедѣльный срокъ представить по одной „серьмагѣ“ и одной парѣ обуви съ каждыхъ трехъ волокъ земли, для снабженія войскъ.

Act. uniwersału iego kr. msci o odzieżą na piechote po siermiędze.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ первого, мца ноября одинадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мъною Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичомъ, столникомъ и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, курсоръ универсалу его кр. млсти в речы нижей в нем выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаный.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernichowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec. komu o tym wiedzieć należy, mianowicie woytom, ławnikom y wszystkiey włości po wsiach y miasteczkach mieszkaiącym starostwa naszego Pinskiego y w dzierzeniu wielmożney xiężney kanclerzyney będącym poddanym naszym oznaymuiemy. Chcąc mieć po was y koniecznie roskazuiąc, abyscie dla odziania piechoty naszey na woynę teraz z nami idącey, kla kturey w nagłym razie tak prętko sukna dla odziana ich sposobić nie mogliśmy, złożyli od daty tego uniwersału naszego za niedziel trzy ze trzech włok osiadłych iako też czynszowych y dożywotnych siermięgę iedną całą, dobrą, nieznoszoną, a przytym parę obuwia, czego wielmożna dzierżawczyna nasza, a na mieyscu iey podstarosciowie y namiesnicy ich dopilnować y do executy co nayprędzey tę wyrazną wolą naszą przywieść, a z tegosie przed nami albo odnas naznaczonemi przy oddaniu tey odzieży wyrachować maią, inaczey tedy nie uczynicie dla łaski naszey y z powinności swey. Dan w Wilnie, dnia dwudziestego czwartego, msca oktobra, roku Panskiego tysiąc szesćseth szesdziesiąt pierwszego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego czternastego roku. У того универъсалу его кор. млсти при печате болшой вел. княз. Лит. подъписы рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol Cyprуan Paweł Brzostowski, referendarz y pisarz W. X. Lit. Который универсал за поданемъ его до книг кгродских Пинских прынят, уписан и публикованъ естъ.

Изъ акт. книги Пинскаго гродскаго суда за 1661 г. № 13013, л. 711.

№ 190—1661 г. Ноября 1.

Ордеръ короля Яна Казимира съ предписаніемъ ротмистру Пинскаго повѣта Александру Бушковскому прибыть къ 7 ноября со всѣми людьми Пинскаго повѣта къ Глубокому.

Act. uniwersału iego kr. msci do p. Buszkowskiego rotmistrza.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ первого, мца Ноября осмнадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Панькевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто его мл. пан Витунский подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсалъ наяснейшого короля его млсти пна нашого млстивого в речы нижей в немъ выражоной, писаный тыми словы:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Urodzonemu Alexandrowi Buszkowskiemu, rotmistrzowi naszemu powiatu Pinskiego, wiernie nam miłemu, łaska nasza krolewska. Urodzony, wiernie nam miły. Lubo nie wątpiemy nic, iż wierność twoia dosyć czyniąc laudo powiatu swego, według wydanych od nas ordinansow pospieszać z ludźmi powiatu swego do boku naszego, iż iednak za zbliżeniemsię nas pod oboz woysk naszych W. X. L. zaszła nas wiadomość o potędze nieprzyiacielskiey, z ktorą na woyska nasze fortiter następuiąc, one znieść usiłuie, przeto chcąc im prędko z naszemi in subsidium pospieszyć posiłkami, mieć chcemy po wiern. twoiey, abyś wierność twoia, iako prędko ten nasz uniwersał wierności twoey doidzie, z ludźmi powiatu swego dniem y nocą pospieszał do boku naszego na dzień siodmy Nouembra anni praesentis pod Głębokie, nie nie pochybiaiąc tego od nas naznaczonego terminu pod surowością artykułow woyskowych. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. przycisnąc roskazaliśmy. Dan w Dołhinowie, dnia pierwszego msca Nouembra roku Pańskiego tysiąc szesćset szesdziesiąt pierwszego, panowania polskiego trzynastego, a Szwedzkiego czternastego roku.

У того универсалу его кор. млсти пры печате болшой вел. княз. Лит. подписъ руки тыми словы: Jan Kazimierz krol. Jerzy Michał Bienicki, Kustosz Wilenski, regent cancellary wielkiey W.X.L. secretarz J. k. m., а сусцепта акту Новогородского на том универсале в тые слова: року тысеча шестсот шестдесят первого, мца Ноябра осмого дня. Сесъ универсалъ его кор. млсти пна нашого млстивого до повету Пинского належачый до актъ кгроду Новгородского през его млст пна Каплинского поданый ест. Теодор Савицкий, понаместникъ Новгородский. Который тот ниверсал за поданем его до актъ до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1661 г. № 13013, л. 721.

№ 191—1661 г. Ноября 2.

Постановленіе Пинскаго сеймика о снаряженіи «козачьей хоругви“ въ 60 человѣкъ со своихъ шляхетскихъ имѣній.

Laudum powiatu Pinskiego na koni 60 kozakow postanowiono.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ первого, мца ноябра второго дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарском Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичомъ, столникомъ и подстаростим Пинскимъ, от велможного

его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, лявдумъ свое их млсть пнове обывателе повету Пинского ку актыкованю до книг кгродских Пинских подали тыми словы:

My dignitarze, urzędnicy ziemscy, grodscy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu Pinskiego, zgromadzeni pro die secunda nouembris w roku teraznieyszym tysiąc sześćseth szesdziesiąt pierwszym, za uniwersałem imsci pana Arnolpha Giedroycia, woyskiego y imsci pana Jakuba Ginwida Pankiewicza, stolnika y podstarościego powiatu naszego, ktorzy ostrzeżeni uniwersałem J. k. msci y wolą ad coaequationem nas z wszytkiego W. X. L. woiewodztwy y powiaty o powrocie imsci pana Bazylego Albrychta Ordy, chorążego powiatu Pinskiego, z pospolitego ruszenia naszego wyprawą ten nam dzień ziechania się y namowienia od Jego kr. msci pana naszego młsciwego wyrażoney za pospolite ruszenie zaciągowego żołnierza wyprawy termin naroczył, na ktorym terminie ziachawszysię, wynosząc proportionem żołnierza, chorągiew kozacką koni sześćdziesiąt namowiliśmy y zgodnie z dobr naszych szlacheckich ziemskich, pod kim kolwiek y w czyiey kolwiek possessy w powiecie naszym będących, nemine excepto, podymne osmioro na zaciąg pozwoliliśmy, ktore aby wybrał y do rąk obranego imsci pana roimistrza od nas do tey chorągwi powiatowey zarazem ordinował, obraliśmy za poborce iegomści pana Bazylego Orde, chorążego powiatu naszego, ten namowiony podymnego podatek obiecuiąc od daty dzisieyszey naydaley za tydzień ieden zyscić y wyliczyć do rąk imsci pana poborcy, pod winami na contrauenientes lege publica de retentoribus podatkow publicznych sancitis, pozwalaiąc za nieoddaniem w dobra wszytkie ziemskie fortem grodowi za delatą imsci pana poborcy executionem, aby dla takowych retent[illegible]iaka w niepospiechu chorągwie naszey do boku J k. msci nie nawaliła na powiat calamitas. w czym fide, honore et conscientia obliguiemy się sami sobie, na co y rękoma naszemi przy pieczęciach zwykłych podpisuiemy. Działosię na ziezdzie naszym publicznym w Pinsku msca Nouembra dnia wtorego anno tysiąc sześćseth sześćdziesiąt pierwszego. У того лявъдумъ подписы рукъ тыми словы: Arnolph Giedroyc woyski powiatu Pinskiego, Jakub Ginwid Pankiewicz stolnik y podstarosci Pinski, Kazimierz Woyna pisarz ziemski pinski, Samuel Andrzey Brzeski czesznik Pinski, Kazimierz Woyna, Jan Ignacy Dzierżek Skrzincza, Łukasz Sulimowski, Konstanty Godebski ręką swą. Swiętosław Krzywiecki, Krzysztoph Dzierzynski, Władysław Hołownia Ostrożecki, Jan Szczepa. Которое лявдумъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск гродск суда за 1661 г. № 12013 л. 689.

№ 192—1661 г. Ноября 8.

Универсалъ гетмана великаго княжства Литовскаго Павла Сапѣги съ приглашеніемъ противодѣйствовать грабежу шаекь, хватать грабителей и предавать законной власти.

Act. uniwersału iegom p. hetmana W. X. L. o znoszeniu swawolnych.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят первого, мца Ноябра деветнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньскомъ передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пиньским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, универсалъ ясне велможного его милости пана Павла Сапеги воеводы Виленского, гетмана вел. княз. Лит. в речы нижей в нем выражоной ку акты-

кованью до книгъ кгродских Пиньских подано тыми словы:

Jasnie wielmożnym wielmożnym ichmosciom panom senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, szlachcie, rycerstwu y wszystkim obywatelom powiatu Pinskiego, moim msciwym panom y braci. Paweł Jan Sapieha woiewoda Wilenski hetman wielki W.X.L. po zaleceniu braterskich powolnosci moych, donosze do wiadomosci iż po teraznieyszych tak koronnych iako y W. X. L. zawieruchach woysk J. k. msci wiele się takowych nayduie, iż bez listow przypowiednych, gromady ludzi zebrawszy pod pretextem żołnierskim miasto spieszenia się do woyska po włosciach chodząc nieznosne ubogim ludziom czynią krzywdy, między innemi y Rusiecki na przeszłym seymie na infamią zdany y ktoś ieszcze drugi tymże nazwiskiem mianyiący się woiewodzstwa y powiaty swowolnie poczynaiąc wniwecz obrocili, prze to dawszy w msciom m. panom tę przestrogę z władze mey hetmanskiey żądam y proszę abyscie wmść, zabiegaiąc aby ta insolentia gury nie brała, wszystkich takowych, ktorzy by bez listow przypowiednych z gromadami swemi krążąc po włosciach grassowali, a do woyska się nie spieszyli, znosili, łapali y do nayblizszych grodow do więzienia dawali daiąc mi o nich wiedzieć, żeby kożdy podług występku swego prędko mogł odnieść zapłatę. Dan w obozie pod Głębokim, dnia osmego nowembra anno tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszego w. m. w. m.m. panow brat życzliwy y powolny sługa Paweł Sapieha woiewoda wilenski hetman wielki W. X. L. Который универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ актовой книги Пинскаго грод суда за 1661 г № 13013 л. 728

№ 193—1661 г. Ноября 8.

Универсалъ короля Яна Казимира о дарованіи личныхъ и имущественныхъ правъ и привиллегій тѣмъ московскимъ солдатамъ и подданнымъ, которые сдали полякамъ виленскій замокъ и перешли на польскую сторону.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча (шестьсотъ) шестдесятъ второго, мца Генвара второго дня.

На враде грскомъ кгродском воеводства Виленского, передо мною Яномъ Окгинскимъ, маршалъкомъ Волковыским, подвоеводим Виленским, постановившысе очевисто панъ Семіон Репинский, универсал Его кор. милости пана нашого милостивого покладалъ и ку актыкованю до книг подал, на реч в ним в середине выражоную, писаный в тые слова:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski Krol Polski, Wielkie Xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflant., Smolenskie, Czernihowskie, Siewierskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski, Gotski, dziedziczny krol. Wszem wobec oznaymuiemy tym listem naszym, iakośmy zwykli zawsze tym, ktorzy in partes nostras regias wyszedszy wierność poddaństwa poprzysięgli, łaskę naszą krolewską wyswiadczać, tak y teraz, gdy niektore Moskiewskie osoby, mianowicie podyacze Siemion Repinski, Daniło Marmowski, Maxim Wieczesławowski y żołdaci niektorzy to iest Pałwiecht Horbunow, Dementi Pawłow, Fiedor Moskwicin, Abram Michayłow, Siemion Deibień, Siemion Onturowski, Stephan Kozakow, Kuzma Prokofow, Filip Lapickin, Ihnat Martemianow, Stephan Hiedyszew, Michayło Tretiakow, Charision Ostafiew y inszych nie mało tak Moskiewskich iako y Tatarskich ludzi z zamku Wilenskiego iedni przed czasem na stronę naszą przedali się, drudzy sami dobrowolnie commendanta swego na zam-

ku Wilenskim będącego związawszy nam go, a oraz y zamek Wilenski podali, w czym nie małą przysługę nam y Rz-ptey uczynili. Zaczym godnych bydz rozumiemy tych wszytkich łaski naszey y respektu Rz-ptey, ktorych my nie tylko przy wszelakiey wolnosci y bespieczenstwie tak na zdrowiu iako y na substanty ich wszytkiey zostawuiemy y w osobliwey protecty naszey krolewskiey ich samych y dobra ich mieć będziemy, ale też gospody wolne w miescie Wilenskim mieć, y gdzie ktory zechce iachać pozwalamy, przeciwko ktorym . . . . zachować wszelkiey condyty ludziom przykazuie . . mieć y surowo roskazuiąc, aby się żaden o przeszłe rzeczy y postępki ich, ktore nieprzyiaciołmi będąc komuż kolwiek z woli starszych albo z domysłu swego hostiliter wyrządzili, przymowek ani przegrożek czynić, pogotowiu mścić się nieważył, pod surowym contra delinquentes karaniem, osbliwie aby ich mieszczanie Wilenscy do sądu swego nie pociągali, ale maią bydż pod przysądem y juriscictią urodzonego commendanta naszego, w zamku Wilenskim od nas zostawionego. Wszakże gdyby z nich ktory w miescie ktorym, lubo y Wileńskim, osieść chciał, tedy podlegać jurisdictiey mieyskiey ex bonis praevio juramento na mieyskie będzie powinien. Co aby do wiadomości przyszło, chcemy mieć, aby ten nasz uniwersał wszędzie za podaniem onego do xiąg w publicznych mieyscach publikowany y obwołany był koniecznie. Dan w Wilnie, dnia osmego mca Decembra, roku Pań. tysiąc sześćsett szesdziesiąt pierwszego, panowania panstw naszych polskiego trzynastego, a szwedzkiego czternastego roku. У того универсалу пры печати вел. княз. литов. подпис руки его кор-е мсти тыми словы: Jan Kazimierz krol. Uniwersał na wszelakie bespieczenstwo osob Moskiewskich in partes Je-o kr. Mosci przybyłych, także y substanty ich. Cypryan Paweł Brzostowski Refarendarz y Pisarz W-o X-a L-o. Которы тот универсал за покладанемъ оного ест до книг кгродских виленских вписан.

Изъ связки Виленскаго гродскаго суда № 4676, л. 335.

№ 194—1661 г. Декабря 28.

Заявленіе земянина Кунцевича о пропажѣ его документовъ во время войны съ Москвою.

Roku 1661, msca 10-bra 28 dnia.

Na urzędzie zamku Słuckiego stanowszy oczewisto ziemianin xwa Słuckiego pan Roman Kuncewicz y protestował wnosząc żałobe swoie na ten czas do xiąg zamku Słuckiego na niezbożnych nieprzyiacioł swych, po odeysciu moskwy pozostałych, o to y takowym sposobem, yż, prawi, w roku przeszłym 1655, 8-bra 10 dnia, gdy Moskwa przyszła s Klecka y z Nieswiża drugi raz pod miasto Jego xcey msci Słuckie, tamże stanowszy obozem, czaty y zagony na kilkadziesiąt mil od Słucka puszczali, paląc dwory y wsi rożnym panom w xięstwie Słuckim będące y nas ubogich ludzi wniwecz obrocili, kogo ieno nalazszy, bądź we wsi tak też y w puszczy wszytkich w pień scinali y na smierć zabiiali y tyranską ogniem palili, y gdyśmy w puszczą z bydełkiem y z rzeczoma do Obłuczna się sprowadzili y tamże sie chronili, tedy ci zdraycy, napadszy na tabor nasz, wiele ludzi pozabiiali, bydło, konie, fanty pozabirali, miedzy ktoremi rzeczoma były rożne sprawy, daniny, miedzy ktoremi sprawami był list wieczysty kupczy orynał y wypis aktykowania tey sprawy, yntromisyia podania widzowa na osmo część konia, od Mikołaia Jasinskiego dany, drugi takowy że na czwartą część włoki od Karpa Jasinskiego, trzeci od Łukasza Moszczynskiego także też na czwartą częsć włoki, przy tym obligow niemało, jakoż Moskwa lubo to nieprzyiaciel przywiozszy z s puszczy przed domem Korzunowym tamsie dzielili y sprawy moie, ktore wy-

rzucili s fastykułem, przy ktorych sprawach y obligi rożne mnie dane y sprawy wysz mienione ktoś wziął, ktore sprawy, iesliby sie u kogo pokazać mogli, prawnie mowić na tegosie opowiadam y protestuie, y prosił p. Roman Kuncewicz, aby iego żałoba y opowiadanie do xiąg zamku Słuckiego było zapisano, co iest zapisano.

Изъ акт. кн. Слуцкаго грод суда за 1657—1661 г. № 13577, л. 129.

№ 195—1661 г. Декабря 29 дня.

Декретъ войскового судьи по дѣлу о притѣсненіяхъ и обидахъ обывателей Пинскаго повѣта со стороны земянина Казимира Бобра.

Act. dekretu iegom. p. sędziego woyskowego strony p. Bobra.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ второго, мца Генвара девятого дня.

На рочкох кгродских в замку гдарском Пинском, Генвара первого дня прыпалых и порадком правным судовне отправованых, передо мною Яном Каролем Млоцким, Пинским, Гелметским старостою, постановившысе очевисто его милость пан Андрей Фурсъ подалъ ку актыкованю до книг кгродских Пинских пер облятам декретъ его млсти пна Даниеля Казимира Чешенского, суди ясне велможного его млсти пна воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Лит. войскового, в речы нижей в нем выражоной ферованый, в тые слова писаный.

Roku tysiąc szesćseth szesdziesiąt pierwszego, msca decembra dwudziestego dziewiątego dnia. Przede mnie sędziego woyskowego Daniela Kazimierza Czeszenskiego, od iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego W. X.L. w Rożaney przypadła sprawa na sądy z powiatu Pinskiego, agitowana przez imści pana Jana Cichososnowskiego, skarbnika Lidzkiego y iegomści pana Andrzeia Fursa, także imsci pana Kazimierza Witunskiego, obywatelow tegoż powiatu y towarzystwo zaciągowe rotmistrzowstwa imści pana Alexandra Buszkowskiego loco pospolitego ruszenia z panem Kazimerzem Bobrem, rotmistrzem, mianuiącym się bydź supplementowym pułku pana Samuela Oskierki, sędziego ziemskiego Mozyrskiego, pułkownika J. k, msci woyska W.X.L., o poczynienie ciągnieniem wiele szkod, krzywd y violenty rożnych przez onegoż y towarzystwo onego, zaciągnionego w powiecie Pinskim, także y włosci oeconomiey Pinskiey mimo surowość artykułow woyskowych y uniwersały przeciwko swawolnym od J. k. msci y imsci pana hetmana wyniesione, ani od woyska w związku będącego maiący na to słusznego dowodu, czego wszystkiego protestatie, relatie y regestra szkod poczynionych pokładali vigore, domawiaiąc się, iuris iako będącym z nim y thowarzystwem imsci powiatu Pinskiego przez rotmistrza na to posłanemi. Stanąwszy przyprowadzony z tych szkod y violenty z towarzystwem przed sąd pomieniony pan Kazimierz Bobr na takowe obiectie y skargi, przez ich msciow od powiatu Pinskiego doniesione, tak się wymierza, iż lubo nie miał samego authentiku uniwersału na supplement imsci panu pułkownikowi swoiemu od imsci pana hetmana danego, miał iakoby z onego acticowanego w xięgach grodzkich Nowogrodzkich wypis y copią, za ktorą przy karcie pułkownika osobliwey te towarzystwo supplementował y prowadził do Brahinia na kwaterę, ktorego wypisu y copiey nie pokładał, mieniąc bydź pozabierane od ichmściow panow żołnierzow powiatu Pinskiego pod ten czas, gdy był gromiony. Na ostatek pytany, ktorego by roku, dnia y daty wypis y copia iakoby iego kr. msci uniwersału y imsci pana hetmana na supplement dany był, niepamięcią wymowił y dalszego o sobie wywodu nie producował, towarzystwo zaś ubespieczeniem słusznego

zaciągu wymawiało. Przeto ia sędzia, wszystko wyrozumiawszy okoliczności z productu pokładanych ichmsciow panow powiatowych, na ktore pan Bobr żadnych reductow reciproce nie pokazał, stosuiąc się do dowodow powiatu Pinskiego, pana Bobra, iako agrasantem według praw y artykułow woyskowych na garło wskazuię, odsyłaiąc go oraz na executią tego dekretu do grodu powiatu Pinskiego, ktora ma bydz wypełniona od daty tego dekretu za niedziel dwie; miedzy temi dwiema niedzielami grod wprzod przy imsci panu Stephanie Owszanskim y imsci panu Kazimierzu Giedroyciu deputowanemi na to z sądu ninieyszego do ichmsci maią processa pokładać y ręką moią naznaczone werificowane y po uczynioney verificatiy za poprzysiężeniem podług tych processow y dowodow woytow y chłopow sześciu ma pan Bobr iuż podlegać y irremissibiliter dekretowi, a towarzystwo post executionem talem ma się wszytkie na tym odprzysiądz, iako nie na żadną swowolę exactią zaciągneli się y upewnieni tą wiadomością iż ten supplement miał bydź pewny, na usługę Rzptey y obronę, a nie na żadną oppressią y uciążenie odprawowali w ciągnieniu, od paen artykułow woyskowych wolnemi czynię mocą tego dekretu. Pisan w Rożaney. У того декрету при печате подпис руки тыми словы: Daniel Kazimierz Czeszenski, sędzia woyskowy W. X. L. Который тотъ декрет за поданемъ его до книг кгродских Пинских естъ унисанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1662 г. № 13014, л. 7.

№ 196—1662 г. Января 4.

Заявленіе отъ имени витебскаго воеводы Владислава Воловича о наѣздѣ земскаго Мозырскаго судьи Самуила Оскерки на его им. Кольни, Пинск: пов.

Prot. urzędnika z Kolna iegom. p. wdy Witebskiego na iegom. p. Oskirkę.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца Генвара четвертого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичомъ, столникомъ и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинскаго, Гелметского старосты установленым, панъ Стефан Ковнацъкий, слуга и урядник ясне велможного его млсти пана Владыслава Воловича, воеводы Витебъского, оповедане свое на писме до книгъ кгродских Пинских подал в тые слова:

Msci panie urzędzie grodzki Pinski. Ja Stephan Kownacki, sługa iasnie wielmożnego imsci pana Władysława Wołowicza, woiewody Witebskiego, pana mego miłosciwego w maiętnosci Kolenskiey, w powiecie Mozyrskim leżącey zostaiącego, donoszę do wiadomości wmści urzędowey y soleniter protestuię się na imści pana Samuela Oskirkę, sędziego ziemskiego Mozyrskiego y pułkownika Jkmsci o tem, iż imsć pan Oskirka, po ustąpieniu nieprzyiacioł moskalow y kozakow z powiatu Mozyrskiego, będąc w tem kraiu ze wszystką potęgą pułku swego, nienależnie wiachawszy w maiętność wielmożnego imsci pana woiewody Witebskiego, pana mego, w wieś Kolnie y rożne wsi do tey maiętnosci należące, w roku tysiąc szescset szescdziesiątym, guerico modo dla dalszey powiatu tego ochrony, ale snać czyniąc umyslnie na zgubę wielmożnego imsci pana woiewody Witebskiego, przepomniawszy boiazni Bożey y srogości prawa pospolitego, tu-

dziesz y artykułow woyskowych, na zle czyniących opisanych, roku mianowanego, msca Aprila dwunastego dnia, wprzod roskazał rożnym chorągwiom pułku swego czynić w tey maiętnosci Kolnie, iako w niebytności imści pana woiewody Witebskiego zdzierstwo, iako iaki postronny nieprzyiaciel, łupy u tamecznych poddanych imsci rożnych wsi zboża w kłuniach młocone y niemłocone, fanty s kleci przez zamki, rożne siermięgi, kożuchi męzskie y białogłowskie, chusty brali, woły y krowy, swinie y prosięta w tey wsi Kolnie, wsi Żydkowiczach, we wsi Kozanowiczach we wsi Łudzieniewiczach, we wsi Zabrodoczu, we wsi Baliczach y innych tak legumina, wieprze, sadła, połcie y co mogli znaleść, miody prazsne w schowaniach y w barciach, sosnach y ulach będące, na korzeń wydzierali y brali, ku ostatku wszystką wieś Kolno z gumnami, oborami, budynkami, kleciami, naczyniem spalili y w niwiecz obrocili, ktore wszystkie szkody przez imsci pana Oskirkę pułkownika J.k. msci, w tych wsiach poczynione, na osobliwym regestrze dostatecznie specificowane y czasu prawa dowiedzione będą. O co chcąc z imscią panem Samuelem Oskierką u kożdego sądu y prawa, gdzie tego prawo drogę ukaże, imieniem imsci prawem czynić, iednak zostawiwszy samemu wielmożnemu imsci panu woiewodzie Witebskiemu panu swemu dla uczynienia o te szkody y wykłady prawne do dochodzenia onych szyrszey protestacy salue, na ten czas prosze, aby ten proces był do xiąg grodzkich Pinskich przyięty y zapisany. Што ест записано. Пры котором оповеданю тогож року ставшы очевисто Матей Погорелский, енерал воеводства Минского, квитъ свой реляцыйный до книгъ кгродских Пинских прызнал в тые слова:

Ja Maciey Pogorzelski, ienerał J. k. msci woiewodztwa Minskiego, zeznawam tym moym relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego, tysiąc szescset szescdziesiątego, msca Aprila dwudziestego szostego dnia, z stroną szlachtą panem Janem Okunowskim y panem Macieiem Lisowiczem, s ktoremi byłem wzięty na sprawę od urodzonego pana Stefana Kownackiego, sługi y urzędnika Kolenskiego, maiętnosci iaśnie wielmożnego imsci pana Władysława Wołowicza, woiewody Witebskiego, zostaiącego, w powiecie Mozyrskim tey maiętności leżącey Kolna na oglądanie tey spaloney wsi, gdzie za przybyciem moym ieneralskim y za okazowaniem od pana Kownackiego y tamecznych poddanych widziałem spalonych trzydzieście y pięć domow także kleci y swirny, obory ze wszystkim pogorzeli, tylko popioły na tych mieyscach leżą, a budynku żadnego niemasz, ktore spalenie wsi nowego Kolna poddani mianowani dali sprawę, iż za naiazdem przez imsci pana Samuela Oskirkę, pułkownika J. k. msci, s pułkiem swoim te spalenie wsi stało y zrabowanie rożnych wsi w procesie mianowanych, roku wysz pisanego msca Aprila dwunastego dnia. Co wszystko mną ieneralem swiadczył. A tak ia ienerał, com widział y słyszał tedy, to wszystko w tę relacyą spisawszy, z moią y strony szlachty pieczęcmi y s podpisem ręki mey podaie y przyznawam do xiąg grodzkich Pinskich. Pisan roku, msca y dnia wysz pisanego. Maciey Pogorzelski ienerał J. k. msci. Которое оповеданье и енералово сознане до книгъ кгродских Пинских ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014, л. 282.

№ 197—1662 г. Января 7.

Универсалъ короля Яна Казимира съ назначеніемъ въ Варшавѣ на 20 февраля 1662 г. двухнедѣльнаго сейма и на 30 января предварительныхъ повѣтовыхъ сеймиковъ.

Act. uniwersału iego kr. msci na seymik y na seym złożenie.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ второго, мца Генъвара двадцат пятого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубом Кгинвидомъ Панькевичомъ, столником и подстаростимъ Пиньским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым универсал наяснейшого короля его милости, пана нашого милостивого, в речы нижей в немъ выражоной до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаный:

Jan Kazimierz z Bożey łaski krol, Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowiecki, Inflantski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym, urodzonym, senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszą krolewską. Uprzeymie y wiernie nam mili! W tak straszney państw od Boga nam powierzonych reuolutiey, gdy oprocz zewnętrznych domowe nastaią trudności, świadkiem nam nie tylko same zostaią nieba, ktore y zimney y gorącey nad zwyczay monarchow inszych inclementiey doznaliśmy, ale y świata całego zdania, z ktorego wszystkich niemal narodow na państwa nasze tak sroga zebrała sie była nawalność, żeśmy nic z oycowskiey naszey nie opuścili czułości, coby y do odwrocenia y do uspokoienia tak zamieszaney należało Rzptey, iuż to y prywatne krolewskiego domu naszego zbiory na publiczne potrzeby, lubo dobra nasze stołowe w ruinę obrocone, żadnego nam nie przynoszą pożytku, hoynie zawsze sypiąc, iuż zdrowie własne na wszelakie niebezpieczne codzienney woyny razy dla miłości teyże oyczyzny y wiernych, a wdzięcznych tego poddanych naszych ważąc iuż na tak wielu seymach bezsenne nocy y dni przewlokłe wiodąc, w ostatkn y teraz według słowa na seymie przeszłym stanom W. X. L. danego, osobo naszą oboz pod Połockiem nie bez wielkiego niewczasu nawiedzaiąc y fortece z rąk nieprzyiacielskich odbieraiąc, y iednak iż ieszcze taiemnę wyrokow Bozskich przeszkody pożądanego nam nie dopusciły uspokoienia, nie zeszłosie ynaczey, tylko krolewskim sercem tak potężne wytrzymuiąc upartey fortuny stosy, przy pomocy Bozskiey do takich udać się sposobow, ktore by te razy y zawziętości uleczyć y uspokoić mogly; a że między wszystkiemi nayskutecznieysze remedium na to seym, na ktorym cała Rzpta pretensie woysk swoych dostatecznie wyrozumieć y na dosyć uczynienie onym za krwawe zasługi obradę iako wynaleść może, tedy za radą panow rad naszych koronnych y W. X. L. widząc zwłaszcza, że woyska nasze W. X. L. ustawicznością obozową y codziennemi z nieprzyiaciołmi utarczkami, a mianowicie w niedawney a z męztwa y odwagi swey u wszystkiey potomności sławney z Chowanskim y Naszczekinem za Dzisną y Dzwiną chwalebney rosprawie, wniwecz zrobione y na pocztach zeszłe, daley woienney pracy lubośmy sami ochote ich widzieli, wydołać nie mogą przy tak leniwey na ktorey nie oddanie zawszy utyskuią consolatiey, seym stanom koronnym y W. X. L. dwuniedzielny w Warszawie sine solennitatibus w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtorym, msca Lutego dnia dwudziestego, a seymiki woiewodztwom y powiatom, seym poprzedzaiące, na dzień trzydziesty msca Stycznia naznaczyć y złożyc umyslilismy, iakoż składamy y naznaczamy ninieyszym uniwersałem naszym oycowską żądaiąc uprzeymości y wierności waszey, abyście na seymik powiatu Pinskiego ziachawszy, tak o Rzptey spolney oyczyznie radzili, iakoby z tey rady nie dalsze zawiedzenie, ale rzetelne uspokoienie odniosła y woyska tak wiele razy zapłato assecurowane, dotąd nie uspokoione y owszem y do związkow, w ktorym z wielkim żalem naszym y Rzptey zostaią, pobudzone tandem aliquando

accomodowane, także insze teyże Rzpley potrzeby obmyslone zostały, iako to fusius z instructiey naszey przez posła naszego na seymiku uprz. y wiern. w. doniesioney patebit. Ktory nasz uniwersał aby tym prędzey do wszech przyszedł wiadomości, urzędom grodzkim roskazuiemy, aby za podaniem do act przymować y wszędzie na mieyscach zwyczaynych publicować roskazali. Dan w Bielsku, dnia siodmego msca Stycznia, roku panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt wtorego, panowania krolewstw naszych polskiego trzynastego, a Szwedzkiego czternastego roku. Sądy seymowe nie będą się odprawowali, zaczym niech ich strony nie pilnuią. У того универсалу пры печате болшой вел. кияз. Лит. притисненой подписы рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. L., starosta Grodzieński mp. Который тотъ универсалъ за поданьемъ его до актъ, публикован и до книгъ кгродских Пиньских есть уписанъ.

Изъ акт. книги Пинского грод. суда за 1662 г. № 13014, л. 363.

№ 198—1662 г. Января 15.

Заявленіе земянина Якуба Людогоскаго о пропажѣ его имущественныхъ документовъ при взятіи Мстиславскаго замка Московскими войсками.

Протестацыя его млсти пна Якуба Людогоского.

Року ᴀχᴈᴃ (1666), мца Сентебра десятого дня.

На рочкох судовых кгродских, порадком права посполитого припалых и судовне у во Мстиславли отправованых, перед нами врадниками судовыми кгродскими воеводства Мстиславского, Павлом Станиславом Байковским подстолим и подстаростим, Стефаном Воронецким Маркевичом судею а Яномъ Кулакомъ Околовом, писаром, от ясне велможного пна его млсти пна Миколая Валерияна с Тихановца Тихановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомскаго Порадинского державцы будучыми, ставшы очевисто его млсть пан Якубъ Людогоский выпис протестацыи с книг права Майдебурского Кричовскаго ку актыкованю покладал, просечы, абы тая жалоба его нижей менованая до книг была уписана, которое мы врад огледавшы, за потребованемъ его млсти пна Людогоского, казали есмо уписат, который у книги уписуючы слово от слова так се въ собе маетъ: Выпис с книг справ меских права Майдобурского Кричевского.

Лета от нароженя Сна Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца Генвара петнадцатого дня.

На враде Его кор. млсти меском права Майдобурского Кричовского, передо мною Гелияшом Владыславом Сурином, полковникомъ Его кор. млсти, подстаростим и лентвойтом Кричевским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Стефана Паца, всеводы Троцкого, старосты и войта Кричевского и Олучицкого, Сейвенского, Вижанского державцы и перед нами бурмистрами, райцами, лавниками и всего посполства на рок тепер заседаючыми, жаловал и обтяжливе оповедал незносным жалем своим земянин Его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Якубъ Людогоский таковым способом о томъ, штож в року минулом тисеча шестсот пятдесят чотвертого, мца июля петнадцатого дня, кгды кияз Трубецкий подышол и подступил под замок Его кор. млсти пна нашого млстивого Мстиславский з людом, з войском московским, с потугою великою и усилством, герматно з розными воеводами и з розными пулками, а сам Царская млст под замок Смоленскъ подступил и Смоленскъ облегъ, а кияз Трубецкий, стоечы под замъком Мстиславским, през колко дней штурмуючы и добываючы замок Мстиславский,

а потом учынившы штурмъ валный великий, облегшы замок Мстиславский около и през кгвалтъ и усилство великое и през штурмъ тот замок Мстиславский добыл и вынял, высек и выпалил, а кого уподобали, то живцом в полон побрали, в котором том замку Его кор. млсти Мстиславском пред часом тривог и подступенем князя Трубецкого маетност и худоба моя спроважона была для зхованя от неприятеля, грошы готовые, золото, серебро, цынъ, мед, шаты, также справы вечыстые, продком моим славное памети наданое велебному отцу Филарету Данилевичу, архимандриту Онофреевскому заложеня Стого Онофрея стоячого над рекою Чорною на потоку, а отцу Алыхверю Данилевичу на светую Пречыстою в селе Подлужи, а в селе Людогошчы на светого Еворгия и за рекою Сожом зо всякими пожытками и доходы от славное памети их млстей кнзей уделных и привилее на тоеж падане на потверженя от славное памети кор. Его млсти Августа Першого, также данина их млстей князей уделных на вечност вечными часы на службу Сайновскую в селе Людогощы у воеводстве Мстиславском лежачом и листы ревизорские, квиты поборовые с тых маетностей наданое до скарбу Его кор. млсти отданное и квиты поселские и иншые справы вечыстые, што есми я купил посполу з небожчыком братом моим у пна Федора Тимофеевича Олека именице в селе Ковшове и в селе Колотовине, обапол реки Сожа, вечными часы, зо всякими пожытки, з огородами, пгноями, пашнею оремою и не оремою, березниками, облогами, боры, лесами, з деревом бортным, зо пчолами околицами, выпусками, прогоны, крыницами, реками, речками, з сеножатми, гоны бобровыми и з ловы зверинными и рыбными, згола зо всякими пожытки, доходы до тое маетности купли нашое принадлежачое, яко сама в собе мает и на враде земском Мстиславском в рокох Троецкихъ у во Мстиславли признаные, интромисыя енералская до моцы и держеня нашого в посесыю нам поданое, самый оринал и выпис с книг, интромисыя енералская выписом с книг вынятое, также купля, што есмо купили вечными часы у пна Ивана Гриня в селе Дубчыне, за рекою Сожом, сумеж с пном Слюнкою половицу и на враде в рокох Троецких земских у во Мстиславли признаное и през енерала в моц и до держеня нашого заведеное и в посесыю поданое, листы записы на заставу даные от небожчыков Герасима и Александра Парфеновичов Валюжыничовъ на третею част именница их в селе Острейковичах, обликгъ на небожчыка брата моего Федора Людогоского на двадцат коп, другий обликгъ на небожчыка Дмитра Людогоского на семдесят копъ, на пна Яна Шлюбовского на копъ двадцат, а декреты суду головного трыбуналного, што нашым продком задавано пред подстаростим Келбъшом и того педоказал пан Ревут, и тыи справы в том же замку Мстиславском погинули и иншых справ, обликгов не могу на сес час през жал свой успомнет, также декрета земские кгродские Мстиславские и трибуналские з розными особами, которые тые справы нет ведома ти Москва пры вынятю и высеченю и выпаленю замку побради, тили погорели. Которого того жалю и оповеданя своего до книг нигде не заносил до сих часов, все за тривогами и небезпеченством от неприятеля московского за наступенем на панство Его кор. млсти, бо и жадного враду земского ани кгродского не было и Майдобурского у во Мстиславли не было, а тепер за щасливым панованем Его кор. млсти и очыщенем от неприятеля Московского, яко на сес час найближшому враду, вашей млсти доношу и оповедаю. Которое тое оповедане до книг майстратовых Кричевских ест записано, с которых и сес выпис под печатю майстратовою и с подписом руки моее лентвойта и писара ест выдан пну Якубу Людогоскому. Пи-

сан у Кричеве. У того выпису пры печати подпис рук подписано тыми словы: W niebytnosci imsci pana lentwoyta Mikołay Kozioł, Василей Зенкович писар. Который тот выпис за поданем до акт особы вышей менованое до книг судовых кгродских Мстиславъских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1666 г. № 2/1418 л. 687.

№ 199—1662 г. Января 15.

Списокъ шляхты полоцкато воеводства, отличившихся при взятіи Дисненской крѣпости московскими войсками 29 марта 1661 года.

Aktykacya regestru szlachty woiewodstwa Połockiego.

Roku tysiąc siedmset osmdziesiąc wtorego, miesiąca Septembra dziesiątego dnia.

Na roczkach sądowych grodzkich powiatu Oszmianskiego, msca Septembra w roku teraznieyszym wyż na dacie pisanym przypadłych y sądownie w mieście Postawach odprawuiących się, przed nami Krzystofem Skirmontem prezyduiącym, Antonim Hutorowiczem sędziami, a Andrzeiem Sawicz Zabłockim, podczaszym, rotmistrzem y grodowym pisarzem, urzędnikami sądowymi grodzkiemi powiatu Oszmianskiego, od iaśnie wielmożnego J. pana Thadeusza Kociełła, kawalera orderu swiętego Stanisława, pułkownika znaku Petyhor. W. W. X. Litewskiego, Markowskiego y sądowego powiatu Oszmianskiego starosty na sądy grodzkie powiatu Oszmianskiego instalowanymi, stanowszy osobiscie u sądu patron W. J. P. Jozef Niewiarowicz, skarbn. woiewodstwa Wilenskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał vidymus regestru szlachty woiewodstwa Połockiego, z xiąg grodzkich powiatu Brasławskiego wyięty, w ktorym na pierwszey stronicy pod ostatnim wierszem na zakrysleniu kancellaryiskim wiersz innym charakterem y atramentem w te słowa. Pan Jan Łabecki, pan Piotr Worzakinski dopisany, ktory podaiąc prosił nas sądu, aby pomieniony regestr ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg grodzkich spraw wieczystych pttu Oszmianskiego przyięty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiowszy, wpisać w xięgi zaleciliśmy, a wpisuiąc de verbo ad verbum thenor sequitur estque talis:

Widymus z xiąg grodzkich powiatu Brasławskiego.

Leta od narożenia Syna Bożecho tysiecza sześćsot szezdziesiat wtorocho, miesiacza Feuralia siedymnacatoho dnia.

Na wradzie hospodarskom hrodzkom Brasławskom, predo mnoiu Krysztofom Kosakowskim, podstarostym Brasławskim, od wielmożnoho pana Jeho miłosty pana Jana Zawiszy na Bakszstach, starosty Brasławskoho buduczym, postanowiwszysie oczewisto ziemianin hospodarski woiewodstwa Połockoho ieho miłosty pan Alexander Skoreni pry aktykacyi listu Jeho korolewskie miłosty amnestnoho tot registr spisania szlachty woiewodstwa Połockoho ku wpisaniu do knich chrodzkich Brasławskich podał w tyie słowa:

Spisok panow obywatelow woiewodstwa Połockoho, ktorzy na fortecy Dzisienskiey zostawali po ten czas, gdym ia Mikołay Władysław Judycki, kawaler Maltański, kasztelan Nowogrodzki, artyleryi y woyska cudzoziemskiego W. X. Litewskiego generał, regimentarz woyska J. k. msci, przyszedłszy z woyskiem J. k. msci w roku tysiąc sześćset szezdziesiąt pierwszym, dwudziestego dziewiątego marca, od nieprzyiaciela moskwicina za życzliwością y odwagą panow szlachty y mieszczan wyż pomienioną fortecę Dzisiensko rekuperował: pan Olbrych Jeśman, pan Jan Swaracki, pan Wacław Jąwgiel, pan Hrehory Hłasko, pan Jerzy Łoweyko, pan Michał Kirkor, pan Jan Kublicki, pan Jan Hłuszanin, pan Paweł Szypiło, pan Matfiey

Skoren, pan Jan Chołchowski, pan Alexander Czerkas, pan Jan Tyszka, pan Adam Konopacki, pan Jan Piotrowicz, pan Stefan Snarski, pan Hrehory Wiskowski, pan Stefan Pietraszkiewicz, pan Jan Łabocki, pan Piotr Worszakinski, pan Piotr Pietraszkiewicz, pan Daniel Sarnowski, pan Jan Machcinski, pan Fiedor Pohowski, pan Alexander Ososko, pan Leo Szyrwinski, pan Stanisław Szypiło, pan Heliasz Hłuszanin, pan Roman Cwiecinski, pan Iwan Cwiecinski, pan Michał Juriewicz, pan Dawid Jakowicki, pan Samuel Jakowicki, pan Fiedor Spirkowicz, pan Jerzy Spirkowicz, pan Bazyli Uszacki, pan Daniel Osowko pan Samuel Snarski, pan Jan Ohryszko, pan Jakub Seybut, pan Stefan Woynowski, pan Krysztof Dmitrowicz, pan Łukasz Bucko, pan Alexander Bucko, pan Wasiley Bucko, pan Zacharyasz Ososko, pan Heliasz Ososko, pan Gabryel Szpakowski. Pocszty wdowie: pani Dmitrowey Oginskiey poczet, pani Marcyanowey Sczytowey poczet, pani Mikołaiowey Jeśmanowey poczet, pani Danielowey Czapinskiey poczet, pani Jelenskiey poczet, pani Swiackiey poczet, pani Janowey Snarskiey poczet. U toho regestru podpisano tymi słowy: Regestr Jppw obywatelow, ktorzy na fortecy Dzisienskiey tempore dedicionis praesentes byli ręką moią podpisuię, Mikołay Władysław Judycki, kawaler Maltanski, kasztelan Nowogrodzki, regimentarz na ten czas woyska W. X. Litewskiego ręką swą y niżey: Hrehory Illinicz burmistrz Dzisien., Mikołay Stefanowicz burmistrz Dzisienski ręką y suscepta magistratu Dzisienskogo w tyie słowa: Roku tysiąc sześćset szezdziesiąt wtorego, msca Januaryi piętnastego dnia. Ten regestr przed panami burmistrzami rocznemi przez pana Stefana Pietraszkiewicza prezentowany y do xiąg mieyskich Dzisienskich iest wpisany, a podpisaną tymi słowy: Symon Tyczkiewicz pisarz Dzisienski. Kotory tot regestr na wrade pokładany zo wsieiu recziu do akt hrodzkich Brasławskich przyięty y wpisany, z ktorych y ten widymus pod pieczęcią urzędową grodzką powiatu Brasławskiego w roku teraznieyszym tysiąc siedmset osmdziesiąt drugim, msca augusta osmego dnia stronie potrzebuiącey iest wydany. Actum w Brasławiu ut supra. U tego regestru spisania szlachty woiewodstwa Połockiego, przy wycisnioney urzędowey grodzkiey powiatu Brasławskiego pieczęci oraz korekta I. p. vice regenta wespoł z intitulacyą na dole temi wyraża się słowy: Zgodno z xięgami. Woyciech Wandałowski nam. y vice regent ziemski. Vidymus regestru obywatelow woiewodstwa Połockiego J. pp. Tyszkom służący. Ktory to widymus regestru za podaniem przez patrona wyż wyrażonego u sądu ad acta, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmianskiego przyięty y wpisany.

Изъ акт. Ошмянскаго гродскаго суда за 1781—2 годы № 6276 л. 475—6.

№ 200—1662 Февраля 28.

Атестація земянина Пинскаго повѣта Марціана Новицкаго, находившагося въ Московскомъ плѣну.

Akt. attestacy pana Nowickiego z Moskwy.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Генвара дванадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростимъ Пинъскимъ, од велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто панъ Мартиян Новицкий, земенин гдарский повету Пинского, оповедал и ку актътыкованю до книг кгродских Пинских подал атестацию од их млсти пановъ товарыства с под розных хоронкгвей войскъ короны полское и вел. княз. Лит. в земли московской з ним

самым посполу в везеню будучых ему выданую, просечы, абы до книг принята и уписана была, которую я врад принявшы, до книгъ уписатъ казалемъ и слово од слова такъсе в собе мает:

My szlachta, rycerstwo, obywatele rożnych woiewodstw y powiatow, rotmistrze, porucznicy y towarzystwo s pod rożnych chorągwi woyska J. kr. m. pana naszego miłosciwego zaciągu wielkiego W. X. Lit., w rożnych expedicyach na rożnych mieyscach z woyskiem Cara Imsci moskiewskiego odprawuiących przez woysko Cara Imsci zabrani y do ziemie Moskiewskiey zaprowadzeni, oznaymuiemy tą atestacyą naszą, iż za przyprowadzeniem do teyże ziemie moskiewskiey niebozczyka iegomosci pana Macieia Kazimierza Eysimonta, rotmistrza I. kr. m. z towarzystwem iego, mianowicie z panem Marcinem Nowickim y inszemi, w potrzebie pod Norzynskiem przez kozakow ukrainnych y woysko Cara imsci wziętych, pan Marcian Nowicki, obywatel powiatu Pinskiego, przekładał y opowiadał żał swoy na chorągiew wielmożnego imsci pana Jana Sosnowskiego kasztelana Połockiego, w ten sposob, iż gdy po wzięciu przez kniazia Iwana Andrzeiewicza Chowanskiego zamku Brzeskiego pułk imsci pana Kazimierza Obuchowicza, w ktorego regimęcie y ta chorągiew imści pana Połockiego była, odprawiwszy pod Malczem potrzebę, gdzie y imść pan Obuchowicz iako regimętarz wzięty został, nie maiąc obranego regimentarza, w powiat Pinski wstąpił y nie opodal od Pinska po wsiach stanowiska chorągwiom rozdaną było, w tym czasie rodzicielka żałobliwego pani Zophia Rabkowna Bohdanowa Nowicka z małżąko iego y czeladką, ktora przy nich była, z zabiegow tych, co byli przed następuiącym nieprzyiacielem Chowanskim z domu swego ziechali, ku domowi swemu powracali y wprzody wozy z rzeczoma y ze wszytkim ubostwem maiętnostko swoią y dziewke szlachciankę panne Katarzyne Rabkowne przy tych wozach posłali, a sami we wsi Suszycku pozostali byli, tedy czeladź rożna tey chorągwi imsci pana Połockiego o kilkadziesiąt człowieka, maiąc sobie przywodzce towarzysza teyże chorągwie imści pana Michała Mrozickiego, w roku tysiąc sześćseth sześćdziesiątym, msca February trzeciego dnia, przeiowszy wozy na dobrowolney drodze do Pinska idące, miedzy wsiami Suszyckiem y Horodziszczem, podwodnikow od wozow rozpędziwszy, te wozy porabowali y co kolwiek na tych wozach było, skrzynie poodbiiawszy y połupawszy, złoto, srebro, cynę, miedz, pndze gotowe y ochędostwo męskie y białogłowskie pobrali y tę panne, gdy skrzyn łupać niedopuszczała, obuchami zbili; osobliwie tenże pan Mrozicki, wziowszy wiadomość, że żałobliwy tey szkody swoiey dochodzić y pytać się poczoł, na dwor żałobliwego, nazwany Pinkowicze, w Pinskim powiecie leżący, w nocy naiachawszy, żałobliwego w domu nie zastawszy, rodzicielke y małżąke żałobliwego słowami uszczypliwemi lżył, sromocił, s pistoletow do okien w yzbe strzelał, przechwalaiąc się tym zabraniem maiętności żałobliwego y samego obiecuiąc się o smierć przyprawić, odpowiedz uczynił, o co y prawem przed sądem woyskowym zaczoł był czynić, a zatym gdy pułk imsci pana Oskirki, sędziego ziemskiego Mozyrskiego, s powiatu Pinskiego na polesie przeciwko kozakom y woysku Cara imsci, w ktorym regimencie y chorągiew imsci pana Eysmonta zostawała, ruszył, y żałobliwy, nie chcąc omieszkać usługi Rztey pospieszyć do chorągwie musiał. zaczym tey sprawy do efectu nie przywiodszy, tu do ziemie moskiewskiey w niewolo się dostał, co przed nami oświadczywszy, za wyściem da Pan Bóg z tey niewoli, prawnie tey sprawy swey z tą chorągwią wielmożnego imsci pana Połockiego kączyc obiecował, a nas o wydanie tey atestacy żądał, ktorą my s podpisami rąk naszych wydaiemy. W horodzie Swiayskim, dnia dwudziestego dziewiątego February anno tysiąc sześćseth sześćdziesiąt wtorego. Y

тое атестацые подпис рукъ тыми словы: Karol Lisowski pułkownik I. k. msci, do tey atestacy podpisuie się Benedykt Protasowicz, do tey atestacy podpisuie się Theodor Adamkowicz podpisuie się do tey atestacy Jan Ostrowski, Alexander Skinder mieczny powiatu Lidzkiego, do tey atestacy podpisuie się Daniel Osochowicz, Jan Rypinski, Andrzey Abramowicz, Лаврынъ Скоробогатый рукою, Rykowski Bazyl do tey atestacy podpisuie się Dmitr Kazimierz Mienicki, do tey atectacy podpisuie się Jerzy Kazimierz Olszewski, do tey atestacy podpisuie się Jozeph Alexander Gintowt, do tey atestacy podpisuie się Jan Krzczonowicz, do tey atestacy podpisuie się Piotr Pawlikowski, do tey atestacy podpisuie się Jan Zachariasz Szawinski, do tey atestacy podpisuie się Jan Kozłowicz, do tey atestacy podpisuie się Zygmont Łowski, de tey atestacy podpisuie się Jerzy Hosteyko, to tey atestacy podpisuie się Woyciech Kudelski, do tey atestacy podpisuie się Stanisław Wołk Łaniewski, Stanisław Bohuszewicz podpisał się do tey atestacy ręką, do tey atestacy podpisuie się Jan Wasilewski, do tey atestacy ręko moią podpisuię Jan Stanisław Hrickiewicz do tey atestacy podpisuię Władysław Rokicki, do tey atestacy podpisuie Hrehory Chołkowski ręką, do tey atestacy ręko moią podpisuie Jan Mokrzecki, ręką swą do tey atestacy podpisuie się Jan Moszeiewicz, do tey atestacy podpisuie się Łukasa Alexander Kasprowicz. Которая атестацыя за поданемъ и прозбою пна Мартияна Новицкого до книг кгродских естъ уписана.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1663 г. № 13015 л. 210.

№ 201—1662 Апрѣля 20.

Аттестація инстигатору великаго княжества Литовскаго Станиславу Викентію Ордѣ, учиненная находившимся въ польскомъ плѣну поручикомъ Московскихъ войскъ Радіономъ Воропаемъ.

Act. attestacy moskala iegom. p. Ordzie daney.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца июня пятого дня.

На враде кгродском, в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгиньвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростим Пиньским, от велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто пан Себастиан Голавский, слуга велможного его милости пана Лукаша Елского, маршалка повету Пинского, подал ку акътыкованю до книгъ кгродских Пинских атестацыю Московскую, в речы нижей в ней выражоной выданую, просечы, абы прынята и инсерована была, которая слово в слово такъ се в собе маетъ:

Ja Radiwon Gniew Woropaiow, porucznik przedym Cara Moskiewskiego, czynie wiadomą tą moią atestacyą prawdziwą, iako tey rzeczy y sprawy niżey wyrażoney dobrze wiadomy, iż iegomsć pan Stanisław Wincenty Orda, teraznieyszy instigator W. X. L., pod czas woyny z Moskwą y zamieszania w Rzptey dobrowolnie sam będąc posłem obrany, w stolicy Carowi Moskiewskiemu przysiągł, z stolice zaś przyiachawszy do Kowna, miasta J. k. msci, do okolniczego woiewody kniazia Semena Petrowicza Lwowa, hramotę moskiewską wziowszy, szlachtę, mieszczan, ludzi wszelakich po miastach, miasteczkach, wsiach ieżdżąc, iako od Cara Moskiewskiego do tey przysięgi deputowany przymuszał obywatelow W.X.L. do przysięgi, na sprzeciwnych ogniem y mieczem grożąc, od ktorych

na ymie Carskie przysięgi odbierał y za to od okolniczego y woiewody kniazia Semena Petrowicza Lwowa imieniem carskim pndzmi, podarkami wielkiemi y soroki sobolami brał, także y od tych ludzi obywatelow W. X. L., od ktorych przysięgi odbierał, wielkie podarki otrzymywał, do tego pułkownikiem Cara Moskiewskiego był. lud na Cara zbierał przeciwko krola imsci y Rzeptey, podymne pobory y insze podatki w powiecie Kowienskim y na inszych mieyscach, wybierał na Cara Moskiewskiego, czego tedy prawdziwie wiadomym będąc, że się to przy mnie działo, daię tę moię swiadectwo stronie potrzebuiącey s podpisem ręki mey własney. Dat w Warszawie, dnia dwudziestego aprilis, roku tysiąc szescset szescdziesiąt wtorego. У тое атестацыи подпис руки тыми словы: Радывон Кгневовъ Воропаев руку свою подписал. Которая атестацыя за поданем ее и прозбою особы звышъ писаное до книг кгродских Пинских ест уписана.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014, л. 811.

№ 202—1662 г. Мая 5.

Присяжное показаніе объ обидахъ и убыткахъ, причиненыхъ населенію м. Череи и волостей Мелешковской, Бѣлицкой, Круглевской и Черейской со стороны коронныхъ войскъ подъ предводительствомъ воеводы русскаго Стефана Чарнецкаго.

Wyconanie przysięgi woytow włosci Czereyskiey iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewoby Wileńskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. przeciwo iaśnie welmożnego iegomsci Czarneckiego woiewody Ruskiego.

Roku panskiego tysiąc sześćseth sześćdziesiąt wtorego, msca Maia szostego dnia, Na urzędzie grodzkim w zamku iego krolewskiey mosci Minskim, przed nami Piotrem Kapaszczewskim podstolim y podstaroscim, Theodorem Wołodkowiczem woyskim y sędzią, a Stanisławem Swirskim pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkimi woiewodztwa Minskiego, stanąwszy oczewisto sługa y dozorca Czereyski jasnie wielmożnego iegomsci iegomsci pana Pawła Jana Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana Wielkiego W.X.Lit., iegomść pan Tomasz Hryckiewicz, stanowił woytow y poddanych iegomsci pana woiewody Wilenskiego, pana swoiego, miasteczka Czerei y włosci wszytkich do Czerei należących do przysięgi na poczynionych boiach, szkodach y krzywdach przez woysko coronne iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego stałych, kturzy woytowie y poddani w rocie ymiony y przezwiskami niżey wyrażeni, według procesow na iegomsci pana woiewodę Ruskiego poczynionych y według osobliwych regestrow przy procesach do xiąg grodu Minskiego podanych przysięgę przed nami urzędem wykonali w te słowa: Ja Kuprey Iwanowicz woyt mieyscki Czereyski, a ze włości ia Jesko Sciepanowicz, ia Iwan Ciołasz, ia Fiesko Dzieszowy, ia Mikita Chodorowski, ia Piotr Dmitrowicz, ia Iwan Lewszukowicz, ia Paweł Szereyko, ia Hryszko Fiedzkowicz, ia Wasko Szewnia, ia Iwan Hlebkow, ia Kuziuta Citowicz, ia Dzieszko Mokosieionek, ia Siemion Oxionowicz, ia Sozon Anciucicz, ia Karp Jurkowicz, ia Nikipor Rupor, ia Matwiey Pyzik, ia Paweł Bukreionek, ia Cimoch Teynakowicz, ia Wasil Szygier, ia Hryszko Kalitaszka, ia Omelian Radzkowicz, ia Matwiey Isakowicz, ia Onisko Bakunowicz, ia Hapon Sycz, ia Krysko Moysieiowicz, ia Chwedor Chodorowicz, ia Piotr Haydukowicz, ia Hawryło Kosacz, ia Ihnat Skinderonek, ia Pawluk Ostankowicz, ia Hryszko Korotki, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, na tym, iżeśmy ani wymuiąc, ani przyczyniaiąc, wszyst-

kie szkody, krzywdy, męczenie ludzi, zaboystwa, gwałty, boie naszę, ktore sie nam y wszystkim włosciom, sąsiadom naszym w maiętnosci iasnie wielmożnego iego msci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana naszego miłosciwego Czereyskiego, od woyska pod regimentem będącego iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego, regimentarza na ten czas tego woyska coronnego, stały z własnego roskazania iego msci pana woiewody ruskiego, te tedy szkody sprawiedliwie na regestr spisawszy, przy procesie dane są do xiąg, na ktorych iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli nie sprawiedliwie, Panie Boże nas ubij. Po ktorey przysiędze my urząd te rote w tę naszą urzędową atestatią kazaliśmy wpisać y do xiąg sądowych grodzkich Minskich zapisać.

Wyconanie przysięgi woytow włosci Mieleszkowskiey, iasnie wielmożnego iego msci pana woiewody Wilenskiego, hetmana W-o Wielkiego xięstwa Litewskiego, przeciwko iasnie wielmożnego iegomsci pana Czarneckiego, woiewodę Ruskiego.

Tegoż msca y dnia.

Na urzędzie grodzkim w zamku iego krolewskiey msci Minskim, przed nami Piotrem Kapaszczewskim podstolim y podstaroscim, Theodorem Wołodkowiczem woyskim y sędzią, a Stanisławem Swirskim pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkimi woiewodztwa Minskiego, stanąwszy oczewisto sługa iasnie wielmożnego iego msci pana Pawła Jana Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, iegomść pan Tomasz Hryckiewicz stanowił woyta y poddanych iegomsci pana woiewody Wilenskiego, pana swoiego włosci Mieleszkowskiey do pszysięgi na poczynionych boiach, szkodach y krzywdach przez woyska coronne iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego, stałych, kturzy woytowie y poddani w rocie ymiony y przezwiskami niżey wyrażeni według procesow na iego msci pana woiewodę Ruskiego czynionych y według osobliwych regestrow przy procesach do xiąg grodu Minskiego podanych, przysięgę przed nami urzędem wykonali w te słowa: ia Jurko Choromsza, ia Iwan Konował, ia Oleksiey Horbaty, ia Ciszko Kosmacz, ia Sciepan Koziulenko woytowie z Mieleszkowicz przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, na tym, iżeśmy ani uymuiąc, ani przyczyniaiąc, wszystkie szkody, krzywdy, męczenie ludzi, zaboystwa, gwałty, boie nasze, ktore sie nam y wszystkim włosciom sąsiadom naszym w maiętnosci iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Litewskiego, pana naszego miłosciwego Mieleszkowskiey od woyska pod regimentem będącego iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego, regimentarza na ten czas tego woyska coronnego, stały z własnego roskazania iego msci pana woiewody Ruskiego, te tedy szkody sprawiedliwie na regestr spisawszy, przy procesie dane są do xiąg, na ktorych iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli nie sprawiedliwie, Panie Boże nas ubi. Po ktorey przysiędze my urząd te rote w tę naszą urzędową atestatią kazaliśmy wpisać y do xiąg sądowych grodzkich woiewodztwa Minskiego zapisać.

Wyconanie przysięgi z miasteczka y włosci Woronskiey iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego przeciwo iasnie wielmożnego iego msci pana Czarneckiego woiewodę Ruskiego.

Tegoż roku, msca y dnia.

Na urzędzie grodzkim, w zamku iego krolewskiey mosci Minskim, przed nami Piotrem Kopaszczewskim podstolim y podstaroscim, Theodorem Wołodkowiczem woyskim y sędzią, a Stanisławem Swirskim pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkimi

woiewodztwa Minskiego, stanąwszy oczewisto sługa iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Jana Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, iegomść pan Thomasz Hryckiewicz stanowił woytow y poddanych iegomsci pana woiewody Wilenskiego, pana swoiego, z miasteczka y włosci Woronskiey do przysięgi na poczynionych boiach, szkodach y krzywdach przez woyska coronne iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego stałych, kturzy woytowie y poddani w rocie ymiony y przezwiskami niżey wyrażeni, według procesow na iegomsci pana woiewodę Ruskiego czynionych y według osobliwych regestrow przy procesach do xiąg grodu Minskiego podanych przysięgę przed nami urzędem wykonali w te słowa: ia Andrzey Soroka, ia Klimiata Olechnowicz, ia Spiryd Piotrowicz woytowie, ia Ihnat Łagies, ia Karp Chwoscicz, ia Ihnat Chodzkowicz, mużowie tey włosci, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu na tym, iżesmy ani uymuiąc, ani przyczyniaiąc, wszystkie szkody, krzywdy, męczenie ludzi, zaboystwa, gwałty, boie nasze, ktore sie nam y wszystkim włosciom sąsiadom naszym w maiętnosci iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana naszego miłosciwego nazwaney Woronskiey od woyska pod regimentem będącego. iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego, regimentarza na ten czas tegoż woyska coronnego stały z własnego roskazania iegomsci pana woiewody Ruskiego, te tedy szkody sprawiedliwie na regestr spisawszy, przy procesie dane są do xiąg, na ktorych iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli nie sprawiedliwie, Panie Boże nas ubi. Po ktorey przysiędze my urząd te rote w tę naszą urzędową atestatią kazaliśmy wpisać y do xiąg sądowych grodzkich woiewodztwa Minskiego zapisać.

Wyconanie przysięgi woytow włosci Bielickiey iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego przeciwo iasnie wielmożnego iegomsci pana Czarneckiego, woiewodę Ruskiego.

Tegoż roku, msca y dnia.

Naurzędzie grodzkim, w zamku iego krolewskiey mosci Minskim, przed nami Piotrem Kopaszczewskim podstolim y podstaroscim, Theodorem Wołodkowiczem woyskim y sędzią, a Stanisławem Swirskim pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkimi woiewodztwa Minskiego, stanąwszy oczewisto sługa iasnie wielmoznego iegomsci pana Pawła Jana Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, iegomść pan Tomasz Hryckiewicz stanowił woytow y poddanych iegomsci pana woiewody Wilenskiego, pana swoiego, miasteczka Bielicy y włosci wszytkiey do Bielicy należących do przysięgi na poczynionych boiach, szkodach y krzywdach przez woyska coronne iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego stałych, kturzy woytowie y poddani, w rocie ymiony y przezwiskami niżey wyrażeni, według procesow na iegomsci pana woiewode Ruskiego czynionych y według osobliwych regestrow, przy procesach do xięg grodu Minskiego podanych, przysięgę przed nami urzędem wykonali w te słowa: ja Sciepan Klimowicz woyt Bielicki, ia Wasko Holko, ia Sciepan Bodziuszek, ia Jan Hołyna, ia Pawluk Michowicz woytowie rożnych wsi przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, na tym, iżeśmy ani uymuiąc, ani przyczyniaiąc, wszystkie szkody, krzywdy, męczenie ludzi, zaboystwa, gwałty, boie nasze, ktore sie nam y wszystkim włosciom sąsiadom naszym w maiętnosci iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana naszego miłosciwego, Bielickiey od woyska pod regimentem będącego iasnie wielmożnego iegomsci

pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego, regimentarza na ten czas tego woyska coronnego stały z własnego roskazania iegomsci pana woiewody Ruskiego, te tedy szkody sprawiedliwie na regestr spisawszy, przy procesie dane są do xiąg, na ktorych iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli nie sprawiedliwie, Panie Boże nas ubi. Po ktorey przysiędze my urząd te rote w tę naszą urzędową atestatią kazaliśmy wpisać y do xiąg sądowych grodzkich woiewodztwa Minskiego zapisać.

Wyconanie przysięgi woytow włosci Kruhlewskiey iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego welkiego xięstwa Litewskiego przeciwo iasnie wielmożnego iegomsci pana Czarneckiego, woiewodę Ruskiego.

Tegoż roku, msca y dnia.

Na urzędzie grodzkim, w zamku iego krolewskiey mosci Minskim, przed nami Piotrem Kapaszczewskim podstolim y podstaroscim, Theodorem Wołodkowiczem woyskim y sędzią, a Stanisławem Swirskim pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkimi woiewodztwa Minskiego, stanąwszy oczewisto sługa iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Jana Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, iegomsć pan Thomasz Hryckiewicz stanowił woytow y poddanych iegomsci pana woiewody Wilenskiego, pana swoiego, włosci y miasteczka Kruhlewskiego do przysięgi na poczynionych boiach, szkodach y krzywdach przez woyska coronne iasnie wielmożnego iegomsci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego stałych, kturzy woytowie y poddani w rocie ymiony y przezwiskami niżey wyrażeni, według procesow na iegomsci pana woiewodę Ruskiego czynionych y według osobliwych regestrow, przy procesach do xiąg grodu Minskiego podanych, przysięgę przed nami urzędem wykonali w te słowa: ia Siemion Mołczakow, ia Małaszko Owtuszkowicz, ia Filip Omelianowicz woytowie włosci Kruhlewskiey przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, na tym, iżeśmy ani uymuiąc, ani przyczyniaiąc, wszystkie szkody, krzywdy, męczenie ludzi, zaboystwa, gwałty, boie nasze, ktore sie nam y wszystkim włosciom sąsiadom naszym w maiętnosci iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego pana naszego miłosciwego Kruhlewskiey od woyska pod regimentem będącego iasnie wielmożnego iegomosci pana Stefana Czarneckiego, woiewody Ruskiego, regimentarza na ten czas tego woyska coronnego stały, z własnego roskazania iego msci pana woiewody Ruskiego, te tedy szkody sprawiedliwie na regestr spisawszy przy procesie dane są do xiąg, na ktorych iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli niesprawiedliwie, Panie Boże nas ubi. Po ktorey przysiędze my urząd te rotę w tę naszą urzędową atestatią kazaliśmy wpisać y do xiąg sądowych grodzkich woiewodztwa Minskiego zapisać.

Изъ актовой кн. Минскаго грод. суда за 1660—1664 годы № 11785 л. 414—419

№ 203—1662 г. Мая 26.

Жалоба Минскихъ купцовъ Золотаревичей на пановъ Яна Здановича и Яна Севериновича о вооруженномъ нападенiи на принадлежавшiй имъ купеческiй обозъ съ товарами близъ г. Слуцка, грабежѣ и обидахъ.

. . . . tysiąc szescset szesćdziesiąt wtorego, msca Maia dwudziestego szostego dnia.

Na urzędzie zamku Słuckiego przedemną Samuelem Leznickim podstaroscim, Alexandrem Krukowskim pisarzem, na mieyscu sądowym od iasnie oswieconego xcia iegomsci pana naszego miłosciwego będącymi, żałowali y opowiadali y z wiel-

kim żalem protestowali sławetni pan Alexander Fiedorowicz, pan Daniel y pan Jan Zołotarewicze, mieszczanie y kupcy miasta Jego kr. msci Minskiego na pana Jana Zdanowicza, iako samego prynoypała rzeczy niżey mianowaney, pana Jana Sewerynowicza S . . . kiewicza y innych pomocnikow ktorych imiona y przezwiska samym im dobrze wiadomi, na ziemian iasnie oswieconego xcia imsci do xięstwa Słuckiego przysłuchaiących, o tym, iż co tego roku tysiąc szescset szescdziesiąt wtorego y tego msca maia dwudziestego wtorego dnia żałobliwy kupcy miasta Minskiego, kturzy przez nastąpienie nieprzyiaciela moskala z domow swych uchodzić musieli y iako wygnance kryiąc się w fortecy iego xcey msci Słuckiey po dziś dzień w niey zostaią tego wysz pomienionego dnia, gdy dla pożywienia sobie iako ludzi kupieckie z towarami swemi z gospod swych do Dołhinowa i innych miast wyiachali byli, obżałowani pan Zdanowicz y pan Sewerynowicz, będąc pod ten czas w Słucku, a według przedsięwziętego nieprzystoynego zamysłu swego, gdy iuż obaczyli konie w wozy zaprzężone y za brame wyprowadzone y ktorym goscincem iachać miały, od czeladzi żałobliwych wzieli wiadomosć, przysposobiwszy sobie według swego zamysłu pomocnikow, z miasta Słucka wyiachawszy y przyiachawszy do karczmy Iwanskiey, przygotowawszy sie z orężem rożnym, szabliami, kiiami, kiescieniem y obuchami, a dla smiałosci sobie dobrze podpiwszy, w tey to karczmie na przyiazd żałobliwych oczekiwali y gdy żałobliwi daley iadąc w przedsiewziętą drogę swą te karczme Iwanską miiać chcieli, tedy wysz pomieniony pan Zdanowicz y pan Sewerynowicz z innemi przygotowanemi pomocnikami swemi y s przygotowanym orężem swoim wypadszy s tey karczmy, opowiedziawszy te słowa: owoż go mamy, kogosmy czekali tegosmy doczekali, krom dania sobie żadney przyczyny, nic nie pamiętaiąc na boiazń Bożą y srogosć prawa pospolitego na ludzie swowolne, peny w niem opisane, lecce sobie poważaiąc zwierzchnosć iego xcey msci pana naszego młsciwego sz . . to . . . . . . fortecy . . . iego xcey msci Iwanskiego dzieie nic nie respectuiąc iako nieprzyiaciele iacy stey karczmy wypadszy, pierwiey czeladnika żałuiącego pana Fiedorowicza na imie Iwana Stephanowicza obuchami, kimi, kiescieniem zbili y zranili, a na potym gdy czeladnika tego szwagier żałuiącego pan Daniel Zołotarewicz ratować chciał, tamże y iego samego pana Zołotarewicza tenże Zdanowicz y Sewerynowicz z niemałą gromadą pomocnikow swych okrutnie poranili, kiymi zbili, zmordowali y gdy od wozow swych uchodzić musieli z kieszeni z workiem u żałobliwego pana Daniela Zołotarewicza gotowych pndzy dzięgami złotych szescdziesiąt, a z wozu kuntusz kosztuiący złotych czterdziescia, oponcze sukienną kosztuiącą złotych piętnascie, a drugą habianą złotych osm, czapkę złotych szesć niewiedzieć kto porwał, a mało ieszcze sobie na tem maiąc, gdy żałobliwi przyszli do wozow swoich y daley w drogę swą iachali pan Zdanowicz y pan Sewerynowicz wpadszy na konie z inszemi pomocnikami swemi, a chcąc ich żałobliwych pozabiiać, ktorym od czasu dawnego wielkie excessa to iest boie, naiazdy y inne rożne brawaryie popełniać nie nowina, aż ku dworu nazwanego Wankowszczyna, ktory na ten czas w dzierżeniu iegomsci pana Łyskowskiego zostaie, uganiali, przez ktorą takową trudnosć y zranienie czeladnika swego, według postanowionego contractu na mieysce oznaczone według creditu kupieckiego przybyć nie mogli, szkoduiąc na złotych tysiąc, ktore takowe bezprawie y swawolą obżałowanych żałobliwe mieszczanie Minskie przybywszy do urzędu iego xcey msci zamku Kopyskiego pierwiey ludziom dobrym, a potym y urządowi opowiedzieli zranienie sobie y czeladnikowi swemu stałe, widzem urzędowym oswiadczyli, o co to wszytko pan Alexander Fiedorowicz, pan Daniel y pan Jan Zołotarewicz z pany Zdanowiczem, panem Sewerynowiczem y innemi pomocni-

kami, ich wziąwszy wiadomosć o imionach y przezwiskach ich chcąc prawnie mowić prosili aby ta żałoba y opowiadanie ich do xiąg urzędowych zamku Słuckiego było zapisano, co iest y zapisano.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1620—1792 годы, № 13575 л. 92.

№ 204—1662 г. Іюня 5.

Грамота царя Алексѣя Михайловича о принятіи въ военную службу бывшаго полковника Польскихъ войскъ Станислава Викентія Орды.

Act. hramoty Moskiewskiey na pułkownicstwo iegom. p. Ordzie.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ второго, мца июня пятого дня.

На враде кгродскомъ, въ замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубом Кгиньвидомъ Панкевичомъ, столником и подстаростимъ Пиньским од велможъного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметъского старосты установленым, постановившысе очевисто Собестиан Голавский, слуга велможного его милости пана Лукаша Елского, маршалка повету Пиньского, подал ку акътыкованю до книгъ кгродских Пинских грамоту руским москевским писмомъ в речы нижей в ней выражоной писаную, просечы, абы прынята и уписана была, которая слово в слово такъ се в собе мает:

Восем тисечей шестдесят четвертого году, Генвара восемый день. По государеву Цареву и Великого князя Алексея Михайловича всея Великия и Малыя и Белыя Роси Самодержцы указу и по прыказу околничово и воеводы князя Семена Петровича Львова, Станиславъ Винъцентый Орда, полковникъ Его Царского Величества и с товарыщем Анъдреемъ Окуневым. Всемъ радъным людем, шляхте, под высокою рукою Его Царского Величества будучы, такъже пашенным людем всехъ волости паньских и шляхецькиx и городовъ гдарских прыслухаючым то ознаймуемъ: есте ротмистры и люди затягу перед тым наяснейшого Короля Полского Яна Казимира, едте на имя наяснейшему Великому господару Цару и Великому князу Алексею Михайловичу всея Великия и Малыя и Белыя Росы Самодержъцу служыти, а впереди ехати до Ковна околничему и воеводе князу Семену Петровичу Лвову для крестного целованя и да для далшого доверу, а прыставлен до них шляхтич и слуга Царского Величества Крыштопов Тимофиевич. У тое грамоты печатей на смолце прытисненых две, а подписъ рукъ в тые слова: Станислав Винъценътый Орда пулковникъ, Анъдрей Окунев. Которая тая грамота за поданьем и прозбою особы звышъ писаное до книг кгродских Пинских ест уписана.

Изъ акт. кн. Пинск грод суда за 1662 г. № 13014 л. 809.

№ 205—1662 г. Іюня 9.

Универсалъ маршалка войскъ великаго княжества Литовскаго Казимира Хвалибогъ — Жеромскаго объ освобожденіи им. Городища Пинск. пов., принадлежащаго вновь основанному бенедиктинскому монастырю отъ военныхъ постоевъ и поборовъ.

Akt uniwersału iegom. p. marszałka woyskowego ochrony Horodiscza.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца Генвара пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростимъ Пиньским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметъского старосты уста-

новленым, постановившысе очевисто в Бозе велебный его млст ксендзъ Пляцид Васневский, законникъ закону Святого Бенедыкта, подал ку актыкованью до книг кгродских Пиньских универсал велможного его млсти пна Казимера Хвалибога Жероньского, столника Виленьского, Опеского, Чечерского старосты, маршалка войскъ Его кор. млсти вел. княз. Литов. в речы нижей в немъ выражоной тыми словы писаный:

Kazimierz Chwalibog Żeromski, stolnik Wilenski, Opeski, Czeczerski starosta, marszałek woysk Jk. m. W. X. Lit. My, ryczerstwo woysk Jkmsci W. X. Lit. starego y nowego polskiego y cudzoziemskiego zaciągu tak iezdne iako y piesze w związku braterskim zostaiące, ex plena et generalissima sessione nostra concord. et unanimi woto czyniemy wiadomo komu by teraz y na potym wiedzieć o tym należało, iż my, wziowszy dostateczną informatią, iako iaśnie wielmożny imść pan Jan Karol Kopeć woiewoda Połocki, nową fundatią na zakon Benedicta S-o regularis obseruantiae de monte Cassino z possessiey swoiey dziedziczney effectiue pod miasteczkiem Janowem w Pinskim powiecie czyni y do prowisiey życia zakonnego (kture esum carnium eludit) z pewney krolewszczyzny w tymże powiecie leżącey, nazwaney Horodiszcze, z sieliszczami y Biała Tewkowiczami, w same tylko prawie ryby obfituiącey, za consensem Jk. msci obwarowanym constitutią seymu blisko przeszłego praesenti anno w Warszawie odprawionego, przez cessią swoią dobrowolną ustępuie. Chcąc się my tedy do tak pobożney nostro communi suffragio stosować intentiey, abyśmy tym za całość oyczyzny y szczęsliwe woyskowych progressow powodzenie dignos u maiestatu Bożego mieli exoratores, pomienione dobra oycow Benedictinow Cassinskich od chlebow, stacyi y wszelakich innych ciężarow y praetensiy woyskowych cale uwalniamy, iako y od reuissiey (ktorey krolewszczyzny za uchwała naszą podlegaią y podlegać maią y od wszelkich zaiazdow, chociażby alia bona regalia eam ponosiły sortem) eliberuiemy, possessionem et usum fructuum ex integro zostawuiąc, przeto pilno requirimus po wszystkich ichmościach pp. pułkownikach, obersztерach, obersztеrleytnantach, rotmistrzach, porucznikach, kapitanach, deputatach, reuisorach y wszystkich officierach woyskowych, abysię przeciwko teraznieyszey exemptiey y libertatiey naszey na dobra zakonnikow pomienionych nic takiego attentować nie ważyli, pod surową artykułow woyskowych animaduersią. Dan w Kobryniu, dnia dziewiątego Junij tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtorego. У того универсалу при печате прытисненой подпис руки тыми словы: Kazimerz Chwalibog Żeronski, marszałek woysk Jkmsci imieniem woysk. Который тотъ универсал за поданемъ его до книгъ кгродских Пиньскихъ ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1663 г. № 13015, л. 184 обор.—185.

№ 208—1662 г. Іюня 10.

Универсалъ маршалка войскъ великаго княжества Литовскаго Казимира Хвалибога—Жеронскаго съ приглашеніемъ обывателей Пинскаго повѣта уплатить жалованье солдатамъ и самимъ вооружаться для обороны границъ повѣта.

Akt. uniwersału iegom. p. marszałka woysk W. X. L. do powiatu.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца июня трыдцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньскомъ, передо мъною Якубомъ Кгинвидомъ Панькевичомъ, столником и подстаростим Пиньским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установле-

нымъ, универсал велможного его млсти пна Казимера Хвалибога Жеронского, маршалка войскъ его кор. млсти вел. княз. Лит. в речы нижей в немъ выражоной ку актыкованью до книг кгродских Пинских подано тыми словы писаный:

Jaśnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, szlachcie, rycerstwu, obywatelom woiewodstw, ziem y powiatow W. X. L., a mianowicie ichmsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego. Kazimierz Chwalibog Zeronski, stołnik Wilenski, Opeski, Czeczerski starosta, marszałek woysk J.k.m. W.X.Lit., po zaleceniu chęci moich do wiadomosci donoszę tak niedolowatę pracę, trudy, horowania y odwagi woysk W. X. Lit., ktore roniliśmy w ciężkich oyczyznę cum vitae et fortunarum dispendio dzwigaiąc upadaiącą toniach, iż utulenia krwawych zasług y suffragio oppressi libertatis przez ichmsciow panow posłow wm. mn. pp. żadna na seymie nie staneła obrada, zaczym y solui spisany militis oppressi et libertatis suffragio nie może nexus, a w tym szeroko otwarte w granice W. X. Lit. nieprzyiacielskim następom wrota, acz ci woyska W. X, Lit. nie odbiegą pasow dobrze nie opatrzonych, lecz kiedy formalnym woyskiem refflexi na obmyslenie żądz naszych ukontentowania mamy zniesioną partią na pasach osmnascie chorągwie pieszych, krom iazdy, w mili za Czausami dwudziestego szostego mai przez ciągniącego nieprzyiaciela z prouiantem do fortece Bychowskiey, iuż daliy krwię naszey toties elusi od stanow Rzptey seymowych obrad w krwawych naszych zasługach lać nie chcemy, cale nie maiąc nam z seymu nie tylko namowionego, ale ani dotknionego przez panow posłow ziemskich ukontentowania. Już tedy sami wm. nasi msciwi panowie chciycie na konie osobami swemi siadać, a cauere indemnitatem ostatniey zguby W. X. Lit., idąc w granice iego do obrony y requirere Jkm. przez wysłanych de medio sui raczcie, aby do wm. n. m. panow w zasłone granic W. X. Lit., chciał y tę ordinować chorągwie, kture extra nexum y w teraznieyszych nie uchyneli rowno z nami occasiach, a my związek nasz continuiąc, nie pierwo woienną aggrediemur roboty, aż y w zapłacie y w praetensiach odniesiemy satisfactią intentiey y na commisiy i inne rzkomo na uięcie nasze z seymu namowione elusie, condolendo utrapioney oyczyznie, iż się tanta obronie iey dzieię remora y nowe fatales prawie consequuntur calamitates, iednak na blisko przyszłey da Bóg commissy koło doskonalszey oyczyzny w tym obrady z wmsciami naszymi msciwymi pany życzemy sobie inire consilium. Dan w Kobryniu, dnia dziesiątego Juniy anno tysiąc szescset szesdziesiąt wtorego. У того универсалу пры печате притисненой подпис руки тыми словы: wmsciow mm. panow życzliwy brat y powolny sługa Kazimierz Chwalibog Żeronski, marszałek woyck Jkmsci W, X. Lit. Который тот универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1662 г. № 13014 л. 958.

№ 207—1662 г. Іюня 14.

Листъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги на имя Пинскаго гродскаго писаря Петра Поклонскаго о преступной дѣятельности полковника Станислава Орды.

Act. listu iegom. p. hetmana W. X. L. do p. Pokłonskiego pisany strony p. Ordy.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца июня четырнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичомъ, столником и

подстаростим Пинским, от велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, постановившысе очевисто пан Михал Стрыбинский, слуга ясне велможного его млсти пана воеводы Виленского, Гетмана великого вел. княз. Лит. до его млсти пана Поклонского въ речы в нем выражоной ку акътыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова:

Msci panie pisarzu grodzki Pinski. Mam tę wiadomosć, że Stanisław Orda przyiachał w Pinski kray y tam buntuie, hramoty daie, co że iest przeciwko Bogu y oyczyznie, wm. m. pana prosze, abyś oswiadczył mi w tem chęć przyiazną, żeby ten niecnotliwy człowiek mogł byc ułapiony y do mnie przywiedziony, gdyż trzeba zaczasu złemu zabiegać, żeby się nie szerzyło, co że uczynisz iako nayprędzey, przysposobiwszy sobie do kompaniey iako cale trzymam o wm. memu m. panu, tak nic nie wątpie, że dextre ostrożnie w to potrafisz, nie głosząc moią powolnoscią, gotow iestem oddawać gdy to nie dla mnie, ale dla oyczyzny uczynisz, a teraz przyiazney chęci wm. m. m. pana poruczam. W Brześciu tysiąc szescset pięcdziesiąt szostego, dnia dwudziestego szostego February.

У того листу припис руки самого его млсти пана Гетмана в тые слова: Prosze, abyś mi się tego ptaszka zdraycy oyczyzny y krola pana naszego postarał y przywiodł z naymnieyszym dokumęcikiem, co wielką przysługą Kr. Jegomsci y oyczyznie uczynisz wm. m. m. pan, a odemnie wszelką wdzięcznoś y usługę i nagrodzić obiecuie w msci mego msciwego pana życzliwy przyiaciel y rad służe, Paweł Sapieha W. W. А тытулъ на том листе тыми словы: Memu msciwemu panu y przyiacielowi Jegomsci panu Piotrowi Pokłonskiemu, pisarzowi grodzkiemu Pinskiemu. А напис на том листе написаный в тые слова: Przyiachawszy do Jegomsci pana marszałka y pułkownika powiatu Pinskiego oddąłem list od iasnie wielmożnego iegomości pana woiewody Wytepskiego, hetmana W. X. Lit. do mnie pisany w wysz mianowaney matery, miasto listu iegomsci pana hetmana ot-daie do imsci pana pułkownika. Piotr Wodzgir Pokłonski pisarz. Который тот лист за поданемъ и пробою особы звыш писаное до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1662 годъ, № 13014 л 861.

№ 208—1662 г. Іюля 8.

Универсалъ короля Яна Казимира съ предписаніемъ готовиться къ посполитому рушенію и быть въ полномъ снаряженіи ко времени изданія окончательной viсі.

Act. vici od Jego kr. msci na pospolite ruszenie.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца июля двадцат осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубомъ Кгиньвидомъ Панькевичом, столником и подстаростим Пиньскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто пан Петръ Седълецкий подал ку акътыкованью до книг кгродских Пинских универсал его кор. млсти пна нашого милостивого, с канцелярыи великое вел. княз. Лит. выданый, тыми словы писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki, Inflantski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie w Bogu wielebnym, wielmożnym, urodzonym, senatorom, dignitarzom, urzędnikom, ziemskim, grodzkim

szlachcie, rycerstwu, także miastom y miasteczkom naszym y wszystkim, ktorzy kolwiek według constitucy y statutu W. X. L. służbę woienną odprawować powinni obywatełom powiatu Pinskiego oznaymuiemy. Przypatrzywszy się dobrze w roku przeszłym wielkiey desolatiey y srogiemu zniszczeniu wszystkich prawie kraiow W. X. L. y uważaiąc rożne niewczasy obywatelow tamecznych, ktoremi przez wiele lat cięszko byli scisnieni, nie tylko żebyśmy im większych mieli życzyć, ale y w tych radzibyśmy im z oycowskiego naszego affectu pożądane uczynili leuamen, iakosz snadnieybyśmy tego przy łasce Bożey dokazać mogli, gdyby z woysk naszych zaciężnych na zaszczyt całości państw y dostoienstwa naszego sufficiens et certum miała oyczyzna praesidium, ale że ieszcze te do pomienionego nam y wodzow swoich nie powracaią posłuszeństwa, y owszem z taką do nas przysłały declaratią, że etiam in hoc periculo, w ktorym znayduią się kraie Białoruskie (gdzie po dwa tysiące ludzi naszych na rożnych pasach nieprzyiaciel funditus zniosł, Bychowskiey y Borysowskiey fortecom żywnosci dodał, z Chowanskim we czterech tysięcy ludzi w tamtym kraiu zostaiącym nowe siły złączył) nie chcą mouere pedem do ratunku oyczyzny, poki totaliter w praetensiach y zasługach nie będą ucontentowane; są y insze nie mnieysze niebespieczenstwa ab oriente gdy cesarz Turecki blisko panstw naszych szańcuiesię y iako przeszłego roku na własnym Rzptey gruncie u Dnieprzu dwa zamki założył, tak y teraznieyszego drugie dwie fortece na tymże gruncie naszym ad ostiia Buhu rzeki przez zgromadzone Wołoskie y Multanskie ludzie spieszno buduie, a zatym quis sponsor, ieżeli hostilitatem państwom naszym, widząc u nas zewnętrzne discordias y moskiewska woyna distractos inferre niezamysla, z czułości tedy naszey krolewskiey wcześnie zabiegaiąc tym wszystkim niebespieczenstwom y inszym, ktore z zawziętości sprzysiężonego na zgubę Rzptey nieprzyiaciela moskwicina przypaść mogą, stosuiącsię przy tym do prawa pospolitego, świeżo na przeszłym seymie o pospolitym ruszeniu napisanego, przyszło się nam za radą panow senatorow y urzędnikow oboyga narodow, przy boku naszym na ten czas przytomnych, do tego udać sposobu, ktory nam stany Rzptey szczegulny do ratunku swego w ręce daly, to iest pospolitego ruszenia. Jakosz one ninieyszym uniwersałem naszym pierwszymi viciami za dwoie uprz. y w. w. obwieszczamy, oycowską ostrzegaiąc y z krolewskiey naszey zwierzchności napominaiąc, abyście uprz. y w. w. staropolską cnotę y ochotę do ratunku oyczyzny przedsięwziowszy, z obowiąsku stanu swego w należytey zostawali gotowości, w konie, rynsztunki y porządek woienny przysposabiali się tak, żebyście za trzecimi y ostatniemi viciami naszymi pospolitym ruszeniem (ktoregośmy tylko in summa Rei publ. necessitate zażyiemy) tam, gdzie ordynans nasz zaydzie, nie tam, gdzie woyska nasze w związku na ten czas będące (iako nas doszło wiedzieć) uniwersałami swemi uprz. y. w. w. używaią według constitucy y statutu W. X. L. in armis nie omieszkanie staneli y nieprzyiacielom następuiącym przy obronie kościołow Bożych, dostoieństwa naszego odpor, dali oyczyznę miłą y samych siebie zwykłym męstwem y odwagą saluowali. A że woyska nasze, iakośmy wyżey namienili, bez ucontentowania swego w krwawych zasługach nie chcą ratować oyczyzny, pilnie żądamy uprz. y. w. w., per amorem patris, contributią na seymie przeszłym uchwaloną według instruktarza od osob swych własnych, od urzędow, sług y poddanych swoich, nie czyniąc około tego żadney dysquisitiey, ale cale stosuiąc się do uchwały seymowey, iako nayprędzey do poborcow swych oddali; poborcow zaś serio napominamy, aby z wybranymi summami terminu commissiey nie omieszkiwali, ktoremi gdy woyska nasze (tot laboribus zniszczone) posilone będą. Mamy nadzieię, że ochotnie piersiami swemi zaszczycać będą dostoieństwo nasze y całość

Rzptey. Tymże uniwersałem naszym przypominamy uprz. y w. w. reszte dwoyga podymnych, na seymie takrocznym na prouisią panom commissarzom do tractatow moskiewskich naznaczonym uchwalonych gorącą żądaiąc aby in instanti wydana była, bo panowie commissarze na tractaty niechcą iachać, poki ich to nie doydzie, co im Rzpta seymem pozwoliła. Co wszystko uprz. y w. w. oycowską zaleciwszy, urzędowi grodzkiemu ten uniwersał nasz iako nayprędzey publicować rozkazuiemy, do ktorego dla lepszey wiary pieczęć W. X., L. przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia osmego msca Lipca, roku Pańskiego tysiąc szesćset szesdziesiąt wtorego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego czternastego roku. У того универсалу пры печате болшое канцелярыи вел. княз. Лит. прытисненой подписы рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. L., starosta Grodzienski mp. Который тот универсал за поданемъ его до книгъ кгродских Пиньских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014, л. 1076.

№ 209—1662 г. Іюля 24.

Универсалъ маршалка Мозырскаго повѣта Константина Котовскаго съ воспрещеніемъ военнымъ частямъ производить военные поборы въ г. Пинскѣ и Пинской волости, такъ какъ эта волость назначена на полкъ писаря польнаго великаго княжества Литовскаго.

Act. uniwersału substituta woyska W. X. L. aby naiazdow nie było.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца июля двадцат осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском. передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Паньковичомъ, столником и подстаростимъ Пинскимъ, от велможного его млсти пна ЯнаКароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленным, постановившысе очевисто пан Крыштофъ Янушевъский универсал его млсти пна Константого Котовского, маршалка повету Мозырского, субстытута войскъ его кор. млсти вел. княз. Лит. ку актыкованю до книг кгродских Пиньских подал в тые слова писанный.

Konstanty Kotowski, marszałek powiatu Mozyrskiego, substitut woysk Jk. msci W. X. L. Wszystkim in genere rycerstwu woysk Jkm. W. X. L. polskiego y cudzoziemskiego zaciągu ieznemu y pieszemu po zaleceniu towarzyskich chęci mych dobrze innotuit wszystkim, iak stricte woysko W. X. L. w spisku braterskim tak dobr dziedzicznych szlacheckich, iako y wszystkich in genere dzierżaw y miast Jk. msci obwarowało securitatem, ktora aby y do końca in suo zostawała robore, z władze na ten czas od woyska wszystkiego na mię włożoney, chce mieć y serio upominam, aby się żaden nie ważył w mieście J. k. msci Pińskim y we włości na pułk wielmożnego imsci pana pisarza polnego W. X. L. naznaczoney po wydaniu wpuł postanowionego chleba, stanowisk, noclegow, pokarmow odprawować stacy, ugod, podwod, grabieżow wymagać zabiegow y naiazdow czynić y namnieyszemi qnocunqne titulo exactiami tak miasta iako też y włości aggrawować, pod restitutią szkod y surowym karaniem w artykułach woyskowych opisanym, ktore nad każdym temu uniwersałowi sprzeciwnym irremilsibiliter extendowane będzie, a dla warownieyszey pomnienionych dobr ochrony daie moc imsci panu Andrzeiowi Stankiewiczowi, towarzyszowi chorągwie tegoż wielmożnego imsci pana pisarzą polnego W. X. L. excessiuos łapać, wiązac y do sądu woyskowego na skuteczną odsyłać executią. Dat w Kobriniu, dnia dwudziestego czwartego Juliy anno tysiąc szescset szescdziesiąt wtorego. У того универсалу при печате подпис руки тыми словы: Konstanty Kotowski, mar-

szałek Mozyrski, substitut woysk Jk. msci W. X. L. Который универсал за поданем его и прозбою особы вышъ менованое до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014 л. 1086.

№ 210—1662 г. Іюля 29.

Жалоба ксендза доминиканца Бенедикта Юражинскаго на войсковыя части подъ командой полковника Богуцкаго по дѣлу о жестокихъ побояхъ, нанесенныхъ ему въ г. Пинскѣ.

Prot. xiędza Dominikana na pp. żołnierzow o zbicie.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестсот шестдесят второго, мца июня двадцат девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньскомъ, передо мною Якубомъ Кгиньвидомъ Панькевичомъ, столникомъ и подстаростим Пиньским, от велможного его млсти пна Кароля Млоцкого Пиньского, Гелметского старосты установленным Żałował y opowiadał płaczliwie w wielkiey y nieznosney krzywdzie, hańbie, oppressiey, tyranskim zbiciu y zmordowaniu protestował przed urżędem grodzkim w mieście krola imści Pińskim w Bodze wielebny imsc xiądz Benedict Jurażynski, zakonnik zakonu świętego Dominika klasztoru Wasiliskiego, na ten czas zostaiący przy imści xiędzu Sebestianie Piotrowiczu, tegoż zakonu capellanie pod chorągwią iaśnie welmożnego imsci pana podskarbiego wielkiego, hetmana polnego W. X. L. usarską zostaiący y będący, a że ten żałuiący w Bodze wielebny zakonnik w tymże miescie Pinskim otrzymył obelgę z pod znaczkow imsci pana Boguckiego, pułkownika Jk. msci od pacholikow, pod ktoremi zostaiąc znaczkami ci będący y zawiaduiący z regimentu tegoż przerzeczonego, pułkownika imsci pana Boguckiego mianowicie pana Borkowskiego, pana Saka, pana Regitena y ichmsciow panow Szwarcochow, rotmistrzow, panow Meierow starszego y młodszego, pana Jęczmienskiego, pana Kochana rotmistrzow, pod ktoremi znaczkami Tchorzewski y Narkiewicz, iako się tam będący s pacholikow zwali, na nich o tem, iż gdy roku teraznieyszego tysiąc szescset szesdziesiąt wtorego msca Juli dwudziestego czwartego dnia, protestuiący dla pewnych potrzeb od imsci xiędza kapelana do miasta Jkm. Pinska wysłanym będąc, w tym mieście Pinskim tego dnia z klasztoru ichmsciow oycow Franciszkanow Pinskich drogą dobrowolną do krawca dla pewnych potrzeb szedł, tamże tego pomienionego dnia czeladź pacholikowie s pod pomienionych znaczkow pułku imsci pana Boguckiego, będąc opiłemi, na koniach po mieście biegaiąc, rożne hałasy czyniąc, żałuiącego imsci xiędza Jurazinskiego, nikomu ni w czym niewinnego, pokory y wszelkiey submissiey pełnego gromadnie spotkawszy y konmi oskoczywszy, bez wszelkiey dania sobie okazy y przyczyny, nie pomniąc na boiazń Bożą y na zakon Dominika świętego y srogiego prawa Bozskiego y pospolitego woyskowego, w artykułach opisanego, protestuiącego imsci xiędza Jurazynskiego, na obelżenie stanu iego y wszystkiego zakonu, publice w mieście posrzod białego dnia okrutnie kanczukami, szablami, obuchami po głowie, twarzy, rękach, grzbiecie y wszystkim ciele zbili, zranili, zekrwawili, srogie razy y rany pozadawali, y gdyby ludzie poważne y zacne imść pan Stephan Wictoryn Tur, sędzia grodzki y imść pan Pokłonski, pisarz, urzędnicy grodscy powiatu Pinskiego y imsc pan Roman Dostoiewski tę obelgę protestuiącego nie nadeszli y onych prożbami nie hamowali, pewnie by protestuiącego imsci xiędza Jurażynskiego żywota pozbawili byli, iakoż odiezdzaiąc od żałuiącego zbitego, zekrwawionego czapkę, noż y chustkę urwali y oszarpali. O ktore tedy tak okru-

tne bezwinne zbicie, zmordowanie y oppressią stanu duchownego y całego zakonu świętego Dominika zniewagę, a za tem o paeny prawne z przerzeczonemi pacholikami z mianowanych znaczkow, pod ktorymi zostaią pułku imsci pana Boguckiego chcąc w sądzie należnym prawem czynić, dał ten swoy żałośny do xiąg zapisać proces. Пры котором оповеданью, ставшы очевисто Миколай Малыщыцкий, енерал повету Пиньского, квит свой реляцыйный с печатю и с подписом руки свое и с печатми стороны шляхты до книг кгродских Пинских сознал тыми словы: Ja Mikołay Małyszczycki, ienerał Jkm. Pinskiego, będąc przydanym od urzędu grodzkiego Pinskiego teraznieyszego tysiąc szescset szesdziesiąt wtorego roku, msca July dnia dwudziestego czwartego, z szlachtą przy mnie będącą panem Stephanem y panem Janem Bortnowskiemi byłem w domie cyrulika żyda w mieście Pinskim Nisana, gdzie przy opatrowaniu y smarowaniu razow bitych widziałem w Bodze wielebnego imsci xiędza Benedykta Jurażynskeigo, zakonnika klasztoru Wasiliskiego, na ktorym ręki prawey palec wielki członek przecięty y drugi podcięty szkodliwie, widziałem głowę wszystką stłuczoną, spuchłą y włosy wyrwane y szyia spuchła, grzbiet zaś wszystek zbity, sini, spuchły widziałem. Ktore zbicie swoie mianował sobie stałe od pacholikow w mieście Pinskim na drodze dobrowolney s pod znaczkow ichmsciow w procesie mianowanych pułku Jmsci pana Boguckiego, roku, msca y dnia wysz pisanego. Com ia ieneral widział, to w tę rellatią spisawszy podaię przy pieczęci y podpisu ręki przyznawam do xiąg grodzkich Pinskich. Pisan ut supra. Миколай Малыщыцкий енерал. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских ест уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г., № 13014 л. 1087.

№ 211—1662 г. Іюля 30.

Универсалъ короля Яна Казимира съ предписаніемъ чрезъ двѣ недѣли всѣхъ московскихъ плѣнныхъ доставить въ Оршу или въ Минскъ, для производства размѣна плѣнныхъ съ Царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ.

Act. uniwersału iego kr. msci o więznie na odmianę.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестсот шестдесят второго, мца июля двадцат семого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньскомъ, передо мною Якубомъ Кгиньвидомъ Панькевичомъ, столником и подстаростим Пиньским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто пан Петръ Седлецкий, козакъ скарбовый, подал ку актыкованю до книг кгродских Пиньских универсал его кор. млсти пна нашого милостивого с канцелярыи болшое вел. княз. Лит. выданый, тыми словы написаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmuydzkie, Inflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, wszelkiey conditiey y stanu ludziom, obywatelom W. X. L., oznaymuiemy, gdy nas od Cara Moskiewskiego taka zachodzi declaratia, że wszystkich więzniow naszych w rożnych occasiach zabranych, osobliwie wielmożnego podskarbiego, w. hetmana połnego W. X. L. na zamian za swoich więzniow w panstwach naszych będących chce nam y oyczyznie przywrocić, szczegulney Bozskiey przypisuiemy to opatrzności, a. chcąc in instanti tak dobrze do effectu przywieść dzieło y ięczących z ciężkiego vindicare więzienia, obwieszczamy wszystkich oby-

watelow W. X. L. y prouincy do niego należących, u ktorych moskiewscy zostaią więzniowie, że ich Carowi Moskiewskiemu oddawać chcemy za wiernych poddanych naszych. Zaczym żądamy y surowo roskazuiemy, abyście za ogłoszeniem tego uniwersału naszego zarazem wszystkich więzniow moskiewskich każdego pro posse suo odziawszy, wolno puścili y za dwie niedzieli do Orszy, a ieżliby tam hostilitas była, do Minska stanowili, ktorych commissarz nasz na to wysadzony, urodzony Stetkiewicz, podkomorzy Orszanski, do granice sprowadziwszy, commissarzom moskiewskim oddawać, naszych zaś więzniow od nich odbierać będzie. Inaczey tedy nie uczynicie z powinności swey dla łaski naszey. Ktory uniwersał nasz aby tym prędzy wiadomości każdego doszedł, urzędom grodzkim roskazuiemy, aby go wszędzie po parafiach publicować y głosić kazali. Dan w Warszawie, dnia trzydziestego msca Czerwca, roku Pańskiego tysiąc sześćset szesdziesiąt wtorego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego czternastego roku. У того универсалу пры печате болшое канцелярыи вел. княз. Лит. прытисненой подписы рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. L. mp. Который тот универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014 л. 1078.

№ 212—1662 г. Августа 5.

Присяжное показанie Туровскихъ обывателей объ обидахъ и убыткахъ отъ хоругви полковника польскихъ войсъ Самуила Оскерки.

Przysięga ziemian Turowskich na szkodach żołnierskich.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ втoрого, мца августа пятого дня.

На рочках кгродских в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Яномъ Каролем Млоцким, Пинским, Гелметским старостою, постановившысе очевисто земяне велможного его млсти пана Константого Любомирского, подчашого коронного, маетности его млсти Турова, панъ Грегорый Рай и пнъ Грегорей Хлупинский до прысеги на шкодах жолнерских становили и при процесах занесеных и реестрах з роты выданое през енерала присегу выконали тыми словы:

Ja Hrehory Ray, ia Hrehory Chłupinski, ziemianie wielmożnego iego msci pana Konstantego Lubomirskiego, podczaszego koronnego, maiętnosci iego iegomosci Turowa, przysięgamy panu Bogu wszechmogącemu, w Troicy świętey Jedynemu, na tym, iako prawdziwie iegomość pan Samuel Oskirka, sędzia ziemski Mozyrski, pułkownik Jk. mści s pułkiem swoym, rożnemi czasy, gwałtownie wtargiwaiąc w dobra Turow y wsi do niego przynalezące, miasto, Turow także y samy zamek Turowski spalił y szkody na złotych szesdziesiąt szesć tysięcy dwiescie trzydziescie cztery złote, groszy piętnascie uczynił, szesciu mieszczan na śmierć pozabiiał, szłachcie Turowskiey na złotych tysiąc czterdziescie siedm szkody uczynił, na tym iako Mikołaiu Cywce na złotych tysiąc pięcset pięddziesiąt szesć iegomść pąn Oskirka żytem y tabaką gwałtownie zabrał, iako u Jacka Maruszyca y u Jwana Iskry na złotych trzysta szesdziesiąt ieden, iako u Piotra Demidowicza na złotych tysiąc trzysta piędziesiąt siedem tenże iegomść pan Oskirka gwałtownie zabrał, osobliwie y na tym, iako sprawiedliwie ichmość panowie woyskowi w pułku iegomści pana Oskirki Jegomść pan Piotr Parysewicz comendarz s konpanią swoią w dobra pana naszego ziemskie, dziedziczne, maiętność, miasto y włość Turowską swawolnie wtargnowszy, rożne krzywdy czyniąc, szkod na złotych trzy tysiące dziewięćset siedmdziesiąt szesć, groszy dwadziescie pięć y piniędzy cztery, krom tego, co iedli, pili

uczynili. Na czym iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam panie Boże pomoż, a iesli nie sprawiedliwie, Boże nie pomoż. Которое выконане прысеги до книг кгродских Пинских естъ уписано.

Изъ акт. книги Пинскаго гродскаго суда за 1662 г. № 13014, л. 189.

№ 213—1662 г. Августа 7.

Присяжное показаніе войта и крестьянъ им. Замошья, Пинскаго пов., объ убыткахъ и обидахъ отъ польскихъ войскъ, преимущественно отъ хоругвей гетмана великаго княжества Литовскаго Корвина Госѣвского.

Rell. iuramentu poddanego iegom. p. pisarza ziemskiego na szkodach żołnerskich.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесят второго, мца августа девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубом Кгинвидомъ Панькевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, ставшы очевисто Андрей Сачковский, енерал повету Пиньского, квит свой реляцыйный с печатю и с подписомъ руки свое и с печатми стороны шляхты до книг кгродских Пиньских прызнал в тые слова:

Ja Andrzey Saczkowski, ieneral Jkm. powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim rellacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szesćset szesdziesiąt wtorego, msca awgusta siodmego dnia, maiąc ia przy sobie stronę, dwuch szlachcicow, pana Pawła y pana Piotra Saczkowskich, s ktoremi byłem wzięty na sprawę niżey mianowaną od Samuela Dolidowicza, woyta maiętności imsci pana Kazimierza Woyny, pisarza ziemskiego powiatu Pinskiego, maiętnosci imsci nazwaney Zamosza, w powiecie Pinskim leżącey, do dworu Zamosza, iako ten Samuel Dolidowicz, woyt Zamoszski, a przy nim y poddani imsci pana pisarza tameczne, do dworu nieznacznie dla boiazni żołnierskiey zezwani będąc, przedemną ienerałem y stroną szlachtą przy mnie będącą, wielką a nieznosną krzywdę, boie, pokaleczenia siebie samych, żon swoich, także pobranie rożney maiętnosci, zboża, bydła, wołow, krow, owiec, wieprzow, gęsi, kur, fantow, sprzętow domowych, także wołow dwornych, gęsi, kurow, kaczek, wyrwanie owocow rożnych w ogrodach dwornych, zabronienie poddanym powinności pełnić do dworu, niektorych odeysciu precz, od czeladzi s podchorągwie imści pana Rudominy y czeladzi imsci pana Abramowicza, porucznikow chorągwi Jasnie Wielmożnego imsci pana Wincentego Corwina Gąsiewskiego, podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W. X. L. y czeladzi imsci pana Iwaszkiewicza, chorążego imsci pana Abramowicza, także czeladzi companiy ichmsciow, roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześdziesiąt wtorego, rożnych mscy y dni, iakoż y ia ienerał z stroną szlachtą oglądałem poddanych imsci pana pisarza zbitych, na ktorych znaczne rany, w ogrodach też dwornych widziałem, że mało nie wszystkie iarzyny zerwane, ale iako woyt y poddani imsci pana pisarza ziemskiego mianowali, że od czeladzi imsci pana Rudominy y kompani imsci na złotych dwiescie pięcdziesiąt, a od czeladzi imsci pana Abramowicza y imsci pana Iwaszkiewicza na złotych polskich czterysta krzywd y szkod ponoszą, co na osobliwym regestrze spisano. A potym dnia dziewiątego msca awgusta w teraznieyszym roku, w zamku Jkmsci Pinskim przed urzędem grodzkim Pinskim, stanąwszy woyt imsci pana pisarza ziemskiego Pinskiego z Zamosza Samuel Dolidowicz s poddanym Hryszkiem Fieskowiczem przysięgę wykonali w te słowa: Ja Samuel Dolidowicz woyt y ia Hryszko Fieskowicz poddani imsci pana Kazimierza Woyny, pisarza

ziemskiego Pinskiego, maiętności Zamosza, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey Jedynemu, na tym, iż we wsi Zamoszu iako y we dworze imsci pana pisarza, pana naszego Zamoszskim, bydła, zboża y rzeczy rożnych od czeladzi s pod chorągwie imści pana Rudominy, szkody na złotych dwiescie pięcdziesiąt, a od czeladzi s pod chorągwie imsci pana Abramowicza na złotych polskich czterysta szkody y tak wiele pobrano, co na osobliwym regestrze spisano. Na czym iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli nie sprawiedliwie Panie Boże ubiy. I nato ia ienerał z stroną szlachtą przy mnie będącą ten moy rellacyny quit s pieczęcią y s podpisem ręki mey y s pieczęciami strony szlachty do xiąg grodzkich Pinskich daię. Анъдрей Сачъковъский енерал. Который квит и сознане енерала до книг кгродских Пиньских ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. гродск. суда за 1662 г. № 12014 л. 1126.

№ 214—1662 г. Августа 19.

Заявленіе игумена Лещинскаго монастыря о ограбленіи и потопленіи Польскими войсками рыбака этого монастыря.

Prot. iegomosci oyca Tukalskiego o utopienie poddanego od żołnierzow.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдестят второго, мца августа девятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском передо мною Якубом Кгинвидом Панькевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пна Яна Короля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установъленнымъ, żałował y opowiadał pan Teodor Lebiedziewski, ziemianin Jkm. powiatu Pinskiego, a sługa y urzędnik Wysoce przewielebnego w Bodze imsci oyca Jozepha Nielubowicza Tukalskiego, archimandryty Leszczynskiego, starszego monasteru Brackiego Wilenskiego, maiętnosci imsci dziedzicney Poczapowa, w powiecie Pinskim leżacey, za daniem sobie sprawy od poddanego sioła Poczapowa, na imie Marcina y Jakowa Przystupiczow na imści pana Samuela Jawgiela, towarzysza z pułku imści pana Szwarcocha o tym, iż gdy roku teraznieyszego tysiąc szescset szesdziesiąt wtorego, msca awgusta szesnastego dnia, pod dzien targowy poddany wielebnego imści oyca archimandryty Leszczenskiego z maiętności y sioła imści Poczapowa Omelan Przystupicz rybak, brat rodżony Marcina Jakowa Przystupiczow, dla potrzeb niektorych w miescie Pinskim był, tam przerzeczony imść pan Samuel Jawgiel z czeladzią swoią y czeladzią kompani swey, imiony y nazwiski imści wiadomemi, w miescie Pinskim będąc, a zastawszy tego Omelana Przystupicza, poddanego y rybaka wielebnego imści oyca archimandryty Leszczynskiego, w rynku niektore rzeczy kupiącego, wziowszy go gwałtem aby pomenionego pana Jawgiela w czołnie rzeką Strumieniem do sioła Jchrowicy prowadził rozkazał, ktory to poddany y rybak imści oyca archimandryty Leszczynskiego z przymusu czyniąc woli imści do czołnu wsiadszy przerzeczonego pana Jawgiela y czeladż do sioła Ihrowiczy wiozł, y gdy iuż nie poodal sioła Ihrowicy przyieżdzał tam, imść pan Samuel Jawgiel nad krwią chrzesciańską pastwiąc się, tego poddanego y rybaka imści oyca archimandryty Leszczynskiego Omelana Przystupicza sam y z czeladzią swoią w tym czołnie obuchami zbił, zmordował, a widząc że od tego zbicia żyw zostać nie może, znalazszy przy nim pndzy gotowych złotych osmnascie, onego z czołna do wody w rzekę Strumien tego rybaka rzucił. Ktorego to zbitego y utopionego poddanego y rybaka imści oyca archimandryty Leszczenskiego za wzięciem wiadomości dnia osmnastego msca awgusta bracia iego Marcin y Roman Przy-

stupiczy niepodaleku sioła Ihrowicy w rzece wedla brzegu ciało znalazszy, przed urzędem grodzkim Pinskim dnia dziewiętnastego tegoż msca awgusta w teraznieyszym roku w zamku Pinskim przy ienerale y stronie szlachcie okazywali. Jakoż ia urząd te ciało zbitego y utopionego rybaka imśći oyca archimandryty Leszczynskiego w trunie będące y widziałem. Ktore opowiadanie y prezentowanie ciała zbitego y utopionego poddanego y rybaka imśći oyca archimandryty Leszczenskiego, za prozbą y potrzebowaniem pana Teodora Lebiedziewskiego do xiąg grodzkich Pińskich przyięto y zapisano, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014, л. 1151.

№ 215—1662 г. Августа 28.

Протестъ намѣстника Лещинскаго монастыря о побсрахъ и притѣсненіяхъ обители и подданныхъ ея отъ войсковыхъ польскихъ частей.

Prot. oyca namiesnika Leszczenskiego na p. Welinga Kapitana.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят второго, мца августа двадцат осмого дня.

На враде кгродскомъ в замку господарскомъ Пиньскомъ, передо мъною Якубомъ Кгиньвидомъ Панькевичомъ, столникомъ и подъстаростимъ Пиньскимъ, отъ вельможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметъского старосты установленымъ, opowiadał y manifestatią tudziesz y protestatią swoią zanosił w Bodze wielebny ociec Witali Hołowkowicz, namiesnik archimandriy Leszczynskiey, w powiecie Pinskim leżącey, o tym, iż gdy za wkroczeniem w powiat Pinski woyska wielkiego xięstwa Litewskiego y za naznaczeniem pierwszą razą, msca aprila czternastego dnia, w roku teraznieyszym tysiąc szescset szesdziesiąt wtorym, iegomść pan Łukasz Romazowski porucznik imsci pana kapitana Kilberta z pułku imsci pana Jaspersa zesłany, z naznaczenia ichmsciow panow stanowniczych woyska wielkiego xięstwa Litewskiego na wybranie prouiantu z dobr Leszczynskich wydali więcey niż na czterysta złotych polskich, potym będąc zesłany za assignatią imsci pana Kotowskiego, marszałka Mozyrskiego, substituta woysk iego Krolewskiey mosci wielkiego xięstwa Litewskiego imść pan Wilhelm Jan Weling, capitan regimentu quatermagister, na piechote wybieraiąc chleb z tychże dobr Leszczynskich, w powiecie Pinskim leżących, gotowemi pieniędzmi sto złotych, a nim ten prouiant wybrał, wydali na ordynarią imsci więcey niż na pięćdziesiąt złotych, osobno kontentacy pięćdziesiąt złotych dano, zaś drugą razą tenże iegomsć pan Weling kapitan, dnia dwunastego awgusta praesentis z tych że dobr Leszczenskich wziął dwiescie złotych, a nim chlebowę pieniądze wybrał, na rożne wydatki, to iest co iadł y pił z czeladzią pięćdziesiąt złotych, zaś trzecim razem tenże iegomść pan Weling kapitan usmakowawszy chleb z gromadą ludzi służałych do monastyra Leszczenskiego przyiachawszy, stał w folwarku dnia dwudziestego pierszego awgusta, praesentis, ukazał kartę od imsci pana stanowniczego na puł chleba wydaną, stoiąc w folwarku kazał sobie iesć, pić dawać, woyta zbiwszy, gumno monasterskie kazał zamek odbić y stał w nim sam przez cały tydzień, w robocie monasterskiey przeszkodził, czeladź swoią do wsi Potapowicz y wsi Suchego posławszy, wybrał u poddanych gotowych pndzy czterdziescie y pięć złotych, procz tego co iedli, barany, gęsi, kury brali y napitek sobie dawać kazali, w monasteru z obory, wołow dziesięć gwałtownie wzioł, ktore kosztowali więcey dwuset złotych, iałowic trzy, kosztowali po piętnastu złotych, to wszystko zabrawszy dnia

dwudziestego siodmego awgusta praesentis do chorągwi swoiey odprowadził, w czym maiąc ubogi monastyr od iego mosci pana Welinga wielką krzywdę y szkodę, o ktorą u sądu woyskowego chcący się z iego moscią pąnem Welingiem o ten niesłuszny grabież rosprawić, tę swoią protestatią do xiąg grodzkich Pinskich dał zapisać, што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014 л. 1175.

№ 216—1662 г. Сентября 8.

Показаніе товарищей земянина Мартіана Новицкаго о военныхъ доблестяхъ его и обстоятельствахъ, при которыхъ онъ былъ взятъ въ плѣнъ Московскими войсками.

Akt. attestacy pp. woyskowych p. Marcianowi Nowickiemu.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Генвара дванадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидомъ Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, постановившысе очевисто пан Мартиянъ Новицъкий, земенин гдарский повету Пинского, оповедал и ку актыкованю до книг кгродских Пинскихъ подал атестацыю од их млстей панов товарыства з под розных хоругъвей войскъ короны Полское вел. княз. Литов. в земли Московской, з ним самым посполу в везеению будучых, ему выданую, просечы, абы до книг принята и уписана была, которую я врад принявшы до книг уписат казалем и слово до слова так се в себе маетъ:

My rycerstwo woysk J.k.m. Koronnych y W.X.Lit. regimentow iaśnie welmożnych ichmsciow panow hetmanow wielkich koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego, tak y polnych koronnych y W.X.Lit., na usłudze naiasnieyszego krola Jegomści pana naszego miłosciwego y Rzptey zostaiący, w rożnych okazyach przez woyska cara imści do więzienia brani, w ktorym przez czas niemały zostaiąc do Smolenska na zamian sprowadzeni, wiadomo czyniemy, isz pan Marcyan Nowicki, obywatel ziemie Pińskiey, towarzysz chorągwie imści pana Macieia Kazimierza Eysmonta, rotmistra Jkr. mści, w niewoli moskiewskiey z tego swiata zeszłego, nullius perduellitatis particeps, wiernie na usłudze Jkm. pana naszego miłosciwego y Rżptey przez wszytek czas zamieszania oyczyzny zostaiąc, z wyszpomienionym imścio panem Eysimontem rotmistrzem Jkm. od podniesienia chorągwi za przypowiednym listem służył, a gdy chorągiew niebożczyka imści pana Eysimonta z ordynansu iasnie wielmożnego imści pana Pawła Sapiehi woiewody wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. w pułku imści pana Samuela Oskirki, sędziego ziemskiego Mozyrskiego, pułkownika Jkm. zostawała, ktory z tegoż imści pana hetmana wielkiego ordynansu na passach kraiu Poleskiego zostaiąc, rebellią kozacką z chłopow poleskich wczęto uwalniaiąc te passy znosił y uskramiał, gdzie deletos utribus rebelizantow daley wgłąb ku Norzynskowi z pułkiem pomknoł się, chcąc założoney rebelliey sedem znieść, ktory iuż byli posiłku woyska moskiewskiego z Kiiowa przysłane, tam nie bądąc o potędze nieprzyiacielskiey wiadomi, gdy iuż zbliżalisie od Norżynska z woyskiem moskiewskim y kozackimi niedaleką potkawszy, potrzebę mieli roku tysiąc szescset szescdziesiątego, dnia ostatniego msca Februaryi, ktorym siłom y potędze niestrzymawszy ustempowali, tamże ex aduerso euentu belli za otrzymanym posłem przez nieprzyiaciela nad nami sam niebożczyk imść pan rotmistr, z kompanią swoią iako zwysz pomienionym panem Nowickim y panem Kazimierzem Ambrożewiczem na odwodzie z chorągwią

swą zostaiący do więzienia wzięty y do stolice moskiewskiey zaprowadzony, a z stolice w dalekie zamki miedzy tatarskie ordy z ukazu Cara imści zasłany, spolnie z im. panem rotmistrzem, ktory tamże w Kazanskim zamku w niewoli będąc de viuis decessit, a pan Nowicki y pan Ambrożewicz wysz pomienione towarzystwo chorągwi pana Eysimonta dla dostoięstwa Jk. mści pana naszego miłosciwego y Rzptey statecznie w bidach y trudach niewolniczych tę niewolą cnotą y wiarą naiasnieyszemu krolowi imsci panu naszemu miłosciwemu y oyczyznie własney służąc zostawali y oney iako prawdziwi synowie na żadne powabienie monarchi nie upawaiąc się dotrzymali. My tedy skutecznie wiadomi będąc, yż wysz pomienione towarzystwo z imścią panem Eysmontem rotmistrzem J. k. mści na usłudze Rzptey zostawali y z nim do więzienia dostali się, ktore z nami spolnie przy nuży y wielkich bidach do tych czas zdrowia swoie ważąc trwali, czego my skutecznie wiadomi, daiemy tę naszą attestatią z podpisem własnych rąk naszych dla wiary we wszem onym daney. Dat w Smolensku dnia, osmego msca Septembra roku tysiąc szescset szescdziesiąt wtorego. У тое атестацыи подпис рукъ в тые слова: Alexandar Skinder mieczny powiatu Lidzkiego, Karol Lisowski pułkownik Jkr. m., Jan Ostrowski, Jan Rypinski, Floryan Szlagier chorąży, Stanisław Zbyszek Bykowski, Bazyliy Woyciech Widawsky socius eiusdem calamitatis Bronisław Wężyk, Benedykt Protasowicz, Andrzey Abramowicz, Stanisław Łuba, Michał Dyszkiewicz, Carol Ignaty Stachowsky, Hrehory Cholkowski, Samuel Weliczko. Mikołay Tołoczko, Jan Treinski, Paweł Mieczynski, Kazimierz Kirowski, Woyciech Kudelsky, Szantyr Zacharyasz ręką, Michał Teleticki, Dmitr Kazimierz Mienicky, Maciey Grodz, Andrzey Rekuc rotmistrz, Kazimierz Jawgiel, Samuel Bużycky, Mikołay Wołkowicki rotmistrz Jkm. chorągwi Wołoskiey, Krzysztoph Woiecky, Zygmunt Łepkowski, Heliasz Pożarzycki, Jan Szweykowski, Odyniec Benedykt, Woyciech Markowski porucznik, Thomasz Ginkiewicz, Aleksander Żołądz, Jan Kaminski, Jan Gintołt, Krzysztoph Jagodynsky, Dowyd Staszkiewicz. Которая атестацыя за поданемъ и прозбою пана Мартияна Новицкого до книг кгродских Пинъских естъ уписана.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1663 г. №9 13015 л. 2.9.

№ 217—1662 г. Сентября 18.

Грамота короля Яна Казимира съ опредѣленіемъ баниціи земянину Федору Сачковскому за наѣздъ во время Московской войны на имѣніе Пинскаго земскаго судьи Годебскаго.

Act banicy na p. Teodora Saczkowskiego od iegom. p. sędziego ziems.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Генъвара чотирнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубом Кгинвидом Панъкевичом, столником и подстаростимъ Пиньским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцького, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто его милость панъ Филонъ Кгодебский, судя земъский повѣту Пиньского подалъ ку актыкованью до книгъ кгродских Пиньских лист баницыйный з канъцелярыи меньшое великого княз. Лит. в речы нижей в немъ выражоной выданый, просечы, абы приняг, публикован и уписан был до книгъ, которого принявшы и уписуючы в книги слово в слово такъ се в собе маетъ:

Янъ Казимер, з Божой ласки корол Полский, великий княз Литовский, руский, Пруский, Жомойтъский, Мазовецький, Инъфляньский, Смоленьский, Черниговский а Шведский, Кгодский, Ванъ-

далский дедичный корол. Всимъ в обецъ и каждому з особна, всякого достоеньства, вроду и стану людям, духовным и свецъкимъ, обывателем панъствъ наших ознаймуемъ. Мамы тую ведомость з декрету и листу отосланья до нас от суду головного трыбуналного, у Вильни отправованого, иж перед тым же судом в року теперешнемъ тисеча шесть сотъ шестдесят втором, мца августа двадцать шостого дня, точиласе справа урожоного Филона Кгодебского, судъи земъского Пиньского з урожонымъ Федоромъ Сачковским, за позвом о неслушное в року тисеча шестсотъ петдесят осмомъ з немалою громадою людей люзных служалых, помочниковъ его, под претекстом козацким на маетъность и двор жалобливого, названую Вешню, ноцным способом, под небытность самого урожоного суди земъского Пиньского, который на тот час у Варшаве на сейме посломъ был, наеханье и кгвалтовное пobране збиору и охендоства самое урожоное судиное, малжонъки жалобливаго и цорокъ его, также цыны, меди и инъшые речы не мало и о зрабоване того двора на шест тысечей золотыхъ полскихъ за тым о вины правные. В которой справе судъ головный трыбуналный за нестаньем позваного до права в року завитомъ на упад в речы здавшы, водле права и домавянясе умоцованого поводового пры процесе и доводах правных преречоного урожоного Федора Сачковского, за таковый его збытокъ подъ претекстом непрыятелскимъ сталый, за розные наезды на урожоных обывателев повету Пиньского на выволанье, а же се до права не становил и на лапане всказал, притомъ за кгвалтовное забранье через него у дворе его урожоного суди маетъности, названое Вешне, добръ рухомыхъ на шесть тысечей золотых полских, з двемя копами вписного и паметъного суду головному трыбуналному даным, на добрахъ позваного урожоного Сачковского и на части его в селе Сачъковичах, в повете Пиньском лежачомъ будучой, на которой о то позовъ покладано и на инъшых всяких маетъностях его лежачых, рухомых, сумах пенежных, где колвекъ будучыхъ, урожоному судъи земъскому Пиньскому всказал, а яко на одержане того выволанья до нас господара так и на лапане до врадов всяких тых поветовъ, под которыми постигненый быти может отослал, а за суму декретом суду головного всказаную через дворанина нашого ку отправе на той же части его, в Сачковичах будучой, и на инъших всяких добрах его, где колвекъ будучих, порадкомъ правным урожоному Кгодебскому, суди земъскому Пиньскому прыходить волность зоставил, яко о том шырей декрет суду головного з ремиссыею до насъ даною в собе выражает. Мы теды король на инъстанъцыю урожоного Филона Кгодебского, суди земского Пиньского, выконываючы далшый поступокъ срокгости права посполитого над преречонымъ урожоным Федором Сачковским, велели есмо его зо всѣхъ земль и панъствъ наших выволат, якож и симъ листом нашым баницыйным выволанцомъ его чыным, от сполку и обцованья людей почтивых выймуемъ и вылучаемъ, а за тымъ прыказуемъ, абы кождый о том ведаючы звышъ менованым Сачковским, яко выволанъцемъ, ниякого сполку и обцованя мети, рады и помочы додавати, ани его в домах своих переховывати не важыл се, под винами в праве посполитом описаными, а ижбы то всим ку ведомости прышло, врадом земскимъ, кгродскимъ и инъным всякимъ судовым прыказуемъ, абы сесъ листъ нашъ баницыйный везде за поданьемъ его до книгъ прыймован, актыкованъ, публикованъ и обволан былъ конечно. Писан в канъцелярыи нашой дня шестнадцатого, мца Сентебра, року тисеча шестсотъ шестдесятъ второго, панованя нашого полского чотирнадцатого, а шведского петнадцатого року. У того

листу баницыйного пры печате менъшой канъцелярыи вел. княз. Литов. подписы рукъ тыми словы: Александер Нарушевич подканъцлерый великого князства Литовского. Symon Woyciech Młynecki, canon. Wilenski Jkmsci sekretarz. Который тот листъ баницыйный за поданем и прозбою звышъ мененое особы до книгъ кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. книги Пинскаго грод. суда за 1663 г. № 13015, л. 213.

№ 218—1662 г. Октября 19.

Удостовѣреніе Оршанскаго подкоморія Стеткевича и войсковыхъ коммисаровъ возвращающемуся изъ Московскаго плѣна Марціану Новицкому на право полученія подводъ въ королевскихъ и помѣщичьихъ имѣніяхъ.

Лета от нарожена Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Генвара двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто панъ Мартиян Новицкий, земянин гдарский повету Пинского, оповедал и ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал атестацыю од их млсти панов комисаров войскъ его кор. млсти вел. княз. Лит. на обмену войсковых и иншых людей панства его кор. млсти в земли Московской зостаючых за люде Московской земли в земли его кор. млсти пана нашого млстивого будучые назначоных, просечы, абы тая атестацыя для вшелякое потребы до книг принята и уписана была, которую я врад принявшы до книг уписат казалом и слово од слова так се в собе маетъ:

Krzysztoph Stetkiewicz, podkomorzy Orszansky, generalny w Białey Rusi pułkownik Jego kr. msci. Po zaleceniu powolnych braterskich chęci moich donoszę do wiadomości, iż ichmść panowie woyskowi, kturzy zostaiąc na usłudze Jego kr. msci y Rzptey za wiarę y oyczyznę w krwawych potrzebach po rożnych mieyscach zagarnieni, więzienie w ręku Moskiewskich ucierpiawszy, za łaską pana Naywyszszego uwolnieni do oyczystey powracaią swobody, między ktoremi bywszy y imść pan Marcian Nowicki temuż podlegał ciężkiemu więzieniu, a że się bierze do swego kraiu, kturym by traktem szedł, aby mu wozu y podwod lub w dobrach Jkr. msci, lubo też w dziedzicznych iako z niewoli idącemu nie broniono, proszę y z władze daney sobie od imsci pana marszałka woyskowego y całego woyska J.kr. msci wielkiego xięstwa Litewskiego chcę mieć. Pisan w Horkach, dnia dziewiętnastego 8-bris, anno tysiąc szescseth szescdziesiąt wtorego. У тое атестацыи при печати подпис рукъ тыми словы: Krzysztoph Stetkiewicz podkomorzy Orszanski, Andrzey Wolan sędzia grodzki Orszanski, połkownik y commissarz woysk Jkm. mp. Heronin Lipski podstoli Połocki commissarz woysk J. kr. msci W. X. Lit. Которая атестацыя за поданемъ и прозбою пана Мартияна Новицкого до книг кгродских Пинъских ест уписана.

Изъ актовой кн. Пинскаго грод. суда за 1663 г. № 13015 л. 209.

№ 219—1662 г. Октября 25.

Удостовѣреніе вознаго въ томъ, что онъ объявилъ декретъ виленской комиссіи о возвратѣ Пинскому подчашему Андрею Бушковскому всѣхъ поборовъ съ повѣта, сдѣланыхъ Минскимъ ротмистромъ въ качествѣ «жолда»

Rell. publikacy dekretu comissy wilenskiey z kom p, Buszkowskiego.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят второго, мца Октебра двадцат осмого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарском Пиньском, передо мною Якубом Кгинвидомъ Панъкевичом, столникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, ставшы очевисто Анъдрей Сачковский енерал повету Пиньского, квитъ свой реляцыйный с печатью и с подписом руки свое и с печатми стороны шляхты до книгъ кгродских Пиньскихъ созналъ тыми словы:

Ja Andrzey Saczkowski, ienerał J.k. mści powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt wtorego, msca oktobra dwudziestego piątego dnia, z stroną szlachtą panem Janem Pawłowskim y panem Andrzeiem Dawidowskim za użyciem od imsci pana Alexandra Buszkowskiego, podczaszego powiatu Pinskiego, copie tak z dekreteu iaśnie wielmożnych ichmosciow panow commissarzow w Wilnie w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt wtorym między imscią panem Buszkowskim, podczaszym y bywszym rotmistrzem powiatu Pinskiego y companią imsci zaciągu miasto pospolitego ruszenia z powiatu Pinskiego ferowanego, iako y z innotescentiey iegomosci pana podczaszego powiatu Pinskiego do ichmosciow panow companiey y thowarzystwa tego zaciągu wydaney, oznaymuiąc ichmosciom o tym dekrecie, aby ichmosc podług decizy onym żaszłey pieniądze wszystkie, iako ktory wiele z ichmosciow względem żołdu na poczty swoie wziął, te spełna nazad na terminie pewnym, to iest w dzien swiętych Symona y Judy apostołow w Pinsku przy xięgach grodzkich Pinskich do imsci pana Buszkowskiego sub paena infamiae, confiscationis bonorum et paena triplicis paensionis oddał. Ktore kopie tak z dekretu iako innotescentiey na mieyscach publicznych w miescie J. k. mści Pinsku, mianowicie przy forcie kosciołu ichmosciow oycow Jezuitow collegium Pinskiego, przy conuencie y kosciele ichomosciow oycow Franciszkanow Pinskich, przy bramie Zamkowey y przy ratuszu Pinskim poprzybiiawszy, publicowałem y ludziom na ten czas będącym opowiedziałem. Na dowod ktorey publicatiey ten moy relacy quit z pieczęcmi moią y strony szlachty y s podpisem ręki mey wydałem y zeznałem do xiąg grodzskich Pinskich. Pisan ut supra. Анъдрей Сачъковский енерал. Который квит за прызнаньемъ енеральскимъ до книгъ кгродских Пинскихъ естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1662 г. № 13014, л. 1450.

№ 220—1663 г. Января 12.

Заявленіе земянина Мартіана Новицкаго о разореніи, причиненномъ его семьѣ польскими жолнерами во время Московской войны.

Manifestacyia p. Nowickiego za wysciem z więzienia moskiewskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Генвара дванадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинскомъ, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, żałował y opowiadał ziemianin Jkr. msci powiatu Pinskiego, pan Marcian Nowicky, za wysciem z niewoli moskiewskiey na odmianę przez ichmsci panow commisarzow od Jkr. m. pana naszego miłosciwego y woyska W. X. Lit. do odmiany za lud rycerski woysk J. kr. m. W.X.Lit. na lud Cara Moskiewskiego w ziemi Jkr. m. W. X. Lit. zostaiący naznaczonych, mianowicie Wielmożnego imsci pana Krzy-

sztopha Stetkiewicza, podkomorzego Orszanskiego, generalnego w Białey Rusi pułkownika Jkr.m., imsci pana Andrzeia Wolana, sędziego grodzkiego Oszmianskiego y imsci pana Heronima Lipskiego. podstolego Połockiego, czasu niedawnego z ichmsciami pany towarzystwem s pod rożnych chorągwi W. X. Lit. zaciągu będąc odmieniony, na imsci pana Michała Mrozickiego, towarzysza chorągwie zeszłego w Bogu wielmożnego imsci pana Jana Sosnowskiego, kasztelana Połockiego, nie wiedząc w czyiey by ta chorągiew pod ten czas zostawała komędzie, o to, iż roku przeszłego tysiąc szescseth szescdziesiątego, za nastąpieniem nieprzyiaciela zagranicznego moskwicina w ziemie Jkr.m. pana naszego miłosciwego W. X. Lit., po wzięciu przez kniazia Iwana Andrzeiowicza Chowanskiego zamku Brzeskiego, imsć pan Obuchowicz, pułkownik Jkr.m., odprawuiąc potrzebę z woyskiem moskiewskim w woiewodztwie Brzeskim, pod miasteczkiem nazwanym Malczem, za nie wytrzymaniem siłom moskiewskim wstrętu dać im nie mogąc, wzięty do więzienia moskiewskiego został, a ten pułk imsci pana Obuchowicza bez regimentarza zostawszy, w powiat Pinsky ustąpił był y nie opodal od Pinska stanowiska sobie chorągwie pozaymowali, w ktorym pułku y ta chorągiew wielmożnego imsci pana Połockiego była, iakoż przed następuiącym nieprzyiacielem na woiewodstwa Brzeskie obawiaiąc się, aby y powiat Pinsky nie był zagarniony, unosząc zdrowia swoie, matka żałobliwego pani Zophiia Rabkowna Bohdanowa Nowicka y małżąka iego pani Halena Zasczynska, za wyprowadzeniem przez niego samego żałuiącego z domu iego, nazwanego Pinkowicz, w powiecie Pinskim leżącego, z czeladką dworną y ze wszytką maiętnoscią ruchomą, złotem, srebrem, pndzmi gotowemi, cyną, miedzią y wszelaką żywnoscią do drugiey condycyi swey, nazwaney Suszycka, w powiecie Pinskim leżącey, za mil kilka od miasta Pinska dla uchronienia od nieprzyiaciela uiachawszy, tam przez dni kilka zostawali, a po ustąpieniu woyska moskiewskiego od Brzescia, matka y małżąka żałuiącego ku domowi swemu do Pinkowicz, kładąc sobie bespieczęstwa nadzieie w woyskach około Pinska zostaiących, roku przeszłego tysiąc szescseth szescdziesiątego, msca Februaryi trzeciego dnia, powracali y wprzody wozy ze wszytką maiętnoscią ruchomą, złotem, srebrem, pndzmi gotowemi, cyną, miedzią, ochędostwem y wszelaką żywnoscią, swoią y dziwkę szlachciankę pannę Katarzynę Rabkownę przy tych wozach do Pinkowicz posłali, a sami we wsi Suszycku pozostali byli, tedy czeladź rożna tey chorągwie wielmożnego imsci pana Połockiego o kilkadziesiąt człowieka, maiąc sobie przywodcą pomienionego obżałowanego imsci pana Mrozickiego, towarzysza tey chorągwie, ktory z iakiegoś rankoru przeciw żałobliwego, tego wysz mianowanego dnia, przeiąwszy te wozy na dobrowolney drodze, do Pinska idącey, miedzy wsiami Suszyckiem y Horodisczem, podwodnikow od wozow rospędziwszy, te wozy porabowali y co kolwiek na tych wozach było, skrzynie poodbiiawszy y połupawszy, złoto, srebro, cynę, miedz, pndze gotowe, ochędostwo męzkie y białogłowskie, legumina wszelakie pobrali y pograbili y to wszytko na swoy obrocili pożytek, a tę pannę Rabkownę na tenże czas, gdy skrzyn łupac nie dopuszczała, obuchami zbili y zranili, ktorey to wszytkiey zabraney maiętnosci, złota, srebra, pndzy gotowych, iako wysz pomieniło, lekko szacuie sobie żałuiący na złotych pięcset polskich zabrano, iakoż żałuiący za daniem sobie o takowym porabowaniu wozow y zabraniu maiętnosci to wszytko na regestr spisawszy, szkody tey swoiey dochodzić y pytać się począł, tedy pomieniony pan Mrozicki, czuiąc się bydź w tey żałobliwego szkodzie winnym, w niebytnosci żałobliwego w domu, na dwor żałuiącego Pinkowicky, w powiecie Pinskim leżący, tegoż roku, msca February szostego dnia, mocno gwałtem z kilkanastą czeladzi godzina w noc naiachawszy, matkę żałobliwego y małżąkę słowami uszczypliwemi lżył, sromocił,

z pistoletow do okien w yzbę strzelał, przechwalaiąc się tym zabraniem maiętnosci żałobliwego y samego obiecuiąc o smierć przyprawić, odpowiedź uczynił, o co żałobliwy tegoż czasu przełożywszy skargę swoią przed wielmożnym imscią panem Judickim, cawalerem Multanskim, regimentarzem na ten czas tego pułku, u imsci pana Zdanowicza, sędziego w tym pułku woyskowego, prawem zaczoł był sprawiedliwosci sobie z imsci pana Mrozickiego dochodzić; w tym czasie, gdy pułk imsci pana Samuela Oskierki, sędziego ziemskiego Mozyrskiego, za ordynansem iasnie wielmożnego imsci pana Pawła Sapiehi, hetmana wielkiego W. X. Lit., na Polesie przeciw kozakom y woyskom moskiewskim, w ktorym pułku y regimencie y chorągiew zeszłego w Bogu imsci pana Macieia Kazimierza Eysimonta, rotmistrza Jkr. m., z ktorym y żałobliwy pod chorągwią za towarzysza służył, było z powiatu Pinskiego ruszył, zaczym żałobliwy nie chcąc omieszkać usługi Rzptey, pospieszyć do chorągwie swey musiał y tey sprawy do effectu swego przywieść nie mogąc, w potrzebie pod Norzynskiem tegoż roku wysz mienionego, msca Februarij ostatniego dnia, do ziemie moskiewskiey w więzienie dostał, przy ktorym wzięciu żałobliwego w niewolą przez nieprzyiaciela, regestr spisania pobraney maiętnosci, także dekret sędziego woyskowego tego pułku y wszytek postępek prawny przy nim wzięto y od niego nieprzyiaciel odebrawszy, nie wiedzieć gdzie podział, w ktorym więzieniu przez lat kilka żałobliwy zostaiąc, roku teraznieyszego tysiąc szescseth szescdziesiąt trzeciego do oyczystych progow wyszedszy, tey sobie szkody poczynioney y zabraney maiętnosci chcąc u sądu należnego na tey chorągwie y panu Mrozickim prawem dochodzić, tę opowiadanie swoie do xiąg podał, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1663 г. № 13015 л. 212.

№ 221—1663 г. Января 12.

Присяжное показаніе мѣщанъ—купцовъ мѣстечка Столина, Пинскаго уѣзда, о крайнемъ разореніи ихъ во время Московской войны.

Przysięga mieszczan Stolinskich iegomsci p. sędziego.

Лета от нароженя Сна Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца Генвара дванадцатого дня.

На рочкахъ кгродъскихъ в замъку господаръскомъ Пинъском, мца Генъвара перъвого дня прыпалыхъ и порадъкомъ правнымъ судовъне отъправованыхъ, передо мъною Яномъ Каролемъ Млоцъкимъ, Пинъсъкимъ, Гельметъскимъ старосътою посътановивъшесе очевисъто мещане месътечъка его млсти пана Филона Кгодебъского судъи земъского Пинъского Столина именами в роте менованые, прысегу на томъ, яко тыхъ купъцовъ, которые бы конътрыбуцыю на купъцѣ одъ сумъ пенежъныхъ вложоную польнити могъли немашъ, выконали в тые слова:

Ja Stasko Wołyncewicz, a ia Fedko Metenica, mieszczanie miasteczka iegomsci pana Fiłona Godebskiego, sędziego ziemskiego Pinskiego Stolina, w powiecie Pinskim będącego, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu na tym, iż za spustoszeniem ogniem miasteczka, a mieczem ludzi od rożnych nieprzyiacioł Moskwy y kozakow, żadnego w miasteczku Stolinie pana naszego, kupca, ktoryby złotych sto maiąc, onemi handlował, niemasz, kromia tylko tych kilku ludzi, ktorzy po złotych piąciu, po dziesiąciu maiąc, żywnosciami y drobiazgami dla pożywienia swego przekupuią, zaczym iako tych kupcow, ktorzy by złotych sto maiąc handlowali niemasz w miasteczku tym pana naszego, tak y contributiey na kupcy od sum seymem włożoney komu y od czego płacić niemasz, naczym iako spra-

wiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli niesprawiedliwie, Boże nas ubiy. Которое выконанье прысеги до кънигъ кгродъсъкихъ Пинъскихъ есътъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1663 г. № 13015. л. 20 обор.

№ 222—1663 г. Января 13.

Присяжное показанье мѣщанъ—купцовъ мѣстечка Высоцка о разореніи ихъ во время Московской войны.

Przysięga mieszczan Wysockich iegom. p. Giedroycia.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца Генъвара трынадцатого дня.

На рочъкахъ кгродъсъкихъ в замъку госъподаръсъкомъ Пинъсъкомъ, мца Генъвара перъвого дня прыпалыхъ и порадъкомъ правнымъ судовъне отправованыхъ, передо мъною Яномъ Каролемъ Млоцкимъ, Пинъсъкимъ, Гельметьскимъ старосътою, посътановивъшысе очевисъто мещане мясътечъка его милосъти пана Арънольфа Кгедъройтя, войсъкого повету Пинъсъкого Высоцъка, прысегу на томъ, яко тыхъ купъцовъ, которые бы конътрыбуцыю одъ сумъ пенежъныхъ конъсътытуцыею на купъцы вложоную полънити могъли, в томъ местечъку немашъ, в тые слова выконали:

Ja Korniey Skraha, a ia Sawa Diakonowicz, mieszczanie miasteczka iegomsci pana Arnolpha Giedroycia, Woyskiego powiatu Pinskiego, Wysocka, w powiecie Pinskim będącego, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, iż te miasteczko Wysock częstemi incursiami kozackiemi y moskiewskiemi spalone y z dobr y z ludzi mieczem zniszczone, w szczupłey osadzie y wielkim spustoszeniu zostało, w ktorym żadnego kupca, ktory by sto złotych pieniędzy miał y onemi handlował, niemasz, kromia tych kilku, ktorzy tylko po złotych piąciu, po złotych dziesiąciu pieniędzy maiąc, dla wyżywienia się drobiazgami y żywnosciami przekupuią, zaczym iako tych z ktorych by ktory złotych sto miał w tym miasteczku pana naszego niemasz kupcow, tak y contrybucij na kupce wielkiego xięstwa Litewskiego od sum seymem uchwaloney od czego y komu płacić w naszym miasteczku niemasz y niemogą, na czym iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli niesprawiedliwie, Boże nas ubiy. Которое выконанье прысеги до кънигъ кгродъсъкихъ Пинъсъкихъ есътъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1663 годъ № 13015 л. 21.

№ 223—1663 г. Января 13.

Присяжное показаніе мѣщанъ—купцовъ мѣстечка Дубровицы о разореніи ихъ во время Московской войны.

Przysięga mieszczan Dubrowickich iegom. p. marszałka.

Лета от нароженя Сна Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца Генвара трынадцатого дня.

На рочъкохъ кгродъсъкихъ в замъку госъподаръскомъ Пинъском, мца Генъвара перъвого дня прыпалыхъ и порадъкомъ правънымъ судовъне отъправованыхъ, передо мъною Яномъ Каролемъ Млоцъкимъ, Пинъсъкимъ, Гельметъсъкимъ старосътою, посътановивъшысе очевисъто мещане мясътечъка его милосъти пана Лукаша Ельсъкого, маръшалъка повету Пинъского Дубровицы, именами в роте менованые, прысегу на томъ, яко тыхъ купъцовъ, которые бы конътрыбуцыю одъ сумъ пенежъныхъ конъстытуцыею на купъцѣ вложоную полънити могъли, в томъ месътечъку не машъ в тые слова выконали:

Ja Hrycko Bawtuta, woyt częsci iegomsci pana Łukasza Jelskiego, marszałka powiatu pinskiego, a ia Hryc Rakowicz, mieszczanin teyże częsci miasteczka Dąbrowicy, w powiecie Pinskim będącego, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu na tym, iż ta częsć miasteczka Dąbrowicy częstemi incursiami Kozackiemi y moskiewskiemi spalone y z dobr y z ludzi mieczem zniszczone, w szczupley osadzie y w wielkim spustoszeniu zostało, w ktorey częsci żadnego kupca, ktory by sto złotych pieniędzy miał y onemi handlował nie masz, kromia tych kilka, kturzy tylko po złotych dziesiąciu, albo piąciu maiąc, dla wyżywienia się drobiazgami y żywnosciami przekupuią, zaczym iako tych, z kturych by ktory złotych sto miał, w tym miasteczku pana naszego nie masz kupcow, tak y contributiey na kupce wielkiego xięstwa Litewskiego od sum seymem uchwaloney od czego y komu płacić w naszym miasteczku nie masz y nie mogą. Na czym iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli nie sprawiedliwie, Boże nas ubiy. Которое выконанъе прысеги до кънигъ кгродъсъкихъ Пинъсъкихъ есътъ уписано.

Изъ акт кн. Пинск грод суда за 1663 г., № 13015 л. 21 обор.

№ 224—1663 г. Января 13.

Присяжное показанiе мѣщанъ-купцовъ мѣст. Хомска о разоренiи ихъ во время Московской войны.

Przysięga miesczan Chomskich iegom. p. Dolskiego.

Лета от нароженя Сна Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца Генъвара трынадцатого дня.

На рочъкохъ кгродъскихъ Пинъсъкихъ мца Генъвара перваго дня прыпалыхъ и порадкомъ правънымъ судовъ не отъправованыхъ, передо мною Яномъ Каролемъ Млоцъкимъ, Пинсъкимъ, Гельметъсъкимъ старосътою посътановившысе очевисъто Маръко Кацъко, войтъ, Стефанъ Охъремович и Уласъ Ярошевичъ мещане месътечъка велможъного княжати его милосъти Яна Кароля з Долъсъка Долъсъкого, подкоморого повету Пинъского, ротъмисътра Его Королевъсъкое милосъти Хомъсъка, у повете Пинъсъкомъ будучого прысегу, на томъ яко тыхъ купъцовъ в томъ месътечъку ихъ Хомъсъку, которые бы конътрыбуцыю одъ сумъ пенежъныхъ конъсътытуцыею на копъцы вложную полънити мели немашъ в тые слова выконали.

Ja Marko Kacko woyt, ia Stepan Ochrimowicz a ia Ułas Jaroszewicz, mieszczanie miasteczka wielmożnego iegomości pana Jana Karola z Dolska Dolskiego, podkomorzego powiatu Pinskiego, rotmistrza Jego krolewskiey mosci Chomska, w powiecie Pinskim będącego, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy swiętey Jedynemu na tym, iż w miasteczku tym pomienionym Chomsku za zniszczeniem onego przez rożnych nieprzyiacioł, niemniey y przez ichmosciow panow woyskowych, nie tylko że malo co ludzi zostało, ale żadnego kupca takowego, ktoryby sto złotych miał y onemi handlował niemasz, kromia tych tylko, że po złotych kilkunastu a drugich po kilku złotych dla wyżewienia siebie maią, za czem y tey contrybucy kupieckiey pełnic z czego niemaią y nie mogą, naczym iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże pomoz, a iesli niesprawiedliwie, Boże nas ubiy. Которое выконанъе прысеги до кънигъ кгродъсъкихъ Пинъсъкихъ есътъ уписано.

Изъ актовой кн. Пинскаго грод. суда за 1663 годъ № 13015, л. 22

№ 225—1663 г. Января 30.

Удостовѣреніе личности московскаго плѣннаго Ивана Клеофина, выданное Людвигой Казновской.

Akt listu p. Kaznowskiey wyzwolenia moskala.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Февраля десятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Якубом Кгинвидом Панькевичом, столником и подстаростим Пиньским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто Иван Клеофинъ подал ку актыкованю до книг кгродских Пиньских лист ее млсти пни Людвины Ометянки Александровое Казновское, в речы нижей в нем выражоной собе даный, просечы, абы прынят и до книг уписан был, которого прынявшы, а уписуючы в книги слово в слово, такъ се в собе мает:

Wszem w obec y kożdemu z osobna, komu by o tem wiedzieć należało, po zaleceniu moich uniżonych usług wm. mm. panstwu czynie wiadomo tym moim listem dobrowolnym, iż gdy dano odsiecz fortecy Lachowickiey, dostał mi się moskal szlachcic dobry, na imie Iwan Kleofin, ktory do tych czas residował u mnie dobrowolnie, a że staneło z consensu Rzptey, aby kożdego uwalniano, gdzie y ia niechcąc się znaydować gorszą między innemi, uwalniam go wiecznemi czasy, y na to daię ten moy list, za kturym wmsci mych msciwych panow upraszam, aby był na kożdym mieyscu wszędzie bez turbacy żadney przepuszczany, Pan Bóg będzie zapłatą, a ia uniżonemi usługami winną ostawam nagradzać, s ktoremi na ten czas łasce wm. mm. panow pilno oddawszy, zostaię wm. m.m. panow życzliwą przyiaciołką y powolną sługą Ludwiha Omecianka Alexandrowa Kaznowska. Datta w Kupiatyczach dnia trzydziestego January anno tysiąc szescset szescdziesiąt trzeciego. Который тот лист за поданем и прозбою особы звышъ писаное до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1663 г. № 13015, л. 268.

№ 226—1663 г. Марта 2.

Жалоба супруговъ Голконтовъ объ обидахъ и разореніи со стороны Виленскихъ обывателей Здановичей и Каблуковыхъ во время нахожденія г. Вильны въ московскихъ рукахъ.

Personaliter stanąwszy urodzony pan Stanisław Gałkont, obywatel xstwa Żmudzkiego, powiatu Rosienskiego, na ten czas w miescie Wilenskim mieszkaiący, iako prędko zostawszy eliberowany y uwolniony z cięszkiego więzienia, w nieznosnym żalu, krzywdzie, szkodzie y obeldze tak swoiey iako y pani Maryny Zdanowiczowny, małżonki swey imieniem solleniter się protestował na sławetną Ambrożeiową Kabłukową, a na zięcia iey sławetnego Adama Krobsztela garcarza, także na żonę pomienionego garcarza sławetną Jagnieszkę Kabłukownę, mieszczan Winlenskich, na ten czas pod iurisdiką w Bogu przewielebnego imsci xiędza suffragana Wilenskiego mieszkaiących o to, iż ci pomienione osoby zawziąwszy na żałobliwych iakowyś zły rankor, a chcąc onych do wielkiego zniszczenia y ubostwa przywieść, gdy po zwroceniu z ucieczki przed nieprzyiacielem moskwicinem do domow swoich do miasta Wilna, które na ten czas w zawoiowaniu y ręku moskiewskim zostawali, niewinnie y niesłusznie żałobliwych osob obwinili, iakoby niemało rzeczy, złota, srebra, cyny, miedzi, szat, ochendowstwa y innego splendoru na szesć tysięcy złotych polskich nieboszczyk sławetny Jerzy Zdanowicz

szwagier żałuiącego Gałkonta, a zięć pomienioney Kabłukowey, ktore rzeczy przed nieprzyiacielem w ziemi pochowane y pokopane były, powykopywawszy one do żałobliwych powydawać miał, mianuiąc iakoby te rzeczy onym należały, o ktore te rzeczy po smierci pomienionego Zdanowicza prawem przed sąd ichmsci oycow Dominikanow conwentu Wilenskiego żałobliwych osob turbowali, od ktorey intentowaney actii żałobliwi, iako w niewinnosci swey według swiątobliwey decyzyey.. sądu tego uwolnieni zostali byli, lecz obżałowane osoby, nie kontentuiąc się tym dekretem y zanic sobie onego ważąc, a usadziwszy się na ostatnią zgubę żałobliwych, udawszysię pod protectią y sąd moskiewski, gdzie wziąwszy niemało warty z zamku Wilenskiego moskiewskiey, w roku tysiąc szescset sześćdziesiątym, msca Maia dwudziestego trzeciego dnia, z ktorą to wartą mocno gwałtem naszedszy na dom żałuiących osob, za rzeką Wiliią na przedmiesciu będący, tamże samego żałuiącego gwałtownie bezprawnie wziąwszy, do więzienia oddał, w ktorym przez niemały czas, to iest przez niedziel pięć okowany wszytek iako złoczynca iaki zostawał, pod czas ktorego więzienia niemałą szkodę w zabraniu rzeczy rożnych w domu, mianowicie ktore namniey na trzysta złotych polskich żałobliwi ponoszą, a gdy w roku teraznieyszym 1660, msca Juny 27 d. za pokazaniem niewinnosci swoiey żałobliwy z tego więzienia uwolniony został, a niemogąc na ten czas dla zawarcia xiąg Wilenskich żałoby swoiey donieść, tedy chcąc o te niewinne więzienie swoie, a za tym y o szkody podięte z pomienionymi osobami prawnie czynić na ten czas te solenne opowiadanie swoie dali do xiąg grodzkich Wilenskich zapisać, што ест записано.

Roku 1663, msca Marca wtorego dnia na urzędzie opowiadano. Hrehory Chominski podstarosci Wilenski.

Изъ связки докум. Виленскаго гродск суда за 1663 г. № 4582 л. 511.

№ 227—1663 г. Марта 3.

Жалоба Виленскаго земскаго судьи Павла Данилевичана Яроша Вильканца о присвоеніи подданныхъ и движимаго имущества изъ его им. Блотна, Лидскаго повѣта, во время московской войны.

Żałował y opowiadał imsć pan Paweł Danilewicz, sędzia ziemski Wilenski, starosta Inturski, za daniem sobie sprawy y wiadomosci od poddanego maiętnosci swoiey, nazwaney Błotna, w powiecie Lidzkim leżącey, na imie Jana Pilipaycia na ziemianina Jk. msci powiatu Lidzkiego pana Jarosza Wilkanca o tym, iż za nastąpieniem na panstwo Jk. msci woysk nieprzyiacielskich moskiewskich, po spustoszeniu mieczem y ogniem wielu powiatow, a potym miasta stołecznego Wilenskiego, gdy ludzie rożno uchodzili, tedy y imsć pan sędzia maiętnosci swoich w rożnych powieciech będących odbiec musiał, ktore także przez nieprzyiaciela mieczem y ogniem spustoszone y przez czas niemały pusto zostawały, y lubo nieco poddanych żywych w maiętnosci imsci Błotney zostało y ci wiedząc, iż Moskwa ze wszech miar o pana ich. aby go mogli dostać starasie y do ostatka wszytko pustoszy, nie mogąc się na popieliskach swoich bespiecznie ile blisko goscinca fundować, rożno kryli się, a w tym czasie pomieniony pan Wilkaniec, iako ten, ktury pod ten czas w domu swoim niepodaleko Błotney, nazwanym Songiniszkach, w powiecie Lidzkim leżącey, zostawał, znaiąc dobrze tego poddanego imsci pana sędziego, iako w bliskim sąsiedzstwie mieszkaiącego, a snać będąc tego rozumienia, iż iuż pana sędziego na swiecie niemasz, albo chociaby y był, że nigdy do swoiey własnosci nie przydzie, namowił tego poddanego, widząc go być zapasnego, aby pod nim w pomienioney maiętnosci Sąginiszkach osiadłosć przyiął, obiecuiąc mu wszelką ochronę, y gdy pomieniony poddany imsci pana sędziego dał

się uwieść y wszedszy do tey maiętnosci pana Wilkanca z tym, co ieszcze miał zapasu swego, a z rożnych mieysc zasiągaiąc budynku, staraniem y kosztem swym własnym co prędzey na gruncie gołym pobudował y zaraz z tego gruntu, na ktorym osiadł, powinnosć y posługę wszelaką panu Wilkancowi przez te wszytkie lata czynił, a gdy za łaską Bożą, a staraniem Jkmsci pana naszego miłosciwego zamek Wilenski z rąk nieprzyiacielskich oswobodzony został, zaczym też iegomsć pan sędzia bespecznie do obięcia maiętnosci swey Błotna przyszedł y o poddanych swoich ieżeliby ktory żyw został, y gdzie by się przechowywali pytał się, postrzegszy to pomieniony pan Wilkaniec, a widząc, iż ten poddany do pana własnego powrocić musi, wszytkę maiętnosć iego, ktorą ieno kolwiek nie od niego pana Wilkanca, ale z łaski Bożey z zapasu dawnego y pracowitego starania swego,miał, niewinnie, bezprawnie zagrabił w tym roku tysiąc szesćset szesćdziesiąt trzecim, msca Februaryi dwudziestego czwartego dnia, y za częstokrotnym upominaniem wrocić tego niechce, a mianowicie wołow dwu, iednego szerscią płowego, za ktorego czasow lepszych tanszych ten poddany kupuiąc sam dał był kop dwanascie, a pan Wilkaniec zagrabiwszy przedał go za kop szesnascie, drugiego szerscia białego, kosztuiącego kop czternascie, krow dwie, iedna szerscią ryża, a druga szerscią czarna, ktore kosztowały kop dwanascie, bykow dwa, ieden szerscią płowy kop pięć, drugi szerscią także płowy kop cztyry, żyta nie wianego beczek osm, z ktorych wywiawszy czyniło beczek cztyry czystego, a każda beczka iako na on czas kupowano po kop szesć, gryki beczka kop pięć, owsu beczek cztyry po kop trzy, groszy dwanascie, pieniędzy gotowych, ktore one ufaiąc panu Wilkancowi do schowania do czasu dał kop pięć, groszy dwanascie litewskich, to wszytko nie kontentuiąc się tym, że mu przez czas niemały wszelaką posługę odprawował, budynek wszytek swoim kosztem wystawił, żyta własnego swego solanek cztyry na gruncie iego zasiał, niewinnie zagrabiwszy, pożytki sobie czyni y nabiał od tych krow także cielęta na swą potrzebę obraca, co się szacuie na rok po kop cztyry od każdey krowy, o czym gdy imsć pan sędzia będąc tu w Wilnie w potrzebach swoich wiadomosć od tego poddanego wzioł, w tak wielkiey krzywdzie y szkodzie iego tę protestacyą ku zapisaniu do xiąg podał, што ест записано.

Roku tysiąc szesćset szesćdziesiąt trzeciego, msca Marca trzeciego dnia. Hrehory Chominski podstarosci Wilenski.

Изъ связки докум. Вилен. грод. суда за 1663 г. № 4582, л. 513.

№ 228—1663 г. Марта 10.

Заявленое земянина Мартина Киселя объ утратѣ разныхъ документовъ при осадѣ Московскими войсками г. Мстиславля, съ описанiемъ взятiя этого города.

Выпис с книг справ кгродских воеводства Мстиславского.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Марца десятого дня.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником, Мстиславским от ясне велможъного его млсти пна Миколая Валерыяна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, жаловалъ и оповедалъ земенин и енерал его кор. млсти воеводства Мстиславского панъ Мартин Кисел таковымъ способом о то, иж в року тисеча шестсот петдесят четвертом мца июня осмнадцатого дня, кгды непрыятел вяроломный Москвитин княз Алексей Микитичъ Трубецкий, подступившы под замокъ его королевской милости Мстиславский з войском великим

з великою потугою и облегшы тот замокъ около, през колко дней штурмуючы до оного, тогожъ року, мца июля двадцат второго дня през кгвалтъ усилством великим добывшы тот замокъ, мечем людей не мало высекъ а иных в полон побрал, а замок и все место огнем выпалилъ и выпустошыл и внивеч обернул, в котором тим замку Мстиславским не мало маетности моее рухомое спроважоно за часу перед тривогами перед наступенем непрыятелским, а меновите справы зъ скрынкою: на первей листъ вечыстый з интромисыею признаный от пна Гладкого на маетност Мушынскую, другий лист вечыстый и з интромисыею от пна Федора Домапънего на маетност Доброселскую, третий лист и з интромисыею признаный от пна Юря Путилы, четвертый лист признаный и з интромисыею от пна Яна Загоранского Киселя и малжонки его пни Зофии Пыйчанки на маетност Доброселскую в заставе в копах осмидесят и в пети копах грошей литовских, пятый листъ от пна Ивана Глушанина з интромисыею на дорогу з Доброго едучы до Пирогова по правой руце по кгрунте своим до маетнести нашой Мушынской, право выводное в заданях на шляхецтва Онани и Михайлу Киселем и атестацыя сеймику Мстиславского от обывателей тогожъ воеводства Мстиславского, декрет головный трыбуналный выводу на шляхецтво, привилей его кор. млсти на енералство мне Мартину Киселю даный, квиты поборовые подымъные, поселские, обликгъ на пна Грыгоря Судиловского на шест чверти жыта, на пна Федора Пячъковского на полтрети чверти жита, листъ призънаный от пана Ивана Путилы Павлу Киселю братанку моему даны на копъ двадцать на городъ, который былъ у мене в схованю, справы вечыстые купленные на маетност в селе Кошанех пани Русановское от пана Грыгоря, пна Андрея и пана Миколая Кошанскихъ, обликги тры еежъ пани Русановское на жыда Кадинскаго Аврама Матеевича на копъ семъдесятъ шест копъ грошей литовских, обликгъ пани Евы Глушаниновны Александровое Раковское, што была дала малжонку своему второму пану Зенковичу на запис свой от першого малжонка своего небощыка Алекъсандра Раковского трыста шестдесятъ копъ грошей литовских, процес на пана Самуеля Кликовского о забите малжонка ее пана Раковского и позовъ прызнаный, обликгъ пани Махайловое Орловое на пана Кгорского и на малжонку его на маетност Доброселскую на копъ сто, обликгъ на пана Захарю Зенковича на сто двадцать копъ, што былъ дочце моей далъ, обликги два сестры моее пани Зофии Киселевны Московое Слюнковое на копъ сто двадцат, други обликгъ на пана Михала Петрыжыцкого на копъ шестдесят, реестръ делу ровного вечыстого межы собою разделеного пановъ Останъковичовъ и пановъ Зенъковичовъ маетности Доброселское, которые тые справы в томъ замку Мстиславъском, нетъ ведома, чыли Москва побрала, чыли яко замок згорелъ, огнемъ погорели. Которое тое протестацы своее до сих час до враду не заносилъ с тыхъ прычынъ, за небеспеченством от неприятеля и слушных врадов не было земского, кгродского у во Мстиславли, за спустошенем, а на сес час вжо враду вашей млсти кгродскому Мстиславскому доношу и оповедаю, абы до книгъ кгродских Мстиславских было записано. Што ест записано, с которых и сес выпис под печатю и с подписом руки писарское пну Мартину Киселю ест выдан. Писан у во Мстиславли, за писарства мене Яна Кулака в року теперешнем тисеча шестсот шестдесят осмом, мца марца первого дня пну Мартину Киселю ест выданъ. Писан у во Мстиславли.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ № 1/1417 л. 180.

№ 229—1663 г. Марта 11.

Постановленіе пріятельскаго суда по дѣлу объ утопленіи въ им. Порѣчьи, находившагося въ плѣну москаля Василя Кравца.

Akt. dekretu przyiacielskiego z p. Kałaurem o utopienie moskala.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ третего, мца марца пятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Якубом Кгинвидом Панькевичом, столникомъ и подстаростим Пиньским, от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто панъ Янъ Кглюзицкий, урадник ее млсти пни Кунцевичовое, подкоморыное Пиньское Порецкий декретъ, презъ их млстей панов прыятелей в речы в нем выражоной отправованый до книг кгродских Пиньских ку акътыкованью подал тыми словы писаный:

My przyiaciele, wysadzeni y uproszeni od ieymsci paniey Eufimiey Krystyny Słowinskiey Mikołaiowy Kuncewiczowey, podkomorzyney Pinskiey, na rozsądek o utopienie moskala Wasila Krawca przez urzędnika ieymsci pana Timofeia Kałaura y poddanych ieymsci Porzeckich, obwinionych w ynquisici mianowanych, przed nami na pokaranie, upatruiąc my tedy przyiaciele słusznosc przy sprawiedliwosci swiętey, swiadectwie y dowodach przez tych poddanych ieymsci przed nami pokazanemi, woyta ieymsci pani podkomorzyney Chwesia Zdankowicza, iako pryncypała, na garło wskazuiemy, młynarza Porzeckiego Chwila biciem postronkami, siostre młynarzową dziewkę Parasze, pastucha dwornego Welendeia Borysowicza na urznienie uszy y nosa wskazuiemy, strożom, ktorzy na ten czas we dworze nocni byli biciem postronkami wskazuiemy, a urzędnika ieymsci pani podkomorzyney, pana Timofeia Kałaura, iako w głowach w tey sprawie dołożonego, przy swiadectwie w inquisicy mianowanych osob przed nami, zgadzaiącsię s prawem pospolitym, według artykułu iedenastego w rozdziele trzecim, na pokaranie garłem wskazuiemy. Od ktorego dekretu naszego pan Kałaur iako szlachcic, do sądu głownego Trybunalnego apelował, gdziesmy przyiaciele tey apelacy dopusciwszy, w termin woiewodstwa Brzesckiego y powiatu Pinskiego odsyłamy; a na pokaranie tych winowaycow dzien trzeci składamy. Działosie w Porzeczu, anno tysiąc szescseth szescdziesiąt trzeciego, msca Marca iedenastego dnia. У того декрету подписы рукъ тыми словы: Kazimierz Woyna, pisarz ziemski Pinski, iako proszony od ieymsci pani podkomorzyney na sprawę, Eufemia Słotwinska Kuncewiczowa, podkomorzyna Pinska ręką swą. Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski, Paweł Tur, Stephan Wroblewski ienerał nadworny. Который тотъ декретъ за поданьем его через особу выш менованую до книг кгродских Пиньских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1663 г. № 13015, л. 324 обор.—325.

№ 230—1663 г. Марта 12.

Дѣло объ утопленіи въ имѣніи Порѣчьи москаля Василя, находившагося въ польскомъ плѣну.

Akt inquizycy strony utopienia moskala w Porzeczu.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестсот шестдесят третего, мца марца пятнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панькевичом, столником и подстаростим Пиньским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установле-

нымъ, постановившысе очевисто панъ Ян Кглюзицкий, урадникъ ее млсти пани Кунцевичовое, подкоморыное Пинское Порецкий, инквизыцыю през их млстей пановъ прыятелей в речы в ней выражоную одправованое до книг кгродских Пиньскихъ ку актыкованью подал тыми словы писаная:

Anno tysiąc szescseth szesćdziesiąt trzeciego, msca Marca iedenastego dnia. W sprawie o utopienie moskala Wasila w Porzeczu, od samey ieymsci pani podkomorzyney do maiętnosci iey mci pani podkomorzyney Pinskiey będąc my uproszeni przyiaciele, na podpisach rąk naszych mianowani, na inquisitią obrani anno tysiąc sześćset szesćdziesiąt trzeciego, msca Marca dwunastego dnia. Naprzod straż nocna Marcin Naliwaykowicz powiedział, żeśmy byli na straży nocney w yzbie, gdzie był moskal za strażą naszą, gdzie przyszed pan Kałaur urzędnik nasz z woytem Chwesiem Zdankowiczem do izby w nocy, wzieli moskala, mowiąc mu: idź z nami do młynarza, napiiessie tabaki y gorzałki y poiednamysie z sobą; kazał go nam prowadzić, gdzie przywiodszy ku młynu, wrzucili go do spustu, biiąc go kiiami; moskal palu się trzymał iuż zbity, potym go oderwawszy od pali do wody pod lod wrzucili, skąd wypłynął, pod lodem będąc uciekał ku dworowi, tam że go woyt Chwesko z nami dogonił, a pan Kałaur zboku przypadszy, wzięli moskala y do wody iuż ledwo żywego biiąc go wrzucili y wtopili związanego, a switkę iego białą, albo sierzmięgę, co z siebie zrzucił wypłynąwszy z wody, kazał mi pan Kałaur do domu swego odniesć y iam odniosł, u woyta się prosił moskal y kilka rubli denieh obiecował. Stroża tego bić. Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski. Drugi stroż nocny Wasil Mieszkuc powiedział w też słowa, że nam pan Kałaur moskala kazał utopić. Y tego także bić. Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski. Młynarz Chwil Porzecki toż powiedział, zgadzaiąc się z drugimi, także bić; Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski. Młynarzowa siostra dziewka wyniosła łyk wiązek moskal miał ręce związane y nogi, ktora dziewka rękę moskalowi do nogi prawey przywiązała, a młynarz z woytem trzymali, a potym biiąc w łeb kiiami do wody pod koło wrzucili. Nos urznąć. Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski. Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski. Pastuch dworny Welendii Borysowicz, zgadzaiąc się z drugiemi słowo w słowo powiedział y to przyznawa, że y ia niebozczyka moskala toniącego nasieką w łeb bił za roskazaniem pana Kałaurowym urzędnika naszego. Temu nos urznąć. Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski. Mina Sendiuk stroż tygodniowy powiedział, że pan Kałaur urzędnik nasz wziął moskala we dworze paniey naszey z yzby y kazał go nam prowadzić ku młynowi, ktorego do wody wrzucono, skąd wypłynął związany y uciekał ku dworowi, gdzie pan Kałaur z woitem moskala dogoniwszy do wody pod koło młynowe biiąc go wrzucili i utopili. Bić tego. Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski. Woyt powiedział Chwesko Zdankowicz, żesmy utopili moskala za roskazaniem pana Kałaura urzędnika naszego, wziąwszy go ze dworu ieymsci paniey naszey w Porzeczu, odwiedliśmy go do młyna, wrzucili pod spust, gdzie się moskal ratował y trochę Kałaura za sobą do wody nie wciągnął do wody, y prosił moskal Kałaura, żeby się z ludzmi po rusku poproszczał, zaraz go do wody wrzucono, s pod lodu wybił się związany y uciekał ku dworowi, tamże my z roskazania pana Kałaurowego za tym moskalem gonili do ulicy dworney, a pan Kałaur zboku przeiąwszy, moskala ułapiwszy, do wody nazad odprowadziwszy, nam utopić kazał biiąc, y sam topił. Woyta na garło szubienicą. Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, do tych punctow y swiadectwa podpisuie się Marcin Bonczalski, Stephan Owsinski, Kun-

cewiczowa podkomorzyna Pinska, Paweł Tur. Będący przy ty inquisitiy Stephan Wroblewski ienerał Jkm. woiewodztwa Minskiego ręką swą. Которая то инквизицыя за поданем ее через особу выш менованую до книгъ кгродскихъ Пинскихъ естъ уписана.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1663 г., № 13015 л. 325—26.

№ 231—1663 г. Марта 14.

Заявленіе витебскаго воеводы Владислава Воловича о са. оуправствѣ и незаконныхъ дѣйствіяхъ во время московской войны хоругви поручика Казимира Повилинскаго.

. . . . y soleniter się . . . . woiewoda Witebski na imsci pana Jozepha Zieniewicza pod . . . . rucznika na imsci pana Kazimierza Powilenskiego, chorążego y wszystką kąpanią chorągwie swoiey o to, takowym sposobem, iż gdy z wrodzoney swey ku oyczyznie miłości perseueruiąc statecznie w woyskach Jkm usłudze obeymował tę chorągiew po smierci imsci pana Służki, podskarbiego nadwornego W. X. L., wewsi Kurowiczach, roku tysiąc szescset pięcdziesiąt osmego, miesiąca augusta dwudziestego dziewiątego dnia, tegoż roku msca y dnia, chcąc utraktowac kąpanią, zaprosił do siebie, sprawiwszy godną do uczęstowania onych ucztę, a ichmosc będąc u iegomsci pana woiewody, nie contentuiącsię ochotą y ludzkoscią imsci, iako rotmistrza swego bezwinnie wszytka kąpania z porucznikiem y chorążym swoim, nie respectuiąc na honor imsci, targnelisię y wielkim disgustem imsci nakarmili y sług imsci iako szyrzey insze documenta pokażą, poranili, a mało na tym maiąc, w roku tysiąc szescset szescdziesiątym miesiąca nowembra dziewiątego dnia, gdy woysko obozem pod Mohilewem stało, taż chorągiew y kąpania z chorążym tymże panem Powilinskim, nie maiąc żadney słuszney do imsci pana woiewody, rotmistrza swego przyczyny, pod bokiem nieprzyiacielskim, kiedy Dołhoruki z wielką potęgą s pod Smolenska pod Mohilew przyszedł, swawolnie zbuntowawszysię, rozwinelisię y chorągiew imsci oddali, a tak rozwinowszysię lubo przy rożnych chorągwiach zostawaiąc, w roku tysiąc szescset szescdziesiąt wtorym zesłali na commissyą woyskową do Wilna deputatow swoich chorągwie tey zwinioney to iest pana Talipskiego y pna Alexandra Lisztwanskiego, przy ktorych bytnosci imsc pan woiewoda Witebski za żywota iasnie wielmożnego imsci pana Gosiewskego, podskarbiego y hetmana polnego W. X L., directora na ten czas commissyey, przed ichmosciami pany Trockim y Mscisławskim woiewodami y innemi ichmosciami z koła commissarskiego do rachunkow woyskowych deputowanemi calculowałsię względem teyże chorągwie zwinioney y wolnym zostawszy y u ichmciow panow commissarzow po uczynioney calculatiey expediowawszysię odiachał. Potem roku tysiąc szescset szescdziesiąt trzeciego, po smierci imsci pana podskarbiego na powtorney commissyey z Olity przyiachawszy, iako imsci doszła wiadomosc, niewiem iakim kształtem, w niebytnosci imsci pana woiewody, pan Talipski y pan Lisztwanski deputaci tey chorągwie zwinioney, odnowiwszy tę iuż uczynioną calculatią, ad mala narrata, otrzymali na imsci pana woiewodę Witepskiego niesłuszny decret y wskaz nie małey summy w tym decrecie wyrażoney, mimo assignatie u imsci pana woiewody zaległe, zaczem imsc pan woiewoda, iako o pierszy swoy y sług swoich despekt y onych zranienie, tak o bunt y zwinienie niesłusznie chorągwie pod bokiem nieprzyiacielskim chcąc prawem czynić . . . . tego się nie mogł . . . . commissarzow za niepozwoleniem ichmsciow panow woyskowych sądze . . . . . ich na commissyey. Teraz tedy iako o tę wyżey po-

mienioną zniewagę w Kurowiczach od pana porucznika, chorążego y wszytkiey kąpaniey tey chorągwie imsci potkała w roku wyż pomienionym, tak o zwinienie pod bokiem nieprzyiacielskim tey chorągwie, a osobliwie o otrzymanie przez pana Talipskiego y pana Lisztwanskiego deputatow tey chorągwie zwinioney niesłusznego w niestannym dekretu mimo assignatie imsci dane, chcąc o to imsc pan woiewoda z porucznikiem, chorążym tey chorągwie wyżey pomienioney y wszytką kąpanią, a osobliwie z panem Talipskim y panem Lisztwanskim o otrzymanie niesłusznego na commissyey decretu u należnego sądu prawem czynic, to swoie opowiadanie ku zapisaniu do xiąg urzędowych podał y prosił, aby przyięto y zapisano było. Roku 1663, msca Marca czternastego dnia na urzędzie opowiadano. Hrehory Chominski podstarosci Wilenski.

Proces iasnie wielmożnego imsci pana Władysława Wołowicza, woiewody Witebskiego na iegomsci pana Jozefa Zieniewicza.

Изъ связки докум. Виленск. грод. суда за 1663 г. № 4582 л. 564.

Примѣчаніе: Мѣста, обозначенныя точками, въ подлинникѣ отъ ветхости выкрошились.

№ 232—1663 г. Марта 25.

Заявленіе земянина Тимофея Козуна объ утратѣ документовъ во время Могилевскаго пожара 1663 года.

На враде гсдарском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его мл. пана Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомскаго, Порадиинского державцы будучым.

Załował y soleniter się protestował ziemianin iego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego iegomsc pan Tymofiey Kozun takowym sposobem, iż w roku przeszłym tysiąc szesćset sześćdziesiąt trzecim, msca Marca piętnastego dnia, gdy krol Jegomsć Pan nasz miłosciwy powracaiąc z ziemi nieprzyiacielskiey Moskiewskiey był w miescie Mohilewskim y pod czas bycia iego kr. msci, z nawiedzenia Boskiego te miasto ogniem zgorzałą, a szkatuła żałuiącemu była w schowaniu u ceruliczki Raptunowey, w ktorey szkatule byłą nie małą spraw, rożnych obligow, kwitow woiennych popisowych, poborowych, sprawy wieczystę na maiętnosci rożnę, a mianowicie na maiętnosć Chociłowo, Oborową, Packowszczyznę tak też y na maiętnosć kupno za konsensem Jego msci od iegomści pana Mikołaia Woronca, pisarza ziemskiego Smolenskiego . . .danemi osiadłemi, z młynem s kołem dorocznym, z rzekami, rzeczkami . . .wami ze, wszystkimi przynależnosciami do tey maiętnosci należącemi, w woiewodzstwie Smolenskim leżąca, nazwana Ileykino w stanie Iwankowskim y . . . . w tymże woiewodzstwie na rokach Troieckich sprawy z iego msć panem Jacyną y inszych nie małą spraw, iako y iegomsci pana Jana Ko . . . . w teyże szkatule byli na włok dwie w Tyszczy Małey w moim że schowaniu, o ktorym to na ten czas w tak wielkim to żalu wiedzieć nie mogąc a a zostawuiąc sobie salwę do popraw y tego processu, dał tę żałobę swą do xiąg grodzkich Mscisławskich zapisać, што ест записано.

Року тисеча шестсот шестдесят третим, мсца Марца двадцат пятого дня, на враде оповедано.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1660 года; № 1 1417 л. 3.

№ 238—1663 г. Апрѣля 1.

Жалоба Брестскихъ мѣщанъ юрисдики Брестскаго костела св. Варвары на магистратъ гор. Бреста о притѣсненiяхъ ихъ со стороны послѣдняго и убыткахъ отъ московскихъ плѣнниковъ и польскихъ войскъ.

Proces mieszczan juryzdyki wielmożnego iego msci xiędza Waleryana Stanisława Judyckiego, pisarza W. X. L., na magistrat miasta Jego kr. msci Brzescia.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят третего, мца апрыля первого дня.

На враде кгродскомъ Берестейском, передо мною Iеронимом Казимеромъ Еленьскимъ, хоружимъ и подстаростим Берестейскимъ, żałowali y soleniter się protestowali mieszczanie ulicy Łozeckiey, przysłuchaiące do koscioła swiętey Barbary w Brzesciu, juryzdyki wielmożnego iego msci xiędza Waleriiana Stanisława Judyckiego, pisarza W. X. L., archydiiakona Wilenskiego, Trockiego, Bialskiego, Goniąckiego y swiętey Barbary w Brzesciu proboszcza, plebana Czarnawczyckiego, na ymie Paweł Czarniakowicz woyt tey ulicy, Paweł Panasewicz, Fiedor Leszewicz ławnicy tey juryzdyki y Stefan Tyszewicz mieszczanin imieniem swym y wszystkich mieszczan, na ten czas pod tą juryzdyką mieszkaiących, na sławetnych panow burmistrzow, raycow y wszytkich radnych miasta Jego kr. msci Brzescia, to iest na sławetnych panow Romana Matficiewicza, pana Matyasza Drzierzkowskiego, burmistrzow, pana Michała Markiewicza lantwoyta, na pana Andrzeia Konstanowicza, rayce na ten czas, na pana Jana Lebanowskiego, ławnika, na pana Grygiera Działkowicza y pana Ostafia Pleia, raycow, także y na pana Feliciiana Kazimierza Rapowicza, pisarza lantwoytowskiego y z burmistrzami na ten czas w radzie zostaiącego y na wszystek magistrat miasta Jego kr. mosci Brzescia o to, iż ci panowie radni, będąc iednostayney rady y namowy, a chcąc wniwecz obrocić żałuiących ubogich mieszczan juryzdyki wielmożnego iegomsci xiędza pisarza W. X. L., rożnych dni y miesięcy dostatecznie niżey wyrażonych, iako od wyscia nieprzyiaciela moskala z fortecy Brzesckiey rożne krzywdy y szkody nieznosne, chcąc te juryzdykę całe zagubić, iak by pana nie miała, kwitami częstemi onych obsyłaiąc, pieniądze biorąc, a na swoy pożytek obracaiąc, pod juryzdyką swoią żałobliwych pociągaiąc, gwałtem przymuszaiąc, do więzienia y łancucha sadzaiąc, pod przesąd swoy koniecznie roskazuiąc, czego nigdy nie bywało przed tem y za antecessorow, a nie maiąc na tem dosić, że żałobliwe tak częste krzywdy nieznosne ponosiły od roku tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszego aż do roku teraznieyszego tysiąc szesćset szesćdziesiąt trzeciego, ale gdy w roku przeszłym tysiąc szesćset szesćdziesiąt wtorym, msca Julj dnia piętnastego, gdy poseł moskiewski powracał ze Lwowa Jego kr. mosci pana naszego miłosciwego, ktury poseł prowadził z sobą więzniow moskiewskich, ktore zostawały w więzieniu u Jego kr. mosci pod osmdziesiąt, przy kturym posle y tey moskwie był conuoiem Jegomsć pan Bohdanowicz, sługa wielmożnego iegomsci pana referendarza W. X. L., kturzy przybywszy roku y dnia wysz mianowanego do miasta Jego kr. mosci Brzescia, tedy panowie burmistrzowie z swemi pany radnemi, całe się namowiwszy s tem że iegomscią panem Bohdanowiczem, dawszy kontentacyą panu Bohdanowiczowi, a ukazawszy na żałobliwych mieszczan iegomsci xiędza pisarza W.X.L., gospody rospisawszy na te więznie moskiewskie, kturych oni musieli żałobliwe mieszczanie strawować przez dni trzy, co żałobliwych a ubogich mieszczan juryzdyki wysz pomienioney strawunek iako y w ogrodach, w domach żałuiących szkody poczynioney na złotych sto dwadziescia łetko rachuiąc, a to wszytko za spolną radą panow burmistrzow y radnych wysz mianowanych chcąc żałobliwych całe zgubić y w niwecz obrocić, na żałobliwych nasłali,

a mało ieszcze na tem maiąc w temże roku tysiąc szesćset szescdziesiąt wtorym, msca Nowembra osmego dnia, gdy przyszła chorągiew Węgierska Jego krolewskiey mosci rotmistrzowstwa iegomsci pana Bogusławskiego, ktura nie zostawała w związku, y gdy przeyść chciał przez miasto Brzesć, tedy panowie burmistrzowie iednostayney rady będąc z sobą, uprosiwszy sobie ichmosciow panow załog związkowych z woyska Litewskiego, na ten czas w economiey Kobrynskiey stoiących u iegomsci pana substituta w Kobryniu będącego, sami wzwod podniosszy na rzece Muchawcu, nie przepuszczaiąc umyslnie, aby ta chorągiew ubogich mieszczan juryzdyki wysz pomienioney w niwecz obrociła, gdzie za powodem panow radnych wszystko sie stało, gdyż przez całe trzy dni w żałobliwey ulicy stoiąc ta chorągiew iegomsci pana Bogusławskiego na złotych dwiescie oprocz chałup dwoch rozebrawszy zpalili, kture chałupy obiedwie warte były złotych szescdziesiąt, a to wszytko za powodem panow radnych żałobliwe tak nieznosne poniesli, gdyż ieszcze na tym mało maiąc, a umysłowi swemu chcąc dosić uczynić, nie tylko to co nasyłali na żałobliwych mieszczan panow żołnierzow, ale sami gwałtem w roku tysiąc szesćset szesćdziesiąt trzecim, msca February dnia dziesiątego, żałobliwym, ktore pobudowali byli pod czas wody wielkiey na wiosne do mostu przechodzić kładki swym kosztem, ktore drzewo żałobliwych kosztowało złotych trzydziesci, tedy panowie burmistrzowie gwałtem na swoy most żałobliwym te drzewo zabrali, do kturego mostu żałobliwi mieszczanie nie należeli y nie należą, tak też donatiwę, kturą żałobliwi dać musieli do panow burmistrzow, nie maiąc żadnego kupca pod juryzdyką iegomsci xiędza pisarza W. X. Lit., gotowych pieniędzy złotych trzydziesci a na sustament dla tegoż deputata, ktory brał te donatiwę w temże roku tysiąc szesćset szesćdziesiąt trzecim, na chorągiew iasnie oswieconego xiążęcia iegomsci pana Wilenskiego wydali do panow burmistrzow drugie złotych trzydziescie, o co wszystko żałobliwy woyt y mieszczanie juryzdyki wielmożnego iegomsci xiędza pisarza W.X.L. chcąc z wysz sławetnemi burmistrzami y raycami prawnie u należnego sądu agere, dali te swą żałosną protestacyą do xiąg grodzkich Brzeskich zapisać, што есть записано.

Изъ актовой книги Брестскаго грод. суда за 1663 г. № 7083 л. 346.

№ 234—1663 г. Мая 4.

Заявленіе пробоща Виленскаго и Герамонскаго, бискупа — номината Смоленскаго, кс. Казимира Паца о притѣсненіяхъ и убыткахъ со стороны полковника Самуила Дерналовича, съ подробностями о пребываніи въ Московскомъ плѣну.

Żałował y obciążliwie w niemałey krzywdzie opowiadał w Bodze przewielebny iegom. xiądz Kazimierz Pac, nominat biskupstwa Smolenskiego, proboscz Wilenski y Gieranonski na pana Samuela Dernałowicza, bywszego pułkownika Cara Moskiewskiego o to y takowym sposobom: Gdy po wzięciu pod czas potrzeby Miadzielskiey iegom. xdza nominata Smolenskiego wespoł z rodzonym iegom. iegom. panem Heronimem Pacem, woiewodzicem Trockim, do stolicy Moskiewskiey zaprowadzieni byli, gdzie y pan Dernałowicz oddaiąc całe poddanstwo wiarołomnemu nieprzyiacielowi temuż Caru Moskiewskiemu, do stolice dobrowolnie, udaiąc ichmsciow przed Carem za głownych nieprzyiacioł, przyiachał, o czym ichmosc, iako będąc w więzieniu, nie wiedzieli y gdy za karaułą moskiewską do gospody tego pana Dernałowicza, nie rozumieiąc ponim, aby wprzod Boga, wiary y sumienia swego odstąpiwszy, na ichmsciow takowego iętrzył tyrana, o użyczenie na oblig summy do wyscia z więzienia upraszali, iakoż idąc zapamiętałym fortelem swoim,

wziąwszy goły s podpisem ręki iegom. y pieczętarzow do niego uproszonych oblig, z przykro omierzłey ludziom y swiatu nienawisci, uczyniwszy na pomienioną karaułę furyą, obiecuiąc o to do przykazu dac wiedziec, yz ichm. do gospody przysc pozwolono, za prętkim z musu nieprzyiacielskiego odeysciem, iako pndzy y namnieyszey rzeczy nie dał, tak y ten oblig u siebie niesłusznie, nienależnie, fortelnie zatrzymał y przez nieuważną przed tym nieprzyiacielem na ichm. powiesć swoią wiele w tym więzieniu będącym zaszkodził, y gdyby nie takowe iego pana Dernałowicza złe udanie, za pomocą Pana Naywyszego a za staraniem w oyczyznie Rzeczy pospolitey życzliwych przyiacioł swych, nie bywaiąc w odległych tey ziemi kraiach w horodzie Kazani, pewnie by do oyczystych prog panstwa krola iegom. Polskiego zdrowo wespoł y z rodzonym swym powrocili; y nie dosc y na tym on pan Dernałowicz maiąc, a nie ustawaiąc w przedsie zapamiętałym umysle swoim, powrociwszy z stolice nazad w powiat Oszmianski, żadnego z pozostałych imsci xiędza nominata Smolenskiego sług nie dopusciwszy w zawiadywaniu miec maiętnosci Męczeniat, sam oną cale iako pod nieprzyiacielem będącą, nie folguiąc kosciołowi Bożemu należącym dobram za wieczyste, sposobem nieprzyiacielskim obiąwszy one trzymał y wszelakich zażywaiąc pożytkow, iako z zasianego osmiudziesiąt beczek zboża, wszytką krescentią, tak czynsze y wszelkie prowenta s tey maiętnosci przychodzące na się obrocił y one iako tego imsc xiądz nominat Smolenski za przybyciem sam tylko ieden z rąk nieprzyiacielskich a za zwerificowaniem w tey maiętnosci doskonałym w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiątym trzecim, msca Marca dziewiętnastego dnia, od ciuuna, także ziemian, woyta, ławnikow y poddanych tey maiętnosci Męczeniat ma pewną wiadomosc, to iest od ciuuna Macwieia Ananicza, woyta Siemiona Żuka, ławnikow Hryszka y Jakuba Michniczow, ziemian Jana Lipnickiego, yż w spaleniu za roskazaniem y złoscią samego p. Dernałowicza, w spaleniu folwarku Zacharzewszczyzny, do Męczeniat należącego y w zabraniu rożnego zboża, czynszow, bydle rogatym y nie rogatym, w zbożu w swirnie zsypanym więcey niż na dwa tysiąca pięcset szescdziesiąt osm złotych zkorzystał, y spalił, osobliwie w tym folwarku poddanych tey maiętnosci zboże w swirnach na dwa tysiące złotych będącego spalił, iako szyrzey na osobliwym regestrze wyda rzecz opisana iest, o ktore tak fortelne wzięcie obligu iako o niesłuszne przed moskwą udawanie, tak też o zabranie niemałey intraty y spustoszenie maiętnosci chcąc z nim panem Dernałowiczem, iako nie osiadłym, u każdego sądu y prawa prawnie mowić y tego się wszytkiego na nim dochodzić, ten proces do xięg urzędowych podaie, который ест прынятъ и записанъ.

Roku 1663, msca Maia czwartego dnia na urzędzie opowiadano. Hrehory Chominski podstarosci Wilenski.

Изъ связки докум, Вилен. грод. суда за 1663 г. № 4582 л. 731.

№ 235—1663 г. Мая 28.

Квитъ вознаго съ описаніемъ внѣшняго состоянія имѣній и деревень земянъ Мстиславскаго повѣта Козловскихъ, въ какомъ они оказались послѣ возвращенія означеннаго повѣта въ польскія руки.

На враде гсдрском кгродском Мстиславском передо мною Яном Кулаком наместником Мстиславским от ясне велможъного его млсти пна Миколая Валерияна с Тexaновъца Техановецкого воеводы, старосты и войта Мстиславъского Радомского Порадъницкого державцы ставъшы очевисто енерал его кор. млсти воеводства Мстиславского

Мартин Кисел квит свой интромисейный в тые слова писаный ку записанъю до книг призъналъ.

Я Мартин Кисель, енерал его кор. млсти дворный воеводства Мстиславского, сознаваю то сим квитом моим интромисейным, иж року тепер идучого тисеча шестсот шестдесят третем, мца Мая двадцат треттего дня, будучы мне енералу ужытому от земянъ его кор. млсти воеводства Мстиславского, от пна Яна Козловского, толко възлядом старшенства малженскаго, а от пни Юстыны Кривоносовны, яко самое акторки, на справу нижей менованую, а так я енерал, маючы при собе стороною трох шляхтичов, пна Казимера Яблоновского а пна Стефана Павловского и пна Андрея Левертовского, с которою стороною и з самыми акторами, яко по руине и завоеваных, а тепер за ласкою Божою и через войско его кор. млсти пна нашого млстивого алиберовано воеводство нашо Мстиславское, хотечи до (по)сесыи прийти а обнят собе належачие маетности вечистые и заставные и спадковым правом належачое, тут у воеводстве Мстиславскомъ лежачих и хотечи се доведат при обнятю в посесыю и держане, што от огня и меча неприятелского зостало, наперод прыбывшы до маетности села Будугощы, Служней, Кривоносовщыны, там жадного будынку не зостали, усе попалено, толко сад и ворота вереи, яко Василей Кривонос спокойне перед войною держал и по брати своей рожоных Миколаю и Семену маетност их спалена, тую обнявшы при мне енерале и стороне моей, держачими зоставши, ехали до села Конъдратовъского на объняте маетности, которая маетност была зоставлена небожчику стрыю его по Миколаю Кривоносу от Алексея (*пропускъ*) нивы чотыри спалое родичу ее Василю Кривоносу, а тых чотырох нив нихто не боронил и они через мене енерала и сторону шляхту в посесыю свою обняли, а потом ехали до тракту Кричевского за Сожомъ до маетности зоставноеназваное Боровое, тамже нашли подданых на име Федора, Ивана, Кондрата, Панкрата Лущыков, а будынков ниякях, яко по руине Московской, толко одну землянку, в котором Боровомъ через колко дней будучы, у тых подданых и в ынтромисыю вошодши, водлуг права собе належачого и до держаня давного спокойного держачою акторкою пни Козловская зо всими од мала до велика приналежностями и пожитками так з огородов, селидбъ и кгрунтов розробъленых, з лесу, бору и дерева бортного, зо пчолами и даню медовою, з гоны бобровыми, зверинными вшелякими пташими и рыбными в реках, речках, озерах и затоках, зо всими на все; я енерал стороною моею пыталомсе в околичных суседей и оповедалом о том спустошеню неприятелским мне енерала и стороною при мне будучою пан Козловский и з малжонкою ужили для обнятя в посесыю и нихто не боронил и тому заяханю в держане не пречил и не бороненем ни от кого за обнятемъ при мне енерале и стороне шляхте будучой в ынтромисыю держачими пан Козловъский з малжонъкою зостали, а я енерал, штомъ ено виделъ и слышал, все в сес квит мой интромисыйный списавши, з моею печатю и с подписом руки моее, также под печатми стороны моее при мне будучое далом ку записаню до книг кгродских Мстиславъскихъ. Писанъ року, мсца и дня вышъ писаного. У того квиту реляцийного интромисийного подпис руки енералское подписано тыми словы: Мартин Кисел енерал его кор. млсти дворный рукою.

Который тот квит реляцыйный интромисыйный за признанем енералским до книг кгродских Мстиславских ест уписанъ.

Roku 1663 msca iunij wtorego dnia stawszy oczewisto ienerał ten kwit intrommissyny przyznał. Jan Kułak namiestnik Mscisławski.

Изъ акт. кн. Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 13.

№ 236—1663 г. Мая 30.

Жалоба земянки Кристины Воловичъ на земянина Константина Шишку объ обидахъ во время владѣнія Московскаго правительства Браславскимъ повѣтомъ

Opowiadała y żałowała ieymosć pani Krystyna Czapska Mikołaiowa Wołłowiczowa, ziemianka Jego kr. msci powiatu Brasławskiego, na ten czas na wdowim stołku zostawaiąca y ponowiaiąc proces zeszłego s tego swiata godney pamięci iegomsci pana Mikołaia Wołłowicza, pana małżonka swego, do xiąg grodzkich Brasławskich na iegomosci pana Konstantego Szyszkę w roku przeszłym tysiąc szesćset szesćdziesiat pierwszym, msca augusta piętnastego dnia doniesionego, w niemałey krzywdzie poddanych swoich w ymieniu Zeynowie, w powiecie Brasławskim będących, na iegomosci pana Konstantego Szyszkę y małżonkę iegomosci, ieymosć panią Helene Mirską Szysczyną o tem y takowym sposobem, iż pomieniony pan Konstanty Szyszka od niemałego czasu, pod czas mieszkania nieprzyiaciela moskwicina w kraiu y w powiecie Brasławskim, ktorzy szlachtę naieżdżaiąc poddanych rożnych szlacheckich rabowali, co się im podobało brali y w niwecz obracali, iakoż roku przeszłego tysiąc szesćset pięcdziesiąt dziewiątego miesiąca Lutego dwudziestego dnia, Moskwa maiąc znaiomosć s panem Szyszką y u niego w dobry sposob, iako poddani Żeynowscy dawali sprawę nieboszczykowi panu małżonkowi ieymosci, bywaiąc, pomienionego dnia Moskwy kilkanascie koni, snać na zmowie z iegomoscią panem Szyszką będąc, naiachawszy na wieś Żeynowską ieymosci pani Wołowiczowey należącą, nazwaną Szawlany, koni osmioro rożney szersci, ktore kosztowali ceną niżey wyrażoną w tey wsi zwysz mianowaney u poddanych tamecznych, mianowicie u Kondrata Hawryłowicza klacze, ktora kosztowała kop piętnascie groszy litewskich, u Waska Hryszkiewicza klacze, ktora kosztowała kop dwadziescia, u Ilinicza Knasiewicza konia, ktory kosztował kop szesć, u innych poddanych w tey że wsi mieszkaiących, koni pięcioro, ktore głowa w głowe kosztowali po złotych trzydziestu, zabrawszy, sami dali nie iadąc, nazad do iegomosci pana Szyszki do dworu iegomosci nazwanego Ukla, w bliskim sąsiedzstwie z ychmosciami w powiecie Brasławskim leżącego powrocili, y iako dano nieboszczykowi panu małżonkowi ieymsci sprawe, samego pana Szyszkę w tem dworze zastawszy, klaczy y konie u pana Szyszki nie wiedzieć iakim sposobem y kształtem zostawili, a sami od iegomcsci pana Szyszki, iako iemu znaiomi, odiachali, ktore konie y do tych czas przy panu Szysce zostawali y zostaią, a że za częstokrotnym upominaniem przez nieboszczyka iegomosci pana Mikołaia Wołłowicza, pana małżonka ieymosci, u pana Szyszki tych koni nieboszczyk pan małżonek ieymosci odyskać ani też za inszemi większemi sprawami swemi w Trybunale będącemi do prawa iegomosci pana Szyszke pociągnąć nie mogł y sam s tego swiata smiercią zszedł, pokt orego smierci iegomsć pan Szyszka mało na tem maiąc, co konie poddanych ichmosci przy sobie zatrzymał, ale pod ten czas frasunku ieymosci, iako wdowie, trudnosć zadaiąc, chcąc się s tego pierwszego obżałowanią swego wywynąc, pod niebytnosć ieymosci pani Wołłowiczowey w tey maiętnosci Żeynowie, ktora od początku Trybunału w Wilnie w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt trzecim spraw swoich po nieboszczyku panu małżonku swoim pozostałych pilnuiąc mieszka, a na ostatek y w tey maiętnosci Żeynowie po zesciu s tego swiata iegomosci pana Mikołaia Wołłowicza, pana małżonka swego, nie bywała y nie mieszkała, smiał y ważył się iako ieymosci tu w Wilnie wiadomosć doszła, następuiąc na sirocki wdowi stan y honor ieymosci s panią małżonką swoią targnąc y pozew uszczypliwy do teraznieyszego Trybunału Wilenskiego po ieymosć wyniesć, iakoby ieymosć sama poddanym

swoim Zeynowskim na wszytkie iakieś licha y złe uczynki pozwalać y onym po drogach rozbiiać roskazować miała, czego iż nigdy nie czyniła ani poddanym swoim takich dzieł, iako pan Szyszka mieni, czynić nieroskazowała, maiąc w tem ieymosć wielką od pana Szyszki krzywdę y pomowę, iako o pierwszę krzywdę poddanych swoich, tak o teraznieysze targnienie na honor ieymosci o winy prawne y o exces za przymowki w pozwie wyrażone, chcąc ieymosć u sądu należnego z iegomoscią panem Szyszką y o wszytkie swoie szkody prawnie mowić, to opowiadanie swoie ku zapisaniu do ksiąg urzędowych podała y prosiła, aby przyięte y zapisane było, што естъ записано.

Roku tysiąc szescset szescdziesiąt trzeciego, msca Maia trzydziestego dnia, na urzędzie opowiadano. Hrehory Chominski podstarosci Wilenski.

Изъ связки докум. Вилен. грод. суда за 1663 годъ, № 4582, л. 861.

№ 237—1663 г. Іюня 6.

Заявленіе земянина Мстиславскаго воеводства Давида Загалинскаго объ убыткахъ и утратѣ фамильныхъ документовъ при взятіи г. Мстиславля московскими войсками.

Junij 6 dnia.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднпцкого державцы установленым будучым.

Ziemianin J.k. msci wdstwa Mscisławskiego, pan Dawyd Zahalinski manifestatią swoią zanosząc, opwiadał: Gdy nieprzyiaciel Moskiewski po złamaniu pokoiu wiecznego na Białoruskie następował kraie, w ten czas rodzic żałuiącego pan Stephan Zahalinski, chcąc ochronić zdrowie y substantią swoią, tak z maiętnoscią swoią ruchomą, iako y z sprawami zwiozł się był do zamku Mscisławskiego. Zatym kniaź Trubecki w roku tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym, podstąpiwszy z wielką potęgą woysk Moskiewskich, zamek Mscisławski szturmem dobywszy, szlachtę y lud pospolity iednych wyciął, drugich w płon zabrał, maiętnosci wszystkie do zamku sprowadzone rozszarpał, tamże y sprawy żałuiącemu należące nie wiedzieć ieżeli rozszarpano, abo ogniem spalono, czyli też przez kogo wcale wzięte, a te sprawy, iako ych mogł przypomnieć, mianowicie te byli: przywiley kniazia Mscisławskiego, dany przodkowi żałuiącego na sioło Cimoszkowo, w woiewodstwie Mscisławskim leżące, prawo wieczysto kupne na maiętnosć Cimonowo, w woewodstwie Mscisławskim leżącą, od pana Borysa Kuczuka dane y w ziemstwie Mscisławskim przyznane, list dzielczy tey kupney maiętnosci Cimonowa między panem Stephanem Zahalinskim rodzicem żałuiącego, a stryami tegoż żałuiącego pany Pawłem, Janem, Wincentym, drugim Janem, Theodorem y Piotrem Zahalinskimi, list drugi dzielczy paniey Krystyny Kuczukowny Stephanowey Zahalinskiey, rodzicielki załuiącego z siostrą iey rodzoną panią Katarzyną Kuczukowną Heliaszową Zukowską maiętnosci ych oyczystey wieczystey, ym tylko dwom po rodzicach należącey, nazwanych Cimonowa, Zabyczan y Ratobyla, w woiewodstwie Mscisławskim, w trakcie Krzyczewskim leżących, oblig od pana Heliasza Żukowskiego y paniey Katarzyny Kuczukowny Heliaszowey Żukowskiey małżąkow na wrocenie pożyczonych pereł kop czterech, koralow kop trzech y łancuszka srebrnego, rodzicowi żałuiącego dany y innych spraw, obligow nie mało także w Mscisławiu pogineło, ktorych nie mogąc doskonale pamiętać, do przypomnienia onych wolną tey protestatij zachowawszy melioratią, na ten czas do xiąg grodzkich Mscisławskich dał zapisać, што ест записано.

Proces Kuczukow y zginienie spraw. Roku 1663 msca Junij 6 dnia opowiadano. M. Kozioł namiestnik.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ. № 1/1417 л. 16.

№ 238—1663 г. Іюня 7.

Заявленіе земянки Барбары Запольской, урожденной Дудзицкой, объ истребленіи фамильныхъ документовъ и убыткахъ при взятіи г. Кричева Московскими войсками.

1663 Junij 7 dnia.

Жаловала и оповедала земянка его кор. млсти воеводства Мстиславского, ей млст. пани Барбара Дудзицкая Грыгоревая Заполская, поворотившысе з выкгнаня в тутейшые краи Белоруские до домов своих, о том и таковым способом, иж року ᴬχ (1600) петдесят четвертого, кгды непрыятель вероломный Москвитин з розных сторон з немалою потугою людей на панство его кор. млсти Полское и Литовское наступовал, на тот час брат рожоный жалуючые пан Михал Дудзицкий, уносечы здорове свое зо всею маетностею своею рухомою и зъ справами розными до замку Крычевского спровадился, тамже в том року, яко се вышей поменило, кгды под тот замокъ непрыятел подступил, шляхта и мещане в том замку будучые тому непрыятелеви поддалисе, где зараз потом зданю, снат за уданем людей злосливыхъ, тот неприятел Москвитин брата рожоного жалуючые, мимо иншых людей в том замку будучых, до везеня узявшы, сполне з другими вязнями на Москву запровадил, в котором везеню брат жалуючое панъ Дудзинский час не малый будучы, з сего света смертю зшол, а маетност его и справы, которые нижей вспомнются, у том замку Крычевским в схованю зоставали, и потом по взятю его на другий год, то ест року ᴬχ (1600) петдесят пятом, снат чыли з допущеня Божого, чыли з злости людское тот замок Крычевский огнем згорел, так маетност брата жалуючое, в том замку Крычевском будучая, яко и справы вси од мала до велика его огнем погорели, чыли кому до рукъ досталисе, меновите справы розные на маетност названую Рат. . . в тракте Крычевском будучую, при Кустинковичахъ лежачую, служачые, прывилей его млсти светобливой памети Жыкгимонта Августа домовству панов Гудзицкик належачые декреты . . . . . ские и комисарские, трибуналские, земские и кгродские в розных справах и з розными людми, квиты поборовые, подымные и поселские, записы розные од розныхъ особъ даные, а меновите запис од пана Грыгоря Заполского малъжонка ей млсти . . . . Костюшъковичахъ на волоку земли, о которых яко белая голова и вспомнет не могла, то все в том замку Крычевском на тот час погинуло, што жалуючой пани Заполской и потомству брата ее абы у прышлый час не шкодзило, сее оповедане до книгъ заносит.

Roku ᴬχᶍᴦ (1663 iunia 7 dnia) мца юля ᴇɪ (15) дня, на враде оповедано. Кулакъ наместник.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 20.

№ 239—1663 г. Іюня 10.

Заявленіе земянъ Козловскихъ объ истребленіи фамильныхъ документовъ и убыткахъ при взятіи г. Мстиславля Московскими войсками.

1663 roku, Junij 10 dnia.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником и лентвойтем Мстиславским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валериана с Техановца Тохановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадницкого

державцы будучым, жаловал и соленитер протестовал земенин гдрский воеводства Мстиславского пан Ян Козловский, толко воглядом старшенства малженского, а пани Юстына Кривоносовна Яновая Козловская, акторка справы нижей выражоной, таковым способомъ, ижъ што в року минулом тысеча шестсотъ петдесят четвертом, мсца июля двадцат четвертого дня, кгды неприятел Москвитин Трубецкий подступовал под Мстиславъ, тогды жалуючая зъ слугами, людми и з отцем своим зошлым паном Василем Кривоносом от Москвы зо всею маетностю рухомою, спратом домовым и зо всими справамы до замкку Мстиславского прибегли, в котором замку тот неприятел заграничный шляхту и все посполство облегшы, а потом штурмом добывшы, людей инных высекъ, а иных в полон забрал, маетност всю розшарпал и справы все там будучые жалуючое нет ведома ежели забрал в целе, або розшарпалъ, чыли тежъ огнем спалил, а меновите которые собе припомнетъ могла, тые были: привилей князя Мстиславского на имене названое Служная Будогощъ и потвержене на туюж маетност королевское Кривоносу, продку жалуючой наданое, други привилей от тогожъ князя Мстиславского на пляцъ в месте Мстиславском, ведле брамы Троецкой лежачый, томужъ продку моему Кривоносу наданый и потвержене королевское, лист делчый з паном Яном Слюнкою маетности названое Служъняя Будогощъ, вывод шляхецства з Громницъ и декрет в той справе трибуналный, лист запис от пана Александра Толпыги на волоку кгрунту в селе Кондратовском в часты его даный, которым листом тую волоку у сороку копах родичу жалуючой заставил и на рокох во Мстиславли признал, декретъ земский Мстиславский з его млстю паном Петром Каминским о утечене (подданого) жалуючой, на пляц во Мстиславли мешкаючого, на име Василя . . . . сыновъ его Ивана и Феска Кривоносенковъ до Каменск . . . . ности его млсти пана Каменского и за тым декретом выдане помененых подданых, чого и реляция енералская при тых же справах была, лист запис . . . малжонка жалуючой зошлого пана Яна Кузина на половицу маетности и с половицою двора в селе Оборовой, за рекою Сожомъ у воеводстве Мстиславском, в тракте Кричевском лежачой, заставным правом у трохсот копах даны и на рокох во Мстиславли признаны, квиты поборовые, подымные и поселские и инших справъ, декретовъ головных трибуналных, земских, кгродских з розными особами в розных акциах урощоные, обликги и квитаци не мало, которых на сес час припомнет не могла, в том же часе погинуло, о которых помененых справах за вакованем урадовъ так кгродского яко и земского Мстиславских и в инших близших воеводствах, а до того за войною не маючи где оповедет, на сес час за заложенем книг кгродских Мстиславских просили, абы сие их оповедане до книг принято было и записано, што ест записано.

1663 Junia 10 dnia.

Року ҂ахѯг. (1663), мца июня десятого дня оповедано.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 22.

№ 240—1663 г. Іюня 13.

Донесеніе вознаго о вводѣ жены Криштофа Цѣхановецкаго, княжны Антонелли Друцкой-Горской во владѣніе ея наслѣдственными имѣніями и деревнями въ Мстиславскомъ воеводствѣ, съ описаніемъ ихъ состоянія послѣ Московской войны.

Junij 13 dnia 1663.

На враде гдрском кгродскомъ Мстиславском, передо мною Яном Кулакомъ, наместником и лантвойтомъ Мстислав-

ским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валериана с Тахановца Тахановецкого, воеводы и старосты Мстиславского, Радомского, Порадницкого державцы будучым, ставши очевисто его кор. млсти дворный воеводства Мстиславского Ян Скугор сознане свое на квите инътромисийным ку записаню до книг кгродских Мстиславъских подал и призналъ в тые слова писаный.

Ja Jan Skuhor ienerał . . . . skiego zeznawam tym . . . . nieyszego tysiąc sześćset . . . . dwunastego dnia będąc . . . . y dozore iasnie wielmożney xżny Antonelli Druckiey Horskiey Krzysztophowey Ciechanowieckiey, woiewodziney Minskiey, od Jasnie w. pana Stephana Adamowicza, zesłanego od imsci s kraiow Litewskich, ktora od początku inkursyey Moskiewskiey dotond w Litwie na wygnaniu zostaie, a teraz po rekuperowaniu . . . . . Moskiewskich przez woysko litewskie woiewodstwa Mscisławskiego ten sługa ieymsci iest dla obiencia maiętnosci ieymsci zesłany w woiewodstwie Mscisławskim leżących wieczystych, to iest włosci Packowskiey y Koszanskiey także dzierżawy Poradninskiey Chosławicz, Michałowska y Rozanowa także y zastawy wsi Nieskowki od pana Galenskiego y inych przynależnosci, a tak ia ienerał maiąc na ten czas przy sobie strone szlachte trzech, pana Daniela Puciate Rusinowskiego, pana Mikołaia Dederke Turowskiego, pana Jana Małkowicza Sutockiego tego dnia z iegomscią panem Adamowiczem przyiechaliśmy na popielisko, gdzie dwor Packowski stał, naliezlismy pusto, a przy cerkwi we wsi Rylyncach pod Packowem y we wsi Packowie naliezlismy woyta Iwana Dziunię, ktorego pytałem, czyie przed woyno byli, tedy do niego nie mało mużow zgromadziwszy się, ta włosć Packowska y Koszanska, iako wieczyste ze wszytkiemi przynależnosciami, powiedzieli, należy knehini ieymsci pani woiewodziney Minskiey, iako przed woyno tak y teraz poddani iesteśmy, a stamtont tegoż roku, miesiąca Juni trzynastego dnia, przyiechalismy do wsi Michałowska y do Rożewa poddanych tamże y woyta s Chosławicz znalezlismy . . . . imsci należonce . . . . ałżąnkiem swym iegom . . . . ieymsci należy, tegoż dnia przyiechalismy do dzierżawy Poradnina, nalezliśmy woyta Iwana Konacha przy nim kilka mużow y tych gdym pytał ia ienerał, powiedzieli, że my iesteśmy przed woyno iako y teraz po woynie Moskiewskiey ieymsci pani woiewodziney Minskiey, a do inych wsi y przysiołkow nie iachaliśmy wzglendem wieczystych, ten Iwan Dziunia woyt y iegom. pan Adamowicz iachać nie potrzebowali, a do wsi Niezkowki dnia cztyrnastego miesiąca Juny, roku wysz mianowanego wsi zastawney od pana Golenskiego przyiechaliśmy, nalezliśmy woyta Waska Kozareza, ten powiedział z drugiemi poddanemi, żeśmy poddani zastawni ieymsci iesteśmy, ktorego obiencia tych maiętnosci wieczystych, iako dożywotnych placow w miescie Mscisławskim, osobliwie dzierżawy Poradnina nikt iegomsci panu Adamowiczowi nie bronił, ktory dzierżącym imieniem ieym. pani woiewodziney Minskiey iako pani swey został do przybycia samey ieymsci, i na to ia ienerał dałem ten kwit moy intromisyiny pod pieczencio s podpisem renki mey tak też pod pieczenciami strony szlachty ku zapisaniu do xiąg grodzkich Mscisławskich. Pisan roku, miesiąca y dnia wyż pisanego. Янъ Скигор енерал его кор. млсти дворный, рука власна.

1663 Junia 15 dnia.

Року ахѯг (1663) мца юня . . . . дня ставшы очевисто енералъ Янъ Скугоръ сес квит свой на враде признал инътромисийны, Янъ Кулакъ намесгник Мстиславъский.

Изъ актовой книги Мстиславского уѣздного (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1417 л. 27.

Примѣчание: Точками обозачены мѣсты выкрошившiяся.

№ 241—1663 г. Іюня 15.

Протестъ Упитскаго подкоморія Андрея Курпскаго Ярославскаго на земянъ Вержбовскихъ противъ занесеннаго въ Виленскій гродскій судъ обвиненія въ наѣздѣ на им. послѣднихъ—Гедройти и грабежѣ.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятъ третего, мца июня пятнадцатого дня.

На вряде гдарскомъ кгродскомъ Виленскомъ, передо мъною Яномъ Огинским, маршалкомъ Волъковыскимъ, подвоеводзымъ Виленъскимъ, żałował y soleniter protestował iegomosć pan Andrzey Kurpski Jarosławski, podkomorzy powiatu Upitskiego, sam od siebie y imieniem małżonki swey, ieymsci paniey Cecily xiężny Giedroyciowny Kurpskiey, podkomorzyney Upitskiey na pana Jana Wierzbowskiego y żone iego panią Zophiią Biesiekirską, wziąwszy wiadomosć s położonego sobie pozwu grodzkiego Wilenskiego na roczki przyszłe Julowe w roku teraznieyszym tysiąc szesćset szescdziesiąt trzecim sądzić przypadaiące, przez ienerała powiatu Wiłkomirskiego Wacława Łasiewicza, w maiętnosci Giedroyciach, woiewodstwie Wilenskim leżącey podanego o to y takowy iakoby stały uczynek, w rzeczy samey nigdy nie byłey, ale zmysloney, potwarney przez tego pana Jana Wierzbowskiego y żony iego Zophij Biesiekirskiey Wierzbowskiey w tym pozwie opisaney, iakoby rzeczy stałey, mieniąc o tym, iż w roku przeszłym tysiąc szescset piendziesiąt siodmym, msca Julia dwudziestego czwartego, dnia pod czas nieprzyiaciela wiarołomnego moskala zawoiowania W.X.Lit. y od tegoż moskala Cara zostawionego na fortecy Wilenskiey za woiewode Michała Szachowskiego moskwicina, na ten czas będącego, iakoby iegomosć pan Andrzey Kurpski Jarosławski, na on czas podczaszy Wiłkomirski, a teraznieyszy podkomorzy Upitski z ieymscią panią małżonką swoią wyszey pisaną, iakoby wykonywaiąc przeciwo temu Wierzbowskiemu przed się wzięty zamysł swoy y poiechawszy do tego pomienionego Szachowskiego, woiewody Wilenskiego moskala iakoby czyniąc iawne zdrade przeciwo iego kr. mosci y Rzptey, zmowiwszy się s tym woiewodą moskałem, iako nieprzyiacielem, a udawszy tego Wierzbowskiego, że on woysku iego kr. msci przeciwo temu nieprzyiacielowi moskalu służy, iakoby uprosiwszy moskiewskich żołnierzow ieznych y pieszych, ludu człowieka piendziesiąt y ieszcze iakoby do tey moskwy przydawszy urzędnika swego, sług, czeladzi, przy tym zebrawszy boiar poddanych maiętnosci Giedroyckiey ludu do sta człowieka, strzelbą, armatno, z rożnym orężem do boiu nalieżącym, tego roku, msca y dnia zwysz pisanego iakoby z wolą, wiadomoscią, roskazaniem y posłaniem żałobliwych iegomosci pana Kurpskiego y samey ieymsci, ta moskwa s tymi przydanymi sługami, boiarami y poddanymi Giedroyckiemi, naiachawszy mocno gwałtownie na mieszkanie, gospode tego Wierzbowskiego y żony iego, na dom boiarzyna włosci Maliatskiey, do biskupstwa Wilenskiego nalieżącego, woiewodstwie Wilenskim lieżącego, na imie Piotra Błusiunca y tam ten urzędnik zostawszy iego tego Wierzbowskiego w tym domu w gospodzie, gdzie ten Wierzbowski jakoby tylko co s pod chorągwi swey iego msci pana Mikołaia Kopcia, rotmistrza, do tego mieszkania żony swey przyiachał, tamże ten urzędnik Jan Wysocki iakoby s tym wszytkim ludem ostąpiwszy te mieszkanie, dom, gospode, iakoby uczyniwszy okrzyk y wpadszy do izby samego tego Wierzbowskiego, wziąwszy y powrozami mocno ręce nazad skrzępowawszy, a potym iakoby do kleci y do inszego mieszkania iego, gdzie złożenie było rzeczy ruchomych, iakoby obuchami poodbiiawszy skrzynie, szkatuły s pieniędzmi gotowemi, ze złotem, ze srebrem, perłami y szatami samego Wierzbowskiego y żony iego z niemałą ruchomoscią maiętnosci, także iakoby konie iezne y wozowe, rynsztunek woienny, bydło rożne wielkie y

małe y do tego z leguminami rożnemi, ze zbożem wszeliakim, iakoby to wszytko na wozy, podwody poskładawszy y samego Wierzbowskiego zmęczywszy y żone iego ten urzędnik do maiętnosci Giedroyć, a potym stamtąd do maiętnosci Kryniczyna w powiat Upitski do samych ichmsci żałobliwych tego Wierzbowskiego związanego zaprowadzić mieli y stamtąd, iakoby nie daiąc się uprosić, s tego więzienia iakoby grożąc odesłaniem do więzienia do tego woiewody moskala na wieczne zgube y zamordowanie do Wilna do zamku posłać chcąc, iakoby rozną strachy y utopieniem grożąc o wymożenie listu obligu u tego Wierzbowskiego potrzebuiąc dania, takowe postrachy czynić miał, iako to w tym pozwie potwarznym, zmyslonym, w samey rzeczy nigdy nie byłey, aby kiedy s tym zdraycą wiarołomnym moskalem. woiewodą Wilenskim Michałem Szachowskim, żałobliwe osoby czynić mieli y do Wilna iezdzić smiał y ważył się ten Wierzbowski takowy pozew obżałowawszy wynieść, następuiąc na dobrą sławę y wierną życzliwą usługę Jego kr. msci y całey Rzeczy pospolitey przez iegomosci pana Kurpskiego, podkomorzego Upitskiego, począwszy od wtargnienia nieprzyiaciela zamorskiego szweda w roku tysiąc szesćset piendziesiąt piątego, aż do roku tysiąc szescset piendziesiąt szostego, siodmego y osmego y daley, bywaiąc pułkownikiem s powiatu Upitskiego od ichmsciow panow obywatelow powiatu Upitskiego obranym, iako pod Kieydanami, tak pod Kowno przeciwo temu nieprzyiacielowi wiarołomnemu moskalowi y znowu przeciwo szwedowi w Kurliandy pod Kalną Muyżą prowadząc obywatelow pospolitym ruszeniem cale wiernie poddanstwo y życzliwosć, iako dawny żołnerz Jego kr. mosci y Rzptey, służbe woienną odprawował zarowno z drugiemi obywateliami W. X. Lit., nie absentuiąc się z woyska, a takowey zdrady, zmowy z nieprzyiacielem żałobliwy nigdy nie czynił, w czym będąc wielie urażony na dobrey sławie swey, iegomsć pan Kurpski, podkomorzy Upitski, przez tego Jana Wierzbowskiego y żone iego w takowym obżałowaniu, niesłusznym opisaniu y do xiąg doniesionego potwarnego procesu y tey żałoby pozewney wyniesioney, co ten Wierzbowski uchodząc swych zbrodni, iako pod czas zamieszania przez woyne z nieprzyiaciołami, iako moskalem y szwedem, w maiętnosciach iegom. pana Kurpskiego, podkomorzego y małżonki iegom. Widzieniskiey y Giedroyckiey naieżdżaiąc gwałtownie podziałał, w procesie dostatecznie y w regiestre opisanym, takowy zanioszy proces potwarzny y zapozew smiał podać na te roczki teraznieysze Juliowe przyszłe, o ktorą takową tedy potwarz, udanie y obżałowanie chcąc s tym Janem Wierzbowskim y żoną iego prawnie dochodzić y tey potwarzy dowieść, aby kiedy miał być żałobliwy zdraycą Jego kr. msci i Rzptey, o to w sądzie należnym niewinnosć okazać swą, dał ten proces swoy żałosny do xiąg zapisać, co iest zapisano.

Изъ связки докум. Вилен. грод. суда за 1663 г. № 4582 л. 926.

№ 242—1663 г. Іюня 15.

Заявленіе отъ именя виленскихъ монаховъ-августинцевъ объ убыткахъ и потеряхъ при взятіи Вильны Московскими войсками.

Roku tysiąc szescseth szescdziesiątego trzeciego, msca piętnastego dnia na urzędzie opowiadano. Hrehory Chominski podstarosci Wilenski.

Protestował soleniter przewielebny w Bogu iegomosc xiądz Benedict Rysinski, generał prowinciey Polskiey, Czeskiey y Litewskiey, proboscz Wideniski zakonnikow braci Błogosławionych męczennikow od pokuty reguły S. Augustyna na iegomsci pana Karola Giedroicia o to, iż iegomosc pan Giedroyc, czyniąc ku krzywdzie chwały Bożey, ubogi klasztor w Wilnie na Zarzeczu z kosciołem przez nieprzyiaciela spalony, iakoby żadnego niemogł mieć na

tym popielisku ratunku, gdy się w roku 1655 zakonnicy z pomienionego klasztoru przed incursią moskiewską z Wilna rosproszyć musieli, odbiegszy wszytkiego apparatu y sprzętu koscielnego y klasztornego, mianowicie co klasztorney summy wielebny ociec Wacław Chrzanowski, przeor pomienionego klasztoru cztyry tysiące złotych zastawnym prawem dał iasnie wielmożnym iegomsci panu Krzysztophowi Chodkiewiczowi, woiewodzie Wilenskiemu y ieymsci xiężnie Zophiey z Drucka Horskiey Chodkiewiczowey, woiewodziney Wilenskiey, małżonkom na trzy wsi Nierowy, Kiby, Jukowicze, od maiętnosci Słowienska, w powiecie Oszmianskim leżącey, wyłączone, na co iest prawo przed sądem ziemskim Wilenskim przyznane, y był tych wsi klasztor aż do wzięcia Wilna in possessione, odbieraiąc czynsz od tey summy annuatim, ktore te wsi iegomosc pan Giedroyc y ieszcze inne, grassante hostilitate za uysciem zakonnikow, otrzymawszy hramote moskiewską, na się zaiachał y utrzymał aż do wyparcia tego nieprzyiaciela z fortece Wilenskiey, za sczęsliwym tedy oney przez krola Jegomsci pana naszego miłosciwego recuperowaniem, każdy do swego poczoł powracać popieliska, więc y wielebny ociec Chrzanowsky, w roku przeszłym tysiąc szescsett szescdziesiątym pierszym, wsi przerzeczone klasztorowi w sumie zawiedzione chciał obiąć, z ktorych że iegomosc pan Giedroyc expulsią uczynił y do nich nie dopuscił, o to ociec Chrzanowsky mimo wiadomosc iegomsci xdza generała nie będąc słusznym aktorem, do sądu głownego Trybunalnego do Wilna w roku 1662 a oraz pozwał ichmsci pana Troiana, posędka Oszmianskiego y iegomsci pana Maximiliana, stolnika Starodubowskiego Strawinskich, gdzie za pokazaniem przez iegomsci pana Giedroycia prawa poslednieyszego, iakoby . . . . . stawe tychże wsi y dwoch osobliwie iuz od iedney osoby od iasnie wielmożney ieymsci paniey Chodkiewiczowey woiewodziney Wilenskiey po zesciu z tego swiata iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Wilenskiego w szes .. tysięcy złotych otrzymanego . . . . znanego, tylko do akt grodu Oszmianskiego podanego, pierszosc prawa constituciami seymowemi y Trybunalskiemi utwierdzoną wzruszył y do wsi klasztorowi należący . . . . . . iąc dekret w roku przeszłym 1662, msca Junij 17 dnia w nienależytą osobą otrzymał, ktorym na takxe do wsi piąciu mimo prawo klasztorne obiedwie strony zarowno poslednieysze z pierszym utwierdziwszy prawo odesłano, a że iako protestant przewielebny wzioł wiadomosc, iż propter inopiam y niedostatek tego klasztoru xiądz Wacław Chrzanowsky aby choć in parte z czego mogł się cieszyć, ażeby per iniquum deoccupatorem od pomienionych wsi nie odpadł, dał iakis script na się iegomsci panu Giedroiciowi, iako tedy wszytek postępek y dekret przez iegomsci pana Giedroycia odzierżany iest cum damno koscioła y klasztoru zdesolowanych zakonnikow, ktorego iegomsć, pan Giedroyc otrzymywac ku znisczeniu chwały Bożey, a xiądz Chrzanowsky nic utracić kosciołowi sam osobą swą ni mogł, o zniesienie takiego dekretu chcąc przewielebny w Bogu iegomsc xiąd Rysinski, generał y proboscz Wideniski, imieniem swym y imieniem wszytkiey zakonney braci prawem czynić, dał tę protestatią do xiąg urzędowych zapisać, што ест записано.

Изъ связки докум. Вилен. гродъ. суда за 1663 годъ, № 4582, л. 574.

№ 243—1663 г. Іюня 16.

Жалоба земянина Стефана Горскаго на земянина Стефана Жиркевича о незаконномъ пользованіи имѣніями перваго въ Мстиславскомъ воеводствѣ и происшедшихъ отсюда убыткахъ за время московскаго нашествія.

1663 Junij 16 dnia.

На враде гдрском кгродским Мстиславским, передо мною Яном Кулаком, наместником и лентвойтом Мстиславским,

от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадненского державцы будучым, żałował y opowiadał ziemianin iego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego iegomsć pan Stephan Gorski, na pana Stefana Żyrkiewicza, ziemianina iego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego, takowym sposobem y o to, iż ieszcze przed nastąpieniem woysk Cara Moskiewskiego na panstwo iego kr. msci pana naszego miłosciwego, w roku dawnominełym tysiąc szescset pięcdziesiąt trzecim, nieboszczyk pan Mitrofan Fursowicz Żyrkiewicz siostrzę moią rodzoną nieboszczką panią Barbarą Gorską Macieiową Kurowiczownę w stan swięty małżęski za radą przyiacielską poiął, iakoż za wniesieniem siostry moiey znaczney ruchomosci, złota, srebra, kleynotow, pereł, szat, cyny, miedzi, koni, bydła, zboża rozmaitego także rynsztunkow woiennych po nieboszczyku panu Kurowiczu leżącą y wieczystą, nazwaną . . sczyzną, za rzeką Swieciłowką w woiewodstwie Mscisławskim zastawnym prawem od pana Macieia Kurowicza pierszego męża iey we trzynastu set kopach groszy lit., przytym od tegoż maiętn . . . . pisaną wszytką ogułem ruchomą do szafunku wolnego siostry moiey, z ktorą tą wszytką maiętnoscią w dom iego pana Mitrofana Żyrkiewicza w stanie małżęskim za onego przyszedszy wniosła, za ktore te wniesienie zapisał iey siestrze mey, a małżące swoiey pan Mitrofan Żyrkiewicz zastawnym prawem na maiętnosciach swoich w woiewodstwie Mscisławskim leżących, to iest siedm tysięcy złotych polskich, to iest na Padzierniach, na słobodzie Kurowszczynie, Szemiakinie, Rusinowie nazwanych, Puciacinie, Soczyłowie, Mordołysowie na wiecznosć, także y na zastawe w Mordołysowie od pana Andrzeia Połomskiego y na zastawe Wyszow od pana Pilichowskiego, do tego zapisał siestrze mey co ieno kolwiek iakim nazwiskiem nazwać sie może maiętnosci ruchome, złoto, srebro, kleynoty, szaty, cyn, miedz, konie, bydło siestrze mey także y summę pinięźną z przewodami prawnemi na rożnych osob maiących y sługi po smierci swey, bez czynienia liczby, krewnym iego pana Mitrofana Żyrkiewicza wiecznemi czasy, iakoż na on czas w prętkim czasie w roku tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym, nieprzyiaciel moskal z wielką potęgą woysk moskiewskich pode Mscisław podszedszy, szturmami dobywszy, ogniem spalił, mieczem wyscinał y do gruntu spustoszył, a ia Gorski od zaczęcia rebbellij kozackiey y przed nastąpieniem moskwy w woysku Jego kr. msci W-o X. Litewskiego aż dotąd zostawał, a p. Stefan Żyrkiewicz, poczowszy od wycięcia Mscisławia aż do roku przeszłego tysiąc szescset szescdziesiąt pierszego zostaionc w tych kraiach w woiewodstwie Mscisławskim, czasu incursyi nieprzyiacielskiey moskiewskiey w tych maiętnosciach moich spadkowych, po siestrze mey mnie należących, pan Stefan Żyrkiewicz nienależnie obeymuiąc wielkie spustoszenie czynił, chłopow obieraiąc z maiętnosci ruchomey do Moskwy y do Siewierza rospędził, czynsze, dziakła nienależnie wybieraiąc, skopczyzne niezwyczayną biorąc, poddanych męcząc, ogniem paląc, dopytywaiąc schowow, a wymęczywszy żywcem do iam zakopywał z drugimi pany Żyrkiewiczami, ktorych imiona ich on lepiey wie, pomocnikami swemi y smiercią nagłą ich pomorzył, iako mi dali sprawe ciż poddani z tych maiętnosci, a osobliwie z maiętnosci moiey Wołownickiey oyczystey wieczystey, iako mi dał sprawe woyt Jasko Choleiow. Czasu tegoż woyny pan Żyrkiewicz napadaiąc gwałtownie niesłychaną zbrodnie czyni, iamy odkopywaiąc zboża brał, konie, bydło, fanty poodbierał chłopow, białych głow y dzieci małe uciekaiąc od nich ręce, nogi poodmrożywali, kalekami zostali, a dzieci kilkoro na smierć pomarzli y ciało ich wilcy w nocy y psy poiedli, y iako mam wiadomosć za przestrogą ludzką, iż on pan Żyrkiewicz y na mnie samego odpowiedź y pochwałkę uczynił biciem na smierć sąm od siebie y

imieniem braci swey panow Jana, Leona, Mikołaia y drugiego Jana y innych panow Żyrkiewiczow, o czym szyrzey czasu prawa na regiestrze okazaną będzie. W takowey tedy krzywdzie y żalu moim te protestacyą moią do xiąg grodzkich Mscisławskich zanosze, prosząc, aby było zapisano, што ест записано.

Roku tysiąc szesceset szescdziesiąt trzeciego, msca Junij szesnastego dnia, na urzędzie opowiadano. Kułak namiestnyk.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ № 1/1417 л. 31.

№ 244—1663 г. Іюня 20.

Заявленіе земянина Стефана Песляка объ истребленіи имущественныхъ и фамильныхъ документовъ во время взятія г. Мстиславля Московскими войсками.

На враде господарском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного пана его млсти пана Миколая Валерыяна з Техановца Техановецкого, воеводы и старосты и войта Мстиславского, Радомского Порадн инского державцы будучым, Жаловал и оповедал земянин его кор. млсти воеводства Мстиславского его млст пан Стефан Песляк таковым способом о том, иж в року минулом тисеча шестсот пятдесят чотвертом, мца июня осмнадцатого дня, кгды неприятел вяроломный Москвитин княз Алексей Микитич Трубецкий з войском з великою потугою арматно подступившы под замок его кор. млсти Мстиславский, стоячы под тым замком, облегшы, около колко дней штурмы чынечы до оного, а потом тогож року, мца июня двадцат второго дня учынившы штурмъ валный, зо всых сторон оступившы, през кгвалт усилство первей паркан, а потом тогож часу и замок Мстиславский добывшы и вынявшы мечом так шляхту обывателей воеводства Мстиславского, яко мещан волощан и з иншых поветов розных людей прибылых до того замку от тогож неприятеля москвитина до осады мечом высек и малых детей, а иншых в полон побрал, все место, паркан и замок огнем выпалил и спуштосыл, в котором замку малжонка жалобливого Полония Новицсковна и з детками и зо всею маетностью рухомою перед тривогами и наступенем неприятелским спроважена была, также справы розные, меновите привилее князей их млсты уделных Мстиславских наданые на маетност продком его славное памети их млстям пном Дашковичом Горбацким в селе Затицы, Розковщине, Ляхович, Низовой и Короблевой, у воеводстве Мстиславском лежачые, также привилее славное и светобливое памети королей их млстей на тую маетности на потвержене наданое и листы ревизорские, квиты поборовые, подымные, поселские, декрета земские, кгродские Мстиславские и декрета суду головного трибуналного з розными особами и листъ делчый вечыстый, што небожчык его млсть пан Базылей Горбацкий небожчыцы пни матце моей пни Еве Семеновне Горбацкой, сестре своей, выделил част на ей належачую в селе Зетицы, Сожковщыне и чотвертою част в млине на ретце Молотитоли стоячый, у воеводстве Мстиславском лежачой, а иншых маетностей то ест Лахович, Низовой, Короблева части ей пни матце еще не выделено было до сих час, для тых прычын, иж сам до розделку певного рок од року кресценцыю с тых маетностей выш мянованых дават обецал и давал, на которою кресценцыю отдаваня мне Песляку были реестра и особливые квиты с подписом руки пна Бажиля Горбацкого, теды тые реестра и квиты также и через тогож неприятеля москвитина в замку Мстиславском погинули, также справы родицъ мой небожчыка пна Ла-

врына Песляка наданое на маетности Домашевичы и Солденевичы, в повете Минском лежачое, тамже были облиги небожчыцы пани тещи моей пни Оксини Круглыковны Миколаевое Новицкое на пна Матея Парцевского и малжонку его Федору Путетянку Парцевскою на копъ двадцат, облиги пна Ивана Миколаевича Новицкого, швакгра моего, на пна Митрофана Жирковича на коп сто, другий облиг тогож пна Новицкого на пна Илью Семеновича Викгуру на коп шестдесят, третий облиг на пна Яцка Парцевского на петдесят коп грошей, на тридцат чвертей жита и иншых справ немало, которых на сес час и вспомнет през жал свой не могу, которые справы при малжонце моей были, детки мои неприятел Московский в полон побрал, а тые справы нет ведома чыли москва побрала, чыли огнем погорели, до сих час жадное ведомости взяти не могу; которое тое протестацыи своей нигде до враду не заносил за небеспеченством од неприятеля москвитина и за спустошенем враду земского кгродского у во Мстиславли, а тепер за щенсливым рекупорованем его кор. млсти пна нашего милостивого и цалоеречы посполитое тутейшых краев на сес час сию протестацыю до враду вашей млсти кгродского Мстиславского заношу и оповедаю и прошу, абы, было принето и записано.

Roku 1663, Juni dnia 20 na urzędzie opowiadano. M. Kozioł, Na. Mscisławski.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 99.

№ 245—1663 г. Іюня 20.

Заявленіе земянина Прокопа Кузминича Вигуры объ истребленіи его имущественныхъ и фамильныхъ документовъ при взятіи г. Мстиславля Московскими войсками.

Выдимус с книг справъ кгродских воеводства Мстиславъского.

Лѣта от нароженя Сна Божего тисеча шестсот шестдесят третего, мца июня дватцатого дня.

На враде его корол. млсти кгродском Мстиславъском, передо мною Яном Кулаком, наместником и лянтвойтом Мстиславъским, од ясне велъможного его млсти пана Миколая Валерыяна с Техановъца Техановецъкого, воеводы, старосты и войта Мстиславъского, Радомского, Порадниинского державцы установленым будучы, з великим жалем жаловал и оповедал земенин его корол млсти воеводства Мстиславъского панъ Прокопъ Кузминич Викгура таковым способом и о то, ижъ року прошлого тисеча шестсотъ петдесят четвертого, мца июля осмънадцатого дня, неприятел москал, подступившы з великою потугою войска московского под замокъ и парканъ Мстиславъский, тяжъким облеженем докола оточывшы, што ден и ночъ штурмы отправуючы, тогожъ року, мца июля двадцать второго дня, в середу на розсвитаню через огонъ и штуръмы замок и парканъ Мстиславский опановавшы, мечом и тыранъско позабияли, инъших людей в полон на Москву побрали, а замокъ и парканъ Мстиславъский огнем спалили и фунъдытусъ спустошыли, до которого то Мстиславля жалобливый панъ Викгура завчасу перед наступенем московъским некоторою рухомост свою спровадилъ былъ и скрынку з справами, которые пры нем на тот час были, тамже до Мстиславля пры рухомости завез и тая скрынка з справами часу того вытятя и зруинованя у во Мстиславли згинула, в которой то скрынце было справъ не мало, жалобливы на сес час яко много было там справъ не может того припомнет, вечыстых прывилеевъ княжат дедичных Мстиславских продком жалуючого на розные маетности у воеводстве Мстиславъском лежачые за их выслуги наданые и конфирмацы наяснейшых королей их млстей полских на тые до-

бра и на пляц в месте Мстиславъском служачые, листы прызнаные, записы, тестаменты, листы угодливые, зречоные, влевъковые, декрета всякие земские, кгродские Мстиславъские, декрета трибуналские и асесорские з розными особами маючые, ово згола там вси справы у во Мстиславли згинули, особливе в той скрынце был лист запис обликгъ жалуючому даный на певною рукоданою суму пенезей, то естъ на золотых двесте полских од пана Мацея, пна Мартина Миколаевича Безводзицкого и малжонки его пани Дороты, названой Теофили Свирщевъской Безводзицкой, малжонъки, другий обликгъ даный жалуючому на певною рукоданою суму пенезей, то естъ на золотых сто полских од мещанина места Мстиславъского од Цимоха Каръneевича Цурана и жоны его, которые то обликги тогожъ часу в той же скрынъце у во Мстиславли згинули, што про запас жалуючый далъ тую протестацыю до книг кгродских Мстиславъских записат, што естъ записано, с которых и сесъ видымусъ под печатю врадовою за подстароства моего мене Гелияша Владыслава Сурына, подстаростего Мстиславъского, а за писарства моего мене Авкгуштына Погожова Константиновича, писара кгродского Мстиславъского, в року теперешнем тисеча шестсотъ семдесят девятом, мца мая трыдцатого дня его млсти пану Матею с Техановца Техановецкому и малжонъце его мсти естъ выданъ. Писанъ у во Мстиславли (L. S.) Скорыкговал с книгами Бобрикъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 34—35.

№ 246—1663 г. Іюня 25.

Донесеніе вознаго о вводѣ земянъ Будогосскихъ во владѣніе имѣніями на р. олчасѣ, съ описаніемъ ихъ состоянія послѣ московской войны.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, од ясне велможъного пна его млсти пна Миколая Валерыяна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, ставшы очевисто енерал его кор. млсти дворный Александер Кашура квит свой прызнал и ку записаню до книг кгродскихъ Мстиславских подал в тые слова писаный:

Я Александер Кашура, енерал его кор. млсти дворный воеводства Мстиславского, сознаваю то сим моим интромисейным квитем, иж року тепер идучом тисеча шестсот шестдесят третем, мсца июля двадцатого дня, брали мене енерала земяне его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Юрей Будогоский, взглядом старшенства малженского, а малжонка его пни Ганна Ботвинянка Юревая Будогоская на заяханя маетности своей ойчистей и вечистей, выехавши з Литвы з выпенденя московского то ест в селе Волчасе кгрунту и части ве млыне на реце Волчасе, также и в селе Клину кгрунту Ожоговского, при селе Сохоне, у воеводстве Мстиславском лежачом, по вую рожоном пну Базылю Корсаку, до везеня на Москву взятого в полон, по оном малжонце моей належачое, а так я енерал. маючы на тот час при собе стороною людей добрих, земян его кор. млсти воеводства Мстиславского, пна Федора Ивановского и пана Ивана Дмитровича а пана Якима Залеского, кгдым приехал до маетности Волчаское, ойчызне пни Будогоское, нихто ее не боронил, а ве млыне нашли есмо Вася

Дынка млынара, который поведил, же пни Будогоской належыт неделя семая до браня десетине. Тогож дня над вечор до села Клину приехалисмы, тамже знашли москаля Беку, подданого пна Корсака, который поведил: поневаж пна моего Базыля Корсака немаш, тогды я пну Будогоскому и малжонце его належи, якож и нихто так Волчасы и Клину нихто не боронил и пни Будогоская державою зостала. И на том я енерал, штом видел и слышал, то все в сес квит мой интромисейный списавшы, под печатю моею и с подписом руки моей также под печатми стороны шляхты, на тот час при мне будучое, ку записаню до книг кродских Мстиславских подал. Писан року, мсца и дня выш писаного. Александер Кашура енерал рука властная.

У того квиту пры печатех подпис руки енералское подписано тыми словы: Александер Кашура енерал рука власная. Который тот квит за признанем енералским до книг кгродских Мстиславских ест уписан.

Року ҂ахѯг (1663), мца июля кє (25) дня М. Козіолъ.

Изъ актовой книги Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417 л 26.

№ 247—1663 г. Іюня 26.

Жалоба земянина Козла на земянъ Кучуковъ о насильственно взятомъ обязательствѣ.

На враде гдрском кгродском Мстиславславъском, передо мною Яном Околовом Кулаком, наместником и лянтвойтом Мстиславъским, от ясне велможного пна его млсти пна Миколая Валярыяна з Тахановца Тахановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславъского, Радомскаго, Порадинского державцы будучымъ.

Żałował y opowiadał ziemianin J.k.m. wdztwa Mscisławskiego imść p. Mikołay Kozioł na ziemianina J.k.m. tegoż wdztwa Mscisławskiego, na imsci pana Piotra Kuczuka tylko względem starszenstwa małżenskiego, a imść panią Haną Izachiewiczownę Markowską Piotrową Kuczukową, iako samą pryncypałkę uczynku niżey wyrażonego o to, yż gdy w roku dawno przeszłym przed inkursią nieprzyiacielską moskiewską obżałowana imść pani Kuczukowa, bywsza na ten czas Włodzimierzowa Gorska, zostawiła była sukiękę y z alamodą czarną adamaszkową, ktura sukięka pod czas wycięcia Mscisławia z drugimi rzeczami y maiętnoscią ruchomą zeszłych rodzicow żałobliwego w tymże zamku Mscisławskim od nieprzyiaciela moskwicina zgineła, tedy obżałowana ieym. pani Kuczukowa pod czas bycia woiewody moskiewskiego za Moskwą we Mscisławiu na woiewodztwie, udawszy zeszłą rodzicielkę żałobliwego że iakoby miała mieć gdzieś w osobliwym schowaniu swoym sukiękę obżałowaney wcale, ktury to woiewoda moskiewski posławszy obżałowaney do domu sołdatow, rodzicielkę żałobliwego y do Mscisławia przyprowadziwszy, do więzienią wsadzić kazał, ktora będąc przez kilka dni więzieniu, a nie maiąc inszego sposobu do rekuperowania siebie z niewinnego więzienia, według affektatij obżałowaney musiała w tym więzieniu siedząc oblig na siebie dać, ktury ten oblig nieprawnie więzieniem wymożony u siebie trzymaiąc do exekutij przywodzić usiłuie, chcąc tedy do skasowania tego nieprawnego obligu wymożonego prawem czynić, tę swoię opowiadanie dał do xiąg grodzkich Mscisławskich zapisać, што ест записано.

Roku 1663, msca Junij 26 dnia, opowiadano na urzędzie. Kułak namiestnik Mscisławski.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 года; № 1/1417 л. 37.

№ 248—1663 г. Іюля 2.

Жалоба земянки Гелены Романовской на Самуила Петражицкаго о захватѣ имъ им. Котельникъ-Шамовщина, Мстиславскаго повѣта, во время пребыванія ея въ московскомъ плѣну.

Земянка господарская воеводства Мстиславского, ей милост пани Галена Даниловича Яновая Романовская, жаловала и оповедала на земянина повету Оршанского пна Самуеля Петрыжыцкого таковымъ способом и о том, штож в року тисеча шестсот шестдесят треттем, мца марца двадцат шостого дня, кгды жалуючой вышедшы з везеня Московского с полону и прышедшы до посесыи маетности своей Котельникъ Шамовсчызны, тут у воеводстве Мстиславском лежачое, за данемъ собе справы от подданого своего на име Ивана Малыгу о том, иж што под небытност жалуючое, в полону будучое, онъ пане Петражицкий, приехавшы с повету Оршанского до воеводства Мстиславского з немалою громадою людей, именами и назвисками як которого зват ведаеш, прыехавшы до тое помененое маетности и взявшы тую маетност в посесию и тыхъ подданых, а з оных пожитков выбераючы, вшелякую кресценцию рочную од мала до веля приходячую, што зраховавшы у в одно на коп осмъдесят, до того кляч шерстю гнедую, за которую узял золотых петдесят, корову чорную и за нее продаючы узял коп десят грошей литовских, жита зямчистого чвертей петнадцат и продал чверть по коп шести грошей лит. и через две леце мешкаючы, вси тые кресценцые рочные на себе выбирал и то все в жалобе помененой на пожиток свой обернул и скорыстил, якож она жалуючая, яко вдова, с полону вышедшы, ужывшы приятелей пнъ Петражицкий . . . . выбираных крестенцый рочные с тое маетности . . . . и подданых яко забраного збожа, клячы и коровы . . . . . штож вернул и што ешъсче пред войною московскую . . . . чикове пан Ян Петрижицкий и пни Овдотя Даниловичовна Родо- . . . . в. млсти твои пне Петрижицкий у жалуючое и малжонка ее жалобливое позычаным приятелским способом понапозычали и побрали речей не мало, то ест кунтуш кгранатовый фалендышовый, который коштовал золотыхъ петдесят, копилка зе злотомъ и сребром перевиваная золотых тридцат полских, пташинку кросовою золотых десят, коберец и килим заживаные, которые коштовали золотых двадцат польских, абы яко сукцесором и належачым по родичах своихъ жалобливой яко ее власные оддал, любо за оные поплатил, нижли в . . млст, корыстуючы в том всем, за частокротным прошенем и наупоминанем вернут и заплатит не хочеш, толко уводечы обетницами ее ажъ до сего часу, о што жалобливая все, жалобе помененой хотечы правом чынит, жалобу свою до книгъ дала кгродских Мстиславских записат, што ест записано.

Року ᴬҳӽᴦ (1663) мца июля второго дня оповедано на враде. M. Kozioł N. Mscisł.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ № ¹/1417 л 188.

№ 249—1663 г. Іюля 10.

Заявленіе земянина Лукаша Ботвиньи объ истребленіи при Московскомъ нашествіи документовъ, имущественныхъ убыткахъ и обидахъ.

Julij 10.

Ziemianin Jego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego, iegom. pan Łukasz Botwinia, żałował y protestował soleniter o to y takowym sposobem, iż co w roku przeszłym tysiąc sześćset piędziesiąt dziewiątym, msca

decembra dwudziestego osmego dnia, gdy żałuiący iegomsć pan Botwinia, będąc w wygnaniu z kraiow Białoruskich, w woisku Jego kr. msci W. X. L. pod chorągwią pancerną wielmożnego iegomsci pana Krzysztofa Sapiehi, kraiczego W.X.L. zostawał, ktore na ten czas pod reymentem wielmożnego iegomsci pana Połubienskiego, pisarza polnego W. X. L. w Kurlandyi zostawało, tedy nieprzyiaciel moskwicin Chowanski z woiskiem nie małym napadszy niespodziewanie na Zabłudow y na wozy wszytkiego woyska w rekliniatorium będące, kędy y pomienioney chorągwie iegomsci pana krayczego W.X.L. we wsi Rafałowie wozy zostawali, wszytkie niemal porabował y ludzi nie mało wyscinał y w niewolią zabrał, gdzie y żałuiącego imsci pana Łukasza Botwini małżonkę panią Anne Koszanską Botwiniową tenże nieprzyiaciel moskwicin u pomienioney wsi Rafałowie złapawszy, tiranską niemal zamordował na smierć, przy ktorey tedy ruchomosć wszelką, co kolwiek ieno być mogło, iako też y sprawy rożne wieczyste, na rożne maiętnosci w woiewodstwie Mscisławskim będące y na inne tak w Wielkim X. Litt. iako y w Siewierszczyznie przodkom żałuiącego od naiasnieyszych krolow ichmsciey nadane służące, zabrane zgineli, o co lubo żałuiący w roku przeszłym tysiąc szescset szescdziesiątego zaniosł był protestacią o to, że za wielkim żaliem swoim nie mogł przypomnieć wszytkich spraw, teraz wziąwszy wiadomosć od przyiacioł swoich y sam niektore przypominaiąc, iż te sprawy na ten czas poginęły, mianowicie przywileie książęcia. a potim krolia polskiego na dobra nazwane Wołczasie, w trakcie Krzyczewskim w woiewodstwie Mscisławskim leżące, także na Klin y Wadohe w powiecie Orszanskim, a w ekonomiey Mohilewskiey leżących, także zeszłego ekstrakta pana Marcina Gimbuta przywileia i po nim panu Janowi Czadowskiemu konfirmowanych dobr dożywotnych, nazwanych Wołczasy y Prusen, ktore kwondem dobra Botwiniowskie byli, w ktorych to przywileiach iego kr. mosć pomienionemu panu Gimbutowi osm służeb tilko gruntu po Botwini zdraicy konfirmował, protestacie na imsci pana Krzysztofa y p. Jarosława Podberezkich y małżonek ichmsciey panią Annę Judycką y pannią Maryne Poniatowską Podberezkich o zabranie gruntow, lasow, borow y sianożenciey nad rzeką Wołczasą, przeszedszy rzeke y granice zdawna prawem opisaną od dobr żałuiącego wieczystych także Wołczasy, alias Hubanszczyzna nazwane y do dobr dożywotnych, także Wołczase nazwaną, w posesi ichmsć bendącą o przyłączenie dekret iego kr. msci assesorski y list do panow komisarzow na rozgraniczenie tych dobr wydany, ktorey to komisyi za nastompieniem nieprzyiaciela wyprowadzić na przyszłą intromisią obięcia maiętnosci Wołczasy Hubinszczyzny y Hórek po smierci rodzica żałuiącego, w ktorey ekspresa, służby, grunty, sianożęci y wszytkie uroczyszcze opisane byli, prawo wieczyste przyznane w ziemstwie Mscisławskim z wypisem, intromisia ieneralska na dwie sianożęce za rzeką Wołczasą pod borem do dzierżawy Wołczaskiey należących, będąc kupionych od zeszłego pana Jakuba Botwini, zreczenia od siostr rodzonych żałuiącego od pani Apoloni Botwinianki Jerzyney Puciatyney y od p. Katerzyny Botwinianki Iwanowey Korsakowey, od pani Zofiey Botwinianki Heronimowey Iwickiey y od paniey Teodory Botwinianki Romanowey Kruhlikowey, ktore te siostry żałuiącego wyszey mianowane odebrawszy posag y wyprawe z dobr oiczystych macierzynskich y spadkowych, prawnie zrzeklisie y u sądu ziemskiego Mscisławskiego przyznali prawo zastawne z wypisem intromisią ieneralską od nieboszczyka pana Stefana Iwickiego na ogrod Szperkowski Wołczasie alias Subotnikach w kopach trzydziestu, przy tym kwity popisowe, poborowe, poselskie, obligi na sumy gotowe pieniendze, od rożnych osob żałuiącemu y rodzonemu żałuiącego zeszłemu panu Heronimowi Botwini służące, innych niemało spraw pod czas wyszey mianowanego przez nieprz yiaciela

wozow porabowanie zginełо, w czym aby w przyszły czas żałuiącemu imsci panu Łukaszowi Botwini y sukcesorom iegomsci nieszkodziło, te żałobe do xiąg grodu Mscisławskiego dał zapisać, што ест записано.

1663 Julij 10 dnia. Proces Botwiny o zabranie przez Moskwe dokumętow.

Року ❊хаг (1663) мца июля ı (10) дня тот процес оповедано.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417, л. 51-52.

№ 250—1663 г. Іюля 10.

Заявленіе земянина Александра Толпыги объ истребленіи во время осады г. Мстиславля имущества, документовъ и другихъ потеряхъ.

1663 Jullja 10 dnia.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником и лентвойтом Мстиславским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадницского державцы будучым,

Жаловал и оповедал земянин его кор. млсти воеводства Мстиславского, пан Алексннder Толпыга таковым способом, иж што в року прошлом тисеча шестсот педесят четвертом, мца июля осмнадцатого дня, неирыятел москал з великою потугою войска Московского подышолшы под Псков и замок Мстиславский подышовшы, тяжким обляженем докола оточывшы, без престане штурмы одправовали што ден и ноч, якож тогож року, мсца июля двадцет второго дня, через штурмъ и огонъ паркан у замок Мстиславский через меч доставшы, в ным народ вшелякий шляхецкий мещчан и посполства выстинали и иных в полон на Москву побрали, а замокъ и паркан Мстиславский огнем спалили и до кгрунъту фундитус спустошыли, до которого то Мстиславля на он час жалуючы пан Александер Толпыга ещчо перед облеженем маетност свою усю рухомою до Мстиславля спровадил был, пры которой маетности тамже были у во Мстиславли спроважены справы шкатулэю вечыстые, на розные маетности продком жалуючого, а по ных ему служачые, прывилие князей их млсти дедичных Мститлавских надане маетностей продком жалуючого Кондратовского и Крутей за рекою Вехрою, у воеводстве Мстиславском лежачых, и прывилие потвержене тых добръ од королей их млстей полских, тамже были справы жалуючым служачые, то ест лист прызнаныи з ынтромисеею на враде земском Мстиславском на роках куплиж через жалуючого на вечност нив тры од пна Пилипа Пушка кгрунту их Дейнакицкого, прылеглаго до кгрунту Кондратовского, лист з ынтромисеею заставный на том же ураде земском прызнаный заставы од пна Андрея Яновича Ивливича заставных сяножатей двух над рекою Вехрою прылеглая до Радивоновщины до сеножата пна Яна Слунки у петядесят копахъ и в двох грошей литовских, листы прызнаные и з интромисеею на заставу маетности Кондратовское од пна Александра Соколовского и малжонки его часты его всее ему пну Александру Толпызе заставленое у восмидесят копах грошей литовских, обликгъ жалуючому даный пна Степана Пушки на коп трыдцет грошей литовских, обликгъ од Ивана Дуды мещчанина Мстиславского даный жалуючому также на коп трыдцет грошей литовских, обликгъ даный од пна Павла Давыдовича Воронца на коп сем грошей литовских, правом заставным на враде кгродском Мстиславском од пна Матея Куровича заставленых, нив тры кгрунту Будогорского Оленевщины под Кондратовским и от малжонки его у шестнадцети копах грошей литовскихъ, и иных

справ там жо не мало было вечыстых, куплых, квиты поборове, декреты вшелякые земские, кгродские Мстиславские, трибуналские, асесорские, а других спомнет як много на тот час у во Мстиславли под час того высечене погинуло, што для прышлого часу о згинене тых справ дал тую протастацыю до книг кгродских Мстиславских по руине теперешней Московской записат, просечы абы была прынята и записана, што ест записано.

Року ҂ҳѯг (1663) мца июля десятого дня оповедано на враде М. Козіолъ.

Изъ актовой книги Мстиславского уѣзднаго (гродского) суда за 1665 г., № 1/1417 л. 21.

№ 251—1663 г. Іюля 11.

Заявленіе земянки Анны Сутоцкой объ утратѣ драгоцѣнностей, имущественныхъ и фамильныхъ документовъ и прочихъ потеряхъ, во время осады г. Мстиславля московскими войсками.

На враде грском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного пна его млсти пна Миколая Валерияна с Тохановца Тохановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым,

(Жаловала) и оповедала земянка его кор млсти воеводства Мстиславского пни Анна Яро(нимовна) Стромилянка, бывшая Тимофеевая Доброселская, а теперешнея Яновая Малковичова Сутоцкая сама от себе и именем сына своего пна Андрея Тимофеевича Доброселского, который на сес час на услузе его кор. млсти и речы посполитое въ войску зостает, таковым способом о то, иж в року минулом тисеча шестсот петдесят четвертом, мца июля осмнадцатого дня, кгды непрыятел московский княз Алексей Микитич Трубецкий, подышодшы под замок Мстиславский и облегшы тот замок, чынечы штурмы през колко дней тогож року, мца июля двадцат второго дня, през кгвалт великий усилством выневшы мечом высек немало людей такъ шляхты обывателей воеводства Мстиславского, яко и мещан и инших розных людей немало, з ынших поветов до замку его кор. млсти Мстиславского збеглых от того неприятеля москвитина до осады, (в ко)тором том замку перед наступенем неприятелским спровадилисе были мы з детками нашыми и зо всею убогою рухомою маетностю, то ест золото, серебро, цын, медзъ, грошы готовые и шаты некоторые, тамже и шкатулу з розными справами, а меновите привилея от князей их млстей уделных Мстиславских продкови нашому за верные и одважные услуги наданые на маетност нашу в селе Добром, названое Плужынино и новину и на Дуброву заложную у воеводстве Мстиславском лежачом, привилее от славное и светобливое памети королей их млстей на туюж маетност на потвержене перед унеею наданое, листы ревизорские и листы ограничоные з околичными суседми, декрета комисарские, квиты поборовые и квиты пописов Радошковских, квиты поселские и подымные, также декрета суду его кор. млсти асесорские и декрета суду головного трибуналного и суду земского Мстиславского и суду кгродского Мстиславского з розными людми и в розных справах, атестацыя з сеймику громничного депутатского выданые в заданю не шляхецства нам Доброселским от пна Базыля Зуба, декрет суду головного трибуналного узнаня выводу нашого шляхецства, право на вечност купчое от пна Ждана Стефановича Зенковича и сына его пна Левона Зенковича имения их Кузнецово названое, купли также на вечност от пна

Яна и пна Мартина Онаниничов Киселов именя их над логом Желебковским, право от небожчика пна ойца моего пна Яроша Стромиловского мне в посагу даное и в роках земских Мстиславских на вечност признаное маетности Стромиловъ, также купле от пна Остапа Слюнка и пни малжонки его пни Маряны Стромилянки, право на вечност купленое также на роках земских Мстиславских признаное маетности в селе Стромилове, которую мели от пна ойца нашого небожчика пна Яроша Стромиловского, право заставное от пна . . . да Остаповича. Зенковича, Матанского именя его Матанщыны при селе Добром у воеводстве Мстиславском лежачом в суме пнзей у в осмидесят копах грошей также и част ве млыне на реце . . . . стоячой, небожчыку деверу моему а дядку рожоному сына моего . . . . , ском у, который з сего света смертю зшол през забите от неприятеля м . . . . шейновское, которая тая застава на нас правом прирожоным яко по беспот . . . . право заставное от пна Яна Милковича Даниловича на имене его названое . . . . сороку копах грошей литовских, лист делчый небожчыка малжонка моего пна Тимофея . . . . ского што делил з братею своею рожоною маетност свою Доброселскую, обликг . . . . Базыля Зуба на золотых трыста за господу нашу в месте Мстиславли недоданое, обликг пна Остапа Слюнка на коп двадцат чотыры, обликг на пна Василя Кмиту на копъ десят и грошей шестнадцат литовских, обликгъ на пана Семена Стромиловского на копъ трыдцат грошей литовских, в которой той суме заставил кгрунтъ свой в селе Стромилове, обликгъ на пана Ѳедора Стромиловского на копъ двадцат и грошей петдесят литовских, обликгъ на жида Мстиславского Монка на копъ семдесят грошей литовских, обликгъ на жыда Гирша на копъ сорок, обликгъ на жыда . . . . на копъ сорок грошей литовских, запис дочце моей Маряне Доброселской от малжонка ее пна Казимера Валюжинича . . . . манского коп сто не маетности его Губчине за рекою Сожом у воеводстве Мстиславском лежачую, также и половицу рухомое маетности ей был записал, записы небожчыцы матки . . . . . . жонка моего пни . . . . Волчаское от малжонка ее второго малженства небожчыка пна Шексницкого на маетности его Шексничах коп сто шестдесят грошей литовских, который тот запис нам Доброселским належали и иншых справ немало, которых на сес час и успомнет не могу, теды тые вси справы в том замку Мстиславском погинули и жадное ведомости о них не маю, о которые справы еще до сих час нигде протестацыи не заносил с тых прычын, же враду земского ани кгродского у во Мстиславли не было за спустошенем от неприятеля москвитина, а тепер вшей млсти враду кгродскому Мстиславскому заношу и прошу, абы было принято и записано, што ест записано.

Року ҂ҳѯг (1663) мсца июля одинадцатого дня, на враде оповедано М. Козіолъ наместник.

Изъ акт. книги Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417, л. 54.

№ 252—1663 г. Іюня 11.

Заявленіе земянина Лукаша Олеши объ истребленіи имущества, документовъ и другихъ потеряхъ, во время осады г. Мстиславля Московскими войсками.

1663 msca Julij 11 dnia.

Process Oleszow o zabranie dokumętow przez moskwę.

На враде его кор. млсти кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславъским от, велможного его кор. млсти пна Миколая

Валерияна с Тихановца Техановецкого воеводы, старосты и войта Мстиславъского, Радомъского, Пораднинского державъцы будучым,

Жаловали и оповедали земяне его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Лукашъ Олеша, взглядом старшенства малженского, а малжонка его пни Өедора Давидовна Воронцовна, яко самая акторка справ нижей менованых, таковым способом, иж што неприятел москал в року прошлом тисеча шестсот петдесят четвертом, мца июля двадцат второго дня, штурмом через огон добывшы замок и паркан Мстиславский огнемъ спалили, також шляхту воеводства Мстиславского и з ынших фортец от того москаля збеглых в оборону до Мстиславля, яко теж мещан и посполства добившы, мечемъ выстинали и в том объленженю жалобливая пани Олешиная была з малжонком своим першим небожчиком паном Даниелем Скоролупою, которого на тот час в штурме забито и справы вси в замок Мстиславский перед облеженем спроважоны были, такъ справы вечистые пану Скоролупе малжонку першому служачие домовству его, яко теж и справы мои мене Олешиное, то ест справы признаные мне заставным правом от малжонка моего небожчика пана Даниеля Скоролупы в полтрети ста копах грошы литовских маетност Костровичы и волоку земли в селе Одгонове, на которой седел подданый нашъ Грышко Дудка на тых маетностях доживотное мешкане, лежачых тых маетностей у воеводстве Мстиславском, до того облики мне, Олешиной теперешней, а с першим малжонком моим паном Скоролупою нам даные от панов Антипа и Кгабриеля Скоролупъвъ на лист запис золотых триста полских, от небожчика его млсти пана Войны Ясенецкого, суди земского Мстиславского, на золотых пятдесят полских, тые листы записы з усими справами малжонка моего, яко и мое власные, на тую завставу и доживотное мешкане мне служачое, огнем погорели и сама я Олешиная в полон на Москву до везеня взята была, лечъ за вызволенем Божим з рукъ неприятелских через промысл свой з столицы з везеня ушъла в край свой воеводство Мстиславское и на сес час скоро увернувшисе с везеня тую протестацию на писме до книг кгродских Мстиславских тепер свежо найдуючых для принятя процесов и реляций в долегливостях шляхетских при фортецы Кричевской знайдуючых и зачатых под час спустошеня замку его кор. млсти и места Мстиславского од Москвы просечы, абы было до книг записано.

Року ах шестъдесят третего, мца июля одинадцатого дня, на враде оповедано. Кулакъ наместникъ.

Изъ акт. кн. Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 55.

№ 258—1663 г. Іюля 12.

Заявленіе земянина Ждана Поклада о потерѣ имущества и документовъ во время осады Кричевского замка московскими войсками.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца июля дванадцатого дня.

Передо мною Яном Кулаком, наместником кгродским и лентвойтом Мстиславским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валериана с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомскаго, Пораднинского державцы будучым, жаловалъ и протестовал земенин гдрский воеводства Мстиславского, пан Жданъ Покладъ, таковым способомъ: кгды в завоеване краевъ Белорусских через войско Московское, а меновите замку Кричевского, зо всим тым трактом Кричевским, через войска козацкие жалуючый, яко человекъ убогий, тогож часу будучы завоеваный, не могучы безпечно для сваволи и наездовъ козацких в дому своем, в селе Соколникахъ,

стоячом у воеводстве Мстиславском, въ тракте Кричевском лежачом, мешкат, маетност свою рухомую и справы некоторые у себе тримаючы, до тое фортецы Кричевской спровадившы, до схованя зложылъ, которую фортецу кгды Золотаренко гетман Северский козацкий в року тисеча шестсотъ пятдесят пятом спалитъ казал, тогды в спалене того замку несподеване яко многих обывателей Кричевских маетности рухомое погорело, такъ и жалуючого вся маетност рухомая и справы, которые звезены до замку были, огнем погорели, меновите привилей короля его млсти Жикгимонта Третего, даный Алеѯею Артемовичу Покладу на волоку кгрунту в Соколниках, а на пятую част кгрунту в Борисовичах, такъже на пляц в месте Кричевском и на две сеножати, одну над рекою Сожом, урочыщом в Хорлужу, а другую над рекою Добростом, урочыщом в Лавъ, цессиа от того Алеѯея Артемовича Поклада за консенсом короля его млсти Жикгимонта Третего сыном Гавриле, Федору, а Яну Покладом даная и на ураде земском Мстиславском признаная и лист продажный тых кгрунтовъ дворанский, знову цессиа другая от помененых Гаврила, Федора и Яна Покладовъ за консенсомъ короля его млсти Владислава Четвертого жалуючому Ждануови, а другому Леонови Покладомъ дана и на ураде земском Мстиславском признаная и лист такъже тых кгрунтовъ в Соколниках и в Борисовичах при том сеножатей, подавчи дворански лист запис оринал продажи вечистой от Филипа Ивановича, а Ивана и Филипа Антиповичовъ Обуховъ Алеѯею Артемовичу Покладу на пустошъ Юрковщизну при селе Борисовичахъ, а на селище прозываемое Малинское при селе Соколниках и на третею част пляцу в месте Кричевском за Белишином даны з выписом признаня того запису в кгроде Мстиславском и инныхъ справъ, квитовъ розныхъ тамже не мало погорело, о которое погорене справъ для вакуючого враду кгродского Мстиславского до сего часу не могучы оповедет, за заложенем теперешних книг кгродских Мстиславских и установенем мене наместника ку записаню до книг жалобу свою подалъ, с которых и сес выпис повторне уже за писарства, моего мене Яна Кулака в року теперешнем тисеча шестсот шестдесят семом, мца июля пятого дня, пану Ждану Покладу ест выдан. Писан во Мстиславли. Янъ Кулакъ Околов кгродский Мстиславский писар.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л 76.

№ 254—1663 г. Іюля 15.

Заявленіе земянина Яна Дзяконскаго о пропажѣ у него имущественныхъ документовъ во время московскаго нашествія.

На враде гдарскомъ кгродскомъ Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне вельможного его млсти пна Миколая Валерияна з Техановъца Техановецъкого, воеводы, старосты и войта Мстиславъского, Радомъского, Пораднинского державъцы будучымъ.

Жаловал и протестовал земянин гдарский короны Полское и повету Бранского и воеводства Мстиславского пан Янъ Дзяконский за прибытем своимъ в року теперешнем тисеча шестсот шестдесят третемъ, мца июля третего дня о то, кгды перед наступованемъ войны московское на краи Белоруские жалуючый пан Дзяконский з воеводства Мстиславского в повет Бранский до приятелей своих на час короткий был отехал, а в том часе неприятел Москвитин на Белую Русъ наступившы в року тисеча шестсот пятдесят четвертом през такъ долгий час в том панстве вел. княз. Лит. кгрaсовал, для чого жалуючый, въ воеводство Мстиславское не поворочаючы,

въ войску вел. княз. Лит. аж до сего часу зоставал, в року зас теперешнем вышей писаном мца июля третего дня на ден четвертый на ночлезе, урочишчомъ за Расною местечкомъ на гостинцу, кгды до купли своее, въ воеводстве Мстиславском лежачое, в селе Пузыреве поворочал, въ ночы, нет ведома хто, ежели самъ зо злого умыслу своего, чыли теж з направы чыей сакъвы з справами и иншые дробязкги од седла злодейскимъ способом взял; за таковым взятем саковъ кгды на завтрее по гостинцу бегаючы пытал, ежели хто где не видел якого чоловека з сакъвами идучого, под селом Затономъ на том же гостинцу лист запис купли жалуючого в селе Пузыреве от пна Марцыяна Линдофа даный и на рокох у во Мъстиславлю прызнаный на дорозе лежачий знашол, а иншые вси справы и дробязкги з сакъвами погинули, а меновите справы погинули: выпис з того листу купчого от пана Линдофа даного и на рокох прызнаного датою тисеча шестсот сорокъ пятого, мца июля дванадцатого дня, ингромисыя енералская поданя тое купли на тых же роках и тогож дня прызнаня выписом выдана, лист запис од пана Яна Загадицкого на пятдесят золотых даный, другий лист запис пна Даниеля Яблоновского на осмъдесят пят золотых даный и иншых дробязкговъ, меновите шапъка кармазыновая купленая за золотых пят, пас едвабный за золотых петнадъцат купленый, до възятя ведомости, у кого бы тые справы и речы оказали, хотечи с кождымъ таковымъ правомъ чынит, сее оповедане до кънигъ кгродских Мстиславъских записат далъ.

Roku 1663 mca Julij piętnastego dnia to opowiedanie na urzędzie na pismie podano, Янъ Кулакъ наместник и лентвойтъ М.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 69.

№ 255—1663 г. Іюня 15.

Заявленіе земянина Захаріи Довнаровича Бутримовича объ утратѣ имущественныхъ документовъ во время московскаго нашествія.

На враде грдском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного пна его млсти пна Миколая Валерияна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадниинского державцы будучым,

Ziemianin iego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego, iegomsc pan Zacharyasz Downarowicz Butrymowic na ziemianina iego kr. msci tegoż woiewodstwa Mscisławskiego iegomsci pana Pawła Konstantynowicza Ewpatewicza Moskiewicza y panią małżąkę iegomsci ieymosc panią Annę Dawydownę Hołynską Pawłową Moskiewiczową żałował y opowiadał o to y takowym sposobem, iż iegomsc pan Paweł Moskiewicz, biorąc za sie pierszą małżąnkę w stan swięty małżenski ieymsc panne Barbarę Mateuszownę Downarowiczowne, w roku tysiąc szescset cztyrdziestym szostym, zapisał iey małżonce swey, na maiętnoscich swych, w woiewodstwie Mscisławskim leżących, na Tupiczowszczynie y Korolewszczynie szesc tysięcy złotych polskich, ktore zapisy w rokoch Michałowskich we Mscisławiu w roku tysiąc szescset cztyrdziestym osmym przyznał y do ręku pana tescia swego a rodzica małżonki swey iegomsci panu Mateuszowi Downarowiczowi oddał, a w tym czasie, to iest w roku tysiąc szescset pięćdziesiąt trzecim bezpotomnie s tego swiata pani małżonka moia zeszła, nie czyniąc testamentu nikomu y tey sumy y zastaw swych nie legowała . . . . . iąc y na żadnym urzędzie tey sumy szesciu tysięcy złotych nie zrzekaiąc się . . . . . prawa iako po bezpotomney zeszłey należy ta

wysz mianowana summa panu Downarowiczowi rodzonemu bratu, o ktorę sume ieszcze y przed nastąpieniem moskiewskim pozywaną iegomsci pana Moskiewicza, lecz że w codziennych zawsze od kozakow zostawaiąc . . . . . . gach do tego nie przyszło, aby ta sprawa swoy koniec wzieła, a potem gdy moskwicin w roku tysiąc szescset piędziesiąt czwartym nastąpił, pogotowiu nie do prawa było, bo musiał dac wszytkiemu pokoy, ale zdrowie swe zarowną z ichmoscismi pany obywatelami unosic musiał y czas niemały na wygnaniu zostawał, a w tym czasie za nastąpieniem nieprzyiacielskim pode Mscisław y za wzięciem przez szturm tego miasta wszystkie sprawy pogineli, lecz teraz za sczęsliwym rekuperowaniem przez woysko iego kr. msci y rzeczy pospolitey Mscisławskiey y Krzyczewskey fortecy w roku tysiąc szescset szesedziesiąt trzecim gdy z wygnania powrocił, chcąc swey własnosci y należytosci tak u samego iegomosci pana Moskiewicza iako y u successorow iegomsci prawem dochodzić, dał to opowiedanie y żałobe swą do xiąg zapisac, co iest zapisano.

Року ҂ҳҳг (1663) мца июля, петнадцатого дня, на враде оповедано.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 65.

№ 256—1663 г. Іюля 18.

Заявленіе супруговъ Козловскихъ объ утратѣ движимаго имущества и документовъ при осадѣ Мстиславскаго замка Московскими войсками 24 іюня 1654 г.

1663 Jula 18.

Process Kozłowny o poginienie spraw przywileiow.

На враде гдарском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможъного его млсти пна Миколая Валерыяна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы,

Жаловал и соленитер протестовал земянин гдрский воеводства Мстиславского, пан Янъ Козловский, толко взглядом старшенства малженского, а пани Іустына Крывоносовна Янова Козловска акторка справы нижей выражоной, таковым способом, ижъ кгды в року минулом тысеча шестсот петдесят четвертом, мца июна двадцат четвертого дня, неприятел москвитин Трубецкий подступовал подо Мъстислав, тогды жалуючая з бегучими людми и з отцем своим зошлымъ паномъ Василем Кривоносомъ од тое Москвы зо всею маетностю рухомою и зо въсими справами до замку Мстиславского прибегли, в котором замку тот неприятел шляхту и все посполство облегшы, а потом штурмом добывшы оных высек, а иных в полон забрал, маетность всю розшарпал и справы вси там будучые зошълого пна Василя Крывоноса, родича жалуючое и самое ее нет ведома ежели забрал, або розшарпал, чыли тежъ огнемъ спалил, а меновите которые собе припомнетъ могла, то ест, привилей князя Лукъвеневича, даный на село Крывоносово, Будогощъ, служъбы две: Будогощъ служняя и служба Бесовицкая таяжъ Будогощъ, другие привилея од князей по нимъ наступуючых на тыеж службы две на потвержене . продкомъ жалуючой наданые, привилей од тогожъ князя Лукъвеневича на пляц в месте Мстиславскомъ ведле брамы Троецкой лежачый тымъже Крывоносом даный, вывод шляхецства на Громъницах с паном Анъдреем Яновичом и декрет трыбуналский стверженый, зреченя сестръ зошлого пна Васила Крывоноса з одданого оным посагу и выправъ паней Полоней Крывоносовны Валужыничовой, Барбары Крывоносовны Яновой Бушковской, Катарыны Крывоносовны Авъхимовой Толпыжыной, Аксинъи Крывоносовны Лукашовой Бычковъской, запис од пна Авхима Толпыги

малъжонъце его паней Катарыне Крывоносовне даный и в земстве Мстиславском прызнаный на роках, за възятый посаг по малжонце своей, другий листъ запис заставный од пна Авъхима Толпыги малжонце его паней Катарыне Крывоносовне даный и въ земстве призънаный, которым записом зоставил малжонце своей у двухсотъ копах половицу маетъности своей отчыстой и купной, листъ запис зречоный пни Федоры Харытоновичовъны Миколаевой Крывоносовой родичу жалуючой пну Василу Крывоносу, которымъ зреченемъ зрекласе и квитовала девера своего пна Васила Крывоноса з записаной собе сумы тысеча зол. от малжонка своего пна Миколая Крывоноса на маетности ему належачой, в селе Будогощы служъней лежачой и засътавной и выпис признаня того зреченя, объликгъ то ест пни Федоры Харытоновичовны Миколаевой Крывоносовой на вернене того запису собе отъ малжонка своего даного, лист запис от пна Мартина Линдофа и малжонки его пни Александры Куровичовны Линдофовой на отмену нивы з седзибою и околицою под гаем Крывоносовским лежачую за ниву кгрунъту Конъдратовского лежачую при гостинцу Смоленскомъ, которая по брате пну Миколаю Кривоносу пну Василу Крывоносу спала, который запис и в земстве на роках признали, декъретъ земъский Мстиславский з его млстю пном Петъромь Каминскимъ о утечене подданого, на пляцу во Мъстиславли мешъкаючого, на име Василя Криводея и сыновъ его Ивана и Федора Криводенковъ до Каменъ кгрода маетности его млсти пна Каминского, которым декретомъ врад земский Мстиславъский тых подданых вернутъ присудилъ, якожъ его млст пан Каминский, достъ декретови чынечы, помененых подданых был выдал, реверсал од пна Грыгоря Бурого, што дедъ жалуючое пан Стефанъ Крывонос маетност свою службу Бесовицкою и пулъ служъбы Будогощы служнее у трох сотъ копах грошей литовских тому пну Бурому зоставил, лист запис от первого малжонка жалуючой зошлого Яна Юркевича Козуна на три части маетности своей огулом с поддаными в селе Оборовой за рекою Сожом вдтве Мстиславском, в тракте Кричевскомъ лежачой, заставным правом у трехсотъ копах гр. литов. зоставилъ и на рокох у во Мъстиславли признал, лист зречоный од пна Федора Крывоноса Прони на маетност Будогощъ з части своей Будогощы служънее и служъбы Бесовицкое паном Крывоносом даный и в земстве Мстиславском признаный, объликгъ на пна Андрея Яновича на золотых двесте, при том розные справы, декрета, выписы, видимусы на заставы добр Крывоносовских и декрета асесорские з розными их мл.. квиты розные поборовые, подымные, пописовые, поселские и инъных справ, декретов трыбуналных, земских, кгродских, зреченя, квитацыи и обликгов, по которых погинулых справах за вакованем урадов кгродского и земского Мстиславских, которых за припомненем на процес салву собе заховавшы на сес час сие оповедане свое до книг кгродских Мстиславских записати дали, што ест записано.

Року ҂ахѯг (1663) мца июля осмнадцатого дня оповедано на враде М. Kozioł namiestnik Mscisławski.

Изъ акт. кн. Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 81.

№ 257 - 1663 г. Іюля 18.

Заявленіе супруговъ Ходковичей объ утратѣ движимаго имущества и документовъ во время осады Мстиславскаго замка Московскими войсками 18 Іюля 1654 г.

Process Chodkowiczow o zginienie spraw.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком,

наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым.

Жаловали и обтежливе оповедали земяне его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Тимофей Ходкович и малжонка его пни Полонея Королковна Тимофеевая Ходковичовая таковым способом о то, иж што в року минулом тисеча шестсот петдесят четвертом, мца июля осмнадцатого дня, кгды неприятел вяроломный Московский, наступуючы на панство его кор. млсти и княз Алексей Микитич Трубецкий, подступившы под замок Мстиславский з войском великим арматно и през штурм усилством мечом добывшы и вынявшы высек, а замок и все место огнем выпалил, в котором том замку зачасу перед наступенем неприятелским спроважона была, а мене самого и малжонку мою от того замку отехали и до . . . . . ди не допустили, там же в том замку маетности моее спроважоное коп на двесте пропало и справы шкатулкою, меновите то ест привилея от славное памети князей их млстей Мстиславских продком моим Ходковичом и продком моим мене Королковны наданое, также привилее славное и светобливое памети королей ихъ млстей на потвержене наданоеж перед унеею, листы ревизорские, квиты поборовые, подымные и поселские, справ немало, декретов земских, трибуналских з розными особами, справ вечыстых, купчых и справ заставных, обликгов на розные люди винных немало и запис лист Полонеи Королковны от малжонка моего пна Тимофея Ходковича на маетност его названую Занковщыну и Туганово, у воеводстве Мстиславском лежачой, суму петдесят коп и на враде земском Мстиславском признаное нет ведома чыли москва справы тые вси побрали, чыли огнем погорел, которое тое жалобы своее нигде не заносил до врадов земских и кгродских за спустошенем от москвитина, а тепер за щасливым опанованем и очыщенем его кор. млсти на сес час враду вшей млсти кгродскому Мстиславскому заносим и оповедаем и просим, абы записано было до книг кгродских Мстиславских, што ест записано, с которых сес выпис под печатю врадовою и з подписом руки писарское.

Року ҂ха̃г, мца июля осмнадцатого дня, оповедано в небытности его млсти пна наместника М. Козіолъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 32.

№ 258—1663 г. Іюля 19.

Заявленіе земянъ Мишковскихъ объ утратѣ движимаго имущества и документовъ во время осады Мстиславскаго замка Московскими войсками

1663 Julij 19 dnia.

Process Miszkowski o zabranie dokumętow przez Trubeckę.

Жаловали и оповедали земяне его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Иван Герасимовичъ, Иван. Василей Григоревич Мишковские тым и таковым способом о том, штож в року минулом тисеча шестсот пятдесят четвертом, кгды княз Трубецкий з войском московским подступил под замок его кор. млсти Мстиславский з великою силою, громатне, чынечы штурмы през колко дней, тамже през штурмъ усилством великим вынял и мечом высек и огнем выпалил, в котором том замку маетност наша была спроважона перед тым москвитином и трывогами за часу, которая тая маетност наша рухомая, то ест грошы, цын, мед, платы и справы, то ест привилея от славное памети королей полских, перед унеею продком нашым Мишковским наданое на мает-

ност Мишковскую, листы ревизорские, квиты поборовые с тое маетности Мишковское до скарбу его кор. млсти отданое, квиты поселские и иншых справ немало вечыстых, купчых, декретов земских и кгродских Мстиславских и трыбуналских з розными людми, а меновите лист делчый вечыстый, што отцове нашы з небожчыком его млстю пном Яном Каменским, хоручычом Мстиславским, маетности Мишковскую поделили на четверо, якож отцом нашым досталосе чотвертая част над ручем Дороговицким, в тракте Кричевском, у воеводстве Мстиславском лежачом, тестамент бабки нашое, лист купчый вечыстый небожчыка отца моего Ивана Василя Григоря Мишковского в селе Соколничах Обуховщыну и иншых справ немало, которых и споменати не можем, пры котором том вынятю и высеченю и выпаленю замку Мстиславского тую маетност и тые справы тили москвитин побрал, чыли огнем погорели, которого того жалю без бытности врадов земских, кгродских Мстиславских и за небезпеченством от неприятеля москвитина нигде до врадов не заносили, а на сес час за щасливым панованем его кор. млсти пна нашого млстивого освобоженем и очыщенем до книг кгродских Мстиславских заносим и просим, абы было записано.

Року ᲁѱ шестдесят третего, мсца Іюля деветнадцатого дня, оповедано. Кулакъ наместникъ.

Изъ актовой книги Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 85.

№ 259—163 г. Іюля 20.

Заявленіе земянки Раины Куровичъ объ утратѣ движимаго имущества и документовъ при осадѣ Мстиславскаго замка Московскими войсками, при чемъ сообщаются нѣкоторыя подробности изъ времени этой осады.

Julij 20.

На враде . . . . жаловала и оповедала земянка его кор. млсти воеводства Мстиславского пани Реина Засовна, бывшая Яновая Куровичовая, теперешняя Яновая Волковая, таковым способомъ: кгды в року прошлом ᲁхнд (1654) вероломный неприятел московский в границы великого князства Литовского вторгнувъшы, огнем и мечем такъ народ шляхецкий яко и посполитый нищыл и многие замки войски своими облег, тогды жалобливой малжонокъ пан Янъ Курович, обавяючисе настя войскъ неприятелских на Мстиславлъ, хотечы здорове свое и малжонки свое в целе заховат, сам ведлуг ухвалы братерской в замку Мстиславском зоставшы, жалобливую малжонку свою з детми, з маетностю рухомою и з справами розными до замку гдрского, до отца ее пана Юря Заса, капитана гдрского, выслалъ и кгды княз Трубецкий замок Мстиславский штурмом добывшы, под замокъ гдрский подступил, где войска неприятелские великие обачывшы, а не маючы в замку провиянту, пороху до обороны и людей, ким бы мели валъ осадит, поневаж замокъ неприятелеви здати мусели, по которомъ зданю замку всю маетност рухомую и справы у шляхты неприятел одобравшы и нет ведома где подевши, самых на Москву и на заграничные замки запровадили, а справы, которые собе препомнети могли, тые были: привилей князей их млстей уделных Мстиславских, листы ревизорские, делчые, квиты розные поселские и поборовые на маетност Будогоскую, прозываемую Коленовщизна на Куровичи

. . . . ду над рекою Вихрою в воеводстве Мстиславском лежачую, декрета и иншые справы розные з мещанми места его кор. млсти Мстиславского о зайсте кгрунту Куровичовского через мещан зайденого и лист вечыстый, продажный и делчый, от пана Юря Калечыцкого славной памети небожчыку пану Федору Куровичу даный и на роках во Мстиславлю признаные на волокъ три в селе Будогощи, в воеводстве Мстиславском лежачые, зо всими до тых волокъ належачыми пожитками и приналежностями, лист знову вечисто продажный и делчый от пана Семена Пултяты славной памети небощику пану Федору Куровичу даный и на роках во Мстиславли признаный на волоку одну в селе Кондратовском, лист запис от пана Яна Куровича, малжонце его пани Раине Засовне Яновой Куровичовой даный и на роках во Мстиславли признаный, которым описал вена за посаг шестсотъ копъ грошей личбы литовской на половицы маетности своей отчызной, от стриевъ своих выделеной, в селе Будогощи прозываемой Оленовщызне и в Курович слободе над рекою Вихрою лежачой и на другой маетности своей отчызной в селе Космыничах в Дедовом концы и третей маетности своей в селе Будогощи, от пана Калечыцкого купленой, и знову на маетности своей в селе Кондратовском, в воеводстве Мстиславском лежачых, справы розные и преводы правные на велможном его млсти пану Криштофу Техановецком, каштеляну Мстиславском, о спустошене через его млст маетности Будогоской, от пана Калечыцкого купленой, лист противный от пана Юря Заса, капитана госдрского пану Яну Куровичу и малжонце его пани Раине Засовне Яновой Куровичовой на заставу даный, которымъ описалсе за отданемъ ему пану капитану госдрскому сту осмдесят копъ от пана Куровича на маетност Космыницкую и Палчыковщызна от небощыка пана Палчыка купленую, правом заставным взятых в целе на року в листе заставном описаном ему пану Куровичу без жадной турбацыи вернутъ, лист заставный от пана Матея Куровича и малжонки его пани Полонии Глушаниновны пану Юрю Засу капитану госдрскому даный и на рокох во Мстиславли признаный, которым заставил и зараз уступил в шестидесяти копах волоку в селе Космыничах, в Дедовом концы, в воеводстве Мстиславском лежачую, лист запис от пана Гелиаша Викгуры малжонце его пани Барбаре Засовне Гелиашовой Викгуриной даный и на роках во Мстиславли признаный, которым описал вена за посагъ шестсотъ грошей личбы литовской на третей части маетности своей отчызной, названой Кулаковщизне, над рекою Непотою в воеводстве Мстиславском лежачую, лист заставный от пана Гелиаша Викгуры пану Юрю Засу капитану госдрскому даный, которым заставил в року тисеча шестсот петдесят четвертомъ в трохсотъ копах три волоки маетности своей отчызной Кулаковщызне, в воеводстве Мстиславском лежачой, и обликгъ на признане тое заставы от тогож пана Викгуры даный и иншыхъ справъ не мало пропало; о тых всих справах через Москву забраных за вакованем за войною враду кгродского и земского Мстиславских, такъже и в иншых воеводствах по близу будучых не маючы где оповедет, на сес час за щасливым засеженем ураду кгродского Мстиславского до книг кгродских Мстиславских записати далъ.

Року ҂ахѯг (1663) мца июля двадцатого дня оповедано. Кулакъ наместникъ.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ № 1/1417 л. 91.

№ 260—1663 г. Іюля 20.

Заявленіе земянки Раины урожденной Курковны объ утратѣ имущества во время Московской войны, при чемъ сообщаетъ нѣкоторыя подробности изъ дѣла подъ м. Мяделомъ.

1663 Jula 20 dnia.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником и лентвойтом Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерыяна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, жаловала и оповедала земянка его кор. млсти воеводства Мстиславского ей млст пни Галена Адамовна Курковна, першого малженства пни Криштофова, Есимонтова, а теперешнея пни Костантынова Реутова, таковым способом, иж што первей, будучы мне в стане малженском за небожчыком Криштофовом Василевичом, мешкаючы з ним час немалый, теды небожчык пан Василевич записал мне чотырнадцат сот коп грошей литовских на маетности Клесянской, в державе Радомской и воеводстве Мстиславском лежачой, а кгды небожчык з сего света смертию зшол, а тые записы при мне были и по смерти небожчыковской, а потом мела запис од другого малжонка моего небожчыка пна Крыштофа Есимонта на пят тисечей золотых полских, на маетности Лукяновщину и на Козляковщине в повете Мозырскомъ, которую маетност мел небожчикъ сполную з паны Зеленскими братею своею, теды мне на той маетности своей пят тисечей золотых полских записал, якож в року прошлом тисеча шестсот пятдесят четвертомъ за наступенемъ неприятеля московского на панство его кор. млсти пна нашого млстивого и за выгнанемъ нас з краев Белоруских, а будучы мне в крае Литовских часнемалый, здорове свое уносечи, а кгды неприятел московский напал на нас под Мяделом, в который час од того неприятеля ледво здорове свое унесла, а маетност рухомая и тые справы мое розные, од малжонков моих мне на тые маетности даные и належачые, через неприятеля московского погинули, о которые справы о згинене оных протестацыи до враду жадного занест не могла, а кгды за повротом в крае Белоруские и за взятем доческого премиря з неприятелем московским в року теперешнем тисеча шестсот шестдесят третем, прибывшы до воеводства Мстиславского, о згинене тых справ записов своих сее оповедане мое до враду вшей млсти кгродского Мстиславского доношу и прошу, абы до книг принята и записана была, што ест записано.

Roku 1663, msca Julij dnia 20, na urzendzie opowiadano, Kułak namiesnik y lantwoyt Mscisławski.

Изъ акт кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г № 1/1417, л. 90

№ 261—1663 г. Іюля 20

Жалоба земянина Яна Куклинскаго на Криштофа Волчка о томъ, что послѣдкій напалъ на его дворъ и стараясь дѣйствовать подъ видомъ Московскихъ войскъ ограбилъ и причинилъ побои.

1663 Julij 20 dnia.

Proces Kuklinskiego na Wołczkow.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерыяна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым,

З великим жалем своим жаловали и обтежливе оповедали земяне его кр. млсти воеводства Мстиславского, пан

Андрей Куклинский и малжонка его пни Гелена Ивицковна на земянина гдрского тогож воеводства Мстиславского пна Криштофа Волчка, яко самого принцыпала, на злый учынок нижей менованый, таковым способом о том, штож року тепер идучого тисеча шестсот шестдесят третего, мца июля десятого дня, на самом розсвитаню он пан Криштофъ Волчек, не ведат зъ яких причин, взявшы неяковые на мене ранкор и вазнь, препомнявшы боязнь Божю и поваживвшы легце зверхност его королевское млсти и право посполитое, на таковых своволных и зуфалых срокгим каранем описаное, взявшы перед себе умыслъ свой злый и непристойный, не богобоязный, сам особою своею, а приспособивьшы собе на помоч помочниками колконадцат человека людей розных, собе знаемых именами и назвисками зват ведомых, як которого зовут и прозывают, з бронми розными до бою войне належачою, стрелбою огнистою, шаблями, бардышами, того року, мца и дня выш написаного наехавшы и пешо напoдшы моцно кгвалтом на дом наш шляхецкий, стоячый в селе Волчасе, в тракте Кричевском, у воеводстве Мстиславском лежачом, первей учынившы окрик, припадшы до двора моего, ворота выбившы и выламавшы а до сеней припадшы, стрелбы стреляючы и волаючы мовою московскою: «царов, царов, руби, руби» а я розумеючы и з малжонкою своею, же заправды неприятел московский частою напал под час тривожный небезпечный от неприятеля москвитина, видечи таковое усилство и волане, почал был есми и з малжонкою моею от них уходит, а потом познавшы оного пна Волчка по голосе, тогды я веспол и з малжонкою своею почали оного просит, абы жадного кгвалту не чынил, а он пан Волчек, чынечы досит завзятому замыслу своему непристойному и не богобоязливому, росказавшы тым помочником своим шаблями, бердышами без милосердя окрутне а нелютостиве сеч, бит почали, якож я видечы таковое кгвалтовное найсте на дом наш шляхецкий и чуючы таковое росказане оного пна Волчка тым помочником своим, абы мене на смерть забито, мусялем от них оборонною рукою з дому своего уходит и здорове свое от него самого и помочников его уносит мусел, и заледво от них увышол, певне бы на смерть был забит, а малжонку мою Гелену Ивицковну в том дому моим окрутне а не литостиве шаблями и бардышами збили и змордовали и мало на смерть не забили, ледво што живую покинули, а одежджаючы и отходечы з дому нашого отповед и похвалку на здорове мое мене самого и малжонку мою на остаток учынил тыми словы: щасте твоего мужа, што он от нас утек, а не забит, нехай просит Бога, але нехай сподеваетсе от мене в коротком часе, што будет забитый и тебе самую забежем, до(м) и гумно ваше огнем спалю, бо я на то усадилсе яким бы колвек способом вас о смерть приправит и маетност вашу осест; от которых таковых отповедей и похвалок от того пна Криштофа Волчка, человека легко умыслного, я сам и з малжонкою своею не будучы безпечны здоровя своего, сюю протестацыю своо враду вшей млсти кгродскому Мстиславскому заношу и оповедаю и прошу, абы до книг была записано. При котором оповеданю тогож часу ставшы очевисто енерал его кр. млсти дворный Александер Кашура сознане свое на квите ку записаню до книг кгродских Мстиславских подал в тые слова:

Я Александер Кашура, енерал его кор. млсти дворный воеводства Мстиславского, сознаваю сим квитем моим реляцейным, иж року тепер идучого тисеча шестсот шестдесят треттего, мца июля двадцатого дня, брал мене енерала земенин его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Андрей Куклинский на огледане ран на малжонце своей пни

Гелене Ивицковне и почынене кгвалту в дому его, а так я енерал, маючы на тот час при собе стороною людей добрых двух шляхтичов пна Семена Ивановича, пна Павла Стефановича и справившисе во всем водле права посполитого, и кгдым приехал до дому за ужытем его пна Андрея Куклинского до села Волчасы, стоячого у воеводстве Мстиславском лежачом, и знализлем пни малжонку его на постели лежачую велми хорую, збитую и за оказанем ее пни Куклинское видел есми на ней самой на плечах, на руках и на хребте и ногах раны синевые спухлые, кровю натеклые, снат киями битые, и за оказыванем его пна Куклинского видялем ворота выбитые и пощепаные, также видялем кул не мало в ызбе и в сенях у стенах стреляных немало, которое тое збите и зранене ее пни Куклинское от пна Криштофа Волчка меновала быт сталое передо мною енералом и стороною моею при найстю кгвалтовном на дом их Волчаский, которая вся жалоба на протестацыи шырей ест описано и доложоно. А так я енерал, штом видел и слышал, то вшитко в сес мой квит списавшы, с печатю и с подписом руки моей и с печатми стороны шляхты при мне на тот час будучое ку записаню до кгродских книг Мстиславских подал. Писан року, мца и дня выш писаного. Александер Кашура енерал, рука властная.

В того квиту печатей три ест притиснено, а подпис руки енералское подписано тыми словы Александер Кашура енерал, рука власная. Которое тое оповедане также и енералское сознане до книг кгродских Мстиславских ест записано.

Року ҂ахѯг (1663), мца июля к (20) дня ставшы очевисто енерал квит свой реляцейный признал М. Козіол.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 103—104.

№ 262—1663 г. Іюля 25.

Заявленіе земянина Павла Богдановича Даниловича объ утратѣ имущества и документовъ при пожарѣ Кричевскаго замка въ 1655 году.

Жаловалъ и оповедал з великимъ жалемъ своимъ земенинъ его королевское млсти воеводства Мстиславского панъ Павелъ Богданович Даниловичъ таковымъ способомъ о томъ, штож дей иж року прошлого тисеча шестсотъ пятдесятъ пятого, мца . . . . . дня, будучы мне при фортецыи его крское млсти Кричевской заеханымъ од неприятеля его крское млсти москвитина зо всею маетностю моею рухомою, до тое фортецыи спроваженою и в схованю в той фортецыи Кричевской мел есми, нижли та фортецыя его крское млсти в державе московъской будучы, того року, мца и дня вышъ менованого, нетъ ведома зъ якого припадку, зо всими маетъностями рухомыми, в немъ будучыми, огнемъ згорела, где и моя маетъност рухомая в клети нашой сполной с паны Осмоловъскими в той фортецыи Кричевъской стоячой згорела, с которою маетъностю моею справы мои заставные, мне по ойцу моемъ небожчыку пану Богдану Даниловичу спалые, в тысечы золотых от небожчыка пана Ивана Василевича Пчолоеда Осмоловского в селе Осмоловичах, за рекою Сожом, у воеводстве Мстиславскомъ лежачомъ, всее части его ему от брати и учасниковъ его належачое двухъ частей заставленых, што шырей в тых листах его естъ описано и доложоно, первей обликги на тую заставу давшы, а потомъ водлугъ описовъ своих на особливомъ листе своемъ написавшы в тысечы золотых две части всее маетности своее Осмоловское в суду земъскомъ Мстиславскомъ у во Мъстиславли тотъ лист свой признавшы и през енерала в посесыю подал и поступил, такъже и инъвентар тыхъ двухъ ча-

стей списавшы пожытковъ и ограниченя и иншых справъ розных не мало, шкатула целая, которых я яко чоловекъ молодый и писма не вмеетный, меноват и называт также и спомнет на сес час не могъ есми, и тые вси справы при той маетъности рухомой вышъ менованой в той фортецыи Кричевской огнемъ погорели в клети сполной вышъ менованой, а для пришлого часу для крепости и оборонъ правных тое заставы сию протестацыю до книг кгродских Мстиславских доношу.

Року тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца июля двадцат пятого дня, на вряде оповедано. Янъ Кулакъ намесник Мст.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣзднаго суда за 1665 г. № 1/1417 л. 485.

№ 263—1663 г. Іюля 26.

Заявленіе земянина Антипы Круглика о побѣгѣ во время нашествія Московскихъ войскъ подданныхъ изъ имѣнія его Залесовичъ.

Жаловал и оповедал земянин его кор. мсти воеводства Мстиславского пан Анътипъ Круглик таковым способом, иж што в року прошлом тисеча шестсот петдесят семом, за наступенем неприятелским, яко от Цара Московъского так и от козаков, людей своволных, под час зруинованя замку Мстиславъского, где вси книги тогож воеводства Мстиславского хованы были погинули, подданый ойчыстый, праву земскому подлеглый, на име Семен Макаренок з жоною Агринею и з сынами Степаном, Ивашком, Грышком, Лавром и з жонами их Улитою, Аннушою и з детми их, зо всею маетностю рухомою, с конми, быдлом рогатым и нерогатым, рахуючы на двесте копъ грошей лит. забравшы, не ушановавшы пана своего, з маетности Залесович, прозываемого Цыганова, ночным способом не ведет где утекшы, оселость свою принял, о котором таковом подданом и збегу своем не маючы жадное ведомости, где бы се оборочат мел. до пришлого часу до взятя ведомости свою жалобу сюю до книг кгродских Мстиславъских заношу и прошу, абы была принята и записана, што ест записано.

Року ахѯг (1663), мсца июля двадцат шостого дня оповедано. Въ небытности его млсти пна наместника М. Козіолъ.

Изъ акт кн. Мстислав уѣздн. суда за 1665 г. № 1/1417 л. 486

№ 264—1663 г. Августа 2.

Заявленіе земянина Стефана Горскаго объ утратѣ имущества и документовъ во время осады замковъ Мстиславского и Горскаго Московскими войсками.

Августа 2.

На враде гдрском кгродском Мстиславъском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславъским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерыяна с Гехановъца Техановецкого, воеводы, староcты и войта Мстиславъского, Радомского, Пораднинского державцы будучым. Жаловал и соленитеръ протестовал земянин его кор. млсти воеводства Мстиславского и Новгородка Северского и в короне полской будучый его млсть панъ Стефан Кгорский на земянина его кор. млсти того ж воеводства Мстиславского на его млсть пна Яна Кулака и на пни Дороту Кулаковну, бывшую Мартиянову Кгорскою, братовою жалобливого, а теперешнею Миколаевою Барташевичовою, дочку его пна Кулака, таковым способом и о том, иж в року прошломъ тисеча шестсот петдесят четвертом, месеца июля осмнадцатого дня, неприятел москалъ вяроломный з великою потугою войскъ подступившы под Мстиславлъ, срокгим и тяжким облеженем оточывшы, што ден

и ночъ штурмы отправуючи, тогож року, мсца июля двадцатъ второго дня, через штурмъ и огнем добывшы Мстиславлъ, мечем выстинали, замекъ и парканъ Мстиславский огнем спалили и до щенту спустошили, в котором Мстиславлю брат рожоный жалобливого небожчикъ панъ Мартиянъ Кгорский од Москвы ест забитый, а перед облеженем небожчикъ панъ Мартиян Кгорский малжонку свою помененою пни Дороту Кулаковну, теперешнею пни Барташевичовою, з маетностю рухомою до фортецы Горское, в повете Оршанском лежачое спровадил был, а кгды по высеченю Мстиславля от Москвы в року вышей менованом панъ Кулакъ, не заставаючы в облеженю Мстиславском, прияхавшы подводами до Горъ, на он часъ дочку свою, а братовою жалобъливого з маетностю рухомою небожчику пану Мартияну Кгорскому належачою, которою сам там у Горах зложил, забравшы он панъ Кулак не належне, з дочкою своею до Литвы запровадил, приняли менovите кунтуш фалендышовый шлемами подшитый небеской масти, справленый за копъ сорок грошей литовских, другий кунтуш фалендышовый кгранатовый, кгребетами подшитый лисами, справленый также за копъ сорок, жупан атласовый, папужый с потребами сребными, справленый за копъ тридцат две грошей, жупан фалендышовый небеской масти с потребами едвабными, справленый за коп двадцат чотыры грошей литовских, пасъ едвабный купленый за копъ осмнадцат грошей литовских, шапка оксамитна з соболцем купленая за коп двадцат грошей, обух оправный за коп пят грошей литовских купленый, ложекъ сребных дванадцат коштовали коп двадцат девет грошей, цыны анъкгелской штук дванадцат, полмисков, талерок, коштовали копъ десет грошей, коцелков два кухенных, троттея баня, триножекъ, коштовали копъ двадцат грошей, коляса кована на паре коней справлена коштовала коп чотырнадцат грошей, коберецъ Адямский купленый за коп дванадцатъ грошей, килим турецкий купленый за коп шест грошей, коней двое гнедых с полшорком на тот часъ купленые за копъ сорок грошей, люкгоминов розных, которых было за коп шестдесят грошей литовских, справы з шкатулою, права признаные от пна Кулака небожчику пну Мартияну Кгорскому маетности заставная Кустюшковская и Забычани у воеводстве Мстиславском лежачом, в тракте Кричевском, у шестисот копах грошей литовских, которые маетности небожчик пан Мартин Кгорский перед наступенем московским державчим был, а особливе в той же шкатуле грошей копъ сорок литовских, мемрамъ небожчика пна Мартина Кгорского брата жалобливого на паперу был с подписом руки его и печаторовъ для припадку справленый, яко на он часъ под час войны на учинене на том мемраме тастаменту и иных справъ не мало там же было, которых на сес часъ жалобливый специфице ведат не может, гербовъ на табине дванадцат и образ жалобливого дедычки там же был, то коштовало копъ тридцат грошей литовских, тую всю маетност панъ Кулакъ и з дочкою своею забравшы, до Литвы спровадывшы, собе на пожиток обернули и скористили, а кгды в року теперъ идучом тисеча шестсот шестдесят третем, мца июля двадцатого дня, жалобливый з войска великого князства Литовского приехал до воеводства Мстиславского до фортецы Кричевское и его пна Кулака в месте Кричевском знашол и пни Дороту Кулаковну Миколаевою Борташевичовою по приятелску почал тое маетности брата своего его пна Кулака и въ пни Бартошевичовые упоминат, абы яко належному акъторови вернули, леч он панъ Кулак и пни Бартошевичовая, не толко абы тую маетност вернутъ мели, але жалобливого его млсти пна Стефана Кгорского забитем на смерт отповед и похвалку учинили, обецуючы где колвекъ оскочивши на смерт забит. О што все,

где право дорогу укажет, правом чинит не занехаю и просил его млсть панъ Кгорский, абы ето оповедане и жалоба его до книг кгродских Мстиславъских было принято и записано, што ест записано.

Року ѧхѯг (1663), мца августа второго дня, в небытности его млсти пна наместника.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ № 1/1417 л. 109—110.

№ 265—1663 г. Августа 3.

Заявленіе земянина Стефана Воронца объ утратѣ имущества и документовъ и прочихъ злоключеніяхъ во время осады Мстиславскаго замка Московскими войсками.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником и лентвойтом Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Техановца Техановецкого, воеводы и старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, жаловал и оповедал земянин его кор. млсти воеводства Мстиславского его млсть пнъ Стефан Тимофеевич Воронец таковым способом, иж што в року прошлом тисеча шестсот петдесят четвертого, неприател москал з великою потугую войскъ под Мстиславъ подступившы, тяжким облеженем оточывшы, через штурмы и огнем добывшы, народ шляхетный и посполитый всих мечем замок и паркан Мстиславский добывшы, мечом выстинали и огнем спалили и спустошили, инших людей в полон забрали, в котором Мстиславлю родича жалобливого пна Тимофея Воронца на тот час у во Мстиславлю москва забила. До которого то Мстиславля и маетност свою рухомою спровадил был также и справы шкатулою там же до Мстиславля звезлъ, то ест справы привилее князей их млстей дедичных (*пропускъ*) перед унеею надане жалобливого, продком жалобливого за выслуги маетностей Занковское и на пляц места Мстиславском и на господу право заставное от небожщика пна Дмитра Воронца и малжонки его паней Раины Длукгокинской третею част волною в Занковщине родичу жалобливого заставленое у трицати копах грошей литовских и право заставное на уволоку земли с поданым оселым в Занковщине от пна Павла Занковича у двацати копах чотырох грошей литовских, право на маетност спадковую по рожоном вую жалобливого в селе Селищах и Кочминичах по небощику пну Яне Викгуре и на пляц в месте Мстиславским, запис сестре жалобливого рожоной даный пни Федоре Воронцовне от малжонка ее пна Юзофа Фена Раевского на заставу у двухсот копах грошей литовских на части его в селе Феновщине з двором его и листы вечыстые купные и на село Кисловичы и Феновщине небощику пну Юзофу Фену-Раевскому и малжонце его служачые, тых всих маетностей у воеводстве Мстиславском лежачых, справы всякие вечистые, листы купчие, вечистые продажные, зоставные, обликги на розные особы жалобливого родичу даные, декрета земские, кгродские, трибуналские, асесорские задворные, квиты поборовые, поселские, подымные, тестаменты, реестра пописов шляхецких Радошковских . . . . . . попи . . . . инших справ, жалобливый через молодост лет своих вспомнети не может, тые вси справы на тот час во Мстиславлю з шкатулою погинули, нет вед ма если погарели, чили теж их Москва побрала и пошарпала, где жалобливых по рекупорованю от неприятеля московского в року теперешном тисеча шестсот шестдесят третем, июня двацатого дня, Мстиславские и Кричовские фортец для-пришлых часов дал тую протестацою на писме до книг кгродских Мстиславских записат, просечы, абы было до книг принято и записано. При котором опо-

веданю тогож часу ставшы очевисто енерал его кор. млсти дворный квит свой ку записаню до книг подал в тые слова.

Року ҂ах҃ третего, мца августа третего дня, передо мною оповедано.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 114.

№ 266—1663 г. Августа 5.

Заявленіе земянина Яна Вуевскаго о злоключеніяхъ во время Московскаго нашествія.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного пна его млсти пна Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого воеводы, старосты и войта Мстиславского, державцы Радомского, Пораднинского установленымъ будучи, pan Jan Wuiewski y z małżąką swą panią Heleną Markowną, Umyiruczanką Zapolską żałowali y soleniter sie protestowali, iż co w roku tysiąc szesćset piencdziesiąt czwartym, msca Julia dwudziestego wtorego dnia, za podstąpieniem kniazia Trubeckiego z woyskiem Cara Moskiewskiego pod zamek Mscisław, ktori oblegszi, przez szturm dostawszi wycioł y wypalił, w ktory to zamek Mscisławski z inszemi ichm. p.p. obywatelami woiewodztwa Mscisławskiego według uchwalonego lawdum że wszisci przi tym zamku ostawać mieli i zdrowia odwaziwszi, gdzie żałuiące dosic czyniąc woli y postanowieniu ichm. p.p. obywatelow y nie odstępuiąc, wszitkie moie maiętnosci ruchomę od mała do wiela i sprawy wszitkie w szkatulie y skrini będących uwiezli do tego zamku, a sami żałuiące, nie spodziewaiącsie tak prętkiego obleżenia, po inszą maiętnosc y rzeczi ruchome iako y po żywnosc poiachali do domu y maiętnosci swey, nazwaney Stomirowsczizna Zapolie, w bok Rasny, a w tym czasie ten nieprzyiaciel obleg zamek . . . . wycieli, a żałuiące nie mogli iuż do zamku sie przebrac, tedy musieli w kraie Litewskie sie udać y tam po te czasy trwożliwe byli, w ktorym to zamku przi maiętnosciach y rzeczach ruchomych sprawy, to iest prziwileie od rożnych xiążąt udzielnich y comfirmacij krolewskiey, także zapisy od nieboszczyka pana Marka Umyiruki Zapolskiego, rodzica żałuiącey, na maiętnosc nazwane Zapolie oney części wiecznoscią puszczoney y zapisaney, iako corce, na urzędzie ziemskim Mscisławskim prziznane, samy orynał z wypisem, intromisia wypisem wyięta z xiąg, kwity poborowe, poselskie, dekreta, obligi, zapozwy y inszych spraw nie mało, miedzi kturemi zrzeczenie od pani Połonij Juriewny Bubolowny Jarockowny, bywszey Janowey Umyrukiney Zapolskiey bratowey pani Wuiewskiey y paniey Jadwidze Umyiruczance Zapolskiey Marcinowey Służewskiey, siostrom rodzonym, bywsza pani Janowa Zapolska onym iako siostrom po nieboszczyku małżąku swym panu Janie Zapolskim od niego wniesioną za posag swoy sume pieniędzi sobie zapisaną od niego na maiętnosci Stomirowszczyznie Zapolu, za dosic uczynieniem od pani Heleny y Jadwigi Umyiruczanek Zapolskich oney pani Połoniy Bubolownie Jarockownie bywszey Janowey Zapolskiey zrzeczenie dała y na urzędzie ziemskim Mscisławskim zeznała y kwitowała wiecznie, także orynał y wypis zginoł i miedzi ktoremi sprawami były sprawy nam powierzone do schowania od pana Theodora Tarnawy i Bądzinskiego, to iest rożne sprawy podług reiestru onego, mianowicie dekreta, zapozwy y obligi na rożnych osob y prziznanie na maiętnosci zastawne iemu służące panu Bądzinskiemu, także oblig na pana Symona Saplinskiego na złotych sto rękodayney sumy zgineli w tymże zamku, a inszich spraw przez żalie i utrapienie żałuiących w teraznieyszich czasach i z pamięci wyszli, ktorych mianowicie y przipomniec nie mogąc, ieżeli by ktorey sprawy przepomnieli, czasu potrzeb na reiestrze za przypo-

mnieniem zpisawszi do actu xiąg podac nie omieszkamy, o czym nie wiedząc żałuiące, ieżeli pogorzeli, czyli też w czyie ręce sie dostali żadney wiadomosci nie maiąc, za przibyciem naszym w te woiewodztwo Mscisławskie dla przisziych y potrzebnieiszich czasow te żałobę naszą do grodu Mscisławskiego prosząc żeby, przięto i zapisaną było, co iest zapisano.

Року ҂ахѯг (1663), мца августа е (5) дня на враде оповедано. М. Козіолъ наместник Мстиславски.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 года; № 1/1417 л. 134.

№ 267—1663 г. Августа 7.

Присяжное показаніе войтовъ Пинской экономіи объ убыткахъ, причиненныхъ драгунами Новогрудскаго каштеляна Юдицкаго въ селеніяхъ экономіи.

Przysięga woytow dzierżawy J. k. msci na szkodach przez żołnierzy stałych.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца августа семого дня.

На рочкохъ кгродских Пинских, мца августа первого дня прыпалых и порадъкомъ правымъ судовне отправованых, перед нами Якубомъ Кгинвидомъ Панъкевичомъ, столником и подстаростимъ, Стефаном Викторыномъ Туромъ судею а Петромъ Поклонъским писаромъ, врадниками судовыми кгродскими повету Пинского, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установлеными, постановившысе очевисто его млсть панъ Войтехъ Полковский, намесникъ оекономии Пинское, ставилъ войтов чотырох, именами нижей в роте мененых, на шкодах жолнерскихъ до присеги, которые з роты собе выданое прысегу выконали в тые слова:

Ja Andrzey Serheiewicz, woyt Kużelicki, ia Onisko Opanasowicz woyt Wiadzski, ia Stephan Mikulicz woyt Kowniatynski, ia Wasko Petrukowicz woyt Częczycki y my poddani starostwa Pinskiego dzierżawy iasnie oswieconey xiężny ieymsci paniey Kanclerzyney W. X. L. przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, że w naszych woytowstwach dragonia iasnie wielmożnego im, pana Judyckiego, kasztelana Nowogrodzkiego, kawalera Maltanskiego, po kilka razy krążąc, chodząc od wioski do wioski, to iest w woytowstwie Kużelickim, Parszewickim, Wiadzskim, Psiskim, Kowniatynskim, Częczyckim uczynili szkody na złotych tysiąc szescset pięcdziesiąt siedm y groszy dwadziescia cztyry, na czym iako sprawiedliwie przysięgamy, Panie Boże nam pomoż, a iesli nie sprawiedliwie Panie Boże pobiy. Которое выконане прысеги до книг кгродских Пинских естъ уписано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1663 г. № 13015, л. 117.

№ 268—1663 г. Августа 8.

Заявленіе земянина Александра Бобровича о злоключеніяхъ во время Московской войны.

Августа 8.

1663. Process Bobrowiczow o zabranie rożnych dokumętow.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Техановца Тehановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы установленным будучый.

Жаловал и соленитер се протестовалъ земянин его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Александер Бобровичъ на земянина его кор. млсти тогож воеводства Мстиславского на пна Петра Протасовича таковым способом, иж што ещо в року прошлом тысеча шестсот пятдесят четвертом, по высеченю Мстислава че-

резъ неприетеля москаля, здавшися доброволне воеводе Мстиславскому Московскому, он пнъ Протасович, а видечи мене от того неприетеля москаля збеглаго з дому моего, стоячого в селе Бели, в тракте Кричевском у воеводстве Мстиславском лежачом, дом мой стоячый, он панъ Протасович, учинившисе неприятелем, приехавши в том року тисеча шестсот пятдесят четвертомъ, мца октобра десятого дня огнем, ввес будынок тот дом спалил, который коштовал будуючи копъ шестдесят грошей литовскихъ, а мало на том маючи, тотже Протасович в том року тисеча шестсот пятдесят четвертого, мца октобра шестнадцатого дня, мене Бобровича в той маетности моей на попелищу вышпикговавши с помочниками своими, именем ему сведомых, оскочивши того дня вечоръ, словами московскими: царов, царов, заволавши, мене порвавши и звезавши, яко який неприятель заграничный, до замку Кричевского припровадивши до вязеня, козаком Костантого Поклонского, на он часъ москве голдуючим, отдалъ и через целый тыдзенъ у везеню держал, голодом морил, обецуючи мене розною смертю срокгою з сего света збавит, а . . . . ей маетности моей Бели первей збожя всякое пожалъ, озям побрал, которого было за копъ триста грошей литовских и тую маетностку мою спустошилъ, а еще перед войною и наступенем Москвы на панства его кор. млсти пна нашего милостивого он пан Петръ Протасевич дал на себе лист доброволный запис, иж нам в той маетности Бели, которую маем от его пна Протасовича на вечност, ниякое перешкоды чинит не мел, тисечу золотых полских заруки положил и доброволне записался, за чим тот запис нарушил и в тую заруку платит попал и жалобливого на смерть забит хочет, похвалки чинит, о што до сего часу за спустошенем через неприетеля москаля краевъ тутейшых кгроду и земства врадовъ не было где процесу отдат, на сес часъ тую протестацию на писме до кгроду свежо зачатое юрздыки кгродовое у во Мстиславли заношу, просечи, абы было до книгъ записано, што ест записана. И просил пан Александер Бобровичъ, абы тое оповедане и жалоба его до книг кгродских Мстиславскихъ была записана, што ест записана.

Року ҂ахѯг (1663) мца августа осмого дня на вряде оповедано. В небытности на тот час его мл. пна наместника Мстиславского Миколай Козел понаместникъ.

Изъ актовой книги Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417 л 122.

№ 269—1663 г. Августа 8.

Заявленіе земянина Яна Теодора Станкевича о злоключеніяхъ его во время Московской войны.

Августа 8.

1663, augusta 8 dnia.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможъного его млсти пна Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадниинского державцы будучым.

Жаловал, селенитер се протестовал земенин гдрскій воеводства Мстиславского его млсть пнъ Янъ Теодор Станкевич о то, иж што в року прошълом тисеча шестсот пятдесят пятого, мсца окътобра одинадцатого дня, по вытятю од Москвы Мстиславля през Трубецкого, выехавшы я з Литвы до худобы своее, названое Полуляховщины, лежачое у воеводстве Мстиславском, а з допущеня на мене Бозкого, вышь реченого року, мсца и дня, толко м до тое худобы моее приехал, зараз Москва, на то селцо мое напавшы, мене поймали и запровадили аж

до Смоленска; там же той неприятел, маючы мене у полону, то ест москвитин, страшечы мене запроданем у тяжкую неволю татар московских, запроваженем в той город, с которого нихто с полону прешлых воин не вышол, там тебе запровадят, откул николи выйти не можешъ, а не могучы я ни в чом им спротивит, яко вязен и неволник, их будучый, а зложывшы з ног моих железы и с турмы мене вывевшы, а взложили на мене неволника и вязня своего неякоес поневолное оженене з дочкою неякого попа Чыжа тыми оковами, иж бым я на службе противку кор. пана моего милостивого заставал, а я, не хотечы напротив короля пна своего и против Речы Посполитое руки подносит и здраицою быть, мусел есми от тых оков до отчызны своее и до короля пна уходит, а по выстю мене с тых оков помененый выш неякис москал Чыж попъ, узявшы не мало Москвы, напавшы на убогую маетност мою, у воеводство Мстиславское, на село мое вышь помененое лежачое напавшы, у подданных моихъ кони и коровы и всякое быдло побрали и подданых моих помучыли и не мало их у полон побрали, зъ ям збожья не мало побрали, збоже, кони, ледъко рохуючы шкод почынили на тысечу золотых полских, двор мой и гумно огнем спалили, от которого то ест спустошеня и тепер то пусто зоставает та убогая моя маетност и на здорове мое отповед и похвалку учинил, мовячы пред поддаными моими, иж я незадовго пна вашего забъю, где колвек его натрафившы, о што все до книг кгродских Мстиславских подалем жалобу мою записат, што ест записано.

Року тысеча шестъсот шестъдесят третего, мца августа осмого дня на враде оповедано. Янъ Кулакъ наместникъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 123.

№ 270—1663 г. Августа 10.

Заявленіе Владимира Дадзибога Каменскаго объ утратахъ и бѣдствіяхъ во время Московской войны.

На враде господарскомъ кгродском Мстиславскомъ, передо мъною Яном Кулакомъ, лентвойтомъ и наместником Мстиславскимъ, от ясне велможного пана его мл. п. Миколая Валерыяна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадънинского державцы будучымъ. Jmc pan Włodymierz Dadzibog Kamięnski, chorąży Mscisławski, rotmistr Jego kr. msci, za przybyciem swoym od woyska w Białoruskie kraie, a za wzięciem wiadomosci od pana Stanisława Ostrowskiego, sługi y urzędnika maiętnosci Ladohoskiey, zeszłego iegomsci pana Piotra Kamięskiego, stolnika Trockiego, iako tego dał sprawę ten urzędnik pan Ostrowski, żałował y protestował, yż gdy przed zaczęciem woyny moskiewskiey zeszły iegomsc pan Kamięski, stolnik Trocki, chorągiew w woysku Litewskim kozacką zaciągową maiąc, iemu panu Ostrowskiemu maiętnosc swoią Ładohoską w dozor . . . . wszystkie gospodarstwa, urząd y sprawy wszytkie z szkatułą do chowania poruczywszy, sam w woysku obecnie zostawał, w tym razie gdy nieprzyiaciel zagraniczny moskiewski na tę Białą Rus y wszytkie xięstwo Litewskie w roku tysiąc szescset piecdziesiąt czwartym następował, pomieniony pan Ostrowski wespoł z drugiemi ichmosc pany obywatelami sprząt wszytek domowy, rzeczy ruchome y szkatułę z sprawami do zamku Mscisławskiego był sprowadził y sam w nim dla osady był osiadł, ktory zamek Mscisławski gdy przez szturm nieprzyiacielski był wzięty, tamże wszytkie rzeczy ruchome, sprząt domowy y sprawy wszytkie z szkatułą zeszłego iegomsci pana stolnika zgineli, y samego pana Ostrowskiego do więzienia moskiewskiego wzięto było, potym po

wysciu swoym w zięzienia w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt trzecim, nie wiedząc co za sprawy były y nie umieiąc iako urzędowi dac sprawę, do przybycia żałuiącego iegomsci pana chorążego odłożył, od ktorego wziąwszy iegomosc pan chorąży wiadomosc o zginieniu tych spraw, nie mogąc wszytkich na pamięc sobie przywiesc, ale tylko iako swieża, przed zaczęciem woyny moskiewskiey nie mogąc wiecznym działem maiętnoscią Bołotowską y Pustoszołami, w woiewodztwie Smolęnskim leżącą dzielic, spolnie z sobą dzierżeli, tak y sprawy na te maiętnosci służące do dalszego pomierzkowania maiętnosci miedzy sobą spolnie trzymali, ktore tedy do ręku zeszłego imsci pana stolnika Trockiego byli, te są: cessia nieboszczyka pana Jerzego Jurzyca na maiętnosc Bołotowo zeszłemu iegomsci panu Janowi Kamięskiemu, na ten czas poczaszemu Mscisławskiemu, rodzicowi żałuiących dana y na rokach Troieckich we Mscisławliu przyznana, list podawczy krola iegomsci do iegomsci pana podskarbiego pisany, list iegomsci pana podskarbiego do dworzanina . . . . . . podawczy dwożansky y intromissia ieneralska, wymiar dwochset włok y ograniczenia tey maiętnosci Bołotowskiey od pana Zaręby iako przysięgłego krola imsci mierniczego, cwity poborowe y popisowe na te maiętność Bołotowską służące, consensa krola imsci na Pustosioły panu Boguszewskiemu ad cedendum o. . . . . . dany. Ze tedy sprawy zginione żałuiący imsc pan chorąży Mscisławsky na ten czas przypomniawszy, a o drugich, ktorych ieszcze nie mog wiedziec kture pogineły, bo miedzy swoimi nie przyrzewidował, salwę zachowawszy, to opowiadania swoię do xąg grodzkich Mscisławskich dał zapisac.

Року тысеча шестсот шестдесятъ третего, мсца августа десятого дня, на враде оповедано. Кулакъ наместник.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417, л. 35.

№ 271—1663 г. Августа 10.

Заявленіе земянина Яроша Пячковскаго Балярскаго объ утратѣ имущества и документовъ во время Московской войны.

Августа 10.

Proces o zginienia spraw p. Piaczkowskiego Bałakira.

На враде гсдарском кгродском Мстиславском, передо мною Яномъ Кулакомъ, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валериана з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомъского, Порадънинъского державцы будучым. Земянин его кор. мл. воеводства Мстиславского пнъ Ярош Пячковский Балярский жаловал и оповедал таковым способом: кгды в року прошлом тисеча шестсот пятдесят чотвертом, мца июля осмнадцатого дня, неприятел заграничный Московъский з великою потугою войска наступаючы на панство его кор. млсти, самъ цар под Смоленскъ, а иншых воеводов с пулками и з арматою под иншые замки его кор. млсти ордыновавшы, казал подступоват, межы которыми княз Алексей Микитич Трубецкий з многими пулками и потугою людзей под замок Мстиславский подступил и около облег и през колко дней и ночы штурмы потужные до замку Мстиславского, а потом учынившы остатний штурмъ, кгвалтом през великое усилство замок Мстиславский вынявшы, огнем спалил, самых вытявшы, других не мало людей в полон запровадзил, где маетност жалуючого в том же року тисеча шестсот пятдесят чотвертом, перед вынятем замку Мстиславского, рухомая, грошиготовые, золото, серебро, цин, мед, шаты и розные заставы завчасу перед тревогами спроважона была, там же и справ не мало было, то ест листы вечыстые наданые продком жалуючого на маетност Орлеци и Ожоги од славное памети их млстей князей удзелных Мстиславских, также привилея

на потвержене тое маетности од королей их млстей Полских, листы ревизорские, квиты поборовые, поселские и декрета земские, кгродские Мстиславские и декрета суду головного трибуналного з розными особами урощоные, такъже и обликгов не мало, на сумы рукодайные пенежные на розных людей было: перший обликгъ на пна Александра Отрошкевича и малжонку его пни Крыстыну Клюковъскую мне и малжонце моей служачый на копъ семъдесят гршей лит., обликгъ на пана Миколая Дедерку на копъ двадцат грщей литовских, обликгъ на пна Александра Викгуру и малжонку его на коп дванадцат, обликгъ на пна Анъдрея Дедерку о посаг за внесене сестры моее рожоное пни Полонии Балакировны, которой то записал был на маетности своей Туровской копъ пултораста гршей лит., где и иншых справ не мало погинуло, которых тепер и припомнет не могу, але припомневшы и на потом до книг оповедат не занехаю. Которая тая маетност рухомая, также розные справы и обликги до замку Мстиславского были спроважоны, и кгды пры вынятю и высеченю през неприятеля московского, теды то все побрано чыли тежъ попалено в замку Мстиславъском, которого то жалю и оповеданя своего за небезпеченством от неприятеля перед уряд не заносил, бо жадного земского ани кгродского не было ве Мстиславлю уряду, а на тот час за щасливым панованем короля его млсти и за очыщенем и высвобоженем з рукъ неприятелских тых краев, тую мою жалосную до книг кгродских Мстиславских заношу протестацыю, просечы, абы была принята и записана, што ест записано.

Roku 1663, msca Augusta dziesiątego dnia opowiedano na urzędzie. M. Koziol nam. Mscisławski.

Изъ акт. кн. Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 136.

№ 272—1663 г. Августа 10.

Заявленіе пресвитера Полоницкой церкви о. Марка Цитовича объ утратѣ во время Московской войны документовъ опекаемыхъ имъ наслѣдниковъ земянина Богдана Ивановскаго.

Августа 10.

Wielebny im. ociec Marek Citowicz, praesbiter Połonicki, iako opiekun testamętem pozostałym potomkom im. pana Bohdana Iwanowskiego, panom Iwanu Iwanowskiemu y Matfieiu Jerczakiewiczowi naznaczony, opowiadał y protestował się o to iż gdy w roku proszłym 1655 pod czas zawoiewania panstwa naiasnieyszego krula Jmsci pana naszego miłosciwego wielkie xięzstwo Lit. od nieprzyiaciela moskwicina y rebelliey kozackiey, dla kturego niebezpeczenstwa nieprzyiacielskiego, iako pod ten czas niebezpeczny żałuiący imsc ociec Citowicz, nie mogąc z maiętnoscią swoią ruchomą w domu swoim mieszkac, wszystko od mała do wiele, iako tez y szkatułe z prawami rożnemi w zamek Krzyczewski wprowadził był, w kturey szkatule rożne sprawy tak żałuiącego, iako y zeszłego imsci pana Bohdana Iwanowskiego, iemu samemu y potomkom iego służące, to iest inprymis testament zeszłego imsci pana Bohdana Iwanowskiego, kturym testamętem pomieniony imsc pan Iwanowskij żałuiącego imsci oyca Marka Citowicza potomkom swoim panu Iwanu Iwanowskiemu y pasierzbowi swemu panu Macieiu Jerczakiewiczowi opiekunem y testamentu oexecutorem uczynił, przy tym testamęcie tamże w tey szkatule byli zapisy przyznane y intromissia ieneralska na maiętnosc nazwaną Pieczary y Borki, w trakcie Krzyczewskim, w wdztwie Mscisławskim, za rzeką Sożem leżące, prawem zastawnym w summie pieniędzy w szesciuset kopach groszy Lit. od pana Pawła Szęczyły ziemianina i. k. m. tegoż wdztwa Mscisławskiego zeszłemu imsci

panu Bohdanu Iwanowskiemu y paniey małżące iego zawiedzioną y przez ienerała w yntromissią podane, drugi oblig na cztyrysta złotych polskich od imsci pana Michała Stetkiewicza, kasztelanica Nowogrodzkiego temuż zeszłemu imsci panu Iwanowskiemu dany y innych spraw y obligow było niemało, kturych protestant na ten czas y przypomniec nie może, to wszystko przy wielu maiętnosci ruchomey żałuiącego w zamku Krzyczewskim wysz pomienionego roku z szkatułą zgorzały, czyli też przez kogo zabrane zostali wiedziec nie może, tedy żałuiący wielebny imsc ociec Marek Citowicz, iako opiekun, zabiegaiąc temu aby w przyszłe czasy potomkom iego nie szkodziło, te swoią protestacyą dał do xiąg grodu Mscisławskiego zapisac, што ест записано.

1663 augusta 10 dnia.

Року ҂ах҃г (1663), мца августа десятого дня, оповедано на враде. М. Козіолъ наместник Мстиславскій.

Изъ актовой книги Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г., № 1/1417 л. 137.

№ 278—1663 г. Августа 18.

Заявленіе братьевъ Корытковъ объ обидахъ во время Московской войны отъ своихъ опекуновъ.

1663, augusta 18 dnia.

Жаловали и оповедали земяне его кор. млсти воеводства Мстиславского панъ Янъ, панъ Филонъ, панъ Стефанъ, панъ Петръ и панъ Павелъ Корыткове на земянина гспдарскаго воеводства Мстиславского пана Стефана Станкевича о то и таковымъ способом, штожъ в року минулом тисеча шестсотъ пятдесят четвертомъ, под час поступеня на панство его кор. млсти Цара Московского перед вынятемъ замку Мстиславского брат нашъ з матки рожоный, в летех старшых, небощык панъ Михал Королко, который по смерти небощыка отца нашого пана Станислава Корытки и зошлое з сего света родителки нашое пани Дороты Илиничовны, которые перед инкурсыею московскою у в одном року померли, а нас в сероцтве в летех малых позоставили, который брат нашъ старшый прыродный, в опеце маючы маетност рухомую по небощыках родичахъ нашых, взявшы нас, по розных мейсцах и до розных людей на службу пороздавал, а сам с тою маетностью всею рухомою посполу с паном Стефаном Станкевичомъ, у которого дочку панну Ганну Станкевичовну заручыл был, от того непрыятеля москвитина до Литовских краевъ в Лидзкий повет здорове свое уносил, где его млст панъ Станкекевичъ до дому своего, в Лидзким повете будучого, с тою маетностю всею рухомою запровадил, якожъ небощыкъ панъ Михал Королко брат нашъ тую маетност всю от веле до мала до рукъ его млсти пана Стефана Станкевича дал, зреестровавшы, а сам до войска его кор. млсти вел. княз. Литовского на службу ехал до Инфлянтъ, в которой службе военной там от непрыятеля забитый зостал, а тая маетност наша пры пану Станкевичу зостала и до тых час зостает, то ест скрыня з шатами, до того цына, мед, сребро, перла, перстени золотые и шкатула з справами вечыстыми и грошми готовыми, обликгами на розных особъ належачые, так тежъ справы признаные в земстве Мстиславском от небощыка пана Ивана Королка родителце нашой на именю Бебровском коп четырыста, то ест лист орыинал и екстракт того листу, интромисыя енералская, до того зречене вливковым правом от его млсти пана Андрея Иллинича небощыку родичу нашому в петидесят копах заставным правом пущоного трех подданых в селе Бобровом, в воеводстве Мстиславском лежачом, так тежъ справы вечыстые от княжат их млстей уделных Мстиславских на тое

именне Бобровое служачое, квиты побоup ровые, процес на тогожъ пана Станкевича до книг земских Мстиславских занесеный о залите сеножатей мурожных на тамтой стороне и з гетое стороны берегу и о зопсоване межы, которой процес вынесены за позвы о то по пана Станкевича, и иншых справъ не мало в той шкатуле будучые, зо всею маетностю рухомою вышъ мененою и готовыми грошми, чого всего было на два тысячы зол. пол. пры ним пану Станкевичу зостало, чымъ всим его млст корыстует а то все на свой пожытокъ оборочает, и кгды мы, прыбывшы на сес час з войска его кор. млсти в сее воеводство Мстиславское до кондицыи свое его млст пана Станкевича сами и через розных их млстей панов прыятел своих не пооднокрот просилим, абы тую маетност и справы, што одно колвек отобрал от брата нашого, нам яко актором належытым вернул, теды его млст, роскорыстовавшысе в той маетности, нам вернут не хотел и не вернул, о што все з его млстю паном Станкевичом и потомством его млсти правом чынит хотечы, сюю жалобу в небытности книгъ земских до книгъ городских Мстиславъских дали записати.

Року ⷶх҃ шестдесят третего, мца августа осмнадцатого дня оповедано. Янъ Кулакъ наместник и лянтъвойтъ Мст.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л 144.

№ 274 — 1663 г. Августа 20.

Заявленіе земянина Будогосскаго объ утратѣ имущества и документовъ при осадѣ Мстиславскаго замка Московскими войсками.

1663, augusta 20 dnia.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, з великим жалем своим жаловал и оповедал земянин его кор. млсти воеводства Мстиславского, пан Самуел Будогоский, сам от себе и именем брата своего рожоного пана Юря Будогоского, без бытности на тот час в дому его, служечы у войску его кор. млсти великого князства Литовского, таковымъ способом, иж року прошлого тисеча шестсот петдесят четвертого, мца июня осмнадцатого дня, кгды наступил кияз Алексей Трубецкий з великою силою и потугою з розными полками под замок его кор. млсти Мстиславский, там же будучы в том замку его кор. млсти Мстиславском, небожчица пни матка наша Федора Путятянка Русиновска и з нами, яко детми лет недорослыми, спровадившы в тот замок всю убогую маеност свою рухомую скринями, хотечы сама здоровя своего застереч и тое маетности своее от неприятеля московского, то пак того року, мца июня двадцат второго дня, наступившы з великою силою и потугою своею под замок и под паркан, штурмъ валный учынившы, паркан и замок огнем спалил и всих людей, так шляхту, яко мещан мечем повысек, тамже и небожчицу пани матку нашу Федору Путятянку забито и тую всю убогую маетностку нашу с тых скрин побрали, в которых тых скринях было схована золота, серебра, шат, не мало справ, листов привилеев на маетности нашы вечыстые, наданые от князя Михайла Лукгвейнева продком нашым за выслуги их, у воеводстве Мстиславском лежачых, также и на пляц в том месте его кор. млсти Мстиславском лежачый и иншых справ не мало, а то ест меновите: право вечыстое на маетност нашу названую Тыклена, у воеводстве Мстиславском лежачое, от панов Будогоских пана Григоря и пна Андрея Григоревичов, также лист вечыстый признаный на враде земском Мстиславском купли сеножати от пна Яна Викгуры врочыщом над рекою Вехрою, названую Дубовицы, лист заставный сено-

жатей от пна Геронима Будогоского двух сеножатей, врочыщом над рекою Вехрою и Тыклинкою, листы вечыстые на маетност нашу названую Тыклина и Будогоцъ, у воеводстве Мстиславском лежачомъ и иншыи справы розные, декрета трибуналские, тестаменты, квиты поборовые, декрета осоворские, задворные декрета, декрет суду головного трыбуналного на пана Базыля Кмиту на копъ осмъсотъ всказаный на маетности его названой Крумпецкой, обликгъ на пана Андрея Орефинича Беляцкого на копъ тритцат грошей литовских, также декрета земские, кгродские Мстиславские, выводы шляхетские и декрет переводный справ о задане нешляхетства небожчика Яна Тихановского от небожчика пна отца нашого пна Александра Будогоского, обликг на пна Павла Москевича на копъ сто тридцат грошей литовских, обликгъ на пна Гелияша Адамовича Беляцкого на копъ петдесят грошей литовских, обликгъ на Гаврилу Бурмистра мещанина Мстиславского на копъ петдесят, обликгъ на пна Самуеля Кмиту на копъ дванадцат и иншых справ не мало, што мы, будучы еще в летех недорослых, през молодост свою помнет всего не можем. Которые тые вси справы, листы, привилее от неприятеля московского попалено, або теж хто до себе побрал, теды если бы се где колвек тые справы, або который обликгъ обявилсе, теды с таковым кождымъ у суду належного росписатисе готовы будем, леч мы особы выш помененые, маючы так великую и незносную шкоду себе, о погинене справ сес протест наш до книг кгродских Мстиславских доносим и просим их млст враду кгродского Мстиславского, абы было записано, што ест записано.

Року ҂ах҃ѯг (1663) мца августа к (20) дня оп(ов)едал в небытности его млсти пна наместника Мстиславского, Козелъ понаместник.

Изъ акт. книги Мстиславского уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/417, л. 146.

№ 275—1663 Августа 20.

Заявленіе землянина Вербовскаго объ утратѣ имущества и документовъ при взятіи Мстиславскаго замка Московскими войсками.

1663, augusta 20

Лета от нароженя Сна Божаго тисеча шестсот шестдесят треттего, мца августа двадцатого дня на враде оповедано. Кулакъ наместник Мстиславскій.

На враде гдарском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, ... наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Тeхановца Тeхановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадниинскаго державцы будучым.

Жаловал и оповедал землянин гдарскій воев . . . . . славскаго пан Даниел Хоминич Вербовскій о то . . . . . способом, иж в року давно минулом тысеча шестсот . . . . . четвертом за наступенем вяроломнаго неприятеля . . . квитина на панство его кор. млсти великое князство . . . его замок Мстиславлъ через князя Трубецкого бу . . . жалобливый у том облеженю з розными их млстями паны обывателми, з малжонкою моею и з детками моими, маючы при собе скрыню з розными речома, серебром, золотом, цыною, медю, готовою сумою и зъ иншым спратом домовым, там же и в той скрыни была справа . . зречене маетности моей ойчистое и дедистое назв . . . . . ровщызну и Аврамовщызну и на церковъные д . . . тежъ и на пляц до тых маетностей належач, . . . в Радомлю и инные справы у воеводстве Мстиславском будучое, в тракте Радомском лежачою, которую тую маетност и пляцъ окупилем есми яко у заставника его млсти пна Адама Кгонсеревского, которая была ему пущона зоставным способом от его млсти пна

Ярoша Даниловича в петидесят копах, тогды тое зречене при той и в той скрыни, которое было на враде земском Мстиславском признано, от тогож неприятеля москвитина згинула, чы огнем спалена, чыли теж у неприятеля у целости зостает, не маючы о ней ведомости и о иншых справах, которых не могу собе припомнет, зоставуючы собе форумъ у кого бы се могли показат, с кождым таковым о тую справу мет маю акцыю, хотечы, абы мне то и детем моим в пришлые часы ку шкоде не было, далом сюю мою жалобливою протестацыю до книг кгродских Мстиславских записат в року теперешнем тисеча шестсот шестдесят треттем, мца августа петнадцатого дня.

Изъ акт кн Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда 1665 годъ, № 1/1417 л 148

№ 276—1663 г. Августа 28.

Заявленіе земянъ Сухтицкихъ о злоключеніяхъ во время Московской войны.

1663, augusta 21 dnia.

На вряде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валерыяна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым. З великим жалем оповедала земянка его кор. млсти воеводства Мстиславского пани Софиа Телковна Комаровска, Янова Сухтецка, таковым способом: кгды малжонокъ ей млсти, его млстъ пан Ян Сухтецки, еще от зачатя с козаками на услузе его корской млсти, не выежджаючы з войска з розными справами по все часы зоставалъ и за наступенем неприятеля московского на той же зостаючы услузе его корской млсти, што вера а цнота в розных оказиах здоровя своего не жалуючы, отважне ставалъ . . неприятел способившысе в силу, не толко пограничные замки, все великое князство Литовское сплендровал, тогды его млстъ пан (Сух)тицки, хотечы здорове свое и малжонки своей, маетност рухому и спрат вцеле заховатъ, спровадилсе был до замку ясне велможного его млсти пана Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Литов . . . ва, где за поступенем з войски великими Московскими Лабанова . . . . . малы в облеженю зостаючы, частокротне з Быхова на вытечку . . . ., даючы не малую шкоду в войску неприятелском чынил, потом в року тисеча шестсот петдесят девятом, через зраду запамета . . . . . Илинича Шулца и иных товаришов неприятел Московский замок Б . . . . . . одержавшы, одных посек, а других живо побрал, где и жалуючой малжонка взявшы, тиранско, а не литостиве на смертъ замордовал, а ее самую . . . . . телую в полон взявшы, на Москву запровадили, маетност рухомую побрали и справы все такъ малжонка ее жалуючой, которых менует не м . . . . яко тежъ и ее самой власные на тот же час з шкатулою нет ведома . . . (по)шарпали, чыли спалили, аболи зовсим узяли, а меновите которые припомнет могла, тые были: лист заставный от панов Войтеха . . . . . (Пу)гятовъ его млсти пану Янови Телкови Комаровскому даный и на рокох в Оршы признаны, которым заставили и зараз через енерала уступили в трох тисечах золотых полских маетност свою Головенчыцы, в повете Оршанском лежачую, лист заставный от его млсти пана Яна Сухтицкого, ей млсти пани Софии Телковне Комаровской Яновой Сухтицкой, малжонце своей даный, которым заставил в пяти тысячах золотых полских маетност свою, названую Городо . . . , . Грезъ и Колесники, зо всими их приналежностями, в воеводстве Мстиславском лежачую, а же за войною не было где прызнавать на прызнане тое заставы, осо-

бливый лист от него жъ его млсти пана Сухтицкого жалуючой был даный; лист заставный от ясне велможного его млсти пана Юря Карола Глебовича старосты Жмойдского его млсти пану Яну Телкови Комаровскому и малжонце его млсти даный и на роках в Оршы прызнаный, которым заставил и зараз через енерала уступил в полтору тисечы золотых полских маетност Коптево, в повете Оршанском лежачую, тестаментъ небощки родички ей млсти и другий тестаментъ небощки пани Марины Телковны Комаровской, Кгабрияловой Топоровской, сестры ее, которым тестаментом всю свою маетност лажачую и рухомую ей жалуючой отписала и вечне лекговала и иных справъ, правъ, записовъ, обликговъ не мало, которых прыпомнети не могла, тамже погинуло. О тых всих справах в Быхове пропалых, будучы жалуючая на Москву в полонъ взята, не мела где на враде оповедат, на сес час за щасливым выстем своим з Москвы до книг кгродских Мстиславских записати дала, што ест записано.

Року ҂ахаг (1663) мца авъгуста ки (28) дня на враде оповедано. В небытности на тот час пна наместника Мстиславъского Миколай Козiолъ понаместник.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 149.

№ 277—1663 г. Августа, 28.

Удостовѣренiе находившихся въ Москвѣ плѣнныхъ шляхтичей о злоключенiяхъ земянъ Сухтицкихъ во время Московской войны.

Року ҂ахаг (1663) мца августа двадцат осмого дня.

На вряде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валерыяна с Технановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым.

My dignitarze, urzędnicy, rycerstwo y szlachta corony polskiey y W. X. Lit., w wiezieniu Cara iegomsci Moskowskiego na Moskwie teraz będąc, na podpisach rąk naszych wyrażeni, czyniemy wiadomo tą atestacyią naszą, iż zanosiła przed nami tu żałosną manifestacyią ieymosc pani Zophia Ciołkowna Komorowska Janowa Suchcicka, tuż w więzieniu będąca, w tym iż co pomieniony małżonek iey pan Jan Suchcickiy czasu teraznieyszey Cara Jego msci s krolem Jegomsc panem naszym miłosciwym woyny, w woysku krola Jego msci Litewskim kilko liat służywszy, sprowadziłsie był z nią małżąko swą i z niektorą z maiętnoscią swą ruchomą w osade y w ochrone od woysk Cara Jegomsci do fortece iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilienskiego, hetmana W. W.X. Lit. Bychowa, gdzie tam czas niemały w oblieżeniu od tegoż woyska będąc, w rożnych częśtych czynionych potężnych szturmach y wycieczkach przeciwo tego woyska w tym Bychowie odważnie stawał, a potym iako w roku przeszłym tysiąc szescset pięcdziesiątym dziewiątym przez Jliniczową y Szulcową y towarzysze ich zdraddę w te fortece Bychow to woysko wpadszy, liudzi wszytkich w tey osadzie będących wysiekło, tedy pod czas tego wysieczenia y wzięcia tey fortecy przerzeczonego pana małżąka ieymsci także y inney szlachty niemało żywcem wziowszy, potym okrutnie tiranską zamordowało, a ieymosc samo osierociało w płon wzięto, maiętnosc iey ruchomo, co kolwiek ieno iey było, wszytko pobrano y poszarpano, a przytem sprawy wszytkie tak pana małżąka ieymsci, ktorych mianuie niemało było, o ktorych na ten czas wiedziec nie może, co za sprawy były, ieymsci samey własnych spraw niemało pod ten czas tam w Bychowie z szkatułą

poginęły, to iest sprawy ieymsci samey zginęły, mianowicie: prawo zastawno ze wszytko posesyią y z intromisyią rodzicowi iegomsci panu Janowi Ciołkowi Komorowskiemu od pp. Woyciecha y Jana Puciatow na maiętnosc Hołowienczyce, w powiecie Orszanskim leżąco, w sumie pieniędzy we trzech tysięcy złotych polskich zastawiono dane, a iey po nim rodzicu należące, y tez zapisy ieymsci ieden na samo rzecz, a drugi na przyznanie, kturym zapisem niebozczyk małżonek iey zapisuie y wnosi zastawnym prawem sumy pieniędzyi pięc tysięcy złotych polskich na maiętnosc swe, nazwane Horodek y Hrazin y Kolesniki s przynależnosciami onych, w woiewodztwie Mscisławskim leżące, do tego też prawo zastawno ze wszystką posesyą ieymsci po wysz pomienionym rodzicu należące na zastawe Kopciowo, w powiecie Orszanskim leżące, ktorym prawem iasnie wielmożny iegomosc pan Jerzy Karol Hliebowicz, starosta Żmudzki, w sumie pieniędzy pułtoru tysięcy złotych polskich te Kopciowo zastawą pomienionemu panu rodzicowi y rodzicielce ieymsci puscił, testament też paniey rodzicielki ieymsci y drugi testament niebozczki siostry iey pani Maryny Ciołkowny Komorowskiey Toporowskiey, ktorym tym testamentem wszytkie swe ta siostra iey wiecznie odpisała, także y innych spraw, praw, zapisow, obligow niemało tamże poginęło, ieno samą iedną ieymosc ze wszystkiego ogołoconą tu do więzienia do Moskwy zaprowadzona, ktora y do tego czasu w tym więzieniu zostaiąc, we wszystkim tym, co sie wyżey wyraziło y w zginieniu tych to spraw y praw swych to opowiedanie swe y manifestacyą zanosząc przed nami, prosiła, abyśmy na to ieymsci manifestacyą zanoszoną to naszą wydali atestacyią y my iako w tey ieymsci rzeczy słuszney tą naszą s pieczęciami y s podpisami rąk naszych wydaiemy atestacyią. Pisana w Moskwie, roku tysiąc szescset szescdziesiątego trzeciego, msca January osmnadstego dnia. Do tey atestacy ręke przyłożył Heronim Pac, Krzysztoph Szuchnie kapitan iego kr. msci woiewodzic Trocki, Marcin Swirskiy, Jerzy Władysław Jawgieł, do tey otestacy ręke przyłożył Jan Niewiarowskiy, Bohdan Ratomskiy, Łukasz Kołoyczewskiy, Woyciech Kazimierz Swięcickiy rotmistrz iegomsci, Stanisław Aliexandrowicz, Woyciech Kobylinski, Dadzibog Stabrowskiey, Jakub Stanisław Chroliawinski, Michał Grzybowskiy, Jan Stanisław Belczeckiy, Stanisław Trępowicz, Karol Masalski, Heronim Anibał, Adam Potopolskiy, Piotr Talmont, Kazimierz Janowski, Michał Pregłowskiy rotmistrz iego kr. msci, Michał Wisogiert, Aliexander Tur kapitan iego krol. msci, Stanisław Mogilnicki ręko swą, Michał Swiackiy, Aliexander Rohoz, Jerzy Świnarskiy, Samuiel Madzoliewski, Jan Słonczewski, Girgiw Laderatt komendat Bresski, Jan Suchorskiy, Walieryian Nieławickiy, Jan Kazimierz Skirmont, Marciian Kozubowski, Jan Kirkor, Samuiel Staszewskiy mp., Władysław Woyna Mąż, Pawieł Grygiel korporal, Самуель Ботвинко руку приложил, Jan Kaminski Bohomoliec, Alieksander mp. Samuiel Czaplic, Michał Szapkątolskiy. Krzysztoph Wołczek mp. Kondrati Swirsczewski ręką swą, Michał Łuckiewicz, Pawieł Bakurzynski, Łukasz Zborowsky, Krzysztoph Żaba skarbnik Witebski mp. Samuiel Awgustinowicz ręką, Zygmot Jucewicz, Heronim Ostankiewicz, Mikołay Ławeyka ręko, Adam Skwarek, Jan Horodeyski, Jakub Pohoskiy mp.. Hrehorey Felicyian Lieteckiy, Dmitr Reko, Mikołay Żyrkiewicz, Mikołay Iwanowskiy ręką swą, Mikołay Jozefowicz ekonom Witebski mp., Piotr Gano Lipskiy ręką swą, Andryian Hrebnickiy, Jan Grabowskiy, Gabryiel Białynickiy Birulia mp., Jakub Tomkowicz ręko swą, Michał Dworecki, Pawieł Wieresczaka, Jerzy Swidło, Jan Bohomoliec.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417, л. 151—152.

№ 278—1663 г. Сентября 27.

Универсалъ гетмана великаго княжства Литовтнаго Павла Сапѣги объ увольненіи г. Пинска отъ всѣхъ военныхъ поборовъ и постоевъ съ 1660—по 1664 годъ.

Akt uniwersału iegom. p. hetmana W. X. L. ochrony Pinska.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят третего, мца Октебра шостого дня.

На рочках кгродских в замку гдарскомъ Пиньскомъ, мца октебра первого дня прыпалых и порадкомъ правнымъ судовне отправованыхъ, передо мною Яномъ Каролемъ Млоцкимъ, Пиньскимъ, Гелметъскимъ старостою, постановившысе очевисто пан Трохим Рыскевич, бурмистр места Пинского, подал ку актыкованю до книг кгродских Пиньских универсал ясне велможного его млсти пна Павла Сапеги, воеводы Виленьского, гетмана великого вел. княз. Лит., просечы, абы прынят и до книг уписан был. Я староста оного огледавшы и чытаного выслухавшы, до книг уписат есми велел, которого вписуючы в книги слово в слово такъ се в собе мает:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L., Rosławski, Olkienicki, Zdzitowski, Borcianski starosta, oeconomiey Kobrynskiey administrator, Jchmosciom panom pułkownikom, obersztcrom, oberszterleytnantom, maiorom, rotmistrzom, kapitanom, porucznikom y innym wszytkim woysk J. k msci W. X. L. oficierom ieznemu, y pieszemu polskiego y cudzoziemskiego zaciągu rycerstwu. Pozaleceniu moich towarzyskich chęci oznaymuię, iż stosuiąc się do libertacy Jk msci pana mego miłosciwego, miastu Pinsku na lat cztery w roku tysiąc szescsett szescdziesiątym wydaney, a potym constitutią seymową approbowaney, daię ten moy miastu Pinskiemu, iako calc przez nieprzyiaciela y rozne incursie zniszczonemu, uniwersał, chcąc miec, aby pomienione miasto y wszyscy w nim tak chrzescianie iako y żydzi mieszkaiący, do ktorey kolwiek należący iurisdiki, od chlebow zimowych, stanowisk, stacy, consistency, prouiantow, wymagania ugod, brania podwod, odprawowania noclegow, przeiazdow, zabiegow y innych iakich kolwiek quocunque titulo rzeczonych wolnie byli żołnierskich exactij, y luboby w Pinskim powiecie chleb zimowy żołnierzom pokazany był, to iednak miasto y wszyscy w nim mieszkaiący excipowani będą. Ktory to moy uniwersał aby tym barziey w swoim zostawał skutku, zsyłam przy nim na załog im. pana podsędka Pinskiego, towarzysza mego, chcąc miec po wszystkich ichmosciach panach woyskowych, aby tę moią w należytey obseruantiey mieli wolą, pod srogim w artykułach woyskowych opisanym karaniem. Dat w Smolewiczach, dnia dwudziestego siodmego Septembra, anno tysiąc szescsett szescdziesiąt trzeciego.

У того универсалу пры печате прытисненой подпис руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W.X.L. Который тот универсал за поданьемъ и прозбою особы звышъ писаное до книгъ кгродских Пиньских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1663 г. № 13015, л. 138.

№ 279—1663 г. Октября 1.

Жалоба цыгана Лукашевича на цыгана Рославковича съ обвиненіемъ въ томъ, что послѣдній съ казаками и Москвой разграбилъ его усадьбу въ селѣ Сленевѣ и взялъ въ плѣнъ его отца съ семьей.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна о Тахановца Тахановецкого, вое-

воды, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы установленым будучы.

Жаловал и з великимъ а незносным жалем своим плачливе оповедал Петръ Лукашевичъ, цыган, также на цыгана Марка Рослонковича о то и таковым способом, иж в року тепер идучом тисеча шестсот шестдесят треттем, мца Сентебра двадцат первого дня, тот помененый Марко Росланкевич, цыган, набравшысе своей воли, з козаками и з Москвою наехавшы моцно кгвалтом на господу мою, в селе Сленеве, в маетности его млсти пна Прокопа Каминского, до колкодесят чоловека з оружемъ до бою войне належачым, там же онъ панъ Марько Росланкевич коней двое взял, которые стояли золотых петисот, потом тогож року и мца дня дватцат третего в том же селе и тот цыган вышей менованый забрал кубок серебраный, который стоял золотых тридцати, ронъдик на тасме едъвабъной серебраный, который стоял золотых семидесят, грошей готовых копейками рублей десет, притом отца моего на име Лукаша Маркевича з собою в полонъ взяли зъ малжонкою его и з детми двоима, сестрами моими и не ведет где их задел, а я самъ заледъво ушолъ есми только з одною сестрою своею до войска его кор. млсти пна нашего млстивого и вышодшы од рук его о то все з ним паном Марком Росланковичем, где мне право дорогу покажет, правом чынит не занехаю и сию протестацыю мою враду вшой млсти кгродскому Мстиславскому доношу и оповедаю и прошу, абы была принята и записана, што, ест записано

Року ҂ахѯг (1663) мца октобра а (1) дня оповедано. В небытности его млсти пна наместника Мстиславскаго Козіолъ понаместникъ

Изъ акт. кн. Мстиславского уѣзднаго суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 214.

№ 280—1663 г. Октября 5.

Заявленіе Пресвитера Мстиславской братской церкви о. Петра Валюжинича объ истребленіи его личныхъ имущественныхъ и церковныхъ документовъ при взятіи Мстиславского замка Московскими войсками.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславъским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Тeхановъца Тeхановецкого воеводы, старосты и войта Мстиславъского, Радомского, Пораднинского державъцы будучым.

Земянинъ и богомолец гдарский воеводства Мстиславского, велебный отец Петр Валюжинич, презбитер церкви брагское Успение Пресветое Богородицы оповедал и протестовал се о том, же в року минулом тисеча шестсотъ пятдесят четвертом, мца июля осмнадцатого дня, кгды вероломный неприятел Москвитин заграничный наступил на панство его кор. млсти пна нашого милостивого вел. княз. Литовское, тогды того дня вышъ помененого княз Трубецкий под паркан и замок его кор. млсти Мстиславъский з великим войском и гарматою подступилъ и облеглъ, где колко дней без престанку штурмуючы тот баркан и замок, мечем и огнем фунъдытус зруиновал, в который замок до свирну вся маетност зошлого отца моего Иоана Валюжинича, священика братского Мстиславского, так маетност его рухомая от мала и до велика, што ено колвек рухомостю назват належит, яко теж и шкатула з справами розными спроважона была, в которой шкатуле были привилея от кнзей их млстей вделныхъ Мстиславъских, даная на маетност его жалобливого отчызную, прозываемую селцо Валюжинское, праву земскому вечыстому подлеглое, у воеводстве Мстиславском за Святым озером лежачое и конфирмацые от святобливое памети

кор. их млстей полских на тую поменену маетност и пляц у в острозе Мстиславском, водле брамы Афанасовской лежачый даные, яко теж и записы розные от розных особъ зошълому родичу жалобливого даные, то ест перпый запис от зошълого его млсти пна Самуеля Евъпатеевича на копъ двадцат грошей личбы литовское, в которой суме пнзей и сеножат од помененое особы зошълому отцу жалобливого заведена была и ест неподалеку от места, идучы до Каменъного броду, в певъных межах и границах, у сем воеводстве Мстиславъском лежачая, которую сеножат в помененной суме пенезей и тепер жалобливый по зошълом родичу своем в спокойном держеню своем мает, а другий запис от зошлых их млстей пановъ его млсти пна Давыда Голынского и ей млсти пни Федоры Сурыновны Давыдовое Голынское малжонковъ зошълому отцу жалобливого на пляц голый, без жадного будынку, в месте его кор. млсти Мстиславлю за барканом, улицою идучы до Девич городка, по левой стороне, противку дому Ничипора Шевъца, мещанина Мстиславского, в певъных межах и границах лежачый, который пляц от помененных особъ у суме пнзей, у сороку копах твердое монеты талерами и левками грошей личбы литовское зошълому отцу Иоанну Валюжиничу, родичу жалобливого заведеный ест и на рокох земских Трикролских во Мстиславлю очевисто признаный и през енерала Марътина Киселя на тридцат лет без окупъна, почавъшы от року и термину Покровы Пресвятой Богородицы свята руского за поданым за недел двананадцат пред окупънем обвещеню для спроваженя будынку, албо водлуг узнаня прыятелского плаченя, в моц, в держене и в спокойно ужыване поданый и заведеный ест, а ежели бы помененого пляцу на термине выш менованом не окупили и тое вышъ речоное сумы пенезей не отдали, тогды од тридцати лет до тридцати и сполна заплаченя помененое сумы пнзей, также твердою монетою, талерами, того пляцу он сам и потомки его без жадное од никого прешъкоды держати могли, которого пляцу жалобливый в помененъной суме пнзей правомъ заставъным по родичу своем, яко сукъцесор и тепер держачым ест; треттий запис от зошлого пна Ивана Плескачевъского на плацъ вечъной купли, в месте его кор. млсти Мстиславском, на Подоли, идучы от замку до церкви святыя Пятницы по правой стороне, противъку двора писара бывъшого месткого Мстиславъского Михайла Кончыцкого, певъных межах и границахъ лежачый и на рокох земских Михайловъскихъ во Мстиславлю од выш речоное особы очевисто признаный и помененный пляц в моц, в держане и в вечно спокойное ужыване родичу жалобливого и потомком его през енерала поданый и заведеный, который пляцъ и тепер жалобливый, яко сукъцесор, по зошълом родичу своем в держеню своем мает; четвертый лист запис от зошълое пни Богданы Семашъковъны Еблонския на суму пнзей, на коп двадцат грошей личбы литовъское, у которых грошах копъ двадцати, заведена сеножат над рекою Вехрою, идучы от Каменного броду, сумеж з одное стороны пановъ Курковъ, а з другое стороны от мещанина Кароля Гончара, а с третее стороны от Пятницъкое сеножати церковъное, которая сеножат в рокох земских признана и в ынтромисыю през енерала подана ест, которою сеножат жалобливый и тепер в спокойном держаню своем мает; пятый запис от пновъ Кгабриеля и Антипа Скоролуповъ, брати рожоное, отцу жалобливого на суму пнзей, на сорок копъ грошей личбы литовъское даный, в которой суме пнзей завели сеножат родичу жалобливого надъ рекою Вехрою, идучы от Каменъного броду, сумеж пновъ Слинковъ и з другое стороны от мещанских сеножатей, а с третие стороны сумеж пни Богданы Семашъковъны Еблонское, которая тая сеножат заведена и на рокох земских во

Мстиславлю признана и през енерала в моц в держанье и спокойное уживане родичу жалуючого была подана, которую сеножат жалобливый по родичу своем, яко сукъцесор, в помененной суме пнзей и тепер держачым ест, и других обликгов не мало, от розных особъ родичу жалобливого даных, квиты поборовые, поселские и инных справъ не мало, которых собе жалобливый на тот час и припомнет не может. Тогды тое все, такъ маетност рухомая, яко справы верху менованыи, в замку Мстиславъском погинули; хотечы теды жалобливый велебный отец Петръ Валюженеч, презбитер церкви Братское Мстиславское, абы то ему часу пришлого не шкодило, сию жалобу свою до книг кгродских Мстиславъских заносит и просит, абы была принята и записана, што ест записано.

Року ҂ахѯг (1663), мца октября є (5) дня, па враде оповедано. М. Козіолъ Н. Мстиславский.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 г. № 1/1417 л. 189.

№ 281—1663 г. Октября 10.

Заявленіе земянъ Мишковскихъ объ утратахъ во время Московской войны, съ нѣкоторыми подробностями о дѣлѣ подъ Мстиславлемъ.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником, Мстиславским от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна з Теханoвца Техановецкого, воеводы, старосты Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым

Земяне его кор. млсти воеводства Мстиславского, тракту Кричевского, панове Зеновий, Василий и Прокоп Григоревичи Мишковъскіе, братя рожоная, реферуючи и до права посполитого статутового и конституцыи сеймовой о згиненю справ постановленых, жаловали и оповедали и до ведомости урядовое то донесли, иж што в року прошлом тисяча шестсотъ пятдесят четвертомъ вероломный неприятел москвитин на панство его кор. млсти великое княжество Литовское з великою потугою своею наступовал, в тот час родич жалуючих пан Грегорей Мишковский з дому своего, в селе Мишковичах, у воеводстве Мстиславском стоячого, для певнаго варунку сам з родичкою жалуючих и з сынами жалуючими, такъ теж зо всим спратом домовым и з скринею з справами и розною рухомостю своею до замку его кор. млсти Мстиславъского при инших их млстях панах обывателях спровадилсе, в том часе неприятел москвитин княз Трубецъкий з потугою немалою под Мстиславлъ подступившы, штурмами потужными, которых трудно было стримать, добывъши самый паркан и замокъ Мстиславский, огнем фундитус выпалил, а людей вшелякое кондицией там будучих без милосердя Божого мечом повыстинал и инных в полон позаберал, родича жалуычих забито, а справы в скрыни будучые, меновите привилей от князя Лукгъвеня на маетност Мишковичи и инные урочища, до тых Мишковичъ належачые, прадяду жалуючих зошлому з сего света пану Афанасу Мишъковскому даный, а за наяснейшого короля его млсти святобливое памети Жыкгимунта конфирмованый, делчые листы з его млстю пном Яном Каменским, каштеляном Мстиславским о границу Мишковскую, право набытя вечъности през родича жалуючых пана Грегорого Мишъковского от пана Крыштофа Лявданскаго маетности, у воеводстве Мстиславъском, тракте Кричевском лежачое, званое Соколничъ, дзедзичъ части в Борисовичах и урочища Покачи, до того пляцу в месте Кричевском за Белишином лежачого, также розграничене з его млстю паном Богданом Стеткевичом, подкоморым Мстиславъским, до

того квиты поборовые, декрета розные кгродские, земские, трибуналские, асесорские и подкоморские, которых толко жалуючые вспомнет могут, то вси в помененой скрыни были, того ведати не могут, чы огнем погорели, чыли тежъ тот неприятел позаберал, зачым жалуючые панове Мишковъские, постерегаючы то собе, абы в пришлый час ни в чом ни од кого шкодоват не могли, яко акъторове своих маетностей. на тот час сию жалобу свою до книг кгродских Мстиславских дали записатъ, што ест записано.

Року ахаг (1663) мца октября десятого дня на враде оповедано. М. Козiолъ наместник Мстиславский

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 193.

№ 282—1663 г. Ноября 4.

Заявленіе земянъ Бочковскихъ о злоключеніяхъ во время Московской войны.

На враде грдском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Параднинского державцы установленым будучы

Жаловали оповедал незносным жалем своимъ славетный пан Кгабрыел Грыгоревич Бочъкович, мещанинъ Кричевский, за даньемъ собе справы от малжонъки своее пани Устинъи Савиничовны, кгды она за ласкою Божиею вышедшы з неволи з везенъя з рукъ неприятелских московских, на брата своего рожоного пана Александра Грыгоровича Бочковича, который на сес час в месте его кор. млсти Могилевском мешкает, таковым способом о том, иж што в року прошлом тисеча шестсот шестдесятомъ, кгдым взятый былъ в неволю московскую року вышъ менованого без бытности вже моей в час небезпечный так од неприятеля москвитина яко и од козаковъ, под Крычев наступуючых, жона моя вышъ помененая Устиня спровадила меду до схованъя до места его кор. млсти Могилевского пудовъ шестдееят восемъ ваги могилевское, который на тот час куповано пуд по коп чотыры литовских, скур лосих десет, за которые давано коп деветдесят, пославшы через отца своего а тестя моего зложыла тот товар, нанявъшы комору в месте его кор. млсти Могилевском, который выш помененый пан брат мой, легце собе поважаючы право посполитое, на таковых описаного, а тешачысе с того нещасного упадку и неволи моей, не маючы на мене жадных записовъ ани всказовъ правных, тот мед и скуры лосе въ той коморе побрал и без ведомости жоны моее . . . . . . предал, о чом жона моя почувъшы, непооднокрот до Могилева до. М. пана Александра брата моего посылала, упоминаючысе за тот мед грошей и за лосины, а недочекавъшы тых грошей и сама ездит мусяла, которых грошей и сама одыскат не могла, утративъшысе назад одехала, которую суму пан брат мой у себе держачы через колко год, як хотечы, ими грошми оборочает и пожиткует, в чомъ мне не малая шкода и кривда деет од пана Александра брата моего, о што я з ним, якъ о забране того товару моего, так шкоды и наклады правне чинит не занехаю а на реестре готов показат буду. Который жал свой враду вашой милости кгродскому Мстиславскому доношу и оповедаю и прошу, абы то было до книгъ записано, што ест записано.

Року ахаг (1663), мца ноября д (4) дня оповедал. В небытности на тот час пна наместника Мстиславского Миколай Козiол понаместник.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 г. № 1/1417 л. 156.

№ 283—1663 г. Ноября 15.

Заявленіе земянина Сутоцкаго объ обидахъ и утратахъ во время Московской войны.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы установленым будучы.

Żałował, opowiadał y protestował się ziemianin Jego kr. msci woiewodztwa Mscisławskiego y powiatu Pinskiego pan Mikołay Ormienczykowicz Sutocki, sam od siebie y imieniem braci swoiey, iescze lat niemaiących, Samuela y Jakuba Sutockich na ziemiankę iego kr. msci tegoż woiewodstwa Mscisławskiego panią Marynę Moskiewiczownę Andrzeiową Ormienczykowo Sutocką, stryienko swą, takowym sposobem, iz co po smierci niebosczyka pana Andrzeia Ormienczykowicza Sutockiego, stryia moiego, ona pani Maryna Moskiewiczowna Sutocka nienależnie od roku tysiąc szeset szesdziesiąt pierwszego, od nastąmpienia woysk Jego kr. msci w kraie Białoruskie y w woiewodstwo Mscisławskie, z rąk nieprzyiacielskich moskiewskich recuperowawszy, pomieniona stryienka moia gwałtownie zaiechawszy maientnosc leżoncą, po stryiu moym panu Andrzeiu Ormienczykowiczu Sutockim zeszłego smiercią, to iest Sutoki y z młynem na rzece Sutoce, s poddanemi osiadłemi, w woewodstwie, Mscisławskim leżące, na co żadnego zapisu od małżonka swego a stryia moiego nigdy nie miała, oprocz w Starym siele zapis był, w tymże woiewodstwie Mscisławskim lezące y s tego zapisu ona stryienka moia nieboszczykowi małżonkowi swemu, a stryiowi memu, iescze przed nastompieniem nieprzyiaciela moskala na panstwo iego kr. msci zrzekła się y na osobę niebosczyka stryia moiego s pewnego kontraktu przyznała, ktore prawo u pana Alexandra Pleskaczewskiego y u małżonki iegomsci Ustyny Kuczukowny, iako mam wiadomosc, z maiętnoscią ruchomo po nieboszczyku stryiu moim zostawaią, na ktorych osobliwy proces do urzędu iest zaniesiony, a pomienioney maientnosci Sutok y Starego sioła iuż się zrzekszy, zaiechawszy gwałtownie wszelki pożytki na sie bierze, ktora maientnosć mnie, iako aktorowi, prawem przyrodzonym należy, a połowica tey maientnosci Sutoki y Starego sioła nieboszczyka rodzica moiego pana Adama Macieiewicza Ormienczykowicza Sutockiego, lat kilkanascie darmo nieboszczyk stryi moy pan Andrzey Ormienczykowicz Sutocki trzymał, iednak rodzicowi memu obiecuiąc za czensć iego połowice Sutok y Starego sioła zapłacić złotych tysiąc polskich, na co list zapis rodzicowi moiemu dał był, ktory to zapis w roku teraznieyszym tysiąc szeset szesdziesiąt trzecim, msca Septembra dnia osmego na dzień dziewionty, w nocy, niepodaleku miasta Orszy, gdy ia Sutocki naprzod z woyskiem iego kr. msci W. X. Lit. pod Smolensk iachałem, w ktorym woysku od czasu niemałego zostaiąc, tamże pod tym miastem Orszą bez bytnosci moiey woz moy z rzeczoma, nie wiedzieć kto, napadszy zrabowali y ten zapis w tym wozie wzieli y te Sutoki y Stare sioło nieboszczyk stryi moy pan Andrzey Ormienczykowicz Sutocki rodzicowi memu, a bratu swemu stryiecznie rodzonemu w roku przeszłym tysiąc szeset piendziesiątym u sądu głownego Trybunalnego w Wilnie y czensć swą po smierci swey wiecznemi czasy z maiętnoscią ruchomo przyznał za koszt, ktury rodzic moy dawał na prawo czasu zadania nie szlachetstwa stryiowi memu od Heronima Malkowicza Sutockiego, kture prawo pod czas napadnienia na Pinsk rebelizantow kozakow ogniem pogorzało. O co wszystko z nią panią stryienko moią, o odięciu tey maiętnosci oyczyzny y dziedzizny moiey Sutok, Starego sioła y o pożytki, kturych przez lat kilka

zabrała na dwa tysiąca złotych polskich chconc prawem czynić, prosił, aby ta protestacya do ksiąg przyienta y zapisana była. И просил его милост пан Миколай Орменчикович Сутоцкий, абы тое оповедане и жалоба его до книг кгродских Мстиславских было записано, што ест записано.

Року ᴬχѮг (1663), мца Ноября ᴵᴵ (15) дня оповедано. В небытности его млсти пна наместника Мстиславского Миколай Козіол понаместник.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣздн. суда за 1665 г. № 1/1417 л. 155.

№ 284—1663 г. Декабря 7.

Заявленіе объ опустошеніи имѣній Полоцкаго воеводы Коптя въ Пинскомъ повѣтѣ м. Янова и Могильна отъ Литовско-Польскихъ войскъ во время Московской войны.

Prot. p. Dworzeckiego urzędnika z Janowa o desolatią wsi Sniętowa.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят третего, мца Декабра семого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростым Пинским, от велможного его милости пана Яна Короля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, opowiadał y solenną swoią zanosił w ten sposob manifestacyą imsc pan Paweł Dworzecki, sługa, dozorca maiętnosci iasnie wielmożnego imsci pana Jana Karola Kopcia, woiewody Połockiego, nazwaney Janowa miasteczka y Mohilney y przynależnosci ichmsci, w Pinskim powiecie leżącey, iż co pomieniona maiętnosc Mohilenska y Janowska, będąc spustoszona y zdesolowana ieszcze od roku tysiąc szescset szescdziesiąt pirszego, iako eo nomine osobliwa extat manifestacya, gdy w ninieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt trzecim roku, pod czas związku woyska Litewskiego chorągwie rożne y znaczki tudziesz kornety raytarskie, supplementy dragonskie, mianowicie chorągwie imsci pana Szwarcocha raytarskie,—chorągiew imsci pana kanclerza, imsci pana pisarza polnego pana Komorowskiego z chorągwią ksionżęcia imsci pana Wilenskiego, imsci pana Oskirki, sędziego Mozyrskiego, stanowiskiem y ustawicznem aż do teraznieyszego roku przechodami, zabiegami, noclegami, stancyami, braniem nieznosnych exactiy, drapiezstw ubogich poddanych tamecznych ciemiężąc, grabiąc bydła, konie, owce, barany pozabierali, wyniszczyli y do szczętu spustoszywszy zdesolowali, poddanych porospędzali, pogubili, czym do ostatniey pomienioną maiętnosc Mohilenską y Janowską przywiedli ruiny; do tego przez rożne przypadki z nawiedzenia Bożego tak nieurodzaiem, iako y wygorzeniem ogniem we wsi Snietowie dymow dziewięc, to iest wszystkiey włosci tameczney z Snietowem po pierwszym spustoszeniu dymow osmnascie spustoszało, zniszczało y odeszło, poddanych zaledwie kilkadziesiąt kalek, ktorzy do skarbu Rzptey co pełnic mogą zostało, a y ci w ustawicznych żołnierskich exactiach aż dotąd zostaią y ta maiętnosc po takowym spustoszeniu, zniszczeniu y zdesolowaniu przez ichmsci panow woyskowych, w związku na ten czas zostaiących, ktorzy na żadne surowosci y karania prawne, pogotowiu na prozby y ugody naymnieyszego niemaiąc respektu spustoszenia, ażeby do iakowey na dalszy czas nie przychodził zguby, pomieniony imsc pan Dworzecki takowey maiętnosci imsci pana woiewody Połockiego pana swoiego desolatiey do wiadomosci naszey urzędowey doniosszy, dał tę swoię, zostawiwszy salwę do uczynienia szerszey, ieżeliby tego była potrzeba, manifestacyey, do xiąg grodu Pinskiego zapisac manifestacyią, што есть записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1663 г № 13015, л. 899.

№ 285—1663 г. Декабря 7.

Заявленіе земянки Безводицкой объ утратахъ во время Московской войны.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым. Земянка его кор. млсти воеводства Мстиславского пни Овдотя Волюжанка Матеевая Безводицкая, удова, жаловала и оповедала таковым способом, иж што в року прошлом тисеча шестсот пятдесят чотвертого, мца июля осмнадцатого дня, кгды подступил вероломный неприятел москвитин княз Трубецкий под Мстиславль и штурмы потужные припущаючы днями и ночми, през три дни и ночы, а чотвертого дня штурмом добыл тогож року, мца июля двадцат второго дня, паркан и замок Мстиславский, а немилосердне усих людей шляхту и мещан и хтож колвек был у том городе Мстиславлю, то всих мечом выстинали и огнем выпалили. Тамже будучы сынове мои Алексанер и Петръ Матеевичы Безводицкие, которые зоставаючы при том замку Мстиславском, хотечы веры и цноты дотримат королю пну своему, а же при том замку головы свое положили, при которых то сынох моих всякие справы были отчыстые вечыстые на маетност Безводичы, тут у воеводстве Мстиславском лежачое, а меновите привилеи королей их млстей давных, также листы вечистые, квиты поборовые, также право признаное мне от малжонка моего небожчика Матея Безводицкого чотыриста коп грошей литовских на маетности вечыстой Безводичах, з двором и гумном и зо всею пашнею дворною, также и с поддаными оселыми и з пляцом в месте его кор. млсти Мстиславлю, в баркане, идучы к браме поповской з левого боку претивку пляцу его млсти пна Яна Савронки, одным боком сумеж з пляцом его млсти пна Станкевича, городничого Мстиславского, а тылом к самому баркану лежачый, до самой маетности Безводицкого подано и заведено, также справы, квитация от пна Яна Фронцкевича и од малжонки его пни Ганны Ячниковны за дойстем долгу от мене и сына моего Александра Матеевича Безводицкого до рук их отданого и иншые справы всякие от мала и до велика, которих за великим жалем своим и вспомнети не могу, то все при тых сынах моих зостало, а з них жаден з рукъ того неприятеля не выскочили, их постинали, чили у полон побрали, о которых жадное ведомости не маючы о их самых и о справах тых при них будучых, хотечы, абы мне часу пришлого ни в чом не шкодило, а не маючы на тот час где жалобы своe занести, а же на сес час за щесливымünованем и рекуперованем короля его млсти пна нашого милостивого Мстиславля, а яко убогая удова на сес час мою жалобу враду в. млсти доношу, и просила пни Овдотя Валюжанка Матеевая Безводицкая, абы тое оповедане и жалоба ее до книг кгродских Мстиславских была записана, што ест записано.

Року ᴬχѯг (1663), мца Декабря семого дня оповедано. В небытности его млсти пна наместника Мстиславского Козелъ понаместникъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 79.

№ 286—1664 г. Января 3.

Заявленіе земянъ Гимбутовъ о своихъ злоключеніяхъ во время Московской войны.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, од ясне вел-

можного пана его млсти пана Миколая Валерияна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадининскаго державцы будучым.

Soleniter protestowali iegom. pan Kazimierz Piotr Gimbut y pani Helena Kmicianka, małżonkowie, powrociwszy do woiewodztwa Mscisławskiego, do domow swoich z kraiow Litewskich, z wygnania, za uspokoieniem od nieprzyiaciela wiarołomnego Moskwicina przez skonczoną z nim comisyą kraiow Białoruskich, o to, iż co w roku przeszłym 1654, msca Julij dwudziestego dnia, gdy nieprzyiaciel moskwicin, złamawszy przysięgę swoią, z niemałą potęgą na panstwo Jego kr. msci nastąpiwszy, miasta, koscioły y wsi funditus popalił, ludzie wszystkie nie folguiąc y małym dzieciom powyscinałł y na ten czas wysz mianowanego roku y dnia nieboszczyk pan Jerzy Rymsza z małżonką swoią panią Hanną Horbacką a teszczą mnie Gimbuta, matką zas mnie Gimbutowey, chroniąc się przed nieprzyiacielem do zamku Mscisławskiego ze wszystkimi dostatkami swoimi uszli, gdzie pod ten zamek kniaz Trubecki z niemałą gromadą woiska Moskiewskiego podstąpiwszy, zamek przez szturm dostał, miasto same y zamek przez szturm spalił, ludzie w oblężeniu będące powyscinał y dostatki wszystkie pozabierał, gdzie tesz y mianowany pan Rymsza w tym zamku Mscisławskim na placu poległ, a pani małżonka onego a matka nas żałuiących s tamtego oblężenia zdrowo uszedszy, potym w pułroka y daley w maiętnosci naszey nazwaney Radziwonowszczyznie, w woiewodstwie Mscisławskim leżącey, Panu Bogu ducha oddała, w ktorym tym zamku Mscisławskim przez tego nieprzyiaciela moskwicina przy inszych wielu dostatkach sprawy y obligi wszytkie na rożnych osob zginęły, mianowicie prawo od paniey Zofij Kurcowiczowny, pierwszey małżonki iego pana Rymszy, ktorym prawem zapisuie wiecznoscią iemu panu Rymszy częsc sobie od brata swego pana Heliasza Kurowicza wydzieloną we wsi Budohoszczu Olenowszczyznie, w woiewodtswie Mscisławskim leżące, prawo na tez maiętnosc Budohoszcz od tegoż pana Kurowicza gdzie on pan Kurowicz ieszcze oddaiąc mianowaną siostrę swą za nieboszczyka pana Jodkowskiego, wydziela iey siestrze swei tę częsc w Budohoszczy y prawem wiecznym przyznawa, prawo od pana Jodkowskiego, ktory częsc sobie w Kondratowskim należącą iey paniey Zofij Kurowiczownie iako małżonce swei za pisuie wiecznoscią, prawo od nieboszczyka pana Jerzego Rymszy nieboszczycy paniey małżonce onego, a matce nas żałuiących paniey Hannie Horbackiey, gdzie on pan Rymsza, już po smierci pierwszey małżonki swei, ożeniwszy się z matką naszą, zapisuie oney po smierci swey tę maiętnosc Budohoszcz y Kondratowskie, do tego y wszystkie rzeczy ruchome, prawo zastawne przyznane na plac we Mscisławiu od Jozepha Moyżeszowicza żyda za złotych osmset nabyty, obligi na żydow Rasnienskich y inszych spraw, obligow, zapisow niemało, to wszystko na ten czas w tym zamku Mscisławiu przy nim panu Rymszy zginelo, o co chcąc prawnie mowic, to opowiadanie do ksiąg donosi.

Roku 1664, msca Januarii 3 dnia opowiadano na urzędzie. M. Kozioł Namiestnik Mscisławski.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 232.

№ 287—1664 г. Января 11.

Продажная запись на имѣніе Макаровщину и др. отъ Федора Яновича Гущи земянину Максимиліяну Гущѣ съ заявленіемъ объ утратѣ имущественныхъ документовъ во время Московской войны.

Переное выпису с книг земских Слонимских его млсти пану Моксымилияну Гущы належачый.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ осмого, мсца июня осмого дня.

На рокахъ судовыхъ земъскихъ о святой Тройцы святе римъскомъ припалыхъ и судовъне у Полоцку отправованыхъ, передо мною Яномъ Подъбипентою судею, Михайломъ Невелъскимъ подъсудкомъ, а Стефаномъ Нетецкимъ писаромъ, врадниками судовыми земъскими Полоцкими, постановившысе очевисто у суду его млст пан Макъсымилиян Гуща листъ доброволъный запис пана Теодора Яновича Гущы, очевисто перед врадомъ земъским Слонимскимъ признаный и с книгъ вечыстыхъ тогожъ враду выписомъ выданый, на речъ в нимъ нижей описаную служачый, покладалъ, просечы, абы пер обля тамъ до книгъ справъ вечыстыхъ Полоцкихъ былъ принятъ и уписанъ. Мы теды, бачечы речъ слушную, тот листъ принявшы, велели есмо его до книгъ помененыхъ уписат, который уписуючы отъ слова до слова такъсе в собе маетъ:

Выпис с книгъ земъскихъ справъ вечыстыхъ повету Слонимъского.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ четвертого, месеца Генваря одинадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земъскихъ о трохъ Короляхъ, святе рымъскомъ, припалыхъ и судовъне у Слониме отъправованыхъ, перед нами Криштофомъ Полубинскимъ судъею, Стефаномъ Бруханъскимъ подъсудкомъ, а Криштофомъ Казимеромъ Воловичомъ писаромъ, врадниками судовыми повету Слонимъского, постановивъшысе очевисто у суду панъ Теодоръ Яновичъ Гуща оповедалъ, покладалъ и доброволъне листъ запис водле права справленый, даный и належачый его млсти пану Макъсимилияну Гущы, на речъ в том листе помененую призналъ и при устъномъ сознаню своимъ просилъ, абы тотъ лист до книгъ земъскихъ Слонимъскихъ уписанъ былъ, которы уписат велели есмо, а уписуючы у книги слово до слова такъ се в собе маетъ:

Ja Teodor Janowicz Huszcza, ziemianin Jego kr. msci woiewodztwa Połockiego, czynię wiadomo y iawnie zeznawam tym moim dobrowolnym, a nigdy nie odzownym wieczystym zapisem, komu by o tym y teraz y na potym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, iż maiąc ia od rodzica mego, imsci pana Jana Jachimowicza Huszczy, po smierci rodzicielki y dobrodzieyki mey, maiętnosć iemu, rodzicowi memu, prawem wieczystym należącą, nazwaną Makarowszczyznę, Kopciowszczyznę, Konowałowszczyznę, Laskowo, Zaruczewie, sobie na wiecznosć w roku tysiąc szescset pięcdziesiąt piątym, dnia osmnastego Julij zapisaną y list na przyznanie tego prawa dany tego czasu, iako też y wszytkie sprawy na tę maiętnosć, przywileia Jego kr. msći y xiążąt ichm. Litewskich na maiętnosć służącą procz kwitow poborowych y inszych spraw tey maiętnosci służących, ktore przy panu Jaroszu Huszczy zostawały, ktore to sprawy, za nastąpieniem nieprzyiaciela Chowanskiego z pod Brzescia do Lachowicz, wszytkie w miescie Jego kr. msci Słonimie ten nieprzyiaciel z szkatułą zabrał, o com sam do xiąg grodzkich Słonimskich w roku tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszym zaniosł o te sprawy zginione process, a że będąc ia w teraznieyszym moim ubostwie za zebraniem ze wszytkiego od wiarołomnego nieprzyiaciela moskwicina na wygnaniu pilno potrzebny pieniędzy summy na potrzebę moią własną, wziąłem y pożyczyłem rękoma memi odliczyłem rękodayney nie contractowey dobrey monety summy pieniędzy pięc tysięcy złotych polskich u ziemianina Jego kr. msci woiewodztwa Połockiego iegomsci pana Maximiliana Huszczy, brata mego stryiecznego, w ktorey to summie tę wyż mianowaną maiętnosc, mnie od rodzica prawem wieczystym y nigdy nie odzownym zapisaną, prawem takowymże wieczystym, iako od rodzica mnie należało, wydane było wyż mianowanemu iegomsci panu bratu memu, za tę summę zapisuię wiecznemi, a nigdy nie odzownemi czasy

wszytko ogułem y namnieyszey rzeczy nie wyimuiąc ani wyłączaiąc y nikomu zadnego przystępu ani należnosci nie zostawuiąc nikomu, niczym nie pienną, pierwszym ani poslednim prawem zawiedzioną, wolną, swobodną, z dworem do tey maiętnosci należącym, gruntami oromemi y nie oromemi, sadami owoszczowemi y chmielowemi, sianożęciami murożnemi, gaiami, lasami, borami, pusczami, chrostami, zaroslami, z karczmami, stawami, rzekami, rzeczkami, zatokami, z wolnym łowieniem ryb, z gony bobrowemi y zwierzynnemi, z łowy ptaszynnemi, z poddanemi maiętnosci tey, ktorzy by po zruinowaniu moskiewskim zostawali, owo zgoła ze wszytkim, a wszytkim, nic y namnieyszey rzeczy tak, iako ta maiętnosć nazwana Makarowszczyzna, Kopciowszczyzna, Konowałowszczyzna, Laskowo, Zaruczewie zdawna w swoich granicach, miedzach, obychodziech, w szerokosciach miała y teraz ma, tak iako by mianowane nie mianowanemn, a nie mianowane mianowanemu wszytko ogułem do tey maiętnosci należało. Ma tedy y wolen będzie wyż mianowany imsc pan Maximilian Huszcza brat moy tey maiętnosci spokoynie wiecznemi czasy sam y successorowie onego, krzywdy kromia żadney ode mnie samego, bliskich krewnych, przyiacioł moich y ni od kogo obcych ludzi dać, darować, zamieniać, przedać, na wiecznosć zastawić y według naylepszego upodobania swego ono obrocić ku nalepszemu pożytkowi swemu; a ieslibym sie, przepomniawszy tego mego dobrowolnego wieczystego, a nigdy nie odzownego, sam przez się, albo przez przyiacioł, bliskich krewnych swoich w tę maiętnosć, w namnieyszą częsć wstępował y w czym kolwiek iegomsci samemu, albo dzierzącemu od iegomsci w tey maiętnosci przeszkody czynił, albo kto by teraz pod czas nieprzyiaciela zaiachawszy tę maiętnosć iakim prawem nie słusznym, do ktorey nikt żadnego przystępu nie ma y mocy mieć nie będzie, a po uspokoieniu w tey w oyczyznie do possessy imsci według tego prawa nie ustąpił, tedy mam za to zaręki tak wiele, iako ważnosć rzeczy wynosi zapłacić, o ktorą zarękę y o naruszenie by w namnieyszym punkcie daię moc pozwać siebie samego y kto kolwiek by w tey maiętnosci był dzierżącym do wszelakiego prawa, sądu grodzkiego, ziemskiego trybunalskiego y Jego kr. msci zadwornego assessorskiego rokiem statutowym y niestatutowym, pozwem, mandatem pozwać, zakazem zakazać, a tam stanąwszy żadnych dobrodzieystw prawnych nie zażywaiąc, na plenipotenta, na copią z pozwu mandatu, na munimenta nie biorąc pogotowiu nieprawnych nie zażywaiąc y rozumem ludzkim wynaydzionych, roku, pozwu, nie burząc chorobą posłanca umocowanego swego nie zostawuiąc, do wyzszego sądu nie odzywaiąc, posługą Rzeczy pospolitey nie wymawiaiąc exemptami hetmanskiemi Jego kr. msci nie zasłaniaiąc, ale za każdym zapozwem u każdego prawa stawać mam, za ktorą zarękę wnoszę euictią na wszelakich dobrach moich leżących, ruchomych, summach pieniężnych gdzie kolwiek będących, a sąd y urząd każdy tak wiele, ile by się ta sprawa przytoczyć miała, na nas samych y ktoby był dzierżącym tey maiętnosci wskazać wolen y mocen będzie, a y po zapłaceniu zaręki by y po kilkakroć razy, przecie ten moy list dobrowolny, wieczysty zapis przy zupełney mocy zostawać ma, o co ia sądu o zły sąd, a stronę o zły przewod prawa pozywać nie mam y mocy miec nie będziem pod tąż wyż mianowaną zaręką. I na tom ia Teodor Janowicz Huszcza dał ten list moy dobrowolny wieczysty zapis jegomsci panu Maximilianowi Huszczy z podpisem ręki mey y przy pieczęci także z podpisami rąk ichmsciow panow pieczętarzow, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych, z przycisnieniem pieczęci ichmsciow. Pisan w Słonimie roku tysiąc szescset szesdziesiąt trzeciego, miesiąca January pierwszego dnia. У того листу пры печатяхъ подъписы рукъ тыми словы: Teodor Huszcza ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu od osoby wyż mianowaney Bazyli Władysław Stani-

szewski. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu od osoby wyż mianowaney Paweł Jan z Kaszub Kaszuba. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu od osoby wyż mianowaney Jan Krzywobłocki. Которы же тотъ листъ вечисты запис за очевистымъ созънанемъ через особу верху мененую до книгъ земъскихъ Слонимъских естъ записанъ. Пры которомъ созъnaню сего листу, ставшы очевисто енералъ повету Слонимъского панъ Янъ Кролембевский, квитъ свой инътромиссыйный в той справе водъля того запису призналъ и до книгъ земъских Слонимъских подалъ в тые слова писаный. Ja Jan Gołębiewski, ienerał jego kr. msci powiatu Słonimskiego, oznaymuię tym kwitem im intromissyinym, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szesdziesiąt czwartym, miesiąca January iedynastego dnia, z stroną szlachtą panem Janem, Kazimierzem Sobickimi y panem Janem Olickim, byłem wzięty y użyty od imsci pana Teodora Huszczy, gdzie ia ienerał z pomienioną szlachtą, za oczewistą prozbą wyż mianowanego iegomsci pana Huszczy, według prawa przyznanego przed sądem ziemskim Słonimskim imsci panu Maximilianowi Huszczy służącego, maiętnosc nazwaną Makarowszczyznę, Kopciowszczyznę, Konowałowszczyznę, Laskowo, Zaruczewie, w woiewodztwie Połockim leżącą, temuż imsci panu Maximilianowi Huszczy ze wszytkiemi przynależnosciami y przyległosciami, iako się sama w sobie, w miedzach, granicach, szerokosciach zdawna miała y teraz ma, ktora teraz w zawoiowauiu Cara moskiewskiego zostaie, przy przyznaniu listu zapisu swego iegomosć pan Teodor Huszcza iegomsci panu Maximilianowi Huszczy wyż pomienioną maiętnosć, podług zapisu swego przyznanego, w ktorym szerzey y dostateczniey opisano y wyrażono iest, przez mię ienerała wyż mianowanego y stronę szlachtę w intromissią, w moc, spokoyne, wieczyste dzierżenie podał y zawiodł, a iegomsć pan Huszcza tą maiętnoscią, iako swoią własnoscią, według przyznanego, służącego y danego od imsci pana Teodora Huszczy sobie wieczystego prawa y za podaniem moim ieneralskim wieczystym panem y possessorem zostawszy, to mną ienerałem oswiadczył y opowiedział, a ia ienerał według prawa przyznanego imsci panu Huszczy, iako actorowi służącego, pomienione dobra do wieczystey possessy podawszy, ten moy intromissyiny kwit z podpisem ręki mey, pieczęcią y pieczęciami strony szlachty przy przyznaniu tego listu do xiąg ziemskich Słonimskich dałem. Pisan w w Słonimie roku y dnia wyż pisanego. У того квиту при печатяхъ подъпис руки енерала тыми словы: Jan Gołębiewski ienerał. Которы же тотъ квитъ инътромисспри признаню того листу за признанемъ того квиту черезъ вышъ мененого енерала до книгъ земъских Слонимских естъ уписанъ, а по записаню и сес выпис с книгъ подъ печатми врадовыми его млсти пану Макъсимилияну Гущы ест выданъ. Писанъ у Слониме. У того выпису при печатехъ врадовыхъ подъписи рукъ тыми словы: Криштофъ Воловичъ писар. Скорикговалъ с книгами Дилевъский. Которы же тотъ выпис листу, доброволного запису его млсти пана Теодора Гущы его млсти пану Макъсимилиану Гущы даного, передъ врадомъ земъскимъ Слонимъскимъ признаного, за поданемъ его черезъ его млсти пана Макъсимилиана Гущу пер облятам до книгъ земъских справъ вечыстыхъ воеводства Полоцкого естъ принятый и уписаный.

Изъ актовой книги Полоцкого земскаго суда за 1663 годъ № 676, л. 826.

№ 288—1664 г. Января 30.

Заявленіе земянъ Свирщевскихъ объ утратѣ имущественныхъ и фамильныхъ документовъ во время осады Мстиславскаго замка Московскими войсками.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским, от ясне

велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Тehановца Тehановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы установленым будучы.

Обтежливе жаловали и оповедали земяне гдрские воеводства Мстиславского пан Фома и пан Ян и пан Петръ Свирщевские таковым способом о том, штож дей року минулого тисеча шестсот петдесят четвертого, мсца июля петнадцатого дня, кгды княз Трубецкий подшол и подступил з войском Московским з великою силою и потугою з розными воеводы и полками арматою под замок его кор. млсти Мстиславский и стоячы тому князю Трубецкому през колко дни, чынечы штурмъ и штурмуючы до замку Мстиславского, а потом учынившы штурмъ валный зо всею силою и полками през гвалт великий усилством добывшысе, высекли и выпалили, в котором замку Мстиславском пред часом запроважоно было маетност наша рухомая: мед, цын, сукна и иншые фанты, справы, листы, привилие на маетности нашы вечыстые, продку нашому наданые, которые справы тамже в замок спроважоны были с скринею нет ведома если спалено, або побрано от неприятеля, теды там привилей в той скрыни князя Михайла Мстиславского на землицу, названую Алексинскую, вечно ничым непорушно дано продку нашому Семену Свирщевскому, ему самому, жоне, детем и потомкомъ и щадком их, лежачую у воеводстве Мстиславском, за рекою Вехрою, другий привилей при том тогож Михайла князя Мстиславского, томуж продку нашому даный на огород вечыстый, в месте его кор. млсти Мстиславском лежачый, на Подоле, над реккою, названую Мстиславцом и видымус в той же скрыни был и то в собе мел, который вынятый был с книг кгродских Мстиславских под бытност продка нашого у двору в справах некоторых, и завез был з собою прекреченые справы их млсть панове ревизорове приехали до Мстиславля от его кор. млсти, на тот час за уданем некоторых неприятелей нашых, якобы продок наш без привилею и наданья тую землицу названую Алексинскую держит, теды одежъдчаючы их млсть пнве ревизорове зо Мстиславля, огледане справ продка нашого злетили князю Соломирецкому, а по приеханю до двору продка нашого, княз Соломерецкий прекреченые привилие од продка нашого покладаные пред особою его млсти огледавшы, слово в слово до книг кгродских Мстиславских записат росказал и тот видымус тамже в той скрыни был, декрет суду головного трибуналного выводу нашого и видимус с книг подкоморских ограниченя от кгрунтов нашых з грунтами мескими Мстиславскими, в той же скрыни были два листы розграниченя, один з его млстю паном Левковским и с паны Саприновскими крунтов нашых названых Алексинских за рекою Вехрою, также квиты поборовые и квиты поселские и иншых справ не мало было, декретов земских, кдродских Мстиславских и декретов трибуналских з розными особами, которое оповеданя нашо заслышевшы урад кгродский тут в месте нашом Мстиславском зесланым от его млсти пна старосты нашого, то ест наместника его млсти пна Яна Кулака, сес протест свой до книг заносили и просили пнове Свирщевские, абы тое оповедане и жалоба их до книг кгродских Мстиславских было записано, што ест записано.

Року ахѯд (1664), мца Иануария л (30) дня оповедано. В небытности его млсти пна наместника Мстиславского Козiолъ понаместник.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 234.

№ 289—1664 г. Февраля 4.

Привиллегія короля Яна Казимира городу Гомелю, въ виду обѣднѣнія мѣщанъ Гомельскихъ отъ неоднократныхъ опустошеній отъ Московскихъ войскъ, освобождающая ихъ отъ податей на четыре года.

Aktykowanie przywileiu Jkm. pana naszego miłosciwego służącego wszystkiemu miastu Homelskiemu.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят семого, мца сентября семнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Менском, передо мною Мартином Казимиром Володковичом, городничым и подстаростим Менским, постановившысе очевисто славетные пан Федор Нечаевич и пан Павелъ Овдеевичъ, мещане Гомелские, покладали ку актыкованю до книгъ привилей его королевъское милосъты пана нашого милосътывого, месъту Гомелъскому служачый, на речъ в немъ всередине нижей выражоную, просечы абы тотъ привилей былъ до книгъ справ кгродскихъ Менскихъ актыкованъ и уписанъ, который уписуючы у книги слово до слова такъ се в собе маетъ.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Jnflantskie, Smolenskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy, iako na wszystkich upadłych ludzi, tak osobliwie na tych, ktorych nieżyczliwa dotknie fortuna, zwykliśmy miec miłosciwe baczenie, za wniesieniem tedy do nas przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym na ten czas będących za mieszczanami naszemi Homelskiemi prozby, ktorzy nie tylko przez spustoszenie y zniszczenie niepoiednokrotnie od wiarołomnego nieprzyiaciela moskwicłna y kozakow swowolnych do takowego ubostwa y upadkn przyszli, że żadną żywą miarą creditorom swoim zaciągnionego długu na municyą się zdobywaiąc pod czas ciężkiego oblężenia fortecy tameyszey (w ktorey przez czas nie mały zostaiąc, głodem psy y kotki iędząc morzylisię) wypłacic nie mogą, ale do ostatniey zguby przychodzą, iakoż my, krol, do pomienioney prozby łaskawie się skłoniwszy, a maiąc osobliwy respekt na krwawe odważne ich zasługi i dotrzymanie stateczne wiary i cnoty nam y Rzeczypospolitey. nie mniey też widząc ich wielkie ubostwo, zniszczenie y upadek, a chcąc, aby pomienieni mieszczanie Homelscy do zapomożenia y poratowania iakiego mogli przysc, umyslilismy ich od wrzystkich podatkow y innych ciężarow także od stacyj y podymnych uchwalonych uwolnic, iakoż y tym listem naszym libertacyinym do lat czterech uwalniamy y dalszą łaskę naszą y Rzeczy pospolitey na przyszłym da Bog seymie ofiarowac wysz rzeczonym mieszczanom Homelskim zechcemy. Co do wiadomosci wszystkim wobec przywodząc, chcemy miec y roskazuiemy, aby żaden tak podatkow wybierac iako też urodzeni żołnierze nasi stacyi y podymnych wyciągac y wymagac od mieszczan Homelskich y włosci wszystkiey tameczney do wyscia lat czterech nie ważyli pod winami w prawie pospolitym opisanemi. Co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy. Dan w obozie pod Hłuchowem dnia czwartego miesiąca Lutego roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego szesnastego roku. У того привилею его кор. млсти пана нашого милост. печатъ прытыснена болшая великого Князстъва Литовского, а подписъ рукъ въ тые слова: Jan Kazimierz Krol. Cypryan Paweł Brzostowski referendarz y pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Который

же тот привилей за покладанем и прозбою через особъ верху мененыхъ ест до книг кгродских Менских актыкованъ и уписан.

Изъ акт. кн. Минск. гродскаго суда за 1665—1670 г. № 11786 л. 600.

№ 290—1664 г. Февраля 10.

Жалоба отъ имени земянъ Понятовскихъ на монаховъ Могилевскаго братскаго монастыря по дѣлу о невозвратѣ послѣдними фамильныхъ и имущественныхъ документовъ, сданныхъ на храненіе предъ нашествіемъ на Могилевъ Московскихъ войскъ.

Лета отъ нароженъя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца февраля десятого дня.

На враде гдрском кгродском Мстиславъскомъ, передо мною Яномъ Кулакомъ, наместником Мстиславъском, отясъне велъможъного его млсти пана Миколая Валерияна с Тахановъца Тахановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомъского, Порадънинъского деръжавцы установъленым будучым, ставшы очевисто его млстъ панъ Хриштофъ Богуславъ Понято́въский соленною жалобу свою самъ от себе и именемъ брати своей на велебъных отцовъ монастира Могилевского, при церкви брацъкой мурованой в вале будучых, о не оддане до рукъ оповероных и до схованя даных справъ ку записаню до книг кгродских Мстиславских подал в тые слова писаный:

Żałował y opowiadał, y soleniter protestował ziemianin iego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego iegomosc pan Chrysztoph Bogusław Poniatowski sam od siebie y imieniem braci swey rodzoney: imsci xiędza Alexandra Kazimierza Poniatowskiego, kanonika y scholastika Wędęnskiego, komendarza Wilenskiego farskiego y imsci pana Adama Joachima Poniatowskiego na wielebnych ichm. oycow czerncow monastira Mohilowskiego, przy cerkwi brackiey murowaney w wale mieszkaiących o to, iż w roku tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym pod czas następuiącego nieprzyiaciela moskwicina, wiachawszy do miasta iego kr. msci Mohilowa, sprawy wszystkie z szkatułą wielką, okowaną, czarną, do wiernych rąk ichmosciom wielebnym oycom powierzone y do schowania od imsci pana Adama Poniatowskiego dane y w teyże cerkwi murowaney pod ołtarzem wielkim za wiadomoscią y pozwoleniem oycow starszych przez ręce oyca Antoniego postawione były, o ktore te sprawy żadney wiadomosci nie maiąc gdzie się podziały, mianowicie przywileia iego kr. msci na rożne urzędy y daniny przodkom y rodzicowi ichm. dane, przywiley na wsi trzy, na Siwcowo, na Łohowo y Waraxin, w woiewodstwie Smolenskim, w stanie Jelenskim, nad rzeką Pisklą leżących y na inne wsi, dział dobr oyczystych nieboszczyka rodzica ichm. z ichm. pany stryiami y dziadami ichm., listy przedażne, kupne, zastawne urzędownie przyznane, kwity poborowe, podymne, poselskie, służby woienney, pospolitego ruszenia, obligi z przyznania zastawnych y kupnych wieczystych dobr, oblig od imsci pana Piotra Kaminskiego, rotm. iego kr. msci na dwa tysiące y dwiescie złotych polskich, oblig od imsci pana Jana Kaminskiego na złotych sto polskich, oblig od ieymsci paniey Reginy Kosiłowny bywszey Parukowskiey a potym Berkowey Rzezickiey na trzydziesci kop litewskich, oblig od imsci pana Mikołaia Sołtana na szescdziesiąt złotych polskich, oblig od imsci pana Jana Poniatowskiego na pięcdziesiąt złotych polskich, oblig od imsci pana Michała Przystanowskiego na czterdziesci złotych polskich, prawo przedażne y przyznanie Sutok, Parfienowego sioła od imsci pana Jana Wroblewskiego, horodniczego Mscisławskiego, dziada ichm. włok dziesiąciu y s placem w miescie Mscisław-

skim, w parkanie, za trzy tysiące złotych polskich, prawo przedażne y przyznanie od imsci pana Harasima Sczypiły włoki iedney w teyże wsi Sutockiey za sto dwadziescie kop litewskich, prawo przedażne we wsi Zabołociu włok szesciu y sznurow kilkanastu od nieboszczyka imsci pana Mikołaia Podhorskiego, a potym spadła ieymsci pani Danielowey Skirmontowey, ktorey ostatek sumy dopłacono kop dwiescie, a ieymsc wespoł z małżonkiem swym prawem wieczystem przedali y we Mscisławiu na rokach Troieckich w roku tysiąc szescset pięcdziesiąt trzecim przyznali, prawo przedażne y przyznanie ogroda we Mscisławiu od imsci pana Mikołaia Suchcickiego, z osobna oblig iegomsci xiędzu bratu dany Alexandrowi Poniatowskiemu na dwadziescia y pięc złotych polskich od pana Mikołaia Suchcickiego, processa od pana Marcina y Michała Poniatowskich na p. Michała Sołemskiego o zataienie pod czas działu lasow w Szumiaczy, mianowicie w Hłuszkowie sztuka włok kilkanascie od paniey Krzyczewskiey, uroczysce w Sonehayłowie sztuka włok kilkanascie, drugie processa o poczynienie szkod y krzywd od Puduikuw y poddanych imsc ichm. p. p. Poniatowskim poddanym, listy od imci pana Sołomereckiego arendowne puszczy Szumiackiey y płacenie z niey pniewszczyzny od robienia towarow lesnych iegomsci panu Rybinskiemu pradziadowi onych, drugie listy od imsci pana Stetkiewieza, kasztelana Nowogrodzkiego do dziada ichm. imsci pana Krzysztofa Poniatowskiego o pozwolenie teyże puszczy na budy, ktorey y dopiero znaki Budziszcze zostaią, procesa na p. Wacława Boguszewskiego y dekreta o pobicie zboża w Czortowey połosie y o zachodzenie lasow y wycięcie z nich slepiotow, ograniczenie maientnosci Bielickiey z imsc panem Sołtanem Mikołaiem od Weremieiek, włoka zastawna od pana Siemaszki w Stromiłozieuczycach, zrzeczenie ciotek rodzonych y siostr za doisciem posagow y kwituiąc z dobr oyczystych, macierzystych y spadkowych, asignatia iego kr. msci Jana Kazimierza do skarbu koronnego dana imsci panu Stanisławowi Poniatowskiemu, aby ex nunc na chorągwie iego zapłata oddano, atestatia od oswieconego xcia imsci Jeremia Wiszniewieckiego na zasłużone czwierci dana, przy tym y assecuratia ieżeliby ze skarbu iego kr. msci zapłata nie doszła, tedy z swey własney szkatuły zapłacic assecurował się, ktory w teyże potrzebie Beresteckiey w oczach iego kr. msci y wszytkiego woyska od tatar na placu poleg, sprawy zastawne od p. Wacława Boguszewskiego na wies Krutobereze w tysiącu złotych polskich imsci panu Macieiowi Rudnickiemu y małżonce imsci dane, w tey że szkatule były i innych spraw y obligow nie mało, także sprawy ichm. panow Kirkorow, sprawy, procesa y dekreta na p. Alexandra Makarskiego o zabicie tyransko Stefana Makarskiego rodzonego swego, gdzie sąd z oczewistey controwersij na roczkach maiowych we Mscisławiu osądziwszy na garło onego z p. Borowskim, z matkami y z żonami onych y z pomocnikami od oyczyzny y y maientnosci leżących iako bratoboicow według prawa odsądził, innych spraw y obligow pamiętac nie mogąc, ieno co pamięc zniesc mogła wypisawszy, o ktorych gdzie by się kolwiek y u kogo pokazały, u każdego sądu y prawa dochodzic y prawem czynic żałobliwy imść pan Poniatowski o zginienie onych nie zaniecha, prosił nas urzędu, aby ta żałoba imsci do xiąg grodzkich Mscisławskich zapisana była

Изъ актовой книги Мстиславского уѣзднаго суда за 1665 г., № 1/1417 л. 267.

№ 291—1664 г. Февраля 16.

Заявленіе земянина Яна Малковича Сутоцкаго объ утратѣ имущественныхъ и фамильныхъ документовъ во время осады Мстиславскаго замка.

На вьраде господарскомъ кгродъскомъ Мстиславъскомъ, передо мъною Griomъ Околовомъ Кулакомъ, наместникомъ, старостою и войтомъ Мстиславъским, от ясне велможъного его млсти пана Миколая Валерияна з Техановъца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславъского, Радомъского, Порадънинского державцы установленым

Ziemianin iego kr. msci. woiewodstwa Mscisławskiego pan Jan Małkowicz Sutocki: żałował y opowiadał o to y takowym sposobem, gdy w roku przeszłym 1654, msca Julij 18 dnia, nieprzyiaciel zagraniczny moskiewski z wielkim woyskiem y potengo ludzi na innych nastenpuiąc na panstwo iego kr. msci pana naszego miłosciwego sam Car Moskiewski z wielkim woyskiem y potengo pod Smolensk podstąpił, a inszych woiewodow s pułkami y ormatą potengną podstąpiwszy kniaz Trubiecki z wielu pułkami y potengo pod zamek Mscisławski podstąpiwszy y przez kilka dni czyniąc szturmy potenżne, do zamku uczyniwszy potem ostatni szturm dokoła zamek otoczywszy ze wszytko potengo z armato gwałtem przez wielkie usilenstwo wyiowszy, wysz mianowany zamek ogniem spalili y samych wycieli, a drugich nie mało ludzi w płon zaprowadzili, gdzie maiętnosć żałuiącego rodzica p. Stephana Małkowicza Sutockiego, ktory ze wszytkim ubostwem, z żono y z dzieсmi tam sprowadził się do osady, była ruchomosć, to iest pndze gotowe, złoto, srebro, cyna, miedz, szaty y rozne zastawy w sumach zastawione były nieboszczykowi rodzicowi żałuiącego, ktura była zawczasu przed trwogami sprowadzona do zamku, tamże spraw niemało było, to iest listy wieczyste nadane przodkom żałuiącego na maientnosc Rozaiewsko Sutok, tu w woiewodstwie Mscisławskim leżącą od sławney pamienci ichm. książąt udzielnych Mscisławskich, to iest od kniazia Michayły Iwanowicza Ługwieniewa przy ktorym mianuie służeb cztyry przezywaiących pierwsza służba Zurawlewska, druga Sochinska, trzecia Tarasowska, czwarta Ławrynowska y na plac w miescie Mscisławskim będący za bramo Afanasowsko za wałem, zaraz nad przekopem, na lewey stronie, ydąc z rynku y na sianozęnc łoh Jezkowski pod Bykowiczami, miedzy grunty panow Byczkow y panow Zubow y pod gruntem iego kr. msci. Narchowski z drugiey strony łoha Jeżkowskiego czensc pp. Małkowiczowie Siemaszkowie trzymaią, ktura ta sianozenc była w zastawie u iegomsci pana Mikołaia Suchodolskiego, stolnika Mscisławskiego w poliach osmiu, ale rodzic żałuiącego przed woyną Trubecką okupił był u iegomsci pana Suchodolskiego stolnika Mścisławskiego y pana syna iego msci y zrzeczenie tey sianozenci przyznał był iegomosc pan Suchodolski z panio małżonko swoią na roczkach grodzkich Mscisławskich y te zrzeczenie tamże było w szkatule w tym przywilegiu nazwana niwa Wielikaia pod siełom Bezhaciowem miedzy grunty Bezhaciewskimi miedzy y grunty Kleszczenskiemi, do tego przywileia na potwierdzenie teyże maiętnosci, służeb, placu, sianozenci Jezkowskiey y niwy Wielkiey od krolow ichm. Polskich, listy rewizorskie, confirmacye świątobliwey pamienci krola iegom. Zygmunta na tę maiętnosc, służby y plac y mianowane sianożenci y niwa Wielka pod Bezhaciowem, listy ograniczenie tey maiętnosci Rozaiewa, Sutok, Jezkowego łohu y niwy Wielkiey z roznemi ichm. pany siąsiadami y obywatelami woiewodstwa Mscisławskiego, kwit popisu Radoszkowskiego y inne kwity poborowe, popisowe, posielskie kwitacye . .

. . y na roznych ichm za obligami, mianowicie kwitacya z obligu p. Stephana Czuchalskiego za odebraniem sumy pndzy

kop. dwudziestu, tamże prawo wieczyste od pana Ostankowicza na maiętnosc włok pięnc we wsi Dobryni corce swey y zienciowi swemu panu Janowi Małkowiczowi Sutockiemu dana y w rokach ziemskich Mscisławskich Troieckich przyznane w roku 164 , list wieczysty dzielczy na maiętnosc Sutoki Rozaiewo przyznany w roku 153. w rokach ziemskich Mscisławskich Trzykrolskich zginął, rewersał prawa zastawnego od pana Piotra Zienkiewicza na zastawne maiętnosc włok pułtrzecia w Dobryni w kopach 30 od pana Ostankiewicza od tescia żałuiącego, rewersał prawa zastawnego oycu Janu Waluźyniczu swiesczenikowi Dobrosielskiemu poddanych osiadłych na imie Chalimon Bortnik, drugi litwin Krzysztoph z budynkami, z gruntem włok sadibnym w kopach 30, dekreta na tegoż Walużynicza o rozebranie y odpendzenie tych chłopow y spustoszenie tey zastawy, prawo wieczyste na Swiną y na Sielec nad rzeko Ostrem w trakcie Krzyczewskim y na plac w miescie Krzyczewskim, rewersał prawa zastawnego panu Michału Podłazkiemu włok trzy gruntu Rozaiewskiego z ogrodami, sianozenciami w kopach dwunastu, zrzeczenie od rodzonych siostr żałuiącego od pani Hanny Sutockiey Piaczkowskiey y od pani Maryny Sutockiey Saprynowskiey z wyposażenia z czwartey czensci leżących maiętnosci y ruchomosci y innych spraw niemało, dekreta sądu głownego trybunalnego y asesorskich, także dekreta sądow ziemskich y grodzkich Mscisławskich z roznemi pp. obywatelami wciewodstwa Mscisławskiego, osobliwie z oycem Walużyniczem popem Dobrosielskim o rozpęndzenie y o rozebranie poddanych w zastawie maiących w Dobrym siele y o spustoszenie budynkow, drzewa bartnego na tey zastawie będącego y innych spraw wieczystych, kupnych, zastawnych obligow na rożnych ichm. pp. obywatelow,—tedy te sprawy wszytkie y maiętnosc, ruchomosc wszytka do zamku Mscisławskiego przed trwogami były sprowadzone, gdy przy wyienciu przez nieprzyiaciela to wszytko pobrano, czy też popalono z zamkiem, ktorego z żalu y opowiedania swego żałuiący pan Jan Małkowicz Sutocki za niebezpieczenstwem nigdzie przed urząd zanosił bez ziemskiego ani grodzkiego nie było urzendu, a na ten czas za sczęnśliwym poniewaz krola iegomsci y za oczysczeniem tych kraiow wieliu nieprzyiacielskich te żałosne opowiedanie swoie do xiąg grodzkich Mscisławskich donosi y opowiada prosząc, aby była przyiępta y zapisana, што ест записано.

Roku 1664, msca February 16 dnia opowiadano na urzendzie, M. Kozioł namiestnik Mscisławski.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 г. № 1/1417, л. 270.

№ 292—1664 г. Февраля 19.

Заявленіе земянъ Кабатовъ объ истребленіи ихъ имущественныхъ документовъ при пожарѣ Кричевскаго замка во время Московской войны.

На враде грском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком, наместником Мстиславским от ясне велможного пна его млсти пна Миколая Валерыяна с Техановца Техановецкого воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым.

Жаловали и оповедали земяне его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Федор Аникеевич, а пан Иван Андреевич Кабаты о то и таковым способом, иж што в року минулом тисеча шестсот петдесят четвертом, кгды неприятел москвитин повставшы на панство его кор. милости и роспустившы войска свое где ми и все воеводство Мстиславское муселисмо с убогих домов наших до замков его кор. милости где хто мог здорове свое уносит и

вбогую маетност свою рухомую, где и мы убство свое што есмо мели, то все до замку его кор. млсти Кричевского до городны нашое спровадили и сами в том замку Кричевскомъ мало не через рокъ мешкали, нижли в року тисеча шестсот петдесят пятомъ, мца мая тринадъцатого дня, тот замокъ его кор. млсти Кричевский, нетъ ведома если з допущеня Божего чили тежъ через зраду неприятелскую, згорел и тая маетност наша вся нет ведома если погорела, або хто оную забрал, где в том же схованю нашомъ была скриня наша, в которой той скрыни были справы нашы на маетност нашу вечыстую в селе Петкевичах, тракте Кричевскомъ у воеводстве Мстиславскомъ лежачою, то ест привилли святое памети королей их милостей такъже декрета суду головъного трибуналного, декрета земские Мстиславские, листы делчые з их милостями пны участниками нашими маетности нашое Песковское, квиты поборовые, пописовые и подымные и иные справы з розными людми и суседми, которые тые справы и тая скриня наша нет ведома если згорела або кому ся до рукъ достала, о которой той скрини и о тых справах жадное ведомости не маем, а если возмем ведомост хто бы тые справы нашы забрал и у себе мел, тогды с каждымъ таковымъ у суду належного правом мовити не занехаем, а на сес час сию жалобу нашю до враду вашое млсти кгродского Мстиславского заносим и просим абы была принята и записана, што ест записано

Року ҂ахѯд (1664), мца Февраля ꙃі (19) дня на враде оповедано М. Козіолъ наместник Мстиславскій.

Изъ акт. книги Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1663—1665 годъ, № 1/417, л. 274.

№ 298—1664 г. Февраля 27.

Заявленіе Кричевскаго бурмистра отъ имени всего магистрата съ изложеніемъ причинъ сдачи Кричевскаго замка Московскимъ войскамъ.

Лета от нароженя Сына Божего тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца Февраля двадцат семого дня.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, передо мною Яном Кулаком наместником Метиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валериана с Тafterchanovца Техановецкого, воевоеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Порадниннского державцы установленым будучый; ставшы очевисто передо мною понаместником на тот час зостановеным мещанин и бурмистръ его кор. млсти Кричевский славетный пан Яков Козел, тот выпис с протестацыи книг Майдобурских Кричевских на реч в нем нижей мянованую переносечы до книгъ кгродских Мстиславских ку актыкованю подал и просил, абы был вписаны, которы тот выпис в книги уписуючы слово в слово так се в собе мает.

Выпис с книг справ местких права мейдобургского Кричевского.

Лета от нароженя Сына Божего тисеча шестсот шестдесят первого, мца Декабря дватцатого дня.

На враде его кор. млсти местском Кричевском, передо мною войтом Романом Бочком, на сес час будучым от ясне велможного его млсти пна Миколая Стефана Паца, воеводы Троцкого, старосты Кричевского и Клучицкого, Виженского, Сейвенского державцы и перед нами бурмистрами, райцами, лавниками сего року на справах заседаючими, постановившысе очевисто славетный пан Яков Козел бурмистръ Кричевскій и з братаничом своим Осипом Козлом, оповедане и жалобу

свою до книгъ местких Кричевских Майдобурских записати дали, в тые слова писаную. Жаловали и обтежливе оповедали славетный бурмистръ Кричевский пан Яков Алексеевич Козел и братанок его Осип Ларкович Козел тым и таковым способом о том, што нам будучы в облеженю в замку его кор. млсти Кричевском от колку лет и рок през престане первей за наступенем на панство его кор. млсти пана нашого милостивого от козаков ребелизантов, которые учинившы бунты противку его кор. млсти пна своего и на реч посполитую и панов своих руку поднявшы, подступуючы под замок Кричевский, не по однокрот усилством з великою потугою штурмуючы до замку его кор. млсти Кричевского, добываючы оного от некоторых козаковъ, на тот час Пан Бог рачыл уховат, нищечы и пустошечы панство его кор. млсти, а потом поддавшысе в моц и поднявшы его царскую милост Цара Московского на панство его кор. млсти, хотечы до остатку знищит и з панства его кор. млсти вытиснут, который Цар Московский в року минулом тисеча шестсот петдесят чотвертом з великою силою и потугою усилством зо всим царством своим сам его царская милост под город Смоленскъ з войском подступил, а иншое войско воевод з розными полками под розные замки казал подступит и штурмы чынит и добыват, сеч, палит и в полон брат, напервей замок Мстиславский выняли и высекли и выпалили, замок Оршанский, Дубровны и Горы также внивеч обернули, спустошыли и выпалили, а нам седечы в замку зо всею маетностю и худобою своею спроваженою пред часом тривожным небезпечным до зхованя, в котором замку седечы нам всим мещаном места Кричевского в облеженю през колко рок от тых козаков и за наступенем неприятелским московским в томже року выш менованом, а потом, в року тисеча шестсот петдесят пятом знову по москвитину за наступенем после неприятеля московского козаки наступили, видечы нам всим мещаном его кор. млсти Кричевским, же вжо трудно пришло и до убозства и знищеня пришли и голоду приняли толко, з голоду поумераты было бо приспособит не было откул, а не сподеваючысе и не чуючы от его кор. млсти пна нашого милостивого помочы рекупороват и ретоват и вызволит нас с того тяжкого и великого облеженя през так час немалый будучы нам у в облеженю у в осаде а чуючы то, же колко замков под моц его царскую милост поддалисе головные замки напервей Смоленскъ, Дорогобуж, Могилев, Шклов и иншые замки и замечки якож и мы, видечи то над собою, а будучы поблизу границы Московское, а немаш откул помочы и пожывеня приспособит, рады не рады мусели не поддаючысе москвитину, але поддалисе в моц козаком, розумеючы и сподеваючысе, што они на нас милосерде и литост и бачене мет будут, замок его кор. млсти Кричевский здали и сами себе в моц их поддали, которые не дбаючы на боязнь Божю и писмо светое и на сумнене и шлюбоване свое, шлюбуючы нам ни в чом нас зрадит, выпровадившы нас всих мещан Кричевских зъ замку Кричевского на посад на помешкане в домы наше, а сами в замку зостали, жадного з нас не зоставили, толко душами выпровадили и до маетностей худобы нашое, в зхованю в замку будучое, не допустили, а потом взявшы умыслъ свой злый небогобоязный, мешкаючы колко недел в том замку, маетность нашу, што им уподобало, то собе брали, а побравшы и замок спалили, справ не мало было, обликгов на розные особы, на мещан Кричевских и право зоставное и на враде признаное, лист самый и выпис с книг земских Мстиславских роков Троецких и завожене енералское в моц и в держене поданое от небожчыка Офанаса Логвиновича Судиловского в селе Судиловичах, за ре-

кою Сожом, у воеводстве Мстиславском лежачом на две уволоки померы скарбовое волочное мне и брату моему Ларку Козлу, а отцу братанка моего з огородом и з присадою, пашнею, з околицою, выпусками, дубровами, лесами, з деревом бортным, зо пчолами, з сеножатми, реками, речками, з ловы бобровыми и з ловы рыбными и зверынными, зо всякими пожытки и доходы у сороку копах грошей литовских, которое тое право и обликги нет ведома, чили козаки взяли, або в замку згорело, яко замок спалили. Которое жалобы свое, до враду вшей млсти до тых час не заносили с тых причын, же все за небезпеченством от неприятеля московского, а тепер за щасливым панованем и очыщенем его кор. млсти на сес час доносим и оповедаем и просим пнове Козлы, абы было записано. Што ест записано и сес выпис с книг местких майдобурских Кричевских под печатю врадовою и с подписом руки моее мене войта пну Якову и Осипу Козлом ест выдан. Писан у Кривече. В того выпису печат маистрату его кор. млсти Кричевского ест притиснена, а подпис руки на тот час будучого войта тыми словы: Роман Бочко рукою. Которы тот выпис с книг за пренесенем з маистрату Кричевского за поданем от славетного пна Якова Козла, бурмистра Кричевского, до книг кгродских Мстиславских ест вписаный.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1663—1665 г. № 1/1417 л. 289.

№ 294—1664 г. Марта 15.

Жалоба земянина Петра Понятовскаго на Несвижскаго войта и старосту о присвоеніи денегъ и драгоцѣнностей, отправленныхъ для выкупа родственниковъ перваго, бывшихъ въ Московскомъ плѣну.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестьсотъ шестьдесятъ четвертого, месеца Марца петнадцатого дня.

Proces im. pana Poniatowskiego na pana Mikołaia Szachna.

На враде кгродъскомъ Берестейском, передо мъною Іеронимом Казимером Еленскимъ, хоружим и подстаростимъ Берестейскимъ, żałował, opowiadał y soleniter się protestował imsc pan Piotr Poniatowski, ziemianin Jego kr. msci powiatu Halickiego na pana Mikołaia Szachna, woyta miasta iasnie oswieconego xiązęcia imsci Michała Radziwiła na Nieswieżu, Ołyce, kasztellana Wilenskiego, Nieswieża, w woiewodztwie Nowogrodzkim, w W.X.L. leżącego y imsci pana Stephana Kazimierza Trypolskiego, starostę Nieswiezskiego, takowym sposobem, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiątym czwartym, msca January dwudziestego szostego dnia, gdy imsc pan Piotr Poniatowski czeladz swoie, na imie urodzonego Jana Putiatyckiego y Zacharyasza chłopca swoiego z sumą pieniędzy gotowych, ktorych było we złocie czerwonych złotych osmdziesiąt y dwa, we srebrze grubey monety dwiescie czterdziescie trzy złotych, drobney zas monety w iednym worku złotych dziewięcset pięcdzieciąt pięc, w drugim worku złotych sto dwadziescia, w trzecim rożney monety złotych pięcset dziesięc, przytym kanak złoty z dyamentami, pereł sznurow iedenascie y wielkich pereł dziewięc, kupione iako kanak tak y perła za złotych osmset y dziesięc, sumą wynosiło złotych trzy tysiące pięcdziesiąt, ktorą summę mianowaną posyłał przez czeladz swoią imsc pan Poniatowski do miasta Szkłowa, w powiecie Orszanskim leżącego, do imsci pana Marcina Bilkiewicza, sługi imsci pana Zamoyskiego, za więznia moskala na imie Iwana Iwanowicza, monastyru Strzeleckiego holowę, za ktorego na odmiane z więzienia moskiewskiego z Smolenska bratowe rodzone imsci pana Poniatowskiego na imie pani Zofia Bronowska Stanisławowa Poniatowska y pani Jadwiga Żorowska Woyciechowa Poniatowska z dziatkami y czeladzią swoią miały byc wyzwolone z więzienia, za doy-

sciem na odmiane moskala pomienionego, ktora czeladz mianowana imsci pana Poniatowskiego, wysłana z domu od pana z powiatu Halickiego z sumą pomienioną, gdy przyiachali do Nieswieża, pomienionego postrzegszy pan Mikołay Szachno, woyt Nieswieżki, iż z pieniędzmi zdaleka iadą, xzęciu imsci na ten czas przytomnemu to doniosszy, za roskazaniem xcia imsci czeladz imsci pana Poniatowskiego, bez dania żadney przyczyny do złego, onych niewinnie, gwałtownie, lekkomyslnie samych y sumę wszystkę co kolwiek z sobą na okup wzieli, z wozem, z parą koni, ktore konie kosztowali złotych dwiescie pięcdziesiąt, do zamku Nieswiezkiego zaprowadził y do imsci pana Stephana Kazimierza Trypolskiego, starosty Nieswieskiego oddał, gdzie imsc pan starosta za roskazaniem xcia imsci sam sumę wszytkę woz, rzeczy, konie y co kolwiek było gwałtownie pobrał, a czeladz za wartę do więzienia wziąc kazał, gdzie za wartą będąc czeladz utrapiona, widząc, iż wielką szkodę we wszystkim ponoszą y niewinnie więzenie cierzpią, uprosilisie przez ludzi dobrych pan Putiatycki, obiecuiąc nazad powrocic, aby dał o tym gwałcie panu swemu wiedziec, a drugi chłopiec za wartą iest zatrzymany, ktorego imsc pan Trypolski rożnemi sposobami, grozbą, strachami, biciem, okowami na ostatek przyprowadzeniem kata dla męk, aby opowiadali, czyie by te pieniądze, woz, konie były y czy prawda, to że do Szkłowa na okup za moskala te pieniądze wiezli, na co Putiatycki listy rożne iako do pan Poniatowskich, w więzieniu będących, od rożnych braci y przyiacioł pokazował, tak też list imsci pana Sieniawskiego do gubernatora swego Szkłowskiego y insze listy y dowody produkował, ża własnie do Szkłowa w tey potrzebie posłany, iednak imsc pan Trypolski, uwiedziony chciwoscią sumy, żadney rzeczy nie wrocił, ale tylko iednego Putiatyckiego uwolnił, o czym gdy Putiatycki w powiat Halicki dał panu swemu wiedziec, imsc pan Poniatowski, sam przybiegszy do Nieswieża, wielce żałosny będąc, naydzie chłopca za wartą, rzeczy wszystkie, pieniądze, woz, konie zabrane u imsci pana starosty, wnet skargę przełożył xiążęciu imsci o niewinnym zabraniu sumy na okup wiezioney, wozu, koni, rzeczy, wzięciu czeladzi do więzienia, prosząc pokornie, aby xiąże imsc kazał wszystko powracac y czeladnika z więzienia uwolnic po długich przez dni kilka prozbach xiąże imsc zarzucił iz, imsc pan Poniatowski takiey sumy pułczwartu tysięcy sam miec nie mogł y ta suma czyias, insza nie iegomsci była, iednak nakłoniony usilną prozbą zaledwie kazał imsci panu staroscie lubo nie wszystko powracac, gdzie imsc pan Trypolski starosta czerwonych złotych siedmdziesiąt y szesc, dzięgami srebrnemi moskiewskimi złotych dwiescie dwadziescia, przy tym kanak dyamentowy złoty, pereł sznurow iedenascie y większych pereł dziewięć imsci panu Poniatowskiemu wrocił, ostatek wszystko sobie zatrzymawszy, nie wprzod iednak tę summę mianowaną, kanak y perła xże imsc kazał wrocic, aż imsc pan Poniatowski poniewolnie musiał od siebie dac kwitacyą magistratowi Nieswieskiemu, iż się imsci z odanych rzeczy dosic stało, mianowicie z summy odebrany pewney iako w kwitacy szerzey opiewa, a ostatek summy mianowaney wziętey zostaie złotych tysiąc cztyrysta trzydziesci u xiążęcia imsci, ktorą xiąże imsc kazał wydac panu Wieremieyczykowi, słudze swemu, na towary lesne y insze potrzeby swoie. Zaczym imsc pan Poniatowski w samey nieoddaney sumie pomienioney y w inszych rzeczach y nakładach wiele szkoduie, a mianowicie dla zatrzymania tey summy panie Poniatowskie z dziatkami swemi y czeladzią w ciężkim więzieniu nieprzyiacielskim niewypowiedziane utrapienie y ciężar cierzpiec muszą y uwolnione byc nie mogą, a pomienionego chłopca Zacharyasza do tych czas w więzieniu maiąc xiąże imsc ciężkim onego głodem y zimnem morząc, uwolnić nie chciał y nie ka-

zał, o co wszystko imsc pan Piotr Poniatowski iako o zahamowanie gwałtowne czeladzi, zabranie summy, o wrocenie na się daney poniewolnie kwatacy, tak też o wszystkie szkody y nakłady chcąc z xzęciem imscią prawem czynic, dał tę protestacyą do xiąg grodzkich Rrzesckich, prosząc, aby przyięta y zapisana była, што естъ прынято и записано.

Изъ актовой книги Брестскаго грод. суда за 1664 г. № 7084 л. 316.

№ 295—1664 г. Марта 15.

Заявленіе о дѣятельности обывателя Ошмянскаго повѣта Андрея Рогинскаго во время Московской войны.

Na urzendzie tutecznym grodckim Wilenskim stanowszy personaliter urodzony iegom. pan Szymon Bochdanowicz, dworzanin Jego kr. msci, zaniusł tę solenną protestacyią imieniem instygatora W. X. Lit. y iego delatorki, iako samey niżey opisaney sprawy y żałoby actorki, to iest od urodzoney ieymsci paniey Zuzanny Brzostowskiey Kazimierzowey Dziewiałtowskiey, chorążyney powiatu Oszmianskiego, w ten sposob y o to przeciwko panu Andrzeiowi Krzysztophowiczowi Roginskiemu, obywatelowi powiatu Oszmianskiego, iż on nic nie respectuiąc na urodzenie y stan swoy szlachecky za . . . . skoro ieno wiarołomna Moskwa obieła miasto stołeczne W. X.Lit. Wilno, przedałesie do nich, a iako odszcze pieniec kosciola S. y katedry Rzymskiey, mocą, radą y zaciągaiąc wielu ludzi obywatelow, aby pod Moskwe się poddawali, byłes do tego wodzem nic na boiazn Bożą, ostrosć prawną y na urodzenie swoie szlacheckie nie respektuiąc wszytką mens założyłes w zdradliwey sile moskiewskiey, a łaski Bożey y osobliwego sczęscia Jego kr. msci nices nie uważał, ale cale wszytkich woiowałes do poddanstwa moskiewskiego, a gdy Jego kr. mosć pan nasz miłosciwy zacnych wielu ludzi z informacyią swoią wysłał tu w W. X. Lit. w woiewodstwo Wilenskie y w insze, aby rzekomo quidem hramote brali, a wprzud Panu Bogu, potym krolowi Jegom. y Rzptey cnotę, wiarę swą stateczne do skutku zatrzymywali, miedzy ktoremi iako rodowitego szlachcica wysłał iego kr. mosć urodzonego pana Każimierza Dziewiałtowskiego, chorążego Oszmianskiego, ktury wprowadziwszy się iako prawdzywy y życzliwy syn oyczyzny miedzy wielo wami nieżyczliwemi iego kr. msci y wszytkiey Rzptey, iakoż ten pan chorąży, mieszkaiąc rzekmo pod hramotą, wielu zacnych ludzi tu iuż pod Moskwą znalaszy, przywodził do życzliwosci krulowi panu y Rzptey, o ktorey iego przychilney życzliwosci wm. panie Andrzeiu Roginsky zrozumiawszy, zaraz dałes wiedzieć moskalowi starszemu, ktury w zamku Wilenskim mieszkaiąc tytułował się być woiewodo Wilenskim, o tym, iż pan Dziewiałtowski iest życzliwy Jego kr. mosci, a nie Carowi Moskiewskiemu, za kturym przez cie, panie Roginski, udaniem ten zdrayca moskal nasłał moskwy pod sto koni na dum, nazwany Romieykiszki, w powiecie Oszmianskim leżący, gdzie zeszłego pana Dziewiałtowskiego w roku tysiąc szescset piędziesiąt dziewiątym, miesiąca Nowembra dziesiątego dnia, ta moskwa napadszy, samego pana Dziewiałtowskiego związali, dwur z gumnami spalili y tegoż roku y dnia do dworu wm., panie Andrzeiu Roginski, nazwanego Poholszy, w powiecie Oszmianskim leżącego, zaprowadzili, rzeczy ruchomych zabrawszy, wm. panie Roginski, zostawili, a mianowicie; koni sztyry szpakowatych, za kture dano złotych pięcset, rumak tarantowaty, za ktorego dano złotych trzysta, rumakow gniadych dwa, za nie złotych danoc ztyrysta, karych koni dwa, za nie dano złotych dwiescie pod giezdkow chłopskich iedynascie za nie złotych trzysta trzydziescie, na tych koniach wyprowadzili rożnego zboża beczek cztydziescie, za kture pułtrzeciasta złotych, bydła rogatego trzydziescie, lekko szacuiąc

złotych szescset, owiec starych dwadziescie, za nie złotych sto, swin starych pietnascie za nie złotych osiumdziesiąt, suknie: guntusz czarny sukięny, risiami nożkowymi podszyty, z guzami złotemi, z rubinami kosztował złotych szescset, drugi kuntusz sukięny, lisami podszyty, z guzami srybnymi złocistymi kosztował złotych dwiescie, żupan atłasowy karmazynowy kosztował złotych pułtorasta, żupan żułty atłasowy, przy nim dwa tuziny guzikow złotych szmaragami kosztował złotych trzysta, żupan dorchy mienioney, guziki srybne złociste dwa tuziny kosztował złotych sto dwadziescie, żupan kitayczany fiałkowy kosztował złotych sto, żupan musułbasowy wiszniowy z guzikami złocistymi dwa tuziny kosztował złotych sto, z łosiey skury deliia, przy kturey z obustron dziurki złociste srybne y sznury złote z yglicami złotymi srybnymi kosztował złotych sto, posciel karmazynowa tabinowa, poduszki trzy, wał, płotek y kołdra kosztowało złotych pułtorasta, kożuszek atłasowy papuży, gornostaiami podszyty, kosztował złotych sto dwadziescie, pierscieniow diamentowych dwa: w iednym dziewięć diamętow, a w drugim tablica diamentowa, te obadwa kosztowali złotych pięcset, łyżek srybnych szesć, ważyli grzywien trzy, za nie złotych szesdziesiąt, czara srybna biała w pułgarca, a druga w kwarte ważyli grzywię pięć, za nie złotych sto, czarka złocista do gorzałki, za nie złotych piętnascie, pas haftowany srybrem złocistym oprawny kosztował złotych pięcdziesiąt, kobierzci cztyry kosztowali złotych sto dwadziescia, kilimy perskie dwa, za nie złotych pięddziesiąt, dorohy dwie karmazynowe kosztowali złotych cztyrdziescie, kolasa skurzana kowana złotych sto, szabla błachmalowa złocista, za nie złotych pułtorasta, pałasz oprawny złocisty, za nie złotych sto, kaftan czarny atłasowy z guzikami drobnymi złocistymi kosztował złotych osiumdziesiąt, siodło aksamitne fiałkowe złociste oprawne s czapragiem y s potrzebami kosztowało złotych sto, siodło sukięne granatowe złociste oprawne kosztowało złotych szesdziesiąt, siodło iasczarowe aksamitem karmazinowem kryte złociste oprawne kosztowało złotych pułtorasta, siodeł cztyry iednakich suknem granatowym kryte y s płatami kosztowali złotych sto, do tych siodeł uzdy y wszytkie potrzeby zabrali, kocioł piwny wielki, cebruw pięć, kosztował złotych sto, miedzianych kuchennych kotłuw dwa, a mosiądzowych kuchennych cztyry, kosztowali złotych pięddziesiąt, cyny, pułmiskow tuzinow cztyry, talirzow także tuzinow cztyry, kosztowali złotych dwiescie, iasczow cynowych dwa, ieden we dwa garcy, a drugi we trzy kwarty, kosztowali złotych piętnascie, puzdro gdanskie szklanymi flasami w garcy siedm, kosztowało złotych piętnascie, puzdro szklane w garcy trzy, za siedm złotych kupione, puzderek małych dwa, za nie złotych dwanascie, szkatuła s prawami y z obligami, taż moskwa wzieli w chłopow wołow dziesięc, za ktore złotych pułtrzeciasta; ktore te wyżey mianowane rzeczy ta moskwa do dworu iegom. pana Roginskiego zaprowadziwszy, przy onym wszytko zostawili, a samego iegom. pana Dziewiałtowskiego do Wilnia zaprowadzili, tam go tyranską zamordowali. O kture zamordowanie y zabranie tych mianowanych rzeczy protestuiący pan Bohdanowicz ofiarował, iż in foro fory iegomsc pan instygator y ieym. pani choronżyna Oszmianska z iegom. panem Roginskim prawnie czynic maią, a teraz żądał, aby te opowiadanie do xiąg przyięte y zapisane było, co otrzymał.

Roku 1664, msca Marca piętnastego dnia na urzędzie opowiadano, Hrehory Chominski, podstarosci Wiłenski.

Изъ связки докум. Вилен. грод. суда за 1664—1679 г. № 4614 л. 327.

№ 296—1664 г. Марта 26.

Заявленіе о дѣятельности въ Пинскомъ повѣти во время Московской войны ротмистра польскихъ войскъ Фирлея и его компаніи.

Protestacya xiążąt Czetwertenskich na p. Firleia.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят четвертого, мца Марца двадцат шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, opowiadał y soleniter protestował oswiecony xiąże iegomsc Stephan Swiatopołk na Czetwertni Czetwertenski, podkomorzyc woiewodstwa Brasławskiego, rotmistrz Jego kr. msci, iako przyrodzony opiekun xiążąt Mikołaia y Ałexandra Swiatopołkow Czetwertenskich, Kasztelanicow Minskich, synowcow swoich, na wielmożnego iegomsci pana Mikołaia na Dubrowicy Firleia, staroscica Lubelskiego, iako rotmistrza, a iegomsci pana Gorayskiego porucznika, panow Brzozowskich, pana Pełhe towarzystwo i inszą kompanią teyże chorągwie, samemu iegomsci panu Firleiowi imiony y przezwiska wiadomemi o tem, iż iegomsć pan Firley s korony polskiey do wielkiego xięstwa Litewskiego dla ochrony maiętnosci swoiey Dubrowicy, w powiecie Pinskim leżącey, chorągiew prywatną y na publiczną obronę zaciągnowszy, legce poważaiąc zwirzchnoscią Jego kr. msci pana naszego miłosciwego y nic sie nie oglądaiąc na surowosć prawa pospolitego, konstytuciami seymowemi obostrzonego, aby żołnierz koronny do xięstwa Litewskiego nie przechodził, iako dał xiążęciu iegomsci sprawę pan Nikifor Jachimowicz, urzędnik maiętnosci Siechowskiey, w Pinskim powiecie leżącey, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, msca Marca dnia czternastego, nasławszy gwałtownie na pomienioną maiętnosć Siechowy xiążąt paniąt kasztelanicow Minskich, wielkie szkody ubogim poddanym w wybieraniu stacy pieniężnych, zboża rożnego, bydła, fantow y inszych ruchomosci przez dwa dni y dwa noclegi stoiąc poczynili, w ostatku drzwi, ławy okiennice, uszaki, naczynia rożne domowe, beczki, kadzi, cebry, szafliki y insze do gospodarstwa należące ogniem popalili y wielkie a nieznosne krzywdy, o czym osobliwy reiestr iest spisany, że więcey niż na pułtora tysiąca złotych uczynili, o co chcący wszytko xiąże iegomsć pan podkomorzyc Brasławski, postrzegaiąc całosci xiążąt synowcow swoych, in minorenitate zostaiących, z iegomscią panem Firleiem, iako rotmistrzem in foro fory prawnie czynić, tę swoią do xiąg grodskich Pinskich donosi protestacią, prosząc, aby była przyięta y zapisana, што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1663 г. № 13016 л. 560.

№ 297—1664 г. Марта 26.

Перечень убытковъ въ имѣніяхъ князей Четвертинскихъ, причиненныхъ ротмистромъ польскихъ войскъ Фирлеемъ во время Московской войны.

Regiestr szkod od p. Firleia.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца Марца двадцатъ шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто Стефан Вроблевский, енерал Его кор. млсти воеводства Минского, реестръ списаня в маетности ясне освецоных княжат их

млст Миколая и Александра Четвертенских, каштеляничов Минских, названой Сеховах, в Пинском повете лежачой, од компании хоругве его милости пана Миколая Фирлея, старостича Любелского, почыненых шкод ку актыкованю до книг кгродских Пинских прызнал и подал тыми словы писаный:

Regiestr spisania szkod, poczynionych w maiętnosci iasnie oswieconych xiążąt Mikołaia y Alexandra Czetwiertenskich, kasztelanicow Minskich, we wsi Siechowach, w pinskim powiecie leżącey, od kompaniey chorągwie wielmożnego iegomsci pana Mikołaia na Dubrowicy Firleia, staroscica Lubelskiego, w roku tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym, dnia czternastego y piętnastego miesiącą Marca. Naprzod u Kuzmy Moszeyka gotowego żyta w ziarnie wzięto czwierci dwie, czwierc przedawano po złotych dwanascie, czyni złotych dwadziescia cztyry, chust rożnych białogłowskich wzięto za złotych trzydziescie, uczyni złotych szescdziesiąt szesc; u Tereszka Szeypa wzięto iarego żyta pułtora czwierci, czyni złotych osmnascie, gotowych pieniędzy odięto złotych piętnascie iałowice zarznięto, za ktorą dawaną złotych dwadziescia pięć, chust białych męzskich y białogłowskich wzięto za złotych dwanascie, uczyni złotych siedmdziesiąt; u Leska Popowicza iarego żyta wzięto pułtrzeci czwierci; czyni złotych trzydziescie, owsa osmak dziewięc po złotych trzy, czyni złotych dwadziescia siedm, ięczmienia wzięto osmak dwie po złotych cztyry, czyni złotych osm, pieniędzy gotowych odięto złotych dwadziescia pięc, siekiere y fantow roznych za złotych szesc, to wszytko uczyni złotych dziewięcdziesiąt szesc; u Ostapa Kowaleniaci iarego żyta zabrano czwierci dwie po złotych dwanascie, czyni złotych dwadziescia cztyry, owsa osmak pięc po złotych trzy, czyni złotych piętnascie, ięczmienia pułtory czwierci złotych osmnascie, bobu osmak pięc po złotych trzy, czyni złotych piętnascie, pszenice osmaka złotych siedm, kose do koszenia siana, za ktorą złoty ieden, sierzpow pięc, za ktore złoty ieden, pieszen dwie na wyrobienie barci, złoty ieden, miodu przasnego pułtora wiadra, to uczyni złotych osmnascie, białych chust rożnych za złotych piętnascie, wieprza ubito za złotych szesnascie, uczyni to złotych sto trzydziescie ieden; u Borysa Machnowicza wzięto owsa osmak dziewięc po złotych trzy, uczyni złotych dwadziescia siedm, iarego żyta pułtory czwierci, czyni złotych osmnascie, ięczmienia czwierc, złotych dziesięć, bobu pułosmaki złotych trzy, miodu przasnego wiader trzy po złotych piętnascie, uczyni złotych czterdziescie pięc, białych chust za złotych szesc, to wszytko uczyni złotych sto dziewięc; u Miszka Halandy żyta pułtory czwierci, czyni złotych osmnascie, owsa pułtory czwierci, złotych dziewięc, ięczmienia osmak pięc, czyni złotych trzydziescie dwa, wieprza karmnego zabito, za ktorego dawano złotych dwadziescia, chust białych rożnych wzięto za złotych siedm, groszy piętnascie; u Stepana Szeypa iałowice zarznieno, za ktorą dawano złotych osmnascie, czwierc żyta złotych dwanascie, miodu wiadro złotych piętnascie, to wszytko uczyni złotych czterdziescie pięc; u Miska Tuchanieniaci owsa osmak cztyry, czyni złotych dwanascie, gotowych pienędzy złotych pięc groszy piętnascie, białych chust białogłowskich za złotych siedm groszy piątnascie, uczyni to wszytko złotych dwadziescia pięc; u w Olecha owsa osmaka, złotych trzy, żyta puł osmaki złotych trzy, pszczoły wydarli w sosnie złotych pięc, kożuch złotych dziesięc, uczyni złotych dwadziescia ieden; u Miska Boreyka płotna lnianego odieli łokci dwadziescia pięc, po groszy pięc łokiec, uczyni złotych cztyry, groszy pięc, siemienia konopnego puł osmaki, złotych trzy, siemienia lnianego puł osmaki złotych dwa, żyta czwierć iedne złotych dwanascie, owsa osmakę złotych trzy, siermięga złotych pięc, piniędzy gotowych złotych dziesięc, fantow rożnych y chust białych za złotych szesc, to wszytko uczyni złotych czterdziescie pięc, groszy pięc; u Waska

Szeypa hreczki zmłocono kop trzy, kożda kopa dawała po czwierci, przedawano czwierc po złotych cztyry, czyni złotych dwanascie, mąki hreczaney puł osmaki złotych dwa, soli tołp sto złotych dwa groszy piętnascie, miodu puł kotła złoty ieden groszy siedm, pndzy puł, chust białogłowskich białych za złotych trzy, kożuch złotych siedm groszy piętnascie, to wszytko uczyni złotych dwadziescia osm groszy siedm, pndzy puł; u Trochima Machnowicza prosa wzięto czwierc iedne czyni złotych szesc, owsa osmaka iedna złotych trzy, żyta pułczwierci złotych szesc, ięczmienia czwierc iednę złotych osm, suchego żyta pnłczwierci złotych szesc, bobu poł osmaki złotych dwa, groszy piętnascie, wieprza zabito za złotych dwanascie, chust rożnych na złotych siedm, groszy piętnascie, uczyni złotych pięcdziesiąt ieden; n Kondrata Rudczyka żyta pułtory osmaki, czyni złotych dziewięc, siemienia konopnego puł osmaki złotych trzy, pczoły wydarto za złotych pięc, chust rożnych białych za złotych trzy, groszy piętnascie, pieniędzy gotowych złotych szesc, uczyni złotych dwadziescia szesc, groszy piętnascie; u Chwiedora Kuczanowicza żyta pułczwarty czwierci, czyni złotych czterdziescie dwa, ięczmienia osmak dwie złotych osm, owsa osmaki trzy, złotych dziewięc, siermięga złotych pięc, miodu przasnego wiader pułtora, złotych dwadziescia dwa y groszy dwadziescia dwa, pndzy puł, uczyni złotych osmdziesiąt cztyry, groszy dwadziescia dwa, pndzy cztyry; u Samoyła Woronka żyta osmak szesc, czyni złotych trzydziescie szesc, owsa osmak siedm, czyni złotych szescdziesiąt ieden, iałowice zabili, złotych dwadziescia pięc, fantow za złotych trzy, groszy piętnascie, uczyni złotych sto dwadziescia pięc, groszy piętnascie; u Hawryła Nosieli mąki hreczaney pułosmaki złotych dwa, krup ięczmiennych pułosmaki złotych dwa, płotna łokci dwadziescia za to złotych trzy groszy dziesięc, flasza cynowa w puł-garca złotych szesc, pczoły wydarli złotych pięc, miodu przasnego pułtora wiadra, złotych dwadziescia dwa, groszy piętnascie, uczyni złotych czterdziescie, groszy dwadziescia pięc; u Miszka Szeypa mąki żytney czwierc, złotych dwanascie, mąki hryczaney czwierc złotych osm, żyta pułtory czwierci, złotych osmnascie, woz ze wszytkim złotych trzy, siermięga y kożuch złotych piętnascie, uczyni złotych pięcdziesiąt szesc; u Kalenika Kuczawowicza żyta osmak trzy, złotych osmnascie, owsa osmak cztyry, złotych dwanascie, bobu osmaka złotych pięc, woz nowy złotych trzy, gotowych pieniędzy złotych piętnascie, uczyni to złotych pięcdziesiąt trzy; u Trochima Ihnatczycza owsa osmak trzy, czyni złotych dziewięc, żyta osmak trzy złotych osmnascie, ięczmienia osmak, złotych dziesięc, kożuch złotych osm, uczyni złotych czterdziescie pięc; u Trochima Machnowicza prosa czwierc, złotych osm, żyta pułtory osmaki złotych dziewięc, owsa osmak dwie złotych szesc, ięczmienia osmak trzy, złotych czternascie, bobu puł osmaki złotych trzy, leziwo rzemienne złotych siedm, groszy piętnascie, miodu wiadro złotych piętnascie, czyni to złotych szescdziesiąt dwa, groszy piętnascie; u Zacharki Ihnatczycza żyta pułczwarty czwierci, czyni złotych czterdziescie dwa; w snopach w polu spalono żyta snopow czterdziescie, za nich złotych dwanascie, owsa pułtory osmaki, złotych cztyry, groszy piętnascie, chust białych za złotych pięc, groszy piętnascie, miodu przasnego puł wiadra, złotych siedm, groszy piętnascie, uczyni złotych siedmdziesiąt ieden, groszy piętnascie; w woyta wzięto owsa czwierci cztyry po złotych szesć, czyni złotych dwadziescia cztyry, ięczmienia osmaka, złotych pięc, pczoły wydarli, złotych pięc, woz nowy, za ktory złotych trzy, wieprza za złotych dwadziescia ubito, miodu wiader dwie, czyni złotych trzydziescie, przędziwa rożnego y fantow wzięto za złotych siedm, groszy piętnascie, uczyni to złotych osmdziesiąt dziewięc y groszy piętnascie. U tych że poddanych przez dwa dni stoiąc chorągiew iegomsci pana Firleia staroscica Lubelskiego y noclegow dwa odprawuiąc, ławy z chałup,

okiennice, naczynia drewniane, beczki, dzieży, sochi te wszytko ogniem popalili, w ostatku w yzbach y piece pobili, w czym namniey na pułtora sta złotych szkodowac muszą; in summa za to wszytko zboże zabrane, bydło, fanty y naczynie popalone uczyni złotych tysiąc pięcset siedmdziesiąt dziewięc. Stephan Wroblewski ienerał krola iegomsci nadworny woiewodstwa Minskiego y powiatu Pinskiego. Который тотъ реестръ за признанемъ енералским и за его ж самого поданем до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1664 годъ № 13016, л. 561

№ 298—1664 г. Апрѣля 12.

Заявленіе о дѣятельности въ Мстиславскомъ воеводствѣ землнъ Толпыговъ во время Московской войны.

1664 априля 12.

Жаловал и оповедал земенин его млсти водства Мстиславского пан Петр Толпыга на земян его кор. мл. тогожъ вдства Мстиславского пана Яроша Толпыгу и малжонку оного паню Анну Воронцовну Ярошовою Толпыжыную и сыновъ их пана Филимона и Тимофея Толпыг, и пана Александра Толпыгу и малжонку оного паню Анну Шененицковну Александровую Толпыжыную о то и таковымъ способом, кгды в року прошломъ тысеча шестсот шестдесят второмъ, мца апреля двадцат третего дня, неприятел московский, напавшы в ночы на маетност жалуючого, названую Крутая, в воеводстве Мстиславскомъ лежачую, самого пана Толпыгу з сыном одным взявшы, до Смоленска в турму запровадили, тогды пан Ярошъ и пан Александер Толпыгове, за сполною радою и намовою малжонокъ и сыновъ своих, учынившыся опекунами позосталого другого сына жалуючого, дитяти малого, названого Кузмы, збоже розное жалуючого, в ямах на Крутой в схованю будучое, меновите жита чверти двадцатъ з плевами, выветрившы было бы чверти десятъ, чвертъ на тотъ час жита куповано по золотых десятъ, чынитъ то все золотых сто, в другой яме было пшеницы ярки и овса посполу помешеного чверти трыдцатъ, рахуючы на тотъ час якъ куповано по золотых осмъ, чинит золотых двесте сорок, в третей яме ечменю чверти десет, куповано на тот час по золотых шест, чынитъ золотых шестдесят, в четвертой яме гороху чвертъ одна, чынит золотых десятъ, пшеницы знову чверти две, чынит золотых двадцат чотыры, жита знову в полю посееного было чверти шест, якъ взял ведомост жалуючый, нажали копъ семдесят тры, а вымолотили чверти тридцат полсемы, рахуючы по золотых десят, чынит золотых триста шестдесят и пятъ, то все збоже межи себе розобрали и от дитяти помененого бабу отогнавшы, которая его пилновала, з голоду под плотомъ в неделъ шест уморили, полставокъ спустивши, рыбу выловили и начыня розного, же се было в нимъ от Москвы похованого, лемешовъ трое з наполками по золотых два купленые, косъ четыре по полталера купленые, свидри два великие по золотому купленые и барту за золотых два купленую выбрали, уловъ самых без пщолъ двадцатъ до домовъ своих перевозили, подданых жалуючого двох в селе Крутой мешкаючых, збоже имъ отобравшы, выгнали и избы их до своих дворов в селе Кондратовскомъ, в водстве Мстиславском лежачом стоячые перевозили, а дворную избу новую, которая жалуючого коштовала золотых двадцат полтретя, продали и иншых шкод не мало починили. Которое збоже, начине господарское и иншые речы вышъ помененые межи собою поделивши, на пожиток свой обернули, о то всеяко о уморене сына, забране збожа и иншых речы и спустошене маетности

у належачого суду хотечы жалуючый з паны Толпыгами правне мовитъ и шкод собе от них починеных доходитъ, сие оповедане свое, якъ его Бог з турмы Смоленской в року теперешнем тысеча шестсотъ шестдесят четвертом вынесъ, до книг кгродских Мстиславских дал, што ест записано.

Року ахѯд (1664) мца апреля кı (12) дня оповедано. Внебытности его млсти пна наместника Мстиславского Козелъ, понаместникъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 г. № 1/1417 л. 340.

№ 299—1664 г. Апрѣля 12.

Заявленіе земянина Петра Толпыги объ утратѣ имущественныхъ документовъ во время осады Мстиславскаго замка.

1664, апрѣля 12.

Жаловал и оповедал земенин его кор. млсти водства Мстиславского пан Петр Толпыга о то и таковымъ способомъ, кгды в року тысеча шестсотъ петдесят четвертомъ неприятел московский в границы вел. княз. Лит. вторгнулъ, обывателе водства Мстиславского, дост чинечи ухвале братерской, абы вси одностайне при замку Мстиславскомъ зоставали, а до того здорове свое хотечи от неприятеля вцале заховатъ, зо всею маетностю рухомою и з справами до замку зежджалисе, где и жалуючый, тоже дост чинечи повинности, з маетностю своею рухомою и з справами до замку вехал, которого кгды княз Трубецкий войски великими облегши, штурмомъ добылъ и в нем будучую шляхту и розных людей не мало посекъ и маетности рухомые до замку ввезеные розшарпал, тамже и справы жалуючого в скрини будучие нет ведома ежели их спалено, або зовсимъ узято, а справы меновите, яко их припомнети мог, тые были: лист вечисто продажный от пана Никифора Милка Толпыги пану Конону Толпызе, брату его родному даный и на рокох во Мстиславли признаный, который то пан Никифор Толпыга, маючы маетност з братомъ своим родным паномъ Денисомъ Толпыгою, от пана Григоря Дешового Судовского на Крутой, в водстве Мстиславскомъ лежачой, дванадцат волокъ, за сполные грошы на вечност купленую, тое маетности, што ему от брата шест волокъ належало, отлучивши сплошъ волокъ чотыры обапол речки Крутой, помененому брату своему пану Конону Толпызе на вечност продал и через енерала в посесию поступилъ; тестаментъ тогожъ пана Никифора Милка Толпыги, которым и тые две волоки маетности своей Крутой, в водстве Мстиславском лежачой, от продажи собе зоставленые, отдаливши детей своих, братаничу своему пану Федору Кононовичу Толпызе вечными часы лекговал; ограничене маетности Крутое от маетности его млсти пана Войны, почавши от реки Вехри Ховхлою речкою в глубоки ровъ, з глубокого рову в Троецкий мошокъ, з Троецкого мошку в Сытну речку, з Сытны речки в Коловъ мохъ, з Колова моху от маетности пана Филимоновича бортнымъ деревом и знаками на дубох и на инших деревех, трома крижами написаными, от тых знаковъ в Гразивецъ, з Гразивца в сеножатъ Круглую, с Круглой сеножати у Московку речку, а Московкою у Вехру реку; лист заставный от пана Овхима Толпыги пану Федору Толпызе даный и на рокох во Мстиславли признаный, которымъ заставилъ в двадцати шести копах пану Федору Толпызе част маетности своей, ему от брати належачой, в селе Крутой, в водстве Мстиславскомъ лежачой, квиты розные поселские и побоȯровые, облигъ от пана Андрея Ейсимонта на сорокъ копъ грошей личбы литовской пану Петру Толпызе даный и иных справъ правъ, которыхъ припомнети не мог, не

мало тамже погинуло. О тых справахъ за ваکованем, за войною, урядовъ кгродского и земского Мстиславских и в инных ближних воеводствах и поветах, а до того будучи сам через долгие годы в везено московскомъ, не могучы оповедатъ, на сес час, яко Бог з неволи Московской вынес, до книг кгродских Мстиславских записати далъ, што ест записано.

Року ҂ахѯд (1664), мца апреля ві (12) дня оповедано. В небытности его мл. пна наместника Мстиславского Козолъ понаместникъ.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 годъ, № 1/1417, л. 341.

№ 300—1664 г. Апрѣля 12.

Заявленіе священника Стефана Волчасскаго и его родныхъ братьевъ объ утратѣ документовъ и обидахъ во время Московской войны.

1664, априля 12.

Оповедал и обтяжливе плачливе жаловал велебный гднъ оцъ Стефан Волчаский сам от себе и именем всей своей братіи рожоной, оца Иосифа, пна Яна и оца Григория Волчаских о том, иж кгды вѣроломный неприятел Цар Московский з ребелизоваными подаными его кор. млсти козаками, взявшы лигу в року тысяча шестсот пятдесят второго наступал под Смоленскъ и до инных Бѣлоруских краев и пограничных замков и до всего великого князства Литовского з потужными войски, теды, яко обывател воеводства Мстиславского, вел. отцъ Стефан Волчаский, пострадавшы первый немало обликгов и и справ розных при небощыку годной памяти отцу своем вел. гдну отцу Іосифу Волчаском, протопопѣ Крычевском, которого козаки под час Крывошонки з Черекова напавшы замучыли, юж потом кгды наступал под Мстиславл Трубецъкий зо всими сполпомощниками, полковниками другими, Пожарским и Долгоруким, зоставившы некоторые пры собе справы и привилея, инные справы пры маетности своей и набыткахъ всих впровадил был от неприятеля, яко до пограничного и собѣ належытого замку з другими во Мстиславль, при которой маетности и схованю своем в том замку былы межы справами квиты поборовые, вси плаченые с полслужбы и подымные от розных поборцовъ, был лист заменный небощыцы пни Евдокии Чудовской, подъсудковой Мстиславской з небощыком отцом Феодором Волчаским, протопопою Крычевским на обрубъ певный, в селе Волчасѣ будучый, досталый им отцем Волчаским, прозываемый Шостаковский, где юж жыл подданый церковный Демид, на обрубъ Петрашковъский, досталый пни Чудовской, былы листы описы пна Іеронима Ботвины небощыка и малжонки его Гелены Олешкевичовны, даные и признаные у суду земского Мстиславского небощыку отцу Іосифу Волчаскому и малжонце пни Евдокии Евпатеевичовне и сукцессором их, сном протестуючым, на коп двесте грошей личбы и монеты литовской, в которой суме пнзей сут заставлены аж до отданя тых грошей копъ двухсот огороды, Отрошенковские прозываемые, тры з сеножатми, лугом аж до реки Волчасы, был лист Леона Сапеги на црковъ Черековскую гетмана великого великого князтва Литовского, были облиги розные, облигъ на небощыка пна Геронима Ботвину на копъ осмъ, облигъ на пна Ивана Ботвину и пна Богдана на копъ пят и инных справ не мало и речый тамже было, што все гды тыранская рука того Мстиславского замку достала и кров жалосне и страшливе быстрыми рѣками людзъкую яко вѣрных снов отчызны затопила и огнем мѣсто до щенту спалила, все погинуло и вси справы выжей помененые его отца Волчаского

погорели, которого своего жалю и утраченя справ таковых для памети далшой по здезолованю тых краев и не прудко прыстю до своей перфекцыи за выгнанем з сих краев от непрыятеля книгом кгродским Мстиславским, тепер сию свою протестацыю до книг сих кгродских Мстиславских доносит вел. гднъ отцъ Волчаский и просил, абы была записана, што ест записано.

Року ѧхѯд (1664) мца апреля ві (12) дня оповедано. В небытности его млсти пна наместника Мстиславского Козелъ понаместникъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 342.

№ 301—1664 г. Апрѣля 24.

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Михаила Паца съ приглашеніемъ отсутствующихъ изъ своихъ частей явиться снова въ войско, въ виду обнаружившагося движенія Московскихъ войскъ подъ Смоленскъ.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят четвертого, мсца Мая трыдцатого дня.

На враде кгродском в замку гдрскомъ Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подъстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсал велможного его млсти пана воеводы Смоленского, Гетмана полного великого князства Литовского в речы в нем нижей выражоный ку актыкованю до книг кгродских Пинских поданы, в тые слова писаный:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W.X.L., Feydanski Tryski starosta, oeconomiey Mohilewskiey administrator. Ichmosciom panom pułkownikom, obersztерom, oberszter leytnantom, rotmistrzom, kapitanom, porucznikom, towarzystwu y wszytkiemu w obec in genere J. k. m. W. X. L. konnemu y pieszemu na ten czas od woyska absentuiącemu się rycerstwu, po zaleceniu chęci moich braterskich. Poniewaž hardy nieprzyiaciel undique wielkie swoie woyska sciąga ku Smolenskowi, snac chcąc ex ostentatione onych et ex successu armarum traktaty o pokoy odprawowac y albo iniusta na Rzptey extorquere, abo woyska W.X.L. roczną pracą y zimowemi niewczasami barzo znudzone, a przytym w iesienną resolatią y przeciągłemi przy cięzkim głodzie drogami, (gdy za niespodzianem woysk koronnych z Siewierza ustąpieniem, a za niemałym zewsząd potęgi nieprzyiacielskiey nastąpieniem powracac do xstwa Lit. ad reprimendam przez Chowanskiego illatam hostilitatem przyszło) nader zruinowane, a teraz za roziechaniem się wszytkiey wmw starszyny y towarzystwa nazbyt sczupłe quod absit wielkoscią woysk swoich obruere, a zatym całe xstwo Lit. subicere tyrannidi et desertam uczynić z niego Arabiam nec non ad ultimam przywiesc perniciem, zaczym temu obuiando złemu, rozumiem, že Jk. m. pan nasz młsciwy oycowsko inuigilat y imsc pan woiewoda Wilenski m. m. p. y collega starszy pro autoritate sua albo iuž wydał gorące uniwersały, zagrzewaiąc prędki powrot y pospiech wmw do woyska, albo wprędce wyda, y ia pro munere meo, iako będący in excubiis per amorem patriae upraszam wmw, abyscie ieželi kiedy auxili oney porrexistis dexteram, teraz ruentem, przybyciem swym, radą, pomocą y rycersko odwagą fulcire raczyli, za co každego czasu wmw wiele wdzięcznosci powinna będzie, a nie zasłaniaiąc się legalitatibus spraw swoich w Trybunale et in alijs subselijs, od ktorych iako same leges in tanta Reipublicae necessitate každego žołnierza absoluunt, tak y swieže Jkm. exempta całemu in genere woysku wydane u sądu ichmsc pp. sędziow trybunalskich y in-

nych, do ktorych y ia moie w tym adiungo expostulatorias, niechybnie zasłonią, a iesliby co per absentiam wmw w woyska Rzptey detrimenti poniosła, iako swieżo doswiadczyła solennem przed Jkm., com niepoiednokroc uczynił y przed całą Rzptą zanosze manifestationem, acturus o to in loco et foro compenti z kim by należało. Przytym upraszam ichm. pp. sędziow grodzkich, a w niebytnosci namiesnikow ichm, aby ten uniwersał, do ktorego by kolwiek woiewodztwa y powiatu przyszedł, iako nayprędzey publikowawszy y do kosciołow według zwyczaiu dla wiadomosci wszytkim przybiwszy, osobliwie w Wilnie, w miescie stołecznym, od grodu do grodu iako publicum całey Rzptey bonum et ius securitatem concernens odsyłali. Dat pod Szkłowem, dnia dwudziestego czwartego aprilis, anno tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. U takowego originału samego uniwersału podpis ręki temi słowy: Michał Pac woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit. y pieczęc przycisniona. Originał tego uniwersału do act grodu Wilenskiego oddany iest, ten zas rewersał ad acticandum et publicandum do grodu powiatu Pinskiego posyłaiąc, przy pieczęci ręke moie podpisuie. Działo się w Wilnie, dnia siedmnastego May, anno tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. У того универсалу при печати и подпис руки его млсти пана Кимбара, скарбного вел. княз. Лит. тыми словы: Gabriel Kimbar skarbny W.X.Lit. mp. Przy takowym uniwersale przypisek takowy: Już prawie przy samym expediowaniu zaszła mnie pewna o nieprzyiacielu wiadomosc, ktory cale wszytkie swe siły wywiera w te strone ku Smolenskowi, iuż to nie omylna, per amorem tedy patriae prosze wmw, abyscie in succursum oney co prędzey do woyska przybywali. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1664 г. № 13016 л. 779.

№ 302—1664 г. Мая 8.

Универсалъ короля Яна Казимира съ предписаніемъ, чтобы всѣ военные безъ всякихъ уклоненій являлись въ свои части, въ виду новыхъ военныхъ намѣреній Московскаго Царя.

Akt. uniwiersału iego kr. msci, aby woyskowi do woyska powracali.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят четвертого, мца мая трыдцатого дня.

На враде кгродском в замку гдрскомъ Пинскомъ, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметъского старосты установленымъ, универсалъ его кор. млсти пана нашого милостивого в речы нижей в немъ выражоной ку актыкованю до книг кгродских Пинскихъ поданы в тые слова писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie Xże Litewski, Ruski, Pruski, Zmoidski, Mazowiecki, Inflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwecki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożnym, urodzonym pułkownikom, oberszterom, rotmistrzom, kapitanom, porucznikom towarzystwu, ktorzy się z woyska naszego W.X.L. na czas absentowali, uprz. y wiern. nam miłym łaska nasza krolewska. Wielmożni, urodz., uprz. y wier. nam mili. Gdy nas dochodzo pewne przestrogi, że Car moskiewski, chcąc dobry na swą strone wymoc na pp. comissarzach naszych pokoy, woyska swe gromadne z Czerkaskim y Prozorowskim ku Smolenskowi, a Chowanskiego snac ot Połocka y Dynemborku w panstwa nasze wemknąc umyslił, przeto zabiegaiąc temu aby in absentia starszyny y większey częsci towarzystwa do iakowey woyska nie przyszły confusy, przychodzi nam ex senatus consulto ten gorący powtorny wydac uniwersał, żądaiąc mieć

chcąc y rozkazuiąc, aby tak starszyna y towarzystwo iako nayprędzey do woyska powracali, żadnemi nie excipuiąc legalitatibus sub paena utraty zasług y pod winami w artykułach woyskowych opisanemi, według kturych serio sądzic rozkazuiemy wszytkich contrauenientes, aby conuiuentia nasza na tak niesłychany upor zguby całego W. X. Lit. nie była okazią, co żeby do wiadomosci wszytkich przysc mogło, ten uniwersał publikowac rozkazalismy. Dan w Minsku, dnia osmego msca Maia, roku panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, panowania naszego Polskiego y Szwedzskiego szesnastego roku. У того универсалу при печати болшое канцелярыи великого князства Литовского притисненой подписъ рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. A. Kmrz. Giełgud secretarz J. k. m. Который универъсал его за поданем до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1664 г. № 13016 л. 778.

№ 303—1664 г. Мая 9.

Универсалъ короля Яна Казимира къ обывателямъ Пинскаго повѣта о приготовленіи къ посполитому рушенію на случай не состоится перемиріе съ Московскимъ Государемъ, переговоры о коемъ назначены на 11 мая 1664 г.

Akt. wici Jego kr. msci do powiatu Pinskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестьсотъ шестдесят четвертого, мца Мая тридъцатого дня.

На враде кгродском в замку грскомъ Пинскомъ, передо мъною Якубомъ Кгинвпдом Панкевичомъ, столникомъ и подъстаростимъ Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гельметского старосты установленымъ, вици од Его кор. млсти пана нашого милостивого в речы нижей в них выражоной ку актыкованю до книгъ кгродских Пинских подано, тыми словы писаные:

Jan Kazimierz, z łaski Bożey krol Polski, wielkie xże Litewski, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Jnflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y kożdemu z osobna; komu o tem wiedziec należy, mianowicie wielebnym, wielmożnym senatorom, urodzonym dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego uprzeymie y wiernie nam miłym, także miastom y miasteczkom łaskę naszą krolewską. Wielebni, wielmożni, urodzeni, uprzeymie y wiernie nam mili, lubo po tak wielu zwłokach tandem Car moskiewski na traktaty o pokoy wieczny commissarzow swoich zesłał y iuż czas y mieysce commissy między Krasnym a Zwierewiczami pro die iedynastego Mai przez naszych commissarzow z moskiewskiemi iest postanowione y zaprzysiężoną, że iednak dochodzą nas pewne przestrogi, że ten nieprzyiaciel chcąc tym lepszy na swą stronę, mediante armorum successu, na panach kommissarzach naszych wymoc pokoy, woyska swe gromadne z Czerkaskim, Prozorowskim y Buratynskim ku Smolenskowi, a z drugą stronę od Połocka y Dynemborka snac Chowanskiego niespodzianie zemknąc umyslił, iakoż y sama uczy experientia, że ten nieprzyiaciel pospolicie woyno tractatow zwykł popierac, przeto zawczasu zabiegaiąc takowym niebespeczenstwom y żeby do iakiey confuzy woyska nasze a zatym y całe W. X. Litewskie nie przyszło, przychodzi nam ad ea solwandae patriae remedia, ktore z seymu przeszłego mamy sobie powierzone udac się in casum tanti periculi pospolitego ruszenia zażyc, daiemy tedy ten nasz do uprz. y wiern. waszych uniwersał y piersze za dwoie wici posyłamy, chcąc miec po uprz. y wiern. waszych y roskazuiąc, abyscie in casu necessitatis y za-

chodzących niebespeczenstw wszelko gotowosc do dania nieprzyiacielowi pospolitym ruszeniem resistency mieli, iakobyscie za trzecimi wiciami naszemi nic się nie bawiąc, już na kon wsiadali, do woysk łączyli y porządkiem w prawie opisanym tam, gdzie necessitas miec zechce y naszemi uniwersałami mieysce naznaczone będzie, gromadziliscie y to czynili, co miłosc oyczyzny y konserwatio oney że każe, mężnie nieprzyiacielowi odpor daiąc y we wszytkim się według prawa y statu W. X. L. o pospolitym ruszeniu opisanego osobliwie, seymu przeszłego constitucy sprawuiąc pod winami de expeditione bellica opisanemy, w czym aby urodzony chorąży xięstwa Zmuydzkiego dosyc powinnosci swey czynił, ostregamy y upominamy, miasta także y miasteczka także y wszysci w constitucy wyraźeni sprawio się według teyże constitucy. Co aby do wiadomosci wszytkich przyszło, chcemy, aby ten uniwersał wszędzie za podaniem onego do xiąg grodzkich przymowany, publikowany y po parafiach był rozesłany, inaczey dla łaski uaszey y z powinnosci swey nie czyniąc. Dan w Minsku, dnia dziewiątego msca maia roku panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego szesnastego roku. У которых виций пры печати болшое канцелярыи великого князства Литовского прытисненой подписы рукъ словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. L. mp. Которые то вици Его кор. млсти за поданемъ ихъ до актъ актыкованы, публикованы и до книг кгродских Пинских есть уписаны.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго. суда за 1664 годъ № 13016, л. 777.

№ 304—1664 г. Мая 10.

Заявленіе земянина Федора Раевскаго о злоключеніяхъ его отца во время осады Быховской крѣпости Московскими войсками.

Ziemianin Jego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego imsc pan Teodor Raiewski żałował y opowiadał takowym sposobem, yż co w roku przeszłym tysiąc szescset pięddziesiąt osmym, msca Decembra piętnastego dnia, gdy wiarołomny nieprzyiaciel moskiewski, to iest dwoch pułkownikow Cara moskiewskiego, Łobanow y Zmieiow przez fortele woienne Bychowsko fortece mieczem wycieli y ogniem spalili, gdzie ociec żałobliwego imsci pana Raiewskiego, niegdy godney pamięci imsc pan Jan Raiewski, sprowadziwszy się z małżonko swoią y z dziatkami y ze wszytko substancyą swoią, rzeczami ruchomemi, co sie ieno kolwiek ruchomoscią nazwac może, kturey mogł miec na kilkanascie tysięcy złotych, w tey fortecy zostawał, zaczym y prawo swoie y przodkow swoych, to iest przywileie od naiasnieyszych krolow polskich y xiążąt Mscisławskich nadane y konfirmowane na maiętnosci żałobliwego tu w woiewodstwie Mscisławskim leżące y na ynszych mieyscach w wielkim xięstwie Litewskim będące, także listy dzielcze, kupcze y ynne rożne posesyie y dyspozycyie na rożne zastawy, kwity poborowe, popisowe, regiestra, ynwentarze, kturych przez młodosc lat swoich na ten czas mało co wiedząc, specyficowac tego wszytkiego nie może, miedzy ynszemi list dzielczy dziada żałobliwego niegdy imsci pana Ostafia Raiewskiego z bracią rodzoną, z panem Lwem Raiewskim y panem Fiłonem Raiewskim, stolnikiem Mscisławskim, rożnych maiętnosci przodkow pana Raiewskiego, list zastawny od nieboszczyka imsci pana Jana Ciołka Komorowskiego na maiętnosc Mazyki w pięciu tysięcy złotych polskich y ynszych przynależnosci, list kupczy przyznany na

urzędzie ziemskim Mscisławskim maiętnosci Staiow od imsci pana Samuela Ipaciewicza, obligi od ieymsci paniey Strzyżewskiey z domu Złoczewskiey na złotych szescset y testament oyca żałobliwego imsci pana Jana Raiewskiego, ktury w tey fortecy Bychowskiey będąc w oblężeniu przed wycięciem Bychowa s tego swiata smiercią zszedł, w kturym testamęncie rozrządza dziatki swoie, zaczym te wszystkie prawa y ynsze, o kturym specyfice pisac nie może, nie maiąc wiadomosci żadney, czy ogniem zgorzało, czy też kędy do Moskwy zawiezione zostaie, dla czasu przyszłego, aby to nie szkodziło, te moią protestacyą urżędowi grodzkiemu Mscisławskiemu opowiadam y donosze, prosząc, aby było zapisano, што ест записано.

Року ахѯд (1664), мца мая і (10) дня На враде оповедано. Въ небытности его млсти пна намесника Мстиславского М. Козіолъ на. мстисл.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго (гродскаго) суда за 1665 года; № 1/1417 л. 367.

№ 305—1664 г. Мая 16.

Универсалъ хоружія Пинскаго повѣта воеводы Орды къ обывателямъ повѣта, приглашающій ихъ къ единодушной борьбѣ съ непріятелемъ, начавшимъ оказывать энергичную дѣятельность и сжегшимъ Петриковъ и Туровъ.

Uniwersał iegomosci pana chorążego do powiatu pod chorągiew.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца Мая двадцат шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсал его млсти пна Бозылего Албрыхта Орды, хоружого повету Пинского, в речи в нем выражоной писаный до книг кгродских Пинских подано в тые слова:

Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Jchmosciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, moim m. panom y braci po zaleceniu braterskich moich powolnosci. Doszła mnie pewna o nieprzyiacielskiey na powiat nasz ympraezie wiadomosc, że ci co niedawno Petrykow y Turow (o czym wiadomą w. msci m. m. panom) zrabowawszy spalili, iakom pierwiey wm. m. m. panow przestrzegał, że dum proximus ardet de nobis agitur, przeto ia, wziąwszy wiadomosc pewną, iż ten nieprzyiaciel na większe się sposobiwszy siły, ktorą intencią pierwiey miał na nasz powiat, teraz usadził się dokazac iako na pierwszym terminie tey ympraezy iego wm, m. m. panow z powinnosci moiey ostrzegał, tak y teraz całosci postrzegaiąc, lubo non totius reipublicae consensu, ale iako czuły w powinnosci moiey wm. m. m. panow ostrzegaiąc, pod chorągiew powiatową inuitus, będąc sam ochoczym bronic ingresu nieprzyiacielowi w nasz powiat, doniosszy tedy to wiadomosci wm. m. m. panstwa, łasce mie braterskiey zalecam. Dat w Pinsku, dnia szesnastego May anno, tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. Утого универсалу подпис руки тыми словы: Wm. mych młsciwych panow we wszem powolny brat y sługa Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Который универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1664 г. № 13016, л. 768.

№ 308—1664 г. Іюня 3.

Универсалъ короля Яна Казимира съ приглашеніемъ войсковыхъ начальниковъ немедленно явиться къ своимъ частямъ, въ виду крайней необходимости, чтобы на границахъ Московскихъ были сосредоточены возможно большія военныя силы.

Akt. uniwersału Jego kr. msci, aby woyskowi pospieszili do obozu.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят четвертого, мца июля семнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто слуга его млсти пана суди земского Минского, пан Михал Сулимовский, подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсал Его кор. млсти пана нашого милостивого с канцелярыи болшое вел. княз. Литовского в речы в нем нижей выражоной писаный, просечы, абы принят и до книг уписан был, которого принявшы, а уписуючы в книги слово в слово так се в собе мает:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Litew., Ruskie, Pruskie, Zmuydzkie, Mazowieckie, Inflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kożdemu z osobna, komu to wiedziec należy, osobliwie wielmożnym, urodzonym, pułkownikom, rotmistrzom, oberszterom, kapitanom, porucznikom, chorążym y inszym wszelakim polskiego y cudzoziemskiego zaciągu woyska W.X.L. oficerom y towarzystwu oznaymuiemy: nie tayno uprz. y wiern. w. w. iako iest gwałtowna potrzeba tego, aby woysko W. X. L. w iako naywiększey ostrożnosci, porządku y gromadzie blisko granic y pod bokiem nieprzyiacielskim stoiąc zostawało, do czego sine asistentia starszyny iż żadną miarą przysc nie będzie mogło, przeto my tym uniwersałem naszym wszytkich wyżey pomienionych pułkownikow, rotmistrzow et omnis generis starszynę y towarzystwo woyskowe upominamy y surowie przykazuiemy, aby iako nayprędzey do woyska się spieszyli y psentes w woysku zostawali, gdyż absentes wielmożnym hetmanom naszym surowie y criminaliter, sądzic absentibus tylko, albo wczesnie za tym uniwersałem naszym do woyska zgromadzonym pułtora milliona, ktore na S. Jan wypłacone y wyliczone będą nie omylnie distribuere roskażemy. Chcemy tedy powtore miec y serio przykazuiemy, abyscie nie tak paenarum et privationis zapłaty, iako amore boni publici y dla przsysługi oyczyznie matce swey y nam samym do woyska pospieszyli y zawsze przytomnemi zostaiąc na wszelkie intenti okazye, byli ynaczey nie czyniąc, ażeby ten uniwersał nasz do wiadomosci wszem wobec iako nayprędzey przysc mogł, grodom W. X. Litewskiego przykazuiemy, aby za podaniem onego do act publicowac go y po parafiach poprzybiiać copie iego przykazali koniecznie. Dan w Wilnie, dnia trzeciego msca Junij, roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, panowania naszego Polskiego szesnastego, a Szwedzkiego siedmnastego roku. У того универсалу Его кор. млсти печат болшое канцелярыи великого князства Литовского притиснена ест, а подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Waleryan Stanisław Judycki, pisarz W. X. Litewskiego. Который тот универсалъ за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод суда за 1664 г. № 13016 л. 828.

№ 307—1664 г. Іюня 20.

Универсалъ хоружаго Пинскаго повѣта Василія Орды съ приглашеніемъ на 24 іюня всѣхъ шляхтичей явиться на сборный пунктъ въ Пинскѣ, чтобы дѣйствовать противъ крестьянскихъ отрядовъ, угрожавшихъ Пинску.

Akt uniwersału iegomsci p. chorążego na ziazd.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца июня двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцького, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсал его млсти пана Базылего Албрыхта Орды, хоружого повету Пинского, в речы в нем шырей выражоно поданый до книг кгродских Пинских в тые слова писаный:

Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Jasnie wielmożnym, wielmożnym, w Bogu przewielebnym, wielebnym ichmsciom panom dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom powiatu Pinskiego, moim wielce mlsciwym panom y braci powolne moie w łaskę wm. moich mm. panow zaleciwszy usługi. Ponieważ zaiuszona w złosci chłopskiey swawola dotąd nie ustaie, ale zwyczaynym swoich tyranstw y raptow postępuiąc torem, złączywszy się z moskalem, iako mię doskonała doszła wiadomosć, po pierszym ich rosproszeniu przez woyska nasze w usłudze Rzptey zostaiące, że Dacko Wasylewicz, ktory był w Piotrkowie pułkownik, znowu ruszył w osmiuset komonnika, obiecuiąc wyrznąc się na Stephan, na Wysock, na Stolin ku Pinskowi, a drudzy wodą w gurę kilka tysięcy wybrawszy się idą, chłopow wszytkich pobuntowali, za Turowem y koło Turowa y daley na ochotnika wołaią, a wsi, dwory szlacheckie palą, tedy ia ex officio meo widząc od tego nieprzyiaciela następuiące, a oraz zbliżaiące niebezpieczenstwa y incursie, do wm. mm. panow wydaię uniwersał, wielce upraszaiąc, abyscie wm. mm. panowie, kto ieno szlachecką na sobie nosi praerogatiwę, ze wszelką woienną iako do boiu gotowoscią na dzien dwudziesty czwarty Juni w roku teraznieszym tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym do miasta Jego kr. mosci Pinska przybyc raczyli y temu nieprzyiacielowi dla całosci zdrowia y fortun swoich wstręt dawali, o co y posetnie upraszaiąc wm. moich młsciwych panow, łasce z moimy powolnemi oddawam usługami. Dat w Pinsku, dnia dwudziestego Juni, anno tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. У того универсалу подпис руки тыми словы: Bazyli Albrycht Orda, chorąży powiatu Pinskiego. Который универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1664 г. № 13016 л. 849.

№ 308—1664 г. Іюля 6.

Заявленіе еврея Геліяша Исаковича о взятіи г. Кричева Московскими войсками и убыткахъ еврейскаго населенія этого города.

Opowiadał y z wielkim protestował żalem pan Heliasz Izakowicz, arędarz Kryczewski, sam od siebie y imieniem wszystkich żydow obywatelow miasta Krzyczewskiego takowym sposobem, iż co w roku przeszłym tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym, za nastąpieniem wiarołomnego nieprzyiaciela moskwicina na panstwo Jego kr. msci pana naszego miłosciwego, w ktorym roku y fortece Krzyczewską pan Kostanty Pokłonski, na ten czas pułkownik moskiewski, obiął na nieprzyiaciela moskala, z ktorey żydow do więzienia moskiewskiego zaprowadzono, sprawy, ktore byli z drugiemi skarbami w schowaniu w pomie-

nioney fortecy, to iest przywileia od krolow ichmsciow z dawnych czasow na pobudowanie szkoły w miescie Krzyczewie y na kładowiszcze, gdzie się żydzi maią kłasć, nadane, prawo na plac w miescie Krzyczewie leżący, wiecznoscią pomienionym żydom od ziemian Jego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego panow Swatkowskich przedany y urzędownie przyznany, ktorego placu od kilkudziesiąt lat dzierzącemi byli y inszych spraw nie mało, te wszystkie nie wiedzieć iesli do ręku nieprzyiacielskich, czyli też mieszczanom albo szlachcie dostali; s kożdym tedy takowym, gdzie by się te sprawy obiawic mogli, prawem czynić u nalezytego sądu nie zaniechamy, a na ten czas te opowiadanie swoie do xiąg grodzkich Mscisławskich donoszę, prosząc, aby było przyięto y zapisano.

Roku 1664, msca Julij 6 dnia opowiadano. M. Kozioł na. Mscisł.

Изъ акт. кн. Мстиславского уѣзднаго суда за 1665 г. № 1/1417 л. 453.

№ 309—1664 г. Іюля 13.

Третье извѣщеніе короля Яна Казимира съ приглашеніемъ шляхты Пинскаго повѣта 17 августа быть на сборномъ пунктѣ подъ Долгиновымъ.

Akt. trzecich vici od kr. iegom. do powiatu Pinskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца августа десятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто Александер Кулеш, посланец посланый з места Вилня, универсал наяснейшого короля его млсти пна нашего млстивого, в речы нижей в нем выражоной до повету Пинского, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflanskie, Smolenskie, Czernihowskie, Siewierski, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y kożdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie wielebnym, wielmożnym senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, szlachcie, rycerstwu, obywatelom powiatu Pinskiego uprzeymie y wiernie nam miłym, Wielebni, wielmożni, urodzeni uprz. wiern. nam mili! Lubo tractaty przez wielmożnych y urodzonych commisarzow naszych seymem naznaczonych o pokoiu z wielkimi posłami moskiewskiemi continuuntur y woyska nasze W. X. L. z wielmożnym woiewodą Smolenskim, hetmanem polnym W. X. L. po szczęsliwey niedawno nad Chowanskim pod Witebskiem otrzymaney victoriey dalszy odpor nieprzyiacielowi dawać usiłuią, iednak iż wielki posłowie alias commisarze moskiewscy upornie przy niesłusznych praetęsiach swych stawaią, do przystoynych stanowienia pokoiu srzodkow y condity żadną miarą (iako nas pomienieni comisarze nasi ostrzegaią) przystępować nie chcą, tym czasem traktatami zabawiaiąc y uwodząc gromadnę woyska nieprzyiacielskie z Czerkaskim, Boratynskim, Prozorowskim y innemi wodzami moskiewskimi, iuż w panstwach naszych pod Prudkami staneły y co raz daley pomykaią y woyskom naszym ciężkiemi bydz zechcą, inherendo tedy dawnieyszym uniwersałom naszym y wiciom w nich iednych za dwoie do uprz. y wiern. w. wydanym, a nie wontpione, iż po publikowaniu onych uprzeymosć y wiernosć wasza ad seruitium bellicum gotowisci iestescie, te trzecie y ostatnie wici do uprzeymosci wiernosci waszey daiemy, chcąc mieć y surowie przykazuiąc, abyscie uprz. y wiern. w. skoro po publicowaniu teraznieyszego uniwersału, nasze

rzecie wici sobie niosącego, porządnie według statutu W. X. L. y kwitow starych popisowych, a osobliwie podług constituti roku tysiąc szescset dwudziestego pierwszego, vigore uchwały na seymie w roku tysiąc szescset szescdziesiąt wtorym postanowioney, bez wszelakiey zwłoki na koń wsiadali y pod regiment iasnie wielmożnego woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. L. na dzien siedmnasty msca awgusta, roku teraznieyszego tysiąc szescset szesdziesiąt czwartego, na mieysce pod Dołhynow ku popisowi naznaczone stanowili się y zgromadzili, pod winami de expeditione bellica opisanemi, w czym aby urodzeni marszałek y chorąży ziemski tegoż powiatu powinnosci urzędu swego dosć czynili ostrzegamy, zastawnicy, arędarze y w coronie Polskiey posesie swoie maiące według teyże constituti anni tysiąc szescset szescdziesiąt wtorym ordynaty pospolitego ruszenia satisfacere powinni będą, tatarowie też W. X. Lit. aby nie extipuiąc się, w woysku zostaią lub w coronie, lub wiel. xięg. Lit. służą, bo na tą żołd biorą według statutu W. X. Lit. zaraz ruszylisię y te expeditią pod urzędnikami swemi przy powiatach gdzie mieszkaią odprawowali, surowie przykazuiemy, także miasta, miasteczka według teyże w roku tysiąc szescset szesdziesiąt wtorym y dawnieyszych constytuty seymowych sprawuią się koniecznо, a ieżeli się nikt sprawami w sądach variorum subseliorum nie wymawiał limitatie do Trybunału W. X. L. oraz y s temi wiciami według constituti tysiąc szescset szesdziesiąt wtorego roku wysyłamy. Co do wiadomosci wszem w obec przywodząc, miec chcemy y roskazuiemy, aby ten uniwersał nasz wszędzie za podaniem onego do xiąg przymowany y po parafiach publicowany był koniecznо. Dan we Mscibowie, dnia trzynastego msca Julij, roku Panskiego tysiąc szescset szesdziesiąt czwartego, panowania krolewstw naszych Polskiego szesnastego, a Szwedskiego siedmnastego roku. У того универсалу при печати болшое канцелярыи вел. княз. Лит. притисненой, подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Walerian Stanisław Judicki pisarz W. X. Lit.. А припис на том универсале тыми словы: Po podpisanych iuż trzecich wiciach doszła nas ta wiadomosć, że kniaz Kudiwikiewicz Czerkaski ruszył się z woiskiem z pod Smolenska y tam Dniepr przeszedszy in viscera panstw naszych ciągnie, przeto gorąco uprz. y wiern. w. żądamy, abyscie nic czasu nie tracąc, na kon wsiadali y z iasnie wielmożnym woiewodą Wilenskim, hetmanem W. X. Lit. znosząc się onemu posłusznemi byli. Который тот универсал за поданем его до книг актикован, публикован и до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинского гродскаго суда за 1664 годъ № 13016, л. 1012.

№ 310—1664 г. Іюля 18.

Заявленіе земянина Яна Котла о злоключеніяхъ при осадѣ Мстиславскаго замка Московскими войсками.

Żałował y opowiadał ziemianin Jego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego iegomsc pan Jan Andrzeiewicz Kocioł takowym sposobem y o to, iż w roku przeszłym tysiąc szescset pięcdziesiąt czwartym, msca Juli osmnastego dnia, Car moskiewski Alexyi Michayłowicz, następuiąc na panstwo Jego kr. msci, sam pod Smolensk ciągnął, a pode Mscisław ordynował hetmana swego kniazia Aleksia Mikiticza Trubeckiego z wielu pułkownikow woyska do sta dwudziestu tysięcy, z armatą potężną, z działy, burzącemi granatami, tego roku msca y dnia wyż rzeczonego ten Trubecki pode Mscisław podstąpiwszy z woyskiem, ciężkim obleżeniem dokoła otoczywszy, przez dni cztyry y nocy cztyry tak do zamku iako y do parkanu szturmy odprawowali, z dział bili, kule wielkie granaty zawieszaiąc puszczali, gdzie wielką

szkodę w zabiciu w parkanie y w zamku ludzi czynili, szturmy ognistę dokoła co nocy podprowadzali, potym roku wyż mianowanego, msca Julij dwudziestego wtorego dnia, na roswitaniu zamek y parkan Mscisławski przez sturmy y ogien dobywszy, narod wszelaki szlachecki, mieszczan y żydow także pospolstwo wszytkich w pien wyscinali, potym otrąbiwszy, s trupow wywlekaiąc, żywych nalazszy, w płon na Moskwę zabrali, a skarby wszelakie zabrawszy, zamek y parkan Mscisławski y wszytko miasto ogniem spalili y funditus spustoszyli, do ktorego to zamku y parkanu Mscisławskiego iegomosc pan Jan Kocioł zawczasu wespoł s teszczo swoią ieymscią panią Anno Bezwodzicką Pawłową Podhayską maiętnosc swą ruchomą od mała y do wiela do schowania wprowadzili do gospody swoiey, to iest skrzyn kilka z rzeczoma, ochendostwem szlacheckim, z szatami, sukniami, pieniądzami gotowemi, złotem, srebrem, perłami, kleynotami, cyny, miedzi, rozne zelaze y co ieno kolwiek ruchomoscią nazwać może, na on czas tam wprowadzili do iedney gospody w parkanie Mscisławskim stoiącym, przy kturey ruchomosci na on czas iegomsc pan Kocioł z panią Podhayską teszczo swoią szkatuły dwie s prawami, ktore tam zgineło, w szkatule załobliwego byli sprawy, przywileie xiążąt ich msciow dziedzicznych Mscisławskich Ługwieniowych na rożne maiętnosci, w woiewodstwie Mscisławskim leżące, przodkom żałobliwych za ich wysługi na wiecznosc nadane y potwierdzenie tych przywileiow od naiasnieyszych krolow ich msciow polskich, także przywileie, konfirmacie, sprawy wieczyste, to iest list dzielczy na urzędzie ziemskim Mscisławskim przyznany rozdziałku wieczystego żałobliwego z iegomscią panem Adamem Andrzeiewiczem Kotłem, rodzonym bratem żałuiącego, ktory to list dzielczy tak się w sobie miał z wydzielenia ichmsciow panow dzielczych na on czas od urzędu przydanych maiętnosci ichmsciow panow Kotłow w woiewodstwie Mscisławskim leżących, gdzie z rownego działu i z losow dostało się panu Janu Kotłu wies Potasznia, Wilki, a panu Adamowi Kotłowi bratu żałobliwego przeciwko tego dostało się wies Pokucie, a we wsi Wierzbie y Hołołobowie Wierzbowczczyzny po połowicy rozdzielili, a osobliwie za rzeką Wiochrą w tymże woiewodstwie Mscisławskim leżący y nad rzeką Sożem we wsi Wiechranach y za rzeką Sożem z obuch stron tak w puszczach y w lasach, także w puł też dzielcze podzielili, zostawiwszy pewne granicy, iako tę maiętnosci z dawnych czasow zostawali y zostawac wiecznemi czasy mieli, y poddanych w tych maiętnosciach w Pokuciu, w Potaszni, w Wierzbie, Hołołobowie y w Wiechrzanach rozebrawszy, na rowne częsci między nimi na on czas podzielili, spisawszy tego czasu w ten rozdziałek z ych żonami y dziecmi dawnosc ziemskie zasiedziałych, także y plac w miescie Mscisławskim w parkanie na on czas z budynkiem wpuł roscieli; tamże w tey szkatule żałobliwego byli rożne sprawy, zapisy, testamęty, kwity dawne poborowe, podymne, poselskie, dekreta wszelkie ziemskie, grodzkie, trybunalskie, zadworne assesorskie y dekret kommissarski rozgraniczenie od dobr dożywotnych Rasny a żałobliwemu domowstwu przysądzoną wiecznosc te maiętnosci Wierzbowszczyzny y aprobata tey kommissiey, dekret assessorski tamże był y innych spraw wieczystych niemało y obligow rożnych na rożne osoby na złotych kilkaset tam zostali. A w szkatule pani Podhayskiey w teszczy żałobliwego w teyże gospodzie było spraw, iako żałobliwemu powiedziała małżonka iego pani Maryna Pawłowna Podhayska Janowa Kotłowa tegoż czasu, gdy szkatułę przy maiętnosci ruchomey do Mscisławia wprowadzone byli sprawy rodzicielce iey pani Podhayskiey y iey samey należące, to iest list dzielczy wieczysty maiętnosci Bezwodzicz, w woiewodstwie Mscisławskim leżącym rozdziałku wieczystego s przydania urzędu ziemskiego z roż-

nemi sąsiadami y krewnemi w tey maiętnosci Bezwodziczach podzieliwszy, gdzie y komu się dostało ocerklowawszy, działem wieczystym na urzędzie ziemskim Mscisławskim przyznanym, dokładaiąc, że przy częsci pani Podhayskiey w Bezwodziczach dostało się na wiecznosc y z brania losow cerkowiszcze przy wsi Bezwodziczach y niwie dworney, gdzie y cerkiew pani Podhayska założenie swiętych apostołow Piotra y Pawła swoim kosztem ufundowała, ktora y do dzis dnia stoy, przy tym dostało się pani Podhayskiey na wiecznosc włoka gruntu osiadła w Pieczersku, tegoż czasu dzielcze y poddanych podzieliwszy imionami w ten rozdziałek upisali. W tey że szkatule pani Podhayskiey teszczy żałobliwego był list zapis przyznany małżące żałobliwego pani Marynie Pawłownie Podhayskiey Janowey Kotłowey służący na szesc tysięcy złotych polskich, w ktorey to sumie żałobliwy pan Jan Kocioł małżące swey wyż rzeczoney zastawił prawem zastawnym przed ruiną Moskiewską Szeynowską y urzędzie ziemskim Mscisławskim przyznał połowicę wszytkich maiętnosci swoich, w woiewodstwie Mscisławskim leżących, to iest w Potaszni, w Wierzbie y w Hołołobowie tak y w Wiechrzanach s poddanymi w tym zapisie na on czas mianowanych; przy tych że sprawach y innych spraw teszczy żałuiącego pani Podhayskiey należytych w tey szkatule przy wycięciu Mscisławia od Moskwy pogineli, o ktorę te zgubę tych wszystkich spraw dla przyszłych czasow żałobliwy przybywszy z Litwy z wygnania po ruinie moskiewskiey na popieliskie do maiętnosci swey dał tę protestacyą do xiąg grodzkich Mscisławskich zapisać, што есть записано.

Roku 1664, msca Juli osmnastego dnia na urzędzie opowiadano, M. Kozioł namiestnik Mscisławski.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣздн. суда за 1665 г. № 1/1417 л. 473.

№ 311—1664 г. Іюля 24.

Заявленіе земянина Стефана Лоши о нападеніи на него регулярныхъ польскихъ войскъ изъ полка пана Сурина, и грабежѣ.

Жаловал и обтежливе оповедал земянин велможного его млсти пана Миколая Валерыяна з Техановца Техановецкого, воеводы и старосты Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы, Стефан Лоша на товарыство полку его млсти пана Гелияша Владыслава Сурина, полковника его млсти пана Яна Александровича Сокола, земянина его кор. млсти воеводства Мстиславского и товарышов его, не ведаю яко именем зовут, толко ведаю прозвыщо пна Зарецкого, пна Кашыча и челяд их, при них будучых, собе знаемых именем и прозвисками ведомых, на учынок злый непристойный, нижей описаный, таковым способом о то, иж што в року тепер идучом тисеча шестсот шестдесят чотвертом, мца июля семнадцатого дня, кгды неприятел вяроломный москвитин шол с потугою великою под замок его кор. млсти пна нашого млстивого Кричевский, тогды я, видечы таковое усилство от неприятеля и великие загоны, мусялом з жоною и з детми и зо всим убожством своим уходит и здорове свое уносит яко до наближшого замку з многими людми и кгды есмо приехали врочыщом до речки Свинки названое, под селом названым (*пропускъ*) може быт от места Кричева у мили, в тракте Кричевском, у воеводстве Мстиславском лежачом, то пак того року, мца и дня выш написаного вжо на смерканю тые выш менованые особы товарыство его млсти пна Сурына с полку его млсти, учынившы се способом неприятелским, взявшы свою волю, поважывшы легце право посполитое и войсковое на таких своволных срокгим каранем описаное, на том урочыщу, яко се вышей поменило, первей учынившы галас словами Мос-

ковскими «Царев, Царев, руби, руби», выскочывшы з боку, а я з жоною и з детми не мог где уходит з великого страху и мене зараз и жону мою оскочывшы на жоне моей Ганне Титовне оборвали з черeслом готовых коп осмъ грошей литовских, з возу узяли хуст белых, наметок, кошул белоголовъских и мужских, рахуючы и купуючы за золотых десет и болшъ, кошулку табинковую зайцами подшытую за золотых шестнадцат справленую, соян справленый за тры копы грошей литовских, бердыш и топор купленый за полкопы грошей, а до того свиней осмеро, што есми з собою гнал побили, за кождую свинню давано голова в голову по копе грошей литовских, осмеро куров, за кождую курыцу давано по грошей дванадцат литовских, пшеницы осмину, купленое за золотых шест грошей литовских, то все побравшы и на кони повскакивавшы, не ведаю где отехали от мене и межы собою поделили, о што я албо его млст пан мой млстивый за мною правом чынит не занехает, где право дорогу покажет, а на сес час сию протестацыю враду вашей млсти доношу и оповедаю и прошу, абы было до книг кгродских Мстиславских записано, што ест записано.

Року ҂ахд (1664), мца июля кд (24) дня оповедано. В небытности его млсти пна наместника Мстиславского Козолъ понамесникъ.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 481.

№ 312—1664 г. Августа 9.

Универсалъ гетмана великаго княж. Литовскаго Павла Сапѣги съ приглашеніемъ посполиства явиться въ назначенное мѣсто и срокъ для участія въ военныхъ дѣйствіяхъ противъ Московскихъ войскъ.

Akt. uniwersału hetmanskiego ostrzeżenie do powiatu,

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца августа осмнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсал ясне велможного его милости пна Сапеги, воеводи Виленского, гетмана великого вел. княз Лит. в речы нижей в нем выражоный до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаный.

Jasnie wielmożnym imsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, moim wielce młsciwym panom y braci, po zaleceniu moich braterskich powolnosci. Już innotuit wm. m. m. panom z publikowanych trzecich wici y uniwersałem Jk. msci za gwałtowną na kraie W. X. Lit. oyczyzny naszey potrzebą, iako się conseruationis fortun naszych, pignorum y nas samych gruntuią rationes na pospiechu naszym, kturych aeque braterski odległych kraiow respect iakoby własne pericula nasze y prae foribus będące, ktorem serpente strzeż Boże tegoż ognia progressu wszyscy podlegamy concernere ma, a zatym iako się sam z woley y dispositiey Jk. m. spiesząc pod Dołhinow y chcąc to exequi, w czym mię urzędu mego y usługi oyczyznie powinney stringit obowiązek stawic na mieysce pomienione chcę tak niewątpienie, że wm. moie m. panowie eodem z synowskiey ku oyczyznie swey spolney zelo obligatiey y miłosci ducti, ochotnie się gromadzic na obronę swą y spieszyc na termin uniwersałem Jkm. mianowany będziecie raczyli, kiedy to już nieprzyiaciel postpositis uspokoienia woyny y zawziętosci swoich medijs głęboko w Białorus niedawno vindicowaną postąpiwszy hostiliter saeuit y dalszych kraiow sięgac molitur, gdzie iako braci utrapioney y w woysku z imc panem woiewodą Smolenskim hetmanem polnym W.X.Lit.

w sczupłych siłach y w takim opale będącemu succurowac prętko potrzeba, tak żebyscie y wm. m. m. panowie przez tenze pospiech y zgromadzenie swoie proprio, ktore tenże ogien dosięgać będzie warowac raczyli braterską ostrzegam. Dat w Sokołowey, dnia dziewiątego awgusta tysiąc szescset szesdziesiąt czwartego. У того универсалу при печати подпис руки тыми словы: Waszmosciow moich mosciwych panow brat, życzliwy y powolny sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki wielkiego X. Lit. Который универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскато суда за 1664 г. № 13016, л. 1033.

№ 313—1664 г. Августа 9.

Универсалъ гетмана великаго княж. Литовскаго Павла Сапѣги съ приглашеніемъ обывателей лично бороться противъ тѣхъ шаекъ и хоругвей, которыя будутъ заниматься грабежомъ, и для разслѣдованія и наказанія участниковъ сообщать ему, гетману.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana, aby ludzie swowolne znosiły.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца августа осмнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсал ясне велможного его милости пна Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Лит., в речы нижей в нем выражоный, до книг кгродских Пинских подано, в тые слова писаный:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Wszem w obec, komu by to wiedziec należało, osobliwie ichmosciom panom grodowym W. X. Lit. także w miastach Jkm. y dziedzicznych przełożonym oznaymuię, yż dla pewnieyszego bezpieczęstwa pignorum w domach pozostałych, gdy bracia ichm. panowie obywatele W. X. Lit. pospolitym ruszeniem w pole wychodzą od naiazdow y swawoli wszelakiey, gdy y woyska W.X.Lit., iako rycerska ich wocatia tego potrzebuie, in opere z nieprzyiacielem na obronie oyczyzny miłey zostaią, daię moc y władze w pospolitosci każdemu wszelkie znaczki, gromady y chorągwie, chociaby się w służbie y zaciągu woyskowym znaidować y liczyc miały, gromic y znosić onych, do mnie y sądu mego dla executiey o excessa iakie by się przez takowych działy prowadzic, gdyż nie inaczey rozumiec trzeba o ludziach tych, iedno że rycerskiey wocatiey odpadaiąc nie nanieprzyiaciela Rzptey, ale na fortun braci swey ruinę y zdzierstwo się przez takowe do woyska omieszkanie odważaią, w czym sobie miasta, miasteczka dopomagac maią, aby nieznosney na ktorey się zalęcaią w nadzieie impunitatis zabiegac licentiey mogły. Co do wiadomosci grodow y miast, miasteczek, włosci W. X. Lit., podaiąc pomieniony uniwersał moy publicowac daię. Dat w Sokołowie, dnia dziewiątego awgusta anno tysiąc szescset szesdziesiąt czwartego. У того универсалу при печати подпис руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Который универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Из актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1664 годъ № 13016 л. 1034.

№ 314—1664 г. Августа 26.

Универсалъ гетмана в. к. Л. Павла Сапѣги съ приглашеніемъ посполъства, обязаннаго военной службой, явиться къ 15 сентября въ м. Марково Ошмянскаго повѣта.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana, aby w ostrożnosci powiat był.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ четвертого, мца Сентября второго дня.

На враде кгродскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Короля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсалъ ясне велможного его млсти пана Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Литов. в речы нижей в нем выраженной поданый, до до книг гродских Пинских в тые слова писаный:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, mnie wielce msci panom y braci. Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Po zaleceniu usług moich braterskich, lubo nie wątpie, że waszmosc moie mosciwe panowie innixi publicowanym trzecim Jk. m. wiciom y moiey braterskiey przez uniwersały doniesioney nieraz przestrodze o tym, iako zawżiętosc nieprzyiacielska przy potędze woyska, w Białoruskie kraie wyprowadzonego, coraz daley in wiscera W X. Lit. progredi intendit do społney na ktorą oyczyzna oczekiwa raczycie sie miec obrony, iednak i teraz, gdy de recenti zachodzą mię przestrogi wyrazne od ich msciow panow comissarzow z Niewnicz y od imsci pana woiewody Smolenskiego, hetmana polnego W. X. Lit., o ruszeniu sie iuż samego Cara z drugiemi woyskami ku Smolenskowi y ze wszytkim woyskiem swoim bawic się dobywaniem fortec nie każe, ale skoro by sie infektis rebus comisarze roziechac mieli, in wiscera xięstwa Litewskiego hostiliter postępowac chce, przeto gorąco upraszam wm. m. m. panow, abyscie wm m. m. panowie według vici Jkmsci instrukci iako naylepiey do obrony na ten gwałt pospieszyc raczyli y pro die piętnastego Septembra pod Markowem, powiecie Oszmianskim, stawali, na ktory dzien y ia z obowiąsku urzędu mego do spolney z wm. m. m. pany usługi przybędę. Dat w Słonimie, dnia dwudziestego szostego awgusta, tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. У того универсалу при печати притисненой подпис руки тыми словы: waszmosciow moych mosciwych panow brat życzliwy y powolny sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki wielkiego xięstwa Litewskiego. Который тогъ универсал за поданем его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинск. грод суда за 1664 г № 13016 л. 1090.

№ 315—1664 г. Сентября 2.

Универсалъ короля Яна Казимира съ понужденіемъ обывателей къ уплатѣ причитающихся налоговъ на военныя надобности и къ неуклонному выступленію въ походъ противъ непріятеля, съ дѣйствующей арміей.

Akt. uniwersału Jego kr. msci na zaciąg żołnierza ad instar pospol. ruszenia.

Лета от нароженья Сына Божого тысеча шестсот шестдесят четвертого, мца сеньтебря девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пиньском, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Паньkевичом, столникомъ и подстаростимъ Пиньскимъ от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцъкого, Пиньского Гелметского старосты установъленым, их милост пан Филон Кгодебский судъя земский Пиньский и пан

Роман Достоевъский, послове повету Пиньского, универсал наяснейшого короля его млсти пна нашого млстивого в речы нижей в нем выражоной до повету Пиньского выданый, ку актыкованю до книг кгродских Пиньских подали, тыми словы писаный:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, Wielkie xiąże Litewskie, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Inflanski, Smolenski, Czernichowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec, każdemu zosobna duchownego y swieckiego stanu iakiey kolwiek conditiey ludziom, a osobliwie wielmożnym, urodzonym, senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie obywatelom powiatu Pinskiego, uprz. wiern nam miłym. Ta iest naywiększa wolnych narodow praerogatiua, gdy wszyscy oyczystą sczycącsię wolnoscią, rowno z sobą we wszystkich ciężarach pociągaią. Zaczym ponieważ w teraznieyszey gwałtowney Rzptey potrzebie wszyscy obywatele W. X. Lit. cięszko sobie czyniąc do tego conatus swoie obrocili, aby zaciągowym żołnierzem dostoienstwo maiestatu naszego y całosc oyczyzny zaszczycili y na to dobr swoich dziedzicznych także zastawnych rozne genera podatkow uchwalili, nic słusznieyszego, ieno żeby aequaliter wszyscy upadaiącą ratowali oyczyznę, ktorey ratunek w tym consistit, aby ludzie in wim pospolitego ruszenia uchwaleni, iako nayprędzey wychodzili w pole, wychodzic zaś nie mogą, gdy ten podatek, ktory uprz. wiern. w. sami dobrowolnie postanowiliscie, nie będzie natychmiast wypłacony. Chcemy tedy miec po uprz. wiern. w., abyscie, nemine excepto, to, co z dobr czyich przychodzi, stosuiąc się do laudum zgodnie uchwalonego y od nas (wyiowszy miasta y miasteczka nasze, ktore do tey uchwały nie należały y podlegac nie powinne) approbowanego, bez wszelkiey zwłoki na terminie w tymże laudum opisanym rzetelnie do poborcy obranego płacili y obowiązkowi swemu szlacheckiemu sub paenis legum dosic czynili, o to iako naylepiey staraiąc sie, aby ludzie uprz. wiern. w. na teraznieyszą usługę Rzptey zaciągnieni iako nayprędzy biegli na posiłek woyskom naszym w opale wielkim od potęgi nieprzyiacielskiey zostaiącym, a że wiarołomny nieprzyiaciel na to się nasadził, aby nawalnoscią woysk swoich do niepotsciwego przymusił nas pokoiu, do tego wszystkie nasze oycowskie obrociliśmy pieczołowanie, abyśmy zaiadłym imprezom iego góry wziąc nie dopuscili, czego inaczey dokazać nie możemy, tylko męstwem y resolutią woysk naszych y posiłkami uprz. wiern. w., ktore że nie są proportionalne siłom nieprzyiacielskim, oycowską żądamy uprz. wiern. w. naprzod, aby teraznieysza wyprawa correspondowała starym kwitom popisowym; potym żebyscie uprz. wiern. w. in omnem casum w gotowosci zawsze wielkiey zostaiąc to czynili, co miłość oyczyzny y obowiązek ku niey synowski po uprz. wiern. w. wyciąga y gdyby tego własna potrzeba wyciągała, abyscie za uniwersałem naszym, a potym iasnie wielmożnego woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego tam stawali, gdzie on ordynować będzie. Mamy to z przestrogi wielmożnego woiewody Smolenskiego, hetmana polnego, że starszyna woyskowa y większa częsc thowarzystwa absentuie się dotąd od pułkow y chorągwi swoich, zaczym pod surowym karaniem nie tylko na utsciwym, ale y na gardle roskazuiemy, aby wszyscy żołnierze, w służbie naszey y Rzptey będący, ktorze kolwiek w powiesie Pinskim znayduią się, iako na gwałt spieszyli do obozu y pod tymże karaniem pod chorągiew powiatową zaciągac się nie ważyli. Więc że uprz. y wiern. w. mieszacie się monetą cudzoziemską, ktorą przez ludzie łakome zarazeni iestescie, taką declaratią naszą daiemy, iż wszystkie szęlagi stare, w mienicach panstw naszych bite, takze pruskie y ryskie do przyszłego seymu, poki Rzpta inszy około tego uczyni porządek, maią w takimże walorze byc brane iako y przedtym, wołoskie zaś, ktore

in ruinam panstw naszych są nawiezione, cale za wywołane mieć chcemy y roskazuiemy, w czym kto by się kolwiek tey wyrazney woli naszey ważył byc przeciwnym, surowo karany będzie. Co aby wiadomosci wszystkich obywatelow powiatu Pinskiego doszło, po urzędzie grodzkim miec chcemy y roskazuiemy, aby ten uniwersał nasz do act przyiąwszy po wszystkich parafiach publicować roskazał. Na co dla lepszey wiary ręko się naszą podpisawszy, pieczęc W. X. Lit. przycisnąc roskazalismy. Dan w Warszawie, dnia wtorego msca Wrzesnia, roku Panskiego tysiąc szesćset szesdziesiąt czwartego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego siedmnastego roku. У того универсалу его кор. млсти печат болшое канцелярыи вел. княз. Лит. прытиснена ест, а подпис рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. Lit. m. p Который тот универсал за поданем его до актъ, актыкован, публикован и до книг кгродских Пиньских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1664 г. № 13016 л. 1111.

№ 316—1664 г. Сентября 2.

Листъ короля Яна Казимира къ обывателямъ Пинскаго повѣта съ приглашеніемъ по примѣру другихъ повѣтовъ выступить на защиту отечества отъ непріятельскаго нашествія.

List Jego kr. msci do powiatu.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят четвертого, мца Сентября девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Панковичомъ, столником и подстаростим Пинским от велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленнымъ, листъ его кор. млсти до повету писаный в речы в немъ ширей выражоной ку актыкованю до книг кгродскихъ Пинскихъ поданый въ тые слова:

Jan Kazimierz. z Bożey łaski krol Polki, W. X. Lit., Ruski, Pruski, Zmoydzki, Mazowiecki, Jnflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wielmożni, urodzeni, uprzeymie wiernie nam mili, Przy contestatiey wiernego poddanstwa uprzeymie wiernosc waszą, z ktorąscie urodzonych posłow swych do boku naszego przysłali, wyrozumielismy postulata onych, na ktore takową dalismy deklaratią naszą—do iakiey nat prawo pospolite strinxit, żądami, zatym, uprzeymosci y wiernosci waszey y miec chcemy, abyscie uprzeymie wiernosc wasza do tego stosuiąc się prawa, exemplo inszych woiewodztw y powiatow, iako nayprędzey do uniwersalnego rzucilisię oyczyzny ratunku, ktora w iakim teraz od wielkiey nieprzyiacielskiey potęgi znayduie się opale, wyrozumiecie uprzeymosc y wiernosc wasza z ustney relatiey urodzonych posłow swoich, na ktorych y na rescript z kancelariey naszey wiel. X. Litewskiego wydany refferuiąc się, życzemi uprzeymosci wiernosci waszey długo dobrego od pana Boga zdrowia. Dan w Warszawie, dnia wtorego msca wrzesnia, roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego siedmnastego roku.

У того листу печат болшая вел. княз. Лит. притиснена ест, а подпис руки тыми словы: Jan Kazimierz krol. Который тотъ лист за поданемъ его до книг кгродскихъ Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн Пинск. грод. суда за 1664 г. № 13016 л. 1114.

№ 317—1664 г. Сентября 9.

Отвѣтъ короля Яна Казимира на инструкцію пословъ Пинскаго повѣта.

Akt. responsu Jego kr. msci do powiatu Pinskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят четвертого, мца Сентебра девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, их мл. пан Филон Кгодебский, судя земский Пинский и панъ Роман Достоевъский, послове повету Пинского, респонсъ наяснейшого короля его млсти, пана нашего млстивого, в речы нижей в нем выражоной, до повету Пинского выданый, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подали тыми словы писаный:

Respons od Jego kr. msci pana naszego miłosciwego na instructią wielmożnych, urodzonych senatorow, dignitarzow, urzędnikow ziemskich, grodzkich, szlachty, rycerstwa, obywatelow powiatu Pinskiego, urodzonym Philonowi Godebskiemu sędziemu ziemskiemu, Romanowi Dostoiewskiemu posłom tegoż powiatu, dany w Warszawie dnia wtorego miesiąca Wrzesnia, roku tysięc szescset szesdziesiąt czwartego. Oycowskim Jego kr. msc pan nasz miłosciwy przyiąc raczył affectem wiernego poddanstwa tribut rycerstwa powiatu Pinskiego, ktory przy powinszowaniu w niezamierzone lata szczęsliwego panowania, iako nayczerstwieyszego zdrowia, porownanie w sławie y wszelkiey szczęsliwosci z naysczęsliwszemi monarchami przez urodzonych posłow swych prezentowali Jego kr. msci. Wiadomo to iest bardzo dobrze Jego kr. msci panu naszemu miłosciwemu, w iakich obrotach y niebiespieczęstwach od wyuzdaney swey woli chłopskiey zostawał ten powiat, po wzięciu Petrykowa y Turowa, od ktorey y po dzis dzień nie będąc securus ustawicznie excubias agere musi, patrząc iesli zkąd iaka nie powstanie tempestas y one wczesnie tłumiąc, co że sie przy łasce Bożey, sczęsciu Jego kr. msci y odwadze rycerstwa powiatu tego, tudziesz ludzi na Turowie y przy urodzonym Niemierzyczu będących dobrze po kilkakroc nadało, congratulatur Jego kr. mosc pan nasz miłosciwy powiatowi temu sczęsliwey z rebellizantami tamtemi rosprawy et spoliorum od nich wziętych z recuperowaniem oraz Norzynska przyznawać Jego kr. mosc raczy, że te heroicae actiones rycerstwa powiatu Pinskiego y ustawiczne pericula, ktorym powiat ten iest expositus, słusznie by miały serce iego panskie do tey skłonić reflexiey, aby onych od pogranicza tamtego trzeciemi wiciami swemi na pospolite ruszenie nie odrywał, ale uważywszy maiora pericula od potęgi moskiewskiey y zaiedłosc wiarołomnego tego nieprzyiaciela przeciwko panstwom swoym, tudziesz przed oczyma maiąc prawo o pospolitym ruszeniu na przeszłym seymie napisane, nie mogł Jego kr. mosc y nie może wyswiadczyc tey łaski powiatowi temu, o ktorą przez urodzonych posłow swych suplikował do Jego kr. msci, y owszem oycowską napominać raczy, aby rycerstwo, obywatele powiatu toties wspomnionego, dosyc czyniąc prawu y obowiązkowi swemu, rowno z drugiemi woiewodzstwy y powiatami iako nayprędzey zaciągowego żołnierza in wim pospolitego ruszenia na succurs woyskom Jego kr. msci, w wielkim opale od potęgi nieprzyiacielskiey zostaiącym wyprawili, tak tę wyprawę swoię miarkuiąc, iakoby correspondowała starym quitom popisowym, sami zas w domach zostaiąc, aby wszelką mieli gotowosc tak przeciwko rebellizantom pogranicznym, iako y przeciwko inszym niebiespieczenstwom y żeby in casu summe necessitatis za uniwersałami Jego kr. msci, a potym iasnie wielmożnego woiewody Wilenskiego, sine tergiuersationibus, na kon wsiadali, laudum ratione wyprawy byli

było sine praeiuditio juris.pułku et priuatorum, osobliwie miast y miasteczek, approbabit Jego kr. msc. Taką tedy Jego kr. msci pan nasz miłosciwy na puncta instructiey panską swoię dawszy declaratią, gorąco żądać raczy, aby obywatele toties wspomnionego powiatu na wszelkie insultus nieprzyiacielskie w powinney zostaiąc gotowosci, o to się naypilniey starali, żeby in viscera oyczyzny matki naszey ten hardy nieprzyiaciel więcey wpadac nie smiał. У того респонсу Его королевской млсти печат болшое канцелярыи великого князства Литовского притиснена ест, а подписы рукъ тыми словы: Krzisztoph Pac kancler W. X. Lit. Andrzey Kotowicz pisarz W. X. Lit. Который тот респонсъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13016 л. 1113.

№ 318—1664 г. Сентября 10.

Постановленіе сеймика шляхты Пинскаго повѣта о доставленіи въ замокъ ста лошадей съ людьми подъ командой Пинскаго подкоморія Яна Дольскаго.

Laudum powiatu Pinskiego na koni 100 adinstar pospolitego ruszenia.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят четвертого, мца Сентебря дванадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичомъ, столникомъ и подстаростим Пинскимъ, од велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцъкого, Пинского, Гелметского старосты установъленымъ, лявдумъ их млстей пановъ обывателевъ повету Пинского, в речы нижей в немъ выражоной, ку актыкованю до книг кгродскихъ Пинскихъ подано тыми словы:

My dignitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, szlachta, rycerstwo, obywatele powiatu Pinskiego na termin dzisieyszy słuchania rellatiey ichmsciow panow posłow naszych, imsci pana Fiłona Godebskiego sędziego ziemskiego y imsci pana Romana Dostoiewskiego od iego kr. msci reducum na mieysce zwyczayne do zamku Jego kr. msci zgromadzeni, ponieważ przez tychże ichmsciow panow posłow naszych przyniesiona iest nam deklaratia Jego kr. msci pana naszego miłosciwego, abysmy in wim pospolitego ruszenia wyprawę namowili y iako nayprędzey ludzi zaciągowych na usługę Rzptey stawili, tedy stosuiąc się do intenty Jego kr. msci y gwałtowney potrzebie Rzptey wygadzaiąc, zgodnie, iednostaynie sto koni żołnierza zaciągowego na czwierc roku, includuiąc w też liczbę poczet rotmistrzowski, nomine pospolitego ruszenia namowiliśmy y na te ludzi piętnascie podymnych z dobr naszych ziemskich ad proportionem summy dwunastu tysięcy złotych na ten zaciąg ordinowanych uchwalilismy, rachuiąc na kon po stu złotych z chlebem, a residuum na traktament rotmistrzowski naznaczaiąc, ktore podymne za dwie niedzieli naydaley od daty dzisieyszego laudum naszego wydac powinniśmy nemine excepto do rąk obranego poborcy naszego imsci pana Piotra Pokłonskiego, skarbnika y pisarza grodzkiego Pinskiego, sub forti militari executione, ktorą extendowac na retentorze kożdym, tey uchwale naszey przeciwnym, pozwolilismy teyże chorągwi naszey zaciągowey, do ktorey imsc pan poborca podanych na delacie retentorow ma odesłac y dobra ich militari poddawac executioni. Za rotmistrza chorągwie naszey concordibus suffragiis obralismy y użyli imsci pana Jana Karola Dołskiego, podkomorzego naszego Pinskiego, rotmistrza Jego kr. msci, iako człowieka rycerskiego in defesso studio usługę Rzptey traktuiącego, ktory iż sam pilnemi barzo euocatus listami, spieszy się do woyska y praesens

przy zaciąganiu tey chorągwi byc nie może, pozwolilismy imsci na mieyscu swoim zostawic porucznika takiego, ktury by tey functiey dosic uczynic y zaciąg ten iako nayprędzey w iako naylepszym porządku wystawic mogł, ten że imsc pan porucznik imsci po wzięciu satisfacij y popopisie przed deputowanemi od nas, to iest imscią panem starostą, imscią panem marszałkiem, imscią panem chorążym, imscią panem sędzią ziemskim, imscią panem podsędkiem, imscią panem woyskim y imscią panem pisarzem ziemskimi Pinskiemi, absentia unius non obstante, odprawionym, na mieysce naznaczone iako naypilniey spiesząc się, postrzegac tego powinien, abyscie nikomu w powiecie przez pomienioną chorągiew żadna krzywda nie działa, w czym y samego imsci pana rotmistrza, aby pilne na to miał oko, obligamus. A termin zaczęcia służby od popisu ieneralnego tey chorągwi naznaczamy: imsc pan poborca nasz tak z tey summy dwunastu tysięcy złotych na ten zaciąg y z traktamentem imsci pana rotmistrza ordinowaney, iako y ex residuo cokolwiek zostanie od piętnastu podymnych wyrachowac się nam powinien przy pierwszym da Bóg zgromadzeniu naszym, dawszy z tegoż residuum po stu złotych imsci panu Fiłonowi Godebskiemu sędziemu ziemskiemu Pinskiemu y imsci panu Romanowi Dostoiewskiemu, ktore ichmsciom iako posłom naszym za drogę Warszawską naznaczyłismy; kwitowego imsci panu poborcy po groszy szesciu litewskich od każdego kwitu brac pozwa'amy. Do ktorey uchwały y spolnego postanowienia naszego rękoma naszemi podpisuiemy się. Dat w zamku, dnia dziesiątego septembra anno tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. У того лявдумъ подписы рукъ тыми словы: Łukasz Jelski marszałek powiatu Pinskiego, Jan Karol Młocki starosta Pinski, Bazyli Albrycht Orda chorąży Pinski, Arnolph Giedroyc woyski powiatu Pinskiego, Woyciech Zielenski podsędek Pinski, Jakub Sirwid Pankiewicz stolnik y podstarosci Pinski, Kazimierz Woyna pisarz ziemski Pinski, Sumuel Brzeski czesznik powiatu Pinskiego, Andrzey Konstanty Godebski czesznik powiatu Pinskiego, Zbigniew Olszewski, Bazyli Woyna, Eustachi Kirdey Hryczyna mp, Walerian Protasowicz Masalski komornik powiatu Pinskiego, Kazimierz Giedroyc, Jan Sylwestr Olkowski, Абрамъ Достоевскій наместник, Stanisław Zeligowski, Stephan Niepranowicz mp., Krzysztoph Szczepa mp. Который то лядвум за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1664 г. № 13016 л. 13016.

№ 319—1664 г. Сентября 13.

Универсалъ гетмана великаго княжества литовскаго Павла Сапѣги съ предписаніемъ ротмистру Пинской повѣтовой хоругви быть на 25 сентября въ Минскѣ.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят четзерътого, мца сентзбра двадцат второго дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинъскомъ, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, од велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцъкого, Пинского, Гелметъского старосты установъленымъ, постановивпысе очевисто пан Францишекъ Жебровъский подалъ ку актыкованю до книг кгродских Пинских универъсалъ ясне велможъного его млсти пана Павъла Яна Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Литовск., в речы в немъ нижей выражоной писаный, которого вписуючы в книги слово в слово такъ се в собе маетъ:

Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Jmsci panu rotmistrzowi chorągwie powiatu Pinskiego in vim pospolitego ruszenia zaciągnioney po

zaleceniu moich chęci im większa oyczyzny potrzeba wyrazna Jego kr. msci w uniwersałach wola wyciąga tego, aby na czas, kiedy nieprzyiaciel tak wielkie woyska swoie w panstwa Jego kr. msci wprowadziwszy, in viscera W. X. L. progredi intendit, iako nayprędzey woysko W. X. Lit. mieć posiłki y temu nieprzyiacielowi resistere mogło, tym pilnie y z władze mey hetmanskiey iniungo wmsci, abys chorągwią tractem iako nayproscieyszym, żadnych w ciągnieniu exacty y uciążenia ludzi, a pogotowiu wybierania chleba y stacyi nie czyniąc, szedł pod Minsk y tam pro die dwudziestego piątego septembris, gdzie oraz y popis odprawować się będzie, stawał, namniey tego nie pochybiaiąc terminu pod paenami w artykułach woyskowych opisanemi. Dat w Wilnie, dnia trzynastego Septembra tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. У того универсалу при печати притисненой подпис руки тыми словы: Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. Lit. Который тотъ универсалъ за поданемъ его до книгъ кгродских Пинъских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1664 г, № 12016, л. 1131.

№ 320—1664 г. Сентября 28.

Заявленіе провентоваго писаря Пинской экономіи о вымогательствѣ гусарскихъ хоругвей Трокскаго подкоморія Углика и др.

Prot. p. pisarza Zamkowego na pp. deputatow żołnierskich.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят четвертого, мца сентебря двацат осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пинъскимъ, од велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцъкого, Пинского, Гелметского старосты, установъленымъ, opowiadał y protestował się imsc pan Stanisław Kazimierz Tokarski, pisarz prowentowy oeconomiey Pinskiey dzierżawy iasnie oswieconey xzny ieymsci Krystyny Anny z Lubomirza Radziwiłowey, kanclerzyney W. X. Lit., dobr krola imsci w Pinskim powiecie leżących, na ichmsciow panow Jerzego Władysława Uhlika stolnika Trockiego y na imsci pana Marciana Giedroycia towarzyszow y deputatow chorągwi Usarskiey iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W.X.Lit., na imsci pana Samuela Doroszkowskiego y na imsci pana Teodora Lemnickiego towarzystwo y deputatow chorągwi iasnie wielmożnego imsci pana Paca, woiewody Smolenskiego, hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, za uniwersałem iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Smolensk'ego, hetmana polnego, na wybieranie chlebowych pndzy na obiedwie chorągwie do dobr krola imsci, w powiecie Pinskim leżących, do panow dzierżawcow zesłanych, o tym, iż iako protestuiący za wzięciem o takowym uniwersale na wydawanie chlebowych pndzy wiadomosci, starania swego przyłożywszy, tak przed przysciem iako y po wysciu chorągwi iasnie wielmożnego imsci pana hetmana wielkiego W.X.Lit. usarskiey z Pinska z dzierżawy xzny ieymsci z woytowstw według werificaty samych że imsci trzech osob y całego postanowienia, summę ichmsci oddawał y vict należyty ichmsciom dochodził na wszystkich czterech osob, na kożdy tydzien po piętnastu złotych, a w niebytnosci imsci pana Uhlika czeladz imsci odbierała, a że ichmsc nad postanowienia wymyszlaiąc sobie większe datki leguminami y pndzmi tey summy odbierać nie chcieli, o co osobliwa na ichmsci zaniesiona iest manifestatia, a gdy imsc pan Uhlik do miasta Pinska przyiachawszy, wynayduiąc sposob y rozrywaiąc ugodę y postanowienie piersze, daiąc ratią, że przy tym postanowieniu y ugodzie nie był, wymagaiąc więcey summy y drugą verifica-

tią w dobrach Jego kr. msci czynić chcący, iakož imsc pan Uhlik sam osobą swoią z czeladzią po miasteczkach, po wsiach iezdząc rožne pndze gotowe u poddanych ubogich, syry, masło, połcie słoniny, kiełbasy, miody przasne, gęsi. kury, barany, owce, co się tylko przed oczy nawinełо brac kazał, co na osobliwym regestrze czasu swego pokazano y dowiedziono będzie. A gdy iuż załobliwy widząc skwierk, płacz ubogich poddanych, aby więcey onych nie infestowąli, upraszał, aby pndze, ktore iż według włok ciągłych y umowy z ichmsciami zupełną summę złotych cztyry tysiące y dwiescie na obiedwie chorągwi odebrawszy, w workach w skrzyni ichmsci za kluczami y pieczęcmi ichmsci zostaią, z oddania wszystkiey summy o quit u ichmsciow protestuiący upominał się, dac onego nie chcieli y nie dali, co wszytko ichmosc czyniąc na zatrudnienie, w czym wszytkim żałobliwy, aby na potym iakowey szkody nie ponosił y poddani Jego krolewskiey mosci oswiadczaiąc niewinnosć swoią, że nie s przyczyny protestuiącego, ale z szczegulney przyczyny imchmosciow samych tak długo do chorągwi swoich nie powracaią, dał tę manifestacyą swoią do xiąg ninieyszych grodzkich Pinskich, пъто естъ записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1664 г. № 13016, л. 1151.

№ 321—1664 г. Октября 4

Универсалъ гетмана великаго княжества Литовскаго Павла Сапѣги съ предостереженіемъ о готовящихся военныхъ опасностяхъ въ виду перерыва переговоровъ съ Московскими представителями.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana, ostrzegaiąc o niebezpieczenstwie.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят четвертого, мца октебра чотырнадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдрскомъ Пинскомъ, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичомъ, столникомъ и подъстаростим Пиньским, одъ велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметъского старосты установлепымъ, универъсалъ ясне вельможного его млсти пана Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого великого княз. Лит. в речы в немъ нижей выражоной ку актыкованю до книг кгродскихъ Пинскихъ поданс, в тые слова писаный:

Jasnie wielmożnym, wielmożnym ichmsciom panom obywatelom powiatu Pinskiego, mnie wielce msci panom y braci. Paweł Jan Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L. Po zaleceniu braterskich chęci powolnosci moich, ponieważ doszła mnie od ichmsciow panow commissarzow z Moskwą, traktuiących wiadomosć, że comissarska ichmsciow praca skutku swego nie wzieła y infectis rebus roziechali się ichmsc z commisarzami Carskiemi, nieprzyiaciel coraz zas barziey saeuire poczyna y potęgę swoie na wielkie xięstwo Lit. wywierać intendit, tedy pro munere meo ostrzegam wmsciow moych msci panow, żebyscie wm. moie msci panowie indemnitati et securitati suae prowidere chcieli, w czym nie poiednokroć ostrzegaiąc wmw. moych msci panow, będąc y sam w drodze do spolney z wm. memi msci pany usługi. Dan w Rożaney, dnia czwartego octobris, tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego. Waszmosciow moych msci panow brat życzliwy y powolny sługa Paweł Sapieha, woiewoda Wilenski, hetman wielki. Который универъсалъ за поданъемъ его до книг кгродскихъ Пинскихъ ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1664 г. № 13016, л 1210.

№ 322—1664 г. Октября 7.

Квитанція вознаго съ удостовѣреніемъ, что гусарская хоругвь Трокскаго подкоморія Углика получила съ имѣній Пинскаго архіепископа 800 злот. польск.

Rel. w sprawie oyca władyki z pp. żołnierzami.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят четвертого, мца Октебра девятого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдрским Пинским, передо мною Якубом Кгинвидомъ Панкевичом, столникомъ и подстаростим Пинскимъ, одъ велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, ставшы очевисто Казимер Сачковский, енерал повету Пинского, квит свой реляцыйный с печатю своею и стороны шляхты и с подписом руки свое до книг кгродских Пинских сознал тыми словы:

Ja Kazimierz Saczkowski, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, msca oktobra siodmego dnia, przy stronie szlachcie panu Janu y panu Pawłu Saczkowskich, byłem wzięty na sprawę niżey mianowaną od iasnie w Bogu przewielebnego imsci oyca Andrzeia Kwasninskiego Złotego, archiepiskopa Smolenskiego, eppiskopa Pinskiego y Turowskiego, tu w miescie Jego kr. msci Pinskim, y tego dnia za posłaniem iegomsci oyca archiepiskopa Smolenskiego, episkopa Pinskiego chodziłem z wielebnym oycem Joanem Jaroszewiczem, pisarzem kapituły Pinskiey, do gospody imsci pana Teodora Lemnickiego, towarzysza y deputata chorągwie iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Smolenskiego, hetmana polnego W.X.Lit. usarskiey, do domu Iwana Czerety, mieszczanina Pinskiego, tamże w tey gospodzie zastawszy ichmosć pana Jerzego Władysława Uhlika, stolnika Trockiego, pana Marcina Giedroycia, pana Samuela Dereszkowskiego y pana Teodora Lemnickiego, towarzystwo y deputatow chorągwi iasnie wielmożnych ichmsciow panow hetmanow wielkiego y polnego W.X.L usarskich. Pomieniony ociec Jaroszewicz, pisarz kapituły Pinskiey, przy mnie ienerale y stronie szlachcie u ichmsciow pana Uhlika, pana Giedroycia, pana Dereszkowskiego y pana Lemnickiego imieniem imsci oyca eppiskopa Pinskiego upominał oddanie kwitacij za oddanie pndzy osmiuset złotych polskich za chleb z dobr eppiskopiey Pinskiey, w powiecie Pinskim leżących, osobliwie z duchowienstwa, czego czeladz ichmosciow nie dobrała ostatek pndzy według ugody złotych szescdziesiąt cztyry szelągami pod herbem J. k. m. pomienionym ichm. oddał, na co ichmsc pan Uhlik, pan Giedroyc, pan Dereszkowski y pan Lemnicki powiedzieli, że lubo nam od ichmsc oyca archiepiskopa Smolenskiego za chleb z dobr eppiskopiey Pinskiey y za duchowienstwo dosyc we wszytkim stało, ale ostatka pieniędzy szelągami brać nie myslimy y kwitacij nie damy, co wielebny ociec Jaroszewicz mną ienerałem y stroną szlachtą swiadczył, gdzie w tenże czas ichmsc pan Uhlik, pan Giedroyc, pan Dereszkowski y pan Lemnicki, słowami niesłusznemi oyca Jaroszewicza pisarza kapituły Pinskiey łaiąc, sromocąc, zaledwo z gospody wypuscili. A tak ia ienerał z stroną szlachtą, com widział y słyszał, na ten quit moy relacyny spisawszy, s pieczęcią y s podpisem ręki mey, także s pieczęciami strony szlachty do xiąg grodzkich Pinskich daię. Казимир Сачковский енералъ Его кор. млсти великого князства Литовского. Который квит за признанемъ енералским до книг кгродских Пинских естъ уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1664 г. № 13016, л 1199.

№ 323—1664 г. Ноября 18.

Универсалъ польнаго гетмана в. к. Л. Михаила Казимира Паца, съ предписаніемъ Пинскому подкоморію Карлу Дольскому и прочимъ дѣятельнымъ лицамъ повѣтовой Пинской хоругви о роспускѣ хоругви и возвращеніи по домамъ.

Akt. uniwersału iegom p. hetmana polnego do iegom. p. podkomorzego Pinskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят четвертого, мца декабра дванадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку кгдарскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростимъ Пиньским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметъского старосты установленымъ, постановившысе очевисто его милост пан Томашъ Рокгулский, поручъник хорункгве его млсти пна Яна Короля Долского, подкоморого повету Пинского, полковника его кор. млсти, универсал ясне велможного его млсти пна Михала Казимера Паца, воеводы Смоленского, гетмана полного вел. княз Лит., в речы в немъ шырей выраженой, до его млсти пна подкоморого Пинского писаный, ку акътыкованю до книг кгродских Пинских подал, просечы, абы принят и до книг уписанъ был, которого уписуючы слово в слово такъ се в собе мает:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetmau polny W. X. Lit., Feydanski, Tryski starosta, oekonomiey Mohilewskiey administrator. Jegomsci panu Carolowi Janowi Dołskiemu, podkomorzemu Pinskiemu y rotmistrzowi tegoż powiatu chorągwie in wim pospolitego ruszenia uchwaloney, a w niebytnosci imsci panu porucznikowi y wszystkiemu towarzystwu po zaleceniu życzliwych chęci moich. Poniewaž wmsciow poko pora woienna służyła nie przybyliscie, a nieprzyiaciel ku swoim powrocił granicom, woysko zas nie doczekawszy się z W. X. L. in wim pospołitego ruszenia uchwalonych y ex senatusconsulto obiecanych posiłkow y nie mogąc ani operari daley w szszupłych siłach y zdelibitowanych połtoroletnią bez odpoczynku pracą, ani też subsistere w kraiach białoruskich, per hostilitatem extreme zdezolowanych, dla niedostatku żywnosci musiało z pola zeyść na quateri dla wydchnienia y reperatiey do przyszłey roboty, przeto nie widząc potrzeby służby wmsciow pod czas teraznieyszey niepory, daię ten ordinans, abyscie wm. do powiatu swego powrocili, strzegąc się namnieyszych krzywd czynienia w przeysciu według wokatiey swoiey y ciągnieniem się nie bawiąc pod srogimi paenami, w artykułach woyskowych opisanemi y w gotowosci zostawali do dalszey woli y dispositiey Jkm. y Rzptey y iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. ktora z seymu przyszłego subsecuetur. Dat dnia osmnastego nowembra, anno tysiąc szescseth szescdziesiąt czwartego, w Minsku. У того универсалу пры печате подпис руки тыми словы: Michał Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit. Который универсал за поданьемъ и прозбою особы выш помененое до книг кгродских Пинских естъ уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1664 годъ; № 13016 л. 1457.

№ 324—1665 г. Января 9.

Перечень убытковъ причиненыхъ въ имѣніи Давыдгородкѣ хоруговью поручика Завишы.

Prot. na p. Zawisze porucznika o szkody Dawydgrodeckie.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ пятого, мца Генвара девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметъского старосты установленымъ, Opowiadał y protestował się iegomosć pan Andrzey Furs sługa y dozorca dobr ziemskich w powiecie Pinskim leżących, iasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Stanisława Radziwiła w krzywdzie poddanych do zamku Dawydgrodeckiego przysłuchaiących, na iegomsci pana Zawisze porucznika chorągwi wielmożnego iego mosci pana Krzysztopha Sapiehi, krayczego W. X. Lit. iako żałobliwego, woyt Olszanski na ymie Fedor Fiłonowicz, a drugi Kułakowicz dali sprawe, że iegomosc pan Zawisza ludem służałym z chorągwią wielmożnego iegomsci pana Krayczego wielkiego xięstwa Lit. poruczenstwa obżałowanego, beż żadnego ordinansu wkroczywszy w powiat Pinski, roku przeszłego tysiąc szescset szesedziesięt czwartego w msciu Decembrze, ode dia cztyrnastego, aż do dnia dwudziestego siodmego tegoż msca, a wszedszy do włosci Dawydgrodeckiey rozne exaccie, krzywdy, szkody poddanym ta chorągiew czyniła, naprzod stoiąc we wsi Olszanach noclegow dwa, we wsi Welemiczach noclegow dwa, za miasteczko Dawydgrodek y za ynne wsi aby w nich nie stali, ugod nie brali, zabiegow nieczynili, mimo o to wszytko we wsiach roznych stali, ryby słone beczkami y innemi wymyslnemi leguminami wyniszczali, noclegi odprawowali iako to we wsi Bołohuszy stoiąc, bydło rozne, iałowicy, wieprze, barany, zboże rożne w ziarnie y w snopach brali, młocili, konmi trawili, także we wsi Olszanach y we wsi Mankiewiczach szkody poczynili wszytkiego na złotych polskich osmset pięcdziesiąt siedm, ktore szkody przez ienerała na osobliwym regestrze spisane są, co czasu prawa dowiedziono będzie. O ktore to niesłusznie bez żadnego ordinansu wkroczenie w dobra ziemskie xiążęcia iegomsci Dawydgrodeckiego w powiat Pinski o szkody y paeny prawne xzciu iegomsci wolne mowienie zostawiwszy te protestacią dał zapisać, што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 1135.

№ 325—1665 г. Января 9.

Перечень убытковъ, причиненныхъ въ им. Давыдгородкѣ казачьей хоругвью Петра Парысовича.

Prot. na p. Parysowicza o szkody Dawydgrodeckie.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца Генвара девятого дня.

На враде кгродском въ замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростимъ Пинскимъ, от велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого Пинского, Гельметского старосты установленым, żałował y opowiadał iegomsc pan Andrzey Furs, sługa y dozorca maiętnosci iasnie oswieconego xzcia Jegomsci Stanisława Radziwiła Dawydgrodeckiey, w powiecie Pinskim leżącey, a w niebytnosci xiąząncia iegomsci na iego msci pana Urbana Piotra Parysowicza, porucznika chorągwi kozackiey z pułku iegomsci pana Niemierzycza, ktory iegomsc pan Parysowicz, nie oglądaiąc, się na srogosc prawa pospolitego y paeny w nim założone, wyiachawszy z korony Polskiey do wielkiego xięstwa Litewskiego w powiat Pinski bez żadnego ordynansu z chorągwią, swawolnym sposobem do maiętnosci Dawydgrodeckiey, w powiecie Pinskim leżącey, xiążęcia iegomsci dziedziczney wszedszy, rożne exacciie poddanym poczynili, a to ydąc do Norzynska w siele Lubrze noclegow trzy, we wsi Welemiczach noclegow trzy, w Olszanach nocleg,

szkody uczynił na złotych pięcset piętnascie, ugody wymusił z miasta Dawydgrodka sto złotych, osobno po wsiach ugod wymusił iako w osobliwym regestrze wyrażono iest, a to wszystko w roku przeszłym tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym w mscu Decembrze przed Bożym Narodzeniem rzymskim trzema dniami y na same Boże narodzenie we wsi Lubru stoiąc, a potym we wsi Wielemiczach trzy dni, w Olszanach stoiąc wielkie, a nieznosne szkody poddanym, co na osobliwym regestrze każda rzecz iest specifice wyrażona. A potym gdy chorągiew iegomsc pan Parysowicz rospuscił y powracaiąc z Norzynska z kompanią swoią, iegomscią panem Stefanem Szyrmo, panem Swięcickim, panem Szabanskim, panem Masłem, panem Sosnowskim y drugą kompanią iegomsci ymiony y przezwiska sobie wiadomemi, w Pinski powiat do domow swoych na włosc Dawydgrodecką w rożnych wsiach powtorne szkody poczynił, co na osobliwym regiestrze kożda rzecz iest wyrażona, to iest stacyie, ugody wymagali, fanty rożne, to iest siermięgi z poddanych zdeymowali, siekiery, kosy y inne ruchomosci, co się ichmsciom upodobało iako w regestrze osobliwie mianowano brali, co wszystko czasu prawa powiedziono będzie, o ktore szkody xiążęcia iegomsci in foro fori wolnosc czynieniem prawem z panem Parisowiczom zostawiwszy, dał ten proces do xiąg grodzkich Pinskich zapisac, што есть записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 137.

№ 326—1665 г. Января 9.

Перечень убытковъ, причиненныхъ въ им. Давыдгородкѣ людьми изъ хоругви Ярмоловича.

Akt. regiestru o szkody Dawydgrodeckie.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца Генвара девятого дня.

На враде кгродском в замку гдрском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты, установленымъ, ставшы очевисто Богдан Ольпинский, енералъ повету Пинского, подалъ ку актыкованю до книг кгродских Пинских реестръ списаня шкод в маетности Давыдгородецкой ясне освецоное княжны ее млсти Клецкой, почынены през люд хоругве его млсти пана Ярмоловича, над которою на он час комендатом его млсть панъ Страбский, хоружый тое хоругве зоставалъ, в речы в нем нижей выражоной писаный, просечы, абы прынятъ и до книг уписан былъ, которого прынявшы, а уписуючы в книги слово в слово такъ се в собе маетъ:

Roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątego. Regestr zpisania szkod w maiętnosci Dawydgrodeckiey poczynionych przez ludzie chorągwi iegomsci pana Jarmołowicza, nad ktorą commędantem zostawał iegomosc pan Strabski, chorąży tey chorągwie, ktora odprawiwszy w maiętnosci Grodeckiey, we wsi Berezcach, noclegow trzy, we wsi Olszanach noclegow dwa, w miasteczku Grodku nocleg ieden za ynne wsi, do ktorych iuż żadnego nie mieli miec ciągnieniem swoim przystępu, wzieli gotowemi pieniędzmi ugody złotych sto trzydziescie, napitkami, korzeniem y ynnemi na złotych cztyrdziescie, mimo ktorą ugodę y mimo dano od siebie na ochoronę kartę pomieniony iegomsc pan Strabski wyszedszy z Bereznego prosto szedł z chorągwią do wsi xstwa ichmsciow Bołohuszy y tam stanowszy takowe poczyniono krzywdy: u Kalenika Sołowia owiec starych wzięto żywcem pogłowia cztyrdziesci dwoie, za nię złotych sto dwadziescie szesc; u Omellana Denisowicza baranow trzy złotych dziewienć, u Awuły wzięto baranow pięc, złotych piętnascie, grochu pomłocono do wozu kop trzy, złotych osmnascie, u Raska Sawłukowicza

baranow cztyry złotych dwanascie, u Tormosy u Korsza Hrynia baranow dwa złotych szesc, u Niestera Sołowia wzięto baranow pięc złotych piętnascie, gotowemi u tegoż wzęto złotych dwa y groszy piętnascie, u woyta wzięto baranow dwa złotych szesc, u Piotra Pryymy wzięto baranow dwa złotych szesc, beczkę mąki y siekierę czyni złotych osm, u Niestera Łuczycza wzięto siekier dwie, rękawic par dwie czyni złotych cztyry, u Michnowca wzięto kozła iednego, za niego złotych trzy, u Bakałarza pomłocono do wozu żyta kopę, gryki kop dwie, czyni za to złotych szesnascie, u Oleszka wzięto siekier dwie, za nie złotych ieden groszy y piętnascie, u Jaska Marcinowicza żyta kop dwie złotych dwanascie, summa czyni złotych cztyrysta trzydziescie. Było to poczowszy od dnia osmnastego po dzien dwudziesty dziewiąty Decembra, w roku tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym. У того реестру подписъ руки енералское тыми словы: Bohdan Olpinski ienerał do tego regestru rękę swoie podpisuie. Который реестръ за поданемъ его и прозбою особы вышъ помененое до книг кгродских Пинскихъ естъ уписанъ.

Из актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1665 годъ № 13017 л. 134.

№ 327—1665 г. Января 9.

Перечень убытковъ, причиненныхъ въ имѣніи Давыдгородкѣ по винѣ хоружаго пана Страбскаго.

Prot. na p. Strabskiego o szkody Dawydgrodeckie.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ пятого, мца Генвара девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинскимъ, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гельметского старосты установленым, opowiadał y protestował się iegomosć pan Andrzey Furs, sługa y dozorca dobr ziemskich iasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Stanisława Radziwiła, w powiecie Pinskim leżących, w krzywdzie y szkodzie poddanych do zamku Dawydgrodeckiego przysłuchaiących, w niebytnosci xcia iegomosci, na iegomosci pana Strabskiego, chorążego y komendanta chorągwi iegomosci pana Jarmołowicza, ktory nie oglądaiąc się na prawo pospolite y winy w nim założone, roku przeszłego tysiąc szescset szescdziesiąt czwartego, wkroczywszy w powiat Pinski, a wszedszy do włosci, do zamku Dawydgrodeckiego należących, iako żałobliwemu ze wsi Olszan Fedor Fiłonowicz, ze wsi Bołohuszy Semen Łuczycz woytowie dali sprawę, rożne exactie poczowszy ode dnia osmnastego, aż do dnia dwudziestego dziewiątego msca Decembra, poddanym w rożnych wsiach czynili, to iest we wsi Berezcach, we wsi Olszanach w miasteczku Dawydgrodku wymusiwszy ugody, statie pnżne, potym we wsi Bołohuszy z chorągwią stanowszy, barany, owce, zboże rożne w ziarnie y snopami, siekiery brali y inne zbytki czynili, a za napitki gotowymi pndzmi u poddanych wymyslali y wymuszali, w czym szkody na czterysta y trzydziescie złotych polskich uczynili, ktore wszytkie szkody na osobliwym regiestrze przez ienerała spisane y czasu prawa dowiedziono będzie. O ktore takowe exactie y poczynione szkody tudzież o paeny prawne iako też y o zniewagę uniwersałow iasnie wielmożnych ichmsciow panow hetmanow W.X.Lit., ktorymi dobra xiążąt ichmsciow od wszelkich exacti żołnierskich uwolnione są, xciu imsci panu swemu in foro fori gdzie tego prawo drogę pokaże prawem czynić wolne mowienie y dochodzenie zachowawszy, dał tę ptorestacyą do xiąg ninieyszych zapisać, што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго. суда за 1665 годъ № 13017, л. 136.

№ 328—1665 г. Января 9.

Перечень убытковъ, причиненныхъ въ имѣніи Березѣ монаховъ картузіанъ людьми хоругви пана Ивашкевича.

Prot. xięży Cartuzow z Berezy na p. Iwaszkiewicza.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ пятого, мца Генвара девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростимъ Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметъского старосты установленымъ, żałował y opowiadał wielebny iegomsć xdz Casper Cocheliusz, preor conuentu Kartuzow klasztoru Berezowskiego na iegomsci pana Krzysztofa Iwaszkiewicza, towarzysza chorągwie imsci pana Oginskiego, rotmistrza Jego kr. msci chorągwie kozackiey w krzywdzie poddanych swoych mieszczan Berezowskich, iż iegomsć będąc deputowany od chorągwie ze znaczkiem do odbierania kwater, stanowiska, mimo słusznosć przeiazdem o mile od miasteczka Berezy w roku swieżo przeszłym tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym, msca Decembra dwudziestego czwartego dnia, ugode z miasteczka Berezy na ten znaczek pod comendo iegomsci złotych na siedmdziesiąt y kilka wzieli grabieże, przez niedziel kilka woły u siebie trzyma y wyciągaiąc więcey wrocić nie chce, powtore tegož iegomsci czeladzi dwoch przyiachawszy do miasteczka Berezy w dzien nowego lata pod czas targu rożne hałasy czynili, żadnego domu szynkownego nie miiaiąc, wszelkiego stanu ludzie turbuiąc y hałasuiąc, a na ostatek gdy ubogiego człowieka gwoli miłosierdzia w domu Bazylego cyrulika swiesczenik Berezowsky do krzstu zaciągniono dziecie krzcił, ta czeladz bendąc opiłemi, słowami usczypliwemi swieszczenika lżyli y szydząc z onego pod czas ceremoniey prepeditią wielko czynili y napastuiąc na rożne osoby pod ten czas w tem domie będących szabel podobywawszy, ludzie siec chcieli, a mianowicie rzemiesnika z Polski, malarza do restawracy y złocenia ołtarzow koscioła Berezowskiego klasztoru przez iasnie wielmożnego imsci pana woiewode Wilenskiego, hetmana wielkiego W.X.Lit. zaciągnionego bić chcieli y siec poczeli, ktury zaledwo onym mogł obronić y ieżeliby iakowe zranienie tey czeladzi na ten czas stało, tedy w obronie zdrowia od tego malarza y ieszcze tenże imsc pan Iwaszkiewicz odpowiedz y pofałkę na staroste żałuiacego Berezowskiego pana Jana Krzywobłockiego posiec, pokaleczyć y naiachać, a poddanych włosci Berezowskiey od wszytkiey chorągwie takowo odpowiedz czyniąc, że prawi że wyniszczym my do szczętu te miasteczko y wioski przez pacholikow, czego żałuiące maiąc krzywde, nie chcący cierpieć, a u sądu należnego o to z imscią prawnie czynic, dał te żałobe zapisać do xiąg, што естъ записано.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1665 годъ № 13017, л. 136.

№ 329—1665 г. Января 16.

Заявленіе земянина Третяка объ обидахъ, причиненныхъ ему во время Московской войны военными отрядами подъ командой полковника Оскерки.

Akt. wypisu Owruckiego w sprawie p. Trzeciaka z p. Oskirko.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца февраля пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидомъ Папькевичом, столникомъ и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто его

милост пан Крыштофъ Третяк подалъ ку актыкованю до книг гродских Пиньских екъстрактъ с книгъ кгродских Овруцких в речы нижей в немъ выраженой, просечы абы принятъ и до книгъ уписан был, который такъсе в собе мает:

Wypis z xiąg grodzkich zamku Owruckiego. Roku tysiąc szescseth szescdziesiąt piątego, msca January szesnastego dnia.

Na urzędzie grodskim w zamku Jego kr. msci Owruckim przedemną Michałem Michałkiewiczem Konczakowskim namiestnikiem grodzkim Owruckim y xięgami ninieyszemi grodskiemi Owruckiemi opowiadał y solenną w wielkiey swoiey y poddannych krzywdzie y nieznosney oppressyey wieczystey maiętnosci Kuzmicz, w woiewodzstwie Kijowskim, a powiecie Owruckim leżący, donosi protestacyą imsc pan Krzysztopch Trzeciak, ziemianin Jego kr. msci woiewodzstwa Kijowskiego y wielkiego xięstwa Litewskiego, na przeciwko imsci pana Samuela Oskirki sędziego ziemskiego Mozyrskiego pułkownika Jego kr. msci iako samego pryncypała w roskazaniu y posłaniu, a pana Stanisława Malawskiego comendanta na ten czas pułku imsci y kompanią samym ichmsciom ymiony y przezwiski wiadomych, także pana Pogorzelskiego kapitana chorągwie dragonskiey y daraganyą compryncypałow, o to y takowym sposobem, iż gdy imsc pan Trzeciak, będąc odległym od tey swoiey kondycyey, zostaiąc w maiętnosci swoiey w xięstwie Litewskim nazwaney Złotym w pinskim powiecie leżący, iako człowiek spokoyny, prawem pospolitym obwarowany, nicsię ni odkogo iako ni wczem nie będąc winnym na siebie y poddanych niespodziewaiąc, maiąc w tey maiętnosci swoiey Kuzmiczach tak zboża dworne porożnych ostrowach w stogi złożone, iako y między poddane zboża w ziarnie rozdane, także czynsze, miody danne y wymiary młynowe, tamże imsc pan Oskierko (protestuiący wiedziec nie może) ieżeli z swoiey niechęci, czyli też z naprawy czyey, przepomniawszy boiazni Bożey, miłosci blizniego, wstydu ludzkiego y nic się nie oglądaiąc na zwirzchnosc Jego kr. msci pana naszega miłosciwego y prawo pospolite seymowemi constitutiami obostrzone od naiasnieyszych krolow panow zaprzysiężone, zostaiąc z chorągwiami swemi w Mozyrskim powiecie chcący do zguby protestuiącego przywiesc, w roku blizko przeszłym tysiąc szescseth szescdziesiąt czwartym rożnych miesięcy y dni, to iest msca Oktobra, Nowembra y Decembra za granicę xięstwa Litewskiego do korony polskiey z powiatu Mozyrskiego, do powiatu Owruckiego maiętnosci dziedziczney protestuiącego nazwany Kuzmicz do kilkuseth człowieka nieprzyiacielskim sposobem z chorągwiami, armatno, gwałtownie y bezprawnie nasłał, ktorzy częsc chłopow y białych głow połapawszy, drugie ze wsi rospendziwszy maiąc przysposobione nocy, zboża rożne tak w ziarnie u chłopow będące iako y w stogach, gumnach, chutorach y rożnych ostrowach chłopskie złożone, maiac czas wolny, powymłacali, bydła rogate y nierogate, miody przasne danne y chłopskie, pndze gotowe y fanty rożne, chłopow męcząc pozabierali, białe głowy mężatkt po kilku dni połapawszy przy sobie trzymaiąc gwałty czynili, niektore dla strachu uciekaiąc w rzece Słoweszney potoneli y tym się niekontentuiąc ciż nasłancy dworne zboża na ostrowach w stogi złożone pomłociwszy pozabierali, ostatek ogniem popalili y cerkiew Knzmicką zrabowali, w ktorey apparaty cerkiewne, xięgi także dla bezpiecznieyszego schowania, miody przasne danne tam będące w cerkwi pozabierali, na ostatek przy teyże maiętnosci Kuzmiczach po rożnych ostrowach do kilkudziesiąt barci pszczoł powydzierali, o czym rellacya ienerała y regiestra szkod poczynionych szyrzey w sobie opiewaią, iakoż zruinowawszy y w niwec obrociwszy iako nieprzyiaciel Krzyża Swiętego tę wies Kuzmiczę, chłopow pomęczywszy, białogłowy pogwałciwszy w

sposob łupu pieniądze gotowe, zborze, bydło, miody, fanty zabrawszy, do maiętnosci imsci pana Oskirki w Mozerskim powiecie leżącу zaprowadzili, a ostatek między siebie rozdzielili, że za odebraniem bydła y zboża po rożnych wsiach tulaiąc się chłopi dla głodu puchnąc muszą, niektorzy pomęczeni smiercią zeszli, o co wszystko imsc pan Trzeciak zostawiwszy sobie salue, inquantum by tego potrzeba ukazywała, czynienia szyrszey protestacy, wziąwszy wiadomosc ieżeliby do tey ruiny niebył kto z ichmsciow panow obywatelow powiatu Mozyrskiego pomocą y przyczyną chcący y oto in forofori z imscią panem Oskirko adherętami y compryncypałami prawnie czynic, tę na ten czas swoią solenną na imsci pana Oskirkę zanosi protestacyą, prosząc aby była przyięta y do xiąg zapisana, co y otrzymał. U tey protestacy podpis ręki temi słowy: Krzysztopch Trzeciak. S ktorych y ten wypis pod pieczęcią grodu Owruckiego iest wydan. Pisan w zamku Owruckim. У того екъстракъту печатъ притисненая одна а подписъ рукъ тыми словы: Marcin Suryn pisarz grodzki Owrucki, Correksit Konczakowski, legit per Baranowski. Который тотъ екъстрактъ за поданьемъ его и прозбою особы вышъ писаное до книг кгродских Пинскихъ естъ уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017, л. 179.

№ 330—1665 г. Января 16.

Листъ вознаго съ актомъ дознанія по дѣлу объ опустошеніяхъ, причиненныхъ людьми хоругви полковника Оскерки въ имѣніи Кузьмичахъ зем. Третяка.

Akt wypisu Owruckiego p. Trzeciaka z p. Oskirką.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ пятого, мца Февраля пятого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пиньскомъ, передо мною Якубомъ Кгиньвидом Паньковичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пиньским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пиньского, Гельметъского старосты установленымъ, посътановившысе очевисъто его милостъ панъ Крыштофъ Третякъ подалъ ку акътыкованью до книгъ кгродскихъ Пиньских екъстрактъ с книгъ кгродских Овруцких в речы нижей в немъ выражоной, просячы абы прынятъ и до книгъ уписан был, которого прынявшы, а вписуючы в книги слово в слово, такъ се в собе маетъ:

Wypis z xiąg grodzkich zamku Owruckiego. Roku tysiąc szescseth szescdziesiąt piątego, miesiąca January szesnastego dnia, na nrzędzie grodzskim w zamku Jego krolewskiey mosci Owruckim przedemną Michałem Michałkiewiczem Konczarowskim namiesnikiem grodzskim Owruckim y xięgami ninieyszemi grodzskiemi Owruckiemi personaliter stanąwszy szlachetny Fedor Miłaszewski, wozny ienerał woiewodzstwa Kijowskiego, relacyą swoią w te słowa zeznał. Ja Chwedor Miłaszewski ienerał Jego krolewskiey mosci woiewodzstwa Kijowskiego, Wołynskiego, Czernihowskiego y Bracławskiego, zeznawam tym moim rellacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescseth szescdziesiąt piątego, msca January dwunastego, trzynastego y cztyrnastego dnia, za przydaniem od urzędu grodskiego Owruckiego byłem na sprawie y potrzebie urodzonego iegomsci pana Krzysztopha Trzeciaka, ziemianina iego krolewskiey mosci korony Polskiey woiewodstwa Kijowskiego y wielkiego xięzswa Litewskiego w maiętnosci nazwaney Kuzmiczach, w powiecie Owruckim leżącey, gdzie ia maiąc przy sobie stronę szlachtę pana Mikołaia Jabłonskiego y pana Stephana Barcikowskiego, przy bytnosci samego iegomsci pana Trzeciaka, opowiadali przedemną ienerałem y stroną czlachtą poddani Kuzmickie, iż w niebytnosci samego iegomosci pana Trzeciaka rożnych miesięcy to

est w oktobrze, nowembrze y decembrze w roku blizko przeszłym tysiąc szescseth szescdziesiąt czwartym, za nasłaniem gwałtownym iegomsci pana Samuela Oskirki, sędziego ziemskiego Mozyrskiego, pułkownika Jego krol. msci kilkaseth człowieka z chorągwiami polskiemi y dragonskiemi z powiatu Mozyrskiego, z xięstwa Litewskiego do korony w powiat Owrucki, wieś Kuzmicze funditus zruinowali, zboża rożne w ziarnie iako y w stogach złożone w gumnach, chutorach y w ostrowach panskie, dworne y chłopskie pomłociwszy zabrali, woły, bydło, owce, swinie, miody przasne, fanty rożne, gotowe pieniądze w osobliwym regiestrze dostatecznie przezemnie ienerała spisane, męki nieznosne zadaiąc chłopom, ciż mianowicie chłopi, że białe głowy mężatki połapawszy po kilku dni u siebie trzymaiąc, gwałty czynili, corkę dziewkę Iwana Szynkaręka uganiaiąc się za nią w rzece Słoweszney utopili, ciż chłopi mianowali, że ciż nasłancy cerkiew w tey że wsi Kuzmiczach zrabowali y ze młyna wymiary młynowe, naczynia młynarskie zabrali, pszczoły na rożnych dąbrowach powydzierali. Com tedy ia ienerał widział y słyszał, na ten moy kwit spisawszy, s pieczęcią y s podpisem moim także pieczęciami strony szlachty dla zapisania do xiąg grodskich Owruckich przyznawam. Co y otrzymał, z ktorych ten wypis pod pieczęcią grodu Owruckiego iest wydan. Pisan w zamku Owruckim. У того екстракту печат прытисненa одна, а подпис рукъ тыми словы: Marcin Surin pisarz grodzki Owrucki. Correxit Konczakowski. Legit per Baranowski. Который тот екъстрактъ за поданьемъ его и прозбою особы вышъ писаное до книгъ кгродских Пинских ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 181—182.

№ 331—1664 г. Января 21.

Грамота короля Яна Казимира съ присужденіемъ на инфамію и изгнаніе разныхъ лицъ по жалобѣ бывшаго ротмистра Александра Бушковскаго.

Infamia od iegomsci p. Buszkowskiego na towarzystwo.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят шостого, мца февраля первого дня.

На враде кгродскомъ в замъку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Стефаном Викториномъ Туромъ, подстаростим Пинскимъ, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцъкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, инфамию Его кор. млсти в справе его млсти пана Александра Бушъковского, подчашого и суди кгродского повету Пинского на товарыство розъное, нижей мененое корогви повету Пинского, с канцелярыи болшое Его кор. млсти вел. княз. Лит. с печатю болшою притисненою вынесеную, в речы в ней шырей выражоной, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подано в тые слова писаную.

Ян Казимер, з Божое ласки корол Полский, вел. княз. Литов., Руский, Пруский, Жомоитъский, Мазовецъкий, Инфлянский, Смоленский, Сиверский, Черъниговский, а Шъведский, Кготский, Вандалский дедичный корол. Всим в обецъ и кождому з особъна, всякого достоенства, враду и стану людемъ духовнымъ и свецъкимъ, обывателем панствъ наших ознаймуемъ. Отправоваласе справа межи инстыкгаторомъ нашым вел. княз. Лит. з деляцыи урожоного Алекъсандра Костантого Бушъковского ротмистра и подчашого нашого повету Пинского акторами, а урожоными Крышътофомъ Полубинскимъ, Анъдреемъ Фуръсом, Михаломъ Боруховскимъ, Богуславомъ и Ерымъ Головънями, Андреемъ Кирдеемъ, Казимеромъ Витунъскимъ,

Войтехом Вишневскимъ, Валерыяномъ Протасовичомъ, Яномъ Станиславомъ Залескимъ, Юзефомъ Чудовскимъ, Яномъ Бладзевичомъ позъваными о то, иж кгды по сейме валнымъ Варшавъскимъ на комисыеи Виленской в року тисеча шестсотъ шестдесят второмъ одержаный былъ декретъ з акторату шляхетъного Сымона Куровича, вице - инстыкгатора нашого вел. княз. Лит. з урожонымъ Бушъковскимъ, подчашым и ротмистром повету Пинского, рационе взятых от повету Пинского на хоронкгевъ ин вимъ посполитого рушеня ухваленых грошей, поневажъ не тылко на термине в декрете на комисыеи Виленской менованым за объвещенемъ енерала повету Пинского в том же року тисеча шестсот шестдесят втором на ден свята святых Симона и Юды субъ пена инфамису, конфискатионис бонорум ет пена триплицыс пенсионис шъто колвекъ и веле грошей который зъ позъваных на потребы свое номине стипендионем за ассыкгънацыями помененого ротмистра урожоного Бушъковского взявшы, в чом позъваные спротивляючысе праву посполитому и звирхъности нашой и тому декретови, урожоному Бушъковскому помененых грошей не оддали и не заплатили, але и по вынесеной с канцелярыи нашой мънейшой вел. княз. Лит. инфамии оддати не хотели и не отдали, через што до вказаня вечъное инфамии урожоный Бушъковсыий позъваныхъ особъ тым позъвом мандатомъ нашымъ запозъвалъ. В которой справе судъ наш ассесорский, за нестанемъ позъваных вышъ менованых особъ до права, оных в року завитомъ на упад в самой речы взъдавшы, за спротивенъство декретови комисарскому в Вилне ферованому, в непоступеню дворанинови нашому по вынесеной и публикованой на себе инфамии за сумму на почты номине стипендиорумъ от поборцы Пинского ин вим посполитого рушеня брано, а до урожоного Бушъковского яко ротъмистра их декретомъ комисарскимъ, ексъкво на жадней услудзе речы посполитое не были, отдати на термине певъномъ што колвекъ хто зъ них взялъ наказано, одни сами презъ себе, а другие презъ родичовъ своихъ на маетностяхъ чынити отправы на вечъное зо въсих земълъ и панствъ нашых всих вышъ менованыхъ особъ выволане вказалъ и на учынене моцъное и скуточъное росправы на маетностях оселых особъ, а неоселых и на самых особах, дворанина нашого особливымъ листомъ назъпачоного зослалъ, яко шырей (в) декрете нашомъ описано и доложоно ест. Мы теды король, выконываючы далшый поступокъ срокгости права посполитого над преречонымъ товарыстъвомъ на он час бывшое хоронкгви урожоного Бушъковского поветовое Пинское, над урожонымъ Крыштофомъ Полубинъскимъ, Анъдреемъ Фурсомъ, Михомъ Боруховъскимъ, Богуславом и Еримъ Головънями, Анъдреемъ Кирдеемъ, Казимером Витунъскимъ, Войтехом Вишъневским, Валерыяномъ Протасовичомъ, Яном Станиславомъ Залескимъ, Юзефомъ Чудовъскимъ, Яном Блядзевичом, которыхъ росказалисми яко права и зъвирхъности нашой не послушъныхъ и спротивных, зо всих земълъ и панствъ нашых вечне выволат, якожъ и сим листомъ нашымъ инфамисыйным выволанцами их вечъними чынимо, от сполку и объцованя з людми учътывыми выймуемо и вылучаемо, а за тым приказуемъ, абы кождый о том ведаючы, зъ вышъ меноваными особами, яко вечными выволанцами и инфамисами, жадного сполку и объцованя мети, рады и помочы додавати ани их в домах своихъ переховывати не важилсе, под винами в праве посполитомъ описаными. А жебы то всимъ ку ведомости пришъло, врадом земским, кгродским и инным всякимъ юрздыкъционом приказуемо, абы сес лист напъ баницыйный везъде за поданемъ его до книг приймован, акътыкованъ, публи-

кованъ и объволанъ былъ конечъно. Писан в канцелярыи нашой дня двадцат первого мца Генвара року Панского тисеча шестсотъ шестдесятъ пятого, пановання нашого полского семнадцатого, а Шъведского осмънадцатого року. У тое инфамии Его кор. млсти печат болшая вел. княз. Литов. притисненая, а подпис рукъ тыми словы: Крыштофъ Пацъ канцълеръ вел. княз. Лит., Казимер Пухалский писар декретовый вел. княз. Лит. Correxit Chodorowicz. Которая инфамия за поданемъ ее до книг кгродских Пинских ест уписана.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1666 г. № 13018 л. 237.

№ 332—1665 г. Января 24.

Универсалъ короля Яна Казимира съ назначеніемъ сейма въ Варшавѣ на 12 марта и сеймика на 19 февраля.

Akt. uniwersału Jego kr. msci seymowy do powiatu Pinskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца Февраля одинадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, универсал наяснейшого короля его млсти до повету Пинского в речы нижей в нем выражоной писаный, а до книг кгродских Пинских подано тыми словы:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Inflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedski, Godski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem w obec y kożdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie wielmożnym, urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, szlachcie y wszytkim stanu rycerskiego powiatu Pinskiego obywatelom, uprzeymie y wiernie nam miłym do wiadomosci podaiemy. Niemogliśmy iawnieyszych przed swiatem corigwenti rey publice wyswiadczyć miłosci naszey dowodow nad to samo, że zdrowie nasze odważywszy, wygod y wczasow naturze samey przyzwoytych zrzekszysię, publicam Rzptey tranquillitatem et securitatem osobą naszą zaszczycaiąc, w zadnieprzanskie y dalsze kraie woyskom naszym pre deundo, gdzie walecznych przodkow naszych nie praesentia ale ymie ledwo słyszane było, nie tesknilismy w trudach obozowych y niewczasach woiennych y owszem iniurias cale superando, statecznie impety y siły nieprzyiacielskie z pomocą Bożą frangere życzyliśmy, gdyby nas wiernych panow rad naszych y niemal wszytkich woiewodstw y powiatow koronnych nie rewokowały ztamtąd desideria, abyśmy seymową obradą deesse nie chcieli panstwom naszym, żeby nie tylko arma w polu, ale też y przezorne consilia domi terrore byly niechętnym sąsiadom naszym, za usilnemi tedy prozbami onych krwawego Marsa odstąpiwszy zabaw, złożyliśmy byli uprzeymosci y wiernosci waszey seym walny, na ktorym przy niewczasach y fatigach naszych codziennych insomnes, odważaiąc noctes, staralismy się, aby panstwa nasze mądremi y użytecznemi stanow Rzptey zasilone radami w sczęsliwym rządzie a stałym pokoiu przy wolnosciach y swobodnych praw swoych używaniu kwitnąc y rozkrzewic się mogły, a tak iako y zawsze na tym seymie nasza intentia była boni publici praw y swobod stanom wszytkim nie tylko conserwatia ale y libertatis auctia, ktorey że zawziętosć paucorum bezprawnie, a prawie nullo innixa fundamento legum et consuetudinis przeszkodziła tak świątobliwe y nader potrzebne consilia rozrywaiąc, a nasze szescioniedzielne pracę z usczerbkiem zdrowia podięte nie uważnie in cassum puszczaiąc, przypisać te musiemy tey Rzptey

wicissitudinibus, wszakże iednak nie ustawamy w zwykłey około dobra pospolitego czułosci naszey, zwłaszcza gdy niebiezpieczęstwa iawne tey oyczyzny widziemy, ktorym seym ten rozerwany medori nie chciał za usilną y iednostayną stanow Rzptey wszytkich prozbą, przy conclusiey tego seymu rozerwanego do nas publice wniesioną, iterato uprzeymosci y wiernosci waszey składamy seym dwuniedzielny extra ordinariyny w Warszawie na dzien dwunasty msca Marca, roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, ktory iednak mieć chcemy sine solennitatibus dla samey tylko sczegulney obrony y bezpeczęstwa, tak koronnych iako y wielkiego xnzstwa Litewskiego granic, zgoła dla opatrzenia securitatis publice od nastempuiących undique nieprzyiacioł, seymik zas uprzeymosci y wiernosci waszey w Pinsku na dzien dziewiętnasty miesiąca Lutego naznaczamy, na ktory seymik przedseymowy abyscie uprzeymosć y wiernosć wasza amore boni publici ziachawszy się, wszytkie prywaty na strone odłożywszy, ktore dotąd publica consilia tamowały y psowały, czego swieżym iest dowodem seym przeszły o samym tylko uspokoieniu oyczyzny lub przez poparcie woyny, lub przez traktaty radę przedsięwzieli, więc y rycerstwu W. X. Lit., ktore odwagą swą y nie ustawaiącą dzielnoscią potęgę nieprzyiacielską to iest sczęsliwie z łaski Bożey contriuit y całe xięzstwo Litewskie ab interitu salwowało, aby y zatrzymane stipendia wypłacone y na przyszły czas obmyslone były y o tym wszytkim, co kolwiek przez posła naszego w ynstructiey proponowano będzie, obradę spolną uczynili, salutem publicam za naywiększy cel przed oczyma maiąc. Co iterato uprzeymosci y wiernosci waszey oycowską zaleciwszy, ten uniwersał na zwykłych mieyscach publikować roskazuiemy, ktory dla lepszey wagi y wiary ręką naszą podpisany, pieczęcią wielkiego xięzstwa Litewskiego stwierdzony iest. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego czwartego, msca Stycznia, roku panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedskiego osmnastego roku. У того универсалу Его кор. милости печат болшая великого князства Литовского прытиснена есть, а подписъ рукъ тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz wielkiego xięzstwa Litewskiego. Который тот универсал Его кор. милости за поданемъ его до книгъ кгродских Пинских есть уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскато суда за 1665 г. № 13017, л. 200 обор.

№ 333—1665 г. Февраля 7.

Заявленіе о насиліяхъ и грабежахъ хоругви Ярмоловича и др. въ имѣніяхъ Пинскаго владыки.

Prot. p. Kazimierza Jarcewicza na chorągiew p. Jermołowicza.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесятъ пятого, мца Февраля семого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столникомъ и подстаростимъ Пинскимъ, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował y opowiadał iegomsc pan Samuel Kazimierz Jarcewicz, towarzysz roty wielmożnego iegomsci papana Słuszki, chorążego wielkiego Wielkiego xięzstwa Litewskiego, na chorągiew iegomsci pana Jarmołowicza, pana Juszynskiego, pana Ułana, pana Murzy rotmistrzow Jego kr. msci, także na regiment pana Kalsztyna o to, iż iegomosc pan Jarcewicz za otrzymany szwank od nieprzyiaciela y straty miał assignatią iasnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Smolenskiego, hetmana polnego wielkiego xnzstwa Litewskiego, na dobra iego msci xiędza władyki Pinskiego, wszystkie w Pinskim po-

wiecie leżące, za ktorą assignatią zaiechał sam dla wybierania chleba, a pomienione chorągwie, nie maiąc żadnego przystępu y owszem exceptią w teyże na pułk iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięzstwa Litewskiego daney assygnatią w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca nowembra iedenastego dnia, lekce poważaiąc asignatią iego msci pana hetmana polnego, gwałtownie naiechali dobra iegomsci xiędza władyki, chłopow pobili, pomordowali y co chcą biorą, nie maiąc żadney assignatiey, kture boie na relaciey ieneralskiey są opisane także wszytkie szkody na osobliwym ręgiestrze; chcąc tedy iegomosc pan Jarcewicz iako o letkie poważenie assignaciey iegomsci pana hetmana polnego, tak o szkody, tudziesz o gwałt na przyszłey da Bóg comisy prawem czynic z pomienionemi chorągwiami, tą protestatią dał do xiąg zapisać, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 187.

№ 334—1665 г. Февраля 8.

Заявленіе о насиліяхъ и грабежахъ отъ хоругви стольника великаго княж. Литовскаго Огинскаго въ им. Иваникахъ, Пинскаго повѣта.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца Февраля осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował y opowiadał ziemianin Jego kr. msci woiewodstwa Wilenskiego y powiatu Pinskiego iegomsc pan Kazimierz Giedroyc na chorągiew wielmożnego iegomsci Ohinskiego, pułkownika Jego kr. msci, stolnika wielkiego xięstwa Litewskiego y na iegomsci pana Konstantynowicza, komendanta chorągwi kozackiey y wszystko kompanią tey chorągwi o to, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca January piętnastego dnia, stanowszy na nocleg we wsi iegomsci pana woyskiego y iegomsci pana Samuela Brzeskiego, czesznika Pinskiego, nazwaney Krasiciewie, w powiecie Pinskim leżącey, nasławszy na wioskę iegomsci pana Kazimierza Giedroycia nazwaną Iwaniki, niedaleko ode wsi Krasiciewa będącey, w tymże powiecie Pinskim leżącey, towarzysza s pod teyże chorągwi kozackiey iegomsci pana Szuyskiego, s pacholikami koni ze trzydziescie, na pomienioną wioske Iwaniki na samym zmroku napadszy w niebytnosci załobliwego, co mogli znalesc w tey wsi zboża, fant, kłotki w swirnach poodbiawszy, białe głowy z domow powypędzawszy, boso w mroz ciężki dzieci małe oknem powyrzucawszy w snieg, pacholikowie w tey wiosce od mała do wiela pozabierali u szanku w swirnie hreczki trzecinnik, żyta trzecinnikow dwa, owsa pułtrzecinnika, siana wozow cztyry, u Abramca wieprza karmnego zabito, ięczmienia pułtrzecinnika, u Prokopca żyta trzecinnikow dwa, owsa czwierć, radnow dwa, u Bayka hreczki trzecinnikow dwa, owsa trzecinnikow trzy, wieprza karmnego, u Hawryły żyta trzecinnik, owsa czwierci pięc, wieprza karmnego, u Chwedka owsa pułtrzecia trzecinnika, boty, u Jowchimowicza owsa trzecinnik, ięczmienia pułtrzecinnika, żyta pułtrzecinnika, słoniny połec, piniędzy złoty, u Protasa owsa dwa, ięczmienia dwa, owiec dwoie, u Kondrata wieprza karmnego, owsa trzecinnik ieden, u krawca owsa pułtrzecinnika, hreczki trzecinnik, słoniny połci dwa, pieniędzy pułtalara, u Romana ięczmienia pułtrzecia trzecinnika, słoniny połci dwa, u Łapka owsa trzecinnik, pieniędzmi złoty, u Denisa owsa trzecinnikow dwa, sadło, krup czwierc, u Bo-

rucznika owsa trzecinnikow cztyry, u Łukaszenia pieniędzmi złotych dwa, barana, u Klimichi ięczmienia trzecinnik, hreczki trzecinnik, owsa trzecinnikow dwa, płotna łokci pięc, y gdy żałobliwy powrocił ku domowi, iechał do ichmsci, upominaiąc się, że takowe zbytki poczynione—zesłali tegoż pana Szuyskiego dla spisana reiestru, ktory spisawszy takowy że reiestr oddał do ichmsci, obiecuiąc powracac i z winnych sprawiedliwosc uczynić, włocząc żałuiącego od noclegu do noclegu, sprawiedliwosci nie uczynili y namnieyszey rzeczy nie wrocili, ktorey tey szkody rachuiąc za zboże rożne, insze fanty na złotych sto szescdziesiąt, o ktore zabranie y spustoszenie tey wioski chcąc z ichmsciami prawem czynic, y tego dowiesc u sądu należnego, a ieżeliby iakowe podatki z uchwały seymowey były uchwalone przez spustoszenie, ichmsci panow woyskowych nie mogąc oddac y wybrac na chłopach do skarbu, dał te opowiadanie do xiąg zapisac, што ест зацисано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1665 годъ, № 13017 л 189.

№ 335 —1665 г. Февраля 20.

Перечень вымогательствъ и убытковъ, причиненныхъ регулярными польскими войсками шляхтѣ села Мѣстковичей, Пинскаго повѣта.

Regiestr szkod szlachcie Miestkowskiey od pp. żołnierzow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца Февраля двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинъского, Гелметского старосты установленым, их млст панове обывателе повету Пинского, в селе Местковичах мешкаючые, подали ку актыкованю до книг кгродских Пинских реестръ почыненых шкод, в речы в нем нижей выражоной писаный, просечы, абы принят и до книг уписан был, которого принявшы, а уписуючы в книги слово в слово так се в собе мает:

Regestr od nas obywatelow powiatu Pinskiego, we wsi Miestkowiczach mieszkaiących, spisania wiele nam ichm. panowie żołnierze Jk. msci pana naszego milosciwego zaciągu W. X. Lit. tak w przeszłym tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym iako y w teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym roku mimo wolnosci nasze szlacheckie, prawa, constytucye starodawne y wierne maiestatowi krola pana, także Rzeczy pospolitey w każdey ocazyi oddawane usługi stancyami niezwyczaynemi, chlebami pobocznemi, podwodami, pndzmi gotowemi y rożnymi terminami uszkodziii y mało do ostatniey przez gwałt takowy, bo cośmy musieli, to radzi czynili, zguby nie przywiedli. Naprzod ktura po kturey chorągwi następuiąc tak sprawowała iakoż na ichmosciow w tym regestrze pomienionych soleniter chcąc w należnym y gdzie prawo drogę pokaże sądzie czynić y tego wszystkiego s paenami dochodzić, oraz protestuiemy. Pirsza: suplement wielmożnego iegomsci pana pisarza polnego W. X. Lit. przed Zasnieniem Naswiętszey Panny Ruskiey przeszłego lata stoiąc w Zawidczyczach wymogł u nas złotych piętnascie polskich, komendantem nazywano; druga: imsć pan Parysewicz, lubo słyszeliśmy, że będąc koronnym rotmistrzem, podobno z ynformacy towarzysza swego Swięcickiego u nas nie osiadłego wtargnoł s tymże Swięcickim w powiat nasz acz tu imsć osiadły, insi panowie obywatele rozumiemy że mogą swoie przełożyć dolegliwosci, zbliżył się ku ubogiey wiosce naszey, wzioł u nas pndzy gotowych za ubłaganiem złotych piętnascie; trzecia; imsć pan Samuel Juszynski w dzien nowego lata tego roku z chorągwią przybywszy, na dwoie do Dzikowicz y do nas rozdzielił, wyszed w sobote

po obiedzie, od tey chorągwi nie mało szkoduiemy: u mnie Jana Maliiewskiego stał towarzysz, wzioł owsu trzecinnikow cztery, wyiowszy trzecinnik czwarty o iednym (albowiem więcey by nie powinien stać) noclegu, obrok za trzecinnikow trzy do wozu wziętych czyni złotych siedm, groszy piętnascie, owce kotną za złotych cztery do wozu zarznoł, gęsi starych trzy, wyiowszy iedną na strawe, kładąc za dwie po złotemu iednemu groszy siedm, pndzy czteri, czyni złotych dwa y groszy piętnascie polskich, kurow troie, wyiąwszy mu iedną na strawę, za dwoie czyni groszy dwadziescia pięć polskich, ięczmienia do wozu wzięto pułtrzecinnika, kłade złotych dwa, gotowych pndzy postoianego wzioł złotych dwa, groszy piętnascie, skur baranich wyprawnych siedm, czyni złotych siedm, syrow do wozu szesc po groszy pięc, czyni złoty ieden, a z czeladzią, co dom ubogi szlachecki ma. iadł, pił, tego ani spominam, podwod dwie wołami za mil trzy być musiało; u mnie Jana Kaczanowskiego towarzysz stoiąc wzioł owsu trzecinnikow dwa y czwierć, wyiowszy na obrok czwirci trzy, za pułtora trzecinnika czyni złotych trzy, groszy dwadziescia dwa pndzy cztery, postoiannego złotych trzy gotowymi pndzmi, gęsi, kura y innych rzeczy strawnych nie kładę, podwodę za mil trzy odprawiłem; u mnie Andrzeia Horbaczewskiego stoiąc taż compania owsu wzieli trzecinnikow trzy y puł, wyiąwszy na obrok trzecinnik, za puł trzecia czyni złotych szesć, groszy siedm, pndzy cztery, gotowych pndzy postoiannego zapłaciłem złotych czteri, kur czworo, porąciwszy dwoie na strawę, za dwoie groszy dwadziescia pięc polskich, ryb pięknych więdłych dziesiątek do wozu za złoty ieden, groszy piętnascie, a co iedli y masło, syry, kumpie na czeladz według potrzeby brali, tego nie kładę, podwodami czterma za mil trzy woziłem; u mnie Stephana Domanowskiego postoiannego wzięto s tey że chorągwi złotych trzy, owsa trzecinnikow dwa, wyiowszy na konie trzecinnik ieden obroku, za trzecinnik czyni złotych dwa, groszy piętnascie polskich, co do wozu wzięto iedzenia y piwa nie kładę; u mnie Mikołaia Łozickiego stoiąc wzięto owsu trzecinnikow dwa y puł, wyiowszy na obrok trzecinnika puł, za trzecinnik do wozu wzięty czyni złotych dwa, groszy piętnascie, gotowych pndzy postoiannego zapłaciłem złotych czteri, iedli, pili nie spominam; u mnie Szczelepinskiego postoiannego wzięto złotych siedm, groszy piętnascie gotowizny. co iedli, pili y dobrze sie mieli nie kładę; u mnie, swieszczennika Miestkowickiego, taż chorągiew owsa trzecinnik ieden y czwierć wzieła, wyiąwszy czwierć iedną na obrok, za trzecinnik do wozu wzięty złotych dwa, groszy piętnascie kładę, postoiannego złotych cztery pndzmi zapłaciłem, strawowanie nie kładzie się; u mnie Fastowicza ienerała ubogiego tak wiele miałem czwierć mąki rżaney y te wzięto, kłade groszy czterdziescie polskich, czapka falendyszu łazurowego z wyłogami za złotych trzy kupioną zdarli mnie y corkę moią w stanie panienskim będąco zbili. Ja Samuel Olechnowicz Łopacki za dwoch kalek poddanych swoich gotowemi pndzmi zapłaciłem czerwony złoty, bo też tak wiele ze wszelakich pndzy miałem, we dworze mym za poddanych swych widzę powolnosć moia precz, u poddanego mnie Stephana Domanowskiego siermięgę zdarli byli, odkupił, dał groszy piętnascie polskich, owsu do wozu pułczwirci groszy dziewiętnascie polskich, u poddanego mnie Jana Kaczanowskiego owsu trzecinnikow dwa y pułczwirci wzięto, wyiąwszy na obrok czwierci trzy, do wozu wzieli trzecinnikow dwanascie y puł, czyni złotych trzy, groszy dwadziescia dwa, pndzy cztery, postoiannego złotych szesć, odbiwszy zamek do kleci wzieli kożuch męzski za złotych pięc kupiony, masła faskę, czyni złotych siedm, syrow osm groszy czterdziescie polskich. krup gryczanych czwirci dwie puł, za to groszy dwadziescia pięć polskich, wszystko w woz, a co iedli, pili y bili w podwodę za mil trzy brali nie spominać widze; u poddanego mnie Horbaczewskiego goto-

wych pndzy postoiannego wzieli złotych trzy, trzecinnik owsu do wozu złotych dwa, groszy piętnascie, a podwodę odprawił także za mil trzy; czwarta: imsci pana Możeykowym dwom chorągwiam przy boku iego będącym, a trzecia do Dzikowicz odeszła; pan Maliiewski owsa do wozu czwirć y puł, złoty ieden, groszy siedm, pndzy cztery, gotowych pndzy postoiannego złotych dwa, podwoda koniem była, okrom strawowania przez dni y noclegi dwa; pan Domanowski owsa do wozu trzecinnikow dwa, złotych pięć, syrow dwa, groszy dziesięć polskich, postoiannego złotych pięć, groszy dziesięć, ręcznik tkacki wzioł kosztował złoty ieden, nie kładnąc sustentowania; pan Łozicki do wozu dał owsa trzecinnikow dwa, złotych pięć, wieprza karmnego, ktory kosztował złotych dziesięć, pndzy gotowych postoiannych złotych szesć, groszy piętnascie, nie kładnąc karmienia; pan Horbaczewski do wozu owsa trzecinnikow dwa, czyni złotych pięć, syrow trzy, groszy piętnascie, krom sustentowania; pan Szczelepinski gotowych pndzy postoiannego zapłacił złotych cztery, owsa do wozu trzecinnik ieden, czyni złotych dwa, groszy piętnascie, a iałowice zarzneli złotych dwanascie, groszy piętnascie, gęś za złoty ieden, groszy siedm, pndzy cztery, pndzy postoiannych złotych pięć, kubek cynowy wzieli złoty ieden kosztował, nie kładzie sustentacyi, poddani dwa imsci pana Samuela Olechnowicza Łopackiego gotowymi pndzmi zapłacili postoiannego złotych szesć, do wozu ięczmienia trzecinnik ieden, czyni złotych czteri, kumpi dwa, syrow cztery, groszy dwadziescia polskich, krom sustentowania; poddany pana Kaczanowskiego owsa trzecinnikow trzy do wozu, czyni złotych siedm, groszy piętnascie, owce kotno zarzneli, czyni złotych cztery, gotowymi pndzmi postoiannego złotych cztery, krom sustentowania; poddanemu pana Domanowskiego wzięto fant tak wiele: poszeweke s poduszki wielkiey za złoty ieden, koszul dwie czyni złoty ieden, namiotek dwie groszy dwadziescia polskich, czapka groszy piętnascie, rękawice czynią groszy dwadziescia, w ostatku wypędziwszy chłopa, naczynie, piec potłukli, warzywo powywracali; pana Horbaczewskiego poddany postoiannego gotowymi pndzmi zapłacił złoty ieden, krom strawy; pan Kaczanowski gdy sam s xiędzem kapelanem do Pinska odiachał, tedy bez bytnosci iego napadszy dragonia na gumno, wzieli ięczmienia na tokuį młoconego trzecinnikow cztery, czyni złotych szesnascie. Towarzystwa imiony y tytułami nie wiemy, panowie starszyna wie kogo sobie w służbie ma, a cena położonych rzeczy taka, iako w naszym trakcie Pinskim ydzie teraz. Piersza znowu pan Możeykow dragoniy znaczek szedł, musieliśmy dać pndzmi gotowymi złotych dziesięć, inszy chorągwi będzie li potrzeba na osobliwym regestrze położymy wydatek. Который реестръ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 годъ № 13017, л. 219

№ 338—1665 г. Февраля 21.

Универсалъ гетмана польнаго в. к. Л. Михаила Казимира Паца съ предписанеімъ военнымъ начальникамъ подъ строгою отвѣтственностью не брать никакихъ побо-ровъ съ имѣній земскихъ шляхетскихъ.

Akt. uniwersału iegomosci p. hetmana polnego W. X. Lit.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца Марца шостого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелъметского старосты установленым, универсал ясне велможного его млсти пна Михала Паца, воеводы Смоленского, гетьмана полного вел. княз. Литов. до книгъ кгродских Пинских подано, в тые слова писан..й:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit., Feydanski, Tryski starosta, oekonomiey Mohilowskiey administrator. Jchmsciom panom pułkownikom, oberszterom, obersztérleytnantom, rotmistrzom, maiorom, kapitanom, porucznikiom y wszystkiemu wobec rycerstwu woysk J. k. m. W. X. Lit. chęci me towarzyskie zaleciwszy, poniewaź prawo pospolite constitutie W. X. Lit. dobra ziemskie szlacheckie ab omni onere militari excipowało, przeto miec chce y z władze mey hetmanskiey upominam seryio, aby żaden z w msciow w dobrach, ziemskiemu prawu podległych, ichmsciow panow obywatelow powiatu Pinskiego noclegow y pokarmow nie odprawował, ugod, stacyi, podwod pod żadne requisita wymagac nie ważyli się, zakazawszy czeladzi swey zabiegow czynic y wszystkich ingenere dobr exactiami, quocunque, titulo nazwanemi. obciążac pod surowym w artykulach woyskowych opisanym karaniem, ktore in contrauenientes nie chybnie na gardle extendowane będzie. Dat w Wilnie, dnia dwudziestego pierwszego Februаry, anno tysiąc szescseth szescdziesiąt piątego. У того универсалу при печате притисненой подпис руки тыми словы: Michał Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit. Который тотъ универсалъ за поданемъ его до книгъ кгродских Пинских есть уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 годъ, № 13017, л. 281.

№ 337—1665 г. Февраля 25.

Универсалъ гетмана польнаго в. к. Л. Михаила Казимира Паца съ подвержденіемъ прочимъ военнымъ частямъ, кромѣ казачьей роты Ярцевича, не брать ничего съ имѣній Пинскаго владыки Марціана Бѣлозора.

Akt. uniwersału iegom. p. hetmana oycu władyce.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца Марца дватцат первого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростимъ Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившисе очевисто пан Ян Репницкий, слуга ясне в Богу превелебного его млсти отца Марцияна Белозора, епископа Пинского и Туровского, подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсалъ ясне велможного его млсти пана воеводы Смоленского, гетмана полного вел. княз. Лит., в речы в нем нижей выражоной писаный, просечы, абы принят и до книг уписанъ былъ, которого прынявшы, а уписуючы в книги слово в слово так се в собе маетъ.

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit., Feydanski, Tryski starosta, oekonomiey Mohilewskiey administrator. Jchmsciom panom comendantom szkwadronu imsci pana obersztera Kalsztyna, pana Jarmołowicza, rotmistrza Jego kr. msci panow Juszynskiego, ułana y murziney, rotmistrzow chorągwi tatarskich; chęci me zaleciwszy, doszło mie wiedziec, ze wm. pokazane osobliwym moim uniwersałem wioski imsci panu Jarcewiczowi towarzyszowi roty kozackiey imsci pana chorążego wielkiego W. X. Lit. w dzierżeniu imsci oyca władyki pinskiego będące odebrali violenter y tam chleb wybieracie, ponieważ te wioski są za moią wolą excypowane, co iako wm. niesłusznie zaiachali y niepotrzebnie domagacie się chleba, tak chcę miec y z władze mey hetmanskiey upominam serio, abyscie wm. supersedowawszy od przedsięwzięcia swego, wszytkie szkody y krzywdy nagrodzili y ex nunc s tych wiosek ustąpili pod paenami w artykułach woyskowych opisanemi, ktore in kontravenientes niechybnie extendowane będą, a

za nieustąpieniem pozwy po wmsciow kazałem podac y nieodwłoczną satisfactią gotowem czynic. Dat w Wilnie, dnia dwudziestego piątego February, anno tysiąc szescset szescdziesiąt piątego. У того универсалу при печате притисненой подъпись руки тыми словы: Michał Pac wojewoda Smolenski, hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego. Который универсалъ за поданьемъ и прозьбою особы вышъ писаное до книгъ кродъскихъ Пинъскихъ есътъ уписанъ.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1665 годъ, № 13017, л. 341.

№ 338—1665 г. Февраля 25.

Универсалъ гетмана польнаго в. к. Л. Михаила Паца съ воспрещеніемъ Смоленскому чашнику Владиславу Анфоровичу производить поборы въ селахъ Пинскаго владыки Марціана Бѣлозора.

Akt. uniwersału iegomsci p. hetmana polnego w. x. Lit. oycu władyce.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца Марца звятцат первого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто пан Ян Репницкий, слуга ясне в Богу превелебного его млсти отца Марцыяна Белозора, епископа Пинского и Туровского, подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсалъ ясне велможного его млсти пана Михала Паца, воеводы Смоленского, коменданта пулку ясне велможного его млсти пана Павла Сапеги, воеводы Виленского, гетмана великого вел. княз. Лит., в речы нижей в нем выражоной писаный, просечы, абы прынят и до книг уписан былъ, которого принявшы а уписуючы в книги слово в слово, так се в собе мает:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit. Feydanski, Tryski starosta, oekonomiey Mohilewskiey administrator. Jmsci panu Władysławowi Anforowiczowi, czesznikowi Smolenskiemu, comendantowi pułku iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana W. W. Xtwa Litew. chęci me towarzyskie zaleciwszy. Doszło mie wiedziec, że do assignowanych wiosek imsci oyca władyki Pinskiego imsci panu Jarcewiczowi towarzyszowi roty imsci pana chorążego wielkiego W. X. Lit. zesłani od pułku pomienionego czynią przeszkodę y per vim odebrali, ktore osobliwym moim uniwersałem są wyłączone, przeto miec chce y z władze mey hetmanskiey upominam, aby zarazem z tych wiosek zesłani ustąpiwszy, naymnieyszey rzeczy nie usurpowali, a za poczynione krzywdy y szkody nieodwłoczną uczynili satisfactią, pod surową animaduersią w artykułach woyskowych wyrażoną. Datt w Wilnie, dnia dwudziestego piątego Februaryi, anno tysiąc szescset szescdziesiąt piątego. У того универсалу при печате притисненой подъпись руки тыми словы: Michał Pac, woidwoda Smolenski, hetman polny wielkiego X. Lit. Который универсалъ за поданем и прозбою особы выш писаное до книг кгродских Пинских ест зписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 годъ, № 13017, л. 34.

№ 339—1665 г. Марта 2.

Заявленіе о побояхъ причиненныхъ жиду Беняшевичу драгунами полковника Кальштына.

Prot. na pp. żołnierzow o żabicie żyda Horodenskiego.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца Марца второго дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował y opowiadał iegomosc pan Michał Lwowicz, dozorca maiętnosci dzierżawy wielmożnego iego msci pana Jana Karola Młockiego, Pinskiego, Helmetskiego starosty, nazwaney Kihirowskiego woytowstwa, w powiecie Pinskim leżącego, iako żałobliwemu, iako dozorcy żyd w miasteczku Horodney, w tym że woytowstwie Kichirowskim będący, na ymie Bieniasz Jakubowicz, dał sprawę, yż iako pułk iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. w powiat Pinski na stanowisko w roku przeszłym tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym wszedł, gdzie cztery chorągwie pierszych dragonskich regimentu iegomosci pana Kalsztyna w miasteczku Horodney stanowisko maiąc sobie skazane przez czas nie mały te chorągwie sustentowali, a gdy w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca February trzydziestego dnia, pani rodzona kapitanowa, ktora u żyda Horodenskiego Jakuba Bieniaszewicza, oyca tego żałuiącego gospodą stała, przez czeladnika swego Strzeleckiego, ktory u niey szafarzem był y iest, roskazała, aby przypisne gospodarze chrzescianie y żydzi do gospody tey zeszli się y w tych gospodarzow aby sie o ryby starali potrzebowała, gdy Jewtuch Beznoszkowicz, mieszczanin Horodcki, wymawiał się, że od rzeki daleko mieszkaią, tak wprędce dostac nie mogą, iednak starac się mieli, za to samo pomieniony czeladnik przy paniey swoiey pani Rochowey kapitanowey kazał tego Beznoskowicza na ziemi położyc y sam ten pan Strzelecki kiiem bił, a gdy żyd Jakub Bieniaszewicz użaliwszy sie prosił, aby daley bic poprzestał, porzuciwszy tego mieszczanina a porwawszy za szyie żyda Jakuba Bieniaszewicza, na ziemie obaliwszy, sam ten Strzelecki tak kiiem bił, aż iedno żywego do gospody odprowadzili, od ktorego tak srogiego kiiem bicia ten żyd leżąc na smiertelney posceli dnia dwudziestego czwartego msca February tegoż roku umarł y tego żyda ciało w miescie Pinsku przed ienerałem w zamku Pinskim na urzędzie prezentowawszy y one okazawszy pochowali. O ktore zabicie żyda wysz mianowanego y zbicie drugiego mieszczanina przed sądem woyskowym chcący prawnie dochodzic, ten procoss do xiąg grodzkich Pinskich dał zapisac. При которомъ оповеданю тогож року и мца дня дватцат шостого Февраля ставшы очевисто енерал его кор. млсти повету Пинского Казимер Сачковский квит свой реляцыный с печатю и с подписом руки свое, также с печатми стороны шляхты до книг кгродских Пинских признал тыми словы: Ja Kazimierz Saczkowski, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moym rellacynym kwitem, yż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym. msca February dwudziestego szostego dnia, z stroną szlachtą panem Jaroszem y panem Romanem Ostrowskimi byliśmy użytemi od iegomosci pana Michała Lwowicza, dozorcy dzierzawy woytowstwa Kihirowskiego, w powiecie Pinskim leżącego, wielmożnego iegomosci pana starosty Pinskiego, Helmetskiego do sprawy niżey mianowaney do zamku Jego kr. msci Pinskiego, gdzie za okazaniem od Bieniasza Jakubowicza, żyda Horodeckiego, widziałem ciało Jakuba Bieniaszewicza. żyda arędarza Horodeckiego w trunie leżące, na kturym okazywali ztyłu grzbiet wszystek sini, mieyscami czarny, zbity, ktore zabicie oyca swego mianował tę żyd Beniasz Jakubowicz byc stałe z własnego wskazania paniey Rochowey kapitanowey z pod chorągwie dragonskiey regimentu iegomsci pana Kalsztyna, w miasteczku

Horodney będącey, od czeladnika tey pani kapitanowey, pana Strzeleckiego, gdy prosił, aby poprzestał bic mieszczanina Horodeckiego Jewtucha Beznoskowicza. A tak ienerał, com widział y słyszał, to wszystko na ten quit rellacyny napisawszy s pieczencią y s podpisem ręki mey, także s pieczęciami strony szlachty do xiąg grodskich Pinskich ku zapisaniu daię y przyznawam. Kazimer Сачковский енерал Его королевской млсти. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 276.

№ 340—1664 г. Февраля 27.

Заявленіе о насиліяхъ и грабежѣ регулярныхъ польскихъ войскъ въ им. Осовецъ и въ сел. Елочье Пинскаго повѣта 23 и 25 февраля 1665 г.

Prot. p. Dzierzkowey na pp. żołnierzow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца февраля двадцат семого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пиньском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичомъ, сголникомъ и подстаростимъ Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, opowiadała y z wielkim żalem protestowałą się ieymosc pani Krystyna Protasowiczowna Janowa Dzierzkowa, ziemianka Jego kr. młsci powiatu Pinskiego, za daniem sobie sprawy wprzod od podstarosciego maiętnosci swey Osowiec, w powiecie Pinskim leżącey, pana Jendrzeia Olechnowicza na kompanią chorągwie Białey wielmożnego iegomsci pana Jerzego Karola Hlebowicza, starosty generalnego xztwa Żmuydzkiego, mianowicie na ichm. pana Skindera, chorążego chorągwi Białey, pana Jundziła, pana Choroszczę, pana Swiackiego, pana Lesniewskiego, pana Grzybowskiego, pana Sczawinskiego, pana Rymsze, pana Hołynskiego, pana Moskiewicza commendanta tey chorągwi, pana Pozarzynskiego, pana Ozierskiego o to, iż pomieniony imsc pan Skinder, chorąży s kompanią chorągwie tey iasnie wielmożnego iegomsci pana starosty Żmuydzkiego Białey, roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msa Februáry dwudziestego trzeciego dnia, nic nie pomniąc na srogosc prawa woyskowego y uniwersały iasnie wielmożnego iegomsci pana Michała Kazimierza Paca, woiewode Smolenskiego, hetmana polnego W.X.Lit., na obrone wszystkiego powiatu Pinskiego wysłanę, nasławszy czeladz y pacholikow swoych, ymiony y nazwiskami ichmsciom samym wiadomych, mogło byc koniy s kilkadziesiąt z wozami, saniami y wierzchami, na dwor żałuiącey ieymsci pani Dzierzkowey, nazwany Osowce, w powiecie Pinskim leżącey, gdzie tego wysz mianowanego dnia, w niebytnosci urzędnika tamecznego pana Jana Zielny, tylko przy bytnosci podstarosciego tamtey maiętnosci pana Andrzeia Olechnowicza, iako żałuiącey dał sprawę, naiachawszy mocno gwałtem z strzelbą y rożnym orenżem do boiu należącym na dwor żałuiącey ieymsci pani Dzierżkowey ta czeladz ichmsci, gdzie zaraz we dworze do swirnow zamki poodbiiawszy, zboże rożne y fanty brac poczeli, a gdy pomieniony pan Andrzey Olechnowicz, podstarosci ieymsci pani Dzierzkowey y z niektoremi poddanemi tamtey maiętnosci Osowiec y wsi Jełocza, tę czeladz y pacholikow towarzystwa tey chorągwie Białey upraszali, aby dworu nie rabowali y zamkow do swirnow poprzestali odbiiac, tedy ta czeladz y pacholikowie tey chorągwie pomienionego pana Olechnowicza tak też poddanych mianowicie Micia y Hryca Jankowicza boiarzyna y Derofieia brata iego, Hryca Przystupe, Stefana Czerniakowicza, Semena Przystupe, Maxima Janowicza, Mikitu

Ohirewicza Ilkowicza, Stefana Niciporwicza okrutnie, a niemiłosierdnie szablami posiekli, poranili, obuchami, cepami zbili y niemało ran pozadawawszy, zboża rożnego y fantow niemało poddanych Osowieckich y ze wsi Jełocza ze dworu zabrali, co wszystko na osobliwym regestrze iest spisano, y do panow swych wysz mianowanych do stanowiska chorągwie swey w miasteczku Bezdzieżu zaprowadzili, a mało na tym maiąc, iako żałuiący ieymsci pani Dzierżkowey urzędnik pan Jan Zełna y poddani tameczni dali sprawe, że też kompania chorągwie Białey, nasławszy powtore też czeladz swoią ymionami y nazwiskami ichm. samym wiadomych y ieszcze maiąc na pomocz czeladz z pod chorągwie drugiey Czarney tegoż iasnie wielmożnego imsci pana starosty Żmuydzkiego, mianowicie czeladz ichmsci pana Łaniewskiego, chorążego chorągwie Czarney pana Sieklłuckiego, pana Chominskiego, pana Konopackiego, pana Choynowskiego tegoż roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca February dwudziestego piątego dnia, na ten że dwor żałuiącey ieymsci pani Dzierzkowey mocno gwałtem nasławszy, tamże w tym dworze zamki w swirnow poodbiiawszy, zboża nie mało y fant nie mało, przytym owiec, swini, gęsi poddanych zabrali, co na osobliwym reiestrze spisano, a potym urzędnika tamecznego pana Jana Zelnę obuchami zbili, zranili y szable iego za złotych piętnascie kupioną wzieli, gdzie tego dnia iuż ten dwor żałuiącey ieymsci pani Dzierzkowey ta czeladz ichmsci zrabowawszy, zboża rożnego nie mało y rozne rzeczy na wozy pobrawszy niewiedziec dla czego koni cztyry: ieden bachmat szerscią biały, drugi polski płowy, trzeci gniady, a czwarty kon szerscią cisawy, w tym dworze żałuiącey ieymsci pani Dzierzkowey Osowcach porzucili, a potym nazad do Bezdzieża z temi zabranemi zbożem y rzeczoma iadąc na wies Jełocze, do tey że maiętnosci Osowiec przysłuchaiącą, naiachawszy poddanych tamtey wsi, iednych bili, a drugich porosproszywali, szkody, krzywdy rożne poczynili, w ostatku poddanych dwuch na ymie Sulima y Semena okrutnie y niemiłosierdnie cepami zbili y Pan Bóg wie ieżli żywi będą, a odziezdzaiąc z tey wsi, białe głowę iedne na ymie Taciane nieiakiś pacholik zgwałcił, ktorego lepiey y taż czeladz ymie y nazwiską wie, o ktore to takowe gwałtowne podwakrotne naiachanie na dwor ieymsci pani Dzierzkowey Osowce, o poodbiianie w swirnow zamkow, o zrabowanie dworu, o pobranie zboża rożnego, rzeczy y fantow u poddanych, ktorych ci poddani żałuiącey na złotych iedynascie set y dziewięc kładą, o posieczenie urzędnika podstarosciego y poddanych swoich, o zgwałcenie białey głowy, a za tym o peny y karanie prawnę ieymsci pani Dzierzkowa u sądu należnego z pomienionym imscią panem Skinderem chorążym y towarzystwem iasnie wielmożnego imsci pana starosty Żmoydzkiego chorągwie Białey wysz mianowanemi ichm. o to wszystko prawem czynić chcąc, ten swoy dała do xiąg proces, iakoż y tę konie cztyry we dworze Osowcach porzucone przed urzędem przez ienerała Jana Ziabkę y stronę szlachtę w zamku Pinskim presentowała, што ест до кънниг кгродъскихъ Пинъскихъ записано.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 259.

№ 341—1665 г. Апрѣля 24.

Желѣзный листъ, выданный королемъ Яномъ Казимиромъ Борисовскому обывателю Яну Дивовичу съ освобожденіемъ его на три года отъ уплаты по всѣмъ обязательствамъ.

Aktykowanie listu Jego kr. msci pana naszego miłosciwego żelaznego, należącego sławtenemu panu Dziwowiczowi, obywatelowi Borysowskiemu.

Лета отъ нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца июня девятого дня.

На враде кгродском в замку грскомъ Минском, передо мною Мартином Казимеромъ Володковичом, городничим и подстаростим Минским, постановившысе очевисто славетный пан Ян Дзивовичъ поклaдал ку актыкованю до книг лист его королевское мл. пна нашого млстивого железный, собе даный и служачый на реч в нем в середине нижей выраженую, просечы, абы тотъ лист был до книг справ кгродских воеводства Минского актыкован и уписан, который уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielki xże Lit., Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolęskie, Czernihowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy, poniewaź pubca calamitas przez wtargnienie woysk moskiewskich w panstwo W.X.L., a zwłaszcza w Białoruskie kraie przez Chowanskiego, przez kniazia Jakowa Kudenietowicza Czerkaskiego y przez Dołhorukoho, miedzy inszemi sławetnego Jana Dziwowicza, obywatela Borysowskiego, a na ten czas mieszkaiącego na fortecy Szkłowskiey, ad eam egestatem y zniszczenia przywiodła, że creditorom swoim długow swoich od roźnych osob niemogąc odyskać, soluendo bydz nie może, zatym za przyczyną p.p. rad y urzędnikow dworu naszego, stosuiąc się do prawa pospolitego, ten nasz list żelazny onemu daiemy, ktorym onego samego y dobra iego pod obrone naszę krolską bierzemy y od płacenia długow y impetiey creditorow pomienionego sławetnego Jana Dziwowicza do wyscia trzech lat, a data presentium computando uwalniamy, tak, iż on tym listem naszym obwarowany będąc, przed żadnym sądem y urzędem, gdyby o iaki kolwiek dług za obligami, cerografami, contractami y dekretami zapozwany był, aż do wyscia trzech lat sprawować się y odpowiadać ani rei iudicate parere, ani executiom o długi na niego wskazane y subesse niema, to iednak waruiąc, aby in termino elusionem creditorow dobr swoich nie ważyłsię alienować y niiakim sposobem obciążać. Co do wiadomosci wszem w obec, a mianowicie sądom glownym Trybunalnym, ziemskim, grodzkim w W. X. Lit. odprawowanym y innym cuiuscunque subselli iurisdictiom przywodząc, chcemy mieć, abyscie podług tego listu naszego wzwyż mianowanego sławetnego Jana Dziwowicza zachowali. Na co dla lepszey wiary ręko się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego czwartego, msca Kwietnia, roku Panskiego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego osmnastego roku. У того листу печат притиснена болшая великого князства Литовского, а подпис руки в тые слова: Jan Kazimierz krol. Другий подъписъ в тые слова: Andrzey Kotowicz pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego, starosta Grodzienski. Который же тот листъ его королевъское милости пана нашого милостивого железный за покладанемъ и прозбою черезъ особу верху менену ест до книг справъ кгродских воеводства Минского актыкован и уписанъ.

Изъ акт. кн. Минск грод суда за 1665—1670 г № 11786 л 145.

№ 342—1665 г. Мая 7.

Присяжное показаніе Андрея Олехновича им. Осовецъ о нападеніи и грабежѣ регулярныхъ польскихъ войскъ 23 и 25 февраля 1665 г.

Jurament poddanych Osowieckich p. Dzierzkowey.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца Мая семого дня.

На рочках кгродских в замку гдарскомъ Пинъскомъ, мца мая первого дня припалых и порадком правъным судовне отправованых, перед нами Якубом Кгинъвидомъ Панкевичом, столникомъ и подстаростим, Стефаном Викторыномъ Ту-

ром судею, а Григориемъ Казимеромъ Шырмою писаромъ, урядниками судовыми кгродскими повету Пинского, од велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинъского, Гелметского старосты установълеными, постановившысе очевисто его милост пан Андрей Протасовичъ именемъ сестры своее ее млсти пани Крыстыны Протасовичовны Яновое Держъковое наместника урядничого пана Анъдрея Олехновича маетности ее милости Осовецъ и Заелоча, в повете Пинъскомъ лежач х, до выконаня присеги на пунктах нижей выражоных ставилъ, который присегу перед нами врадом выконалъ в тые слова:

Ja Andrzey Olechnowicz, namiestnik urzędniczy maiętnosci ieymsci paniey Крыстыны Протасовичовны Janowey Dzierzkowey Osowiec y Zaiełocza, w powiecie Pinskim leżącey, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troyce Swiętey Jedynemu na tym, iż kompania chorągwie białey y błękitney iasnie wielmożnego iegomosci pana Jerzego Hlebowicza, starosty ieneralnego xtwa Żmuydzkiego, mianowicie ichmść pan Skinder chorąży tey chorągwi, pan Jundził, pan Choroszcza, pan Swiacki, pan Leswięski, pan Grzybowski, pan Szczawinski, pan Rymsza, pan Hołynski, pan Moskiewicz comendat tey chorągwi białey, pan Pożarzynski, pan Ozierski y pan Łaniewski chorąży chorągwie błękitney, nasławszy czeladz y pacholikow swoich koni do kilkadziesiąt z wozami, saniami y rożnym orężem do boiu należącym na maiętnosć y dwor Osowiec iako y wies Jełocz w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca Februarij dwudziestego trzeciego y piątego dniy, ktorzy to czeladz nasłani mnie samego szablami y obuchami zbili y zranili, tak też w tym dworze zboża rożnego y fant nie mało we dworze Osowieckim, zamki od swirnow poodbiiawszy, zabrali y do panow swoich do miasteczka Bezdzieża do stanowiska swego zaprowadzili, co na osobliwym regestrze dostateeznie iest wyrażoną, szkody na złotych polskich iedenascie set y dziewięć złotych uczynili, a odiezdzaiąc białogłowę na imie Tatianę zgwałcili, na czym iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Boże dopomoż; a iesli niesprawiedliwie, Boże mię ubiy. Которое выконане присеги до книг кгродских Пинских ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017, л. 35.

№ 343—1665 г. Мая 7.

Присяжное показаніе подданныхъ имѣнія Осовецъ о насиліяхъ и грабежѣ регулярныхъ войскъ польскихъ въ имѣніи Осовецъ и селѣ Елочье 23 и 25 февраля 1665 г.

Jurament poddanych Osowieckich p. Dzierzkowey.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят пятого, мсца мая семого дня.

На рочках кгродских в замку гдарскомъ Пинскомъ, мца мая первого дня припалыхъ и порадкомъ правнымъ судовне отправованых, перед нами Якубомъ Кгинвидомъ Панкевичомъ, столникомъ и подстаростим, Стефаномъ Викторыном Туромъ судею, а Григорыемъ Казимеромъ Шырмою писаром, врадниками судовыми кгродскими повету Пинского, од велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцъкого, Пинъского, Гелметского старосты установлеными, постановивъшысе очевисто его милост панъ Андрей Протасовичъ, именемъ сестры своее ее милости пани Крыстыны Протасовичовъны Яновое Держъковое, подданые ее милости з села Осовецъ и Заелоча, в повете Пинъскомъ лежачых, имены нижей выражоныхъ до выконаня присеги ставилъ, которые присегу на пунъкътахъ нижей в немъ выражоных, перед нами врадомъ выконали в тые слова:

Ja Hryc Jankowicz boiarzyn, ia Dorofiey, ia Hryc Prystupa, ia Stephan Czerniakowicz, ia Semen Prystupa, ia Maxim Janowicz, ia Mikita Ohiiewicz, ia

Stephan Nicyporowicz poddani ieymosci paniey Krystyny Protasowiczowny Janowcy Dzierżkowey ze wsi Osowiec y Zaiełocza w powiecie Pinskim leżącey, na ten czas w dzierżeniu ieymsci będącey, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troyce swiętey Jedynemu na tym, iż kompaniia chorągwie białey y błękitney iasnie wielmożnego imsci pana Jerzego Hlebowicza, starosty ieneralnego xięstwa Żmuydzkiego, mianowicie ichmosć pan Skinder chorąży tey chorągwi, pan Jundził, pan Choroszcza, pan Swiacki, pa Lesnieski, pan Grzybowski, pan Sczawinski, pan Rymsza, pan Hołynski, pan Moskiewicz comendat tey chorągwi białey, pan Pozarzynski, pan Ozierski y pan Łaniewski chorąży chorągwie błękitney, nasławszy czeladz y pacholikow swoich koni do kilkadziesiąt z wozami, saniami y rożnym orężem do boiu należącym na maiętnosć y dwor Osowiec iako y wieś Jełocz w roku teraznieyszym tysiąc szescseth szescdziesiąt piątym, msca February dwudziestego trzeciego y dwudziestego piątego dniy, ktorzy to czeladz nasłani nas samych okrutnie, a niemiłosierdnie szablami posiekli, poranili y obuchami, cepami zbili y zranili y nie mało ran pozadawawszy, zboża rożnego y fantow niemało naszych własnych, y ze wsi Zaiełocza we dworze Osowickim zamki od swirnow poodbiiawszy zabrali y do panow swoich do miasteczka Bezdzieża do stanowiska swego zaprowadzili, co na osobliwym regestrze dostatecznie iest wyrażoną, szkody na złotych polskich iedenascie seth y dziewięć złotych uczynili, a odieżdżaiąc białogłowę na imie Tatianę zgwałcili, na czym iako sprawiedliwie przysięgami, tak nam Panie Boże pomoż, a iesli niesprawiedliwie, Panie Boże ubiy. Которое выконане присеги до книг кгродских Пинских ест записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1665 г. №13017, л. 36.

№ 344—1665 г. Мая 9.

Заявленіе о нападеніи и побояхъ въ м. Яновѣ 3 мая 1665 года шляхтичей Свяцкаго и Хорощи на товарища Татарской хоругви Гелвановскаго.

Prot. p. Comendanta chorągwi p. Juszynskiego na pana Swiackiego.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят пятого, мца Мая девятого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдрском Пинскомъ, передо мною Якубом Кгинвидомъ, Панкевичомъ столником и подстаростим Пинским, од велможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установъленым żałował opowiadał y w wielkim rzonieniu, pokaleczeniu y postrzelaniu towarzystwa swego soleniter się protestował iegomsc pan Mustafa Bielak, comędant chorągwi imsci pana Juszynskiego tatarskiey, rotmistrza Jego kr. msci na ichmsciow pana Swiackiego y pana Choroszcze towarzystwo chorągwi Białey wielmożnego imsci pana Hlebowicza starosty Zmuydskiego iako samych excesu kryminału gwałtu wszytkiego popełnionego, a iuż y specyfice wyrażonego uczynku pryncypałow o to, iż towarzystwo imsci pana Juszynskiego chorągwi tatarskiey na imie pan Giłwanowski iako tez y czeladz drugich towarzystwa teyże chorągwi w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym msca Maia trzeciego dnia, dla sprawowania niektorych potrzeb swoich z miasteczka Motoła, stanowiska swego, do miasta iasnie wielmożnego imsci pana Karola Kopcia, woiewody Połockiego, nazwanego Janowa, w powiecie Pinskim leżącego, przyiechali, a stanowszy gospodą u żyda kramarza rzeczy sobie należące sprawował, a sporządziwszy co mu należało w gozpodzie zostawał, tamże obżałowani ichmse pan Swiacki y pan Choroszcza z niemałą gromadą czeladzią imiona y

nazwiska im samym wiadomemi, nic nie dbaiąc na boiazn Bożą, srogosc prawa pospolitego y w nim na takowym opisanych pen, mocno gwałtem, z rożnych orężem, do boiu należącym naszedszy, iako do nieprzyiaciela, s pistoletow strzelac, a potym y do szabel porwawszy sie samego pana Giłwanowskiego szablami siec poczeli, a s pistoletow w rękę prawą w samy łokiec, a w drugą rękę nad pięścią postrzelili y szablami w głowę ran dwie y w ramie barzo szkodliwych zadali, iako też y czeladz przy nim panu Giełwanowskim będącą siec y bic obuchami poczeli, ktorzy widząc ten ich obżałowanych zły zapamiętały umysł, z gospody swoiey do inszych domow ustępować musieli; tedy pomienieni obżałowani ichmsc pan Swiacki y pan Choroszcza, szukaiąc, na ulicach przeymuiąc y w pole goniąc siekli, bili, mordowali, czeladnika pana Chazbieia Juszynskiego, towarzysza teyże chorągwi imsci pana Juszynskiego, na imie Barsczewskiego szabla, ktora kosztowała złotych siedm, czapkę falędyszową, ktora kosztowała złotych trzy, tak też czeladnika pana Abrahimowicza na imie Fiedora Sawickiego szable, ktora kosztowała złotych pięc wzieli, samych barzo szkodliwie poranili y drugich niemało czeladzi teyże chorągwi imsci pana Juszynskiego posiekli, poranili y tyranską pokaleczyli, s ktorego tak okrutnego postrzelenia, posieczenia y pokaleczenia ten pan Giłwanowski y czeladz, w relacy ieneralskiey mianowana, Pan Bóg wie, iesli żywi zostaną. O ktore to takowe tyranskie postrzelenie, posieczenie y pokaleczenie chcący z obżałowanemi ichmsciami panem Swiackim, panem Choroszczą prawem czynic, win y karania prawnego dochodzic, na ten czas ten swoy do xiąg grodu Pinskiego dał zapisac proces, што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017, л. 132.

№ 345—1665 г. Мая 12.

Заявленіе Пинскаго епископа Марціана Бѣлозора объ убыткахъ и грабежахъ въ каѳедральныхъ имѣніяхъ отъ регулярныхъ польскихъ войскъ.

Prot. iegomsci oyca władyki Pinskiego na p.p. żołnierzow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого мца Мая дванадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинъвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинъским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинъского, Гелметского старосты установъленым, żałował, opowiadał y soleniter protestował się wielmożny w Bodze przewielebny imsc xiądz Marcin Białozor, episkop Pinski y Turowski, archimandrita Wilenski, za przybyciem swym do Pinska y za wzięciem wiadomosci od sługi swego pana Jana Kraiewskiego na imsci pana Władysława Chrebtowicza, komędanta na ten czas, na imsci pana Jerzego Brzostowskiego, na imsci pana Jakuba Swięcickiego, na imsci pana Thomasza Pienkowskiego y innych ichmsciow towarzystwo chorągwie kozackiey, tak też y na imsci pana Michała Jana Burego, towarzysza chorągwie usarskiey iasnie wielmożnego imsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego; hetmana wielkiego w. x. Lit. o to, iż pomienione osoby, poczowszy od przyscia swego na konsistentią do Pinska aż do tego czasu, to iest do roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, rożnych miesięcy y dni, nasyłaiąc czeladzi swoią gromadnie, ymionami y nazwiskami sobie wiadomych, wprzody na dwor imsci xiędza episkopa w miescie Pinsku, przy cerkwi kathedralney będący, nasławszy czeladz swoią, grabieże nienależne brac y dwor rabowac kazali, y gdyby nie ludzie wypadszy, kto-

rzy pod czas nabożenstwa w cerkwi byli, pomienioney czeladzi ze dworu nie wypędzili, pewnie by przedsięwziętemu zamysłowi swemu dosic uczynili, a potym tegoż roku na folwark imsci pod miastem będący, nasławszy także czeladz swoią gromadnie, rożne poczynili gwałty, czym się ieszcze nie kontętuiąc ciż ichmsc panowie towarzystwo grabieże u poddanych imsci xiędza episkopa Olszanowickich, Nowodworskich y Kraynowickich y innych, to iest wołow dwadziescie pięc, krowe iednę y klacz dworną wzieli y zagrabili, a w ostatku na tenże nasławszy folwark imsci xiędza episkopa, konie czeladne y urzędnicze zabrali y zagrabili, iakoż y do tego czasu grabieżu zabranego za pokilko krotnym upominaniem pomienione ich msc panowie towarzystwo oddac nie chcieli y nie oddali, ktore woły czeladz ichmosc naymuiąc, codzięny płat za to sobie brali, ktory zabrany grabież letko kładąc złotych szescset osmdziesiąt pięc imsc xiądz episkop Pinski szacuie, a ze y do tego czasu ten grabież u ichmsciow panow towarzystwa zostaie, w czym poddani imsci xiędza episkopa, tak w zabraniu wołow iako w nierobieniu pod ten czas roboczy, wielką krzywdę y szkodę ponoszą, ktory grabież od pomienionych ichmsciow dla tey przyczyny zabrany, te oycowie kapitulni episkopiey pinskiey z włok swoich dwornych kapitulnych niezapłacili, z ktorych ichmsc rozkazywali sobie statią nienależną wydac, mieniąc one byc mieyskiemi grunty z udania mieszczan magistratu Pinskiego wszystkich schizmatykow, ktorzy żadnych gruntow dobr duchownych y chłopskich podawac nie powinni, y lubo kapituła wywiodła, iż magistrat podał częscią z zaiątrzenia schismatyckiego ku iednosci stey, częscią też uchilaiąc grunty swoie przed panami żołnierzami dla podatkow, co sie autentice oryginałem rewizyi xiążęcia imsci Radziwiła y pokilkakrotnie extraktem z xiąg tychże wydanym pokazywało, a w ostatku wywiodszy doskonale, że są te grunty dworne, kapitulnych kapłanow wolne, z ktorych nigdy żadnych podatkow nie dawano y nie płacono; za czym aby rzecz z nimi mieli a poddanym imsci xiędza episkopa zabrany grabież wrocili, o co imsc xiądz episkop u pomienionych ichmsciow panow towarzystwa afektował, nic iednak y na to ichmsc nie dbaiąc, zabranego bydła y koni do tego czasu nie oddaią y oddac nie chcą, w czym że się wielka uyma iednosci swiętey y zniszczenie poddanych cerkiewnych za pobłażeniem zaiątrzoney chismy stała, przez co poddani pożytku żadnego ani imsci episkopowi ani sobie nie uczynili. O co wszytko tak o nayscie na dwor, o folwark iako też y o zabranie y zagrabienie niesłuszne u poddanych wołow y konia urzędniczego imsc xiądz episkop Pinski y Turowski chcąc z pomienionemi osobami u sądu należnego prawem czynić y tego grabieżu dochodzić, dał tę swoią protestacyią do xiąg grodzkich Pinskich zapisać, што есть записано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 437.

№ 346—1665 г. Іюня 2.

Заявленіе Пинскаго епископа Марціана Бѣлозора о насиліяхъ и грабежахъ въ каѳедральныхъ имѣніяхъ отъ регулярныхъ польскихъ войскъ.

Prot. iegom. oyca władyki Pinskiego na pp. rotmistrzow p. Ciechanowickiego, p. Dołskiego, p. Jarmołowicza y tatarskie etc.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца июня второго дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичомъ, столникомъ и подстаростимъ Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого,

Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował, opowiadał y soleniter protestował się wielmożny w Bogu przewielebny iegomsć xdz Marcian Białozor, episkop Pinski y Turowski, archimandrita Wilenski, w wielkiey krzywdzie y szkodzie poddanych swoich wszytkich, do episkopiey Pinskiey należących, na iasnie wielmożnego iegomsci pana Mikołaia Ciechanowieckiego, woiewode Mscisławskiego y wszytkie towarzystwo chorągwie iegomsci, na iego msci pana Jana Karola Dolskiego, podkomorzego powiatu Pinskiego y towarzystwo iegomsci, na iegomsci pana Jarmołowicza rotmistrza Jego kr. msci chorągwie kozáckiey y wszytkie towarzystwo iegomsci, na ichmsciow pana Murze, pana Ułana y pana Juszynskiego, rotmistrzow Jego kr. msci chorągwi tatarskich y wszystkie towarzystwo chorągwi ichmsci, na regiment iego msci pana Kalsztyna dragonski tak też y na kommendanta tegoż regimentu, mianowicie na iegomsci pana Jana Jankowskiego, kapteleytnanta Jego kr. msci o to, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, rożnych miesięcy y dni, ichmsć wysz pomienione osoby, mimo uniwersały iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Smolenskiego, hetmana polnego W. X. Lit. na ochrone dobr iegomsci xdza episkopa wydane, poddanych iegomsci biiąc, męcząc y ciemiężąc, rożne krzywdy y szkody czynili, nie wiedzieć z iakich przyczyn, nie znosiwszy się z iegomscią xdzem episkopem, włoki sobie w maiętnosciach iegomsci pisali, miedzy ktoremi y pustych włok siła, na ktorych y poddanych niemasz, do tego y dworne grunty miasto chłopskich podali, z ktorych bez żadney ustawy y nad samą słusznosć chleb sobie wydawać y grabieże rozne u poddanych zniszczonych brać kazali, do tego w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca February czwartego dnia, pan chorąży chorągwie iegomsci pana Jarmołowicza z czeladzią, nie wiedzieć z iakich przyczyn na dwor iegomsci xiędza episkopa Waratycki gwałtownie z dobytą bronią naszedszy, drzwi wyłamawszy, urzędnika tam będącego pana Marcina Zeleznickiego pobił, pohałasował y czeladz dworną porospędzali, potym dnia piątego iuni, roku tegoż, towarzystwo iego msci pana Jarmołowicza chorągwie teyże, w maiętnosci iegomsci nazywaney Waratycku, zagrabili wołow dwornych dwuch, a chłopskich wołow dwa y klacze iedne, co wszytko lekko szacuiąc czyni złotych sto szescdziesiąt polskich. Ktorych to poczynionych szkod osobliwy reiestr czasu prawa pokazany będzie, kturzy to poddani będąc od wysz mianowanych ichmsciow uciemiężeni y zdrapieżeni, precz dla ubostwa swego rozwleklisie, w czym że się wielka uyma y krzywda cerkwie Bożey y poddanym iegomsci xdza episkopa dzieie, o co wszytko chcąc z ichmosciami wysz pomienionemi osobami iegomsć xdz episkop Pinski, Turowski tak o te wszystkie krzywdy, szkody poddanym swoim poczynione, iako y o grabieże zabrane u sądu należnego prawem czynić y szkod poczynionych dochodzić, te swoią protestacyą do xiąg grodzkich Pinskich dał zapisać, што естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1665 г № 13017, л. 464.

№ 347—1665 г. Іюня 5.

Заявленіе земянина Яна Лисовскаго объ обидахъ отъ полковника Московскихъ войскъ Льва Сытина насильно завладѣвшаго его женой во время управленія Виленскимъ замкомъ воеводы Мышецкаго.

Zawziąwszy z . . . . . . go pozwu piątego Junij anni praesentis od Lwa Sitina, pułkownika Carskiego wiarołomnego nieprzyiaciela moskwicina wiadomosc o sądu iasnie wielmożnego w Bodze przewielebnego iegomsci xdza biskupa Methenskiego, suffragana Wilenskiego, w sprawie niżey

wyrażoney, iegomsc pan Jan Lisowski, ziemianin Jego kr. msci powiatu Lidzkiego zanosi manifestatią y solennie protestuie na pomienionego moskala Lwa Sytina, o to y takowym sposobem, iż podczas plągi Boskiey, a zayscia y osiągnienia w xstwie Litewskim stolice y fortece miasta J. k. msci Wilenskiego, maiąc obżałowany wyuzdaną wolnosć nieprzyiacielską, a niesłuszney ambitij w sobie postanowienie, uprzątnowszy gwałtownie zawoiowaną panne Katherzyne Witoltowiczowne, a teraznieyszą im. p. Lisowskiego małżonkę, pierwey anticypuiąc zginieniem y zamordowaniem strasznym, sprowadzeniem wssyłkę, w przegrozkach codziennych sam z ust swoich przytomnie odpowiadaiąc ponawiał, uchodząc czego w skutku samym przez wdę ich Myszeckiego, tyrana srogiego, dosc było na rożnych ludziach nie tylko Wilnowi, ale y całemu xstwu Litewskiemu, ponos swiatu to całemu iest nie tayno, uchodząc tedy tych przegrozek y iego moskiewskiey niewoli, pomieniona bywsza panna Witoltowiczowna, a teraznieysza ieymsc pani Lisowska, gdy wzieła przestrogę od ludzi dobrych, lubo nie wczesną, że iuż ią miał wziąc y nastąpił, tedy rozumiała, że musiała uisc odżałowawszy rodzicielki, rzuciła się na tył z domu własnego swego w Wilnie naprzeciw oycow Bossych leżącego uciekac, tamże od niego obżałowanego, ktory na zasadzce sam stał, została porwana, wziąwszy ią raptem y violento modo, zaraz wyrok dał: «dzis tobie żyć ze mną, a szlub brac, a inaczey knutem brac, wisiec albo zginąc odemnie». A tak ni żywą, ni martwą w strachu do popa przyprowadziwszy innite poszlubił, hostili progressu y żył niedziel ze dwanascie; interea iako nieprzyiaciel zawładnieniem iegomsci pana Siesickiego, na ten czas podstolego Wilkomirskiego, a teraz im. p. chorążego tegoż powiatu do Wilna został legatus od wdy Myszeckiego do Cara w sprawie takowey, coby czynic z mieszczanami, iesli onych zywić alboli nie, poniewasz iawno zdrada po nich się pokazała, iakoz s tym powracał, za udaniem woiewody y onego samego że nie tylko w Wilnie, ale we wszytkich tych powiatach w wdztwie Wilenskim, Trockim, powiecie Oszmianskim, Lidzkim powyscinac ludzi y wniwecz ogniem zruinowac, taki wyrok mieli carski, w tym łaską Bożą Połonska potrzeba wygrana iego obżałowanego cofneła nazad do Cara, a dopiero y oblężenia Wilna przez lud Jkmsci nie dopuscila, a gdy na ten czas rządem Bożym pod Krasnym w polu Marso . . . . . . z niem pozostał . . . . naszych pomieniony obżałowany Sytin iuż mieni za dobrą wolą te poslubienie bydz stałe z pierwszą panną Witołtowiczowną, a teraznieyszą ieymscią panią Lisowską y o to w duchowienstwie zwyz pomienioną actią zaczyna, a potym y z szkodami odzywasie na kilka tysięcy dobra iakiegos mieniąc, ktore iesli były, mało barzo onego własnego obżałowanego, chiba obżałowanego małżonki, co wszytko nie tylko tego Lwa Sytina rzeczy, ale własne małżonki teraznieyszey im. p. Lisowskiego, ochendostwo ktorego sobie na dziesiątek szacuie tysięcy, Myszecki tyran wda odebrał, dawszy przyczyne o poręką iakiegos kapitana, ktorego ten Lew Sytin wziął, o czym żałuiąca ieymsc pani Lisowska ani wiedziała y pierwey oscikną wszy iako niewolnice obiesic, co miał tyran Myszecki wda za codzienną pociechę za zamek y parkan na hakach ludzi wywieszac y inne morderstwa y tyranie tym podobne czynic. O tak wielką tedy krzywde iako z nieprzyiacielem nie wiedząc na recurs, chiba do pana Boga, milczec się musiało, a że nieprzyiaciel y w wiezy dostawszy się ieszcze daley waży urągac de iure utato, s tych przyczyn te manifestatią żałobliwy zanosi do xiąg grodzkich Wilenskich, iesli na to sposob może bydz do dochodzenia prawa y słuszney requisitii straconego ucsciwego w dochodzeniu także y co kolwiek przez ich wdę Myszęckiego tyrana zabrano do restitutii, o co prosił żałuiący z niesnosnym żalem, aby było zapisano.

Roku 1665, msa Junij dziewiątego dnia na urzędzie opowiadano. Hrehory Chominski podstarosci Wilenski.

Изъ связки документовъ Виленскаго гродскаго суда за 1665 годъ, № 4614 л. 561.

№ 348—1665 г. Іюня 17.

Заявленіе земянки Сусанны Хоментовской о напастяхъ и грабежѣ въ ея имѣніи Глинное, Пинскаго повѣта, отъ регулярныхъ польскихъ войскъ.

Prot. p. Chomęntowskiego na p. Comendanta.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца июня семнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałowała, opowiadała y z wielkim żalem protestowała ziemianka J. k. msci powiatu Pinskiego ieymsc pani Zuzanna Brzozowska Janowa Chomątowska na imsci pana Dranszyca, oficera y comendanta chorągwie dragonskiey iasnie wielmożnego iegomsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. o to, yż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Juny czwartego dnia, ieymosc pani kapitanowa chorągwie teyże, znac za roskazaniem comendanta wysz pomienionego, ktory ydąc z chorągwią, nie pamiętaiąc na prawo pospolite y artykuły woyskowe, tudziesz nie postrzegaiąc honoru y sławy tak poważnego senatora, pod ktorem znakiem zostawał y komędę na ten czas miał, z instynktu onegoż samego ieymsc pani kapitanowa wysz pomieniona z czeladzią swą naiachawszy mocno gwałtem na dwor y dom ieymsci Hlinney, w powiecie Pinskim lężący, nie respectuiąc na stan szlachecki, niedostatek y utrapienie, wdowe osierociałę ieymsc pani kapitanowa kazała sobie wszelakie dostatki dawać, gdzie żałuiąca poki czego stawało w domu kazała dawac y sama iako mogła wysługowała się ieymsci pani kapitanowey, a że iusz trudno było o kożdą rzecz na contept y obelgę większą protestuiącey kazała ieymsc pani kapitanowa oną czurom bic y zniewažac, a gdy ci czurowie dosic czyniąc roskazaniu pani swey do żałuiącey rzucili, musiała ieymsc protestuiąca pani gospodyni z domu uchodzić od wszystkiego aż do sąsiada, a czeładz oney ieszcze wprzod porospędzano y powyganiano ze dworu żałobliwey, a gdy taki czas maiąc powoli sobie konia szerscią gniadego kosztuiącego złotych pięcdziesiąt wzięto, bydła czworo pozdychało z głodu, bo sama ieymosc pani kapitanowa przez dni trzy iesc bydłu nie kazała dawac, ani czeladzi dla dozoru nie przypuszczono, te bydło złotych sto dwadziescia; lektykę oszarpali, koł kowanych od niey y rydwanu szesc rozebrano w tym szkody złotych czterdziescie, kulbakę kozacką ze wszystkiemi potrzebami, także rzemienie do szoru należące pobrali za złotych piętnascie; kufel cynowy złotych pułtora, kociołek miedziany złotych cztyry, poduszek dwie puchowych, powłoczki rąbkowe, lisztwy kitayki zieloney złotych dwanascie, wrota dworne, gumienne y insze naczynie domowe popalono, ogrody zasiane konmi wytrawiono, wydeptano y wniwecz obrocono. w tym szkody złotych sto uczyniono. O ktory takowy gwałtowny naiazd, zniewagę, zabranie rzeczy wysz mianowanych y poczynione szkody wszystkiego summą złotych trzysta czterdziescie dwa, groszy piętnascie polskich, tudziesz o paeny w prawie opisane chcąc żałobliwa ieymosc pani Chomątowska tak z iegomscią panem komendantem iako y ieymoscią panią kapitanową in foro fori prawnie czynic, dała te swoią protestatią do xiąg urzędu naszego zapisac, што ест записано.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1665 годъ № 13017, л. 486.

№ 349—1665 г. Іюня 30.

Аттестатъ городского Витебскаго писаря Іоакима Садуковича, выданный ему обывателями витебскаго воеводства, о томъ, что онъ находился въ Витебскѣ во время 14-недѣльной осады Витебскаго замка Московскими войсками.

Actykowanie attestacyi od ichm. pp. obywatelow woiewodztwa Witepskiego daney panu Sadukowiczowi, pisarzowi mieskiemu Witepskiemu.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца июля двадцатого дня.

На враде кгродъскомъ въ замъку гдарскомъ Минском, передо мъною Мартином Казимеромъ Володъковичомъ, городъничымъ и подстаростимъ Минскимъ, постановивъшысе очевисто шляхетный пан Іоахимъ Садуковичъ, писаръ меский Витебский, покъладал ку акътыкованю до книг атестацыю от их млсти пановъ обывателевъ воеводъства Витебского собе даную, на речъ в ней в середине нижей выражоную, просечы, абы тая атестацыя до книг кгродъских Минских была акътыкована и уписана, которую уписуючы у книги слово до слова такъ се в собе мает:

My urzędnicy, rycerstwo, szlachta, obywatele wdztwa Witebskiego, imiona niżey na podpisach rąk naszych mianowane, czyniemy wiadomo tym naszym attestacynym listem, iż w roku przeszłym tysiąc szescset pięddziesiąt czwartym, za nastąpieniem wiarołomnego nieprzyiaciela moskwicina, w Witepsku zostaiąc nam przez niedziel czternascie w oblężeniu, w onym spolnie z nami Joachim Sadukowicz, pisarz mieski Witepski, z odwagą y szwankiem zdrowia swego aż do wzięcia przez nieprzyiaciela mieczem zostawał. Na co mu ten list nasz attestacyny za żądaniem iego, iako w rzeczy prawdziwey, z pieczęciami y s podpisami rąk naszych dalismy. Pisan w Wilnie, roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, Junij trzydziestego dnia. У тое attestacyi пры печатехъ подъписы рукъ тыми словы: Alexander Woyna woyski Witebski, zostaiąc w Witepsku w oblężeniu Michał Staniszewski rotmistr Jkm, Jan Worotyniec miecznik y sędzia grodzki Witebski, Jerzy Swinarski sm. mp. Andryan Hrebnicki bywszy w oblężeniu Witepskim y stamtąd raz wyszedszy y powtore znowu także siedziawszy w więzieniu Moskiewskim, sprawiedliwie podpisuię Piotr Lipski mpria, Michał Swinarski, Dmitr Bohomolec, Paweł Ramsza, Mikołay Iwanowski, Jozeph Sokołowski ręką swą. Которажъ тая атестацыя за покъладанемъ и прозбою черезъ особу веръху мененую естъ до книгъ кгродъскихъ Минъскихъ акътыкована и уписана.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1665—1670 г. № 11786 л. 381.

№ 350—1665 г. Іюля 16.

Протестація земянина Яголковскаго противъ занесеннаго въ судъ обвиненія со стороны хоругви стражника великаго княж. литовскаго Халецкаго о буйствѣ въ м. Логишинѣ.

Reprot. p. Jahołkowskiego przeciwko chorągwi p. Chaleckiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесьт пятого, мца августа двадцат осмого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его милости пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, za przestrzeżeniem niektorych panow przyiacioł y wzięciem wiadomosci z wyiętego s xiąg grodskich Pinskich widimusem procesu w roku teraznieyszym tysiąc szescseth szescdziesiąt piątym, Juli szesnastego dnia, przes imsci pana Zmay-

łowicza, chorążego y comendanta chorągwie kozackiey wielmożnego imsci pana Władysława na Chalczu Chaleckiego, strażnika W.X.Lit. y companią teyże chorągwie zaniesionego, opowiadali, żałowali, protestowali, a oraz reprotestowali ichm. iegomsc pan Lew Jahołkowski, comendant chorągwie kozackiey wielmożnego imsci pana Krzysztopha Sapiehi, krayczego W. X. Lit., iegomsć pan Rymsza, iegomsć pan Sutocki, iegomsć pan Jabłonski compania tey chorągwie na przeciwko imsci pana Zmayłowicza, chorążego y comendanta chorągwie kozackiey, iegomsci pana Nowickiego, iegomsci pana Krempkowskiego, iegomsci pana Hołownie, iegomsci pana Pochilinskiego, iegomsci pana Paszkowskiego, imsci pana Popławskiego, imsci pana Stockiego, imsci pana Okunia, imsci pana Oziembłowskiego y imsci pana Włochowicza companią, ktorzy ichmosć mimo wszelką słusznosc smieli y ważyli się w roku teraznieyszym wysz pomienionym zaniesć do xiąg grodskich Pinskich, proces, pisząc w nim rzeczy nie byłe, ale zmyszlone, iako by pod czas kiermaszu w miescie Jego krolewskiey msci Łohiszynie, w powiecie Pinskim, gdzie pomienione obiedwie chorągwie consistencią swoią maią, czeladzi chorągwie iegomsci pana strażnika W. X. Lit., chcąc sobie spokoynie dnia dziewiątego Juli, zażywszy besiady, zasiadszy gromadą swoią w rynku zaciągneły muzykę, tam iakoby żałobliwy pomieniony Tyszkiewicz y pan Zaiezierski towarzystwo chorągwie imsci pana Krayczego W. X. Lit. przysć mieli, czeladz rospendziwszy, muzykę wziąc mieli y iakoby reprotestuiące towarzystwo, dawszy znać żałobliwemu Jahołkowskiemu comendantowi, ktorzy iakoby czeladz sieć, bić y aż do gospody imsci pana Chaleckiego porucznika chorągwie tey uganiać mieli, czego nigdy nie było, naprzeciwko ktoremu takowemu pomownemu, zfabrykowanemu processowi ichm. reprotestuiąc, o niewinnosci swoiey daią sprawę, iż ichmosć uchodząc swoiey roboty przes się y czeladz swoią podziałaney, ktorzy będąc opiłemi, wtargnowszy w kwatere reprotestuiących chorągwie, tam wszelkie czynili brauarie, ktorych żałuiących czeladz, aby nie czynili, upraszali, tym barziey dawszy do obżałowanych panow swoich znać, ktorzy nie tylko czeladz swoią aby mogli hamować, ale sami swemi osobami żałobliwych czeladz siekli, bili z czeladzią y aż do gospody imsci pana Rymszy, gdzie na ten czas żałuiące biesiadowali, uganiali; tam gdy reprotestuiące spokoynie siedząc, a tumult wielki słysząc, chcieli byli widzieć, tedy obżałowane stali wielką z chorągwie swoiey czeladzią y reprotestuiących sieć, bić chcieli, pochwałki czynili, czeladz żałobliwych imsci pana chorążego, wielmożnego imsci pana krayczego, imsci pana Jahołkowskiego, imsci pana Tyszkiewiczowego, pana Tarasowiczowego, pana porucznikowego, pana Czernikowego, pana Krosicskiego, pana Kaminskiego y pana Sutockiego posiekli, poranili, pokaleczyli, o czym osobliwy proces na obżałowanych zaniesiony swiadczy y czasu prawa dowiedziono będzie, a y cobysię czeladzi ichmsciow stać mogło, tedy było w obronie zdrowia stało, reprotestuiące tedy dawszy o niewinnosci swoiey sprawę, chcąc z ichmsciami o niesłuszne procesem pomazanie, czeladzi zranienie, pochwałki, szkody, prawem czynic, te żałobę y reprostacią dali do xiąg grodu Pinskiego zapisać, co iest zapisano.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1665 годъ; № 13017 л. 595 обор.

№ 351—1665 г. Іюля 27.

Заявленіе Даніила Игнаткевича объ обидахъ со стороны Луцкевичей съ данными о передвиженіи нѣсколькихъ частей польскихъ войскъ.

На враде господарском кгродском Мстиславском передо мною Павлом Станиславом Байковским, подстолим и подстаростимъ Мстиславским, од ясне вел.

его млсти пана Миколая Валерыяна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, załował y soleniter sie protestował ziemianin Jego kr. msci woiewodstwa Mscislawskiego, sługa y faktor iasnie wielmoznego iegomsci pana Mikołaia Stephana Paca, woiewody Trockiego, Krzyczewskiego y Ołyczyckiego starosty, urodzony pan Daniel Jhnatkiewicż na pana Tomasza Łuckiewicza y małżonkę iego panią Maryne Hrehorowne Orłowne Łuckiewiczową, ziemian Jego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego, takowem sposobem, iż w roku tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym miesiąca February dwudziestego trzeciego dnia, gdy woysko Jego kr. msci Zmudzkie s pod Rosławia szło do Moskwy, a pułk iego msci pana Surynow stał w Szumiaczy od Rosławia na pasach, tamże on pan Łuckiewicz, maiąc spolną rade y namowe z małżąką swą, przeiowszy czeladnika mego na dobrowolney drodze, ktory był w Szumiaczu w potrzebah moych, samego zbiwszy mocno gwałtownie, klacz moią własną gniadą, kupioną za kop dziewięc wzioł y pograbił y na swoy pożytek obrocił, nie dosyc na tym, popełniwszy iuż takowy exces, a potym znowu onże pan Łuckiewicz, namowiwszysie y naradziwszysie z małżonką swą, w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, miesiąca Iulij dnia dwudziestego, popełniaiąc y daley zufalstwo y swowolenstwo swe, nie pamiętaiąc na boiazn Bożą, na wstyd ludzki także y na srogosc prawa pospolitego na takowych swawolnych ludzi opisanego, w niebytnosci moiey w odiachaniu na Podlasze w pilnych sprawach do iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Trockiego, pana dobrodzieia mego, naszedszy na własny moy grunt, leżący we wsi Horbatce, w woiewodstwie Mscisławskim, w trakcie Krzyczewskim, na siedlisko moie przez nieprzyiaciela moskwicina spustoszone, mocno gwałtownie, s pomocnikami swemi, ktorych imiona y nazwiska on pan Łuckiewicz lepiey wie y zna, tamże czeladnika mego, ktory na ten czas parenine na żyto ozimne gotował, obuchami zbiwszy, konia mego własnego, ktory mi kosztował złotych pięćdziesiąt, wzioł y pograbił, przez co ia do wielkiey utraty y zguby przyszedł, że pod czas roboczy od niego pana Łuckowicza y małżąki iego takowe bezprawia y niewinny grabież chcący ia s panem Łuckiewiczem prawnie u należytego sądu rosprawic, te moie opowiadanie y żałobe do xiąg grodzkich Mscisławskich zanosze y prosze, aby było zapisano, co iest zapisano.

Року ҂ахѯє (1665) месеца июля двадцат осмого дня оповедано. М. Козіолъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 годъ, № 1/1417 л. 873.

№ 352—1665 г. Августа 15.

Заявленіе о розореніи им. Забержъ и Хомскъ Пинскаго подкоморія Яна Дольскаго во время Московской войны.

Manifestacya o desolatią Chomska.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят пятого, мца августа петнадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинъскомъ, передо мъною Якубомъ Кгинвидомъ Панъкевичомъ, стольникомъ и подъстаросътимъ Пинъскимъ, от вельможъного его млсти пана Яна Кароля Млоцького, Пинъского, Гельметъского старосъты установъленымъ, opowiadał y manifestował iegomść pan Jan Nowicki sługa y urzędnik wielmożnego iegomsci pana Jana Karola z Dołska Dołskiego, podkomorzego powiatu Pinskiego, pułkownika iego krolewskiey msci, imieniem iegomsci o to, iż co maiętnosc iegomsci pana podkomorzego Pinskiego dziedziczna, nazwana Zabierz Chomsk, w powiecie Pinskim leżąca temi czasy w oyczyznie panstwach Jego Krolewskiey msci woien

spolnie z drugiemi ichmsciow panow obywatelow powiatu Pinskiego dobrami częstemi rożnych nieprzyiacioł iako to kozakow, tatarow, wengrow, moskalow y rebelliey chłopskiey incursiami, niemniey też y ustawicznemi niemal woysk J. k. msci Litewskich bez respectu na prawo y konstitutie seymowe przechodami y exakciami srodze zniszczona y wycięczona została, z ktorey, po uczynionych przed urzędem grodzkim pinskim, wigore prawa, w roku tysiąc szescset piędziesiątym osmym na roczkach oktobrowych na dymach pięciudziesiąt piąciu abiuratach, przeszłe podatki iegomsc pan podkomorzy, acz z wielkim ubogich poddanych uciążeniem y de suo za nich zakładaniem wydawać kazał y wydawał, iednak że iuż po tey abiuracie nowe, a co raz cięzsze y większe w tych dobrach pana manifestuiącego staneły ruyny, a po pomienioney abiuracie ani w roku tysiąc szescset pięcdziesiąt dziewiątym, ani w roku tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszym, iako insi ichmosc panowie obywatele czynili, abiurata z tych dobr czynione nie byli; zaczem manifestuiący urzędnik iegomsci pana podkomorzego pinskiego, maiąc z publiczney, swieżo przeszłey conwokacyey Grodzienskiey uchwały, tym zniszczonym dobrom, ktore w roku tysiąc szescset szescdziesiąt pierwszym nie czyniły abiurat, one teraz czynic daie potestatem, iako na roczkach Septembrowych, ktore w Pinsku sądzone nie były, woyta tey maiętnosci do iuramętu na takowey desolacyey przypowiadac gotow był, tak y teraz temuż woytowi pozostałe dymy, ktorych nie więcey contrybutiey do skarbu Rzeczy pospolitey pełnic mogą, tylko dymow trzydziescie trzy zostało, zrewidowac y policzyc kazawszy, onego na tym iako tak wiele zostało dymow nie na pierwszych roczkach do iuramentu przypowiadac y te teraznieysze podymne z tak wielu dymow, iako teraz zostało do ichmsciow panow poborcow oddac deklaruiąc, te o tem swoią na ten czas ressumuiąc y ponawiaiąc pierwsze de desolatione zaniesione manifestacyie y obductie, dał do xiąg zapisac manifestacyą, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1665 г № 13017, л. 566 обор.

№ 353—1665 г. Сентября 11.

Присяжное показаніе лавника Грегоровича о количествѣ домовъ въ г. Минскѣ ратушной юрисдики, оставшихся послѣ сожженія города во время непріятельскаго нашествія.

Rota wykonania przysięgi Hrehorowicza Ławnika miasta Minskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца Сентября одинадцатого дня.

На рочкох судовых кгродских Минских Сентябровых, в року теперешнемъ прыпалыхъ и судовне у Минску порадкомъ правным на мейстцу звыклом отправуючых, перед нами Мартином Казимером Володковичом, городничим и подстаростим, Станисловом Залеским судею Александромъ Танаевским писаром, врадниками судовыми кгродскими воеводства Минского, от велможного его мил. пна Андрея Казимера Завишы, писара великого князства Литовъского, Старосты Минского, на справы судовые высажоными, постановившысе очевисту у враду славетный пан Павел Грегорович, лавникъ места Минского, покладал ку актыкованю до книг роту через оного по выконаной прысезе тут перед нами на рочкохъ на реч в ней в середине нижей выражоную и просил преречоный пан лавникъ, абы тая рота была до книг справъ кгродских Минских актыкована и уписана, которую уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

Ja Paweł Hrehorowicz, Ławnik miasta Jekm. Minskie-o przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu na tym, iż w miescie Jekm. Minskim w Juridyce Ratuszney wszytkich dymow piętnascie a nadto po spaleniu y

spustoszeniu nieprzyiacielskim według relacyi Jeneralskiey nic niemasz, na czym iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Boże dopomoż, a iesli niesprawiedliwie Boże mi ubi. У тое роты подпис руки в тые слова: Александер Танаевски писар кгродский Минский. На тыле тое роты сусцепта в тые слова: Roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Septembra Jedenastego dnia, według tey Roty od miasta Minskiego osoba w niey pomieniona na Roczkoch u sądu przysięge wykonała. Marcin Kazimierz Wołodkowicz Horodniczy Podstarosci Minski. Stanisław Zaleski sędzia Grodzki Minski. Которая ж тая рота за покладанем и прозбою через особу верху менсную ест до книг справ кгродских Минских актыкована и записана.

Изъ акт. кн. Минскаго гродскаго суда за 1642—1698 г. г., № 11783 л 650.

№ 354—1665 г. Сентбря 20.

Заявленіе о недостойныхъ поступкахъ во время похода земянина Геліаша Каминскаго.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесятъ пятого, месеца сенътебра двадцатого дня.

На враде гдрскомъ кгродском Мстиславском, передо мною Павлом Станиславом Байковъскимъ, подстолимъ и подъстаростимъ Мстиславскимъ, од ясне велможного его млсти пна Миколая Валерияна с Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучымъ, жаловал и незноснымъ жалем оповедал земенин Его кор. млсти воеводства Новгородского, а на тот час служывый войску великом княз. Литовском товарыш его млсти пна Яна Бугаенъка, пулъковника Его кор. млсти на пасах Бялоруских, под Кричевом од Москвы и козаков в пулку зостаючы, на его мл. пна Гелияша Каминъского, поручъника его мл. пана хоружого Мстиславского, самъ од себе и именемъ рожоной сестры пани Ганны Кудлашевичанъки, з с того света смертю незвычайною зошлого небощыка пна Яна Кудлашевича за одно в одном полку вышъ помененом будучого, о то и таковым способом, иж што в року теперешънем тысеча шестсот шестдесятъ пятом, мсца мая двадцатого дня, будучы той небощыкъ на тот час яко товарыш с пулком идучого на подезд под Смоленскъ против неприятеля для взятя езыка, водлуг ордынансу пулкови од ясне велможного его мл. пна гетмана полного вел. княз. Лит. в пилных войску ведомости о обротах неприятелских потребуючых, там же гды тогож часу тотъ пулкъ назад ку Кричевови поворотил з немалых турбацы п . . . ордованем кони, од которого пулъку не мало было товариства позостало и послед едучых, где тамже и небощик гостинцом звычайным со Мьстиславя ку Кричевови ехал через село названое Лопацино, воеводстве Мстиславском лежачое, которое юж был поминул, а его милост пан Гелиаш Каминский, неведет где бывшы, ци з места Мстиславского едечы, чыли юж завзявшы яковыс злы неслыханы а непристойный на стан свой шляхецкий того мел пилноватъ хотя бы маючы на кого в том полку албо будзъ и на самого пулковника неяковый гнев, догнавшы на доброволной дорозе чоловека спокойного рухмано ни вчом никому невинъного, самовтор з челядником едучого, мало што пытавшы, а доведзявшысе, иж в том пулъку пна Бугаенковом зостает, без данъя жадной причыны ни до яковой бы звады, вперод позсадзавшы с кони челеди своей, будучы самъ чоловеком опилым, бит, тыранизоват казал и сам через себе з добытою бронюю якъ самого, такъ челядника оного бил, которы якос з милосердзя Божого тот слуга небощиковский здорово на тот час умъкнул и о таковым ганебным тыранизованю и згубеню з с того света яко

брату стриечъному небощиковскому обвестил; мало на том маючы, тотъ его милост панъ Каминский юж первей того також товариша небощика пна Снарского о смертъ приправил и юж заправивъшысе в невинъных кров, того пна Яна Кудлашевича збившы, змордовавшы, самъ доглядаючы челеди своей, на остаток приведъшы до реки Напапы утопиц казал, вечъными часы и тело не ведат где задзюлъ. По котором то таковом учынку немилосерным по страценю с того света, кони двое забрал, меновите коня шерстю плового с кулбакою и з с пари пиштолетами коштуючого золотых двесте, а под челядником кляч шеръстю гнедую коштуючую золотых сто, шаблю самого в оправе цапе зелажа полского, так и сукъни; жупанъ зимовы белы, а куньтуж лазурового фалендышу од мала до вела, яко товариша з добрым порадком былого и грошей на золотых сто готовых казавшы то все забратъ еще з одповедею и похвалкою едучы перод некоторыми людми в тые слова мовечы: цомъ умыслилъ, том учынил. О што жалобливый панъ Букрей не толко сам од себе, але для попарця тое справы блиским кревным своим, яко и небощиковским хотечы правне поступоватъ дал тое оповедане свое до книг кгродских Мстиславскихъ записат, што ест записано.

Изъ акт. кн. Мстиславского уѣзд. суда за 1665 годъ № 1/1417, л. 970.

№ 355—1665 г. Сентября 23.

Заявленіе земянина Петра Пласковицкаго о разореніи во время Московской войны.

Prot. p. Piotra Płaskowickiego o desolatią.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца сентебра третего дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичомъ, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował, opowiadał y manifestacią zanosił iegomść pan Piotr Płaskowicki, ziemianin Jego krol. msci powiatu Pinskiego, w wielkim spustoszeniu y zniszczeniu pierwiey przez nieprzyiacioł Jego kr. msci y Rzeczy pospolitey Moskwy y kozakow maiętnosci swey dziedziczney, w powiecie Pinskim leżącym, nazwaney Osobowicz y rozeysciu poddanych, z ktorey tey maiętnosci wysz mianowaney żałuiący według uchwał seymowych podymne do skarbu Jego kr. mosci z dymow trzech oddawał, iakoż y w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, według teraznieyszey uchwały na conuocatiey Grodzienskiey, podymnych dwudziestu dwoyga na zapłate woysku Jego kr. msci, w borgowey służbie zostaiącemu, pierwszą ratę podymnych dwanascie, lubo z barzo wielką ledwie na poddanych wyciągnowszy biedą, dnia siodmego septembra do iego mosci pana Andrzeia Godebskiego poborcy oddał, a gdy drugą następuiącą dziesięciorga podymnych ratę w tydzien potym to iest dnia czternastego tegoż msca zakazał poddanym gotować, tedy wbodzy chłopkowie widząc, że daley tych ciężarow strzymać nie mogą y tego podymnego raty drugiey oddawać czym niemaiąc, porozwlekać się musieli, o ktorych żałuiący gdzie sie obracaią nie wie, zaczym żałuiący dla rozeyscia tych poddanych swoich niemogąc drugiey raty dziesięciorga podymnych z dymow trzech oddać, ledwie z dymu iednego swego dwornego do iegomosci pana poborcy oddać submitował, co aby na potym żałuiącemu nie szkodziło postrzegaiąc, teraz do wiadomosci urzędowey żałuiącey doniosszy, prosił aby ta iego manifestatia do xiąg grodu Pinskiego przyięta y zapisana była. Пры котором оповеданю ставшы очевисто Иван Бабищевич Плотницкий, енерал повету Пинского, квит свой реляцыйный с печатми своею и стороны шляхты до книг

кгродских Пинских, сознал тыми словы: Ja Iwan Wabiszczewicz Płotnicki, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Septembra osmnastego dnia, przy stronie szlachcie panu Pietrze y panu Siemienie Płotnickich, z ktoremi byłem wzięty na sprawę niżey mianowaną od Jegomsci pana Piotra Płaskowickiego do maiętnosci Jegomosci nazwaney Osobowicz, w powiecie Pinskim leżącey, gdzie za przybyciem naszym iegomsć pan Płaskowicki obwodził mną ienerałem y stroną szlachtą chaty puste, w ktorych przed tym tak dawno iako y teraz swieżo ludzie mieszkali, przy ktorym obwodzeniu mianował to, iż według seymowych uchwał podymne do skarbu Jego kr. msci z dymow trzech oddawał, iakoż y według teraznieyszey na konwokaciey Grodzienskiey uchwały dwudziestu dwoyga podymnych pierwszą ratę dwanascie podymnych mianował, że z wielką biedą na poddanych wyciągnowszy, do iegomsci pana poborcy z dymow trzech oddał, po ktorym oddaniu gdym prawi w tydzien drugą ratę, to iest dnia czternastego miesiąca Septembra poddanym swoim zakazałem, tedy oni porzuciwszy chaty, nocą poroschodilisię y niewiem gdzie sie chleba zebrząc obracaią, dla ktorego rozeyscia tych poddanych iegomosć pan Plaskowicki przedemno ienerałem y stroną szlachtą mianował, że drugiey raty dziesiąciu podymnych z dymow trzech oddać niemoże tylko z dymu iednego y to mianował dwornego te podymne zapłacić ma, o czym szerzey na zaniesioney o to manifestatiey iest opisano. A tak ia ienerał, com widział oczewiscie z wysz mianowaną stroną, także z powiesci iegomosci pana Płaskowickiego com słyszał, to wszytko w ten moy relacyny kwit spisawszy, z pieczęcią y s podpisem ręki mey także s pieczęciami strony szlachty do xiąg Grodzkich Pinskich przyznawam. Pisan dati wysz pisaney. Иван Вабищевичъ Плотницкий енерал. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских ест уписано.

Из актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1665 годъ № 13017 л. 629.

№ 356—1665 г. Сентября 24.

Заявленіе епископа Пинскаго Марціана Бѣлозора объ убыткахъ и раззореніи его подданныхъ во время войны.

Prot. iegomsci oyca Białozora o desolatią.

Лета от нароженья Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятогө, мца Октября осмого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Якубомъ Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, opowiadał y protestował wielmożny w Bogu przewielebny imsc xiądz Marcian Białozor, episkop Pinski y Turowski, archimandryta Wilenski za daniem sobie wiadomosci od woytow, mieszczan y poddanych w rożnych wsiach mieszkaiących, do episkopiey pinskiey należących, takowym sposobem y o to, iż co ieszcze, w roku przeszłym tysiąc szescset szescdziesiątym, nieprzyiaciel zagraniczny moskwa z kozakami deynekami wpadszy w powiat Pinski, także do miasta Pinska, mieczem y ogniem w niewicz ludzie poobrocali, maiętnosci rożne, także konie, bydło powybierali, gdzie y dobra do episkopiey Pinskiey w miescie y po wsiach rożnych należące, wniwiecz poobracali, że mało co ludzi żywych pozostało, a potym w roku tysiąc szescset szescdziesiąt pierszym, szescdziesiąt wtorym, szescdziesiąt trzecim, szescdziesiąt czwartym y teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, rożnych mscy y dni ichm. panowie, żołnierzowie, tak koronni iako y wielkiego xięztwa Litewskiego, przechodami y stano-

wiskami, braniem staci w miescie Pinskim y po wsiach do episkopiey Pinskiey należących, rożne nieznosne krzywdy y szkody braniem koni, bydła, zboża, maiętnosci, rzeczy ruchomych poczynili, że po wsiach poddani z głodu poumierali, a insze z domow swoich, że nie mieli czym siebie w domach żywic, precz sie rozwlekli y nietylko, aby iakową powinnosć do episkopiey Pinskiey pełnic mogli, ale na ostatek podatkow podymnych do skarbu Jego kr. msci wielkiego xięstwa Litewskiego należących wydawac nie maią y zaledwie tak w miescie Pinskim iako y po wsiach episkopiey Pinskiey ludzi takowych, co podymne y podatki wydać mogą ledwie dymow dwadziescia szesc zostało, ale y te przez uboztwo y zniszczenie wielkie precz z domow swych y z dobr do episkopiey Pinskiey należących rozesc muszą. Widząc tedy wielmożny w Bogu przewielebny iegomsć xiądz episkop Pinski y Turowski tak wielkie zubożenie y zniszczenie dobr episkopskich, s ktorych mało co pożytkow wybiera, dla czasu przyszłego te żalobę y proces swoy dał do xiąg grodu Pinskiego zapisac, prosząc, aby przyięty y zapisany był. Пры которомъ оповеданю тогож року, мца и дня вышъ писаного, ставшы очевисто енерал Его кор. млсти повету Пинского, Казимер Сачковский, квит свой реляцыйный на писме с печатю своею и стороны шляхты и с подписом руки свое до книг кгродских Пинских прызнал в тые слова: Ja Kazimierz Saczkowski ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego zeznawam tym moym rellacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Septembra dwudziestego czwartego dnia, przy stronie szlachcie panu Janu y panu Pawłu Szpakowskich byłem wzięty na sprawe niżey mianowaną od wielmożnego w Bogu przewielebnego imsci xiędza Marciana Białozora, episkopa Pinskiego y Turowskiego tu w miescie Jego kr. msci Pinskim y tego dnia za posłaniem imsci xiędza episkopa z sługą imsć panem Janem Krupinskim chodziłem do mieszczan w Pinsku na gruncie do episkopiey Pinskiey należącey mieszkaiących, gdzie widziałem pustek domow nie mało, w ktorych gospodarzow niemasz, a potym na zaiutrz dnia dwudziestego piątego Septembra z tymże sługą imsci xiędza episkopa iezdziłem do sioł y maiętnosci do episkopiey Pinskiey należących, gdzie we wsi Moroczney w Piękowiczach, w Pohoscie, w Waratycku, w Bielinie, w Proszczowie, w Koniuchach, w Tyszkowiczach y w innych wsiach spustoszenie barzo wielkie y gospodarzow w domach mało iest gdzie nie więcey tylko ledwo dymow dwadziescie szesc w tych wsiach y z mieszczanami naliczyc mogłem, iakoż ten sługa imsci xiędza episkopa Pinskiego pan Krupinski mienił, że ledwo mogą ci poddani podymne wydac, bo tak przez nieprzyiaciela, iako y żołnierzow ta episkopia wszytka spustoszona iest. A tak ia ienerał z stroną szlachtą com widział y szłyszał na ten quit moy relacyny spisawszy s pieczęcią y s podpisem ręki mey, takze s pieczęciami strony szlachty do xiąg grodzkich Pinskich daie. Да тое реляцы руки подпис тыми словы: Казимер Сачковский енерал Его кор. млсти повету Пинского. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских ест уписано.

*Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 годъ № 13017, л. 649

№ 357—1665 г. Сентября 30.

Перечень опустошеній въ имѣніи Давыдъ-Городкѣ отъ татарскихъ хоругвей въ сентябрѣ 1665 года.

Manifestacya p. Macieniewskiego, starosty Dawydgrodeckiego o desolatią.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсос шестдесят пятого, мца Сентебра трыдцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом

Кгинвидом Панькевичом, столником и подстаростим Пинъским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинъского, Гелметского старосты установъленым, opowiadał y protestacyią w wielkiey krzywdzie y szkodzie imsc pan Dominik Macieniewski, starosta Dawydgrodecki, maiętnosci iasnie oswieconey xiężny ieymsci Jzabeli Katarzyny Radziwiłowey, podczaszego W. X. Lit. na chorągwie tatarskie, w komędzie imsci pana Stanisława Markiewicza będące, ktorzy z chorągwiami tatarskimi y rożnemi pod komendą będącemi wkroczywszy w trakt Dawydgrodecki, roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego w miesiącu Septembrze od dnia piątego, więcey niż przez niedziel trzy zostawaiąc po wsiach, nic nie respectuiąc na surowosc prawa pospolitego y winy w nim opisane, niepoglądaiąc na zniszczenie ubogich poddanych od ludu swawolnego deynekow z moskwo coraz od Norzynska napadaiąc, wielkie spustoszenie w braniu bydła rożnego y maiętnosci, tudziesz widząc y to, że przed ucieczkami ustawicznymi poddani ubodzy nie tylko zboża rożnego z pola zdiąc za takowymi nieprzyiacielskimi naiazdami zdiąc nie mogli, ale co y pozostało tak zboża iako y bydła, to ichmsc panowie żołnierze dogubili y zabrali rożne nieznosne oppresye, bezprawia, naiazdy, szkody poczynili, naprzod towarzysz chorągwi pana Murzy nazywaiący się Gurski naiachawszy gromadnie z czeladzią na folwark nazwany Wysockie do Dawydgrodka należący, dnia dwudziestego septembra, bydło ze wsi Olszan zpędzone poddanych zostawało wybiwszy y wyciowszy wrota do obory, bydła rożnego na osobliwym reiestrze iako wiele ktorego y szacunek onego wyrażono iest, gdzie z przestrachu białogłowa na ymie Maryna Robotowna Ratkowa Szostakowiczowa od strzelania umarła, we dworze w Wielemiczach wsi chorągiew pana Ułana y pana Murzy rotmistrzow Jego kr. msci stoiąc przez niedziel pułtrzeci zboże wszystkie poddanych odbierali przedawali y stacyie pieniężne osobno wybierali w okolicznych wsiach Dawydgrodeckich y szkody iedno z drugim w tey wsi poczynili na cztery tysiąca złotych, na samego pana Markiewicza comędanta z miasta Dawydgrodka pienięźney stacy dano szescdziesiąt złotych; na reiemęt iegomsci pana Kalsztyna wymuszono z miasta dwiescie złotych, we wsi Berezcach chorągiew pana Juszynskiego rotmistrza Jego kr. msci ode dnia trzeciego do dnia dwudziestego czwartego Septembra stała, szkody iako sie na reiestrze pokaże poddanym na dwa tysiąca złotych uczynili, z podteyże chorągwi towarzysz pan Chodokowski we wsi Choromsku u poddanych wymusił zboża rożnego dwadziescia trzecinnikow, pieniędzy gotowych dwadziescia złotych, tenże towarzysz we wsi Turach wymęczył dwadziescia y ieden złoty u poddanych, tenże we wsi Olpieniu szlachty w przysądzie Dawydgrodeckim będących zboża rożnego wymusił czterdziescie trzecinnikow, baranow dziesięc, syrow, masła, kurów, gęsi, a co gwałtem brał to na osobliwym reiestrze pokaże się, we wsi Olszanach na chorągiew pana Murzy u poddanych wymłocili sami wzieli szescdziesiąt trzecinnikow zboża, iałowic dwie, baranow dwadziescie, połci dziesięc, masła fasek dwie, syrow kop dwie, pieniędzy gotowych pięcdziesiąt złotych, ze wsi Lubra pan Daniel ułan porucznik, mianuiąc na kuchnią swoią wymogł sto złotych pienięźney stacy, zboża rożnego pięc trzecinnikow, masła faskę iednę, syrow kopę, ze wsi Maleszowa na toż chorągiew wzięto zboża rożnego dziesięc trzecinnikow, ze wsi Bołohuszy na chorągwie dwie, ktore we wsi Welemiczach stali pienięźną stacy wymusili osmdziesiąt y cztyry złote, zas z sioł Mankiewicz, Otwierzycz, Wiekorowicz, Chotomła y Olman też dwie choragwi stacy wzieli sto dwadziescia złotych, też chorągwi pana Ułana y pana Murzy ruszywszy sie ze wsi Wielemic, dnia dwudziestego pierwszego Septembra, przyszedszy dnia

dwudziestego wtorego Septembra z miasta Dawydgrodka pieniężney stacy wymusili dziewięcdziesiąt y pięc złotych, wyszedszy z Grodka we wsi Lubrze wzieli trzydziescie złotych, we wsi Bołohuszy piętnascie złotych, co wszystko iako sie wysz pomieniło kożda rzecz ktora szacunku swego nie miała w registrze osobliwym specyfice wyrażono będzie; a to wszystko za ordynansem y kartkami imsci pana comendanta brano, a gdy na takowych stanowiskach swoich stali tedy poddanym ani roboty do folwarkuw robic nie dopuszczali, chłopow pacholikowie bili, mordowali, do swoich usług y potrzeb zażywali, poddanym żyta na polach żąc nie dopuszczali, konie, woły, nasienia żytne gwałtem brali, szoszniki z soch zdeymowali sierzmięgi s poddanych na drodze potkawszy y w polu zastawszy pacholikowie zdzierali, owo zgoła nie wypowiedziane szkody y zbytki czynili, przez ktorą takową swą wolę y rospustną pachołow swawolą że poddani sobie y panu w polach y w domu zarobic, zasiac nie mogli, tudziesz y podatkom Rzeczy pospolitey należących wybrac trudno było, zaczym żałobliwy widząc takową swawolą pacholikow do iegomosci pana komendanta nieraz prozbę wnosił, aby takowych krzywd, szkod y swawoli nie czynili, na to wszystko nie dbaiąc y samego żałobliwego znieważyli, o kture to takowe nieznosne szkody violentie y oppresie, a zatym o winy y karania prawne iasnie oswieconey xiężnie ieymsci pani podczaszyney W. X. Lit. in foro fory, gdzie tego będzie należało, prawem czynic, dał tę protestacyą do xiąg ninieyszych grodzkich Pinskich zapisac. Пры которомъ оповеданю ставъшы очевисто Богданъ Олпинский, енерал повету Пинского, квит свой реляцыный с печатю и с подписомъ руки свое и с печатми стороны шляхты до книг кгродских Пинъских созналъ тыми словы: Ja Bogdan Olpinski, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym kwitem iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Septembra dwudziestego szostego dnia, maiąc przy sobie stronę dwuch szlachcicow pana Jana y pana Samuela Olpinskich, z ktoremi byłem użyty na sprawę niżey mianowaną od iegomsci pana Dominika Macieniewskiego starosty Dawydgrodeckiego, do folwarku iasnie oswieconey xiężny ieymsci pani podczaszyney W. X. Lit. nazwanego Wysockiego w powiecie Pinskim leżącego, gdzie za okazaniem przez ciwuna tamecznego na imie Jwana Kowalewicza widziałem wrota do obory wysieczone na ziemi leżęce, ktore wysieczenie mianował być ten ciwun stałe za gwałtownem naiechaniem na ten folwark przez towarzysza chorągwie pana Murzy, pana Gurskiego, mianuiąc iż siła bydła poddanych xiężny ieymsci Olszanskiey w tey oborze będącego na osobliwym reiestrze mianowanego gwałtownie zabrał, do tego widziałem w tym że folwarku ciało umarłe białey głowy Maryny Boborowny Ratkowey Szostakowiczowey, ktora iako ciwun mianował s przestrachu od strzelania przy tym gwałtownym nayściu od tego pana Gurskiego umarła, kturego ciała yż za rożnemi trwogami od Norzynska od kozakow zachodzącemi niemogąc iegomosc pan Macieniewski do grodu Pinskiego prezętowac, mną ienerałem y stroną szlachtą okazawszy tam pochowac kazał, iakoż rożne krzywdy y szkody wielkie w procesie y reiestrach osobliwych poddanym xież ichm. od chorągwi tatarskich y rożnych w komędzie iegomsci pana Stanisława Markiewicza będących poczynionych, przedemną ienerałem y stroną szlachtą oswiadczyli y opowiadali. Ja tedy ienerał z stroną szlachtą com widział y słyszał to wszystko do xiąg drodu Pinskiego daię y zeznawam. Pisan daty wyżey pisaney Bohdan Olpinski ienerał ręką. Которое оповедане и енералское сознане до кънийг кгродских Пинскихъ, естъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 г. № 13017 л. 640.

№ 358—1665 г. Октября 1.

Перечень убытковъ отъ казачьей хоругви пана Халецкаго въ им. Лясковичи, Пинскаго повѣта.

Prot. p. Samuela Kołba na chorągiew p. strażnika.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца октебра первого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Панкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, opowiadał y solennie protestował imść pan Samuel Kołb, ziemianin iego kr. msci powiatu Pinskiego sam od siebie y imieniem małżąki swey paniey Teresi Czerminskiey w nieznosnym żalu y obełżeniu oney barzo chorey, zadaniem sobie sprawy od pomienioney małżąki swoiey na imsci pana Jana Zmayłowicza chorążego y komędanta chorągwie kozackiey wielmożnego imsci pana Władysława Chaleckiego, strażnika W. X. Lit., o to y takowym sposobem, iż w roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca Oktobra pierwszego dnia, imść pan chorąży komędant, przybywszy z chorągwią do maiętnosci żałuiącego, także rodzica imsci y inszych uczęsnikow nazwaney wioski Laskowicz, w powiecie Pinskim leżącey, na nocleg, w niebytnosci żałuiącego na ten czas w domu, gdzie przez kilkanascie dni zabawić musiał, a tego dnia zwysz pomienionego, skoro chorągiew na ten nocleg przyszła, tedy imść pan Zmayłowicz komendant dobosza swego s kilkanastu czeladzi pacholikow żołnierskich kompaniey imsci, ymionami y nazwiskami imsci wiadomych, nasłał niesłusznie na dwor żałuiącego w Laskowiczach będący, ktorzy z roskazania y posłania imsci na ten dwor naszedszy, a zastawszy małżąkę żałuiącego na podworzu stoiącą, ktora przy nadziey z łaski Bożey brzemięna zostawała, tamże przed oczyma oney s krzykiem, z hałasem wprzody za gęsiami dwornymi kiiami, obuchami rzucali, ktora widząc takowe besprawie, prosiła y napominała, aby tego we dworze na kontępt iey nie czynili, tedy że imść nie dopusciła tey zdobyczy odbierać, słowami uszczypliwemi, karczemnemi połżywszy odeszli, a potym drugim razem tegoż dnia tenże dobosz z tymi czeladzią y z wiekszą kąpanią pacholikow przyszedszy do żałuiącey powiedział, że z roskazania imsci pana komędanta znową przyszliśmy abyśmy nie tylko gęsi, kurow nabili, baranow nabrali, ale bydło y woły z obory pobrali, y zaraz przed oczyma żałuiący do obory poszedszy wołow dwa wzieli byli, ktorych żałuiącego czeladnik przy bytnosci samey paniey wydać nie dopuscił, gdzie szabel wszyscy goło dobywszy czeladnika żałuiącego mało nie rosiekali, włosy ze łbu wyrwali y okrwawili, samą małżąkę żałuiącego w kark bili, z ktorego przestrachu, hałasu y popichania w kark w chorobę padła y nie donosiwszy czasu od naywyszego Pana do porodzenia naznaczonego, trzeciego dnia, po takowym przestrachu, mało co żywo corkę poroniła, ktorę przez trzy dni żywo zostawało y Panu Bogu ducha oddało, a sama małżąka żałuiącego barzo w ciężkim bolu chorobie s przyczyny imsci pana Zmayłowicza chorążego y komędanta została, ktora niewiem ieżeli żywa będzie, a iesli z tego swiata zeydzie, tedy nie od kogo inszego y nie z ynszey przyczyny tylko za przysłaniem tego dobosza z czeladzią dla uczynienia zbytkow wysz wyrażonych, z ktorym imscią tak o te nasyłanie na dwor, obełżenie y despektowanie małżąki, stracenie płodu, o zbicie, okrwawienie czeladnika, o peny prawne u kożdego sądu należnego gdzie prawo drogę pokaże, chcąc prawnie czynić, dał tę żałobę do xiąg grodzkich Pinskich zapisać, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго. суда за 1665 годъ № 13017, л. 643.

№ 359—1665 г. Октября 1.

Заявленіе земянина Длугоганскаго о наѣздѣ и грабежѣ его им. Стараго, Мстиславскаго в., подданными князя Александра Коріацкаго подъ видомъ отряда Московскихъ войскъ, нападавшихъ изъ Смоленскаго воеводства.

Жаловал и обтежливе оповедал земянин его кор. млсти воеводства Мстиславского пан Миколай Длукгокганский на земянина его кор. млсти тогож воеводства Мстиславского пна Игната, прозываемого Александра Ивановича князя Карыяцкого, таковым способом, иж што в року прошлом тысеча шестсот шестдесят пятом, мца Сентебра двадцатого дня, кгдым з дому своего з малжонкою и зо всею челядкою своею, стоячого в селе Старом, у воеводстве Мстиславском лежачом, под час трывожный, небезпечный, валечный от неприятеля вяроломного москвитина, который часто и не поодно-кротне отправуючы чаты и подезды з воеводства Смоленского до воеводства Мстиславского, без бытности на тот час в дому моим, яко се вышей поменило, пан Александер Карыяцкий, взявшы о том певную ведомост, же мене в дому з малжонкою и зо всего домовою челядю немаш, а з уфалства своею и звычаю жолнерского, розказавшы устне подданым своим, мешкаючым в селе Старом Нежыгаловщыне, у воеводстве Мстиславском лежачом, поблизу зо мною в суседстве мешкаючы, на име Миску, Васку и Яску Курыжчонком, Алексею Худку, которые тые подданые его, чынечы досыт воли и розказаня пна своего, пна Александра Карыяцкого, наезждаючы моцно кгвалтовне на дом и гумно и на поле в селе Старом, у воеводстве Мстиславском лежачом, напервей сад в огороде яблоновый поломали, яблоки з них обтрешшы побрали, могло быт тых яблок за золотых трыдцат, з гумна и з поля збожа в копах стоячого не молочоного всякого коп петдесят побравшы и до гумен своих тые подданые отпровадившы и помолотившы, з шим пном своим с пном Карыяцким поделили и скорыстили, в котором том збожю шкодую яко на тот час куповано збоже коп на двадцат, опроч инных речей домовых, спрату домового побраных коп на петнадцат, то все с поддаными своими на пожыток свой обернувшы скорыстил и пожыл и еще отповеди и похвалки на здорове мое и малжонки моее и с поддаными чынит битем и на смерть забитем. О што все з ним пном Карыяцким о почыненые шкоды и позабираня збожя через подданых его з воли и ведомости, также одповед и похвалку учыненую правом, где мне право дорогу чынит, не занехаю, сию протестацыю враду вашей млсти кгродскому Мстиславскому доношу и оповедаю и прошу, абы была прынята и записана, што ест записано.

Року ⷶ҂ахѯе (1665), мца Октябра а (1) дня на враде оповедано. М. Козіолъ нам. Мст.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1665 г. № 1/1417 л. 1000.

№ 360—1665 г. Октября 3.

Перечень убытковъ, причиненныхъ въ селѣ Березнѣ, Пинскаго повѣта, татарской хоругвью пана Улана.

Prot. p. Jana Oleszy na chorągiew p. Ulana rotmistrza.

Лета от нарожения Сына Божого тисеча шестсот шестдесят пятого, мца октебра третего дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Якубом Кгинвидом Папкевичом, столником и подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского, старосты уста-

новленым żałował, opowiedał y soleniter protestował się imsc pan Jan Olesza, ziemianin Jego kr. msci powiatu Pinskiego y Mozyrskiego, w nieznosnym żalu y obeldze swoiey od chorągwie tatarskiey imsci pana Ułana rotmistrza Jego kr. msci, a na ten czas w komędzie y porucczęstwie msci pana Daniela Ułana będącey, o to, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca Septembra dwudziestego dnia, nasławszy gwałtem wprzody kilkadziesiąt koni towarzystwa swoie, to iest pana Zabłockiego y pana Bazarewskiego na wies Berezne ichm panow Oleszow, w powiecie Pinskim będącey, dla wymagania nieiakiysci nienależney stacy sobie, bez żadney assygnaty y ordynansu imsci pana pułkownika, na uciężenie y oppressią wielką stanu szlacheckiego, ktorzy wymogszy niemal przez gwałt od ichm panow Oleszow to iest złotych trzydziescie polskich, tegoż dnia stamtąd ubezpieczywszy iuż obwarowawszy spokoynym przeysciem swoym wstąpili, a potem trzeciego dnia, potem dwudziestego trzeciego septembra napadszy insperate chorągiew y cąpania swoią pomieniony pan porucznik, nie pamiętaiąc na honor y sławę znaku swego, tudziesz na prawo pospolite statutowe, w artykułach woyskowych na takowych opisane, nasławszy na dwor żałobliwego imsci pana Jana Oleszy czeladz s pod teyże chorągwie, ktorzy swawolnie przypadszy mocno gwałtem wdarszysie do dworu, bydło, owce zaymowac poczeli y do gospod swoych zapędzili, swinie, gęsi, kury brać y niezwyczayne czyniąc exaktie, gdzie żałobliwy imsc pan Jan Olesza wypadszy na ulice poczoł ich słowy napominac, aby takowych excesow nie pełnili y więcey zbytkow we dworze szlacheckim nie robili, tedy oni nie dawszy sie w złych swoych pohamowac zamysłach, dobywszy szabel, iedni na żałobliwego pana Jana Olesze siec poczeli, a drudzy płoty łamaiąc y kołow dobywaiąc, niezwyczaynego na szlachcica dobrze urodzonego zażywszy oręża, gromadno więcey niż do trzydziestu człowieka, gdzie y same towarzystwo kupic sie poczeło, płazami, kołami y żerdziami z płotu na tym że mieyscu obłożywszy bili y na smierc mało nie zabili; ieymosc pani małżonkę żałobliwego imsci pana Jana Olesze, ktora brzemienna będąc na ten czas wypadła, ratuiąc małżąka swego y prosząc, aby go na smierc nie zabiiali, tedy oni zapamiętałemi będąc w zamysłach swoych, nie pamiętaiąc na srogosc prawa pospolitego tudziesz y woyskowego, białogłowę iusz na czasach będącą potrącili, że aż na tym że mieyscu omdlała, s ktorego potrącenia nie wiem iesli żywa będzie. A gdy żałobliwy imsc pan Jan Olesza, iuż zbity będąc, kazał się prowadzic do porucznika, opowiadaiąc takowy żał y obełgę nieznosną, tedy imsc pan porucznik w te słowa rzekł: «żal się Boże, że cie na smierc nie zabili». O co wszystko tak o naiazd y o gwałtowne nayscie na dwor, o zbicie samego, o potrącenia małżąki swoiey, iako też o wielką oppressią y zniewagę stanu szlacheckiego, tudziesz o szkody poczynione, ktorych na złotych czterysta tak w bydle iako y fantach zabranych, tę manifestacyią y żałobę swoią do xiąg grodzkich Pinskich zapisac dał. Пры которым оповеданю, ставъшы очевисто енерал повету Пинского Богдан Олпинский квит свой реляцыйный порадком правным до книг кгродских Пинских сознал тыми словы:

Ja Bohdan Olpinski, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moym rellacynym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Septembra dwudziestego czwartego dnia, maiąc przy sobie stroną szlachtą pana Stefana Paszkiewicza y pana Tichona Dabnowickiego Luberskich, byłem użytym na sprawę niżey mianowaną od imsci pana Jana Oleszy, ziemianina Jego kr. msci Pinskiego y Mozyrskiego powiatow, do maiętnosci ichmsciow panow Oleszow, nazwaney Berezna, w Pinskim powiecie leżącey, tamże za okazaniem

widziałem wrota do dworu imsci wiezne wybite y wysieczone, znaki gwałtu y naysciа gwałtownego na ten dwor imsci, a na samym imsci panu Oleszy widziałem rękę lewą sinią spuchłą także na boku prawym y na plecach widziałem rany sinie spuchłe, krwią naciekłe, znac że kiiem bito, pani małżąkę imsci ieymosc pani Zuzanna Kopciowna Oleszyna okazowała nogę prawą spuchłą wszystkę za potrąceniem iako brzemienney białogłowy wywichnioną, ktore to takowe zbicie, udespektowanie siebie samego y pani małżąki swoiey, wysieczenie y wybicie drzwi do domu mianował imsc ban Jan Olesza byc stało od chorągwie tatarskiey imsci pana Ułana rotmistrza J. kr. msci na ten czas w poruczęstwie imsci pana Daniela Ułana będącey, za gwałtownym naysciem na dwor imsci pomieniony Berezne sposobem w processie opisanym, przy ktorym naysciu mianował imsc pan Olesza, że odpowiedz y pochwałkę na zdrowie na smierc zabic sam imsc pan porucznik uczynił, a że szkod pod czas tego gwałtownego naysciа stałych, ktorych niemało sobie imsc pan Olesza pretenduie, na ten czas nie mogąc przede mną ienerałem y stroną szlachtą przez niesposobnosc zdrowia y dla wielkiego żalu y udespektowania swego zwłaszcza nie przeyrzawszy się ieszcze po takowym gwałcie w domu mianowicie specificowac, tedy na osobliwym regestrze czasu swego przy opowiadaniu ma pokazać, a teraz ia ienerał com w tey sprawie widział y słyszał, to wszystko na ten moy quit spisawszy, z podpisem ręki mey y s pieczęciami moią y strony szlachty do xiąg grodzkich Pinskich podaie y zeznawam. Bohdan Olpinski ienerał. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских ест уписано.

Изъ акт. кн Пинск. грод. суда за 1665 г. № 13017, л. 644.

№ 361—1665 г. Октября 7.

Присяжное показаніе объ опустошеніяхъ въ г. Пинскѣ и Пинскомъ повѣтѣ во время Московской войны.

Atestacyia urzędowa strony przysiąg spustoszenia.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят пятого, мца октебра семого дня.

На рочкох кгродских в замку гдарскомъ Пинскомъ, мца Октебра первого дня прыпалых и судовне порадком правнымъ отправованыхъ, передо мъною Яномъ Каролемъ Млоцъкимъ, Пинскимъ, Гелметским старостою, stanąwszy oblicznie Jmsc pan Kazimierz Giedroic od iasnie oswieconey xiężny ieymsci Radziwiłłowey, kanclerzyney wielkiego xięstwa Litewskiego wnosił, że lubo to według conuocatiey Grodzienskiey w roku teraznieyszym odprawowaney, roczki Septembrowe za słaboscią zdrowia tak samego wielmożnego imsci pana starosty Pinskiego, iako y za obłożną też chorobą imsci pana stolnika y podstarosciego teraznieyszego sądzone nie byli, na kturych roczkach spustoszenia y zniszczenia w economiey Pinskiey, w dzierżeniu xiężny ieymsci będącey, opowiadać y okazać mieli, iednak na teraznieyszych roczkach oktobrowych przy pokazanych manifestacyach y obductiach ieneralskich z niektorych woytowstw do iuramentu stawili, w tąż imsć pan Stephan Tur, sędzia grodzki Pinski opowiadał, iż z dobr wielebney capituły Wilenskiey w Pirkowiczach u siebie maiących zastawnych wszyscy poddani precz rozeszli, także y z maiętnosci swoiey imsc pan Giedroic tąż wnosząc na spustoszeniu ze wsi Iwanik do iuramentu poddanego przypowiadał y też od ichmsciow panow obywatelow rożnych osob powiatu Pinskiego pan Samuel Olechnowicz Łopacki tąż wnosił, że iako maiętnosć iasnie oswieconey xiężny ieymsci Radziwiłowey podczaszyney wielkiego xięstwa Litewskie-

go, nazwana Dawyd Grodek y wsi do niey należące, od nieprzyiaciela moskwicina y y swawolnych ludzi deynekow od czasu niemałego zgrassowane, a niektore wsi y ogniem popalone są, o co także manifestacyie y relacyie ieneralskie oglądania pogorzałych domow pokazowano, na ktorych desolatiach z włosci Dawyd Grodeckiey woytow dwoch do iuramentu na pogorzałych dymach przypowiadał, y o drugich ichmsciow, iako to z maiętnosci Turowa y Smiedzina, dobr iasnie wielmożnych ichmosciow panow Lubomirskich, ktore od tychże ludzi swawolnych zniszczone zostali, od ieymsci pani Kaszewskiey łowczyney Wołynskiey maiętnosć Kurasz, imsci pana Jerzego Borka maiętnosć Dubrowica przy rzece Horyni będące, imsci pana Tetery maiętnosć Wysock y drugie wsi za Horynią od Norzynska będące w ustawicznych od tychże ludzi swawolnych deynekow zniszczone zostali, iako też iasnie wielmożnego imsci pana Naruszewicza podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego maiętnosć Hniewczycka y Drużyłowska od woysk koronnych y litewskich przechodow y wybierania chlebowych pndzy, poddani rozeysć musieli, także y iasnie wielmożnego imsci pana Kopcia woiewody Połockiego nazwane Janow y Mohilne y inne wsi od tychże woysk zniszczeni y zubożeni zostali, od ktorego uciążenia rozeisć się musieli, y inni ichmosc panowie obywatele tąż wnosili y manifestacyie swoie pokazywali y poddanych swoich do przysięgi na takowych desolatiach przypowiadali, burmistrzowie miasta Pinskiego prawa Maydeburskiego wnosili, że po pierwszey od roku tysiąc szescset piędziesiąt pierwszego po ostatniey abiuracie w roku tysiąc szescset piędziesiąt piątym y tysiąc szescset szescdziesiątym, moskwa s kozakami po dwakroc miasto fundytus palili, o co są manifestacyie, na teraznieyszym terminie dwoch radnych do przysięgi przypowiadali, że więcey wydać podymnego nie mogą, tylko z dymow czterdziestu piąciu, w czym wszystkim ia starosta nie widząc w akcie conuocatiey o tym nic wyraznego, aby na takowych desolatiach mieli iuramenta być wykonywane na rossądek y uznanie do sądu ichmsciow, Trybunału skarbowego, ktory tąż conuocatią w Wilniu naznaczony iest, odsyłam. Которая справа до книг кгродских Пинских ест уписана. Stanisław Kazimierz Thokarski podstoli y podstarosci p. Pin.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1665 годъ, № 13017, л. 106.

№ 362—1665 г. Ноября 15.

Универсалъ гетмана польнаго великаго княж. Литовскаго Михаила Паца съ «Уставой жолнерской» о расположеніи въ Пинскѣ.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят семого, мца Генвара двадцат шостого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинским, од велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосъты усътановленым, посътановившысе очевисто его млст пан Петръ Полъцев, стражникъ Смоленский, слуга и дозорца ясне велможного его млсти пна подканцелерого вел. княз. Литов. копию, яковая до рукъ его млсти досталасе з универсалу ясне велможному млсти пана Паца, воеводы Смоленского, гетмана полного вел. княз. Лит. з уставою выданый, в тые слова писаный.

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit., oznaymuię, iż maiąc pozwolenie od Jego kr. msci pana mego młsciwego, zniosszysię z iasnie wielmożnym imscią panem woiewodą Wilenskim, hetmanem wielkim W.X.Lit., z woli imsci locuiąc woysko do pory woienney oraz consulto securitati granicom W. X. Lit., do tego spodziewaiąc się nieprzyiacielskiey incursiey od Polesia za na-

stąpieniem pory zimowey, iako iuż o tym dochodzą przestrogi, dla obrony tamtey sciany, a oraz y na consistentią pułkowi iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. to iest na chorągiew kozacką samego imsci pana woiewody Wilenskiego y na chorągiew wielmożnego imsci pana strażnika y wielmożnego imsci pana kraycczego W. X. Lit. imsci pana Jarmołowicza, imsci pana Kniehinickiego y pana Juszynskiego rotmistrza Jego kr. mosci tatarskiego, a z woyska cudzoziemskiego regimentowi dragonskiemu, imsci pana Kalsztyna naznaczam starostwo Pinskie, cum attinentjis, excepto dobr duchownych szlacheckiey fundatiey, także excepto wsi, ktorą imsć pan woiewoda Połocki legował na klasztor y włoki do tego w Pinsku należącey, a w Bezdzieżu być consistentia ani żaden acces czyniony od tego pułku, gdyż chleb stamtąd na woysko będzie według osobney assignacy wydany, gdzie stanąwszy ma się iako nayskromniey zachować kożda chorągiew w swoiey consistentiey, ktora z podziałku ducta proportione przypadnie, czeladzi zabiegow nie dopuszczaiąc y dalszemi nad ustawę niżey wyrażoną, ubogich ludzi nie uciążaiąc exactiami, a dla zabieżenia swey woli sprawiedliwosć ukrzywdzonym skuteczna y nieodwłoczna bez appelacy żołnierzowi przed sąd ieneralnego pułkownika, albo hetmanski, a tylą skarżącym obywatelom wolno y u chorągwie y przed sądem pułkowym ma być czyniona, a krzywdy, szkody przez swawolnych udziałane, maią być ex nunc płacone, w gotowosci zas do ruszenia się za doysciem pierwszego ordinansu inquiente necessitate od imsci pana podkomorzego Orszanskiego comendę od kraiow s tamtey strony maiącey, aby chorągwie zostawali praemoneo, iakoby ad rem pro patria gerendem okazyiey nie omieszkiwaiąc na dzien y mieysce, ktore naznaczono będzie, niechybnie kożda chorągiew stawiała, gwoli czemu interest nie oddalaiąc się ile po następowaniu pory woienney od chorągwi towarzystwa, a do mieysca consistentiey naznaczonego maią iść chorągwie iako nayprostszym tractem, ciągnieniem się nie bawiąc, ludzi ubogich nie uciążaiąc, czeladz od nabiegow wstrzymywaiąc, dobra szlacheckie y dwory w należytey ab onere militari ochronie maiąc, ultimis diebus praesentis mensae Nowembis, komu nadaley, a komu blizszey y prętszym terminem w swoiey staneli consistenciey pod srogim in contravenientes w artykułach woyskowych opisanemi paenami, przełożeni zas iesliby pod chorągwią porządku nie postrzegali, sprawiedliwosci nie czynili y swawoli nie uymowali, sami według artykułow woyskowych paenowani będą. Ustawa w consistentiach naznaczonych taka – z włok trzech żyta beczka, ięczmienia beczka, gryki beczka, z włoki iedney owsa beczka, baran, gęs, kurow dwoie, z włok pięciu słoniny polec, kumpi dwa, z włok czterech grochu pułbeczki, z włok osmiu iałowica, faska masła, kopa serow. A ten uniwersał według zwyczaiu ma bydz w grodzie aktykowany y kożda chorągiew z act mieć go przy sobie powinna y według onego sprawić się ma. Datt w obozie pod Tynmuyżą dnia piętnastego Nowembris, anno tysiąc szescset szescdziesiąt piątego. Michał Pac hetman polny W. X. Lit. Который универсал за поданемъ его до книг кгродскихъ Пинских ест уписан.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1666 г. № 13018 л. 219.

№ 363—1665 г. Ноября 27.

Заявленіе земянина Ивана Валаховскаго съ подробностями о нападеніи Московскихъ войскъ на м. Расну, Мстисл. в.

З великим жалем своим жаловал и оповедал земянин Его кор. млсти воеводства Мстиславъского пан Иван Валаховский таковым способом, ижъ року теперешнего тысеча шестсотъ шестдесят

пятого, мца ноября петнацатого дня, яко то подчас инкурсыи Московское и вышедшы чата московская замку Смоленского у панство Его кор. млсти до воеводства Мстиславского, тогож року, мца и дня вышей менованого и нападшы на мястечъко Расну, почели лудей бит, а инших в полон брат, у тот же час и на дом мой при том же мястечку Расне стоячый, у воеводстве Мстиславском лежачый, в небытности мене самого и малжонки мое в дому нашом всю маетност мою рухомую въ том дому моем будучую побрали, при котором побранню маетности и шкатулу мою у клети стоячую з розными справами и с привилиями узяли и до Смоленска запровадили, а мяновите лист привилей годное памяти князя Михайла Ивановича Юревича, пана дедичного, датою мца Марца двацат семого дня, индыкта чотырнацатого, в лето сем тысечное триттцат пятое, такъ же и другий лист привилей святобъливое памяти короля его млсти Жыкгимонта Третего, датою року тысяча пятсот деветдесят второго, мца Сентебра двацат семого дня и лист первый вечыстый купъчый у небожчыка пана Ивана Дубъского на маетност нашу Окулинщизну, при мястечку Расне у воеводстве Мстиславском лежачая, через деда моего купъленая, другий лист на маетност нашу через отца моего небожчыка пана Михайла Валаховскаго у небожчыка пана Олешы купъленая Варнавинщина у воеводстве Мстиславском лежачое, также и декрет трибуналский заприсенжоный выводу нашого шляхецкого гонорови нашому належачый тамже узяли датою року тысяча шестсот сорок третего, мца ноября двацат третего дня и листы угодливыя з розными особами и декрета розные земские, кгродские, трибуналские и каптуровые на розныхъ особъ одержаные, так теж квиты поборовые, подымные и поселские, вси справы в той шкатуле моей будучые и з маетностю моею рухомою яко се вышей поменило до Смоленска одпровадили, о которое забране справ моих через чату московскую забраных тых всих справ чыню тую протестацыю мою до ведомости уряду вашое млсти донесши и до книг кгродских Мстиславскихъ дал ку записаню, што ест записано.

Року ͵ахѯе (1665) мца ноября двацат семого дня на враде оповедано, М. Козіолъ наместник Мстиславский.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣздн. суда за 1665 г. № 1/1417 л. 1175.

№ 364—1665 г. Декабря 5.

Заявленіе мѣрничаго Пинскаго повѣта Яна Флоровича о нападеніи татарской хоругви Улана на им. Паршевичи, 2 декабря 1665 г.

Prot. p. Mierzczego na p. rotmistrza Jego Kr. msci.

Лета от нароженя Сна Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара чотырнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, opowiadał y żałował pan Jan Frołowicz, mirczy Jego kr. msci powiatu Pinskiego, na imsci pana Ułana, rotmistrza Jego kr. msci chorągwi tatarskiey o tem, iż w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca Decembra wtorego dnia, iegomsc pan Ułan, mniey dbaiąc na zwierzchnosc iasnie wielmożnego imsci pana wojewody Wilenskiego, hetmana wielkiego X. Lit. y prawa w artykułach woyskowych na takowych swawolnych opisanego, maiąc na załobliwego z dawnych czasow rankor y wziąwszy przed się zły umysł, tego roku i dnia wysz pisanego,

nasławszy mocno gwałtem czeladz swoią, mianowicie Naczynskiego y Jana, y inszych żołnierz swoich na dwor pana Jana Frołowicza w Parszewiczach, w powiecie Pinskim będącym, w ktorym to domie rożne zbytki czynili bez bytnosci w domu żałuiącego, samą panią Frołowiczową okrutnie zbili y zranili, od ktorego to zbicia y zranienia nie wiedziec ieżeli żywa będzie, a mało na tym maiąc, kłodkę od kłuni odbiwszy, wzieli krow dwie od cieląt, za ktore krowy dałem kop szesnascie groszy litewskich, iakoż w temże roku msca marca trzeciego dnia taż czeladz imsci pana Ułana, ktora stała we wsi Parszewiczach na stanowisku w tey wsi, dowiedziawszy się o panu Frołowiczu, że go w domu niemasz, takoż swawolnie z roskazania pana swego naszli na dwor, kłodkę od swirna odbiwszy, wzieli owsa trzecinnikow cztery, ięczmienia pułtora trzecinnika, gęsi oprawnych szesc, prosiąt także oprawnych pięc, koszul mężkich dwie, płatow białogłowskich trzy, obrusow dwa, kociołek miedziany, to wszystko gwałtownie pobrali, samą panią tego czasu z domu wypędzili, a że musiała uciekac ze dworu swego do wsi Wyzłowicz, do maiętnosci wielmożnego imsci pana woiewody Połockiego, także y u poddanych żałobliwego chleb biorąc czeladz pana Ułana rożne zbytki czynili, dziewkę w dziewiąciu leciech zgwałcili, toż y babie uczynili. A chcąc żałobliwy o to wszystko, iako się wyż pomieniło, z imscią panem Ułanem prawnie czynic, chcę te żałosną protestacyą swą do xiąg grodzskich Pinskich podaię. Jan Frołowicz mierczy krola imsci powiatu Pinskiego ręką.

Пры котором оповеданю, ставшы очевисто енерал повету Пинского Ян Ушацкий, квит свой реляцыйный с печатю своею и стороны шляхты и съ подписом руки свое прызналъ тыми словы: Ja Jan Uszacki, generał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim rellacynym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Decembra piątego dnia, z stroną szlachtą panem Zacharyaszem Wysockim a panem Mikołaiem Wyłazkim, z ktoremi byłem użyty na sprawę niżey mianowaną od imsci pana Jana Frołowicza, mierczego Jego kr. msci powiatu Pinskiego, do domu iego, we wsi Parszewiczach, w powiecie Pinskim mieszkaiącego, w ktorym to domie za okazywaniem pana mierczego widziałem samą panią Frołowiczową na poscieli leżącą chorą, zbitą, spuchłą, są rany po plecach, po ręku, także y oczy popodbiiane, krwią naciekłe, iakoż w kłuni widziałem kłodkę odbitą y popsowaną, z ktorey to kłuni mianował pan Frołowicz, że mu krow dwie od cieląt gwałtem wzięto, ktory to gwałt y naiazd na dom swoy mianował sobie bydz stały od sług y żołnierz imsci pana Ułana, rotmistrza Jego kr. msci chorągwie tatarskiey. Y to też pan Frołowicz mianował, że to pan Ułan drugi raz na dom moy gwałtem sług y żołnierz swoich nasyła, czyniąc dosyc odpowiedzi y pochwałce swey. A tak ia generał y z stroną szlachtą, com widział y słyszał, to wszystko na ten moy relacyny quit spisawszy, s pieczęcią y z podpisem ręki mey y z pieczęciami strony szlachty ku zapisaniu do xiąg grodzskich Pinskich podaię. Jan Uszacki generał. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских естъ записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1666 годъ, № 13018, стр. 160—161.

№ 365—1665 г. Декабря 5.

Заявленіе земянина Ивана Судиловскаго о нападеніи земянъ Людоговскихъ подъ видомъ непріятельскаго отряда на им. Судилово, Мстиславской волости, 27 ноября 1665 г.

З великим жалем своим незносным жаловал и обтежливе оповедал земянин его кор. млсти воеводства Мстиславско-

го пан Иван Матвеевич Судиловский сам от себе и за малжонкою своею пни Раиною Кашынною на земянина тогож воеводства Мстиславского пна Семена Людоговского и сынов его Василя и Осипа Мартина Семеновичов Людоговских таковым способом о то, иж в року тепер идучом тисеча шестсот шестдесят пятом, мца ноября двадцат семого дня на ден двадцат осмый в ночы, могло быт вжо в ноч годины тры або чотыры в полноч, неведет з яких причын, не маючы жадное потребы и прычыны, взявшы на мене ренкор и умыслъ свой злый непристойный не богобоязный, пропомневшы боязнь Божю и поважывшы легце право посполитое на таковых зуфалых своволных каранем описаное, а приспособившы собе на помоч помочниками Самуеля Яновича Судиловского и иншых немало, которых он именами зват ведает и прозвисками, и назвисками умеет, колку человек з бронми розными до бою войне належачую стрелбою огнистою, бердышами, рогатынами, того року мца и ночы выш написаное, нашодшы на хутор мой, где есми на сес час мешкане маем у лесе, стоячый над ручем Дербынским, в ымeню моем Судиловским, в тракте Кричевском, у воеводстве Мстиславском лежачом, под час небезпечный валечный от неприятеля москвитина и козаков Северских ребелизантов, там же пришедшы галасы учынившы мовою московскою «руби, руби, царев, царев» теды я послышавшы таковые слова и мову, розумялом, же неприятел московский «шышы» чатою напали, порвавшысе зе сну мусялом през окно от них уходит толко у в одном оденю уносечы здорове свое, тамже он и з сынами своими и с тыми помочниками добывшысе до избы, малжонку мою заскочывшы, з детми малыми в той избе невинне, а не лютостиве тыранско бердышами, рогатынами окрутне збили и змордовали, а дети мои малые, лет еще не мают, перестрашыли и не ведаю если с того перестраху жывы будут. Кгдым я отбегшы проч недалеко и добре выслухавшы и зрозумевши, же неприятел напал и по мове их опознал, пришедшы до них почал его пна Семена Людоговского и сынов, и помочников его упоминат, для яких причын и што я винен, таковый кгвалт и збиток чынит, там же и мене самого бердышами, рогатынами окрутне а нелютостиве збили и змордовали, если бы не утек от него и сынов, и помочников его, певне бы был на смерть забитый однак, отповед и похвалку на здорове мое учынил, мовечы тыми словы: «Щасте твое и проси Бога, што ты от мене утек, а то бы был забитый и так того в коротком часе буд певен и сподевайсе от мене самого або сынов и помочников моих будеш забитый». А при том моцно кгвалтовным нахоженю взял ручницу пташинку, купленую за коп шест грошей литовских, о што я то все яко о нахожене на хутор и о збите свое и малжонки своее отповед и похвалку правом чынит не занехаю, а сию протестацыю жалобы своее до враду вашей млсти кгродского Мстиславскогв заношу и оповедаю.

Року ҂ахѯе (1665) мца декабра е (5) дня на враде оповедано. М. Косіолъ.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣзднаго суда за 1665 г. № 1/1417 л. 1182.

№ 368—1666 г. Января 14.

Заявленіе подканцлера великаго княжества литовскаго Александра Нарушевича съ перечнемъ убытковъ, причиненныхъ польскими казачьими хоругвями въ окрестностяхъ м. Янова, 6 Янв. 1666 г.

Prot. iegomsci p. podkanclerzego W. X. Lit. na chorągiew iegomsci p. podskarbiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара чотырнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинскиммъ, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował y opowiadał iasnie wielmożny imsc pan Alexander Naruszewicz, podkanclerzy W.X.Lit., wziąwszy wiadomosć od sługi y dozorcy maiętnosci swych Poleskich, w powiecie Pinskim będących, imsci pana Piotra Michała Połciowa, strażnika Smolenskiego, na ichmsciow panow, imsci pana Reuta, imsci pana Rymszę y imsci pana Bohuszewicza-towarzystwo chorągwie kozackiey iasnie wielmożnego imsci pana Hieronima Kryszpina Kierszenszteyna, podskarbiego W. W. X. Lit., o to y takowym sposobem, iż gdy powracaiąc z korony chorągiew mianowana w roku teraznieyszym tysiąc seseset szescdziesiąt szostym, msca January dnia szostego, z korony w kraie Litewskie, a ciągnieniem idąc staneła w Janowie za mil dwie, ichmsć od chorągwi zabiegszy y o tem, że do żałuiącego mianowany dozorca w pilnych sprawach odiechał dowiedziawszy, naprzod wołow szesciu u poddanych Hniewczyckich wzięli, a potym gdy aż do Janowa do stanowiska chorągwie poszli, niechcąc wołow wydać, złotych sto dać przymusili. O ktory takowy niesłuszny grabież tudziesz wyciągnienie od poddanych swoich złotych sta, żałuiący iasnie wielmożny imsć pan podkanclerzy W. X. Lit. chcąc prawnie czynić y takowey krzywdy swey y poddanych swoich chcąc przed sądem należnym dochodzić, te protestatią do xiąg grodzskich Pinskich dał zapisać, co iest zapisano.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1666 г. № 13018 стр. 160.

№ 387—1666 г. Января 14.

Перечень убытковъ и грабежей отъ хоругвей подскарбія великаго княж. Литовскаго, во владѣніяхъ Полоцкаго воеводы Яна Кароля Коптя въ январѣ 1666 г.

Prot. woyta z Mohilney na chorągiew iegomsci p. podskarbiego W.X.L.

Лета от нароженя Сна Бжого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара чотырнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаномъ Викторином Туром, подстаростим Пинскимъ, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, Янъ Скуйбеда войтъ маетности Могилней и местечка Янова, оповедане свое на писме до книг кгродских Пинскихъ подалъ в тые слова писаный.

Msci panie urzędzie grodzki Pinski! Ja Jan Skuybieda, woyt maiętnosci Mohilney, miasteczka Janowa y wsi do niey przynależących, w powiecie Pinskim będących, iasnie wielmożnego imsci pana Jana Karola Kopcia, woiewody Połockiego, w nie małey krzywdzie y poczynionych szkodach opowiadam y skarżę się w niebytnosci na ten czas iasnie wielmożnego imsci pana Kopcia, woiewody Połockiego, pana y dobrodzieia mego y panow dzierzawcow, arędą tey maiętnosci Mohilenskiey na ichmsciow panow żołnierzow companią chorągwie wielmożnego imsci pana Kryszpina, podskarbiego W.X.Lit., u ktorych ichmsciow komendantem y chorążym imsc pan Skrętowski, a stanowniczym imsc pan Szukszta y kogo mogę z ichmsciow pamiętac towarzystwo imsci pana Bohuszewicza, imsci pana Denisowicza, imsci pana Rewuta, imsci pana Tomkiewicza, imsci pana Dowgiały, imsci pana Dziedziewickiego, imsci pana Czeczota, imsci pana Lichodzieiewskiego y drugich ichmsciow company nie mało towarzystwa imionami y

nażwiskami wysz pomienionym ichmsciom wiadomych, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt szostego, msca Januāry szostego dnia, pomieniona chorągiew w miasteczku Janowie przez dwa dni y przez dwie nocy ichmsc stali y rospisawszy sobie przystawstwa po wsiach, to iest we wsi Śnietowie, we wsi Laskowiczach, we wsi Klonkach, we wsi Suchim, we wsi Radomlu, we wsi Pieszkowie, we wsi Nakle, we wsi Ostrowku stacy nie małe niezmierne takzbożem rożnym, leguminami, pieniędzmi gotowemi napoiami postoialnym brali y więcey szkody niż na tysiąc pięcset złotych uczynili, poddanych y biały głowy nie mało czeladz ichmsciow pobili, a odchodząc w podwody miesczan y poddanych, woły, koni brali y darmo tych grabieżow za kilka mil y przez kilka noclegow nie oddawali, aż wykupowac woły, konie y bydło musieli, ktore wszystkie podziałane szkody na osobliwym regestrze iest dostatecznie zpisane y czasu prawa przełożone będą. O co wszystko zachowuiąc wolne prawo imsci panu woiewodzie Połockiemu, panu y dobrodzieiowi memu, do ichmsciow panow żołnierzow chorągwie imsci pana podskarbiego W. X. Lit. tę solenną żałobę moią ku zapisaniu do xiąg grodzkich Pinskich podaię y proszę, aby była przyięta y zapisana, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1666 г. № 13018, л. 162 обор.

№ 368—1666 г. Января 14.

Перечень грабежей отъ хоругвей хоружаго великаго княж. Литовскаго Паца во владѣніяхъ Полоцкаго воеводы Яна Коптя 31 декабря 1665 г.

Prot. woyta Mohilenskiego na chorągiew iegomsci p. chorążego W. X. L.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генваря чотырнадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром подстаростим Пинским, од велможного его млсти пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым Ян Скуйбеда, войтъ маетности Могиленское и местечка Янова, оповедане свое на писме до книг кгродскихъ Пинскихъ подал в тые слова писаное:

Msci panie urzędzie grodzski Pinski. Ja Jan Skuybieda, woyt maiętnosci Mohilney y miasteczka Janowa, y wsi do niey przynależących, w powiecie Pinskim będących, iasnie wielmożnego imsci pana Jana Karola Kopcia, woiewody Połockiego, w niemałey krzywdzie y poczynionych szkodach opowiadam y skarżę się w niebytnosci na ten czas iasnie wielmożnego imsci pana Kopcia, woiewody Połockiego, pana y dobrodzieia mego y panow dzierżawcow arędą tey maiętnosci Mohilney, na ichmsciow panow żołnierzow kompanią chorągwie wielmożnego imsci pana Paca, chorążego W.X.Lit., u ktorych ichmsci porucznikiem imsc pan Mickiewicz, a towarzystwo od ichmsciow deputowane imsc pan Kulesza y imsc pan Narbut, a drugich ichmsciow w companiey niemało towarzystwa imionami y nażwiskami wysz pomienionym ichmsciom wiadomych, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Decembra trzydziestego pierwszego dnia, pomienioney chorągwi kompania w miasteczku Janowie na dni dwa y dwie nocy zaiachawszy ichmsc kazali sobie wszelakie dostatki dawac, a po wsiach rozesłali czeladz po grabieże do Snietowa, Laskowicz, Klonek, Suchego, Radomla, Pieszkowa y Nakła, pobrawszy grabieże kazali siebie godzic, ktorey ugody y co sami brali rożnemi leguminami y gotowemi pieniędzmi więcey szkody niż na złotych pięcset uczynili, ktore wszystkie podziałane szkody na osobliwym regestrze iest dostatecznie zpisane y czasu prawa przełożone będą. O co wszystko, zacho-

wuiąc wolne prawo imsci panu woiewodzie Połockiemu, panu y dobrodzieiowi memu do ichmsciow panow żołnierzow chorągwie imsci pana chorążego W.X.Lit. tę solenną żałobę moią ku zapisaniu do xiąg grodzskich Pinskich pódaię y proszę, aby była przyięta y zapisana, што ест записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1666 г. № 13018 л. 163.

№ 389—1666 г. Января 20.

Перечень грабежей и насилій отъ Бѣлоказацкой хоругви въ дер. Малые Орлы, Пинскаго повѣта въ началѣ января 1666 г.

Prot. p. Semena Kozlakowskiego na companią p. Oskirki.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował y opowiadał imsc pan Semen Kozlakowski, ziemianin J. k. m. powiatu Pinskiego, na imsci pana Marcina Pomorskiego, porucznika imsci pana Samuela Oskierkę, sędziego ziemskiego Mozyrskiego y na cało chorągiew Biało kozacką wyże pomienione, obżałowany pan Pomorski, przepomniawszy boiazni Bożey y srogosci prawa pospolitego y win w nim na takowych ludzi opisane, a nie maiąc nigdy od żałobliwego sobie danego do gniewu przyczyny, ale swey własney woli, ktorzy przyciągnowszy z chorągwią sobie poruczono w powiat, nie wiedzieć z czyiego ordynansu, a stanowszy stanowiskiem przez kilka dni we wsi Małych Orłach, w Pinskim powiecie będącey, do plebaniey Dawydgrodeckiey należącey, z ktorey wsi pomienioney obżałowany imsc pan Marcin Pomorski porucznik imsci pana Oskierki z kąpanią swoią naradziwszy się, roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt szostego, msca January szostego dnia, popełniaiąc zbytek, nasłał mocno gwałtem na maiętnosc y dwor żałobliwego we wsi Dubey, w Pinskim powiecie będącą, towarzystwo swoie z podteyże chorągwie swoiey Białey nieiakiegoś pana Kazimierza Łuszczyka y drugiego pana Greskiego, przydawszy im czeladzi swey własney tak też czeladzi od całey chorągwie pacholikow człowieka kilkadziesiąt, imiona y nazwiska obżałowanemu wiadome y znaiące, ktorego towarzystwo z czeladzią, czyniąc dosyc woli y roskazaniu y posłaniu imsci pana porucznika swego, napadszy na dwor żałuiącego gwałtownie, a oskoczywszy dwor żałuiącego do koła, pierwiey strzelanie, okrzyk, hałas uczyniwszy, wrota do dworu gwałtownie wybili y wyłamali, a żałobliwy nie wiedząc ni oczym, usłyszawszy ten krzyk, hałas, strzelanie y wrot wybiianie, wypadszy na podworze z izby, kto by takie gwałty czynić chciał, wiadomosć wziął, a te towarzystwo y posłance obżałowanego, obaczywszy żałuiącego na podworzu, strzelać do niego poczeli, a widząc żałobliwy zapał ich zły, a będąc strachem prze strzelanie ich nakarmiony, zdrowie swoie ze dworu swego do lasu uchodząc, unosić musiał, a te towarzystwo s pacholikami imsci pana Pomorskiego, dobywszy się do dworu żałobliwego, w ktorym nalazszy tylko małżąkę żałobliwego z dziatkami panią Marynę Strzeszkowską Semienową Kozlakowską, ktorą zbili, zmordowali y za zbitą porzucili, ktora od tego gwałtownego zbicia y zranienia ich, będąc białogłową brzemienną, trzeciego dnia po tym zbiciu dziecie musiała struc, po ktorym zbiciu takowym małżonki żałobliwego, drzwi do komor tak też y do swirnow powybiiawszy, rzeczy rożne ruchome, to iest suknie samego żałobliwego, tak też y samey żałobliwey, strzelbę, srebro, cyn, miedz wszystkiego tego na pięc set złotych polskich zabrawszy, do wsi Małych Orłow, do plebaniey

Dawydgrodeckiey należącey, do samego iegomsci pana Pomorskiego porucznika swego, ktory w tych Małych Orłach przez kilkanascie dni z chorągwią także plądruiąc te wies Małe Orły stał, wprowadzili, ktore te rzeczy wszystkie żałobliwego gwałtownie zabrane imść pan porucznik, kiedy do niego przywieziono, z kompanią swoią między się podzielili y na pożytek swoy obrocili, ktorych wszystkich rzeczy żałobliwego zabranych na osobliwym regestrze czasu prawa pokazane y dowodzone y pokładane będą, a chcący żałobliwy pan Kozlakowski z obżałowanym imscią panem Marcinem Pomorskim porucznikiem imsci pana Oskirczynym prawnie o to wszystko czynić y do kogo prawo drogę ukaże, co się wszystko w tey żałobie pomieniło, prosił, aby ta żałoba iego do xiąg grodzskich Pinskich była przyięta y zapisana. Пры котором оповеданю, ставшы очевисто Янъ Липский, енерал повету Пинского, квит свой реляцыйный с печатми своею и сторсны шляхты и с подписомъ руки свое до книг кгродскихъ Пинских созналъ тыми словы:

Jan Lipski, generał J. k. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim rellacynym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt szostego, msca January dziewiątego dnia, maiąc ia przy sobie stronę szlachtę pana Fiedora y pana Jana Olpinskich, z ktoremi byłem użyty na sprawę od imsci pana Semena Kozlakowskiego do maiętnosci y dworu imsci, do wsi Dubey, w powiecie Pinskim będącey, gdzie pan Semen Kozlakowski mnie generałowi y stronie szlachcie przy mnie będącey okazował dziecie małe, co pani małżonka imsci pani Maryna Strzeszkowska Semenowa Kozlakowska struła, ktore dziecie mienił bydz stałe od panow żołnierzow, posłanych od imsci pana Marcina Pomorskiego, porucznika imsci pana Oskirki, to iest od pana Kazimierza Łuszczyka y drugiego pana Greskiego y czeladzi im na to przydanych, także okazował na samey pani małżonce swey zbicie kiiami, obuchami, gdzie ia generał widział na plecach po bokach rany sinie spuchłe na ciele, ktore zbicie y zranienie mienił od wysz pomienionych osob, a do tego także okazował wrota wybite do dworu y posieczone, kłodki od komor y od swirnow pobite y popsowane, suknie swoie y pani małżonki swoiey także mienił co ichmsc panowie żołnierze zabrali srebra, cyny, miedzi y strzelbę y inszych rzeczy niemało zabrawszy, gwałtownie do wsi Orłow Małych odprowadzili y na pożytek swoy obrocili. A tak ia generał, com widział y co mnie okazowano, to wszystko na ten moy quit rellacyny spisawszy z podpisem ręki mey y pod pieczęcią moią y pod pieczęciami strony szlachty daię do xiąg grodzskich Pinskich. Pisan roku, msca y dnia wysz pisanego. Jan Lipski generał Jego kr. msci powiatu Pinskiego. Которое оповедане и ененералское сознанъе до книг кгродскихъ Пинскихъ естъ уписано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго. суда за 1666 годъ № 13018, л. 174.

№ 370—1666 г. Января 20.

Перечень обидъ и убытковъ отъ хоругви панцерной гетмана великаго княж. Литовскаго Павла Сапѣги въ имѣніи Хомскѣ, Пинскаго повѣта.

Prot. iegomsci p. Dołskiego na iegomsci p. Anforowicza.

Лета от нароженя Сна Бжого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара двадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Стефаном Викторыном Туромъ, подстаростим Пинскимъ, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, oropowiadał y protestował się imsc pan Jan Karol na Dołsku Dołski, podkomorzy powiatu Pinskiego, pułkownik Jego kr. msci,

za daniem sobie sprawy y wiadomosci od woyta Chomskiego Marka Kacha na imsci pana Władysława Anforowicza, czesnika Smolenskiego, porucznika y na wszystką kompanią chorągwie pancerney iasnie wielmożnego imsci pana Pawła Sapiehi, woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit. o to, iż imsc pan porucznik y kompania tey chorągwie, namnieyszego na obseruantią prawa pospolitego, constitucy seymowych y artykułow woyskowych de disciplina militari opisanych, tudzież na ustawiczne żałuiącego w woysku z niemałym kosztem y z stratą substantiey perseuerowanie y usługi, nie maiąc respectu, niesłusznie swawolnie, bez żadnego niczyiego ordinansu y assignatiey, obżałowany imsc pan porucznik tey chorągwie pierwiey ieżdząc priuatnie przez maiętnosc żałuiącego rożne ubogim ludziom krzywdy czynił, a naprzod w tym roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca Maia wtorego dnia, sam imsc pan porucznik nocował w miasteczku, na ten czas, biorąc pic y iesc sobie y dla koni, uczynił szkody na złotych cztery y groszy dwadziescia pięc, potym dnia szesnastego maia, iadąc nazad, pokarmował, na ten czas uczynił szkody na złotych dwa, groszy dwa, dnia osmnastego Julij do Wilna iadąc noclegował, na ten czas szkody uczynił na złotych szesc groszy dwadziescia osm, pieniędzy cztery, dnia dziesiątego septembra tenże imsc pan porucznik we wsi Zagrodnikach noclegował, a do miasteczka za czwierc mili przyiachawszy pokarmował, na ten czas szkody uczynił co wzięto w wiosce y w miasteczku na złotych trzynascie y pieniędzy cztery, dnia siedmnastego septembra tenże imsc pan porucznik ruszywszy się z Pinska z consistenty ordynował do Chomska dwuch towarzystwa, pana Bykowskiego y pana Bieleckiego dla pisania gospod na nocleg z chorągwią, ktorych musieli godzic, aby omineli miasteczko y wioski iako pan Bykowski y pan Bielecki, wziąwszy tę ugodę declarowali imieniem samego imsci pana porucznika sami od siebie y od wszystkiey kompaniey, że iuż miasteczka y żadney wioski nie gabaiąc ominąc mieli, potym tegoż roku y msca dwudziestego dziewiątego dnia, nie pomniąc na wyciągnoną extorsiue ugodę, sam imsc pan porucznik osobą swoią z chorągwią we wsi protestuiącego, nazwaney Woli Simonowskiey, w powiecie Pinskim leżącey, do tegoż miasteczka należącey noclegował y rożne krzywdy ubogim poddanym czynic dopuszczał w braniu gotowych pieniędzy, bydła rożnego, zboża y fantow iako na osobliwym regestrze kożda rzecz iest specifikowana,-w tey wsi szkody uczynił, oprocz co iedli y pili samy, wziętek do wozow na złotych trzysta dwa y groszy siedm, białogłowę Fiedorową Dudczyną, czeladz pana Eysimonta obuchami zbili, zaledwo żywą zostawili, także pana Jana Mancewicza, ktory to ustawicznie sam przy dworze imsci pana podkomorzego zostaie, a żonę ma w tey wsi Woli Simonowskiey, gdy ze dworu przyiachał, dowiaduiąc się, co się w domu dzieie, tedy zaraz czeladz imsci pana porucznika konia mu wzięli y do wozu zaprzęgli, ktorego musiał, okupuiąc, dac czeladzi groszy dwadziescia, a potym skarżył samemu imsci panu porucznikowi, tedy imsc pan porucznik, miasto czynienia sprawiedliwosci, kazał samego wziąc gwałtem z koniem y prowadził aż do noclegu, a nie dosyc ieszcze na tym maiąc, na większy kontempt imsci pana podkomorzego czyniąc, powracaiąc znowu drugi raz do Pinska z Rusi idąc, w tymże roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątym, msca decembra dziesiątego dnia, taż chorągiew; nad ktorą na ten czas był comendantem imsc pan Szpilewski, w Chomsku noclegowała y noclegując nieznosne ubogim ludziom krzywdy czyniąc, samych mieszczan y żydow biiąc y rożne rzeczy gwałtem biorąc, iako na regestrze każda rzecz specifikuie, szkody uczynili, oprocz pobitych mieszczan y żydow, na złotych sto dziewięcdziesiąt ieden y groszy piętnascie pieniędzy cztery. O ktore tedy takowe nad prawo pospolite w

dobrach żałuiącego dziedzicznych poczynione szkody, exactie, a zatym o paeny prawne tak z imscią panem Anforowiczem porucznikiem iako y całą chorągwią iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana Wielkiego W.X.Lit. tam, gdzie prawo pokaże drogę chcąc prawem czynić protestuiący dał tę protestacyą do xiąg ninieyszych zapisac. Przy ktorym processie stanowszy oczewiscie generał powiatu Pinskiego zeznał rellatią w te słowa: Ja Matheusz Pawłowski, generał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim rellacynym quitem, iż będąc użytym od woyta Chomskiego, Marka Kacha do maiętnosci wielmożnego imsci pana Jana Karola z Dołska Dołskiego, podkomorzego powiatu Pinskiego, pułkownika Jego kr. msci, w Pinskim powiecie leżącey, nazwaney miasteczka Chomska, gdzie będąc, zażywszy do siebie stronę dwoch szlachcicow, pana Jana Zakrzewskiego y pana Mikołaia Tracewskiego, pierwiey dnia osmnastego msca Julij roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, za okazaniem tego woyta Chomskiego, widziałem mieszczanina Chomskiego Arciucha Pisarka zbitego, razy trzy krwią naciekłych, ieden na szyie, a dwa przez łeb, znac kanczukiem pobito, czwarty raz na plecach siniy spuchły, obuchem uderzony, ktore te zranienie mianował ten mieszczanin sobie stałe od czeladzi imsci pana Władysława Anforowicza, porucznika chorągwie pancerney iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W.X.L., z tey occasiey powiada, gdy mu ta czeladz iadącemu na drodze koła znowu pozabierali y na swoy woz wkładali, ktorych gdy nie chciał dac, oni go samego zbili y koła wzięli, na ostatek ieszcze do gospody zaprowadziwszy kiymi bić chcieli, aż musiał siermięgi odbieżec, ledwie się wykręciwszy z rąk tego czeladnika, ktory to onego trzymał y siermięga przy nim została. Potym dnia dwudziestego dziewiątego msca Septembra tegoz roku, z tąż stroną szlachtą, będąc we wsi imsci pana podkomorzego Pinskego, nazwaney Woli Simonowskiey, widziałem białągłowę Fiedorową Dudczyną zbitą, chorą leżącą, na niey razy na szyi kilkanascie sinich krwią naciekłych, znać kanczukami bitych, na głowie rana krwawa y na plecach dwie sinie spuchłe obuchem bite, mianowała sobie od czeladzi imsci pana Eysimonta, ktory to tam gospodę miał, także pan Jan Mancewicz na ten czas będącemu w tey wsi powiedział, iż nad to wszystko co kolwiek szkody miał w domu od czeladzi imsci pana porucznika, co na regestrze specifikowano, ale ienom co przyiachał do domu, będąc na usłudze wielmożnego imsci pana podkomorzego, zaraz mi konia czeladz taż wzięli, ktorego aż musiał odkupić, dawszy groszy, a gdym samemu imsci panu porucznikowi skarżył o to, miasto sprawiedliwosci barziey samego złaiał y na ostatek kazał wziąc na swego konia y na nocleg za chorągwią prowadził. Tegoż roku tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, msca Decembra dziesiątego dnia, za użyciem od tegoż woyta znowu do miasteczka Chomska, widziałem z tąż stroną szlachtą na Fiedzku Lewonowiczu mieszczaninie y kowale Chomskim na łbie razy kilka krwawych bitych, ktore sobie mianował, iż to czeladz imsci pana Chrebtowicza, ktory to u niego gospodę miał zapisaną bili, także widziałem w domu tegoż mieszczanina piec rozbity y beczkę z warzywem rozsieczoną, mianował od czeladzi imsci pana Chrebtowicza. U drugiego mieszczanina Waska Bieszka w domu żonę iego widziałem chorą, barzo sturbowaną, ta powiedziała, iż czeladz pana Niewiarowskiego, czeladnik w sukni błękitney, przyszedszy do niey do chorey, począł około niey macac, szukac y z mieysca zrugował, tamże co nalazł chleba, pirogow y groszy piętnascie pieniędzy wziął, a barziey samą zepchnowszy z ławy ztłuk. Gdzie ia generał w tey sprawie z tą stroną szlachtą będąc, com widział y słyszał, to wszystko w ten moy rellacyny quit spisawszy, z podpisem mey ręki y z pie-

częcią moią także z pieczęciami strony szlachty do xiąg grodzskich Pinskich podałem. Matheusz Pawłowski, generał Jego kr. msci powiatu Pinskiego ręką swoią, Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродскихъ Пинскихъ ест уписано.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1666 г. № 13018 л. 176.

№ 371—1666 г. Января 20.

Перечень обидъ и убытковъ отъ казачьей хоругви гетмана великаго княж. Литовскаго Павла Сапѣги въ мѣстечкѣ Хомскѣ, Пинскаго повѣта.

Prot. iegomsci p. Dołskiego na chorągiew kozacką hetmanską.

Лета от нароженя Сна Бжого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара двадцатого дня.

На враде кгродскомъ в замку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Стефаномъ Викторыном Туром, подстаростимъ Пинским од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцъкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, oporwiadał y protestował się imsc pan Jan Karol na Dołsku Dołski, podkomorzy powiatu Pinskiego, pułkownik Jego kr. msci za daniem sobie sprawy y płaczliwey skargi od mieszczan i żydow z miasteczka Chomska na imsci pana Bykowskiego iako commendanta y na wszystką kompanią chorągwie kozackiey iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego, hetmana wielkiego W. X. Lit., w poruczenstwie iegomsci pana Kosiły będącą o to, iż ichmosc mniey dbaiąc na srogosc prawa pospolitego, constituty seymowey, artykułow woyskowych y lekce poważaiąc uniwersał iasnie wielmożnego imsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. na ochronę tey maiętnosci wydany y nic nie respectuiąc na samego imsci pana podkomorzego Pinskiego, pułkownika Jego kr. msci, że i sam w woysku z niemałym kosztem y substantiey stratę zostaie, niesłusznie, swawolnie y bez żadnego niczyiego ordinansu y assignatiey obżałowani ichmosc w roku tysiąc szescset szescdziesiąt trzecim, maiąc sobie consistentią w dobrach duchownych, w powiecie Pinskim leżących, to iest w miasteczku nazwanym Bezdzieżu, a poblizu sobie maiąc maiętnosc imsci pana podkomorzego Pinskiego, pułkownika Jego kr. msci, nazwaną miasteczko Chomsk y wsi do niego należyte, nie dosyc na tym maiąc, przed przysciem chorągwie, gdy czeladz ze znaczkiem na kwatery zaiachała, roznie na wioski imsci pana podkomorzego Pinskiego naiezdżaiąc, zabrali siana wozow sto czterdziescie szesc, inszych legumin, zboża, swini, owiec szkody iako kożda rzecz w regestrze specifikowana na złotych osmdziesiąt dziewięc, a y z chorągwią stanąwszy na quaterach, do tego miasteczka Chomska sami ichmosc panowie towarzystwo często bywaiąc y czeladz swoią posyłaiąc tak umyslnie, iako przeiazdami rożnych dni y miesięcy mieszczanom y żydom także poddanym tamecznym, począwszy ode dnia siodmego, msca February, aż do dnia znowu dwudziestego msca Maia rożne szkody y krzywdy w miasteczku y po wsiach czynili, naprzod imsc pan Oleszkiewicz ze znaczkiem idąc wymogł z miasteczka ugody pieniędzmi, leguminami złotych siedmdziesiąt pięc groszy dziewięc polskich, potym stoiąc na consistenty sam imsc pan comendant wymusił ugody miodem, piwem, gorzałką, inszych legumin na złotych dwadziescia pięc, potym dnia dwudziestego piątego msca Maia czeladz pana Korsaka, ktorzy mieli przystawstwo w Torokaniach, napadszy z wieczora do miasteczka, u mieszczanina tamecznego Huryna Sławutycza gwałtem wzięli wołow dwa, iako na ten czas cena onym była złotych czterdziescie pięc, krow dwie złotych trzydziescie pięc, powiadaiąc to, że się w miasteczku gospo-

darz Torokanski chowa, a tego tam nie było, od teyże chorągwie czeladz ze znaczkiem do Torokania na przystawstwo iadąc w miasteczku z Bezdzieża przyiachawszy, popaskę uczynili, ktorym woyt y żydzi daiąc pic, ieść samym y koniom, wydał złotych dziewięc y groszy osmnascie, dnia trzydziestego msca Marca pan Oleszkiewicz, iadąc do Wilna, noclegował w Chomsku, ten szkody uczynił złotych szesc, groszy osmnascie; tegoż pana Oleszkiewicza czeladz popiwszysię, gdy iuż sam pan spał, wzięli woyta za łeb gwałtem w nocy y wodząc po miazteczku od karczmy do karczmy, przymuszali, aby onym miod kupował, a gdy sam woyt upił się y s karczmy wynisc nie mogł, taż czeladz onemu z zanadry pndzy złotych iedenascie wyięli y wziąwszy nie wrocili, taż czeladz nazaiutrz iadąc z miasteczka na polu barana u pastuchow wzięli, cena onemu złotych dwa, groszy piętnascie, dnia siedmnastego msca Maia pan Swinarski y pan Hłasko, przyiachawszy z niemałą gromadą czeladzi w kilkudziesiąt koni, powiadaiąc, że imsc pan commendant zesłał nas do miasteczka, abyscie opatrzyli trunkiem y leguminami, a gdy będziem wychodzic z Bezdzieża, nie będziemy zagabac miasteczka y wiosek, ci panowie towarzystwo wymogli stacyie, do chorągwie odprowadzili, iedno z drugim na złotych czterdziescie trzy, groszy dziesięc, z miasteczka nie wyiezdżaiąc przez dwa dni y dwie nocy, zaciągnąwszy sobie muzykę piiąc wypili miodu y co ziedli sami, y konmi strawili, szkody uczynili złotych trzydziesci y dwa, groszy szesnascie polskich, y gdy iuż w miasteczku miodu nie stało, tedy pan Swinarski y pan Hłasko kazali czeladzi tego gospodarza Pawła Jaskowicza bic obuchami, aby zkąd kolwiek miodu dostawał y mało go na smierc nie zabili. Dnia dwudziestego piątego msca Maia pan Szczuka y pan Stocki, iadąc za chorągwią, w Chomsku pokarmuiąc uczynili szkody złotych pięc, a w drogę sobie wymogli od woyta y od żydow gorzałki, ryb, soli, chleba, octu, pieprzu y tabaki wszystkiego iedno z drugim na złotych siedm, groszy dwadziescia iedęn y wszystkich szkod ta chorągiew stoiąc na consistency w miasteczku y na wsiach uczyniła złotych pięcset trzydziescie y groszy osmnascie. A nie dosyc na tym maiąc, że tak wiele szkody stoiąc na consistency uczynili, a na ostatnią zgubę poddanych żałuiącego czyniąc, ieszcze w wiosce żałuiącego, nazwaney Sukacze, na noc z chorągwią stanąwszy, takowe poczynili szkody: u Andrzeia Kucewicza zabili swini pięcioro, cena onych po złotych trzy, złotych piętnascie, owsa szankow trzy, złotych siedm, groszy piętnascie, gryki szanek y osmina, cena oney złotych pięc, konopi czwierc, złotych dwa; u Iwana Deszki gryki czwierc, złotych dwa, groszy szesc, ięczmienia osmina, groszy dwadziescia pięc, w tey wsi szkody oprocz inszych legumin co iedli, ktorych się tu nie kładzie, złotych czterdziescie y cztery. Tedy wszystkich szkod od tey chorągwie mieszczanom, żydom y poddanym imsci pana podkomorzego Pinskiego, pułkownika J. kr. msci summą złotych pięcset siedmdziesiąt cztery, groszy osmnascie. O ktore tedy takowe nad prawo pospolite w dobrach żałuiącego dziedzicznych poczynione exactie y szkody, a zatym o paeny prawne, tak z pomienionym towarzystwem y ze wszystką companią tey chorągwie tam, gdzie prawo pokaże drogę, chcąc czynic prawem, protestuiący dał ten proces do xiąg grodzskich Pinskich zapisac. Пры котором оповеданю, ставшы очевисто Матеушъ Павловский, енерал, квит свой реляцыйный порадкомъ правнымъ до книг кгродских Пинскихъ сознал тыми словы: Ja Matheusz Pawłowski, generał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim rellacynym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt trzeciego, msca Maia dwudziestego dnia z stroną szlachtą, panem Janem Bielskim y panem Mikołaiem Kruhowskim byłem użytem od woy-

ta Chomskiego Marka Kacka maiętnosci imsci pana Jana Karola Dołskiego, podkomorzego powiatu Pinskiego, rotmistrza J. kr. msci, w Pinskim powiecie leżącey, do tegoż miasteczka Chomska na oglądanie ran pobitego mieszczanina Chomskiego y na zuerifikowanie szkod poczynionych w tym miasteczku, gdzie ia będąc z tą stroną szlachtą, widziałem, za okazaniem przez tegoż woyta Chomskiego, tego mieszczanina Pawła Jaskowicza chorego leżącego, żupan na nim szablami we trzynastu mieyscach poprzecinany, na ciele iego razy ciętych szablą szesc widziałem, a sinich spuchłych razow bitych y zliczyć trudno było, ktore te zranienie y posieczenie mianował sobie bydz stałe od czeladzi imsci pana Swinarskiego y pana Hłaska z roskazania samych ichmsciow towarzystwa chorągwie kozackiey iasnie wielmożnego imsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. w poruczenstwie imsci pana Kosiły będącey, tamże woyt y żydzi Chomskie powiadali, iż od tey chorągwi, ktora w Bezdzieżu stała, porachowawszy wszystko, co dawali z miasteczka y co sami gwałtem zabierali po wsiach y w miasteczku szkody maią na złotych pięcset siedmdziesiąt cztery y groszy osmnascie. Gdzie ia będąc z tą stroną szlachtą, com widział y słyszał, wszystko w ten quit spisawszy, z podpisem mey ręki y z pieczęcią moią, także z pieczęciami strony szlachty, do xiąg grodzskich Pinskich podałem. Matheusz Pawłowski generał Jego kr. msci powiatu Pinskiego. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинскихъ естъ записано.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1666 годъ, № 13018 л. 178.

№ 372—1666 г. Января 20.

Перечень убытковъ и обидъ отъ хоругви стражника войскъ великаго княжества литовскаго Владислава Халецкаго въ имѣніи Телеханы, Пинскаго повѣта.

Prot. iegomsci p. Dołskiego na chorągiew iegomsci p. Chaleckiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесят шостого, мца Генвара двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинскимъ, от велможного его милости пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского староcты установленымъ, opowiadał y protestował się wielmożny iegomsć pan Jan Karol na Dołsku Dołski, podkomorzy powiatu Pinskiego, pułkownik Jego kr. msci na towarzystwo chorągwie iegomsci pana Władysława Chaleckiego, strażnika woysk W. X. Lit., na panow Żyrkiewiczow, na pana Zatowskiego, na pana Nowickiego, na pana Podolskiego, na pana Dulewicza, na pana Odynca, na pana Sieleckiego, na pana Kozuna o to, iż ichmosc maiąc sobie consistentią w powiecie Pinskim, w miasteczku Łahiszynie, poblizu maiętnosci żałuiącego nazwaney Telechany, w powiecie Pinskim leżącey, a nic nie respektuiąc na dobra ziemskie, dziedziczne, szlacheckie, na srogosć prawa pospolitego, constytutie seymowe y artykuły woyskowe mniey dbaiąc, roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt piątego, rożnych dni y miesiency, pomieniona compania przez czeladz swoie rożne poczyniły krzywdy, naprzod dnia dwudziestego osmego Junia czeladz panow Żyrkiewiczow we wsi Krażach u Artuszychy wdowy w polu wzieli żyta kope, snopow dwadziescia, cena onego złotych szesc y groszy dwadziescia, taż czeladz u Andrzeia Michnowicza w polu żyta kop cztyry, cena złotych dwadziescia, taż czeladz dnia dziesiątego Julij u Opanaso-

wicza Waska wzieli żyta snopow pięcdziesiąt, iarki snopow trzydziescie, cena złotych szesc, groszy siedm y puł, groch konmi strawiły, w czym szkody złotych pięc, dnia szostego awgusty u Andrzeia Szewca Krayskiego taż czeladz panow Żyrkiewiczow y cyrulika tey chorągwie żyta kope y snopow cztyrdziescie, to czyni złotych osm y groszy dziesięc, dnia siodmego awgusta taż czeladz panow Żyrkiewiczow u Konona Przymaka żyta kop dwie, złotych dziesięć, dnia czwartego awgusta taż czeladz iawnie ecsces popełniaiąc Iwana Skurycza na drodze przeiowszy gwałtem onemu wydarli pndzy groszy piętnascie, uzdeczka groszy dwadziescia, leyc groszy dwa, sierpow dwa groszy dziesięc, dnia piętnastego awgusta taż czeladz u Leona Łazukowicza żyta snopow dwadziescia pięc złotych dwa, groszy dwa y puł, we wsi Rzeczkach dwudziestego siodmego awgusta taż czeladz panow Żyrkiewiczow u Waska Pilipowicza owiec dwie, iedne młodo, drugą staro, cena onym złotych pięc, u Jermaka owce staro, złotych trzy, u Bendnarza owsa kopę, cena złotych trzy, ienczmienia pułkopy, złotych dwa, groszy piętnascie, żyta snopow dwadziescia, groszy piendziesiąt, taż czeladz panow Żyrkiewiczow dnia trzydziestego awgusta czeladz pana Zatowskiego y pana Nowickiego y panow Żyrkiewiczow y pana Podoleckiego napadszy na trzodę bydła pod folwarkiem Rzeczyckim, wzieli owiec trzynascie, cena onym złotych trzydziescie dziewięc, we wsi Telechanach u Jaska Chołodowicza czeladz pana Dulewicza na trzodę bydła napadszy, wzieli owiec dwie, cenionych złotych szesc, tegoż dnia czeladz pana Odynca u Iwana Wichtorowicza żyta kop dwie, cena onego złotych dziesienć, we wsi Krehlewiczach u Janka Makarowicza czeladz pana Sieleckiego, wlazszy do kłunic, wzieli nocnym sposobem żyta trzecinnikow dwa, złotych dwanascie, pszenicy trzecinnik, złotych dziesięc, ięczmienia trzecinnik, złotych trzy y groszy dziesięc, bobu trzecinnik, złotych pięc, żyta snopow dwadziescia, groszy pięndziesiąt, kurow dwoie, groszy dwadziescie, u Obeia czeladz pana Kremkowskiego żyta snopow trzydziescie, złotych dwa, groszy piętnascie, tegoż czeladz u Hołowki żyta snopow dwadziescia cztyry, złotych dwa, znowu u tegoż żyta snopow cztyrdziescie, złotych trzy, groszy dziesięc, u Dmitra Hawryłowicza pana Odynca czeladz gryki kope, złotych dwa, groszy dziesięc, taż czeladz u Dawida Hawryłowicza żyta snopow dwadziescia, groszy pięcdziesiąt, u Dmitra kurow troie, złoty ieden, u Artiucha kura iednego, groszy dziesięc, u tegoż czeladz pana Kozuna siana kopie cztyrdziescie, złotych dwa, Waska Meleszczycza zbili, zaledwo żywego zostawili, u Parchoma piwowara czeladz pana Sieleckiego nocnym sposobem wzieli owiec troie złotych siedm, samego przyrequirowaniu owiec zbito, zmordowano, ledwo żyw został, teyże nocy u Chwiesia taż czeladz pana Sieleckiego byka nocnym sposobem wzieli, cena onemu złotych dziesięc, we wsi Hortelu u strzelca Hornolskiego y Motyla czeladz panow Żyrkiewiczow, napadszy na trzode bydła wzieli owiec troie, złotych dziewięc, we wsi Wyhonoszczu Roholuty czeladz pana Dulewicza nocnym sposobem w chlewie wzieli owiec czworą starych, cena onym złotych dwanascie, na też chorągiew z tey włosci wzięto miasto ugody iałowice, złotych dwadziescia, gotowych pndzy złotych szesc y wszytkich szkod od tey chorągwie w Telechanskiey maiętnosci iako według regestru czyni złotych dwiescie trzydziesci y groszy sidm, osobliwie także w maiętnosci żałuiącego iegomsci pana podkomorzego Pinskiego, pułkownika Jego krol. msci nazwaney miasteczku Chomsku trzy chorągwie towarzystwo wymusili ugody złotych dwadziescia siedm, groszy dwadziescia, tey y wszystkich szkod od tey chorągwie poddani żałuiącego maiętnosci Telechanskiey y mieszczanie Chomscy maią poczynionych na złotych dwiescie pięcdziesiąt osm. O ktore tedy takowe szkody, nad prawo pospolite w dobrach żałuiącego dziedzicznych poczynione exactie y szkody, a zatym o peny

prawne tak z samym iegomscią panem Maleckim, strażnikiem woysk W. X. Lit. iako y kompanią pomienioną tey chorągwie tam gdzie prawo drogę ukaże chcąc czynić prawnie, protestuiący dał ten proces do xiąg grodskich Pinskich zapisać, што есть записано.

Изъ акт. кн. Пинскаго гродскаго суда за 1666 г. № 13018, л 186.

№ 373—1666 г. Января 20.

Перечень убытковъ и обидъ отъ хоругви козачьей подкоморія Мозырскаго Обуховича въ мѣстечкѣ Хомскѣ, Пинскаго повѣта въ маѣ 1663 г.

Prot. iegomsci p. Dolskiego na chorągiew p. Komorowskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шест сотъ шестъдесят шостого, мца Генвара двадцатого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, żałował y protestował się iegomosc pan Woyciech Stanisław Czerminski dozorca od iego msci pana Jana Karola z Dołska Dołskiego, podkomorzego powiatu Pinskiego, rotmistrza Jego kr. msci maiętnosci Chomskiey, Zabierza, ymieniem samego imsci pana podkomorzego Pinskiego na iegomsci pana Krzystopha Komorowskiego, iako komendanta y na wszystko kompanią chorągwi kozackiey iegomosci pana Obuchowicza, podkomorzego powiatu Mozyrskiego, rotmistrza Jego kr. msci, o to, iż iegomsc pan Kommędat z chorągwią ruszywszy sie z stanowiska swego, to iest z Motola, miasteczka w Pinskim powiecie leżącego, a nie zachowuiącsię podług prawa pospolitego y artykułow woyskowych, roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiątego trzeciego, msca Maia dwudziestego trzeciego dnia, do miasteczka Chomska iegomsci pana podkomorzego Pinskiego, nazwanego Chomska, w Pinskim powiecie leżącego, przyszedszy iescze przed południem, gospody rospisawszy, stanoł na noc y nocleguiąc rożne krzywdy y cienżary ubogim mieszczanom y żydom, także y poddanym tamecznym dopuszczał czynic, tegoż dnia czeladz s pod teyże chorągwie samemu iegomsci panu kommendantowi ymiony y przezwiskami, czyia y ktorego towarzystwa, wiadomi, do dworu Zabierza, napadszy bez dania żadney przyczyny y nie daiąc o sobie żadney sprawy, samego iegomsci pana Czerminskiego, na podworzu potkawszy, pierwi słowy nie ucciwemi, a potym y obuchami udespektowali, potym koni dwoie z wozow, co na robocie dworney byli, powyprzęgali y pobrali, trzecią klacz z brony wyprzęgszy wzieli, tamże napadszy pode dworem woła poddanemu tamecznemu Iwanowi Hryszkiewiczowi, wartego złotych dwadziescia wzieli, baranow dwornych szesc, cena im złotych piętnascie wzieli, a gdy iegomsc pan Czerwinski nie mogąc nic u tey czeladzi uprosic, iachał do pana komendanta, przekładaiąc skargę o swoią poniesioną od tey czeladzi obelgę y o pobranie koni, y baranow, y wołu, tedy imsc pan komendant miasto czynienia sprawiedliwosci sam od siebie y w oczach iegomsci kompania w tey gospodzie u pana komendanta będąca wszyscy ogułem okrzyknowszy barzo słowy nie ucciwemi znieważyli, roskazuiąc, aby koniecznie beczka miodu do gospody samemu panu komendantowi dał, aby żydom roskazał dac; widząc iegomsci pana Czerminskiego takową deklaracyą iegomsci pana komendanta y kompani z niszczym odiachac musiał, a nie dosyc natym maiąc iegomsc pan komendant wyszedszy s tego miasteczka z chorągwią, a pobrawszy w dobrach duchownych y krolewskich ugody, nie pamiętaiąc nic na srogosc prawa pospolitego, konstytucyey seymowe y

artykuły woyskowe, ani na uniwersał iegomsci pana hetmana W. X. Lit., na ochrone tey maiętnosci wydany, nie respektuiąc y na samego iegomsci pana rotmistrza, który że y sam w woysku zostaie, we wsi iegomsci pana rotmistrza, nazwaney Woli Simonowskiey, we wsi Simonowiczach do tego miasteczka należących stał, tamże w tych wioskach, stoiąc z chorągwią, uczynił szkody, oprocz co iedli a pili, braniu baranow y innych legumin od chłopow w wytrawieniu zboża y ogrodow uczynił szkody na złotych sto trzydziescie pięc, groszy osmnascie polskich, u miasteczku uczynił szkody, oprocz co iedli y pili, w braniu rożnych napoiow do wozow y gotowych pndzy z gospod, od żydow y od mieszczan złotych sto y cztyry, groszy siedmnascie polskich, osobliwie taż czeladz od teyże chorągwi w wiosce tegoż imsci pana rotmistrza y do tegoż miasteczka należącey, nazwaney Perespie, napadszy gwałtem do pastuchow, wzieli wołu iednego za złotych dwadziescia trzy, krow dwie za złotych dwadziescia szesc, baranow dwa złotych pięc, y gdy proszono sprawiedliwosci u imsci pana komendanta, nie chciał uczynic y w gospodzie swoiey y drugich towarzystwa szukac nie pozwolił, znac że samego imsci było konie te, aż na drugim noclegu zaledwo powracał. O ktore takowe szkody y takowy popełniony exces iegomsc pan Czerminski oznaymiwszy imsci panu podkomorzemu Pinskiemu, rotmistrzowi Jego kr. msci y zostawiwszy salwe u sądu należytego prawem czynic, dał ten proces do xiąg grodzkich Pinskich zapisac.

Jakoż y generał powiatu Pinskiego, stanowszy oczywiśćie, zeznał relacią w te słowa:

Ja Mateusz Pawłowski, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moim relacynym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt trzeciego, msca Maia dwudziestego szostego dnia, z stroną szlachtą panem Janem Krulowskim y panem Szymanem Parzewskim, będąc użyty od iegomsci pana Woyciecha Czerminskiego, dozorcy od iegomsci pana Jana Karola z Dołska Dołskiego. podkomorzego powiatu Pinskiego, rotmistrza Jego kr. mosci maiętnosci Chomska, do miasteczka Chomska y wsi do niego należących na zweryficowanie poczynionych szkod, tak w samym miasteczku y w wioskach do tego miasteczka, należących od kompani chorągwi kozacki imsci pana Obuchowicza, podkomorzego powiatu Mozyrskiego, gdzie przy bytnosci mnie ienerała y strony szlachty przy mnie będącey, czynił woyt Comski Marko Kacko y żydzi Chomskie rachunek, pod sumnieniem powiedzieli, iż w miasteczku iegomsc pan Krzysztoph Komorowski, komendant chorągwi imsci pana podkomorzego Mozyrskiego, stoiąc z chorągwią uczynił szkody, iako w procesie położyli, także we wsi Woli Simonowski y w Simonowiczach stoiąc z chorągwią poddanym tylko iegomsci pana podkomorzego na złotych czterdziesci, w Perespie wzieli wołu iednego za złotych dwadziescia szesc, baranow dwa, złotych pięc y wszystkich szkod od tey chorągwi pokazałosię w miasteczku y w wioskach na złotych trzysta dwadziescia siedm, groszy pięc. A tak ia ienerał com widział y słyszał w tey sprawie będąc, to wszystko w ten moy kwit spisawszy, s pieczęcią moią strony szlachty do xiąg grodzkich Pinskich podałem. Mateusz Pawłowski, ienerał Jego kr. msci powiątu Pinskiego. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских есть уписано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1666 г. № 13018, л. 88.

№ 374—1666 г. Января 25.

Заявленіе отъ имени Ошмянскаго ловчаго Яна Велички о нападеніи земянина Яна Пожарицкаго подъ видомъ Московскаго отряда, на подданныхъ его им. Хоронева, Мстиславскаго повѣта, 13 Января 1666 г.

Жаловал и оповедал урядник его млсти пана Яна Величка, ловчого Ошмянского и пани малжонки его млсти, ей млсти пани Катарыны Вашкевичовны, урожоный Андрей Василевский именя их млсти Хороневское, у воеводстве Мстиславском лежачое, в небитности в сем краю Бялоруским их млстей панов своих, на земянина его кор. млсти воеводства Мстиславского, на его млсть пана Яна Пожарицкого таковым способом, иж его млст пан Пожарицкий, в небитности их млстей панов моих, в року теперешнем тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара з дня трынадцотого на денъ чотырнадцатый, в ночы могло быт годин сколко в ночъ, не паметаючы ничого на боязнъ Божю и срокгост права посполитого, на таковых кгвалтовников описаное, того року, мца и дня вышъ мененого, наславшы моцно кгвалтом на вышъ менованую маетност их млстей пановъ моихъ слуг дворных, бояр и подданых своих з розным оружем до бою належачим, о которых именах и назвисках сам его млст пан Пожарицкий лепей ведает и называти умеет, под претекстем московским, тая челяд, боярове и подданые его млсти, которых могло быт о шестдесят чоловека, або и болшъ, яко то в ночы и с перестраху зличит не могли, бо розумели, же Московский люд напал, же волали «Царов, царов», тогды тое ночы нашодшы найпервей поймали мужиков пять, меновите: Саву Максимовича, Парфена Максимовича, третего коваля, четвертого сына Максимового, пятого брата войтового Демида, которых тых подданых их млстей пановъ моих поймавшы, тиранско а не литостиве збившы, змордовавшы, мил полторы босых и в одных копулях з собою провадили до именя пана своего, названого села Меншого Хоронева, у воеводстве Мстиславском лежачого, которых через цалую ноч там у себе держучы, розные пакости им выражали и пофалку на его млст пана моего учынили, же мы не задолго и пана вашого будем такъ водит, а потом их пустили; при котором таковом кгвалтовном наезде и бою в безправный грабеж тые слуги, боярове и подданые его млсти узяли збожя розного панов моих, жита чвертей пул сема меры мстиславское, у войта узяли вепра кормного забитого, который стсялъ шести копъ грошей литовских, у Ивана Максимовича узяли коня шерстю гнедого, коштовалъ копъ петдесят грошей литовских, у войта меду дворного панского узяли пудовъ два, на он час пуд куповано по шест копъ грошей лит., у молодицы войтовое обервали з шыи шнур денег московскихъ, на которомъ было тридцат копеекъ, у Савиное молодицы урвали мошну з грошми, в которой было грошей петнадцат, у войтового брата взяли топор, коштовалъ золотых два, ножов два, коштовали грошей дванадцат, поесовъ два коштовали пулкопы и шест грошей литовских, уздечка коштовала грошей двадцат чотыры, соли квартъ три, коштовала грошей чотырнадцат. Не досит на томъ же таковый учынокъ кгвалтъ и рабоване пополнившы, але еще потомъ знову тогож року, мца генвара шестнадцатого дня челяд свою дворную власную знову у тых же подданых панов моих Хороневских в безправный грабеж узяли, у самого войта грошей платовыхъ панских выбраных од подданыхъ копъ чотирнадцат. О который таковый кгвалтовный и безправный наезд и грабеж их млст панове мои з ним паномъ Пожарицким у суду належного правне мовит и шкод

своих доходит не занехают, а на сес час тот пан Василевский в особе их млстей пановъ своих просил, абы сее оповедане и жалоба до книг кгродских Мстиславских была записана.

Року ҂ахѯѕ (1666), мца Генвара кε (25) дня на враде оповедано. М. Козіолъ.

Изъ актовой книги Мстиславскаго уѣзднаго суда за 1666 годъ, № 2/1418 л. 7.

№ 375—1666 г. Января 25.

Заявленіе капитана Янковскаго о вооруженномъ нападеніи на его хоругвь, во время остановки на ночлегъ въ селеніи Граняхъ, Пинскаго повѣта, помѣщика этого селенія князя Стефана Четвертинскаго 15 янв. 1666 г.

Prot. p. Jankowskiego kapitana na Czetwertenskiego.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Генвара двадцат пятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинскимъ, от велъможного его милости пна Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, żałował, opowiadał y soleniter protestował imsc pan Samuel Jankowski, kapitan Jego kr. msci na iasnie wielmożnego iegomsci xzcia pana Stefana Czetwertenskiego o to, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt szostego, msca January piętnastego dnia, chorągiew iegomsci pana Jankowskiego szła na stanowisko na chleb do Swaryczewicz, wsi wielmożnego iegomsci pana starosty Pinskiego y iako w ciągnieniu nocleg obiął we wsi Hraniach, w maiętnosci xzcia iegomsci Czetwertenskiego staneła nocować, gdzie ani chleba, ani żadney rzeczy nie wzieli y szkody nie czynili, wszystko swoie z wozow iedli y pili, a gdy tylko się połozyli bezpiecznie, nie spodziewaiąc się na siebie żadnego przypadku, tamże xże imsc w samą pułnoc z ludem służałym y z dragonią o kilka set człowieka y chłopow s kosami włosc wszystko zgromadził tey, a prawie nieprzyiacielską napadszy na gospodę porucznikowo na ymie Michała Szmeta na smierć zabili, dragoniy pacholikow dziesięc pozacinali, potłukli, koni trzydziescie szesc wzieli, muszkietow trzydziescie siedm, kulbak piętnascie, barwy dwie, płaszczow trzynascie,. botow par osm, kuntuszow pięc, siermięgow trzydziescie, kożuchow trzydzieszie szesc, sukna łokci dwadziescia szesc, płotna rożnego łokci dwiescie trzydziescie dziewięc, gotowych pndzy złotych osmset, wozow z prowiantem cztyrynascie, samemu imsci panu Kapitanowi w fantach, w rożnych rzeczach na złotych dziewięcset, pani kapitanowey w szatach, w kleynotach na złotych dziewięcset, spraw, obligow, reiestrow na złotych szesc tysięcy y innych rzeczy nie mało, tedy to wszytko xiąże imsc pozabierał y oddawać niechce, a żałuiący iegomosc pan kapitan, maiąc takową obełgę tudziesz krzywde y szkodę, tak o zabicie porucznika szlachcica Michała Szmeta, o pośieczenie dragoniy, o zabranie rzeczy, koni, pndzy, wozow, muszkietow, co sie wyszey pomieniło, chcąc z xiąźęciem iegomscią prawem czynic y tego wszystkiego na imsci y dobrach iegomsci dochodzic, na ten czas te swoię solenno żałobe dał zapisać. Пры котором оповеданю тогож року, мсца и дня ставшы очевисто Казимер Сачковский, енерал Его кор. млсти повету Пинского прызнал в тые слова:

Ja ienerał, na podpisie ręki mey niżey mianowany, czynie wiadomo tym moim relacyinym quitem, iż roku teraznieyszego tysiąc szescset szescdziesiąt szostego, msca January siedmnastego dnia, maiąc ia przy sobie strone szlachte pana Romana Sernickiego a pana Jana Ostrowskiego byłem wzienty na sprawe od imsci pana Samuela Jankowskiego, Kapitana Jego kr. msci do wsi Swaryczewicz, w powiecie Pinskim leżącym będącey, gdzie

za przybyciem moym ieneralskim s tą stroną szlachtą widziałem dragunow dziesięciu ranionych, bitych, ktoremu łeb, ktoremu gębę przecięto, mianowali te zbicie swoie od iasnie wielmożnego xcia Stefana Czetwertenskiego za napadnieniem na chorągiew w nocy na noclegu we wsi Hraniach woiewodstwie Wołynskim leżącym będące, przy ktorym zbiciu y porucznika na smierc zabito na ymie Michała Szmeta y ciała nie wydaną, a strzelbe wszystko, wozy, konie, pndzy y inne rzeczy, kture w procesie iest mionowane, pozabirano, co imsc pan kapitan mną ieneralem y stroną szlachtą swiadczył y opowiadał, to wszytko czasu prawa szyrey będzie dowodzono. A tak ia ienerał w tey sprawie s to stroną szlachtą przy mnie będącą, com widział y słyszał, to wszytko w te moią relacią spisawszy, s pieczęcią moią y spodpisem ręki mey także pieczęciami strony szlachty ku zapisaniu daię y przyznawam. Pisan roku, msca y dnia wysz mianowanego. Казимер Сачковский енерал Его кор. млсти. Которое оповедане и енералское сознане до книг кгродских Пинских ест уписано.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1666 годъ № 13018, л. 215

№ 378—1666 г. Января 27.

Универсалъ гетмана польнаго великаго княжества литовскаго Михаила Паца съ освобожденіемъ имѣній Пинскихъ іезуитовъ отъ всякихъ военныхъ поборовъ и постоевъ.

Akt. uniwersału iegomsci pana hetmana ochrony dobr oycow iezuitow.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Февраля двадцат четвертого дня.

На враде кгродском в замку гдарскомъ Пинском, передо мною Стефаном Викторынoм Туромъ, подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто ксендзъ прокуратор колеиумъ Пинского Социетатис Езу подал ку акътыкованю до книг кгродских Пинских универсал ясне велможного его млсти гетмана полного вел. княз. Лит. в речы в нем нижей выражоной писаный, который слово в слово так се в собе мает:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski hetman polny W. X. Lit. Wszytkiemu in genere rycerstwu woyska Jego kr. msci chęci me towarzyskie zaleciwszy, conformuiąc się do prawa pospolitego y artykułow woyskowych, ktore dobra fundaty szlacheckiey ichmsciow oycow Jezuitow kolegium Pinskiego od wszelakich ciężarow woyskowych uwalnia, mieć chcę y z władze mey hetmanskiey serio upominam, aby żaden z wmsciow w dobrach ichmsciow, nazwanych Duboia, Podhacia, Brodnica, Ohowo, Odryżyn, Horki, Albrychtow noclegow y pokarmow nie odprawowali, ugod, stacyey, prowiantow y podwod brać y wymagac nie ważyłsię, zakazawszy czeladzi swey zabiegow czynić y poddanych tamecznych exactiami obciążać pod surowym w artykułach woyskowych opisanym karaniem, ktore in contrauenientes niechybnie na gardle extendowane będzie, a ponieważ ea processit insolentia yż y na uniwersały hetmanskie niektorzy nie dbaią, tedy daię moc następuiących na ten uniwersał y zabiegami bezprawia czyniących tamecznym poddanym pacholikow brac y związanych do sądu pospolitego woyskowym odsyłać, a gwałtem następuiących vim vi reprimere y chcę mieć, aby ten uniwersał niebył miany za pospolity. Dat w Wilnie, dnia dwudziestego siodmego January, tysiąc szescset szescdziesiąt szostego. У того универъсалу пры печате притисненой подпис руки тыми словы: Michał Pac woiewoda Smolenski hetman polny W. X. Lit. Который тот универсалъ за поданемъ его до книг кгродскихъ Пинскихъ ест уписан.

Изъ акт. кн. Пинскаго грод. суда за 1666 г. № 13018 л. 329.

№ 377—1666 г. Января 30.

Предписаніе гетмана польнаго великаго княжества Литовскаго Михаила Паца на имя коменданта Пинскаго замка, пана Шпилевскаго, съ воспрещеніемъ производить съ Пинскихъ торговыхъ людей разные незаконные поборы.

Akt. uniwersału iegomsci pana hetmana do p. Szpilewskiego comendanta.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят шостого, мца Февраля девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинским, передо мною Стефаном Викъторыном Туром, подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто козак ясне велможного его млсти пана Михала Казимера Паца, воеводы Смоленского, гетмана полного вел. княз. Литов., универсалъ его млсти до его млсти пана Шъпилевскаго, суди полкового, в речы в нем шырей выражоной писаный, ку актыкованю до книг кгродских Пинских подал в тые слова:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman Polny W. X. Lit. Imsci panu Szpilewskiemu, sędziemu pułkowemu chęci moie. Dochodzi mie wiedziec, że wm. nienależnie na urząd swoy od mieszczan y żydow Pinskich wymagasz exactie czynili targowe, czego wm. usurpowac sobie nie powinien, bo to miasto nie bazar obozowy. Upominam tedy, aby wm. dosc ciężaru maiącym obywatelom miasta Pinskiego przez te exaccie nie przidawał uciążenia, gdyż by o to przyszło wm. scisle u sądu odpowiadac. Dat dnia trzydziestego Januarij, anno tysiąc szescset szescdziesiąt szostego w Wilnie. У того универсалу пры печати прытисненой, подпис руки тыми словы: Michał Pac woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit. Который тот универсал за поданемъ его и прозбою до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1666 годъ № 13018, л. 285.

№ 378—1666 г. Января 30.

Универсалъ гетмана польнаго великаго княжества Литовскаго Михаила Паца съ предписаніемъ о роспускѣ хоругви полковника Кальштына.

Akt. uniwersału iegomsci p. hetmana do pułku p. Kalsztyna.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят шостого, мца Февраля девятого дня.

На враде кгродском в замку гдарском Пинском, передо мною Стефаном Викторыном Туром, подстаростим Пинским, от велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленым, постановившысе очевисто козак надворный подал ку актыкованю до книг кгродских Пинских универсалъ ясне велможного его млсти пана Михала Казимера Паца, воеводы Смоленского, гетмана полного вел. княз. Литов. в речы в нем шырей выражоной, до его млсти пана Каштеля, оберштера Его кор. млсти писаный, который уписуючы в книги слово в слово так се в собе мает:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski hetman polny W. X. Lit. Jmsci panu Kalszteynowi, obersztérowi Jkr. msci, a w niebytnosci comendantowi y wszytkim oficerom tegoż regimętu chęci me. Ponieważ wm. ciągnieniem chodząc skargi y płacz ludzki zaciągać na sie zwykliscie y iako do obozu blizko przeszłey pory z ludzmi nie przyszliscie, tak ani na stanowisku pro die w ordynansie prefixo staneliscie, ani dotąd wszytkie chorągwie są na mieyscu, bo dwie ciągnieniem krążą, a przytym mimo iniunctią moię z dobr imsci pana

starosty Pinskiego nie ustąpiliscie, tedy za te wszytkie excessa y nieposłuszęstwa, iakoscie wmsc w paeny w artykułach woyskowych wyrażone popadli, tak gdy midoniesioną iest o woli J.k.m., żebym chorągwie nad pewny comput woyska zbywaiące pozwiiał, daie ten ordynans, mieć chcąc z władze mey hetmanskiey, abyscie wm. regiment ten zwineli y za doysciem tego listu iako oficierowie tak zołdaci, aby ex nunc rospraweni byli pod garłem przykazuie, za krzywdy y szkody skuteczną satisfactią macie wm. uczynić, a imsć pan oberszter dla usprawiedliwienia się przed sąd moy stawić sie powinien, na zasługi zas z skarbu Rzptey należące temuż regimętowi winne assecuratią posyłam. Dat w Wilnie, dnia trzydziestego January tysiąc szescset szescdziesiąt szostego. Po wydaniu tego ordynansu doszła mie wiadomosć, żescie wm. proprią ausu na Wołyn webrneli y ciągnieniem bawiąc się, rożne szkody y aggrauatie poczynili, za czym posyłam pozwy po wm., abyscie w tey sprawie usprawiedliwili przed sądem moym, do ktorego na terminie stawać wm. macie, a regiment zaraz za doysciem tego listu ma być zwiniony. У того универсалу пры печати прытисненой подпис руки тыми словы: Michał Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. Lit. Который универсалъ за поданемъ его до книг кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ акт. кн. Пинск. грод. суда за 1666 г. № 13018, л 285.

№ 379—1666 г. Февраля 21.

Донесеніе вознаго по дѣлу объ ушедшихъ на военную службу и скрывшихся подъ хоругвью кн. Полубинскаго, подданныхъ подчашиной великаго княж. Литовскаго княжны Радивилъ изъ м. Давидгородка.

Rell. w sprawie Dawydgrodeckiey z p. Kulewskim rotmistrzem.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца Февраля двадцатъ первого дня.

На враде кгродскомъ в замъку гдарскомъ Пинскомъ, передо мною Стефаномъ Викторыномъ Туромъ, подстаростим Пинским, од велможного его млсти пана Яна Кароля Млоцкого, Пинского, Гелметского старосты установленымъ, ставшы очевисто Янъ Липский, енералъ повету Пинского, квит свой реляцыйный с печатми своею и стороны шляхты, и с подписомъ руки свое до книг кгродских Пинских созналъ в тые слова:

Ja Jan Lipski, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego, zeznawam tym moym rellacynym kwitem, iż roku teraznieyszego, tysiąc szescset szescdziesiąt szostego, msca February piątego dnia z stroną szlachtą panem Moysieiem y panem Janem Olpinskimi byłem użyty na sprawę niżey mianowaną do zamku jasnie oswieconey xiężny ieymsci paniey podczaszyney W. X. Lit. Dawydgrodka, w powiecie Pinskim leżącego, od iegomsci pana Jana Ramulta, za ktorego posłaniem iezdziliśmy z iegomscią panem Stefanem Szostakowskim sługą xiężny ieymosci do chorągwie wielmożnego iegomsci pana Połubienskiego, pisarza polnego W. X. Lit. pieszey, nad ktorą zostaie rotmistrzem iegomsc pan Kulewski, prosząc o wydanie pewnych winowaycow poddanych xżny ieymsci na ymie Mikołaia Janowicza, Bohdana Barbarki y Semena Lesiewicza z Wellemicz, ktorzy pod tą ucieksszy z Grodka zostaią chorągwią. Tamże za przybyciem naszym dnia siodmego tegoż February do miasteczka Pohosta, w Pinskim powiecie leżącego, maiętnosci dziedziczney ichmsciow panow Stetkiewiczow, zastaliśmy pomienionego iegomsci pana Kulewskiego, rotmistrza tey chorągwie y przy nim mianowanego Mikołaia Janowicza, mieszczanina Grodeckiego, oczewisto znalazszy oddaliśmy list od imsci pana Ramulta pomienionemu panu rotmistrzowi, prosząc o wydanie wysz mianowanych

winowaycow, ktory pan rotmistrz upewniwszy nas, że tak tego Janowicza, ktoregośmy przy iegomsci zostali, iako y tych dwuch Barbarkę y Welemiczanina, kturzy zostaią pod chorągwią, miał nam wydac, kazał nam iechac za sobą do chorągwie, ktora stała we wsi Bohdanowce, do teyże maiętnosci Pohosta przynależącey, gdzie gdyśmy przyiachali dnia osmego Februarу y zastawszy pod chorągwią tych winowaycow, o wydanie onych upraszali iegomsci pana rotmistrza, tedy iegomosc pan Kulewski rotmistrz tey chorągwie nie tylko tych winowaycow poddanych xiężny iey msci nie wydał, ale y responsu nam do iegomsci pana Ramulta na pisanie iegomsci nie dawszy, samych z confuzyą odprawowac poczoł, zaczym my sprawuiąc sie według prawa y zleconey sobie informatiey, samemu iegomsci panu Kulewskiemu oczewisto tych winowaycow we szesciu dziesiąt tysięcy kop groszy litewskich na skarb krola iegomsci y Rzeczy pospolitey przyparęczyliśmy, ktorego przyparęczenia ten moy kwit rellacyny z pieczęciami moią i strony szlachty, y z podpisem ręki mey do xiąg grodzkich Pinskich ku zapisaniu zeznawam. Jan Lipski, ienerał Jego kr. msci powiatu Pinskiego. Который квитъ реляцыйный за прызнаньем енеральским до книгъ кгродских Пинских ест уписанъ.

Изъ актовой книги Пинскаго грод. суда за 1666 г. № 13018, л. 321.

№ 380—1666 г. Мая 29.

Ордеръ гетмана польнаго великаго княж. Литовскаго Михаила Паца, съ назначеніемъ скарбника Кричевскаго, ЯнаБу гаенка, полковникомъ надъ хоругвями, бывшими подъ командой Сурина

Aktykowanie ordinansu iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Smolenskiego, hetmana polnego W.X.Lit. do iego msci pana Jana Buhaienka, skarbnika Krzyczewskiego, pułkownika Jkmsci ochoczego wydany

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестъсотъ шестъдесятъ шостого, мца августа второго дня.

На враде кгродском в замъку гдаръскомъ Минъскомъ, передо мъною Марътиномъ Казимеромъ Володъковичомъ, городъничымъ и подъстаростимъ Минъскимъ, постановивъшысе очевисто его милостъ панъ Юрей Геръманъ, товарышъ хоруговъи его млсти пана Бугаенъка, скаръбника Крычевъского, пулковъника его кор. млсти охочого, покладалъ ку акътыкованъю до книгъ оръдынансъ ясне велможъного его мл. пна воеводы Смоленъского, гетмана полного вел. княз. Лит. до его млсти пна Бугаенъка выданый на речъ в немъ в середине нижей выражоную, просечы, абы тотъ оръдынансъ был до книг кгродъскихъ Минъскихъ акътыкованъ и уписанъ, который уписуючы у къниги слово до слова так се в собе мает

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny Wielkiego Xięstwa Litewskiego. Urodzonemu panu Janu Buhaienkowi, pułkownikowi ochoczemu Jego kr. msci, skarbnikowi Krzyczewskiemu. Po zaleceniu chęci moich, daie waszmosci ten ordinans, abys waszmosc obiowszy chorągwie swe u pana Suryna w komędzie do tych czas będące y pułk kozakow na passach Czernihowskich zostaiących, po zdraycy Serdeniaci nazwanym, obiął, a obiąłszy na tych passach zostawał; mianowicie dobr Turowa, Pietrykowa, Awrucza, Czarnobylia, Norynska, Rzeczycy i ynnym przyległym miasteczkom y wsiom, oznaymuie, iż dla zaszczytu y ochrony passu Czernihowskiego, także y od osterskich od naiazdow y nepocollatiy nieprzyiacielskich, tamze zostaiąc w tych kraiach we wszytkim znosił sie s panem Muraszką, pułkownikiem iego krolewskiey mosci, do ziemie nieprzyiacielskiey wpadali, Homel ieżeli by miał miec ciężar iaki od nie-

przyiaciela, tedy iako mogąc swym umysłem dawał pomoc pod surowym karaniem artykułow woyskowych. Dat w Sokołce, dwudziestego dziewiątego May tysiąc szescset szescdziesiąt szostego. У того оръдынанъсу пры печати подъпис руки подъписано тыми словы: Michał Pac; woiewoda Smolenski, hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego. Который же тотъ оръдынанъсъ за покъладанъемъ и прозъбою черезъ особу веръху мененую естъ до кънигъ кгродскихъ Минъскихъ акътыкованъ и уписанъ.

Изъ акт. кн. Минскаго грод. суда за 1665—1670 г. № 11786 л. 386.

№ 381—1666 г. Іюня 2.

Универсалъ гетмана польнаго великаго княжества Литовскаго Михаила Паца съ извѣщеніемъ о передачѣ командованія порученными ему войсковыми частями кухмистру великаго княжества литовскаго Григорію Подберезскому.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца июля семънадцатого дня.

На враде кгродском въ замку гдрском Минском, перед мною Мартином Казимером Володковичом, городничым и подстаростимъ Минским, постановившысе очевисто его мл. пан Самуел Казимер Яръцевич, скарбникъ Слонимъский товарыш хоругови велможного его мл. пна хоружого вел. вел. княз. Лит. покладал ку актыкованю до книг копию з универсалу ясне велможного его мл. пна воеводы Смоленъского, гетмана полного вел. княз. Лит. з речъю в нем в середине нижей выражоною, просечы, абы тая копия была до книг справъ кгродских Минских актыкована и уписана, которую уписуючы у книги слово до слова, такъ се в собе мает:

Michał Kazimierz Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. L., Feydanski, Tryski starosta, oekonomiey Mohilewskiey administrator. Jchm. pp. pułkownikom, obersztеrom, rotmistrzom, kapitanom, porucznikom, chorążym, comendantom, officerom y wszystkiemu wobec rycerstwu ieznemu y pieszemu polskiego y cudzoziemskiego zaciągu woysk Jkm. W. X. L. Po zaleceniu chęci moich życzliwych, donoszę do wiadomosci, iż z wyrazney woli Jkm. pana mego miłosciwego y pewnych pułkow W. X. L. idąc do boku Jkm. na zaszczyt dostoienstwa Jego panskiego y zachowanie w swoiey perfectiey całosć Rzptey, gdy na żałosne (zasłone?) granic W.X.L. większą połowę woyska zostawuie, nad tymże woyskiem ieneralną comendę daię wielmożnemu imsci panu Hrehorowi Podbereskiemu, kuchmistrzowi W. X. L., pułkownikowi J. k. m., ktorego rządom y ordynansom we wszystkim wm. posłuszni bądzcie y woiennych okazyi, ktore się ku przysłudze J. k. m. y dobru oyczyzny podadzą nie opuscic zechcecie, napominaiąc o tym, że przysługi y odwagi praemialia panski J.k.m. przyniosło respect, do ktorego iako teraz ustnie, tak kożdego czasu recomendować szczyrze horuiących obiecuie ichm. pp. starszynie. mm. panom y braci gorącą per amorem patriae upraszam, aby in hac urgenti necessitate Rplcae succurere oney zdrową radą, bytnoscią swoią w woysku y odwagą rycerską według uocatiey swoiey dla dobra pospolitego raczyli, także wszystkiego in genere rycerstwa proszę y z władze mey miec chcę, aby się żaden niczym nie wymawiaiąc od woyska absentowac nie ważył, gdyż na to surowie animaduertere musiałbym y całey Rzptey inquirere ostro neglectum defensionis swą przyszłoby. A do tego uniwersału przy pieczęci mey ręką się własną podpisuię, żądaiąc, aby pułkom y chorągwiom publicowano było. Dat w obozie pod Krzyszynem, dnia wtorego Juny Anno tysiąc szescset szesdziesiąt szostego. **У тое копии печат назначона и подпис**

рукъ подписано в тые слова: Michał Pac, woiewoda Smolenski, hetman polny W. X. L. Hrehory Podbereski kuchmistrz W. X. L. comendant woysk J. k. m. W. X. L. Котораяж тая копия за покладанемъ и прозбою через особу верху мененую ест до книг справ кгродских Минъских актыкована и уписана.

Изъ акт. кн. Минск. грод. суда за 1665—1670 г. № 11786 л. 377. обор.

№ 382—1666 г. Іюня 20.

Ординансъ Оршанскаго подкоморія Криштофа Стеткевича о передвиженіи части подчиненныхъ ему войскъ подъ Игуменъ.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесят шостого, мца июля семнадцатого дня.

На враде кгродсъком в замку гдарсъком Минсъкомъ, передо мною Мартином Казимеромъ Володковичом, городничым и подстаростим Минсъкимъ, постановивъшыся очевисто его млстъ панъ Самуел Казимер Ярцевичъ, скарбъникъ Слонимсъкий, товарышъ хоругъви велможъного его млсти пана хоружого великого, вел. княз. Лит., покъладалъ ку акътыкованю до книгъ ордынансъ велможъного его млсти пана Крышътофа Стетъкевича, подкоморого Оршансъкого, полковника его кор. млсти, зъ речъю в немъ в середине нижей выражоною, просячы абы тотъ ордынансъ был до книгъ справъ кгродсъких Минсъких акътыкованъ и уписан, который уписуючы у книги слово до слова такъ ся в собе маеt:

Krzysztoph z Zanierza Stetkiewicz, podkomorzy Orszanski, pułkownik J. k. m. Panom commendantom kozackich obudwuch chorągwi wielmożnego imsci pana chorążego W. W. X. L. y wszystkiemu towarzystwu, tudziesz imsci panu commendantowi y wszystkiey compány wielmożnego imsci pana strażnika W. X. L. także kozackiey roty m. m. panom braci. Po wyswiadczeniu braterskich moich powolnosci, poniewasz tu od sciany tey, durante tractatu z Moskwą, bespeczniey tro che uidetur a insolentia kozacka co raz gurę biorąc szerzy się znacznie, tedy ex consilio ichm. pp. commissarzow m. m. panow daię moy ten ordinans wm. m m. panom, abyscie niestawaiąc y nie przetłukiwaiąc się do Upiwnicz, dokąd pierwiey naznaczyłem był mieysce, tam zaraz powrocili nayprostszym traktem do Błonia, łącząc się z chorągwiami imsci pana starosty Żmuydzkiego m. m. pana, w ktorego pułku y przedtym chadzaliscie, albo raczey dawszy o sobie wiedziec imsci panu Żaniewskiemu, chorążemu y comendantowi na ten czas pułku tego, pod Ihumen zebralisię y tam na pułk sam poczekali . . ., az y imsc pan Łaniewski z Błonia ruszywszy się także . . . raz stanąc pod Ihumeniem. Ordinans ten, do ktorey naypierwiey przydzie chorągwie, prosze m. m. panow od chorągwie do chorągwie podpisuiąc kożdy, był co nayprędzey odesłany, żebyscie wm. wczesnie o tey odmienie ordynansu wszyscy ostrzegli. Dat w Bobrze, dnia dwudziestego Junij, anno 1666. У того ордынансъу печат прытиснена, а подпис руки тыми словы: wm. m. m. panow brat y sługa powolny Krzysztoph Stetkiewicz, podkomorzy Orszanski, pułkownik J. k. m. Который же тотъ ордынансъ за покъладанем и прозбою через особу верху мененую, ест до книгъ кгродсъких Минъсъких акътыкованъ и уписанъ.

Изъ акт. кн. Минскаго гродскаго суда за 1665—1670 г. г., № 11786 л 380.

№ 383—1666 г. Іюня 25.

Приказъ подкоморія Оршанскаго Криштофа Стеткевича о передвиженіи части подчиненныхъ ему войскъ подъ Борисовъ къ 3 іюня 1666 г.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсотъ шестдесятъ шостого, мца июля семнадцатого дня.

На враде кгродсъком в замку гдарсъком Минсъком, передо мною Мартином Володковичом, городъничым и подсгаростим Минсъким, постановивъшыся очевисто его млстъ панъ Самуел Казимер Ярцевичъ, скарбникъ Слонимсъкий, товарышъ хоругови велможъного его млсти пана хоружого великого великого княз. Литовъеского, покъладал ку акътыкованю до книгъ ордынанъсъ велможъного его млсти пана Кришътофа Стетъкевича, подкоморого Оршансъкого, пулковъника его кор. млсти, зъ речъю в нем в середыне нижей выражоною, просячы, абы тотъ ордынанъсъ был до книгъ кгродсъких Минсъких акътыкован и уписан, который уписуючы у книги, слово до слова такъ ся въ собе мает:

Krzysztoph Stetkiewicz, podkomorzy Orszanski, pułkownik J. k. m. Ichm. panom commendantom y wszystkiey companij obudwu chorągwi imsci pana Służki, chorążego W. W. X. L. m. m. panom braci po wyswiadczeniu braterskich moich powolnosci, poniewasz commissya y zaprzysiężone z pany moskiewskimi armistitium iuż się do roztargnienia skłoniło y cale niemasz nadzieie do pokoiu, ale raczey do woyny, a ichm. pp. commissarze J. k. m. y Rzptey per amorem patriae vocuią wszytkie chorągwie do gromady co prędzey, zaczym wydaię order moy do wm., pilno a gorąco necessituiąc, abyscie wm. za doysciem onego zaraz szli teyże godziny, iako nayproscieyszym goscincem pod Borysow, do uroczyszcza Upiwnicz Ichm. pp. Oranskich y tam staneli pro die tertia Julij obozem w polu, nic nie pochybiaiąc terminu, a teraz skoro ten ordynans wm. zaydzie, dawaycie wm. zaraz do mnie wiedziec o swoim procederze y iesliby gdzie insze chorągwie pozadzie lub w przedzie z wm. byli, tedy proszę y upominam, aby do gromady pospoł. z wm. zbieralisie co prędzey za tymże ordinansem moim, a ten ordynans od chorągwie do chorągwie aby był przesyłany y starszyna aby się podpisała do niego pilno żądam. Dan w Minsku, dnia dwudziestego piątego Junij, tysiąc szescset szescdziesiąt szostego. У того ордынансу печат притиснена, а подпис руки тыми словы: Wm. mm. panow życzliwy brat y powolny sługa Krzysztoph Stetkiewicz, podkomorzy Orszanski, pułkownik J. k.m. Который же тот ордынансъ за покъладанем и прозбою через особу верху мененую ест до книгъ кгродсъких Минсъких акътыкованъ и уписанъ.

Изъ акт. кн. Минскаго гродскаго суда за 1665—1670 г № 11786. л 379.

№ 384—1666 г. Іюня 26.

Приказъ кухмистра великаго княжества Литовскаго Григорія Подберезскаго о передвиженіи подчиненныхъ ему войсковыхъ частей подъ мѣстечко Мядель къ 3-у іюля 1666 г.

Aktykowanie ordynansow wielmożnego iegomsci pana Podbereskiego, kuchmistrza W. X. Lit., regimentarza woysk W. X. Lit. do chorągwi dwu wielmożnego iegomsci pana Służki chorążego W. X. Lit.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца июля семънадцатого дня.

На враде кгродском въ замку греком Минском, передо мною Мартином Казимером Володковичомъ, городничым и подстаростим Минским, постановившысе оче-

висто его мл. пан Самуел Казимер Ярцевич, скарбник Слонимский, товарыш хоругови велможного его мл. пна хоружого вел. вел. княз. Лит., покладал ку актыкованю до книг ордынансъ велможного его мл. пна Подбереского, кухмистра вел. княз. Лит. реиментара войскъ вел. княз. Лит., з речю в нем в середине нижей выражоною, просечы, абы тот ордынансъ был до книг справ кгродских Минских актыкован и уписан, который уписуючы у книги слово до слова такъсе в собе мает:

Hrehory Kazimierz Podbereski, kuchmistrz W. X. L., ieneralny woysk J. k. m. W. X. L., pułkownik. Ichm. pp. poruzcnikom, a w niebytnosci pp. commendantom y wszystkiemu wobec towarzystwu dwoch chorągwi kozackich wielmożnego imsci pana chorążego W. W. X. L., braterskie zaleciwszy chęci moie, w niebytnosci iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Smolenskiego, m. m. pana y wodza, maiąc ieneralną sobie poleconą commendę, gdy nieprzyiaciel moskal armistycyum postanowione łamiąc, armuiesie potężnie z woyskami swemi, grozi ostatnią zgubą xstwu Litewskiemu y iuż prawie zamysla od Białoruskich kraiow wkroczyc w oyczyznę, ktora dla poratowania swego in ultimo naufragio zostaiąca, woła do wm. m. ppw. iako synow swoich, upraszaiąc o politowanie y synowską ku sobie zasłonę, daie wm. mpp. ten ordynans, abyscie wm. mm. pp. y bracia z chorągwiami swemi zaraz ruszywszy się z mieysca consistenti szli pod Miadzioł y tam iako naykrotszym terminem stawali obozem na dzien trzeci msca Lipca, a gdy można y za ieden dzien, trzeba by woysko wszytko zgromadzić przeciwko temu nieprzyiacielowi, w takim tedy razie, kiedy namnieyszey zwłoki rzecz cierpieć nie może y kiedy zguba oyczyzny utrapioney matki naszey iż w progu będąca wymaga wm. m. m. pp. zgromadzienia, proszą pilno chuci wm. mm. pp. usilnego dodawać pospiechu dniem y nocą przybywaiąc y gromadząc się pod Miadzioł. Dat w Wilnie, dnia dwudziestego szostego Juniy, tysiąc szescset szesdziesiąt szostego. У того ордынансу печат прытиснена и подпис руки в тые слова: Hrehory Podbereski, kuchmistrz W. X. L., pułkownik Jkm.. Который же тот ордынансъ за покладанем и прозбою через особу верху мененую ест до книг справ кгродских Минских актыкован и уписан.

Изъ акт. кн. Минскаго грод. суда за 1665—1670 годы № 11786 л. 377.

№ 385—1666 г. Іюля 8.

Универсалъ кухмистра великаго княжества Литовскаго Григорія Подберезскаго съ приглашеніемъ войскъ, состоящихъ на службѣ подъ его хоруговью непремѣнно, прибыть въ м. Мядель, гдѣ стоятъ означенныя части.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца июля семънадцатого дня.

На враде кгродском въ замку гдрском Минском, передо мною Мартиномъ Казимером Володъковичом, городничым и подстаростимъ Минским, постановившысе очевисто его мл. пан Самуел Казимер Ярцевич, скарбник Слонимский, товарыш хоругови велможного его мл. пна хоружого в. вел. княз. Лит., покладал ку актыкованю до книг копию з универсалу велможного его мл. пна Подбереского, кухмистра вел. княз. Лит., реиментара войскъ вел. княз. Лит., з речю в нем в середине нижей выражоною, просечы, абы тая копия была до книг справ кгродских Минских актыкована и уписана, которую уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

Hrehory Kazimierz Podbereski, kuchmistrz W. X. L., Upitski, Gulbinski starosta, ekonomiy Wobolnickiey administrator, generalny woysk W. X. L. regimentarz. Ichm. pp. porucznikom, a w niebytnosci comendantom y wszystkiemu wobec towarzystwu chorągwi kozackich iasnie

wielmożnego imsci pana starosty generalnego Żmuydzkiego, wielmożnego imsci pana chorążego W. X. L. wszystkim chorągwi imsci pana kraycźego W. X. L., zeszłego imsci pana Strażnika W. X. L. chęci moie braterskie zaleciwszy w takiey Rzptey potrzebie, iuż to trzeci do wm. mm. pp. wydaię ordynans, upraszaiąc, abyscie dla miłosci oyczyzny do woyska szli y przeciwko nieprzyiacielowi z woyskiem złączalisię pod Miadziołem, nie chodząc za prywatnych ichm. ordynansami, ktorzy żadney mocy ordynowac woyskiem nie maią, mnie zas, że J. k. m., tudzież imsc pan hetman nad woyskiem W. X. L. prawym y lewym skrzydłem generalną zlecili commendę, dla tegoż ex vi muneris mei proszę, obtestor żądam y koniecznie miec chcę, abyscie wm. ex nunc do woyska szli y co prędzey się łączyli z woyskami. Posyłam wm. y copią uniwersałow awtentyczne, z tych się wm. m. m. pp. osądzic możecie, kogoscie słuchac powinni, rozumiem iednak i nie wątpię, że w niebespieczenstwie oyczyznę subuenire zechcecie, maiąc nie tylko miłosc oyczyzny, ale sąd i artykuły woyskowe przed oczyma. Dat w Wilnie, dnia osmego Julij, anno tysiąc szescset szescdziesiąt szostego. У тое копии подпис руки з прыписком написаным в тые слова: Hrehory Podbereski, kuchmistrz W. X. L., comendant woysk J. k. m. W. X. L. Ten uniwersał od chorągwie do chorągwie według artykułow woyskowych y zwyczaiu ma byc przesyłany. Которая ж тая копя за покладанемъ и прозбою через особу верху мененую ест до книг справъ кгродских Минских актыкована и уписана.

Изъ актовой книги Минскаго грод. суда за 1665—1670 г. № 11786 378 л.

№ 388—1666 г. юля 18.

Ординансъ подкоморія Оршанскаго Криштофа Стеткевича съ требованіемъ казачьихъ хоругвей хоружія великаго княжества литовскаго Служки къ 22-у іюля подъ Старый Быховъ.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят шостого, мца июля семънадцатого дня.

На враде кгродском въ замку гдарскомъ Минском, передо мною Мартином Казимером Володковичом, городничым и подстаростим Минским, постановившысе очевисто его мл. пан Самуел Казимер Ярцевич, скарбник Слонимъский, товарыш хоругови велможного его мл. пна хоружого вел. вел. княз. Лит., покладал ку актыкованю до книг ордынансъ велможного его мл, пна Крыштофа Стеткевича, подкоморого Оршанского, пулковника его кор. млсти, з речю в нем в середине нижей выражоною, просечы, абы тот ордынансъ был до книг справъ кгродских Минских акътыкован и уписан, который уписуючы у книги слово до слова так се в собе мает:

Krzysztoph Stetkiewicz, podkomorzy Orszanski, pułkownik J. k. m. Jmsci panu comendantowi y wszystkiemu towarzystwu chorągwi obudwu kozackich wielmożnego Jmsci p. Służki, chorążego W. W. X. L. mm. panom y braci, po wyswiadczeniu braterskich moich powolnosci, ponieważ tey scienie od Homla naywiększe imminent pericula przez swawolnych y nieposłusznych kozakow, ktorych ani zaprzysiężone armistycyum, ani żadne ukazy panow Moskiewskich zatrzymac od woyny nie mogą y owszem ichm. pp. comissarze y nasi y moskiewscy kazali onym koniecznie resistent dawać, zaczym dla Boga per amorem et uiscera patria, wm. y proszę, y serio upominam, abyscie wm. uchyliwszy na stronę wszytkie inne ordynanse y wszelakie excusatie, dniem y nocą, komunikiem,

zostawiwszy wozy pozadzie, do mnie, pod stary Bychow, nadaley na dzien dwudziesty wtory Junij do gromady dla spolney resistentiy nieprzyiacielowi koniecznie przybywali, w czym iteratim pilno, a gorącą wm. necessituiąc upominam pod paenami surowie w artykułach woyskowych opisanemi. Dan w Mohilewie, dnia trzynastego Julij, tysiąc szescset szesdziesiąt szostego. У того оръдынансу печат прытиснена и подпис руки в тые слова подъписано: Wm. mych msciwych pp. brat y sługa powolny Krzysztoph Stetkiewicz, podkomorzy Orszanski, pułkownik J. k. msci. Который же тот ордынансъ за покъладанемъ и прозбою через особу верху мененую ест до книг справъ кгродских Мипъских актыкован и уписан.

Изъ акт. кн Минск. грод. суда за 1665—1670 годы № 11786, л. 379.

№ 387—1666 г. Іюля 31.

Заявленіе земянина Даніила Затаранка объ утратѣ имущественныхъ документовъ и нѣкоторыя данныя о занятіи мѣстечка Дубровна и Радомля, Мстиславского повѣта, Московскими войсками.

Żałował y z wielkim żalem swoym opowiedał ziemianin Jego kr. msci woiewodstwa Mscisławskiego iegomsc pan Daniel Zattaranek takowym sposobem o to, yż co w roku przeszłym tysiąc szescset szescdziesiątym czwartym, msca Oktobra szostego dnia, gdy nastompił nieprzyiaciel moskwicin z woyskiem swoym na panstwo Jego kr. msci y stał obozem w powiecie Orszanskim, w miescie Dombrownie y czaty rożne zabiegi zapuszczał, gdzie tenże nieprzyiaciel czatą napadszy na miasteczko Jego kr. msci Radoml, gdzie na ten czas żałobliwy nie wiedząc o tym nieprzyiacielu y nie spodziewaiącsię czat do dworu iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Mscisławskiego ziachał, tamże na ten czas y załogi byli z pułku iasnie wielmożnego iegomsci pana kanclerza dragunia y towarzysz z pod chorągwie kozackiey iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Mscisławskiego, gdzie y chudobę żałobliwego sprowadzona była do tegoż dworu Radomskiego, a gdy nieprzyiaciel moskwicin napadszy na ten dwor wysiekł y ynnych w płon żywcem pobrał, między tymi y żałobliwego iegomsci pana Zattaranka do więzienia wzieli y do Smolenska zaprowadzili, chudobe iego co ieno kolwiek miał wszystke zabrali, a mienowicie: szkatułe s pieniędzmi, z obligami y rożnemi sprawami żałobliwemu należącemi zabrali, co czasu prawa specifikowane y produkowane będą, a mianowicie oblig od pana Wasila Okulinicza, dany na kop dwanascie liczby litewskiey, pod datą roku tysiąc szescset szescdziesiątym pierszym, drugi oblig od pana Jana Markowskiego, dany na kop dziesięc liczby Litewskiey, pod datą roku tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym, list intercyzny postanowienia s panią Fiedorą Juriową Bubelową Jarocką y s synami iey panem Mikołaiem y panem Stefanem Jarockiemi o postanowienia paszni dworney y żałobliwego pod datą roku tysiąc szescset szescdziesiątym czwartym, ktore te sprawy y obligi y ynne procesa, kturych żałobliwy na ten czas y przypomniec nie może, iesli nieprzyiaciel wszystko zabrał czyli też po wzięciu iego komu innemu się dostały. O kture te sprawy żałobliwy, iesliby się gdzie pokazały, s każdym takowym u każdego sądu prawnie mowic nie zaniecha, a teraz wyszedszy z rąk nieprzyiacielskich te swoią żałobę do urzędu grockiego Mscisławskiego zanosi y prosił, aby, była przyięta y zapisana.

Roku 1665, msca Julij 31 dnia, na urzędzie opowiadano. M. Kozioł namsnik.

Изъ акт. кн. Мстиславскаго уѣзд. суда за 1666 годъ № 2/1418, л. 589.

№ 388—1667 Февраля 18.

Аттестація, выданная Шкловскими доминиканами земянину Павлу Сливовскому, по возвращеніи его изъ Московскаго плѣна.

Лета от нароженя Сына Божого тисеча шестсот шестдесят семого, мца апреля десятого дня.

На враде гдрском кгродском Мстиславском, по зойстю его млсти пана Павла Станислава Байковского, подстолего и подстаростего Мстиславского, передо мною Стефаном Воронецким Маркевичом, судею кгродским Мстиславским, от ясне велможного его млсти пана Миколая Валерыяна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского и Пораднинского державцы будучым, постановившысе очевисто земенин его кор. млсти, его млст пан Павел Сливовский, за выйстем своим з везеня Московского, атестацыю вензеня своего покладал и просил, абы была до книг кгродских Мстиславских вписана, которую вписуючы до книгъ слово од слова так се в собе мает:

My oycowie Dominikani ordinis predicatorom prouintial Missiae conuentus Schłouiensis niżey mianowani y my obywatele rożnych woiewodztw y powiatow, tak korony Polskiey, iako y W. X. Lit., ziem Jego kr. msci pana naszego miłosciwego szlachta, rycerstwo po rożnych expeditiach, zamkach, miastach, dworach y mieyscach brani, a w niewoli nieprzyiacielskiey moskiewskiey od lat dziesięciu mniey y więcey siedzący, y ponosząc ciężkie y nieznosne iarzmo niewoli, oznaymuiemy tą naszą atestacyą, iż urodzony imsc pan Paweł Sliwowski pod czas Wilenskiego wzięcia dostawszysię w ręce nieprzyiacielskie, gdzie będąc przez lat pułtrzecia, a gdy upatrzywszy czas y namowiwszy z sobą Smolenskiey szlachty osob kilkadziesiąt do Bychowa Starego uiachał z ręku nieprzyiacielskich y zaciągnoł się z rotmistrzem Jego kr. msci, pana naszego miłosciwego, z imsc panem Mikołaiem Przezdzieckim, gdzie w rożnych potrzebach przeciw tego nieprzyiaciela stawał, gdzie w potrzebie pod Horami straciwszy poczet y wszelki porządek woyskowy, także y czeladz, ledwo sam pieszą uszedł od nieprzyiaciela, a dostawszy się do Mscisławia, w oblężeniu przez niedziel dwanascie zostawał y wielką nędze y głod cierpiał, a gdy nie mogąc przetrwac nieprzyiacielskiemu oblężeniu, rądca na ten czas Mscisławski zamek nieprzyiacielowi podał, tamże onego, iako wiernego poddanego oyczyzny naszey, rannego y szkodliwie na zdrowiu uszczerbionego, a osobliwie zato, yż niemało osob szlachty Smolenskiey namowiwszy z sobą wyprowadził z ręku nieprzyiacielskich, wziowszy onego przyprowadzili do Smolenska y do turmy skowanego wrzucono y głodem przez rok morzono, aż do wzięcia Starego Bychowa, a gdy po wzięciu Bychowa małżąkę onego przywieziono do Smolenska, na ten czas wyowszy onego z turmy, złączywszy z małżonką do Moskwy odesłano, a z Moskwy za roskazaniem Cara Moskiewskiego, zarowno z nami y z ynną bracią naszą, wodą y lądem na Sibirski zamek odległy, daleki, nazwany Tobolsk zesłano, gdzie iuż na urąganie nieprzyiacielowi . .

. . . przyrodzony stan swoy szlachecki, straż iako hayduk tak w bromach zamku tamecznego, iako też y na kabakach odprawował y wszelkie roboty zamku należące, iako prosty chłop robił, tak też y po chleb zamku należący za mil kilkadziesiąt przeciw wody wzgurę w iarzmie z szostem, iako naiemnik chodził, a ktorego dnia był od robot zamkowych uwolniony, tedy wyrabiaiąc przez wszytkie lata poku w Sibirze zostawał, małżonkę y dziatki swoie karmił, gdy za hramotą monarchi tamecznego w roku tysiąc szescset szescdziesiąt czwartym do Moskwy nas reuocouano, z nami tedy wespoł iuż to czwarty rok na Wołogdzie w ciemnym turemnym więzieniu siedząc y ucisnienie wielkie wespoł ponosząc, od ktorey nędzy

y ciasnoty wiele naszey braci, szlachty znaczney pomarło, wiedząc tez y o tym, iż iegomsc czyniąc z przyrodzoney swey stałosci, przez wszytkie lata będąc zcisniony wszelką nędzą y utrapieniem, trwał statecznie, żądał tedy y prosił nas, abysmy tą naszą atestacyą urodzonemu imsci panu Pawłowi Sliwowskiemu dali, zaczym na prozbę onego widząc, słuszną, uczynilismy y ręce nasze podpisali. Działo się w turmie ciemney Wołogodzkiey roku tysiąc szescset szescdziesiąt siodmego, february osmnastego dnia. У которой той атестацыи подпис рук тыми словы: Fr. Josephus Trębicki, ord. pred. mp. Fr. Isaias Urkiewicz, ord. pred. mp. Mikołay Alexander Sołtan. Bazyli Korsak ręką swą. Będąc w tymże więzieniu do tey atestacy rękę podpisał Chryzostom Swiacki. Woyciech Rukowicz będąc wespoł uczęsnikiem tegoż więzienia ręką się swą podpisuię. Jan Peslak; Jerzy Petrozycki; Stephan Owłoczymski ręką swą, Jakub Burakiewicz ręką swą, Jerzy Alexandrowicz ręką swą, towarzysz chorągwie imsci pana Mikołaia Koleonskiego Skuybiedy, Stanisław Krukowski ręką swą, Stanisław Brałanowicz ręką swą Symon Krętowski ręką swą, Andrzey Butrynski ręką swą; będąc y sam tegoż więzienia y ciężkiego utrapienia uczęsnikiem do tey atestacy rękę mą podpisałem Alexander Mokrzycki; sam tegoż więzienia będąc uczęsnikiem Jozeph Ciepinski, Jan Adamowicz towarzysz chorągwie imsci pana Obuchowicza, woiewodzica Smolenskiego, roty y pułku Jego kr. mosci ręką swą. Alexander Łodziata, Stanisław Smolewicz ręką swą, Stephan Narkiewicz ręką swą, Stephan Ciapinski ręką swą, Stephan Borkowski ręką swą, Wincenty Trocki, Maciey Rybałtowski ręką swą, Paweł Swiacki, do tey atestacy Stephan Werszycki rękę przyłożył, Jan Buszkowski ręką swą, Stephan Dulski ręką swą, Kasper Uszacki ręką swą przyłożył, Stephan Obuchowski rękę przyłożył, Hryhory Cwiecinski ręką, Jan Bogusław Sołtan, Tomasz Hładki rękę przyłożył, Janusz Węgrzyn, Bazyli Klimowicz, Samuel Klimowicz rękę przyłożył, Michał Hutorowicz ręką swą, Bazyli Wostkowski rękę przyłożył, Jan Botwina, Stanisław Karasiewicz, Stanisław Białonowicz ręka swą. Которая тая атестацыя за потребованем верху мененое особы ест до книг кгродских Мстиславских уписана.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣздн. Суда за 1667 г., № 3/1419 л. 136.

№ 389—1667 г. Марта 28.

Заявленіе земянъ Сливовскихъ о разореніи, во время Московской войны, имѣнія Сенкова, Смоленскаго воеводства.

Лета от нароженя Сына Божого, тысеча шестсот шестдесят семого, апреля десятого дня.

Ziemianie Jego kr. msci woiewodstwa Smolenskiego, iegom. pan Paweł Sliwowski y ieym. pani Justyna Kotłowna, bywsza Stephanowa Mikulinowa, a teraznieysza Pawłowa Sliwowska, małżonkowie, po zawarciu pokoiu przez ichmsciow panow commissarzow Jego kr. msci z Carem Moskiewskim, za wysciem swoim z niewoli Moskiewskiey do granic panstw Jego kr. msci y przybywszy w woiewodzstwo Mscisławskie, iako pograniczne, w roku teraznieyszym tysiąc szescset szescdziesiąt siodmym, msca Marca dwudziestego osmego dnia, żałosną manifestatią donosząc swoią, protestowali takowym sposobem: gdy żałuiący iegom. pan Sliwowski, wespoł z panią małżąką swoią, powinnosc Jego kr. msci, wiare należącą oyczyznie swoiey zachowuiąc życzliwosc, nie daiąc się wielkiemi żałowaniami Carskiemi uwodzic, w roku minełym tysiąc szescset pięcdziesiąt osmym, msca 7 bra dziewiątego dnia, namowiwszy z sobą osob kilkadziesiąt drugich ichmsciow panow obywatelow woiewodstwa Smolenskiego, poniechawszy protectiy Cara Moskiewskiego y iego całe

odstąpiwszy y maiętnosci swych leżących ruchomych, spraw y inszych fortun swoych odbiegszy, iedni udali się do zamku Starobychowskiego, żałuiący iegom. pan Sliwowski, zaprowadziwszy małżąkę swoią y z dziatkami do Bychowa, sam w zamku Jego kr. msci Mscisławskim wespoł z ichmsciami pany obywatelami woiewodstwa Mscisławskiego oponuiącemi się potędze Moskiewskiey został, w ktorym przez wszytkie obleżenie od woysk Moskiewskich z kniaziem Iwanem Łobanowym będących statecznie na usłudze Jego kr. msci stawaiąc, w ten czas pomienioney maiętnosci swoiey wszytkiey ruchomey y spraw rożnych, przywileiow, consensow, cessy, confirmatey y obligow od rożnych osob danych, ktore w maiętnosci swey nazwaney Siękowie, w woiewodstwie Smolenskim, w stanie Iwanowskim leżącey, w ziemi schowane byli przez zabranie moskiewskie postradał, a mianowicie, iako sobie mogł przypomniec, sprawy, opisy, cessye, confirmatye od wielmożnego iegomsci pana Reynholda Kazimierza Łukowskiego, starosty Bialskiego burgrabia Janiskiego, dworzanina pokoiowego Jego kr. msci dane na maiętnosc w woiewodstwie Smolęnskim, w trakcie Bialskim, we włosci Klimiatynskiey lezącey, nazwanoPłoskey,Szaparowo, Wasniowo, Podiasienie na włok dwadziescie pięc, także sprawy, opisy, cessye, comfirmatie na kupną maiętnosc od iegomsci pana Etynga dane, w tymże woiewodstwie Smolęskim, w trakcie Bialskim, we włosci Oskierynskiey leżącey, nazwano Oskieryno Woytowo, Czyczyryno, Zuiowo y z pustoszami na włok trzydziescie, iako też opisy od małżąki swoiey na maiętnosciach niżey pomienionych za consensem sobie od Jego kr. msci dane swoie dożywocie opisała y puscila takowymże sposobem, mianowicie też sprawy, consensa Jego kr. msci, także opisy, cessye, confirmatie y obligi na gotową summe pieniędzy na kop pięcset liczby litewskiey dane od iegomsci pana Stephana Newelskiego wuiowi swemu iegomsci panu Macieiowi Drozdowiczowi mienił być na maiętnosć w woiewodstwie Smolenskim, w stanie Szczuckim leżącey, nazwano Kołpity, Michowo y Zaykowo na włok szescdziesiąt, iako też y sprawy od wuia swego na też maiętnosci takowymże sposobem y na te summę pieniędzy na pięcset kop liczby litewskiey na iegomsci pana Newelskiego sobie dane, mianowicie też sprawy byc mienił małząki swey od swiętey pamięci kr. iegomsci Zygmunta trzeciego przywiley iegomsci panu Tymofieiowi Mikulinowi, swikru ieymsci na kupno maiętnosc od iegomsci pana Bielickiego, w woiewodstwie Smolęskim, w stanie Iwanowskim leząco, nazwano Obłożki, Siękowo, Morozowo y Wypołzowo na włok pięcdziesiąt, drugi przywiley tegoż kr. iegomsci na maiętnosc w tymże woiewodstwie Smolęskim, w stanie Dombrowienskim lezącey, nazwano Pałkino, Kuzniecowo, Słukincowo, Boiarszczynka, Koczetyhi, Łukianowc y s pustoszami na włok czterdziescie, trzeci przywiley na maiętnosc w tymże woiewodstwie Smolęskim y w stanie Dobrowienskim leżącey nazwano Sobolewo na włok cztyry, przywiley też od swiętey pamięci kr. iegomsci Władysława Czwartego na mostowe w maiętnosci wysz mienioney Siękowie na rzece Sożu, na ktore to maiętnosci wysz pomienione za przywiliami Kr. ichmsciow sprawy wszytkie zupełne y podanie dworzanskie, iako też osobliwy konsens od teraznieyszego kr. iegomsci pana naszego miłosciwego dany antecessorowi swemu iegomsci panu Stephanowi Mikulinowi y małżące iegomsci ieymsci paniey Justynie Kotłownie, bywszey Stephanowey Mikulinowey, a teraznieyszey małżące swoiey na też maiętnosci zwysz pomienione takowym sposobem, że wolno dac, przedac, darowac, na kosciol lub na cerkiew y komu chcąc opisac, wszystkie ogułem y po częsci, iako też konsens antecessorowi swemu zwysz pomienionemu na maiętnosc w tymże woiewodstwie Smolęskim, w stanie Iwanowskim leżąco, nazwano Marcinowo, Baranowo, Swietłowo, Żakowo, Kuskino y

pustosz Sowoscianowo w biesprawnym dzierżeniu bez przywileiu y consensu iego kr. msci y podania dworzanskiego przez iegomsci pana Jana Woiewockiego, sędziego ziemskiego Smolęskiego, także wskazy y przewody prawne, odprawe y poiazdy na maiętnosciach iegomsci na Kniazyn, mianowicie też sprawy, wskazy, odprawe y poiazdy dworzanskie na maiętnosciach iegomsci pana Hrehorego Podbereskiego, pisarza grockiego Orszanskiego o gwałty, naiazdy, o spustoszenie maiętnosci y zebranie poddanych, a osobliwie też mienił byc sobie należące sprawy rożne y kwity poborowe od lat sta y więcey dziada swego iegomsci pana Marcina Sliwowskiego, iako też y babki swey ieymsci pani Efrozyny Rypinskiey Marcinowey Sliwowskiey, w woiewodstwe Połockim, na Bołotnicy leżąco, wieczysto maiętnosc nazwano Żabin y Kłyszyno, ktorey maiętnosci połowe wiecznoscią, a drugą zastawnym prawem puszczono iegomsci panu Hrehoremu Korsakowi Hołubickiemu chorążemu Połockiemu. Te tedy sprawy przy ieymsci paniey Helenie Drozdowiczownie, Michałowey Sliwowskiey, pani matce iegomsci w Starym Bychowie przy wycięciu y z nią zgineli, mianowicie też iako się wyszey pomieniło w maiętnosci Siękowie, w woiewodstwie Smolęskim, w stanie Iwanowskim leżącey przy wysz pomienionych sprawach oblig na iegomsci pana Kazimierza Druckiego Sokolinskiego na złotych pięcdziesiąt polskiey liczby, drugi oblig na iegomsci pana Alexandra Janowicza na złotych pułtorasta polskiey liczby, trzeci oblig na iegomsci pana Alexandra Michałowskiego na złotych sto dwadziescie polskiey liczby, także też ruchomych rzeczy tak srebra, iako złota, szat, pereł, cyny miedzi y wszelkiey ruchomizny na złotych siedm tysięcy. A potym gdy niedoczekawszy sie posiłkow Jego kr. msci, nie mogąc dłużey, głodem zmorzeni w zamku Mscisławskim będący, potędze moskiewskiey strzymać, poniewolnie zamek kniaziu Łobanowi zdac musieli gdzie, żałuiącego iegomsci pana Sliwowskiego moskwa wziowszy za tę iego przeciw Carowi zmiane y za wyprowadzenie drugich ichm. do ciężkiey turmy w Smolęsku wrzucili, s ktorey potem po wycięciu zamku Staro Bychowskiego wyowszy y małżąkę y z dziatkami stamtąd przywiodszy aż na niżnie Sibirskie horody moskiewskie swoie zaprowadzili, za takowym wzięciem siebie do więzienia o sprawaeh pomienionych, ieżli rozszarpane abo w cale u kogo zostaią wiedziec nie mogą, do wzięcia tedy o nich wiadomosci pewney na ten czas po wysciu swoim z więzienia iako w nablizszym grodzie Mscisławskim opowiedanie doniozszy swoie prosili, aby było przyięto y zapisano.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣздн. суда за 1667 годъ, № 31/419, л. 141.

№ 390—1667 г. Апрѣля 9.

Заявленіе земянина Василія Корсака о состояніи имущества, въ какомъ оно оказалось послѣ возвращенія его изъ Московского плѣна.

Жаловал и з великим жалем оповедал земянин Его кор. млсти воеводства Мстиславского, его млст пан Базилей Корсак на земян Его кор. млсти тогожъ воеводства Мстиславского, его млсти пана Яна Острейку и малжонку его млсти, ей млсть пни Марину Азияшовну Ботвинянку Яновою Острейчиною, о том и таковым способомъ: иж року давно минулого тисеча шестсот петдесят пятого, за наступенем неприятеля заграничного Московского на панство Его кор. млсти з великою потугою, кгды до Вилни ишли, где я з некоторыми многими обывателми уносилом здоровъе свое до войскъ Его кор. млсти, уходили на Оршу, там же мене нападши москва и козаки на перевозе под монастыром Кутеинском до везеня взяли и до Москвы запровадили, а з Москвы до Сибира, в котором тяжком

везеню зоставалем через лет дванадцат, а его млст пан Ян Острейко з малжонкою своею пани Мариною Ботвинянкою по салвованю воеводства нашого Мстиславского од войскъ Его кор. млсти в року тисеча шестсот шестдесятого, заехавшы без бытности моее, маетност мою от небожчицы першое малжонки моее пани Полонеи Азияшовны Ботвинянки на вечност признаною и в посесыю поданою, село Ботвиновку и дедичною мою маетност село Клин, не уступуючи никому с кревных моих, которым найближей належало по мне, держали, почавшы од выш мянованого тисеча шестсот шестдесятого, аж до року теперешнего тисеча шестсот шестдесят семого, мца априля второго дня до выстя мего з везеня неприятелского, через лет шест вшелякие пожитки з маетностей наших выш мянованых з села Ботвиновки з девети волок оселых, с кождое волоки с подданых в кождый год по десет золотых полских, а роботы з волоки по четыры дни в неделю, до того сноповъщызны с пустых кгрунтов нашых збожя в кождый год положивъшы по десети копъ грошей и с половицы млыну Ботвиновского части моей в кождый год по двадцати копъ грошей литовских, в Клине маетности моей одное волоки с подданого моего в кождый год по четыры копы грошей литовъских, до того в того ж подданого моего з села Клина Моисея Лобика взяли клячу, купленою за копъ трыдцат грошей литовъских, роботы тых всих подданых кладучи по копъ двадцат в кождый годъ, што все пораховавшы чинит золотых копъ тысечу чотырыста двадцат и пят, где за частокротным прошенем моим его млсть пан Ян Острейко и малжонка его милости ей млсть пани Марина Ботвянянка не належне забравшы вернути не хочут и не ворочают, але еще отповед и пофалку на здоровье . . . и подданых моих учинили, мовечы тыми словы: же тебе и подданых твоих кажем на смерть позабият, домы и гумна ваши огнем попалит, о што я сюю протестацыю мою до враду вашей млсти доношу и прошу, абы была записана, што ест записано.

Року ᵃҳ҃хз (1667), мца апреля ѳ (9) дня. На враде оповедал. М. Козолъ нам.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣзднаго суда за 1667 годъ № 3/1419, л. 125.

№ 491—1667 г. Апрѣля 10

Заявленіе земянина Николая Александра Солтана о своемъ пребываніи въ Московскомъ плѣну и разореніи своихъ имѣній Вереемевичи и Савиничи.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят семого, мца апреля десятого дня.

Mikołay Alexander Sołtan, ziemianin Jego krolewskiey mosci pana mego miłosciwego powiatu Orszanskiego y Rzeczyckiego, czynie jawno tym moim opowiadaniem, iż ia będąc przez lat dwanascie za miłą oyczyzne y maiestat Jego kr. msci w ciężkim moskiewskim więzieniu y niewoli, aż w kraiach nader odległych Sibirskich, a tam dziewięc lat trwaiąc, potym odyskany na Wołogodzkim zamku w ciemnicy turemney przez lat trzy z drugą bracią moią nędzne dni utrapienia ciężkiego pędząc, za łaską Naywyzszego Zbawiciela w roku teraznieyszym tysiąc szescseth szescdziesiąt siodmym, dnia dwudziestego osmego marca fortunnie na granicy panstw Jego kr. msci z bracią moią wielą stanołem y w pierwszym grodzie, albo zamku Jego kr. msci Mscisławskim, zanoszę te moie opowiedanie, iż gdy ieszcze za żywota xcia Jegomsci pana Janusza Radziwiła, woiewody Wilenskiego, hetmana W. X. Lit. na zamku Krzyczewskim zostawał, a potym za odstąpieniem woysk Jego kr. msci z pod Mohilewa za wydaniem mie Zołotarenkowi od mieszczan Krzyczewskich, wpadłem w ręce moskiewskie, na on czas w zamku Jego kr. msci gurnym Mohylewskim przy nieboszczce małżonce mey pierwszey pani Marynie Faszczownie Sołtanowey y dziat-

kach moich wszytko a wszytko ubostwo y sprząt moy został, przy tym też y prawa moie na maiętnosci rożne, mianowicie przywiley Jego kr. msci Zygmunta Trzeciego na wieś Wieremieiewicze y Sawinicze, ieszcze antecessorowi memu dany iegomsci panu Janowi Kozieleckiemu, potym mnie y małżonce mey od s. pamięci Jego kr. msci Władysława Czwartego przywiley dożywociem dany y teraznieyszego krola Jegomsci Jana Kazimierza, pana mego młsciwego, przywiley na też pomienione wioski dany, ze wszytkim prawem y podaniem dworzanina Jego kr. msci iegomsci pana Jerzego Suchodolskiego, przy tym prawa y przywileie na obrąb Chotuski, w Mohylewskiey economiey leżący, kupnym prawem od Zacharyasza Sidorowicza Burmistrza Mohylowskiego mnie przedany z przywileiami krolow ichmsciow, intromissyą y podaniem prawa y przytym y dawne przywileia krolow ichmosciow na maiętnosć wieczystą, w powiecie Orszanskim leżącą, kturą to maiętnosć nieboszczka ieym. pani Halszka Faszczowna Theodorowa Sołtanowa siestrze swey rodzoney zeszłey nieboszczce paniey Marynie Faszczownie Sołtanowey y siestrzenicy swey, a corce iey pannie Katarzynie Sołtanownie testament ostatniey woli swey wiecznie zapisuie y przyznawa; przy tym też oblig na cztyry tysiące złotych przeszłey małżonce mey należący od iegomsci pana Jeronima Sołtana dany z panią małżonką iegomsci ieymscią panią Anną Chrebtowiczowną, za kturym obligiem prawo przewiedzione było y poiazdy na maiętnosciach ichmsciow odprawione, kture to cztyry tysiące złotych po nieboszczce małżonce mey testamentem zapisane, corce mey Katarzynie Sołtanownie należą. Te tedy wyżey pomienione przywileia, oblig y prawa wszytkie pod czas nie fortunnego bycia w wale małżonki mey nieboszczki przy ubostwie mym y sprzęcie uccіwie nabytym, więcey niż na tysięcy szesnascie zaległo y przepadło w horodniach trzech w wale Mohilewskiego zamku u Spasa S-o, a małżonka moia z corką moią Katarzyną tylko nie nago mało pod Szkłow do Cara Moskiewskiego przywiedzeni y zemną na on czas w niewolą ciężką wzięte. Te tedy obiawienie y protestacyą moią o poginieniu spraw y przywilieiow krolow ichmsci na rozne moie maiętnosci, tak też y prawa z obligiem y dekrety Trybunalnemi y dworzanskiemi poiazdy nim sie gdzie obiawią lubo u krula Jegomsci pana mego młsciwego nowe otrzymam confirmacye podaie.

Изъ актовой книги Мстислав. уѣзд. суда за 1667 г. № 3/1419 л. 133.

№ 392—1667 г. Апрѣля 10.

Заявленіе земянина Якуба Людоскаго объ убыткахъ понесеныхъ во время Московской войны.

Земянин гдръский воеводства Мстиславского, пнъ Якубъ Людоский, жаловал и оповедал на пна Петра Рагайлу таковым способом, штож в прошълых летех тисеча шестсот пятдесят девятом, под час инкурсыи завоеваных краев Бялорусскихъ и Мстиславских воеводства от неприятеля Московского Царя, помененый пнъ Петръ Рагайло, будучы под тот час пры Москве и казаков запорозких, а потом при пулковнику Рытлю, который за часу з замку Мстиславского выехавшы, коней моих власных трое за Сожом за рекою, въ маетности моей, кгвалтовне, кверико модо наехавшы прикладом купы сваволных людей, побрал, то ест коня шерстю рижого, купленого за копъ двадцат пят гршей литовских, клячу гнядую, купленую за коп двадцат гршей лит. и жеребца карого, купленого за копъ шестнадцат гршей, которые кони мои побравшы, на пожиток свой корыстил, а я сам з другими их млстями паны обывателями воеводства Мстиславского в облеженю, в замку Мстиславском будучы, от Лобанового воеводы час не малый голодом, смертью голодною через пол рока малом не умер, як вжо по щасливом рекупорованю Его

кор. млсти, пана нашого млстивого, тых краевъ Белоруских, его пна Рагайлу просил, абы мне тые кони поoддавал, албо заплатил, которых и до сего часу не хотечы отдати и поплотит, на пожыток свой оные обернул, якож я о тые кони побраные через того Рагайлу не моглем свое жалобы до книг донести, взглядом штоденных чатов московских от Смоленска, где уносечы здорове свое муселом, яко могучы укривать, аж до стого покою, который стался через их млстей пнов комисаров Его кор. млсти з Црем Московским, сию жалобу свою на сес час, на его пна Рагайлу до враду вашей млсти доношу, с которым хотечы о то все правом чынит, где мне право дорогу покажет, прошу, абы тая жалоба моя была записана до книг кгроду Мстиславскому дал записат, што 'ест записано.

Року ᴬχѯз (1667), мсца апреля десятого дня на враде оповедано.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣзднаго суда за 1667 г. № 3/1419 л. 138.

№ 393—1667 г. Апрѣля 18.

Универсалъ короля Яна Казимира о заключеніи перемирія съ Московскимъ Царемъ Алексѣемъ Михайловичем на 13 лѣтъ

На враде гдрском кгродском Мстиславском по зейстю з сего света его млсти пна Павла Станислава Байковского, подстолего и подстаростего Мстиславского, передо мною Стефаном Воронецким Маркевичом, судею кгродским Мстиславским, от ясне велможного его млсти пна Миколая Валерыяна з Техановца Техановецкого, воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучым, лист Его королевское милости завартя пакт з Царом Его млстю Московским через посланца Яна Барановскаго до актыкованя до книг подано в тые слова:

Jan Kazimierz, z Bożey łaski, krol Polski, Wielki Wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki, Inflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu wiedziec należy, mianowicie wielebnym w Bogu, wielmożnym, urodzonym senatorom, dignitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, obywatelom woiewodstwa Mscisławskiego uprz. y wier. nam miłym łaskę naszą krolewską. Wielebni w Bogu, wielmożni, urodzeni, uprz. y wiern. nam mili. Jako przez wszystkie lata panowania naszego nie insze studium nasze było, ieno abysmy miło oyczyznę w kwitnącym widzieli pokoiu, tak gdy miłosierny Bóg pobłogosławic in prsnte raczył dobro yntencyią naszą, iż za całoroczno pracą y gorącym wielmożnych y urodzonych commissarzow naszych staraniem doczesny pokoy, to iest indutiae do lat trzynastu z Carem Jegomscią Moskiewskim są zawarte, za potrzebną rzecz osądzilismy, aby to tak swiątobliwie wszechmocney ręki Boskiey dzieło przez uniwersały nasze po wszystkich prowincyach panstw naszych było ogłoszone, co skutkiem naszym czyniąc, nie tylko o zawarciu do lat trzynastu induciarum uprz. y wiern. w. obwieszczamy, ale miec po uprz. y wiern. w. chcemy, abyscie tey łaski Bożey wdzięczni zostawszy, pilno postrzegali tego, iakoby ten doczesny pokoy we wszytkich swoych okolicznosciach według traktatu przez wielmożnych y urodzonych kommissarzow podpisanego y zaprzysiężonego nienarusznie był zachowany; naprzod, aby ludziom woiennym Cara Jegomsci Moskiewskiego ze wszytkich miast y fortec pogranicznych z armato y ammunicyią ych własną, paktami pozwoloną, do pana swego po zdaniu tych fortec 10 marcy powracaiącym wszelkie po drogach było bespeczenstwo, potym ludzie kupieccy z obu stron po wszytkich miastach, miasteczkach pogranicznych, w ktorych przed woyną handle swoie miewali y roznemi targowali towarami, aby y teraz za listami przeiezdzemi wolno ym było wszelkiemi handlowac towarami, oprocz tych to-

warow, ktore tak w naszych, iako y Cara iegomsci panstwach będą zakazane, także Dzwiną rzeką kupcom Smolenskim do Rygi y Ryskim kupcom do Smolenska wolny ma byc bez wszelkiey przeszkody y zatrudnienia z towarami nie zakazanemi, mimo wszystkie zamki y fortece nasze z płaceniem iednak ceł ym zwyczaynych od nas y od Rzptey postanowionych przeiazd, ktora wolnosc handlow kupieckich z obu stron do ostatniey ma trwac commissiey w roku tysiąc szescset siedmdziesiątym osmym przypadaiącey; a że podniesienia woyny przeciwko nam naywiekszą Car imsc Moskiewski kładł przyczynę, iż poddani nasi pograniczni uwłoczyli mu należytych tytułow, przeto wczesnie zabiegaiąc podobnym inconuenientijs, surowo rozkazuiemy, aby żaden z uprz. y wiern. w. przy granicy mieszkaiących cujuscunque status et conditionis w listowne z Carem imscią moskiewskim, ani z iego boiarami dumnemi nie wdawał się corespondentie y gdyby, iako od poddanych Cara imsci pogranicznych uprz. y wiern. w., albo ich poddanym działa się krzywda, abyscie to uprz. y wiern. w. donosili wielmożnemu hetmanowi wielkiemu W. X. L., ktory iako stroż granic Rzptey powinien będzie przez listy swoie upominac się krzywdy uprz. y wiern. w., takie daiąc Carowi imsci moskiewskiemu tytuły, iakie na teraznieyszych tractatach z obudwu stron są postanowione y zaprzysiężone, a ta wielmożnego hetmana naszego wielkiego W. X. L. z carem imscią moskiewskiem, albo woiewodami iego pogranicznemi listowney z wiadomoscią naszą corrospondentią nie ruskim, ale polskim powinna byc ięzykiem, więc iż y to do zatrzymania tego doczesnego należy pokoiu, aby więzniowie z obudwu stron wolno byli pusczeni, przeto chcemy miec po uprz. y wiern. w., abyscie wszytkich wielkiey y małey conditiey męskiey y białey płci, gdzie u kogoby się naydowali, więzniow natychmiast wolno puscili, iakoby z bliszych mieysc za dwie niedzieli, z dalszych za miesiąc, albo za dwa, z naydalszych za puł roka, rachuiąc czas od zawarcia tractatow, w pogranicznych zamkach Cara imsci stanąc mogli, płon iednak, to iest ludzie wolni, roboczy oboiey płcy, maią zostawac w panstwach naszych przez lata induciarum, albo do krotszego czasu, iesli przed wyisciem tych lat pokoy wieczny postanowiony będzie, więzniowie zas mieyskiey conditiey z rożnych miast y miasteczek zabrani, dotąd zostawac maią, poki posłowie nasi, ktorych do Cara imsci dla potwierdzenia pact wyprawiemy, dostateczne około oswobodzenia onych uczynią postanowienie. Co wszystko abyscie uprz. y wiern. w. bez wszelkiey disquisitiey do executiey przywiedli surowo pod penami na gwałtownikow pokoiu pospolitego opisanemi rozkazuiemy, ażeby ten uniwersał nasz iako nayprędzey y wszytkich obywatelow panstw naszych W. X. L. wiadomosci doszedł, chcemy miec po urzędach grodzkich y mieyskim, aby go po miastach, miasteczkach, parafiach y wszytkich mieyscach publicznych obwołac y głosic rozkazali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey z powinnosci swey. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W. X. L. przycisnąc rozkazalismy. Dat w Warszawie, dnia osmnastego msca February, anno Domini tysiąc szesceseth szescdziesiąt siodmego. У того универсалу печат болшая вел. княз. Лит. прытиснена, а подпис рукъ подписано тыми словы: Jan Kazimierz krol. Andrzey Kotowicz pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Который тот универсал оглашаючы покой з Царом Его млстю Московским до воеводства Мстиславского писаный, за поданем до актъ до книг кгродских Мстиславских ест уписан.

Року ҂ахѯз (1667), мсца Апреля трынадцатого дня, тот лист Его кор. млсти до актъ подано.

Изъ акт. кн. Мстислав. уѣздн. суда за 1667 годъ № 3/1419, л. 146.

Книга прихода и расхода суммъ Литовской Скарбовой Комиссiи за 1661 годъ.

Liczba Jasnie Wielmożnego Iᵒm. Pana Adama Macieia Sakowicza wwdy Smolenskiego Administratora Skarbu Wᵒ Xᵃ Lᵒ Starosty Oszmian. etc. po zdaniu Administratiey Urzędu teᵒ przez Jasnie Wielmożneᵒ Iᵒm. P. Chrystopha Paca Kanclerza Wᵒ Wᵒ Xᵃ Lᵒ na Seymie teraznieyszym Szesnniedzielnym in an. 1661 d. 2 Maij w Warszawie zaczętym, z Prowentow publicznych fusius niżey specificowanych odprawiona.

A.

Percepta prowentow publicznych do skarbu Rp. Wᵒ Xᵃ Lᵒ, ktore się niżey specificuią.

Naprzod z liczby Jasnie Wielmozneᵒ Im. Pana Chrystopha Paca, Kanclerza Wᵒ Wᵒ Xᵃ Littᵒ, na on czas Administratora Skarbu Wᵒ Xᵃ Littᵒ in. an. 1659 diebus Aprilis odprawowaney, zostało w Skarbie Rzptey gotowych pienię-dzy z rożnych Podatkow Summą . . . . flor. 25790,1,15½

Przychod z Retent Podatkow Rzptey lat przeszłych.

Woiewodztwo y Powiat Wilenski

Podymnych № 16 ex an. 1651. Zostawało na Wdztwie Wilenskim Urzędowi Grodzkiemu pro Execuone na Delacie podanych . . . . f. 6279,20,16

Tey summy że Ichmm. PP. Urzędnicy Grodzcy za Xcia Im. Pana Radziwiłła Woiewody Wilenskiego nie exequowali, dla tego, iż przeszły Grod Delaty na tę Summę onym nie oddał Tedy decretem Trybunału Skarbowego Grodzienskiego an. 1659 pro feliciori tempore przyszłemu Grodowi ad exequendum zlecono.

Podym. № 15 ex an. 1652.

Rat № 3 Zostawało . . . . . . f. 10455,7,9

Na tę Summę wniesiono do Skarbu in an. 1652 et 1653 co do przeszłych Liczb Seymowych iest inserowano . . . . f. 509

Co do teraznieyszey liczby należy z Dzierzawy Miednickiey od Im. P. Łowienieckiego wniesiono do Skarbu. . . . . fl. **600**

Z teyże Summy fl. 10455,7,9 Zostaią Retenta przy PP. Poborcach Wilenskich za niesłuszne zdanie na Delatę mimo quity onych, To iest Przy Im. P. Jerzym Siesickim Podsędku Wilenskim . . . . fl. 80

Przy P. Wawrzyncu Chrzanowskim. . . . . fl. 28

Przy P. Jerzym Komaru Woyskim Wendenskim . . . . . . fl. 67,15

Zostaie tedy przy Ichmm. PP. Poborcach tych Rat № 3 Summą . . . . fl. 175,15

W Racie № 2 Im. Pan Chrzanowski zdał na Delatę z Ciudzieniszek Im. Xdza Mikołaia Błaszkowskiego z Dym № 16 po fl. 2, a on do Duchownych Poborcow dał . . . . fl. 32

Do Powiatu Oszmianskiego odeszło Jeym· Paniey Korsakowey, Podkomorzyney Oszmianskiey Dymow № 45 za Raty № 3 po fl. 7,15, czyni . . . . . fl. 337,15

Do tegoż Powiatu odeszła wies Jeym. Paniey Chotkiewiczowey Wdziney Wilenskiey Goleiuny nazwana, w Racie № 3, Dym № 44 po fl. 1,15, Czyni. fl. 66

Czyni odeszłych w Powiat Oszmianski . . . . fl. 435,15

Jurisdika Zamku Wilenskiego że per Errorem od Ichmm. PP. Poborcow zdawana była o większą Summę, niżeli należało na Delatę, zaczem po uczynioney w Skarbie calculatiey Trybunał Skarbowy in an. 1655 w Wilnie skonczony od tych Delat uwolnił. Ubyło tedy we wszystkich trzech Ratach. fl.1783,12,9

Magistrat Wilenski zdany był na Delatę od Im. P. Komara w Racie № 3 za . . . . fl. 2547

Z tey Summy tak się Magistrat wywiodł: Gotowemi wniosł do Skarbu Rzptey co w liczbę Seymową an. 1655 inserowano fl. 994

Respectem pogorzenia y morowego powietrza deffalcował Magistrat . . . . fl. 761,15

Z porachowania w Skarbie pokazałosię nie słuszney per errorem Delaty . . . . fl. 791,15

Z tey tedy Raty żadna przy Magistracie nie zostaie Reszta.

Summa wszystkiego co sie potrąca według pomienioney liquidatiey . . . . fl. 6050,12,9

Po wytrąceniu tey Summy zostaie ieszcze Podym № 15 ex an, 1652 na Wdztwie Wilen. fl. 4404,25

Ktorą Summę Decret Trybunału Skarbowego Grodzienskiego an. 1659 ad feliciora tempora do oswobodzenia z ręku Nieprzlskich tego Wdztwa odłożywszy przyszłemu Grodzkiemu Urzędowi Wilenskiemu exequowac nakazał.

Podym. № 3 z Seymu Brzeseckieg° zostawało fl.3075,11,9

Na tę Summę Do Skarbu in an. 1653, Co się iuż w liczbach Seymowych includowało, dano fl. 4,15

Miasto Wilno Jurisdiki Maydeburskiey zdane było na Delatę od Im. P. Pietkiewicza Poborce za . . . . fl. 1720

Z tey Summy Tak się Magistrat wyliczył: gotowemi wniosł do Skarbu, co w liczbie Seymowey an. 1655 kładziono . . . fl. 550,12

Respectem Powietrza morowego y pogorzenia defalcował . . . fl. 882,14

Z Rachunku Skarbowego pokazałosię per errorem podaney delaty . . . . fl. 287,4

Nie zostaie tedy żadna przy Magistracie Wilenskim reszta.

Z Dymow Szlacheckich w Wilnie pogorzałych defalcowano . . . fl. 67,15

Z Jurisdiki Zamkowey deffalcowano względem pogorzenia . . fl. 31,15

Im. P. Pietkiewicz, mimo quity swoie, iako Poborca zdał na delatę . . . . fl. 81

Tego na Successorach Urząd ma requirowac.

Exequuiąc Grod Delatę dymow tych, ktore na delatę zdane były, nienalazł, ieno puste grunty, na ktorych zalega . . . . fl. 118,15

Im. xdz Blaszkowski z Cudzieniszek do Duchowienstwa z dymow № 16 oddał . . . . . . fl. 24
Summa oum co się potrąca . . fl.2042,15
Restat na Wdztwie Wilenskim Podymn № 3 z Seymu Brzesckiego, Co Grod ma przyszły exequi fl.1032,16,9
I tę summę Trybunał Skarbowy Godzienski an 1659 ad feliciora tempora odłożywszy, przyszłemu Grodowi Wilenskiemu exequowac nakazał.
Z tych Delat wyżey wyrażonych wywodami Im. Pan Paweł Marcinkiewicz Sędzia Ziemski Upitski Podwoiewodzy przeszły Wilenski y Im. Pan Andrzey Kurpski Sędzia Grodzki, w Grodnie na Trybunale Skarbowym a. 1659 wyrachowali się, Decret y quit głowny otrzymali. A z poslednieyszych delat exquo PP. Poborcowie onych do Grodu nie oddawali. Decretem tegoż Trybunału ad feliciora tempora cum salua do PP. Poborcow ad requirendum odłożono.
Czyni wniesionych do Skarbu . fl. 600
Podym. № 22 ex an. 1654
Raty № 1 Podym № 6 Exactiey Im. Pana Jana Saka Pietkiewicza Poborcy Zostaie . . . fl.6693,24
Raty № 2 Podym. № 10 Exactiey Im. Pana Jerzego Komara Woyskiego Wendenskiego y Im. P. Samuela Marcinkiewicza zostaie . . . . fl. 7679,20,15
Raty № 3 Podym. № 6 Zostaie przy Powiecie u P. Poborcy . . . . fl. 36439,20,3
Podym. № 22 ex an. 1655.
Raty № 1 Podym. № 12 Exclusa defalcatione . . . . fl. 6672
Przy Powiecie Zostaie . . . . . fl. 75615
Raty № 2 Podym. № 10 Exclusa deffalcatione . . . . fl. 5610
Przy Powiecie Zostaie . . . . fl. 62962,15
Podym. № 15 ex a. 1658
Saluis abiuratis Zostaie . . fl.102858,22,9
Podym. № 6 ex an. 1659.
Prae impedimento Te wszytkie Podatki zaległy per hostilitatem.
Te wszytkie wyżey specificowane Retenta od ktorych per legem publicam Ichmm PP. Obywatele Powiatu tego zostaią uwolnieni non eo fundamento aby miał Skarb, chciec ie na Ichmm po staremu requirere, ale że tak Ichmm PP. Poborcy, iako y Ichmm PP. Grodowi wdawszy się in exactionem eorum do tąd Liczby Skarbowi nie uczynili, aby to co powinni exequantur do teraznieyszey są położone Liczby.

Dobra Duchowne Kapituły Wilenskiey.

Podym. № 3 z Seymu Brzesckiego. Z Delaty Im. Xdza Mocarskiego Kanonika y Poborce na on czas Zostawało . . . fl. 3807,23,9
Podym. № 22 ex an. 1654
Raty № 1 Podym. № 6 Z Delaty tegoż Im. Xdza Mocarskiego przy Im. Xdzu Officiale Wilenskim pro executione Zostawało fl. 861
Raty № 2 Podym. № 10 Z Delaty tegoż Im. Xdza Mocarskiego przy tymże Im. Xdzu Officiale Wilenskim Zostawało pro executione . . . . fl. 13721
Raty № 3 Podym. № 6 Z Delaty tegoż Im. Xdza Mocarskiego przy tymże Im. Xdzu Officiale Wilenskim pro executione Zostawało fl.20014,18
Podym. № 22 ex an. 1655. Im. Xdz Gotthard Tyzenhaus y Im. Xdz Ałexander Kotowicz Kanonicy y Poborcy Duchowni Diaecesiey Wilenskiey, według calculatiey swoiey w Skarbie uczynioney, ad proportionem

Podymn. № 22 an 1654, exceptis bonis w rożnych Wdztwach y Powiatach będących, a przez Niprzla in an. 1654 et 1655 occupatis, czego uczyni . . fl. 80063,15
Przy tym z Bezdieża dobr do Probostwa Trockiego należących w Powiecie Pinskim będących, computuiąc według declaratiey Ichmm. PP. Posłow tego Powiatu na Seymie an. 1655 uczynioney loco № 22 tylko № 11 podym. czego uczyni fl.2887,15
Wybrac mieli Summą . . . . . fl. 77176
Na tę summę per abiurata spustoszeniem deffalcowali . . . fl.37019,10
Jasnie Wielmożny Im., Xdz Białłozor, teraznieyszy Biskup Smolenski, na on czas pisarz skarbowy W° X* Lit°. do rąk swych odebrał, z Czego na Trybunale Skarbowym Grodzienskim an. 1659 dał rationes . . . . . fl. 569
Do Skarbu Rzptey Roschodem wniesli . . . . fl. **7178**
Na Delatę podali za fl.32409,20
Czyni danych do Skarbu Roschodem. . . . . fl. 7178
Podym. № 15 ex an. 1658. Im. Xdz Gothard Tyzenhaus y Im. Xdz Alexander Kotowicz, Canonicy Wilenscy y Poborcowie Duchowni według Podym. № 22 ex an. 1655 mieli wybrac Summą . . . . fl. 165165
Na tę Summę z Dobr per hostilitatem praeoccupowanych, także abiuratis spustoszeniem deffalcowali fl.137403,22,9
Wniesli do Skarbu gotowemi y Roschodami includuiąc w tę Summę fl. 800, ktore Im. Xdz Tyzenhaus oddał . . . . fl. **5045,7**
Z osobna wniesli do Skarbu z Administratij Jasnie Wielmożnego Im. P. kanclerza W°. X*. Lit°. co się iuż w liczbie Seymowey an. 1659 producowało fl. 1111
Na Delatę podali za . . . . . . fl. 21205
Na tę Delatę wielmożny Im. Xdz Chodkiewicz, Biskup Wendenski z Rusoty y Bali z Dymow № 7, co iuż w przeszłey liczbie kładziono do skarbu dał. fl. 52,15
Im. Xdz Stanisław Moszczynski, Gwardian Pinski z Dymow № 30 po fl. 7,15 do skarbu dał. fl. **225**
tenże abiuratis deffalcował dym № 10 po fl. 7,15 . . . . fl. 75
Ichmm. Oycowie Jezuici z dobr do collegium Wilenskiego należących Dworzyszcz y Trokiel z dym № 16 po fl. 7,15 do Skarbu wniesli . . . . fl. **120**
To potrąciwszy zostaie pro executione Delaty fl.20732,15
Przy Im. Xdzu Tyzenhauzie Suffraganie Wilenskim wybraney Summy, ktorą wniesc do Skarbu tenetur, zostaie . . . . fl. 400
Czyni danych do Skarbu z podym. № 15 . . . . fl.5390,7,9
Podym. № 6 ex an. 1659. Im. Xdz Alexander Kotowicz, kanonik y Poborca Duchowny Wilenski, oprocz tych Dobr, ktore in hostilitate zostaią miał wybrac summą . . . . fl. 21835
Na tę Summę Desolatą dawną przy Podym. № 22 an. 1655 y № 15 an. 1658 zaprzysiężoną także nową defalcatą, ktorą Trybunał Skarbowy an. 1659 przyiął, potrącił fl.11263,15
Gotowemi wybrawszy do Skarbu wniosł . . . . fl. **2158**
Na Delatę podał za fl.8413,15
Na tę Delatę Im. Xdz Symon Sudakowski, Pleban Subocki z Dymow № 3 dał do Skarbu . fl. **9**
Zostaie tey Delaty p. execuone fl.8404,15
Podymne № 1. Na Seymikach Relacynych w niektorych Powiatach za Uniwersałami K.

Im. dla Ichmm. PP. Commisarzow pozwolonego tenże Im. Xdz Poborca wybrawszy dał do Skarbu . . . . fl. **320,15**
Czyni danych do Skarbu . . . fl. 2487,15
Suma wszytkich Retent, ktore pro execuone Im. Xdzu officiałowi Wilenskiemu należały zostawało fl.99951,1,9
Względem ktorych wszystkich Delat Im. Xdz Wscislinski officiał Wilenski ad rationem do skarbu wniosł . . . . fl. **1800**
To potrąciwszy, zostaie wszytkich Retent na Dobrach Diaecesiey Wilenskiey fl.98151,1,9
Czyni z Delat do Skarbu danych fl. 1800

Powiat Oszmianski.

Poborow № 10 ex an. 1648 et 1649. U Im. p. Zienowicza marszałka Oszmianskisgo z Postaw zostaie . . . . fl. 35,8
Na powiecie co urząd grodzki według decretu exequi ma zostaie fl.3655,29,8
Podym № 5 ex an. 1650. Z delaty Im p. Alexandra Kaczanowskiego pro execuone przy Urzędzie grodzkim zostaie . . fl.327,27,9
Podym. № 16 ex an. 1651 rat. № 4 przy urzędzie grodzkim pro execuone Zostaie . . . fl. 5688,15
Podym. № 15 ex an. 1652 raty № 1 podymnych № 8 Przy Urzędzie grodzkim pro execuone Zostaie . . . . fl. 3879,6
Raty № 2, podym. № 4 zostaie fl.1545,1,9
Raty № 3, podym. № 3 Zostaie fl.1462,22,9
Podym № 3 Z Seymu Brzeskiego Przy Urzędzie grodzkim pro executione Zostaie . . . . fl. 870,15
Podym. № 22 ex an. 1654, Raty № 1, Podym. № 6 Z delaty Im. p. Troiana Strawinskiego podsędka, p. Mikołaia Sulistrowskiego poborcow, przy urzędzie grodzkim pro execuone Zostaie fl.3164,45
Raty № 2, podym. № 10 Z Delaty p. Woyciecha Zabłockiego y p. Mikołaia Dąbrowskiego podstarosciego y p. Alexandra Irzykowicza poborcow przy grodzie zostaie fl.31558,13,15
Raty № 3, podym. № 6 przychodziło fl.80743,15
Z tey Summy deffalcatią strącono . . . . fl. 12222
Gotowemi do skarbu wniesiono, co w liczbie an 1659 iest kładziono fl.34106,20
Im. p. Jan Kzmrz Bieganski z maiętnosci Olbieia y Biały do Im Xdza Białozora na on czas pisarza skarbowego dał . . . . fl. 138
Tenże z maiętnosci Podzisna . . fl. 39
Im. p. Maciey Hrehorowicz z Zosny . . . . fl. 315
Ichmm oycowie Karmelici z Załadzia . . . . fl. 195
P. Stephan Choiecki z Derewnik do rąk Im. p. Kotła pisarza skarbowego W. X. Lit. dał . fl. 96
Do tegoż Im. p. Kaczanowski z delat dał . . . . fl. 236
A do Im. p. Kimbara Skarbnego fl. 687
To wszytko do liczby przeszłey an 1659 iest kładziono.
Zostaie przy urzędzie grodzkim pro executione . . . . fl. 34261
Podym. № 22 ex an. 1655
Raty № 1, podym. № 12 Exclusa deffalcatione . . . . fl. 24444
Przy powiecie zostaie do uczynienia liczby fl.137,043
Raty № 2, podym. № 10 nie excluduiąc deffalcatiey gdyz to dla spalenia przez nieprzlia seruire niemoże, lecz większa accedere musi przychodziło saluis abiuratis do uczynienia liczby fl.134622,15
Podym. № 15 ex an. 1658. Przychodziło z powiatu ad propor-

tionem podym. № 22 an. 1655 saluis abiuratis do uczynienia liczby fl.201933,22,9
Podym. № 6 ex an. 1659 prae impedimento hostilitatis, te wszytkie podatki zaległy. Te retenta, od ktorych per legem publicam Ichmm pp. obywatele powiatu tego zostaią uwolnieni non eo fundamento, aby miał skarb chciec ie na Ichmm po staremu requirere, ale że tak pp. poborcy, iako y pp. grodowi wdawszysię in exactionem eorum do tąd liczby skarbowi nie uczynili, aby to co powinni exequantur do teraznieyszey są położone liczby.

Powiat Lidzki.

Poborow № 10 ex an. 1648 et 1649 zostawało fl.300,18
Ta delata że czasu incursiey Moskiewćkiey w X°. Lit°. zginęła, zaczem za przysięgą Ieym. paniey Szklenskiey podstarosciney Lidzkiey decretem Trybunału Skarbowego Grodzienskie° cale iest uwolniona
Podymnych № 5 ex an. 1650. Z e'xactiey zeszłego pana Jelskiego stolnika Mscisławskiego na on czas poborce Lidzkiego zostawało pro execuone . . . . fl. 784
Na tę delatę Im. Pan Silwester Woyna Oranski iako successor po zeszłym p. Jelskim, za tych, ktorych mimo quity zdano było na delatę według decretu Trybunału Skarbowego an. 1659 do skarbu wniosł . . . . fl. **584**
Restabat pro execuone . . . . fl. 200
Więc że za incursią nieprzllską y ta delata zginęła zaczem, za przysięgą Ieym. paney . Szklenskiey Trybunał skarbowy onę skassował decretem.

Podymnych № 16 ex an. 1651. Zostawało przy urzędzie grodzkim pro executione . . . . . fl. 366,15
A przy Ieym. paniey Szklenskiey co sam zeszły Im. p. podstarosci wybrał, to nakazano decretem Trybunału Skarbowego Grodzienskiego durantibus iudicijs wniesc, zostaie . . . . . fl. 42
Podym. № 15 ex an. 1652 zostawało fl.2638,15
Z tych retent delata exactiey Im. p. Kzmrza Kuncewicza na on czas poborce, takze czasu incursiey nieprlskiey zginęła, ktora za tąż Ieym paniey Szkienskiey przysięgą decretem Trybunału skarbowego iest zniesiona na summę . . . . fl. 1286
To potrąciwszy, zostawało przy urzędzie pro executione . . . fl.1352,15
Podym. № 3 z seymu Brzesckiego. Zostawało przy grodzie pro executione . . . . fl. 1341
A przy Ieym. paniey Szklenskiey wybraney Summy z tey delaty zostaie . . . . fl. 60
Podym. № 22 ex an. 1654
Raty № 1. podym. № 6. Z delaty Im p. Kunowskiego zostawało pro execuone fl.4093,15
A przy Ieym. paniey Szklenskiey fl. 327
Raty № 2, podym. № 10 Exactiey Im. p. Alexandra Tyszkiewicza zostawało fl.11003,15
A przy Ieym paniey Szklenskiey fl. 620
Raty № 3 podym. № 6 Exactiey zeszłego p. Krzysztopha Kuncewicza zostawało fl.9867,15
A przy Ieym. paney Szklenskiey fl. 487
Podymnych № 22 an. 1655
Raty № 1, podym. № 12 Exactiey Im. p. Dzieżyca po wytrąceniu deffalcatiey dawney przychodziło . . . . fl. 59058
Na tę summę abiuratis deffalcował . . . . fl. 46620

Wniosł do skarbu gotowemi y roschodami Im. pan poborca, co iuż w przeszłey liczbie iest kładziono z oycami Dominikanami . . . . fl. 7692
A co do teraznieyszey liczby należy dał . . . . fl. **607**
Jasnie Wielmożny Im. pan Paweł Sapieha Woiewoda Wilenski. hetman W. W°. X^a^. Lit^a^. z starostwa Borcianskiego z dym № 70 r-one expens swych potrącił . . . . fl. 420
Na delatę podał grodowi pro execuone . . . . fl. 3699
Czyni wniesionych do skarbu . . fl. 607
Raty № 2 podym. № 10 Exactiey Im. pana Krzystopha Olszewskiego inclusive z żydami fl. 49215
Na tę Summę spustoszeniem nieprzllskim w racie № 1 za przysiężonym deffalcował . . . fl. 38850
Gotowemi y roschodami co w liczbie iasnie wielmożne Jm. P. canclerza W. W. X. Lit., na on czas administratora Skarbu iest insertum wniesiono . . . fl. 6622
A do teraznieyszey liczby co należy dał do skarbu . . . . . . fl. **280**
Jasnie wielmożny Im. pan woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. z starostwa Borcianskiego r-one długu od Rzptey winnego potrącił . . . . fl. 350
Na delatę grodowi pro executione podał za . . . . fl. 3113
Czyni wniesionych do skarbu . . fl. 280
Podym. № 15 ex an. 1658 Exactiey Im. pana Jakuba Wiskowskiego czesnika Lidzkiego ad proportionem podym. № 22 a 1655 inclusiue z żydami przychodziło . . . . fl. 73822,15
Na tę Summę deffalcatią ex a. 1654 za przysiężoną . . . . . fl. 58275
y nową lege pozwoloną . . . . . fl. 1665
potrącił, czego czyni . . . . . . fl. 59940
Gotowemi dał do skarbu . . . . fl. **6847,15**

Jasnie wielmożny Im. pan hetman W. W. X. Lit., z starostwa Borcianskiego r-one długu od Rzptey sobie winnego potrącił fl. 525
Na delatę grodowi pro executione podał . . . . fl. 6510
Na tę delatę Im. p. Maciey Olszewski podsędek Lidzki z maiętnosci Waskiewicz z dym № 9 z Olszewa y Nielubowszczyzny z dym № 9 z Cyborow z dym № 1 od żyda ogrodnika z dym № 1 dał do skarbu . . . . fl. **150**
Zostaie tedy tey delaty . . . . . fl. 6360
Czyni do Skarbu danych . . . fl. 6997,15
Podym. № 6 ex an 1659 A № 1 na Ichmm. pp. commissarzow na seymiku za listem J. k. m. pozwolono exactiey Im. pana Jana Olszewskiego ad proportionem podym. № 15 an. 1658 inclusiue z żydami . . . . . fl. 34450,15
Na tę Summę deffalcatią ex an 1655 zaprzysiężoną . . . . . . fl. 27195
y nową lege pozwoloną . . . . . fl. 1221,15
potrącił, co uczyni . . . . . . fl. 28416,15
Gotowemi wniosł do Skarbu . . fl. **3185**
Jasnie wielmożny Im. p. hetman W. W°. X^a^. Lit°. z starostwa Borcianskiego r-one expens swych na Rzptą potrącił . . . fl. 245
Na delatę podał grodowi pro executione . . . . fl. 2604
Czyni do Skarbu danych . . . . fl. 3185
Summa wszytkich retent po wytrąceniu zginionych tempore hostilitatis delat zostawało . . fl. 43800,15
Na tę wszytkę Summę urzęd grodzki wniosł do Skarbu . . fl. **1902.15**
To potrąciwszy zostaie przy urzędzie grodzkim Lidzkim . . . . fl. 41898
A przy ieym. paniey Szklenskiey podstarosciney Lidzkiey wybraney Summy z tychże delat, ktorą według decretu Trybunału Skarbowego Grodzien-

skiego a. 1659 refundere powinna, zostaie . . . . fl. 1536
Czyni z delat do Skarbu wniesionych . . . . fl. 1902,15

Powiat Wiłkomirski.

Poborow № 10 an. 1648 et 1649 zostawało przy powiecie . . . fl. 1013,6
Na tę Summę grod gotowemi wybrawszy do skarbu dał . . fl. **82,4**
Zostaie przy ieym. paniey Szweykowskiey, ktora z decretu Trybunału skarbowe Grodzienskie a 1659 powinna zapłacic . . . fl. 467
A przy powiecie zostaie nieexequowanych . . . . fl. 464,2
Podym. № 15 ex an. 1652 Raty № 1 zostawało na delacie . . fl. 160
Raty № 2 . . . . fl. 120
Podym. № 3 z seymu Brzesckiego zostawało . . . . fl. 120
Podym. № 22 an. 1654 Raty № 1 podym. № 6 zostawało fl. 1107
Czego wszytkiego czyni . . . . . . fl. 1507
Te wszytkie delaty czasu incursiey nieprzyllskiey na miasto Wiłkomirz in an. 1655 w cancellary pogorzały, od ktorych delat grod decretem Trybunału skarbowego an. 1659 w Grodnie odprawowanego, za przysięgą podpiska, iest uwolniony Raty № 2 podym. № 10 zostawało . . . . fl. 7665
Na tę summę grod wybrawszy do skarbu wniosł . . . . fl. **15**
Super contumaces decretem swoim do im. p. instigatora W. X. Lit°. na executią danym wskazał . . . . fl. 7650
Raty № 3 podym. № 6 zostawało fl. 9783,15
Na tę summę zydow z domow № 120, ktorzy do panow swoich podymne płacą Trybunał skarbpwy an. 1659 w Grodnie odprawowany uwolnił . . . . fi. 360
Pp. deputaci woyskowi regimentu im. pana hetmana polnego W. X. Lit. forti executione wybrali od retentorow, na co quity są . . . . fl. **1483,15**
Gotowemi wybrawszy grod wniosł do skarbu . . . . fl. **293**
Decretami grodzkiemi do p. instigatora pro executione danemi wskazanych super contumaces Zostaie . . . . fl. 7647
Podym. № 22 an. 1655 Raty № 1 podym. № 12 zostawało z delaty im. p. Poczobuta poborcy . . . . fl. 31803
Na tę summę pogorzeniem w dobrach szlacheckich za decretem Trybunału Skarbowe Grodzien. a 1659 deffalcowano . . fl. 1497
Żydzi z dym. № 120, z ktorych do panow swoich podymne płacą uwolnieni są decretem wyżey pomienionego Trybunału . . . . fl. 720
Szwedzi od pp. obywatelow tamecznych wybrali na czym przysięgli szlachta . . . . . . fl. 5133
Pp. deputaci woyskowi regimentu im. p. hetmana polnego W°. X^a. Lit^a. a retentoribus za quitami swemi wybrali . . fl **8483**
Gotowemi grod wybrawszy do skarbu oddał . . . . fl. **102**
Na executią p. instigotorowi decretami swoiemi podał . . . . fl. 15868
Raty № 2 podym. № 10 Z delaty im. p. Piotra Oziembłowskiego zostawało . . . . fl. 32401,2,9
Na tę summę szlacheckie dymy № 249½ pogorzałe, a żydowskie № 120 że do panow swoich podym. płacą decretem Trybunału skarbowego Grodzienskie. an. 1659 wolne są na fl. 1847,15
Szwedzkich quitow, na ktorych pp. obywatele iurament wykonali pokazało się na . . . . . fl. 11327,15

Pp. deputaci woyskowi regimentu im. pana hetmana polne W°. Xª. Lit°. per executionem fortem, iednak za quitami swemi"a retentoribus wybrali fl.**5264,15**
Do skarbu grod oddał co w liczbie seymowey an. 1659 iest productum . . . . fl. 95
Paratis grod wybrawszy do skarbu oddał . . . . fl. **55,10**
Na executią p. instigatorowi decretami grodzkiemi podano fl.13811,7,9
Podym. № 15 ex an. 1656 priuato laudo uchwalonych. Z raty № 1 grod delatę exequuiąc wybrał y do skarbu oddał . . fl. **186.15**
Podym. № 15 ex an. 1658 Raty № 1 Podym. № 8 z delaty im. p. Staszkiewicza poborcy Zostawało fl.21073,10
Na tę summę deffalcatią po liczbie poborcowey, ktorą Trybunał Skarbowy Grodzienski an. 1659 decretem przyiąc nakazał potrącono . . . . fl. 7068
Pogorzeniem dobr szlacheckich za decretem tegoż Trybunału grod deffalcował . . . . fl, 998
Żydzi decretem tegoż Trybunału ex quo do swoich panow płacą z dym № 120 uwolnieni są na . . . . fl. 480
Grod wybrawszy, do skarbu dał fl. **4010**
Na executią p. instigatorowi decretami grodzkiemi podano . . fl.8517,10
Raty № 2 podym. № 7 Exactiey im. pana Jana Kopcia ad proportionem raty № 1 cum auctione przeszłych pp. poborcow za przybyciem w ten powiat od wdztwa Wilen. dym. № 21, a z podziału braciey młodszych z dym. № 5 przychodziło wybrac summą fl.44577,22,9
Na tę Summę spustoszałych deffalcowanych dymow constitutią an. 1658 pozwolonych, a przy pierwszey racie tych podym. zaprzysiężonych potrącił p. poborca . . . . fl. 14539
Z osobna deffalcatią przy pierwszey racie przez grod przyiętą, za decretem Trybunału Skarbowego Grodzienskie an. 1659 strącił fl.5876,15
Szlacheckich pogorzałych dym. № 249½, a żydowskich dym. № 120, że do panow swych podym. płacą, za decretem Trybunału tegoż potrącił fl.1293,7,9
Gotowemi y roschodami im. pan poborca do skarbu wniosł fl. **4647,7,9**
A co do przeszłey liczby weszło fl.6617,15
Na delatę podał grodowi pro execuone fl.11604,7,9
Na tę delatę nowym spustoszeniem grod deffałcował . . . . fl. 308
Do skarbu iasnie wielmożny im. pan Naruszewicz podkanclerzy Wᵘ. Xª. Lit°. z dzierżawy Pienian z dym. № 116 dał . . . fl. **406**
A grod wybrawszy do skarbu oddał gotowemi . . . . fl. **794,15**
Na executią decretow swych podał p. instigatorowi fl.10095,22,9
Summa tak przez ichmm. pp. poborcow iako przez grod ze wszytkich wyżey pomienionych podym. retent y delat gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych fl.25822,21,9
To iest przez deputatow woyskowych . . . . fl. 15231
przez im. p. poborce . . . fl.5053,7,9
a retent przez grod fl.5538,14
Podym. № 6 ex an. 1659 A № 1 na ichmm. pp. commissarzow za listem J. k. m. uchwalonego im. pan Samuel Towianski poborca miał wybrac summą fl.44577,22,9
Na tę summę deffalcatią przy podym. № 15 ex a. 1658 constitutią seymową pozwoloną y w grodzie zaprzysiężoną potrącił . . . . fl. 20600

Szlacheckie dymy № 249½ pogorzałe, a żydowskie № 120 że do panow swoich podym. płacą decretem Trybunału skarbowego Grodzien. an. 1659 wolne są na . . . . fl. 1108,15

Gotowemi im. pan poborca wniosł do skarbu . . . . fl. **9369,15**

Na delatę podał grodowi pro executione . . . . fl. 13499,15

Czyni do skarbu wniesionych fl. 9369,15

Powiat Brasławski.

Poborow № 10 ex an. 1648 et 1649

Na Xdzu Pawle Lewonowiczu plebanie Jezieroskim zostaie fl. 120

Podym. № 15 ex an. 1652 z delaty p. Thomasza Izdebskiego pro executione przy urzędzie grodzkim zostaie . . . . fl. 205

Podym. № 3 z seymu Brzesckiego z delaty im. p. Kazimierza Kimbara pro executione zostaie fl. 81,15

Podym. № 22 ex an. 1654 Raty № 1 podym. № 6 z exactiey im. p. Konstantego Szyszki na dobrach zawoiowanych zostaie fl. 5145

A na wolnych dobrach . . . . . fl. 2682

Raty № 2 podym. № 10, więc że powiat według laudum swego loco podym. № 10 wydał podym. № 8, zostaie tedy tych podym. № 8 na dobrach zawoiowanych . . . . fl. 6860

a na wolnych dobrach . . . . . fl. 3916

Raty № 3 podymn. № 6, coaequando № 22 podym. wydał powiat № 8 zostaie tych podym. № 8 na dobrach zawoiowanych fl. 6860

a na wolnych dobrach . . . . . fl. 4448

Podym. № 22 ex an. 1655 Ratione tych podym. medietatem według constitutiey eiusdem an. podym. wydał powiat № 11 z exactiey p. Alexandra Tomaszewicza, zostaie na dobrach zawoiowanych y wolnych na delacie, ktore grod exequi miał . . . . fl. 16071

Podym. № 15 ex an. 1658

Podym. № 6 ex an. 1659

Te podatki cale prae impedimento hostilitatis zaległy

Retenta te wszytkie, od ktorych per legem publicam ichmm. pp. obywatele powiatu tego zostaią uwolnieni, non eo fundamento, aby miał skarb chciec ie na ichmm. po staremu requirere, ale że tak pp. poborcy, iako y pp. grodowi wdawszy-się in exactionem eorum dotąd liczby skarbowi nie uczynili, aby to co powinni exequantur, do teraznieyszey są położone liczby

Woiewodztwo y powiat Trocki.

Podym. № 16 ex an. 1651. Zostaie pro executione . . . . fl. 292,15

Podym. № 15 ex an. 1652. Raty № 1 podym. № 8 przy zeszłym im. p. Raieckim podsędku y poborcy za tych ktorych się grod dopytac nie mogł y za tych ktorych mimo quity swoie na delatę zdał, zostawało . . fl. 1302

O tę summę Trybunał Skarbowy Grodzienski an. 1659 nakazał decretem im. panu Jerzemu Raieckiemu podstolemu Derpskiemu, iako successorowi w skarbie sprawic się, a przy urzędzie grodzkim pro execuone zostaie . . . . fl. 726

Raty № 2 podym. № 4 przy im. p. Sycinskim poborcy, ktorych się grod dopytac nie mogł zostaie . . . . fl. 708

Tę summę Trybunał skarbowy nakazał grodowi feliciori tem-

pore na p. Sycinskim exequi
A przy urzędzie grodzkim pro executione zostaie . . . . . . fl. 1296
Raty № 3, podym. № 3 exactiey im. p. Jerzego Raieckiego podstolego Derpskiego pro execuone zostaie . . . . fl. 901,15
Podym. № 3 z seymu Brzesckiego exactiey im. p. Stanisława Talwoisza pro executione zostaie fl.3990,7,9
Podym. № 22 ex an. 1654 Raty № 1, podym. № 6 exactiey im. pana Alexandra Raieckiego podsędka y poborce Trockiego zostaie pro executione fl.3067,1,9
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Alexandra Rybinskiego pisarza grodzkie y im. p. Stanisława Wołka poborcow zostawało . . . . fl. 10520
Więc że ta delata niesłuszna dla auctiey ktora per errorem niepewna była, za czem Trybunał Skarbowy an. 1659 delendo hunc errorem nakazał w skarbie skuteczną uczynic calculatią, po ktorey skonczeniu ubywa fl.1878,15
A pro executione nie więcey zostaie tylko fl.8641,15
Raty № 3, podym. № 6 exactiey im. p. Jerzego Raieckiego podstolego Derpskiego, według seymowey liczby an. 1659 przychodziło . . . . fl. 34592
Similiter melioruiąc w skarbie za decretem tegoż Trybunału skarbowe rachunek ubyło . . . fl. 995
Zaczem tylko przychodziło . . . fl. 33597
Z tey summy deffalcatiey im. p. poborca producował na . . . . fl. 5628
Do skarbu Rzptey do rąk im. xdza Białozora biskupa Smolenskiego na on czas pisarza skarbowego W. X. Lit. y do im. p. skarbne° W. X. Lit. dał fl. 6500
Do rąk iedne° im. Xdza biskupa Smolenskiego . . . . fl. 2000
Na te obiedwie pomienione summy w przeszłey liczbie seymowey an. 1659 kładziono tylko fl. 1500
Sami ichmm. pp. obywatele do skarbu wniesli, co iuż w przeszłey liczbie kładziono, mianowicie:
P. Albrycht Trylner z dym. № 1 fl. 3
Im. p. Mikołay Wołkowicz z dy. № 9 . . . . fl. 27
P. Adam Baranowski z Gudzian fl. 12
Wielmożny im. p. Kuchmistrz W. X. Lit. z Oniszek z dym. № 157 . . . . fl. 471
Restat pro executione . . . . . . fl. 18956
Podym. № 22 ex an. 1655 Raty № 1 podym. № 12 exactiey zeszłych ichmm. pp. Jerzego Dunaia y Krzysztopha Rodomanskiego poborcow, według przeszłey liczby po wniesieniu do skarbu fl. 390, ktore iuż do percepty przeszłey kładziono zostawało . . . . fl. 69184
Z tey summy erroru pomienionego odtrąca się . . . . . . fl. 1990
Deffalcatiey an. 1654 strąca się fl. 11256
Im. p. Jerzy Han obersztер leytnant J.k.m. z maiętnosci Serey y Srogiszek z dym. № 445, a z Swiętego Jeziora z dym. № 310 deffalcował . . . . . . fl. 4530
Gotowemi im. p. Jerzy Dunay poborca dał do Skarbu . . . . fl. 350
Im. p. Jerzy Han z Serey y Srogiszek z dym. № 23, a z Swiętego Jeziora z dym № 11 po fl. 6 dał . . . . fl. 204
Czyni do skarbu danych . . . . fl. **554**
Przy zeszłym Im. p. Krzysztophie Rodomanskim wybranych pndzy zostaie . . . . fl. 350
Ktorego successorowie, że na Trybunale Skarbowym non comparuerunt, zdani są in pae-

nas legum, a Im. p. Dunay cale decretem uwolniony.
Na wdztwie zostaie do uczynienia doskonałey liczby saluis abiuratis . . . . fl. 50504
Z tey tedy raty № 1, podym. № 12 nakazał Trybunał Skarbowy Grodzienski im. p. Tyszkiewiczowi, podsędkowi teraznieyszemu Trockiemu, przy swoiey racie № 2 pndze wybierac y w skarbie rachowac się.
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. pana Tyszkiewicza podwoiewodzego na on czas, a teraznieysze podsędka y poborce Trockiego, meliorowawszy według decretu Trybunału Skarbowego perceptę po wytrąceniu dawney deffalcatiey fl. 9380
Przychodziło inclusiue z żydami fl. 46615
Z tey summy deffalcatiey constitutią an. 1658 pozwoloną strąca fl. 7685
Na delatę podał był za . . . . . fl. 35375
Z ktorey delaty im. p. Han z Serey y Srogiszek także z Swiętego Jeziora z dym. № 755 deffalcował . . . . fl. 3775
Do skarbu wniesiono co do przeszłey liczby iest insertum . . fl. 1770
A co do teraznieyszey należy liczby gotowemi y roschodem im. pan poborca dał do skarbu . . . . fl. 1780
Im. pan Han z Serey y Srogiszek z dym. № 23 fl. 115, a z Swiętego Jeziora z dym. № 11 fl. 55 po fl. 5 dał . . . . . . fl. 170
Czyni do skarbu danych . . . . fl. **1950**
Zostaie pro executione . . . . . fl. 31430
A przy im. poborcy . . . . . . fl. 5
Czyni z tych wszytkich retent gotowemi y roschodem do skarbu wniesionych . . . . fl. 2504
Podym. № 15 ex an. 1658. Tenże im. pan Tyszkiewicz podsędek y poborca po wytrąceniu dawney deffalcatiey fl. 14070 wybrac miał summą . fl. 69922,15
Z tey summy deffalcatią iuramentami comprobowaną potrącił im. p. poborca . . . . . . fl. 17640
Do skarbu Rzptey wniosł co iuż do przeszłey an. 1659 liczby iest kładziono . . . . fl. 4497,4
A co do teraznieyszey należy liczby gotowemi y roschodem dał do skarbu . . . . fl. **542,26**
Na delatę podał był za . . . . fl. 47242,15
Z ktorey delaty im. pan Jerzy Han z Serey y z Srogiszek z dym. № 23, a z Swiętego Jeziora z dym. № 11 wniosł do skarbu . . . . fl. **255**
Restat pro executione . . . . . fl. 46987,15
Czyni z podym. № 15 wniesionych gotowemi y roschodami do skarbu . . . . fl. 797,26
Podym. № 6 ex an. 1659 Im. pan Kazimierz Bukont poborca ad proportionem podym. № 15 saluis abiuratis miał wybrac summą . . . . fl. 27969
Na tę summę gotowemi y roschodami im. p. poborca ad r-onem do skarbu wniosł . . . . . . fl. 937
Im. p. Alexander Naruszewicz starosta Bułakowski z Bułakowska z dym. № 19 po fl. 3 dał . . . . fl. 57
Im. p. Han z Serey y Srogiszek z dym. № 23 fl. 69, a z Swiętego Jeziora z dym. № 11 po fl. 3 dał . . . . fl. 102
Czyni wniesionych do skarbu . fl. **1096**
Restat do uczynienia doskonałey liczby saluis abiuratis . . . . fl. 26873
Czyni r-one tych № 6 podym. gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych . . . . . . fl. 1096

Powiat Grodzienski.

Podym. № 16 ex an. 1651 Skarb errore allegował . . . . fl. 4049

Od tey summy Trybunał skarbowy w Wilnie in an. 1655 sądzony y przeszły Grodzienski de plano uwalnia.

Podym. № 15 ex an. 1652 zostaie w decretach grodzkich, ktore do im. p. instigatora W. X. Lit. pro execuone oddane fl.1763,17

Podym. № 3 z Seymu Brzeskie zostawało według skarbowey delaty. . . . . fl. 996

W delacie zas samey nie nayduie się tylko . . . . fl. 429

A to względem erroru, ktory był w niepewney delacie na żydach y na tę summę fl. 429 decreta grodzkie do im. p. instigatora pro executione są oddane.

Podym. № 22 ex an. 1654 Raty № 1 podym. № 6 exactiey im. p. Stanisława Alexandrowicza względem teyże na żydach nie pewney delaty zostawało fl. 4339

A za uczynieniem przez grod w Skarbie doskonałego rachunku nie więcey nayduie się delaty tylko . . . . fl. 3526

Na tę summę zeszły im. pan Wilenski z Brzostowice y Rudawy, co w liczbie przeszłey seymowey includitur, dał do skarbu z dym. № 556 po fl. 3 . . . . fl. 1668

Na decretach im. p. instigatorowi podano pro executione . fl. 1858

Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. pana Sopoćka pisarza Ziemskiego na on czas, według delaty skarbowey zostawało fl.17026,20

Więc że errore przyłączone były dobra zeszłego xcia im p. hetmana w Wilkomirskim będące powiecie Wizuny, Swiadosc y Owanty do powiatu Grodzienskiego, z ktorych r-one delat nado . . . . fl. 3921

A ta summa do potrącenia z podatkow powiatu Grodzienskiego nienależała, zaczem ten error meliorowawszy zostawało delat pro execuone grodowi fl.20947,20

Na tę summę paratis grod wybrawszy do skarbu wniosł . . fl. **16,20**

Im. p. Thomasz Wołłowicz od niektorych ichmm. pp. obywatelow Grodzienskich, iako fatetur regestr ręką im. p. Chreptowicza podstarosciego Grodzienskiego podpisany y do skarbu podany, wybrał fl.1346,20

A dał do skarbu . . . . fl. **1050**

Zostaie tedy przy im. p. Wołłowiczu co ma refundere skarbowi . . . . fl. 296,20

Zeszły im. pan Kasztelan Wilenski z maiętnosci Brzostowice y Rudawy z dym. № 556 co iuż w liczbie an. 1659 w summie fl. 4920 includit, dał fl. 2780

Od zeszłego xcia im. p. hetmana W. W. X. Lit. z Zabłudowia y z Karakul z folwarkami dano do Skarbu . . . . fl. 6214

Z Doylid od im. p. Mierzynskiego marszałka Wiłkomirskiego dano . . . . fl. 610

Z Sapieżyszek od p. Gibla . . . fl. 20

To wszytko w liczbach przeszłych seymowych iest kładziono.

W decretach grodzkich pro execution do im. p. instigatora oddano fl.9960,10

Raty № 3, podym. № 6 exactiey im. p. Thomasza Wołłowicza poborcy, według liczby seymowey an. 1659 kładziono retent . . . . .fl. 6077

Więc że errore w tey racie iedney im. p. Wilenskiego z Brzostowice y Rudawy z dym. № 556 położono w liczbie seymowey an. 1659 . . . . .fl. 4920

Ktora summa do wszytkich rat № 3 należała, zaczem potrąciwszy za tamte pierwsze raty № 2 na tę ratę № 3 ad ronem tylko zostaie wniesionych fl. 472
To tedy potrąciwszy co do skarbu dano y w przeszłą liczbę inserowano, zostawało delaty raty № 3 pro executione . . . fl. 10525
Z tey summy iasnie wielmożny im. pan woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one długu sobie od Rzptey winnego z Kołodzieżney z karczemką z dym. № 83, a z karczmy wielkiey № 1 potrącił . . . . fl. 252
Ichmm. pp. grodowi wybrawszy wniesli do skarbu . . . . fl. **409**
Item z teyże delaty wniosł grod do skarbu przez p. Krzysztopha Kundzicza . . . . fl. **460**
Z teyże delaty do im. p. podskarbiego W. X. Lit. dano . . . fl. 2000
Na im. p. Wołłowiczu poborcy zostaie że mimo quity swoie niesłusznie na delatę zdał, o co decret Trybunału skarbowe Grodzienskie exoluere skarbowi nakazał mu . . . . fl. 57
To potrąciwszy restat w decretach, ktore pro ulteriori executione do im. p. instigatora są oddane . . . . fl. 7347
Podym. № 22 ex an. 1655. Raty № 1, podym. № 12 exactiey im. p. Albrychta Micuty pisarza grodzkiego y im. p. Wawrzynca Rukiewicza poborcow, po wytrąceniu dawney deffalcatiey . . . . fl. 12558
Przychodziło inclusiue z żydami fl. 138828,24
Z tey summy deffalcowano swiezym spustoszeniem . . . . . . fl. 88716,24
Do skarbu dano co do liczby seymowey an. 1659 intrauit gotowemi y roschodem . . . . . fl. 9720
A. co do teraznieyszey należy liczby wniesiono . . . . fl. **360**
Na delatę podano za . . . . fl. 34974
Z ktorey delaty obductiy generalskich y abiurat przyiętych, durantibus iudicijs Trybunału skarbowego, za pozwoleniem tegoż sądu producowali na . . fl. 6517
Jasnie wielmożny im. pan wda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one expens swoich z Leypun y Poniemonia z dym. № 20 z Dubna z dym. № 87, z Kołodzieżney z dym. № 21 in summa z dym. № 128 po fl. 6 potrącił . . . . fl. 768
Ichmm. pp. grodowi wybrawszy wniesli do skarbu . . . . fl. 720
Im. p Alexander Wołłowicz z Jasudowa z dym. № 10 dał do skarbu . . . . fl. 60
Im. p. Krzysztoph Jelski pisarz ziemski Bielski z Kamionki Borownikow z dym. № 12 dał fl. 72
Jeym. pani Podchocimska horodniczyna Wilenska z Liszkowa z dym № 15 . . . . fl. 90
Im. p. Wilhelm Tyzenhauz starosta Kupiski z Kamionki z dym № 15 . . . . fl. 90
Od Im. pana Kotła pisarza Skarbowego W. X. Lit. z Kotry z dym. № 12 dano . . . . fl 72
Czyni z tey delaty do skarbu danych . . . . fl. **1104**
To potrąciwszy w decretach grodzkich zostaie, ktore im. p. instigatorowi oddane są . . . . fl. 26585
Restat na ichmm. pp. poborcach fl. 76
Czyni z tey raty do skarbu wniesionych . . . . fl. 1464
Raty № 2, podym. № 10 Im. pan Samuel Hladowicki podstoli y im. p. Piotr Chreptowicz podstarosci, poborcowie, po wytrąceniu dawney deffalcatiey fl. 10465 wybrac mieli

inclusiue z żydami summą. . . fl.111524
Z tey summy deffalcowali abiuratis fl.74115,20
Do skarbu dali (co w liczbie przeszłey iest insertum) gotowemi y roschodami fl.7686,10
a co do teraznieyszey należy liczby dali . . . . fl **438,3,6**
Na delatę podali byli za . . . . . fl. 29300
Z tey delaty deffalcatią za pozwoleniem Trybunału skarbowe Grodzien. takowąż iako w racie pierwszey . . . . fl. 5430
Jasnie wielmożny im. pan hetman W. W. X. Lit. z tychże w racie № 1 specificowanych maiętnosci z dym. № 128 vigore constitutiey potrąca sobie fl. 640
Ichm. pp. grodowi wybrawszy do skarbu wniesli fl.859,20
Im. p. Alexander Wołłowicz z Jasudowa z dym. № 11 dał po fl. 5 . . . . fl. 50
Im. p. Krzysztoph Jelski pisarz ziemski Bielski z Kamionki y Borownikow z dy. № 12. . . fl. 60
Jeym. pani Podchocimska horodniczyna Wilenska z Liszkowa z dym. № 15 . . . . fl. 75
Im. p. Wilhelm Tyzenhauz starosta Kupiski z Kamionki z dym. № 15 . . . . fl. 75
Z Kotry od im. p. Kotła pisarza Skarbowego W. X..Lit. . . . . . fl. 60
Czyni do skarbu z delaty danych fl.**1179,20**
To potrąciwszy w decretach grodzkich im. p. instigatorowi pro executione danych zostaie fl.22050,10
Czyni z tey raty do skarbu wniesionych fl.1617,23,6
Podym. № 15 ex an. 1658. Im. pan Piotr Kudzborski y im. p. Szczęsny Tyszkiewicz poborcowie, stosuiąc się do przeszłych rat po wytrąceniu dawney deffalcatiey fl. 15697,15, wybrac mieli summą. fl.167308,15
Z tey summy deffalcowali abiuratis fl.111172,15
Do skarbu dali, co iest w liczbie seymowey productum. . . fl. 10600
a co do teraznieyszey należy liczby gotowemi y roschodem wniesli . . . . fl. **1090**
Na delatę podali za . . . . fl. 44446
Z ktorey delaty deffalcowano. . fł. 8145
Jasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. z maiętnosci swoich względem długu sobie od Rzptey winnego, vigore constitutiey z dym. № 128 po fl. 7,15 potrącił. . . . . fl. 960
Ichmm. pp grodowi wniesli do skarbu . . . . fl. 1195
Jeym. panna Krystyna Czerwinska starsza Klasztoru Grodzienskiego zakonu S°. Franciszka z Zalesia y Żarosławki z dym. № 20 dała . . . . fl. 150
Im. p. Alexander Wołłowicz z Jasudowa z dym. № 10 dał . . fl. 75
Im. p. Krzysztoph Jelski pisarz ziemski Bielski z Kamionki y Borownikow z dy. № 12. . . fl. 90
Im. p. Mierzynski marszałek Wiłkomirski z dzierżawy Wasiłkowa ze wsi Studzienek z dym. № 6, ze wsi Dąbrowek z dym. № 4 po fl. 7, 15 dał fl. 75
Jeym. pani horodniczyna Wilenska z Liszkowa z dym. № 15 fl. 112,15
Im. pan Wilhelm Tyzenhaus starosta Kupiski z Kamionki z dym. № 15 po . . . . . . fl. 7,15 fl. 112,15
Im. p. Kzmrz Iwaszkiewicz z dzierżawy Milanowskiey z dym. № 1 . . . . fl. 7,15
Czyni do skarbu z delat danych fl.**1817,15**
Restat pro executione . . . . . fl 33523,15
Czyni z tych podym. do skarbu gotowemi y roschodami wniesionych fl.2907,15
Podym. № 6 ex an. 1659 a № 2 Za listowną J. k. m. requisitią.

dla ichmm. pp. commisarzow na seymiku relacynym pozwolonych Im. p. Mikołay Sopoćko poborca, stosuiąc się do przeszłych rat, po wytrąceniu dawney deffalcatiey fl. 8372, miał wybrac summą fl.89231,6
Z tey summy deffalcatią według przeszłych pp. poborcow strąca się fl.59292,15
Item durantibus iudicijs Trybunału Skarbowe Grodzienskie przyiętey deffalcatiey utrąca się fl. 4344
Jasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit z. pomienionych wyżey dzierżaw r-one długu sobie od Rzptey winnego vigore constitutiey odebrał . . . fl. 512
Gotowemi y roschodami Im. pan poborca do skarbu wniosł . . fl.**11684,10**
Jeym. panna Krystyna Czerwinska starsza klasztoru Grodzienskiego z maiętnosci Zalesia y Żarosławki z dym. № 20 po fl. 4 dała do skarbu . . . . . . fl. 80
Im. pan Wilhelm Tyzenhaus starosta Kupiski z maiętnosci Kamionki z dym. № 15 po fl. 4 wniosł do skarbu . . . . . fl. 60
Im. p. Kzmrz Iwaszkiewicz z Milanowszczyzny z dym. № 1 fl. 4
P. Kzmrz Eismont z dym. № 1 fl. 4
Czyni przez ichmm. pp. obywatelow do skarbu wniesionych fl. **148**
Czyni z tych podym. № 8 gotowemi y roschodami do skarbu danych fl.11832,10
Restat przy powiecie y im. p. poborcy do uczynienia liczby fl.13250,11

Powiat Kowienski

Podym. № 16 ex an. 1651, przy successorach zeszłego im. p. Tryzny podskarbie W. W. X. Lit. zostaie, ktora summa na maiętnosci im. Zdzitowcach w wdztwie Brzeskim będącey wskazana. . . . . fl. 1774
Podym. № 15 ex an. 1652 przy im. p. Kilczewskim Podsędku Kowienskim y przy urzędzie grodzkim, co decretem Trybunału skarbowe. Wizaynskiego do lat trzech odłożono, zostaie fl.4127,12,9
Podym. № 3 z seymu Brzeskiego zostawało pro executione y wniosł im. pan Szaszewicz woyski y podstarosci Kowienski do skarbu fl.**129,7,9**
Podym. № 22 ex an. 1654 Raty № 1, podym. № 6 exactiey im. p. Wysogirda pisarza grodzkie zostaie pro executione . . fl. 509
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Pawła Sopocka poborcy zostaie przy grodzie pro executione . . . . fl. 4625
Raty № 3 podym. № 6 exactiey im. p. Krzysztopha Ilinicza poborcy pro executione przy grodzie zostaie . . . . fl. 6498
Podym. № 22 ex an. 1655. Raty № 1 podym. № 12 exactiey im. p. Gabryela Wołczkowskiego Durniaki przychodziło . . . fl. 66034
Na tę summę do skarbu dał, co iest w przeszłey liczbie seymowey productum . . . . fl. 14200
Jeym. pani Lenicka podkomorzyna Bielska z maiętnosci swey Kowkowlan, co także w przeszłey liczbie iest kładziono ad r-onem dała . . . . fl. 112
A co do teraznieyszey liczby należy gotowemi y roschodami im. pan poborca wniosł . . . . fl. **3688**
Zostaie na delacie pro executione fl. 48034
Raty № 2 podym. № 10 exactiey im. p. Stephana Koplewskiego poborcy, po uczynioney w skarbie calculatiey, zostaie na delacie, ci, ktorzy in hostico byli za fl.24675,15
a wolni ab hostico za . . . . . . fl. 9885
O te wszytkie wyżey pomienione retenta ex quo hostilitas trwa-

ła w Kownie nie było żadnego decretu na Trybunale przeszłym skarbowym.

Czyni z tych wszytkich retent gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych . . . . . . fl. 3817,7,9

Podym. № 15 ex an. 1658 Im. pan Samson Ginwił Kulwiec poborca ad proportionem rat przeszłych miał wybrac summą . . . . fl. 82542,15

Na tę summę abiuratis deffalcował (incłudendo dym. № 16 przez im. p. Worłowskiego deffalcowanych) . . . . fl. 24337,15

Do skarbu dał im. p. poborca co już w liczbę seymową iest inserowano (includuiąc w tę summę z dzierzawy Wiłkowiskiey wniesione pndze) . . . . . fl. 8702,15

Jm. p. Paweł Worłowski z dzierżawy Pogirniewa y Szyrwint, co także iest w liczbie położono dał . . . . fl. 82,15

Do teraznieyszey zas liczby co należy im. p. poborca gotowemi wniosł . . . . fl. **100**

Jasnie wielmożny im. pan kanclerz W. X. Lit. z starostwa Wisztynieckiego z dym. № 13 dał . . . . fl. **97,15**

Na delacie zostaie pro executione przy grodzie . . . . fl. 49222,15

Czyni z tych podym. do skarbu wniesionych . . . . fl. 197,15

Podym. № 6 ex an. 1659. Im. pan Michał Kulwinski poborca według rat przeszłych miał wybrac summą . . . . fl. 33017

Na tę summę abiuratis deffalcował fl. 10128

Do skarbu gotowemi wniosł im. p. poborca . . . . fl. 2241

Iasne wielmożny im. pan kanclerz W. X. Lit. z starostwa Wiłkomirskiego z dym. № 193 po fl 3 . . . . fl. 579

a z Wisztynieckiego z dym. № 13 fl. 39 dał do skarbu . . . fl. 618

Im. pan Samuel Oborski sędzia ziemski Kowienski z Rostkowszczyzny z dym № 27 . . . . . fl. 81

Im. Paweł Worłowski z Pogirniewa z dym. № 10 . . . . fl. 30

a z Szyrwint z dym. № 1 . . . . fl. 33

Czyni gotowemi do skarbu danych . . . . fl. **2973**

Na delacie zostaie pro executione fl. 19916

Czyni z powiatu Kowienskiego wniesionych do skarbu . . fl. 6987,22,9

Powiat Upitski.

Podym. № 16 ex an. 1651 Rat № 4 zostaie . . . . fl. 29720,18

Tę summę aby grod in assistentia ichmm pp. poborcow do pomienionych rat obranych exequował y w skarbie się rachował Trybunał skarbowy w Grodnie a. 1659 skonczony nakazał.

Podym. № 15 ex an. 1652 Exactiey im. p. Hieronima z Kozielska Puzyny zostawało . . . fl. 24

Ta summa, że się przed tym do skarbu wniesiona pokazała, zaczem decretem Trybunału skarbowe a. 1659 cale grod uwolniony został.

Podym. № 3 z seymu Brzesckiego przy grodzie zostawało . . . . . fl. 126

Y od tey summy Trybunał skarbowy Grodzienski grod przez wyliczenie się niżey specificowanym sposobem uwalnia.

Im. p. Stankewicz z dym. № 9 do powiatu Kowienskiego zapłacił . . . . fl. 13,15

Im. p. Sycinski że przed tym do skarbu oddał pokazało się . . . . fl. 84

Do teraznieyszey należy liczby co dał . . . . fl. 6

Przy im. p. Iwanowskim rotmistrzu J.k. m. iako possessorze dzierżawy Powiksznaycio w po p. Łazowskim zostaie co Trybunał skarbowy Grodzienski wniesć do skarbu nakazał fl. 22,15

Zosobna do coaequatiey iuż nie podymnym ale poborami według powiatowego laudum wydawano zostaie przy powiecie fl. 6962,7
I ta summa similiter iako podym. № 16 ma bydz in praesentia ichmm. pp. poborcow przez grod exequowana.
Podym. № 22 ex an. 1654. Raty № 1 podym. № 6 przy successorach dobr zeszłego im. p. Borowskiego zostawało . . fl. 1990
Tę summę ieym. pani podskarbina wielka W. X. Lit. maiąc w opiece corkę zeszłego im. p. Borowskiego z długu im. p. podskarbiemu od Rzptey winnego za wydanym swoim quitem potrąca.
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Jerzego Puzyny y im. p. Alexandra Syrucia poborcow zostawało pro execuone fl. 15995
Z tey summy na Szadowskiey oeconomiey do powrotu z więzienia im. p. Niewiarowskiego pułkownika J. k. m., ktory na ten czas dzierżącym był, za decretem Trybunału Skarbowe Grodzien. zostaie . . . . fl. 5880
Na dobrach zeszłego xcia im. p. wdy Wilenskie, mianowicie na xstwie Birżanskim . . . . . . fl. 6316
Na Sałatach y Zobrach folwarkach Birzanskich . . . . fl. 1500
Na Nowym Miescie . . . . . . fl. 1844
Wszystkiego summą Zostawało . fl. 9660
Tę summę poniewaz z productu na Trybunale skarbowym pokazało się, xciu im. p. wdzie Wilenskimu w zasługach potrącono na commissiey Minskiey, zaczem wniosł tenże Trybunał skarbowy a. 1669 z powiatu Resztę.
Zostaie tedy pro execuone przy urzędzie grodzkim . . . . . fl. 455
Raty № 3, podym. № 6 exactiey im. p. Władysława Błusia zostawało pro executione . . . . fl. 16512
Z tey summy do im. xdza Białozora biskupa Smolenskiego na on czas pisarza skarbowego W. X. Lit. im. p. Jotkowski dał . . . . fl. 138
Im. p. Sycinski . . . . fl. 378
Czyni . . . . fl. 516
Na oeconomiey Szadowskiey według pierwszey Trybunału skarbowego decisiey do powrotu im. p. Niewiarowskiego zostaie fl. 5928
Na xstwie Birżanskim zostaiącą summę, ponieważ deductum że na commissiey Minskiey w zasługach xciu im potrącono decretem Trybunału skarbowe zniesiono . . . . fl. 3789
Na Nowym Miescie zostaie . . fl. 1092
Tę summę Im. pan Ostryszka wybrawszy, do zeszłego xcia im. oddał, ktora że w zasługach nie iest potrącona, za czem Trybunał Grodzienski an. 1659 na maiętnosciach xcia im. wskazał.
Na Sałatach y Zobrach zostawało fl. 912
Z tych iż się pokazało potrąconych w zasługach xcia im. p. hetmana . . . . fl. 455
Przyiąwszy to Trybunał skarbowy deleuit, a resztę za decretem tegoż Trybunału im. p. Ilbrant Grotuż iako dzierżawca tych maiętnosci do skarbu wniosł fl. 457
Grod paratis do skarbu dał . . fl. 303
A roschodem . . . . fl. 2137,15
Czyni . . . . fl 2440,15
Czyni do skarbu gotowemi y roschodami wniesionych . . . fl. **2897,15**
Restat grodowi pro executione fl. 1834,15
Czyni z tych wszytkich delat gotowemi y roschodami danych do skarbu . . . . fl. 2903,15
Podym. № 22 ex an. 1655 Raty № 1 podym. № 12 exactiey

im. p. Konstantego Sołohuba woyskiego y im. pana Eustachego Umiastowskiego czesznika poborcow zostawało pro executione . . . . fl. 89325
Z tey summy deffalcatiey Trybunał Grodzienski przyiął na . . fl. 3794
Do szwedow oddaney summy tenże Trybunał skarbowy przyiął fl. 8848
Osobliwie im. p. Ilbrant Henrych Grotuz z maiętnosci Sałackiey y Zobryskiey do szwedow, co także Trybunał za wykonaniem iuramentu przyiął fl.1306,20,12
Z Nowego Miasta, ktore teraz in possessione ichmm. pp. woyskowych iest debebat . . . . fl. 2184
Ktorą summę że pp. Kasztellowie y p. Swięcicki do siebie odebrawszy do skarbu nie wniesli, za decretem tegoż Trybunału gdy do possessyey przydą, zapłacic tenebuntur.
Grod paratis wybrawszy do skarbu dał . . . . fl. 525
a roschodami . . . . fl. 7344
Czyni . . . . fl. 7869
Im. p. Grotuz z maiętnosci Sałackiey po wytrąceniu daney do szwedow summy do skarbu wniosł fl.565,9,6
Czyni do skarbu danych fl.**8434,9,6**
Restat grodowi pro executione fl. 64758
Osobliwie przy im. p. Umiastowskim że documentow na roschody, ktore z domem mienił bydz zgorzałe, non produxit, do pierwszey liczby seymowey zostaie . . . . fl. 4000
Na czym Trybunał skarbowy Grodzienski nakazał był przysiądz, ale ieszcze huic decreto n. satisfecit
Czyni z tey raty gotowemi y roschodami do skarbu danych fl. 8434,9,6
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Stanisława Oziembłowskiego podstarosciego y im. p. Alexandra Syrucia zostawało pro executione . . . . . . fl. 75524,12
Z tey summy deffalcatiey Trybunał skarbowy przyiął . . . . . fl. 240
Do szwedow daną przez ichm. obywatelow summę tenże Trybunał przyiął fl. 2082,27,6
Na oeconomiey Szadowskiey zalega . . . . fl. 11735
Ktorą summę mienili do szwedow bydz oddaną, na czem tenże Trybunał skarbowy woytom oeconomicznym nakazał był iurament pro d. 15 7—bris a. 1659 w skarbie wykonac, ktorego za impedimentem nieprzllskim nie wykonali.
Na ichm. pp. Kurpskich do wykonania iuramentu za dekretem tegoż Trybunału ratione oddania do szwedow zalega . . . fl. 600
Z Nowego Miasta wybrana przez pp. Kasztellow i p. Swięcickiego summa ktorą według decretu tegoż Trybunału za przysciem do possesisey skarbowi refundere powinni będą . . . . . . fl. 1820
Im. panu Kzmrzowi Białozorowi marszałkowi Upitskiemu rotmistrzowi I. K. M. co już w przeszłą liczbę w roschody kładziono w summie . . . . . . fl. 4921
ad r-onem zasług dano . . . . . fl. 800
Im p. Iszorze towarzyszowi chorągwie I. K. M. usarskiey poruczenstwa im. p. pisarza polnego W. X. Lit. ad r-onem zasług, co także w przeszłey liczbie insertum . . . . fl. 300
Paratisgrod u retentorow wybrawszy do skarbu wniosł . . . . fl. 322,21
a roschodami dał fl.7079,15
Czyni . . . . fl. 7402,6
Im. pan Grotuz z pomienionych wyżey maiętnosci fl.471,2,12
Czyni do skarbu wnisionych fl. **7873,8,12**
Restat grodowi pro executione fl. 50073,6

Czyni z tey raty gotowemi y roschodami do skarbu danych fl. 7873,8,12
Podym. № 15 ex an. 1658. Raty № 1, podym. № 8 exactiey im. pana Daniela Siemaszki według skarbowey calculatiey po wytrąceniu dawney deffalcactiey . . . . fl. 13762,24
przychodziło summą . . . . . fl. 78011,14
Z tey summy deffalcatią im. p. poborca strącił . . . . fl. 48220
Jasnie wielmożny im. p. woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one długu sobie od Rzptey winnego z oeconomiey Szawelskiey potrąca z dym. № 1934 po fl. 4, karczem № 5 wielkich . . . . fl. 7816
Do skarbu Rzptey, co do przeszłey liczby kładziono iest, dał fl. 4500
A do teraznieyszey co należy liczby dał gotowemi . . . . . . fl. 280
a roschodami . . . . fl. 1660
Czyni . . . . fl. **1940**
Na delacie zostaie pro executione . . . . fl. 15535,14
Czyni z tey raty gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych . . . . fl. 1940
Podym. № 15 raty № 2 podym. № 7 exactiey im. p. Krzysztopha Gronskiego poborcy według raty № 1 przychodziło . . . . fl. 68260
Z tey summy deffalcatiey w racie № 1 przyiętey potrącił fl. 42192,15
Jasnie wielmożny im. pan woiewoda Wilenski hetman W W. X. Lit. r-one expens swoich z oeconomiey Szawelskiey potrąca z dym. № 1934 po fl. 3,15 karczem № 5 po fl. 14 summą . . . . fl. 6839
Do skarbu Rzptey, co do przeszłey kładziono liczby dał . . fl. 3500
Do teraznieyszey zas liczby dał gotowemi . . . . fl. 70
a roschodami . . . . fl. 2140
Czyni . . . . fl. **2210**
Na delacie zostaie . . . . fl. 13529
Comparuiąc z perceptą auxit im. p. poborca . . . . fl. 10,15
A to względem dym. № 3 przybyłych z podziału braci.
Czyni z tey raty roschodami y gotowemi wniesionych do skarbu fl. 2210
Podym. № 6 ex an. 1659 exactiey im. p. Stephana Koreywy po wytrąceniu dawney deffalcatiey z auctią w podym. № 15 uczynioną przychodziło summą . . . . fl. 58517,18
Z tey summy deffalcatią im. pan poborca strącił . . . . fl. 36165
Jasnie wielmożny im. pan woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. z oeconomiey Szawelskiey potrącił . . . . fl. 5862
Wielmożny im. p. refferendarz W X. Lit. względem expens na potrzeby publiczne constitutią warowanych, z maiętnosci Borklanskiey, Puksztanskiey Ponieszynskiey y z Wabian z dym. № 42 potrącił . . . . . fl. 126
Gotowemi y roschodami do skarbu Rzptey im. pan poborca wniosł . . . . fl. **3663,18**
Na delatę podał był za . . . . . fl. 12701
Na ktorą delatę im. pan Jan Kolecki starosta Eyszyski z maiętnosci Pokroy z dym. № 40 do skarbu dał . . . . fl. 120
Im. p. Daniel Jawgiel z Dorzogir y woytowstwa Zalinkowskiego z dym. № 50 dał . . . . . . fl. 150
Czyni z delaty danych . . . . . fl. **270**
Restat pro executione . . . . . . fl. 12431
Na tę delatę y na delatę podym. № 15 rat obu ex an. 1658 lubo bez distinctiey grod paratis wybrawszy do skarbu wniosł fl. 774,9
a roschodami . . . . fl. 9259,15
Czyni . . . . fl. **10033,24**

Czyni ze wszytkich podym. delaty retent do skarbu gotowemi y roschodami wniesionych summą . . . . fl. 37328,15

Xstwo Żmuydzkie.

Podym. № 5 ex an. 1650 exactiey im. p. Jarosława Bielewicza przy urzędzie grodzkim zostawało . . . . fl. 290

O tey delacie urząd grodski nie mogąc się u successorow nieboszczyka p. Jarosława Bielewicza dopytac, wskazał tę summę na dobrach nieboszczykowskich.

Podym. № 16 ex an. 1651

Z delaty im. p. Stephana Bielewicza y im. p. Gorskiego poborcow zostawało przy urzędzie grodzkim pro executione fl. 3280,12,16

O tę summę urząd grodzki delatorow wskazał in poenam infamiae et confiscationis bonorum y decret super retentores do im. p. instigatora W. X. Lit. pro ulteriori executione oddał.

Podym. № 15 ex an. 1652 z delaty im. p. Michała Stankiewicza sędziego grodzkigo y im. p. Stephana Bielewicza poborcow zostawało za dwiema delatami pro execuone . . . . . . fl. 8048

Y na tę summę eodem modo iako się wyżey specificowało decret przy regestrach do im. instigatora oddał grod.

Podym. № 3 z seymu Brzesckie z delaty im. p. Gabryela Sipowicza czesnika y im. p. Bielewicza podstolego poborcow zostawało . . . . fl. 7136,22

O tę summę decretem Trybunału skarbowe w Wilnie in an. 1655 sądzonego nakazano pomienionym ichm pp. poborcom przypozwac delatorow, iakoż urząd grodkzi do oddania delat tychże pp. poborcow zapozwał y im. p. Sipowicz ex sua parte z dobr ziemskich oddał delatę, a im. p. Bielewicz ex quo delaty z dobr K. Im. nie oddał, samego urząd grodzki decretem aby się w skarbie sprawił odesłał, ktory że non satisfecit huic decreto, zostaie ta wszytka wyżey pomieniona summa przy urzędzie grodzkim do dalszego porachowania.

Podym. № 22 ex an. 1654 Raty № 1 podym. № 6 exactiey im. p. Michała Stankiewibza sędziego grodzkiego zostawało pro executione . . . . fl. 10355

Na tę summę zeszły xże im. pan woiewoda Wilenski z Retowa fl. 3993

z Wilkij . . . . . fl. 1662

Czego oboyga uczyni . . . . . . fl. 5655

Wybrawszy że nie oddał do skarbu Rzptey, za czem ta summa przez urząd grodzki wskazana iest na Kieydanach.

Grod supra retentores decret do im. p. instigatora W. X. Lit. pro ulteriori execuone oddał na fl. 4700

Raty № 2, Podym. № 10 z delaty im. p. Sipowicza poborce przy urzędzie grodzkim zostawało fl.8542,12

O tę summę decret supra retentores y regestr delatowy do im. p. instigatora grod oddał.

Raty № 3, podym № 6 exactiey zeszłego im. p. Hieronima Talata podstarosciego y poborce Żmuydzkie zostawało pro executione . . . . fl. 9217,5

Z tey summy im. pan Wincenty Stanisław Orda instigator W. X. Lit. iako successor zeszłego im. p Talata tak się wywodzi:

Do rąk im. p. Gabryela Kimbara skarbne W. X. Lit. dano, ie-

dnak iuż to w perceptę osobliwey im. p. skarbne liczby in a. 1655 czynioney iest kładziono, mianowicie z Giełgudyszek od im. pana Chrząstowskiego mieczne Żmuydzkiego fl. 78
Od tegoż z Mahun z dym. № 10 fl. 30
Od tegoż z Poniemonia . . . . fl. 42
Od tegoż z maiętnosci Połodowskiey . . . . fl. 72
Od zeszłego xcia im. pana wdy Wilen. z Auksztol . . . . . fl. 264
Czyni do im. p. Skarbne W. X. Lit. danych . . . . fl. 486
Na Jurborku decretem Trybunału skarbowe an. 1659 wskazaney reszty, ktorą skarbowi Rztptey refundere tenetur zostaie . . . . fl. 1804
Na maiętnosciach iasnie wielmożnego im. p. wdy Wilenskie hetmana W. W. X. Lit. kładzie retent im. p. instigator r-one expens . . . . fl. 6741
Więc że z maiętnosci Szkud iescze za żywota godney pamięci im. pana Sapiehy podkanclerze W. X. L. do skarbu dano ad r-onem co w przeszłey liczbie iest kładziono . . . . fl. 4680
zaczem do porachowania z im. panem hetmanem W. W. X. L. zostaie . . . . fl. 2061
supra retentores o co grod iuz sądził zostaie . . . . fl. 5082
Czyni tego wywodu . . . . fl. 9433
A że więcey nayduie się in explicatione, nadto im. p. instigator wywodząc swoy roschod pokazał . . . . fl. 215,25
Podym. № 22 ex an. 1655. Raty № 1 podym. № 12 z exactiey im. pana Jana Ciundziewickiego skarbnika Starodubowskiego poborcy do tey raty kładziono reszty fl.67436,18,9
a ma bydz fl.67616,18,1
Z tey summy deffalcował p. poborca co Trybnnał skarbowy Grodzienski przyiął . . . . . . fl. 2340
Do szwedow z Jurburku y włosci na czem woytowie przysięgli dano . . . . fl. 6918
Z Grynbiszek maiętnosci im. xdza Białozora biskupa Smolenskie za quitem im. p. podskarbie, co im. na Trybunale Grodzienskim przyięto potrąca fl. 405,18
Zeszły xże im. p. wda Wilenski z ciwunstwa Retowskiego wybrawszy . . . . fl. 4666
do skarbu nie wniosł, za czem na Kieydanach tę summę grod wskazał y decret do im. do instigatora oddał.
Na Tawrogach dobrach tegoż xia im. gdzie im. p. Mrowinski towarzysz im. p. podskarbie poruczenstwa im p. Rudominy executiey grodowi bronił, o co nan paenas grod wskazał, zostaie fl.1376,11
Woysku diuisiey iasnie wielmożnego im. p. Gosiewskiego pod skarbiego W. y hetmana polnego W. X. Lit. r-one summy fl. 200000 naznaczoney retentorami wypłacił per militarem executionem, co skarb do percepty kładzie fl.**26691,22,4**
Temuż woysku ad r-onem zasług także per militarem executionem retentorami wypłacił fl.**14719,27,3**
Supra retentores im. p. poborca według decretu Trybunału skarbowego an. 1659 sam zapozywaiąc oddał decreta grodzkie pro ulteriori executione do im. p. instigatora na fl.10498,21,9
Czyni tego wywodu według wysz pomienioney lucidatiey . . fl.67716,9,6¾
Restat na p. poborcy fl.0,8,2¼
Czyni do skarbu roschodami wniesionych fl.41411,19,7¼
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Hieronima Białł-

kowskiego poborce tey raty zostawało . . . . fl. 78913,27,16
Z tey summy deffalcatią seymem an. 1658 pozwoloną per abiurata w to decretem Trybunału skarbowego Wizaynskiego an. 1659 im. p. Ważynskiego uwolnionych wł. № 12, z ktorych przychodziło . . . . fl. 135,20
potrącono . . . . fl. 28345,20
Do duchowienstwa dobr ziemskich kładzie odeszłych dym. № 239 po fl. 5 . . . . fl. 1195
Do szwedow z starostwa Połongowskiego na czym w grodzie przysięga iest wykonana, dano fl. 660
Item im. p. Maydel do szwedow dał . . . . fl. 136
Jasnie wielmożny im. pan woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. z Szkud y Kretyngi potrącił . . . . fl. 12720
a z ciwunstwa Retowskiego . . fl. 6585
z dzierzawy Wilkiyskiey . . . . fl. 2765
A to vigore constitutiey r-one długu od Rzptey sobie winnego, co in summa czyni . . . fl. 22070
Roschodami do skarbu po zeysciu z tego swiata im. p. Białkowskiego im. p. Stankiewicz sędzia grodzki Żmuydzki czyniąc rachunek wniosł . . . . fl. **1731,8**
Na ichm. pp. retentorow zdanych in paenas legum oddał pro ulteriori executione do im. p. instigatora W. X. Lit. decret na fl. 16392,26
Czyni tego wywodu z wniesioną roschodami do skarbu summą fl. 70530,24
Porownawszy perceptę z distributą nie dostaie . . . . . fl. 8383,3,16
Ktora summa przy im. p. podskarbim W. W. X. Lit. zostaie, zaczem to z summy im. od Rzptey winney ma bydz potrącono.
Czyni z tey raty do skarbu roschodami danych . . . . fl. 1731,8
Podym. № 15 ex an. 1658, Raty № 1, podym. № 8 exactiey im. p. Carola Jana Bielewicza podstolego y poborce Zmudzkiego stosuiącsię do percepty an. 1650 czynic miało . . . . . . fl. 174448
Z tey summy deffalcował abiuratami w grodzie wykonanemi includendo w tez summę Iurborską y Wielonską deffalcatią tak też odeyscie dobr ziemskich do duchowienstwa z ktorych na tę ratę przychodziło z dym. № 239 . . . . fl. 956
summą wszystkiego . . . . . . fl. 89544
Jasnie wielmożny im. p. wda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one expens swoich constitutią approbowanych, z maiętnosci swych potrącił, mianowicie: z Szkud z dym. № 1666 po fl. 4 z karczem № 6 po fl. 16, z Kretyngi z dym. № 836 po fl. 4 z karczem № 6 po fl. 16 z dzierzawy Wilkiyskiey z dym. № 515 po fl. 4, z karczem № 10 po fl. 16 z dzierzawy Retowskiey z dy. № 1315 fl. 4, z karczem № 4 po fl. 16 Czyni tego . . . . fl. 17744
Do skarbu dał co do przeszłey liczby iest kładziono . . . . . fl. 35253
a co do teraznieyszey liczby roschodami y gotowemi wniosł im. p. poborca . . . . fl. **4903**
Na delatę tych ichmm. podał ktorzy p. satisfecerunt za . . . . fl. 27004
Na tę delatę wielmożny im. pan Pac obozny W. X. Lit. z Feydan bronił przez p. Daniela Korkowskie. executiey grodowi submittuiącsię w zasługach swoich przyiąc . . . . fl. 2540
Iasnie wielmożny im. Kopec wda Połocki z dzierżawy Iurborskiey z dym. № 163 co iuż w liczbie przeszłey iest insertum dał fl. 652
Iasnie oswiecona xżna ieym. pani

Kanclerzyna W. X. L. z dzierżawy Wielony z dom. № 5 szynkownych po fl. 8, z rynkowego № 1 fl. 8, ulicznych № 54 z włosci dym № 121 po fl. 4 summą dała, co także w liczbie iest kładziono . . . . fl. 748
Urząd grodzki exequiąc tę delatę wybrał y do skarbu roschodem wniosł co do tey należy liczby . . . . fl. 1492
Im. p. Oziembłowski woyski Grodzienski z Giełgudyszek z dym. № 26 dał . . . . fl. 104
Czyni do skarbu gotowemi y roschode danychm . . . . . . fl. **1596**
Na delacie zostaie, ktorą urząd grodzki exequował y supra retentores paenas wskazawszy pro ulteriori executione do im. p. instigatora decret y delatę oddał na summę . . . . . . fl. 21468
Czyni z tey raty gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych . . . . fl. 6499
Raty № 2, podym. № 7 exactiey im. p. Alexandra Woyniata podkomorzego y poborcy według raty № 1 przychodziło summą fl.152642
Z tey summy deffalcował im. p. poborca według raty № 1 includendo oraz odeszłych dym. № 239 do duchowienstwa także Jurborską y Wielonską deffalcatę fl. 5393,15 . . . . . . fl. 78351
Z maiętnosci iasnie wielmożnego im. p. hetmana W. W. X. Lit. tychże, ktore się wyzey specificowały potrącił . . . . . fl. 15526
Wielmożny im. p. Pac obozny W. X. Lit. z starostwa Feydanskiego z dym. № 569 z karczem № 3 beneficio constitutionis potrąca sobie . . . fl.2208,15
Im. p. Michał Szemiot z maiętnosci im. p. Alexandra Szemiota Szawlan similiter potrąca . . . . fl. 444,15
Do skarbu Rzptey wniosł imsc p. poborca, co w liczbie seymowey przeszłey iest positum fl.10552,26
A do teraznieyszey liczby co należy dał gotowemi y roschodami . . . . fl. **23672**
Zostawało na delacie fl.21887,4
Z tey summy do skarbu dano, co w przeszłey liczbie do percepty iest kładziono, mianowicie iasnie wielmożny im. p. wda Połocki z starostwa Jurborskiego . . . . fl. 570,15
a z miasta Jurborka fl. 35 . . . fl. 605,15
Jasnie oswiecona xżna ieym. pani kanclerzyna W. X. Lit. z dzierżawy Wielonskiey . . . fl. 654,14
P. Rafał Swiechowski z Grawż z dym. № 4 . . . . fl. 14
Czyni tego . . . . fl. 1274
A co do teraznieyszey liczby należy dano oswiecone xże im. pan podczaszy W. X. Lit. z ciwunstwa Wędziagolskiego z dym. № 54 . . . . fl. 189
Im. p. Oziembłowski woyski Grodzienski z Giełgudyszek z dym. № 26 . . . . fl. 91
Im. pan Mikołay Plumberk z Gieyran y Hilnoroscia z dym. № 19 . . . . fl 66,15
Czyni do skarbu danych . . . . fl. **346,15**
Restat pro executione . . . . fl. 20266,19
Czyni z tey raty godowemi y roschodami do skarbu wniesionych fl.24018,15
Podym. № 6 ex an. 1659 exactiey im. p. Michała Bielewicza czesznika Kowienskiego poborcy Żmudskiego ad proportionem podym. rat przeszłych przychodziło fl.130836
Z tey summy deffalcował im. pan poborca według rat pierwszych z dym. № 20270 po fl. 3 z szynkownych domow № 84 po fl, 12 . . . . fl. 61818

Odeysciem dobr ziemskich do duchowienstwa potrącił dym. № 239 po fl. 3 . . . . fl. 717
Drugiey deffalcatiey według declaratiey ichmm. pp. posłow na seymie in an. 1658 uczynioney względem swieżego przez nieprzlla spustoszenia potrącił fl. 10509
Z maiętnosci iasnie wielmożne im. pana woiewody Wilenskiego tychże iako w racie № 1 dymami specifice się opisały r-one expens od Rzptey im. winnych potrącił . . . . fl. 13161
Wielmożny im. p. obozny W. X. Lit. z starostwa Feydanskiego similiter według rat pierwszych r-one zasług potrąca . . fl. 1743
Gotowemi im. p. poborca do skarbu Rzptey dał . . . . . . fl. 8813
A roschodami . . . . fl. 3350
Czyni . . . . fl. **12163**
A przy im. panu poborcy z wybranych pndzy restat . . . . . fl. 128
Na delacie zostawało . . . . fl. 30597
Z tey delaty wytrąca się deffalcatia z Jurborku y Wielony, mianowicie z Jurborku dym. № 1004 po fl. 3 . . . . fl. 3012
Z Wielony z dym. № 529 po fl. 3, z dymow rynkowych № 2 po fl. 6, z karczem № 2 po fl. 6 fl. 1611 . . . . fl. 4623
Grod wybrawszy wniosł do skarbu roschodem . . . . fl. **615**
Restat na delacie . . . . fl. 25359
Wniesionych do skarbu gotowemi y roschodami czyni . . . . . . fl. 12778
In super urząd grodzki z podym. № 12 laudo priuato in a. 1656 postanowionych wybrał y do skarbu oddał . . . . fl. **114**
Czyni ze wszytkich podym. retent y delat do skarbu gotowemi y roschodami wniesionych z laudową summą fl. 114 . . fl. 86552,12,7¼

Dobra duchowne Kapituły Żmuydzkiey.

Podym. № 15 ex an. 1658 z exactiey wielebnego w Bogu im. xdza Władysława Staszkiewicza plebana Feydanskiego poborce duchownego, po wytrąceniu dawney deffalcatiey przychodziło . . . . fl. 20442,22,9
Z tey summy deffalcatią swieżą zaprzysiężoną strącił . . . . . fl. 10695
Gotowemi wybrawszy wniosł (co do przeszłey liczby kładziono) do skarbu . . . . fl. 4900
A co do teraznieyszey należy gotowych dał . . . . fl. **1585,7**
Na delatę podał za . . . . fl. 3262,15
Podym. № 6 ex an. 1659 według rat przeszłych do uczynienia liczby sałui abiuratis zostaie . . . . fl. 8177,3
Osobliwie że nowa od im. pana Krzysztopha Koczana Łukowa y Szawkot dym. № 239 accessit fundatio y ichm. pp. poborcowie xstwa Żmuydzkiego w swoich rachunkach odeysciem do duchowienstwa potrącaią, za czem przychodzi podym. № 8 . . . . fl. 717
Zostaie oboyga na dobrach duchownych diaecesiey Żmuydzkiey . . . . fl. 8894,34
Czyni z tych retent do skarbu wniesionych . . . . fl. 1585,7,9

Wdztwo Smolenskie y dobra duchowne religiey Rzymskiey y Graecikey.

Podym. № 16 ex an. 1651. Zostawało przy urzędzie grodzkim y zostaie . . . . fl. 4916
Na Kapitule y duchowienstwie graeckim . . . . fl. 192
Podym. № 15 ex an. 1652 z dobr swieckich y duchownych zostaie . . . . fl. 3399,15

Podym. № 3 ex an. 1653 z dobr swieckich y duchownych zostaie fl.1900,15
Podym. № 22 ex an. 1654 y wszytkie insze cale propter hostilitatem zaległy.
Te retenta, od ktorych per legem publicam ichmm pp. obywatele wdztwa tego zostaią uwolnieni non eo fundamento, aby skarb ie na ichmm po staremu miał requirere, ale że ichmm pp. grodowi wdawszy się in exactionem eorum, dotąd liczby skarbowi nie uczynili, aby to, co powinni exequantur, do teraznieyszey są położone liczby.

Powiat Starodubowski.

Tego powiatu cale propter hostilitatem wszytkie zaległy podatki.

Wdztwo Połockie.

Podym. № 15 ex an. 1652. Zostaie przy urzędzie grodzkim pro executione . . . . fl. 495
Podym. № 3 ex an. 1653, przy tymże urzędzie zostaie pro executione fl.18154,22,9
Podym. № 22 ex an. 1654 y insze wszytkie cale propter hostilitatem zaległy.

Wdztwo Nowogrodzkie.

Poborow № 10 ex an. 1648 et 1649.
Podym. № 16 ex an. 1651 Rat № 4.
Podym. № 15 ex an. 1652 Rat. № 3.
Podym. № 3 ex an. 1653.
Podym. № 22 ex an. 1654 Rat. № 2.
Zostawało fl.28838,21,3

A z raty № 3. . . . . fl.42015,15
Summą fl.70854,6,3
Podym. № 22 ex an. 1655, raty № 1, podym. № 12 przy urzędzie grodzkim do uczynienia liczby zostawało . . . . . fl. 31880
In super accessit z rachunku ichmm. pp. poborcow w Grodnie czynionego delaty . . . . fl. 432
Czyni oboiey delaty . . . . fl. 32312
a przy ichmm. pp. poborcach z melioratiey iterum w skarbie czynionych rachunkow zostawało . . . . fl. 4510
Raty № 2, podym. № 10 simi liter przy urzędzie grodzkim zostawało . . . . fl. 28505
Powtore z rachunku w Grodnie przez ichmm. pp. poborcow meliorowanego accessit delaty fl. 535
Czyni oboiey delaty . . . . . . fl. 29040
A przy ichmm. pp. poborcach zostawało fl.3383,10
Podym. № 15 ex an. 1658 przy urzędzie grodzkim zostawało fl.51860,15,1
Insuper z rachunkow ichmm. pp poborcow w Grodnie na Trybunale meliorowanych y concludowanych accessit delaty fl.2770,15
Czyni oboiey delaty fl.54631,0,1
A przy ichmm. pp. poborcach zostawało fl.3707,15
Ze wszytkich rat wyżey pomienionych przy ichmm. pp. poborcach co tenentur skarbowi refundere zostawało fl.11600,25
Czyni in summa tych retent z ty. co na ichmm. pp. poborcach restabat fl.198438,1,4
Z tey summy takowy wywod: Per abiurata na Trybunale skarbowym Grodzienskim . . fl.44293,15
A potym w skarbie przyięte, ktore produxit grod na fl. 1518 de fl.45811,15
Na Hłusku y Porzeczu maiętnosciach im. p. pisarza polne

W. X. L. in hostico zostaiących constitutią skassowano retenta fl.39233,25
Miasto Słuck trzema constitutiami maiąc sobie concessam libertationem nie dało in summa fl.24189,15
Oswiecone xże im. p. Koniuszy W. X. Lit. na praesidium Słuckie vigore constitutiey potrącił fl.5176,15
Jasnie wielmożny im. p. woiewoda Wilenski hetman W. W. X. L. r-one długu sobie od Rzptey winnego z maiętnosci Lachowicz z podym. № 15 an. 1658 potrącił . . . . fl. 660
Jeym. pani Sosnowska Kasztellanowa Połocka względem zasług zeszłego im. p. małżonka swego potrąciła zmaiętnosci swych . . . . fl. 2649
Zeszły im. p. Mirski strażnik W. X. Lit. z maiętnosci Branczyc y Bielewicz r-one zasług swoich potrącił . . . . fl. 918
Im. p. Kliszewski towarzysz chorągwie J. k. m. usarskiey z maiętnosci swey Łahotki simi liter potrącił . . . . fl. 85
Na maiętnosciach oswieconego xcia im. pana podczaszego W. X. Lit. w wdztwie Nowogrodskim będących zostaie fl.14272,15
Na maiętnosciach im. p. Iudyckiego kasztellana Nowogrodzkiego Stwołowiczach y Pocieykach zostaie fl.1011,15
Na maiętnosci im. p. Chaleckiego strażnika W. X. Lit. Czernichowie zostaie . . . . fl. 1809
Do iasnie wielmożnego im. xdza Białozora biskupa Smolenskiego na on czas pisarza skarbowego W. X. Lit. co iuż w liczbie przeszłey seymowey iest kładziono, dano . . . . fl. 18259

Do skarbu Rzptey od zeszłego xcia im. p. hetmana W. W. X. Lit. y od innych ichmm pp. woyskowych r-one zasług potrącono, a im. p. Kocieł pisarz skarbowy W. X. Lit. do percepty na się przyiął co iest w liczbie przeszłey kładziono . . fl. 4064
Do im. p. skarbnego W. X. L. im. p. Brzuchanski co także do liczby przeszłey iest insertum . . . . fl. 112
Czyni tego wywodu . . . . . . fl. 158251,10
A do terąznieyszey co należy liczby niżey specificuie się.
Do skarbu Rzptey grod wybrawszy gotowemi fl.2898,21
a roschodami . . . . fl. 220
wniosł . . . . fl. **3118,21**
Iasnie wielmożna ieym. pani Wilczkowa kasztellanowa Trocka z maiętnosci corki swey ieym. panny Anny Sapieżanki Cimkowicz y folwarka Kieyzeiowa z dym. № 13 a z Cepry z dym. № 2 dała . . . . fl. 112,15
Wielmożna ieym. pani Naruszewiczowa referendarzowa W. X. Lit. z maiętnosci Bystryce z dym. № 11, podym. № 22 ex a. 1655 et 1658 dała . . . . . . fl. 203,15
Im. xdz Theodor Wasilewicz archimandryta Słucki z maiętnosci Łachwy z dym. № 50 z Dziecיołowicz y Lulinca z dym. № 30 dał . . . . fl. 1150
Im. pan Thobiasz Grochowski woyski Łukowski z Czuczewicz z dym. № 20 dał . . . . fl. 370
Czyni od ichmm pp. obywatelow do skarbu danych . . . . fl. **1836**
Ichmm pp. poborcowie po skonczony w skarbie, rachunku mianowicie:
Im. p. Samuel Zienkowicz . . . . fl. 500
Im. p. Alexander Czudowski . . fl. 400
Im. p. Ian Protasowicz fl.1537,20
Im. p. Michałowski . . . . fl. 600

Czyni tego . . . . fl. **3037,20**
Restat omnium pro execuone fl.32836,0,4
To iest na wdztwie (includendo zydow, na ktorych zostaie fl. 148) . . . . fl. 23980,25,4
Na Cimkowiczach y Ceprze . . fl. 292
Przy ichmm pp. poborcach . . fl. 8563,5
Mianowicie raty № 1, podym. № 12 ex a. 1655 przy im. p. Jerzym. Kiersnowskim fl.1503,10
przy im. p. Samuelu Zienkowiczu . . . . fl. 1003,10
przy im. p. Mikołaiu Haraburdzie . . . . fl. 1503,10
Raty № 2, podym. № 10
przy im. p. Jaroszu Kiersnowskim fl.1127,23,6
przy im. p. Alexandrze Czudowskim fl.727,23,6
przy im. p. Iame Swiderskim fl.1127,23,6
Podym. № 15 ex an. 1658
przy im. panu Zygmuncie Michałowskim . . . . fl. 486,5
przy im. panu Thomaszu Protasowiczu . . . . fl. 1083,20
Czyni z tych retent gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych . . . . fl. 7992,11
Auxit grod . . . . fl. 641,20
Podym. № 6 ex an. 1659 A. № 1. Za listem I. k. m. na ichmm pp. commissarzow naznaczone wydac pozwolonych. Z exactiey ichmm pp. Alexandra Ianuchnowicza Rutyckiego, Władysława Wierzenskiego, Iana Leszczyłowskiego poborcow ad proportionem podym. № 15 po wytrąceniu w tamtey exactiey przyiętey deffalcatiey fl.83113,10
Przychodziło summą . . . . fl 32788
Z tey summy deffalcowano abiuratami w grodzie czynionemi fl. 10241
Item per abiurata, ktore grod exequuiąc delaty u retentorow odebrał, tak też dobrami in hostico będącemi decessit . . fl.5456,15

Libertatią z miasta Słucka potrącono fl.4690,15
Z xstwa Słuckiego na praesidium tameczney fortece według teyże constitutiey potrącono fl.1165,15
Iasnie wielmożny im. pan woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one długu sobie winnego z Lachowicz potrącił fl. 322
Czyni tego wywodu fl.21875,15
Do skarbu Rzptey ichmm pp. poborcowie wniesli fl.8685,25
A im. xdz archimandryta Slucki Z Łachwy, Dzienciołowicz y Lulinca z dym. № 80, im. p. Grochowski woyski Łukowski z Czuczewicz z dym. № 20 dali fl. 350
Czyni fl.**9035,25**
Zostawało pro executione przy grodzie fl.1928,15
Z tey summy grod exequuiąc delatę odebrał u retentorow, ktorzy abiurata deffalcat przy sobie zatrzymali byli na . . . . fl. 178,15
Im. p. Ian Iudycki towarzysz chorągwie pancerney Im. p. hetmana W. W. X. Lit. r-one zasług potrąca sobie . . . . . fl. 14
Urząd grodzki wybrawszy do skarbu dał . . . . fl. 436,5
Jeym. pani Trocka z Cimkowicz Kieyzeiowa z dym. № 13, a z Cepry z dym. № 2 dała . . . fl. 52
Jasnie wielmożny Im. p. Naruszewicz podkanclerzy W.X.Lit. z Chutynicz z dym. № 21 zapłacił . . . . fl. 73,15
Jeym. pani Naruszewiczowa refferendarzowa W. X. Lit. z Bystrzyce z dym. № 11 . . . . fl. 38,15
Im. p. Michał Rudomina Dusiacki z Krukowicz z dym. № 5 fl. 17,15
Czyni do skarbu danych . . . . fl. **617,20**
Zostaie pro executione fl.1118,10
Czyni z tych podym. № 7 do skarbu wniesionych fl.9653,15
Summa z te. wdztwa z podym.,

delat y retent gotowemi y roschodami do skarbu danych fl.17645,26
Auxerunt ichmm. pp. poborcowie fl. 51

Dobra duchowne Kapituły graeckiey Nowogrodzkiey.

Podym. № 16 ex an. 1651.
Podym. № 15. rat. № 3 ex a. 1652
Podym. № 3 ex a. 1653
Im. xdz Paweł Kraskiewicz protopopa Nowogrodzki retent wniosł do skarbu . . . . fl. **60**
y iuż tych podatkow żadna na kapitule nie zostaie reszta.
Podym. № 22 ex a. 1655 rat. № 2 z exactiey im. xdza Turczynowicza protopopy Wołkowyskiego poborcy duchownego przychodziło summą . . . . . fl. 880
Z tey summy deffalcatiey potrącił . . . . fl. 198
Gotowemi do skarbu Rzptey wniosł fl. **253**
Na delatę podał za . . . . fl. 429
Podym. № 15 ex a. 1658 zostaie w delacie pro execuone fl. 330
Podym. № 6 ex a. 1659 exclusa deffalcatione saluis modernis abiuratis do uczynienia liczby zostaie . . . . fl. 186
Czyni z tych retent od duchowienstwa do skarbu danych fl. 313

Powiat Słonimski.

Podym. № 16 ex an. 1651 Raty № 2, podym. № 4 exactiey im. p. Marciana Połłubinskiegoy im. p. Stanisława Tyszkiewicza przy grodzie pro executione zostawało . . . . fl. 391
Na tę summę grod paratis wybrawszy do skarbu wniosł . . fl. **45,15**
Im. p. Tyszkiewicz do im. p. skarbnego a. 1650 d. 10 Martij dał . . . . fl. 34,24
Zostaie przy im. p. Tyszkiewiczu poborcy co ma skarbowi refundere . . . . fl. 18,6
To potrąciwszy co się wyżey pomieniło, restat na retentach fl. 293
Podym. № 15 ex an. 1652 Rat № 3 zostawało . . . . . fl. 1107,5
Na tę summę wybrawszy grod do skarbu oddał . . . . fl. **302,15**
Przy im. p. Tyszkiewiczu stolniku Słonimskim y przy im. p. Marcianie Kandzierzawskim zostaie . . . . fl. 412,5
Przy urzędzie grodzkim przeszłym . . . . fl. 24
przy generałach, ktorzy nie wydali do decisiey zostaie . . fl. 88,15
Supra contumaces pro execuone restat . . . . fl. 290,5
Podym № 3 ex an. 1653 zostawało fl.234,22.9
Na tę summę grod paratis wybrawszy do skarbu dał . . . . fl. **45**
Zostaie pro execuone fl.189,22,9
Podym. № 22 ex a. 1654. Raty № 1, podym. № 6 exactiey im. p. Demiana Jesmana Szymkowskiego lubo w seymowey położono liczbie . . . . . fl. 1709
iednak mere należało . . . . . . fl. 2179
Do skarbu grod wybrawszy na tę summę dał . . . . fl. 110,6
a im. p. Jesman . . . . fl. 1709
co czyni fl.**1819,6**
Im. p. Bułhak z Nowhardowicz do im. p. skarbne dał . . . . fl. 36
Oycowie Bazyliani Żyrowiccy . fl. 72
Co uczyni . . . . fl. 108
Ciż oycowie Bazyliani do im. p. Skorobohatego za quitem im. p. podskarbiego dali . . . . fl. 120
To wszytko potrąciwszy zostaie pro executione fl.131,24
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Krzysztopha Połłubinskiego y im. p. Konstantego Bułhaka zostawało . . . fl. 2244
Na tę summę do im. p. podskarbiego W. W. X. Lit. similiter od oycow Bazylianow dano fl. 249

Do im. p. skarbnego od tychże y od im. p. Bułhaka dano . . fl. 178
Grod paratis wybrał y do skarbu wniosł . . . . fl. **182**
To potrąciwszy restat pro execuone . . . . fl. 1635
Raty № 3, podym. № 6 exactiey zeszłego im. p. Marciana Połłubinskiego zostawało . . . . fl. 10240,5
Na tę summę sam zeszły im. p. Połłubinski za assignatią im. p. podskarbiego W. W. X. Lit. na nowy zaciąg dragoniey im. p. Połłubinskiemu pisarzowi polnemu W. X. Lit. dał . . . fl. 5280
Grod paratis wybrawszy do skarbu dał . . . . fl. **669**
To potrąciwszy restat pro execuone . . . . fl. 4291
Podym. № 22 ex a. 1655 Rat. № 2 exactiey im. p. Alexandra Sliznia stolnika Oszmian. im. p. Krzystopha Połłubinskiego, im. p. Krzysztopha Wołłowicza poborcow według seymowey przeszłey liczby zostawało . . . . fl. 9273
a że z rachunkow im. p. hetmana W. W. X. Lit. przybyło fl. 952
Zaczem miało bydz in retentis fl. 10225
Z tey summy ieym. paniey Kosciney deffalcatiey czasu czynienia liczby iehmm pp. poborcow niekładzioney strąca się fl. 35
Z rachunku iasnie wielmożnego im. p. wdy Wilen. hetmana W. W. X. Lit. skarbowi podanego nad summę w liczbie przeszłey seymowey fl. 13711 położona do tey przybyło liczby, co im. raone długu sobie od Rzptey winnego z maiętnosci swych odebrał . . . . fl. 952
Do skarbu z maiętnosci im. p. pisarza polnego W. X. Lit. dano . . . . fl. **8360**
Restat pro execuone . . . . fl. 878

To iest przy iasnie wielmożnym im. p. Zawiszy marszałku W. W. X. Lit. . . . . fl. 263
A przy ichmm pp. poborcach fl. 615
Podym. № 15 ex a. 1658 exactiey ichmm pp. Jerzego Bułhaka y Hołowni poborcow zostawało pro execuone przy grodzie . . . . fl. 8838,9,6
więc że z rachunku im. p. hetmana W. W. X. Lit. przybyło fl. 1035
Zaczem zostawać miało . . . . fl. 9873,9,6
Z tey summy ieym. paniey Kosciney abiuraty że czasu liczby ichmm pp. poborcow przy podym. № 22 nie kładziono zaczem się teraz potrąca z dym. № 6½ . . . . fl. 48,22,9
Jasnie wielmożny ims. p. hetman W. X. Lit. r-one długu sobie od Rzptey winnego z maiętnosci swoich auctią potrącił fl. 1035
Grod wybrawszy do skarbu wniosł fl. 1591,2
a z maiętnosci im. pana pisarza polnego W. X. Lit. dano . . . fl. 5698,15
Co uczyni . . . . fl. **7289,17**
To potrąciwszy restat pro execuone . . . . fl. 1499,29,15
To iest na ichmm pp. retentorach zostaie . . . . fl. 577,15
a przy ichmm pp. poborcach y przy urzędzie grodzkim . . fl. 922,14,15
Podym. № 6 ex a 1659 A № 1 na ichmm pp. commisarzow pozwolone ad proportionem podym. № 15 miało czynic fl. 31195,15
a ponieważ się pokazała większa na maiętnosciach im. p. hetmana W. W. X. Lit. niżeli ichmm pp. Krzysztoph Połłubinski, podczaszy, Alexander Zienkiewicz poborcowie kładli summa y z delaty grod inaczey się rachował zaczem czynic ma . . . . fl. 32070,14,14½
Z tey summy deffalcatią ex an. 1654 y nową ex an. 1658 potrącono . . . . fl. 20672,22,9

Iasnie wielmożny im. p. wda Wilenski hetman W. W. X. Lit. ra-one długu sobie od Rzptey winnego z maiętnosci swoich potrąca według swego w skarbie uczynionego rachunku z dym. pospolitych z młynami, z papiernią y domami nie szynkownymi żydowskimi № 1309 po fl. 3,15, z szynkownych dom. № 6 po fl, 14 (a ichmm pp. poborcowie kładli tylko dym. № 1191, dom szynkowny № 1) potrącił . . . fl.4665,15

Im. p. Połłubinski pisarz polny W. X. Lit. z maiętnosci swych ra-one zasług vigore constitutiey z dym. № 752 potrącił . . . . fl. 2632

Do skarbu Rzptey ichmm pp. poborcowie gotowemi . . . . fl. 2900,15

a roschodem . . . . fl. 260

wniesli fl.**3160,15**

Na delacie zostawało fl.939,22,5½

Z ktorey delaty grod wybrawszy do skarbu oddał . . . . fl. **249,7**

Zostaie pro executione fl.690,15,5½

Summą z Słonimskiego powiatu z retent y podym. przez ichmm pp. obywatelow y urząd grodzki gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych czyni . . fl.22122,15

Powiat Wołkowyski.

Podym. № 3 ex a. 1653 przy urzędzie grodzkim pro executione zostawało . . . . fl. 48

Podym. № 22 ex a. 1654 Raty № 1 podym. № 6 Exactiey im. p. Tryzny sędziego teraznieyszego Wołkowyskiego zostawało . . . . fl. 2925

Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Feliciana Komaiewskiego zostawało fl.765,7,9

Czyniło tych retent fl.3738,7,9

Na tę summę do skarbu Rzptey z maiętnosci im. pana Korsaka chorążego Połockiego dano fl. **839,7,9**

Restat pro executione . . . . . fl. 2899

Raty № 3, podym. № 6 exactiey im. p. Wołoszanina y im. p. Jarosza Łopota zostawało . . fl. 1248

Na tę summę grod paratis wybrawszy do skarbu wniosł . . fl. 258

a od im. p. chorążego Połockie dano . . . . fl. 316

Co uczyni . . . . fl. **574**

Restat pro execuone . . . . fl. 674

Podym. № 22 ex a. 1655 Raty № 1 podym. № 12 exactiey im. p. Suchodolskiego y p. Horaina zostawało . . . . fl. 1148

Z tey summy im. p. Snarski towarzysz chorągwie im. pana hetmana W. W. X. Lit. kozackiey, poruczenstwa im. p. Kosiły ex quo służy w woysku r-one zasług swoich, vigore constitutiey wytrąciwszy deffalcaty fl. 72

sobie odbiera . . . . fl. 42

Im. p. Jundził z maiętnosci Krzemienice z dym. № 25 do skarbu wniosł, co cessit im. p. Iewłaszewskiemu wdzie Brzesckiemu r-one commissiey z kozakami . . . . fl. 150

Grod paratis wybrał y do skarbu wniosł . . . . fl. 114

Restat pro execuone . . . . fl. 770

Raty № 2 podym. № 10 exactiey im. p. Stanisława Siehenia podstarosciego y im. p. Theodora Łopota zostawało fl.2788,15

Z tey summy deffalcatiey producowano na dym. № 161, Karczem wielkich № 4, ktorzy uczyniwszy in termino w Grodzie iuramenta do pp. poborcow abiurat ani pndzy nie oddali, zaczem in toto byli zdawani na delatę, a teraz się strąca . . . . fl. 885

Im. pan Jewłaszewski woiewoda Brzescki r-one salarij na com-

missią z kozakami naznaczonego z maiętnosci swey Rosi, z dym. № 21 odebrał . . . . . . fl. 105
a Im. p. Jundził z Krzemienice do skarbu dał, co temuż im. p. wdzie Brzesckiemu cessit fl. 125
Co uczyni . . . . fl. 230
Im. p. Snarski r-one zasług swoich vigore constitutionis potrącił . . . . fl. 35
Grod paratis wybrał y do skarbu Rzptey wniosł . . . . fl. 64,5
a z Żekoi od ieym. paniey Sieninskiey z dym. № 123 dano . . fl. 615
Co uczyni . . . . fl. **679,5**
Restat pro execuone . . . . fl. 959,10
Podym. № 15 ex a. 1658 z exactiey im. p. Jerzego Tułowskiego y collegow im. przychodziło fl.6605,15
Osobliwie remissy na seym względem abiurat czynionych z dym. № 118 zostawało . . . . fl. 885
Czyni tego fl.7490,15
Z tey summy deffalcatią producowaną y remissią wyżey wspomnioną ktora cessit w deffalcatę potrąca się fl.2115,15
Im. p. Iewłaszewski wda Brzescki z maietnosci swey y im. p. Jundziła r-one tegoż salarij na commissią z kozakami odebrał . . . . fl. 390
Im p. Snarski r-one zasług potrącił sobie . . . . fl. ,52,15
Do skarbu Rzptey od im. p. Tryzny starosty Wołkowyskiego dano, co cessit im. p. Szlichtyngowi w zasługi . . . fl. 100
z Zelwi od ieym. paniey Sieninskiey fl.922,15
z Łyskowa od im. p. wdy Nowogrodzkiego fl.982,12
Paratis grod wybrawszy oddał . . fl. 945
Co uczyni . . . . fl. **2950**
Zostaie pro executione fl.1982,15
Podym. № 6 ex an. 1659 exactiey im. p. Feliciana Komaiewskiego y im. p. Jarosza Łopota poborcow przychodziło summą fl.28737,28
Z tey summy deffalcatią dawnieyszą y opoznioną strącono fl. 19790
Jasnie wielmożny im. p. hetman W.W.X.Lit. z maiętnosci swych za dług sobie od Rzptey winny potrącił . . . . fl. 720
Jasnie wielmożny im. p. Hlebowicz starosta Żmuydzki z maiętnosci swych r-one zasług vigore constitutiey potrącił . . fl. 1250
Gotowemi do skarbu Rzptey ichmm pp. poborcowie wniesli fl.**4823,15**
Zostaie przy pp. poborcach z wybraney summy . . . . fl. 145,13
A pro executione grodowi zostawało . . . . fl. 2009
Z tey delaty za odesłaniem Trybunału skarbowego Grodzienskiego na rozsądek grodzki deffalcowano karczem wielkich № 6 po fl. 12 domow № 2 po fl. 3 . . . . fl. 78
Im. p. Snarski r-one zasług potrącił . . . . fl. 39
Do skarbu Rzptey grod wybrawszy wniosł . . . . fl. 981,27
A od ichmm pp. Szemetow dano fl. 108
Co uczyni fl.**1089,27**
Restat pro execuone . . . . . . fl. 802,3
Czyni z pomienionych retent y podym. gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych fl.11069,24,9
Z tegoż powiatu Wołkowyskie im p. Alexander Ordyniec sędzia grodzki tameczny iako dworzanin skarbowy z Trybunału skarbowe Grodzien. in an. 1659 odprawowanego, za decretami y poiazdami pro forti execuone zesłany, z functiey swey takowe dał w skarbie rationes:
Podym. № 3 ex an. 1653
Podym. № 22 ex a. 1654 Raty № 1 podym № 6 Raty № 2,

podym. № 10 Zostawało dworzaninowi skarbowemu w decretach pro execuone . . . . . . fl. 2899
Na tę summę Jasnie wielmożny im. p. starosta Żmuydzki r-one zasług swoich z maiętnosci Rosi y Zubowszczyzny potrącił fl. 2466
Gotowemi im p. dworzanin wybrawszy do skarbu wniosł . . fl. **5**
Zostaie na Jatwiesku maiętnosci im. p. wdy Trockiego, na dwoch decretach po execuey dworzanskiey . . . . fl. 376
a przy pp. poborcach tych wszytkich rat restat . . . . fl. 52
Podym. № 22 ex an. 1654 Raty № 3, podym. № 6 exactiey im. p. Wołoszanina y im. p. Jarosza Łopota zostawało dworzaninowi skarbowemu na decretach pro execuone . . . . . . fl. 674
Na tę summę im. pan starosta Żmuydzki z karczmy Borodickiey publiczney r-one zasług sobie potrącił . . . . fl. 12
Im. p. Jewłaszewski wda Brzescki reszty winney z Rosi nie dał, ale r-one commissiey kozackiey sobie potrącił . . . . . fl. 25
Do skarbu Im. p. Tołoczko z Bigien z dym. № 20 . . . . . . fl. 60
a im. p. dworzanin wybrawszy wniosł . . . . fl. 406
Co uczyni . . . . fl. **466**
Zostaie po exactiey dworzanskiey na powiecie . . . . fl. 171
Podym. № 22 ex an. 1655 Raty № 1 podym. № 12 z exactiey im. p. Pawła Suchodolskiego y im. p. Horaina zostawało pro executione . . . . fl. 770
Na tę summę do skarbu im. p. Tołoczko z dym. № 4¹/₃ . . . fl. 27
a p. dworzanin wybrawszy wniosł fl. 401
Co uczyni . . . . fl. **428**
Zostaie po executiey dworzanskiey na tych że decretach . . . . . fl. 342
To iest: na powiecie . . . . . . fl. 306
a przy ichmm pp. poborcach r-one p. Jarosza Puhacza, ktorego niesłusznie w delatę kładli, ponieważ do Grodna przy głowney maiętnosci Brzostowickiey oddał, zostaie . . . . fl. 36
Raty № 2 podym. № 10 z exactiey im. p. Stanisława Siehenia podskarbiego y im. p. Theodora Łopota poborcow zostawało dworzaninowi pro execuone . . . . fl. 959
Na tę summę do skarbu im. p. Tołoczko z Bigien z dym. № 10 fl. 50
a p. dworzanin gotowemi wybrawszy dał . . . . fl. 496,27
Co uczyni . . . . fl. 546,27
Zostaie po executiey dworzanzkiey fl. 412,3
To iest: na powiecie . . . . . . fl. 352,3
a przy ichmm pp. poborcach r-one p. Puhacza . . . . . . fl. 30
a r-one mieszczan Porozowskich fl. 30
że niesłusznie na delatę zdali fl. 60
Podym. № 15 ex an. 1658 z exactiey im. p. Jerzego Tułowskiego pisarza grodzkiego Wołkowyskie y collegow im. zostawało na decretach pro execuone dworzaninowi . . . . . fl. 1983
Na tę summę do skarbu im. p. Tołoczko z dym. № 10 . . . fl. 75
Z miasta Porozowa z dym. № 12 fl. 90
a paratis wybrawszy im. p. dworzanin wniosł . . . . fl. **1317,15**
Zostaie po executiey dworzanskiey . . . . fl. 665,15
To iest: na powiecie . . . . . . fl. 530,15
przy pp. poborcach r-one p. Puhacza . . . . fl. 45
a względem miasta Porozowa . . fl. 90
Czyni . . . . fl. 135
Podym. № 6 ex an. 1659 z exactiey im. p. Feliciana Komaiewskie y im. p. Iarosza Łopota zostawało na decretach pro execuone dworzaninowi . . . fl. 802,3
Na tę summę do skarbu im. p. Stanisław Tryzna sędzia ziem.

Wołkowyski z Swięcice z dym. № 5 . . . . fl. 15
pani Rytlowa z dym. №1 . . . . fl. 3
a p. dworzanin wybrawszy wniosł fl. 135,18
Czyni . . . . fl. **153,18**
Zostaie po exactiey dworzanskiey fl. 648,15
To iest: na powiecie . . . . . . fl. 630,15
a przy panach poborcach r-one Puhacza zostaie . . . . fl. 18
Czyni przez im. p. dworzanina z retent tych wybranych . . . . fl. 2597
(z ktorych salarium sobie y na ienerała na tydzien po fl. 25 za niedziel 8 potrącił fl. 200 a roschodem fl. 2397 dał),
Osobliwie przez ichmsci pp. obywatelow wniesionych do skarbu fl. 320
Summą oboyga . . . . fl. 2717
Restantium retentorum restat . . fl.3270,28
To iest: na powiecie fl.2365,18
przy ichmm pp. poborcach . . . fl. 301
Summą z Wołkowyskie powiatu retent y podym. przez ichmm pp. obywatelow, poborcow, urząd grodzki y dworzanina skarbowego gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych czyni fl.13786,24,9

Wdztwo Witepskie.

Poborow № 10 ex a. 1648 et 1649 zostaie przy urzędzie grodzkim pro execuone . . . . . fl. 253
Podym. № 15 ex. a. 1652 zostaie przy tymże grodzie . . . . . . fl. 370,15
Podym. № 3 ex an. 1653
Zostaie przy grodzie . . . . . . fl. 167,24
a przy ichmm pp. obywatelach ex quo nie podym. ale poborami wydawali diminutii zostaie . fl.8333,21
Podym. № 22 ex a. 1654 y insze wszytkie cale propter hostilitate zaległy.
Te retenta, od ktorych per legem publicam ichmm pp. obywatele wdztwa tego zostaią uwolnieni non eo fundamento, aby ie skarb miał postaremu na ichm. requirere ale że tak ichm pp. poborcy iako y grod wdawszy się in exactionem eorum dotąd liczby skarbowi nie uczynili aby to, co powinni exequant do teraznieyszey kładą się liczby.

Powiat Orszanski.

Podym. № 5 ex a. 1650
Zostaie na ichmm pp. obywatelach fl.912,15
Podym. № 16 ex a. 1651
Na wszytkim powiecie y na miescie Mohilewie pro execuone odesłanych zostaie . . . . fl. 25724
Osobliwie tegoż podym. ze poborami wydawali diminutij zostaie fl.151637,17
Podym. № 15 ex an. 1653
Na wszytkim powiecie zostaie fl.177377,5
Podym. № 3 ex an. 1653
Zostaie na wszytkim powiecie fl.57850,13,9
Podym. № 22 ex an. 1654 y insze wszytkie cale prae impedimento hostilitatis zaległy Te wyżey wspomniane retenta simili ratione iako w inszych wdztwach y powiatach in hostico będących do tey liczby includuntur.

Wdztwo Brzesckie.

Poborow № 10 ex an. 1648 et 1649
Zostaie z delat rożnych przy urzędzie grodzkim pro executione fl.22914,29,3
O tę summę aby na seymie fiat decisio iako z wielu innych Trybunałow skarbowych tak y z przeszłego Grodzien. a. 1659 na seym odesłano pro cognitione.
Podym. № 16 ex an. 1651 Rat № 4
Zostawało pro execuone . . . fl.7742,15,9

Z tey summy per abiurata (ktore przeszły Trybunał skarbowy an. 1659 admisit) decessit . . fl. 5307
Ichmm pp. Samuel y Stanisław Narkuscy towarzystwo im. p. podskarbie W.W.Lit. chorągwie pancerney, r-one zasług z maiętnosci swey potrącaią . . . fl. 57
Do skarbu od xcia im. p. podczasze W. X. Lit. . . . . . . fl. 40,15
a grod wybrawszy wniosł . . fl.1100,15,9
Co uczyni . . . . fl.**1141,—,9**
Restat pro execuone fl.1237,15
Podym. № 15 ex an. 1652 Rat № 3
Zostawało . . . . fl. 8976
Z tey summy similiter iako wyżey się specificowało per abiurata decessit fl.2585,15
Do coaequatiey decretem Trybunału skarbowego a. 1659 na seym odłożono . . . . fl. 3200
Do skarbu od xcia im. p. podczaszego W. X. Lit. dano . . fl. 2019
a grod wybrawszy wniosł . . . . fl. 972
Co uczyni . . . . fl. **2991**
Restat pro execuone . . . . . . fl. 199,15
Podym. № 3 ex a. 1653
Przy im. p. Jerzym Umiastowskim poborcy zostawało . . fl.16286,8,9
Z tey summy ichmm pp. Narkuscy z maiętnosci swey r-one zasług potrącili . . . . fl. 18
Im. p. Dominik Rzeszotarski towarzysz chorągwie pancerney im. p. hetmana W. W. X. Lit. similiter r-one zasług z maiętnosci swey z dym. № 11 potrącił . . . . fl. 16,15
Z Wołczyna maiętnosci im. p. podskarbie W.W.X.Lit. r-one długu od Rzptey winnego potrącono fl.268,15
Do skarbu od xcia im. p. podczaszego W. X. Lit. z Białey dano . . . . fl. 412,15
a grod gotowemi . . . . fl. 3
roschodami wniosł fl.3338,7
Co uczyni fl.**3753,22**
Zostaie pro execuone fl.12229,16,9
To iest przy retentorach . . . fl.5438,15
a przy im. p. poborcy fl.6791,1,9
Podym. № 22 ex a. 1654 Raty № 1 podym. № 6 exactiey im. p. Kaleczyckiego y im. p. Jerzego Umiastowskiego zostawało fl.8997,17
Z tey summy per abiurata decessit . . . . fl. 718
Do skarbu od xcia im. p. podczasze W. X. Lit. z Białey dano . . . . fl. 829
grod paratis . . . . fl. 2187,2
a roschodami . . . . fl. 725
wniosł . . . . fl. **3741,2**
Zostaie fl.4538,15
To iest przy retentorach . . . . fl. 1373
a przy ichmm pp. Kaleczyckim y Umiastowskim poborcach fl.3165,15
Raty № 2, podym. № 10 exactiey im. p. Andrzeia Szostowickiego y im. p. Krzysztopha Turowskiego zostawało . fl.18809,15,12
Z tey summy per abiurata decessit fl.1782,25
Ichmm pp. Narkuscy potrącili fl. 60
Do skarbu z Białey od xcia im. p. podczasze W. X. Lit. dano fl. 115
Grod gotowemi fl.4211,0,12
a roschodami . . . . fl. 10220
Co uczyni fl.**14546,0,12**
Restat pro execuone fl.2420,20
Raty № 3, podym. № 4 loco podym. № 6 exactiey im. p. Piotra Kosciuszka pisarza Ziemskiego y poborcy zostawało podym. № 4 . . . . fl.11585,21,6
Z tey summy per abiurata decessit . . . . fl. 1958,15
Do im. p. podskarbie W. W. X. Lit. z Wołczyna, Radwanicz y Szczytnik dano . . . . fl. 900
Do im. xdza Białozora biskupa Smolenskie, na on czas pisarza Skarbowe W. X. Lit. oycowie iezuici Brzescy dali . . . . . fl. 291

Do skarbu z Białey od xcia im. p. podczasze W. X. Lit. . . . fl. 45
Grod gotowemi fl.6534,27
a roschodami wniosł . . . . . . fl. 1587
Co uczyni fl.**8166,27**
Restat pro execuone fl.269,9,6
Teyże raty № 3, podym. № 2 na munitią zamku Brzesckiego od J. k. m. naznaczonego z exactiey tegoż im. pana pisarza ziemskiego przychodziło fl.27384,15,12
Ż tey summy na sądach constitutią pozwolonych deffalcatiey przyiętey strącono fl.7495,20
Do skarbu Rzptey roschodami wniesiono . . . . fl. **16596**
Restat pro execuone fl.3292,25,12
Podym. № 22 ex a. 1655
Ratami № 2 wydac naznaczone, w ktorych includuntur dobra duchowne kapituły Łuckiey.
Z exactiey im. p. Franciszka Krzysztopha Umiastowskiego czesnika Brzesckiego im. p. Łukasza Łyszczynskiego do podym. № 13 im. p. Hieronima Łyszczynskiego podstolego Mielnickiego pisarza grodzkie Brzesckiego, im. p. Marciana Ciżewskiego do podym. № 1, im. p. Łukasza Łyszczynskiego do podym. № 1, im. p. Jana Srzednickiego do podym. № 3, im. p. Łukasza Horbowskiego Skarbnika Czernihowskiego do podym. № 2, im. p. Mikołaia Greka do podym. № 2 poborcow wdztwa Brzesckiego obranych oprocz danych do skarbu fl.3145,8,2¹/₄
Co iest do przeszłey seymowey liczby an. 1659 insertum z dobr J. k. m. ziemskich inclusiue z żydami zostawało fl.298044,22,6
Z dobr duchownych kapituły Łuckiey . . . . fl. 16819
Oboyga przychodziło summą fl.314863,22,6

Z tey summy deffalcatią dawnieysą ex a. 1654 z dobr J. k. m. y ziemskich fl.79856,10
A od żydow potrącono . . . . . fl. 2310
Co uczyni fl.82166,10
Z dobr dychownych . . . . fl. 2310
Item deffalcatią nową ex a. 1658 z dobr J. k. m. duchownych y ziemskich inclusiue z żydami strącono fl.109384,15
Czyni oboiey deffalcatiey summą fl.193860,25
Zostawało tedy fl.121002,27,6
Z tey summy Jasnie wielmożny im. pan. woiewoda Wilen. hetman W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego z oeconomiey Kobrynskiey y z maiętnosci swych Wysokiego, Rasney, Zubowey etc. potrącił fl. 15153
Jasnie wielmożny im. pan podskarbi W. W. X. Lit. y hetman polny z Wołczyna y Radwanicz similiter potrącił . . . fl. 855
Do skarbu Rzptey z Białey od xcia im. p. podczasze W. X. Lit. dano fl.5407,18
Ichmm. pp. poborcowie gotowemi fl.9507,7,6¹/₂
a roschodami wniesli . . . fl.71885,22,10¹/₂
co uczyni fl.**86800,17,17**
Zostawało przy urzędzie grodzkim ze wszytkich podanych delat od pomienionych ichmm pp. poborcow in summa . . fl.18194,9,7
Na tę summę Wielmożny im. p. Brzostowski refferendarz W. X. Lit. r-one długu constitutią sobie warowanego potrąca z Błotkowa . . . . fl. 216
Ichmm. pp. Narkuscy r-one zasług swych potrącili . . . . . fl. 12
Grod paratis wybrawszy do skarbu wniosł . . . . fl. **219,25**
Zostaie pro executione . . . fl.17746,14,7
To iest: przy wdztwie fl.16898,13,4
A przy im. p. Jelenskim chorążym y podstaroscim Brzesckim gotowych pndzy fl.848,1,3

Podym. № 15 ex a. 1658 z exactiey im. p. Łukasza Horbowskiego skarbnika Czernihowskiego y im. p. Piotra Reszki poborcow wdzwa Brzesckiego, oprocz danych do skarbu fl. 3000
Co iest w liczbie przeszłey a. 1659 do percepty y distributy kładziono z dobr J.k.m. ziemskich y od żydow zostawało fl.202323,27,9
Z dobr duchownych kapituły Łuckiey . . . . fl 11467,15
Oboyga przychodziło summą fl.213791,12,9
Z tey summy deffalcatią dawnieyszą ex a. 1654 ze wszytkich tych dobr potrącono fl.57597,15
Deffalcatią nową ex a. 1658 similiter z tych że dobr strącono fl.101782,15
Czyni tey deffalcatiey summą fl.159380
Jasnie wielmożny im. p. het man W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego similiter iako w pierszych ratach potrąca fl.10492,15
Jasnie wielmożny im. p. podskarbi W. y hetman polny W. X. Lit. z Wołczyna y Radwanicz także potrąca fl.712,15
Ktorzy w woysku służą r-one zasług swoich potrącili, mianowicie:
Im. p. Bobrownicki sędzia ziemski Brzescki z Hornowa z dym. № 3 . . . . fl. 22,15
Im. p. Kochlewski towarzysz chorągwie pancerney im. p. hetmana W. W. X. Lit. z maiętnosci Nurca, Łunney y Wiszołow z dym. № 22½ po fl. 7,15 fl.168,22,9
Do skarbu od xcia im. p. podczasze W.X.Lit. z Białey dano fl.3457,15
od im. p. pisarza polne W.X.Lit. fl. 6390
a ichmm pp. poborcowie gotowemi fl.1358,20,3
roschodami fl.22005,9,6
Co uczyni fl.**33211,14,9**
Zostawało przy urzędzie grodzkim z delat od ichmm pp. poborcow podanych pro execuone fl.9483,20,9
Z tey delaty wielmożny im. p. refferendarz W. X. Lit. r-one długu sobie constitutią warowanego z Oziat potrącił . . . fl. 113,15
Ichmm pp. Narkuscy r-one zasług similiter . . . . fl. 30
Im. p. Dominik Rzeszotarski towarzysz im. p. wdy Wilenskiego chorągwie Kozackiey z Szyszowey takze potrącił fl. 82,15
Do skarbu im. p. Kzmrz Łukowski starosta Bialski z maiętnosci Stryiow y Kamionki z dym. № 30 dał . . . . fl. 225
a grod wybrawszy wniosł fl.1453,28
Co uczyni fl.**1678,28**
Restat pro execuone przy grodzie fl.7578,22,9
a przy ichmm pp. poborcach, że się nie zgadza roschod z perceptą . . . . fl. 320
Podym. № 6 ex a. 1659 A № 2 za listowną I. k. m. requisitią na ichmm pp. commissarzow pozwolone Exactiey im. p. Łukasza Horbowskiego skarbnika Czernihowskiego y im. p. Piotra Reszki z dobr I. k. m. duchownych, ziemskich y od żydow czynic miało . . . . . fl. 115654
Z tey summy deffalcatią dawnieyszą ex a. 1654 et ex a. 1658 z pomienionych dobr strącono in summa fl.85002,12
Iasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. rone expens swoich z pomienionych maiętnosci wyżey potrącił . . . . . . fl. 5596
Iasnie wielmożny im. p. podskarbi W. y hetman polny W. X. Lit. z Wołczyna y Radwanicz similiter potrącił . . . . fl. 380
Ktorzy w woysku służą rone zasług swych potrącili z maiętnosci swoich mianowicie:
Iasnie wielmożny im. pan Hle-

bowicz starosta Żmuydzki z Sielca . . . . fl. 984
Im. p. Bobrownicki sędzia ziemski Brzescki z Hornowa . . . . fl. 12
Im. p. Kochlewski towarzysz im. p. hetmana W. W. X. Lit. chorągwi pancerney . . . . . fl. 90
Im. p. Szuyski towarzysż chorągwie usarskiey im. p. hetmana W. . . . . fl. 40
Do skarbu Rzptey paratis ichmm pp. poborcowie wniesli . . . . fl. **11656,11**
Zostawało przy urzędzie grodzkim na delacie pro execuone fl. 11830,17
Z tey delaty wielmożny im. p. refferendarz W. X. Lit. rone expens constitutią sobie warowanych potrącił . . . . fl. 160
Ichmm pp. Narkuscy rone zasług potrącili . . . . fl. 16
Im. p. Rzeszotarski similiter potrącił . . . . fl. 44
Paratis grod wybrał . . . . . . fl. 4018,14
a do skarbu gotowemi y roschodami wniosł . . . . fl. **3750,29**
Restat tedy przy urzędzie grodzkim, co ma skarbowi refundere fl. 267,15
a pro execuone przy tymże urzędzie zostaie . . . . fl. 7592,3
Osobliwie że z perceptą distributa non comparatur przy ichmm pp. poborcach zostaie . . . . . fl. 62,20
Czyni omnium tak przez ichmm. pp. poborcow wdztwa Brzesckie y ichmm pp. obywatelow iako przez urząd grodzki gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych summą . . . . . fl. 188253,27,11

Dobra duchowne kapituły Łuckiey.

Podym. № 15 ex a. 1652 Raty № 3 podym. № 3 exactiey im. xdza Iana Zaleskie przy grodzie pro execuone zostaie . . . fl. 97,15
Podym. № 3 ex a. 1653 exactiey im. xdza Błażeia Zmigrodzkiego przy tymże grodzie zostaie pro execuone . . . . fl. 55
Podym. № 22 ex a. 1654 Raty № 1 podym. № 6 z delaty tegoż im. xdza poborcy przy urzędzie pro execuone zostaie fl. 1725
Raty № 2 podym. № 10 z delaty tegoż pro execuone zostaie . . fl. 3375
Raty № 3, podym. № 6 exclusa deffalcaone zostaie winno . . . fl. 3957
Podym. № 22 ex a. 1655 y inne subsequentes proventus (ponieważ duchowienstwo płaciło do ichmm pp. poborcow wdztwa Brzesckie) tam tez między dobra ziemskie includowane są

Powiat Pinski.

Podym. № 16 ex a. 1651. Na ichmm pp. obywatelach iż zeszłego p. Franciszka Dostoiewskiego nie osiadłego poborce obrali, za przysięgą samey paniey Dostoiewskiey, że żadnych dobr po nieboszczyku nie zostaie . . . . fl. 6028,10,9
Tę summę Trybunał skarbowy a. 1659 decretem pro d. 28 7bris eiusdem anni do skarbu wniesc sub poena triplicis pensionis et infamiae nakazał, czemu ze n. satisfecerunt infamia wyniesiona.
Raty № 4 podym. № 3 na im. p. Iacku Żakrzewskim tey raty poborcy Trybunał skarbowy an. 1653 na S. Jan an. 1654 oddac sub poena triplicis pensionis nakazał był . . . . fl. 2848,10,9
Triplicis pensionis zostawało . . fl. 8545,1,9
Od ktorych Trybunał skarbowy w Grodnie in a. 1659 z commiseratiey uwolnił, nakazawszy mu resztę, ktoraby się z rachunku w skarbie uczynionego pokazała diebus 8 bris eiusdem an. do skarbu wniesc, ale p. Zakrzewski n. satisfecit huic decreto.

Podym. № 15 ex a. 1652 exactiey im. p. Stanisława Wincentego Ordy poborcy, a teraznieysze instigatora W. X. Litt. zostaie . . . . fl. 3702

Podym. № 3 ex an. 1653 Do cooequatiey według declaratiey na seymie Brzesckim uczynioney zostaie . . . . fl. 11740,15

Podym. № 22 ex a. 1654 Raty № 1, podym. № 6 exactiey im. p. Władysława Woyny podstaroscie y poborcy do doskonałego w skarbie porachowania zostaie . . . . fl. 17634

Z ktorey summy na Trybunale przeszłym Grodzienskim rachować się był począł y ubyłoby tych retent niemało z calculatiey, ale cum imperfecto opere odiachał.

Raty № 2 podym. № 10 exactiey im. p. Arnolpha Giedroycia woyskie y poborcy zostaie pro executione przy grodzie fl. 4800

Raty № 3, podym. № 6 exactiey im. p. Krzmrza Woyny pisarza Ziemskiego Pinskiego do wyliczenia się doskonałego tak przy samym p. poborcy, iako przy ichmm pp. obywatelach zostaie . . . . fl. 24920,24

Z ktorey summy rachowac się był począł na Trybunale skarbowym w Grodnie, ale także cum imperfecto odiachał opere.

Podym. № 22 ex a. 1655 Respectem deuastatiey nieprzłłskiey medietate tego podatku wydac declarowano, mianowicie podym. № 11 Raty № 1, podym. № 6 exactiey im. p. Bazylego Ordy chorążego y poborcy zostaie przy grodzie pro execuone fl. 7902

Raty № 2 podym. № 5 exactiey im. p. Alexandra z Terła Terleckiego mieczne y poborce według seymowey liczby zostawało . . . . fl. 20984

a według rachunku w skarbie uczynione z auctią przychodziło fl. 21185

Z tey summy deffalcatią według raty № 1 potrącił . . . . . . fl. 6300

Do iasnie wielmożnego im. p. Naruszewicza podkanclerze W. X. Lit. z Drużyłowicz y Hniewczyc dano . . . . fl. 175

Do skarbu roschodami wniosł fl. **5262,15**

Zostaie przy grodzie pro execuone fl. 9447,15

Podym. № 15 ex a. 1658 raty № 1 podym. № 8 exactiey im. im. p. Stephana Tura sędziego grodzkie y poborcy Pinskie zostawało według seymowey liczby . . . . fl. 3924

a według rachunku im. p. poborcy w Grodnie na Trybunale skarbowym skonczone auctiey cessit . . . . fl. 808

Zaczem miało zostawac . . . . . fl. 4732

Z tey summy deffalcatią dym. № 21 po fl. 4 strącił . . . . fl. 84

Do skarbu gotcwemi . . . . . . fl. 520

a roschodem . . . . fl. 80

wniosł . . . . fl. **600**

Restat pro execuone . . . . . . fl. 4048

Raty № 2 podym. № 7 exactiey im. p. Dominika Eysimonta w liczbie seymowey kładziono reszty . . . . . . fl. 26377,18

A według rachunku im. p. poborcy w skarbie uczynionego auctiey należało się . . . . . . fl. 988,12

Zaczem z auctią czynic miało fl. 27366

Z tey summy deffalcatią dawnieyszą ex a. 1654 y poslednieyszą ex an. 1658 strącono fl. 19736,15

Gotowemi do skarbu Rzptey . . fl. 509

a roschodami wniosł . . . . . . fl. 3470

Co uczyni . . . . fl. **3979**

Restat pro execuone . . . . fl. 3650,15

Podym. № 6 ex a. 1659 według exactiey im. p. Eysimonta po wytrąceniu dawney deffalcatiey fl. 16917

Czynic ma . . . . fl. 9111

Na tę summę Im. p. Krzywiecki poborca wniosł do skarcu . . . fl. **1000**
Restat do uczynienia liczby saluis abiuratis . . . . fl. 8111
Urząd grodzki r-one tych wszytkich wyżey specificowanych delat dał do skarbu . . . . fl. **1064,15**
Czyni z tego powiatu gotowemi y roschodami do skarbu wniesionych summą . . . . fl. 11906

Wdztwo Mscisławskie.

Poborow № 10 ex a. 1648 et 1649
Przy zeszłym im. p. Woynie Jasienieckim poborcy co sąd Trybunału skarbowego an. 1653 małżonce nieboszczykowskiey ieym. paniey Suchodolskiey na S. Jan an. 1654 wniesc do skarbu nakazał zostaie fl. 1886,16,16 1/3
Podym. № 16 ex a. 1651 rat wszytkich № 4 zostaie . . . fl. 3348,8,9
Podym. № 15 ex a. 1652 Rat wszytkich № 3 zostaie . . . fl. 9018,14
Podym. № 3 ex a. 1653 zostaie . . . . fl. 3448,7,9
Podym. № 22 ex a. 1654 y insze wszytkie cale prae impedimento hostilitatis zaległy. Te wyżey specificowane retenta on ex eo aby miał skarb po staremu onych requirere, w tey liczbie piszą się, ale aby ci ichmm, ktorzy in exactionem eorum wdali się, z swoiey functiey reddant skarbowi należące rationes.

Wdztwo y powiat Minski

Podym. № 16 an. 1651. Przy iasnie wielmożnym im. p Zawiszy marszałku W. W. X. Lit. z maiętnosci Bakszt Raty № 4, podym. 3 na S. Jan a. 1654 według decretu Trybunału an. 1653 co im. wniesc miał zostaie . . . . fl. 533
Z delaty xdza Athanazego Kuniczyca protopopy y poborcy duchowne religiey graeckiey decretem Trybunału skarbowe a. 1653 do im. xdza metropolity pro execuone odesłanych zostaie . . . . fl. 197
Podym. № 15 ex a. 1652 Raty № 3 przy urzędzie grodzkim pro execuone zostaie . . . . . fl. 4186,15
Przy tymże urzędzie z delat xdza Athanazego Kuniczyca zostaie . . . . fl. 174
Podym. № 22 ex a. 1654 Raty № 1, podym. № 6 exactij im. p. Wołodkowicza sędzie ziemskie y p. Adama Narkowicza poborcow pro execuone zostaie . . . . fl. 3508
Raty № 2, podym. № 10 exactij im. p. Piotra Kopaszczewskiego podsędka y poborcy pro execuone zostaie . . . . . . fl. 15267,20
Raty № 3, podym. № 6 exactij im. p. Thomasza Chrapowickiego horodniczego Połockiego poborcy Minskiego zostaie do uczynienia liczby . . . . . fl. 36814
Podym. № 22 ex a. 1655 y inne wszytkie cale propter hostilitatem zaległy.
Te pomienione wyżey retenta simili ratione iako w inszych wdztwach y powiatach za nieprzllem zostaiących opisały się, do tey są inserowane liczby.

Dobra duchowne kapituły graeckiey Minskiey.

Podym. № 22 ex a. 1654 Raty № 1, podym. № 6 exactij xdza Athanaze Kuniczyca zostaie fl. 240
Raty № 2, podym. № 10 z exactij tegoż zostaie . . . . fl. 398
Raty № 3, Podym. № 6 zostaie fl. 303

Podym. № 22 ex a. 1655 y insze wszytkie propter hostilitatem, zaległy.

Powiat Mozyrski.

Tego powiatu cale wszytkie propter hostilitatem zaległy podatki.

Powiat Rzeczycki.

I tego powiatu similiter wszytkie zaległy podatki.

Ziemia Inflantska.

Poborow № 10 ex a. 1648 et 1649 zostaie . . . . fl. 340,25,5
Podym. № 15 ex a. 1651 zostaie . . . . fl. 457,7
Podym. № 3 ex a. 1653 zostaie fl. 559,4
Podym. № 22 ex a. 1654 y insze wszytkie propter hostilitatem zaległy.
Te retenta eodem modo wspomnione są iako y w drugich wdztwach y powiatach in hostico będących.
Paen z Trybunału skarbowego Wizaynskiego. Im. p. Marcinkiewicz sędzia ziemski Upitski, podwoiewodzy bywszy Wilenski, że non comparuit na Trybunale dla iustificowania się o retenta wdztwa Wilenskiego, zapłacił . . . . fl. **250**
Im. p. Instigator teraznieyszy W. X. Lit. iako successor nieboszczyka p. Talata podstarosciego Żmuydzkiego takowych że paen exoluit . . . . fl. **125**
Czyni tego . . . . fl. 375

Donatiuum Kupieckie ex an. 1653.

Powiat Wołkowyski.

Z Wołpy iasnie wielmożny im. p. woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego vigore constitutionis potrącił . . . . . . fl. 19,6

Ex a. 1654. Powiat Wołkowyski.

Z Wołpy tenże im. r-one długu sobie od Rzptey winnego potrącił . . . . fl. 144

Ex an. 1655 Powiat Wołkowyski.

Z miasta Kupiszek do skarbu dano . . . . fl. **40**
Czyni tego . . . . fl. 40

Powiat Grodzienski.

Z miasta Lipska . . . . fl. **40**
Czyni tego . . . . fl. 40

Xstwo Żmuydzkie.

Z miasta Rosien . . . . fl. **100**
Czyni tego . . . . fl. 100

Powiat Wołkowyski

Z miasta Wołkowyska ad r-onem dano . . . . fl. **123**
Z miasta Mscibowa takze ad r-onem . . . . fl. **40**
Z miasta Porozowa . . . . fl. **60**
Z miasteczka Jałowki . . . . . fl. **60**
Z miasta Wołpy iasnie wielmożny im. pan wda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego sobie potrącił . . . . fl. 144
Czyni tego . . . . fl. 283

Wdztwo Brzesckie.

Z miasta Mieleyczyc . . . . . . fl. **100**
Z miasta Szereszewa . . . . . . fl. **180**
Czyni tego . . . . fl. 280
Czyni donatiuum Kupieckiego ex an. 1655 do skarbu wniesionego summą . . . . fl. 743

Ex an. 1658. Powiat Wiłkomirski.

Z miasta Kupiszek . . . . fl. **6,20**
Czyni tego . . . . fl. 6,20

Powiat Grodzienski.

Z miasta Lipska . . . . fl. **6,20**
Czyni tego . . . . fl. 6,20

Xstwo Żmuydzkie.

Z miasta Rosien . . . . fl. **16,20**
Z miasteczka Tryszek . . . . . fl. **13,10**
Z miasta Retowa iasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey sobie winnego vigore constitutiey potrącił . . . . fl. 13,10
Czyni tego . . . . fl. 30

Powiat Wołkowyski.

Z miasta Porozowa . . . . fl. **10**
Z miasteczka Jałowki . . . . . . fl. **10**
Z miasta Wołpy iasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego sobie potrącił . . . . fl. 24
Czyni tego . . . . fl. 20

Wdztwo Brzesckie.

Z miasta Mieleyczyc . . . . fl. **16,20**
Z miasta Szereszewa . . . . . . fl. **30**
Czyni tego . . . . fl. 46,20
Czyni donatiuum Kupieckiego ex an. 1658 do skarbu wniesionego fl. 110

Ex an. 1659. Powiat Wiłkomirski.

Z miasta Ucian . . . . fl. **13,10**
Z miasteczka Androniszek . . . . fl. **13**
Czyni tego . . . . fl. 26,10

Wdztwo Trockie.

Z miasta Siemna y Metel . . . fl. **13**
Czyni . . . . fl. 13

Powiat Grodzienski.

Z miasta Lipska . . . . fl. **6,20**
Czyni . . . . fl. 6,20

Powiat Kowienski.

Z miasta Władysławowa . . . . fl. **16,20**
Z miasta Wisztynca według decretu Trybunału skarbowe-o Grodzienskie-o dano . . . . fl. **20**
Z miasta Wierzbołowa . . . . . . fl. **40**
Czyni . . . . fl. 76,20

Xstwo Żmuydzkie.

Z miasta Boysagoły . . . . fl. **6,20**
Z miasta Wielony . . . . fl. **16,20**
Z miasta Okmian . . . . fl. **10**
Z miasta Połongi . . . . fl. **10**
Z miasta Woyniuty . . . . fl. **10**
Z miasta Płongian . . . . fl. **10**
Z miasta Rosien . . . . fl. **16,20**
Z Gorzd . . . . fl. **13,10**
Z Użwent . . . . fl. **6,20**
Z Jurborku . . . . fl. **50**
Z Botok . . . . fl. **6,20**
Z Płotel . . . . fl. **13,10**
Czyni . . . . fl. 170

Powiat Wołkowyski.

Z miasta Wołpy iasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego sobie potrącił . . . fl. 24

Wdztwo Brzesckie.

Z miasta Mieleyczyc . . . . . . fl. **16,20**
Z miasta Szereszewa . . . . . . fl. **30**
Czyni tego . . . . fl. 46,20
Czyni donatiuum kupieckie-o ex. an. 1659 do skarbu wniesionego . . . . fl. 339,10
Summa ze wszystkich wyżey pomienionych lat wniesionego donatiuum czyni . . . . fl. 1192,10

Czopowe z seymu an. 1655 od s. Jana Chrzciciela do takowegoż swięta an. 1657 na lat № 2 arendowane, czynic miało fl. 287900
To iest z woiewodztwa y powiatu Wilenskie-o przychodziło . . . fl. 50000
Na tę summę im. p. Kimbar skarbny W. X. Lit. tylko w miescie Wilnie y wniosł do skarbu, co iest w liczbie przeszłey kładziono . . . . fl. 679,27
Zostaie na wdztwie co zalega propter hostilitatem . . . . fl. 49320,3
Z powiatu Oszmianskie-o przychodziło . . . . fl. 8500
Ten nie arendowany został prae impedimento hostilitatis.
Z powiatu Lidzkiego przychodziło fl. 5000
Ten powiat arendowany był im. p. Polewiczowi, z ktorego per hostilitatem nic niedał y decretem Wizaynskiego Trybunału uwolniony.
Z powiatu Wiłkomirskie-o przychodziło . . . . fl. 7600
Za tę summę arendowany był powiat im. p. Białozorowi sędziemu Ziemskiemu Wiłkomirskiemu, z ktorey także im. produxit w skarbie rationes za nastąpieniem hostilitatis od szwedow za rok № 1655 do S. Jana, ktorzy sami ten podatek wybierali, strącił . . . . fl. 3800
Na czym iurament za decretem Trybunału skarbowe-o Wiżaynskiego wykonał.
Ratione an. 1656 z dobr pewnych in hostico będących potrącił fl. 670
Za spustoszeniem dzierżawy Pienianskiey miasteczka Trowpinskiego y Popiela strącił . . fl. 660
Do skarbu Rzptey roschodami wniosł, co iest w liczbie seymowey przeszłey kładziono fl. 2080
Na delacie produxit specifice fl. 390
Z powiatu Bracławskie-o przychodziło . . . . fl. 2000

Ten propter hostilitatem nie arendowany został.
Z wdztwa Trockie-o przychodziło fl. 13000
Ten powiat arendowany był im. p. Lackiemu podkomorzemu Trockie-u, z ktorego propter hostilitatem nic nie dał y decretem Trybunału skarbowe-o Wyżaynskiego iest uwolniony.
Z powiatu Grodzienskie-o przychodziło . . . . fl. 27000
Ta summa simili modo propter hostilitatem zginęła.
Z powiatu Kowienskie-o przychodziło . . . . fl. 33400
y ta summa similiter propter hostilitatem zginęła.
Z powiatu Upitskiego przychodziło . . . . fl. 12000
Za ktorą summę im. p. Heronimowi Puzynie marszałkowi Upitskiemu był ten powiat arendowany.
Z tey ieym. pani Hester Skorobowiczowna Puzynina marszałkowa Upitska po zeszłym małżonku swym takie w skarbie uczyniła r-ones:
Za rok 1655 za nastąpieniem hostilitatis szwedow, ktorzy sami ten podatek wybierali strąciła . . . . fl. 6000
Do skarbu gotowemi . . . . fl. 3000
a roschodami wniosła . . . . fl. 1890
Co iest w przeszłey liczbie skarbowey kładziono, czyni . . . . . fl. 4890
Zostawało reszty nieoddaney . . . fl. 1110
Tę summę ratione nie wybierania dla spustoszenia xstwa Birżanskiego y innych mieysc przez nieprzyła deffalcowała, na czym także y na tym że szwedzi za rok 1655 . . . . fl. 6000 wybrali, za dekretem Trybunału skarbowego iurament wykonała
Z xstwa Żmuydzkiego przychodziło . . . . fl. 17000

Za tę summę im. p. Gabryel Sipowicz ciwun Szawdowski arędował był. Z ktorey takie w skarbie Rzptey deduxit r-ones:

Do rąk grafia Magnusa gotowemi dał . . . . fl. 8500

Od tey summy Trybunał Grodzienski a. 1659 uwolnił im. p. Sipowicza

Im. p. Iudycki kawaler Maltanski, im. p. Kmicicz chorąży Orszanski do verificatiey dobr zeszłego xcia im. p. Janusza Radziwiłła wo-dy Wilenskie-o hetmana W. W. X. Lit. od woyska w roku 1657 wysłani annihilowawszy skarbowy contract na czopowe Kieydanskie służący, violenti modo contract swoy dali y gotowych pndzy wzięli (o co skarb agere ma) fl. 1000

Do skarbu roschodami wniosł, co iest do liczby przeszłey seymowey insertum . . . . fl. 2440

Zostawało na delacie . . . . fl. 5060

Na tę summę za decretem Trybunału skarbowego Wiżaynskiego urząd grodzki exequuiąc wybrał y do skarbu paratis . . . . fl. 1710

a roschodami . . . . fl. 600

dał . . . . fl. **2310**

Restat na delatorach . . . . fl. 2750

O ktorą summę grod zdawszy retentorow in poenam legum decreta pro ulteriori execu-one oddał do im. p. instigatora W. X. Lit.

Z wdstwa Smolenskie-o y powiatu Starodubowskiego przychodziło fl. 20000

Nie arendowano propter hostilitatem.

Z wdztwa Połockie prychodziło fl. 8000

Simili modo z wdztwa Nowogrodzkie-o przychodziło . . . . . fl. 23000

Similiter z powiatu Słonimskie-o przychodziło . . . . fl. 4500

Na tę summę Menko Jakubowicz żyd dał swoie obligi, ale propter idem impedimentum nic nie dał do skarbu

Z powiatu Wołkowyskie-o przychodziło . . . . fl. 4000

Ten nie arendowany został propter hostilitatem

Z wdztwa Witepskiego przychodziło . . . . fl. 1000

Simili modo.

Z powiatu Orszanskie-o przychodziło fl. 30000

Similiter.

Z wdztwa Brzesckiego przychodziło . . . . fl. 6000

Na tę summę żydzi Brzescy Jonas Moyżeszowicz y Litman Izaakowicz obligi swoie dawszy nic nie wniesli do skarbu.

Z powiatu Pinskiego przychodziło . . . . fl. 1500

Na tę summę Boruch Nachmanowicz żyd dawszy obligi swoie do skarbu, r-one onych wniosł do skarbu, co w przeszłey liczbie iest kładziono . . . . . . fl. 300

Do iasnie wielmożnego im. p. podkanclerze-o W. X. Lit. iako administratora na on czas skarbowe-o dał . . . . fl. 750

Zostaie . . . . fl. 450

Z wdztwa Mscisławskie-o przychodziło . . . . fl. 1500

Nie arendowane propter hostilitatem zostało.

Z wdztwa Minskiego przychodziło fl. 12000

Na tę summe Menko Jakubowicz żyd swoie dawszy do skarbu obligi, nic nie wniosł propter hostilitatem.

Z powiatu Rzeczyckie-o y Mozyrskie-o przychodziło . . . . . . fl. 900

Te nie arendowane zostały powiaty prae impedimento hostilitatis

Summa tego czopowe-o ex an. 1655 uchwalone-o ze wszytkich wdztw y powiatow weszło do

skarbu, co do przeszłych liczb kładziono fl.11139,27
A co do teraznieyszey liczby należy wniesiono . . . . fl. **2310**
Na im. panu Judyckim kawalerze Maltanskim y im. p. Kmicicu chorążym Orszanskim gwałtem wziętych zostaie do potrącenia ichmm. w zasługach fl. 1000
Do szwedow oddanych y decretami Trybunałow skarbowych deffalcowanych . . . . fl. 19630
Na delacie podanych y przez decreta grodzkie condemnowanych . . . . fl. 3140
Restat na wszytkich wdztwach y powiatach propter hostilitatem nie wybranych fl.250680,3
Ktorey summy impossibile odyskac y cale z delat cassari musi.
Czopowe ex senatus consulto in an. 1658 przez im. p. podskarbie-o W.W.X.Lit. arendowane.

Powiat Wiłkomirski.

Im. panu Wawrzyncowi Poczobutowi, a d. 1 Januar. an. 1660 na pułroka arendowany za fl. 1500
Na tę summę dał do skarbu, co w przeszłey liczbie iest kładziono . . . . fl. 200
Zostaie . . . . fl. 1300

Powiat Upitski.

Im. p. Kzmrz. Przewłocki także na pułroka arendował za . . . fl. 3000
Na tę summę do skarbu dał, co do liczby przeszłey iuż weszło fl. 1000
Zostaie . . . . fl. 2000

Xstwo Żmuydzkie.

Im. p. Henrych Moness w tąż na puł roka arendował za fl. 4250
Na tę summę do skarbu wniosł, co w liczbie przeszłey seymowey iest kładziono . . . . fl. 2702
Restat . . . . fl. 1548

Powiat Wołkowyski.

Im. p. Samuel Hieronim Kocieł pisarz skarbowy X. X. Lit. od dnia s. Michała a. 1658 do d. 1 January a. 1659 według contractu im. p. podskarbie W. W. X. Lit. arendował na dwie lecie, a przez ten wyżey wspomniony czas przychodziło . . . . fl. 375
Tę summę do skarbu (co w liczbie przeszłey iest położono) dał . . . . fl. 375

Wdztwo Brzesckie.

Ichmm pp. Stephan Żembocki woyski Brzescki y Paweł Michałowski a d. 23 aprilis a. 1658 ad d. 1 Januar a. 1659, lubo contract dwuletniego mieli cursu, ale aby się y tego wdztwa z drugich powiatow arendami porownał contract in decursu czasu arędy, dla tego tak się kładzie osobliwie, co miało za ten wyżey pomieniony czas przychodzic . . . . . . fl. 1500
Na tę summę do skarbu ichmm wniesli . . . . fl. **500**
Zostaie . . . . fl. 1000
Czyni z tego czopowe-o wniesionych do skarbu, co do teraznieyszey wchodzi liczby . . . . fl. 500
Czopowe na lat № 2 a d. 1 Januar. an. 1659 ad d. 1 eiusdem an. 1661 przez im. p. kanclerza W. W. X. Lit. arendowane.

Powiat Lidzki.

Im. p. Stanisław Tryzna sędzia ziemski Wołkowyski arendował za . . . . fl. 2500

Z tey summy deffalcatiey dla impedimentu nieprzllskie-o za miesięcy № 10 po fl. 104,5 potrąca . . . . fl. 1041,20
Do skarbu gotowemi wniosł . . . fl. **625**
Na delacie podaie iednych, na ktorych Trybunał skarbowy w Grodnie odprawiony grodowi Lidzkiemu executionem urgere kazał za fl. 330, drugich za decretami tegoż grodu Lidzkiego potym sądzonych za . . fl. 495
Co uczyni . . . . fl. 825
Na Borciach co r-one długu im. panu hetmanowi W. W. X. Lit. od Rzptey winnego ma cedere kładzie . . . . fl. 150
Czyni o-um . . . . fl. 2641,20
Auxit im. p. sędzia swoim wywodem . . . . fl. 141,20

Powiat Wiłkomirski.

Im. p. Wawrzyniec Poczobut arendował za . . . . fl. 6000
Reszty pułroczney przychodziło fl. 1300
Czyni . . . . fl. 7300
Z tey summy deffalcatiey dla impedimentu przez nieprzlla potrącił . . . . fl. 1531,15
Do skarbu gotowemi . . . . . . fl. 4053
roschodami wniosł imc. . . . . fl. 747
Co uczyni . . . . fl. **4800**
Na delatorach podał za . . . . . fl. 965
Restat przy im. . . . . fl. 3,15

Wdzstwo Trockie.

Żyd Lewek Moyzeszowicz arędował za . . . . fl. 6000
Ta summa saluis deffalcatię przy tymże żydzie zostaie.

Powiat Grodzienski.

Im. p. Adam Sępkowski starosta Berznicki arendował za . . . fl. 17000
Na tę summę do skarbu dał, co w liczbie przeszłego seymu iest kładziono . . . . fl. 4250
Zostaie saluis deffalcatis . . . . fl. 12750

Powiat Kowienski.

Im. p. Paweł Worłowski arędował za . . . . fl. 15000
Ta summa saluis deffalcatis przy tymże im. zostaie.

Powiat Upitski.

Im. p. Kzmrz Przewłocki arędował za . . . . fl. 9000
Na tę summę do skarbu gotowemi wniosł . . . . fl. **1000**
Na Szawlach co im. panu hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey im winnego ma cedere, kładzie . . . . . fl. 6000
Na delatorach ukazał . . . . . . fl. 2000

Xstwo Żmuydzkie.

Tenże im. p. Przewłocki arendował za . . . . fl. 17000
Na tę summę z maiętnosci swoich iasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. wybrawszy r-one długu od Rzptey winnego sobie potrącił . . . . fl. 4000
Z Feydan nie wydanych, ktore w zasługach sobie im. p. obożny W. X. Lit. ma przyiąc potrąca . . . . fl. 1200
Na Taurogach do potrącenia zasług chorągwi im. p. Rudominy iż wybierać nie pozwolili strąca . . . . fl. 800
Do skarbu Rzptey wniosł . . . . fl. **4300**
Na delacie podaie retentorow za fl. 6700

Wdztwo Nowogrodzkie.

Żyd Łazarz Moyzeszowicz arendował za summę . . . . fl. 23000
Na ktorą do skarbu wniosł . . . fl. **1550**
Zostaie saluis deffalcatis przy tymże żydzie . . . . fl. 21450

Powiat Słonimski.

Im. p. Alexander Bykowski arendował za . . . . fl. 4500
Na tę summę do skarbu wniosł fl. **1125**
Zostaie simili ratione . . . . . . fl. 3375

Powiat Wołkowyski.

Imsc p. Kocieł pisarz skarbowy W. X. Lit. arendował za . . fl. 3000
Na tę summę deffalcatiey dla impedimentu przez nieprzłła potrącił . . . . fl. 787,15
Do skarbu dał, co w przeszłey liczbie iest kładziono . . . . . fl. 520
a co do teraznieyszey należy liczby dał . . . . fl. **1343,22,9**
Zostaie na retentorach co iuditio z seymu tego formato requiretur da Bog . . . . fl. 348,22,9

Wdztwo Brzesckie.

Imsc p. Żembocki woyski Brzescki y imsc p. Michałowski arendowali za . . . . fl. 6000
Do skarbu dali, co iest w liczbie przeszłey położono . . . . . . fl. 3000
a co do teraznieyszey należy liczby dał . . . . fl. **1800**
Restat saluis deffalcatis . . . . . fl. 1200

Powiat Pinski.

Im. p. Dominik Eysimont arendował za . . . . fl. 1500
Na tę summę do skarbu dał, co iest w liczbie przeszłey kładziono . . . . fl. 375
Restat saluis deffalcatis . . . . . fl. 1125
Czyni z tego czopowe-o wniesionych do skarbu Rzptey . . fl. 16543,22,9
Czopowe ex senatus consulto in an 1661 na puł roka, a d. 1 Januarij do s. Jana arędowane y do wiernych rąk dane.

Wdztwo Wilenskie.

W miescie Wilnie mieszczanie Wilenscy, mianowicie p. Jan Ohurcewicz z collegami swemi a d. 11 augusti an. 1660 ad d. 11 8-bris an. eiusdem do dalszego porachowania się wybranego czopowego y na rożne potrzeby, według regestru im. p. Żyromskiego stolnika Wilenskiego wydanego, kładą . . fl. **700**
Przez im. p. Thomasza Rudominę simili modo, a d. 11 8-bris an. 1660 ad d. 7 Febr. an. 1661 wybrano y roschodami do skarbu dano, co się przymuie do dalszego z im. p. Rudominą porachowania . . . . fl. **1306**
Też miasto Wilno a d. 7 Februar. a. 1661 im. p. Kimbarowi skarbne. W. X. Lit. do dnia S. Jana an. eiusdem arendowano za . . . . fl. 1500
Na tę summę do skarbu Rzptey W. X. Lit. roschodami dał im. fl. **730**
Restat do dalsze-o porachowania fl. 770

Powiat Oszmianski.

Temuż im. p. Skarbnemu W. X. Lit. do rąk wiernych poruczono, a im. ichmm. pp. Raphałowi Tupalskiemu y Raphałowi Bernatowiczowi, ktorzy kładą ze a d. 4 8 bris a. 1660 ad d. 4 Martij a. 1661 wybrali y do skarbu wniesli . . . . fl. **237,15**
Od ktorych in reliquo debetur skarbowi ratio.

Powiat Lidzki.

Im. p. K-zmrz Michał Pollewicz arendował za . . . . fl. 625
Na to nic nie wniosł do skarbu Im. p. Pollewicz, iednak im. p. Kocieł pisarz skarbowy W.

X. Lit. dał summę pewną tak względem tego powiatu iako y innych niżey mianowanych za toż czopowe pułroczne do skarbu, co przy zawarciu generalney summy iest położono.

Powiat Wiłkomirski.

Im. p. Paweł Danielewicz sędzia ziemski Wilenski arendował za fl. 750

Similiter nic nie wniosł do skarbu Im. p. sędzia, ale im. p. Kocieł pisarz skarbowy W. X. Lit. dał pewną summę, ktora ogulnie niżey będzie się specificowała.

Wdztwo Trockie.

Im. p. Hilary Saulewicz arendował za . . . . fl. 500

I na tę summę nic nie wniesiono od im. p. Saulewicza do skarbu, ale similiter im. p. Kocieł pisarz skarbowy W. X. Lit. dał pewną quotę.

Powiat Kowienski.

Żydzi Michał Chackielewicz Wiłkowiski y Jozeph Danielewicz Olwitski arendarze arendowali za . . . . fl. 750

Similiter nic nie wniesli do skarbu, iednak im. p. Kocieł pisarz skarbowy W. X. Lit. y na tę summę dał do skarbu pewną quotę.

Powiat Grodzienski.

Im. p. Matheuszowi Narkowiczowi w administratią dano, iednak ad r-onem z Zabłudowia y Brzostowice do skarbu wniesiono przez im. pana Kotła pisarza skarbne-o . . . . fl. 150

Residuum y rachunek przy im. p. Narkowiczu zostaie.

Ratione zas drugiey częsci przez im. p. Kotła pisarza skarbowe. W. X. Lit. disponowaney wniosł im. do skarbu co niżey iest w summie pomieniono.

Powiat Upitski.

Dany do administratiey im. p. Krzysztopha Chocima, ktory ad r-onem dał . . . . fl. 1500

A z Remigoły od im xdza biskupa Smolenskiego . . . . fl. 400

Czyni do skarbu danych . . . . fl. **1900**

X-stwo Żmuydzkie.

Im. p. Zygmuntowi Drzewieckiemu od dnia pierwszego Januarij an. 1660 do dnia S. Jana an. 1661 na puł roka całe arendowano za . . . . fl. 4250

Na tę summę do skarbu dał im. fl. **3000**

Restat . . . . fl. 1250

Wdztwo Nowogrodzkie.

Żyd Łazarz wdawszysię in exactionem umarł; zesłany dla zuerificowania wybranych przez Łazarza pndzy y dla rozdania aręd per partes rożnym osobom ieszcze nie powrocił, za co arędować może, teraz anticipate wiedziec trudno, iednak im. p. Kocieł pisarz skarbowy W. X. Lit. wniosł pewną quotę.

Powiat Słonimski.

Im. p. Paweł Bykowski od skarbu W. X. L. arendował za fl. 1125

Na to nic do skarbu nie wniesiono.

Powiat Wołkowyski.

P. Krzysztoph Gimbut arędował za . . . . fl. 750
Na tę summę iasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winne wziął z Wołpy . . . . fl. 225
Do skarbu wniosł . . . . fl. **200**
Restat na Mscibowie, Rosi y innych mieyscach ktore exactionem tego prowentu admittere niechciały . . . . fl. 325

Wdztwo Brzesckie.

W administratiey u żyda Słowatyckiego Nachmana zostaie, z ktorego nic nie wniesiono.

Powiat Pinski.

Im. p. Jan Bułhak arendował za fl. 375
Similiter nic nie wniosł do skarbu, iednak im. p. Kocieł pisarz skarbowy na tę summę dał pewną quotę.
Czyni z tego czopowe-o wniesionych do skarbu. fl.8223,15
Osobliwie im. pan Kocieł pisarz skarbowy W. X. Lit. ratione czopowego tych powiatow iako się wyżey specificowało wniosł do skarbu fl.**5091,11,9**
Czyni oboiey do skarbu wnieskoney summy fl.13314,26,9

Acciza z seymu an. 1658 na rok № 1 uchwalona, przez ichmm. pp. dworzan skarbowych y powiatowych wybierana na mieyscach tych gdzie hostilitas minus obstabat.

Powiat Lidzki.

Im. p. Kzmrz Michałł Pollewicz skarbowy, a im. p. Michał Kulesza powiatowy exactorowie, ad. 9 xbris a. 1658 usque ad d. 16 Junij an. 1659 w rachunku swoim kładą, że wybrali summą fl.890,29,9
Z tey summy salarium sobie od złotego po gr. 1 na osobę fl. 59,12 a succollectorom po szelągu potrącili fl. 9,27 co uczyni . . . . fl. 69,9
Do skarbu Rzptey wniesli . . fl.**821,20,9**

Powiat Wiłkomirski.

Im. p. Michnicz exactor accizy z collegą swoim ad r-onem do porachowania się wniosł . . . fl. **450**

Wdztwo Trockie.

Im. p. Victoryn Godaczewski skarbowy, a im. p. Jerzy Raiecki podstoli Derpski powiatowy exactorowie, a d. 4 Januar. an. 1658 ad Junium a. 1659 kładą w regestrze swoim wybranych summą fl.784,10,10
Z tey summy salarium sobie y succollectorom wytrącili . . . fl.88,3,2²/₃
Do skarbu Rzptey dali, co w liczbie przeszłey seymowey iest kładziono . . . . fl. 255
A co do teraznieyszey należy liczby wniesli naprzod fl. 237,16 potym fl. 203,21,2 co uczyni fl.**441,7,2**

Powiat Grodzienski.

Im. p. Piotr Chreptowicz podczaszy y podstarosci Grodzienski skarbowy y im. p. Adam Makarewicz powiatowy exactorowie a d. 1 Januar. an. 1659 przez puł roka wybraney accizy położyli . . . . fl. 3590,17
Z tey summy salarium sobie na osobę po gr. № 1 od złotego, a succollectorom po szelągu wytrącili . . . . fl. 270,26

Do skarbu dali, co w przeszłey liczbie iest productum . . . . fl. 1527
A co do teraznieyszey liczby należy gotowemi wniesli fl. 1642,21 a roschodem fl. 150 uczyni . . . . fl. **1792,21**
Osobliwie iasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. z Leypun y Dubna r-one długu od Rzptey winnego potrącił fl. 193,24,9

Powiat Kowienski.

Im. p. Krzysztoph Nowicki dworzanin skarbowy za uniwersałem iasnie wielmożne-o im. p. kanclerza W. X. Lit. administratora na on czas skarbowego, po wykonaniu iuramentu na Trybunale Wiżaynskim supra fidelitatem sam przez się y succollectory swoie a d. 29 Januar. ad d. 24 Junij a. 1659 wybrał secundum assertionem suam . . . . fl. 1051,10,5½
Z tey summy na expensa salarium sobie y succollectorom potrącił fl. 203
Do skarbu Rzptey dał, co iest w liczbie seymowey an. 1659 kładziono . . . . fl. 450
a co do teraznieyszey liczby należy wniosł . . . . fl. 298,10,5½
Restat nie oddanych a wybranych przez succollectora Balwierzyskiego (o co stat in lite) . . . fl. 100

Powiat Upitski.

Im. p. Constanty Dowoyna Sołohub woyski Upitski powiatowy, a im. p. Hilary Saulewicz skarbowy exactorowie a d. 10 Xbris an. 1658 ad d. 24 Junij a. 1659 rachunki czyniąc asseruerunt, że wybrali summą . fl. 867,21
Z tey summy generałowi obeymuiąc accizę dali fl. 12 a salarium sobie potrącili . . . . fl. 57,25,6
Co uczyni . . . . fl. 69,25,6
Do skarbu dali, co iest w liczbie seymowey an. 1659 położono fl. 200
A co do teraznieyszey liczby należy wniesli . . . . fl. **597,25,12**
Osobliwie iasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. z oeconomiey Szawelskiey r-one długu od Rzptey winnego wybranych cessit . . . . fl. 3627,9,9

Xstwo Żmuydzkie.

Im. p. Stephan Medeksza dworzanin skarbowy do skarbu dał, co iest w liczbie przeszłey kładziono . . . . fl. 3503,18
a co do teraznieyszey liczby należy . . . . fl. **3700**
Jasnie wielmożny im. p. hetman W. W. X. Lit. z Retowa y z Wilkij simili r-one iako się wyżey pomieniło potrącił . . . . fl. 4420,5,9

Wdztwo Nowogrodzkie.

Im. p. Jan Bułhak skarbowy, a im. p. Kzmrz Maskiewicz powiatowy exactorowie, a d. 29 9 bris an. 1658 ad d. 14 Martij rachunek czyniąc położyli iż wybrali accizy pomienioney summą . . . . fl. 1480
Z tey summy salarium sobie potrącili na osobę po gr. . . . fl. 98,20
Do skarbu Rzptey (co w przeszłą liczbę iest położono) dali . . fl. 901,10
A co do teraznieyszey należy liczby roschodem wniesli . . . fl. **300**
Restat z położoney wyżey percepty . . . . fl. 180
Z ktorey reszty i z dalszego brania tego prowentu rachunek od pp. exactorow debetur
Osobliwie im. p. hetman W. W. X. Lit. z Lachowicz r-one wyżey pomienionego długu za pułroka odebrał . . . . fl. 383,12,9

Z xstwa Słuckiego similiter za pułroka na praesidium fortece Słuckiey cessit wybranych fl.18179,12,9

Powiat Słonimski.

Im. p. Alexander Bułhak skarbowy, a im. p. Constanty Bułhak powiatowy exactorowie a d. 5 9-bris an. 1658 ad d. 18 Martij rachuiąc się położyli iż wybrali . . . . fl. 504,6
Z tey summy op skarbu dali, co w przeszłey liczbie iest kładziono fl.143,21
A co do teraznieyszey liczby należy . . . . fl. **350,8**
Salarium sobie potrącili . . . . . fl. 9,17
In resto z dalszego brania rachunek y pndze przy pp. exactorach zostaią, a z teraznieyszey percepty . . . . gr. 20
Osobliwie im. panu hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey wybranych cessit z maiętnosci im. . . . . fl 4707.25

Powiat Wołkowyski.

Im. p. Andrzey Koreywa exactor accizy, a d. 28 9 bris ad d. 30 Junij an. 1959 iż wybrał przez pułroka te-o prowentu połozył fl.1213,17,15
Z tey summy salarium sobie potrącił . . . . fl. 40
Do skarbu dał, co iest w przeszłey liczbie kładziono fl.731,2,9
A co do teraznieyszey należy liczby fl.**442,15,6**
Osobliwie iasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey z Wołpy cessit wybranych fl.1988,23,9

Wdztwo Brzesckie.

Im. p. Marcian Cizewski dworzanin y exactor powiatowy a d. 2 8 bris an. 1658 ad d. 2 apr. a. 1659 wybranych z delatą specificuiąc retentorow położył fl.5735,13,9
Z tey summy salarium sobie potrącił fl.261,5,12
Do skarbu dał gotowemi . . . fl.576,4,6
a roschodami wniosł fl.4612.21,9
Czyni fl.**5188,25,15**
Na delacie podał . . . . fl. 285,12
Osobliwie iasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. z dobr im. r-one długu od Rzptey cessit wybranych fl.4421,28,4½

Powiat Pinski.

Im. p. Roman Dostoiewski dworzanin y exactor powiatowy a d. 13 xbris a. 1658 ad d. 23 Junij an. 1659 położył wybranych fl.1879,11,1½
Z tey summy salarium sobie potrącił fl.106,22,9
Do skarbu dał gotowemi . . . fl.384,9,1½
a roschodami fl.1388,8,9
Czyni fl.**1772,18,10½**

Wdztwo Minskie.

Im. p. Piotr Kopaszczewski podstoli y podstarosci Minski, a d. 1 Januarij an. 1659 ad ultimam aprilis eiusdem anni wybranych asseruit pndzy . fl.160,18
Z tych salarium sobie potrącił fl. 7,3,15
Do skarbu gotowemi wniosł . . fl.**153,14,3**
Czyni ex an. 1658 przez ichm pp. dworzan skarbowych y powiatowych wnieşioney do skarbu accizy fl.16309,17,½⅓

Acciza na rok № 1 1659 z seymu przeszłego arędowana.

Powiat Lidzki.

Im. pan Maciey Olszewski podsądek Lizdki arędował za . . fl. 2000

Na tę summę do skarbu wniosł gotowemi . . . . fl. **500**
Zostaie saluis deffalcatis . . . fl. 1500

Powiat Wiłkomirski.

Żydzi Lewek Moyzeszowicz, Dawid Szachnowicz y Kopel Samuelowicz arędowali za . . . fl. 3000
Na tę summę nic nie wniesiono do skarbu.

Wdztwo Trockie.

Żydzi Lewek Moyzeszowicz, Kopel Samuelowicz y Dawid Szachnowicz arendowali za . . . . fl. 2000
Similiter nic nie wniesli do skarbu

Powiat Kowienski.

Żydzi Łazarz Moyzeszowicz, Dawid Szachnowicz arędowali za fl. 6000

Powiat Grodzienski.

Arędowano sparsim że się do ogulnego contractu arędarz nie nalazł za . . . . fl. 12000
Na tę summę do skarbu dano . fl. **4000**
Restat salua deffalca-one względem impedimentu nieprzłłskie-o fl. 8000

Powiat Upitski.

Żydzi Kopel Samuelowicz, Lewek Moyzeszowicz, Dawid Szachnowicz arędowali za . . . . . fl. 8000
Na tę summę iasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winne-o cessit wybranych . . fl. 6000
Restat saluis deffalcatis . . . . . fl. 2000

Xstwo Żmuydzkie.

Im. pan Mikołay Franciszek Rossochacki sędzia ziemski Trocki, pisarz skarbowy W. X. Lit. arendował za . . . . fl. 26000
Z tey summy deffalcatią za przysięgą przed urzędem grodzkim Żmuydzkim uczynioną potrącił fl. 1158
Jasnie wielmożnemu im. panu hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego zapłacił . . . . fl. **4500**
Do skarbu Rzptey wniosł . . . . fl. 13000
A Łazarz Moyzeszowicz y Dawid Szachnowicz żydzi za contractem pierwiey sobie danym wybrawszy fl.8269,20
Do skarbu dali . . . . fl. 6150
Co uczyni . . . . fl. **19150**
Restat przy żydzie Szachnowiczu fl. 2119
O ktorą resztę za cautią swoią do skarbu daną im. p. sędzia Trocki ma z żydem iure agere in iudicio od Rzptey z teraznieysze-o seymu formato.
Wydał więcey im. p. sędzia nad contract . . . . fl. 919,20

Wdztwo Nowogrodzkie.

Żydzi Leyba Rubinowicz, Juda Izaakowicz, Mowsza Herszkowicz, Izrael Hoszkowicz arendowali za . . . . fl. 15000
Z xstwa Słuckiego a d. 24 Junij a. 1659 ad d. 24 Junij a. 1660 do dalszego porachowania się z skarbem położono wybranych fl.15255,7,9
Czyni oboyga in summa . . . fl.30255,7,9
Z tey summy na Słuckie praesidium iuxta mentem legis z xstwa Słuckiego wybranych oddano fl.15255,7,9
Do skarbu gotowemi y roschodami wniesli pomienieni arędarze fl. **3500**
Restat saluis deffalcatis . . . . . fl. 11500

Powiat Słonimski.

Im. p. Jan Bułhak arendował za fl. 6000
Na tęs ummę iasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit.

r-one długu od Rzptey winne-o z maiętnosci im. cessit wybranych . . . . fl. 4000
Restat saluis deffalcatis . . . . . fl. 2000

Powiat Wołkowyski.

Żydzi Kopel Samuelowicz y Wolf Izaakowicz arędowali za . . . fl. 6000
Na tę summę im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. similiter r-one długu od Rz-ptey z Wołpy cessit . . . . fl. 1250
Do skarbu wniosł . . . . fl. **50**
Restat saluis deffalcatis . . . . . fl. 4700

Wdzstwo Brzesckie.

Żyd Łazarz Moyzeszowicz arendował za . . . . fl. 12000
Jasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. za dług od Rzptey winny z oeconomiey Kobrynskiey cessit . . . . . . fl. 3000
Do skarbu Rzptey wniosł . . . . fl. **3000**
Zostaie saluis deffalcatis . . . . fl. 6000

Powiat Pinski.

Żyd Łazarz Moyzeszowicz arendował za . . . . fl. 4500
Na tę summę do skarbu Rzptey wniosł . . . . fl. **2000**
Restat saluis deffalcatis . . . . . fl. 2500
Czyni ex an. 1659 do skarbu wniesioney accyzy sumą . . . fl. 36700

Acciza ex senatus consulto na rok № 1 od dnia S. Jana an. 1660 do dnia takowegoż swięta a. 1661 arendowana.

Wdztwo Wilenskie.

A d. 11 augusti a. 1600 ad d. 11 8 bris an. eiusdem z miasta Wilna mieszczanie Wilenscy mianowicie p. Jan Ohurcewicz y collegowie iego położyli do dalszego rachunku, ktory ma bydz w skarbie czyniony, iż wybrali y na rożne potrzeby Rzptey wydali, co regestrem im. p. Żeronskiego stolnika Wilenskiego probant . . . . . fl. **3403,9**
A d. 11 8 bris an. 1660 ad d. 24 apr-lis an. 1661 maiąc w administratiey swoiey im. p. Thomasz Rudomina do dalszego z skarbem rachunku położył, iż wybrał po wytrąceniu expens na salaria pracuiącym około wybierania accizy ludziom przez niedziel № 29 y do skarbu Rzptey roschodami dał . . . . fl. **4642,7**

Powiat Oszmianski.

W administratią im. p. Hilaremu Saulewiczowi dany, z ktorego do skarbu ad r onem wniosł . fl. **900**

Powiat Lidzki.

Im. panu Macieiowi Olszewskiemu podsędkowi Lidzkiemu arendowany za . . . . fl. 1000
Na to nic im. nie wniosł do skarbu.

Powiat Wiłkomirski.

Im. p. Paweł Danilewicz sędzia ziemski Wilenski za . . . . . fl. 3000
Similiter nic nie wniesiono.

Wdztwo Trockie.

Im. panu Tołokonskiemu arendowane za . . . . fl. 2000
Na tę summę do skarbu wniosł fl. **1000**
Restat . . . . fl. 1000

Powiat Grodzienski.

W administratią dany p. Matheuszowi Narkowiczowi, ktory co wybierze powinien im. p. Massalskiemu podkomorzemu

Grodzienskiemu r-one assignatiey im. p. hetmana W. W. X Lit. na fl. 27000, 11 daney płacic z tego prowentu.
Osobliwie im. p. Eydziatowicz pisarz skarbowy W. X. Lit. maiąc per administrationem accizę tegoż powiatu pograniczną Pruską z Raczek y Wizayn wybrawszy do skarbu wniosł fl. **1000**
Z inszych miasteczek y mieysc pogranicznych, że częscią dla desolatiey, częscią dla contraventiey in super od p. Gryszkiewicza z puszcz Grodzienskich nie wybrał zeffert.

Powiat Kowienski.

Im. p. Mikołay Franciszek Rossochacki sędzia ziemski Trocki pisarz skarbowy W. X. Lit. arędował za . . . . fl. 6000
Na tę summę do skarbu Rzptey wniosł . . . . fl. **3500**
Zostaie . . . . fl. 2500
Na to takie r-ones im. daie, że nie tylko tych wybrac impossibile, ale y danych effectualiter nie dobrał, na co etiam verifica-onem admitit.

Powiat Upitski.

Żyd Kopel arendował za . . . . fl. 10000
Na tę summę iasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego wybranych cessit z Szawel . . . . fl. 6000
Do skarbu od iasnie wielmożnego im. xdza biskupa Smolen-o fl. 400
a od żyda . . . . fl. 1800
Czyni . . . . fl. **2200**
Restat . . . . fl. 1800

Xstwo Żmuydzkie.

Im. p. Mikołay Franciszek Rossochacki sędzia ziemski Trocki pisarz skarbowy W. X. Lit. arendował za . . . . fl. 26000
Z tey summy deffalcatiey przed urzędem grodzkim Żmuydzkim zaprzysiężoney, według warunkow w contrakcie sobie od skarbu danym dołożonych potrąca . . . . fl. 3255
Jasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego zapłacił . . . . fl. **4500**
Do skarbu Rzptey gotowemi im. p. sędzia . . . . fl. 12750
a roschodami wniosł . . . . fl. 5495
Co uczyni . . . . fl. **18245**

Wdztwo Nowogrodzkie.

Im. p. Krzysztophowi Antoniemu Obrynskie-u podkomorzemu Nowogrodzkiemu arendowano za fl. 13600
Z xstwa Słuckiego similiter iako y w roku przeszłym 1659 z exactiey tego prowentu dworzanin skarbowy y exactorowie tameczni rachować się mieli, ktorzy, że calculatiey w skarbie nie czynili, zalega rachunek przy nich.
Z tey wyżey pomienioney summu iasnie wielmożnemu im. p. hetmanowi W. W. X. Lit. r-one długu od Rzptey winnego z Lachowicz zapłacono fl. **500**
Prochu asserit im. p. podkomorzy, że do Wilna odesłał, na co obstante absentia sługi swe-o ponieważ quitem non probat, powinien będzie prętko exequi cetnarow № 20 po fl. 80 uczyni . . . . fl. 1600
Na delacie Dworzec że do im. płacic accizy niechce podaie za fl. 600
Miało by restare do dalszego rachunku z im. . . . . fl. 10900

Powiat Słonimski.

Ichm. pp. Aleksander y Jan Bułhakowie arendowali za . . . fl. 5000
Na tę summę iasnie wielmożny im. pan wda Wilenski hetman W.W.X.Lit. r-one długu sobie od Rzptey winnego z maiętnosci swych potrąca . . . . . . fl. 4000
Restat . . . . fl. 1000

Powiat Wołkowyski.

Jasnie wielmożny im. pan Kzmrz Ludwik Jewłaszewski woiewoda Brzescki arendował za fl. 6000
Na tę summę iasnie wielmożny im. pan woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. r-one długu sobie od Rzptey winnego potrącił z Wołpy . . . . . fl. 2500
Do skarbu Rzptey gotowemi . . . fl. 30
a roschodem wniosł . . . . fl. 1000
Co uczyni . . . . fl. **1030**
Restat . . . . fl. 2470

Wdztwo Brzesckie.

Do administratiey żydowi Łazarowi Moyzeszowiczowi puszczono, z ktorego do skarbu nic nie dano y rachunku nie czyniono.

Powiat Pinski.

Do administratiey temuż żydowi Łazarzowi Moyzeszowiczowi podano było. ale że on potym spłoszony zdarł się z tego, radził żeby puszczono pp. Bułhakom, iakoż im. p. Alexandrowi y p. Janowi Bułhakom zlecono administratią, ktorzy nic ieszcze nie wniesli do skarbu y rachunku nie czynili.
Czyni ex an 1660 do skarbu wniesioney accizy summą fl.40820,16

Percepta quarty simplae na apparat woienny niżey specificowaney.

Powiat Lidzki.

Jasnie wielmożny im. p. Jakub Kuncewicz kasztellan Minski ze wsi Kobelnik, Cybancow y Nacewicz z włok № 4 pustych we wsi Powersoce alias Purwianach za rok 1654 ktory się skonczył w roku 1655 d. 14 Julij medietatem według constituty an. 1659 na kożdy rok po fl. 15 dał in suma . . . . fl. **90**
Im. p. Michał Zaryn z ieym. panią małżonką swą panią Heleną Narbutowną ze wsi Koniuchow y Piełowcow za rok 1654, 1655, 1656, 1657 y 1658 według teyże constitutiey dał medietatem na rok po fl. 10 fl. **60**
P. Szczęsny Hrehorowicz Nosowicz z małżonką swą za włok № $2^{2}/_{3}$ we wsi Rodziewiczach za rok 1656 aż do roku 1658, ktory się skonczył w roku 1659 d. 17 Junij podług constituty medietatem dał na rok po fl.1,20 fl. **5**
P. Krzysztoph Stancewicz z panią młżonką z dzierżawy Janełowszczyzny za rok 1655 aż do roku 1658, ktory się skonczył w roku 1659 medietatem na rok po gr. 18,9. dał . . . . . fl. **2,12**
Im. p. Michał Kulesza z włok № 2 do woytowstwa mieyskiego Lidzkiego należących za rok 1654 spełna po fl. 215 a za rok 1655 aż do roku 1658, ktory się skonczył w roku 1659 medietatem po fl. 1,7,9 dał do skarbu . . . . fl. **7,15**
Ieym. pani Kzmrzowa Bielikowiczowa ze wsi Kulbak za rok

1653, 1654, ktore się skonczyły w roku 1655 d. 11 9 bris po fl. 37,14,2¼ fl. 74,28,4½ a od roku 1655 aż do roku 1658 za lat № 4, ktore się skonczą w roku 1659 d. 11 9 bris według constitutij medietatem dała po fl. 18,22,1 fl. 74,28,4, co uczyni . . . . fl. **149,26,9**

Im. p. Limont sędzia ziemski Lidzki z starostwa Wasiliskiego za rok 1656, 1657 y 1658 w roku 1659 d. 6 Julij skonczony medietatem na rok po fl. 25 dał fl. **75**

Im. p. Stanisław Kołontay pisarz grodzki z morgow № 2, prętow № 22½ y pręcikow № 5 z placu pustego w miescie Lidzkim za rok 1654 gr. 15, a za rok 1656, 57 y 58 ktory się skonczył w roku 1659 medietatem po gr. 7,9 dał . . . . . fl. **1,15**

Im. p. Wyszkowski z Malatycz z włok № 2 w puscie leżących za rok 1654 fl 5, a za rok 1655 aż do roku 1658, ktory się skonczy w roku 1659 medietatem na rok po fl. 2,15, . . . fl. **15**

Im. Kzmrz Okulicz skarbnik Lidzki z gruntu Chomiszek, Przybytkowszczyzny za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 d. 4 Julij medietatem dał . . fl. **1,15**

Im. p. Stanisław Kozicz z zasciankow № 5 nazwanych Doylidowszczyzna za rok 1655, 56, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 20 Julij medietatem na rok po fl. 3 dał . . fl. **12**

Jasnie wielmożny im. p. Alexander Naruszewicz podkanclerzy W. X. Lit. z starostwa Lidzkiego za rok 1658 według decretu Trybunału skarbowe-o Grodzienskiego medietatem dał fl. **37,15**

Im. p. Jakub Janowicz z małżąką swą ze wsi Pursiow za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 medietatem dał . . fl. **15**

Czyni z powiatu Lidzkie-o wniesioney do skarbu quarty summą fl.472,8,9

Powiat Wiłkomirski.

Im. p. Samuel Marcinkiewicz ze trzech wsi Kławszan, Skircian y Budas za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 msca Maij d. 22 medietatem dał fl.**28,13,9**

Im. p. Jerzy Drzewicki z małżonką swoią z dzierżawy Hlinska za rok 1657, 58 y 59 ktory skonczył się w roku 1660 medietatem po fl. 7,15 dał . . . fl. **22,15**

Im. p. Bartłomiey Zaliwski z folwarku Sznukiszek za rok 1657 y 1658, ktory się skonczył w roku 1659 d. 15 msca Julij na rok po fl. 12,15 dał . . . fl. **25**

Im. p. Jan Denof ciwun Wilenski z dzierżawy Lingwianskiey za rok 1654, ktory się skonczył w roku 1655 d. 12 Martij fl.**139,7,14**

Im. p. Jerzy Tyzenhaus mieczny W. X. Lit. z dzierżawy swey Koszan, Glondek, Heian y Kurel także Jatku dał ad r-onem fl. **120**

Im. p. Kzmrz Szumlanski z ieymscią panią małżonką z dzierżawy swey Kiełpiec, Grynkiszek alias Dzięgiel za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 d. 23 8-bris medietatem dał fl. **5,1,15**

Jeym. pani Eufrozyna Zawiszanka, Jerzyna Kęsowska ze wsi Jodkan za rok 1658 y 1659, ktory się skonczył w roku 1660 d. 28 Junij medietatem za rok po fl. 5,5 dał . . . . . fl. **10,10**

Im. p. Krzysztoph Ginieyt Towianski z sioła Bernatowicz y Węzełow za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 d. 7 8-bris medietatem dał fl.**38,23,7½**

Im. p. Wilhelm Tyzenhauz starosta Kupiski z ieym. panią małżonką swą z dzierżawy Kupiskiey za rok 1657 y 1658, ktory się skonczył 1659 d. 14 Augusti medietatem na rok po fl. 219,16,1¹/₈ dał . . . . . . fl. **439,2,24**

Im. p. Jan Denof ciwun Wilenski z dzierżawy Lingwianskiey z decisij decretu Trybunalskiego Grodzienskiego an. 1659 za rok 1655, 1656 y 1657, ktory się skonczył w roku 1658 d. 12 Marcij medietatem dał na rok po fl. 69,18,16 fl. **208,26,12**

Wielmożny im. p. Władysław Szmeling chorąży nadworny koronny z dzierżawy Bolnik, sioł Wielun, Skorbow y Stankowicz dał według decretu Trybunalskie-o w Grodnie in a. 1659 ferowanego za wszytkie lata . . . . fl. **50**

Jeym. pani Zophia Puciacianka Janowa Podlecka ze wsi Łowicz, Niemirowicz y Wieszynt od Onikszt za rok 1655, 56, 57 y 58, ktory się skonczył w roku 1659 d. 18 Februarij za lat № 4 według decretu tegoż Trybunału wyżey wspomnianego dała . . . . fl. **10**

Jasnie wielmożny im. p. Hlebowicz starosta Zmuydzki z starostwa Onikszt za rok 1659 według constitutiey medietatem dał . . . . fl. **150**

Wielmożna ieym. pani Anna Sapieżanka Naruszewiczowa refferendarzowa W. X. Lit. z dzierżawy Uszpol według decretu Trybunału skarbowego in a. 1659 w Grodnie ferowanego dała . . . . fl. **150**

Im. p. Andrzey Tyzenhauz starosta Uswiatski z woytowstwa Korklitskiego za rok 1655, 56, 57, 58 y 59 lat zupełnych № 5 na rok po fl. 3,6 do pokazania starych quitow dał fl. **16**

Od iasnie wielmożnego im. p. Hlebowicza starosty Żmuydzkiego z starostwa Onikszczanskiego za rok 1659 w roku 1660 skonczony do pokazania ostatniego quitu albo decretu Trybunału skarbowe-o dano fl. **100**

Wielmożny im. p. Brzostowski referendarz W. X. Lit. z Subocza alias Kompetryk, Borkłon y Powiszynt, a d. 9 Junij a. 1654 ad d. 9 eiusdem a. 1659 za lat № 5 miałby dac fl. 221,11¹/₄. Osobliwie ze wsi Okmian za lat № 5 ad d. 13 February a. 1659 przychodziło fl. 96,7,9, więc że Szwedzi rok cały te dzierżawy trzymali, wytrąca z pierwszey fl. 44,6,2¹/₄ z Okmian fl. 19,7,9 Medietatem według constituty r-one salarij na commissią y długu constitutią sobie waro-wanego potrącił . . . . fl. 127,2,7¹/₂

Czyni z t-o powiatu wniesioney quarty . . . . fl. 1513,10,5³/₄

Wdztwo Trockie.

Im. p. Jan Buszkowski z małżąką swą ze wsi Tyrdan y Tałaykow za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 d. 26 7 bris na rok po fl. 10,7,9 dał . . . . . fl. **10,7,9**

Im. p. Samuel Talipski z p. małżonką swą z dzierżawy Giłutan za rok 1655, 56, 57, y 58, ktory się skonczył w roku 1659 d. 4 Februarij dał fl. na rok po fl. 5 co uczyni . . . . fl. **20**

Im. p. Krzysztoph Domaszewski z małżonką swą z dzierżawy Olszanki alias Makowszczyzny za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 d. 20 Junij na rok po fl. 5 . . . . fl. **5**

Im. p. Jan Olenski z małżonką swą z obrębow dwu nazwanych Jedliniszek y Poszyrnian w lesnictwie Niemonoyckim leżących z włok 3/4 osiadłych po fl. 1,26,4 1/2 z pustych włok po gr. 15 dał . . . . fl. **14,1,4 1/2**

Ieym. pani Janowa Makowska ze wsi Kiewlice za rok 1658 ktory się skonczył w roku 1656 d. 30 Maij, na rok po fl. 10,6 fl. **10,6**

Im. p. Jerzy Kzmrz Łohicki z p. małżonką swą z Kamionki za rok 1657 y 1658, ktory się skonczył w roku 1659 d. 4 9bris na rok po fl. 5 . . . . . fl. **10**

Im. p. Bazyli Korsak ze wsi Zebrzyszek za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 d. 18 Februar. według constitutiey medietatem dał . . . . fl. **7,6,15 1/2**

Im. p. Kzmrz Bukont ze dwu włok we wsi Romeykach za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 według constitutuy dał medietatem . . . . . fl. **2,15**

Im. p. Michał Sokołowski z małżonką swą ze wsi Narwidow za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 d. 1 9bris na rok po fl. 8 . . . . fl **8**

Im. p. Jarosz Szaszewicz woyski y podstarosci Kowienski z dzierżawy swey sioła Mozgieylow dał ad r-onem do pokazania quitow . . . . fl. **15**

Im. p. Alexander Wołłowicz chorąży Wilenski z dzierżawy Matławki za rok 1655 według constitutij y decretu Trybunalskiego medietatem dał fl. 20 fl. **20**

Im. p. Krzysztoph Olszewski z dzierżawy Otesnik y Kolnian za rok 1654 spełna fl. 25, a za rok 1655, 56, 57 y 58 według constitutij medietatem dał fl. 60, co w przeszłey liczbie iest kładziono, a teraz dodaiąc dał resztę . . . . fl. **15**

Ieym. pani Piotrowska kuchmistrzowa W. X. Lit. z dzierżawy Oniszek ad r-onem dała . . . fl. **30**

Im. p. Andrzey Jawgiel z folwarku Budowiecia z włok 10, a za rok 1657 y 58 ktory się skonczył w roku 1659 d. 20 Maij medietatem dał na rok po fl. 9 fl. **18**

Im. p. Jakub Buczynski z małżonką swą z włok 2 za rok 1659, ktory skonczył się w roku 1660 dał . . . . fl. **2,15**

Im. p. Jan Gintowt z włok № 6 pustych y morgow 55 we wsi Postawelach nad rzeką Szeszupą od dzierżawy Kadaryskiey za consensem kr. im. odłączonych kładąc z włoki pustey po fl. 1,7,9 a z morgu po gr. 1, 4 1/2 za rok 1659 w roku 1660 d. 20 Martij skonczony dał . . . . . fl. **9,22,15**

Czyni z te-o powiatu wniesioney quarty . . . . fl. 197,14,6 1/2

Powiat Grodzienski.

Im. pan Jan Młodzianowski za włok № 3 we wsi Krekształnach za rok 1653, 54, 55, 56, 57 y 58, ktory się skonczył w roku 1659 d. 30 x-bris na rok po gr. 28, 2 1/4 dał . . . . . . fl. **5,18,13**

Im. p. Gabryel Wierzbowski z małżonką swą z sioła Żusna za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 d. 11 Martij na rok po fl. 7,15 dał . . . . fl **7,15**

Im. p. Alexandrowicz podsędek Grodzienski ze wsi Treygow za rok 1654 aż do roku 1658, ktory się skonczył w roku 1659 dał medietatem na rok po fl. 3,22,2 . . . . fl. **18,22,9**

Im. p. Mikołay Łaniewski z woytowstwa Przeroslskiego za rok 1659 medietatem dał . . . . . fl. **2,1**

Im. p. Mikołay Dołmat Isaykowski łowczy W. X. Lit. z dobr łowiectwa za rok 1655, 56, 57 y 58 według constitutiey medietatem dał na rok po fl. 17,17,3 . . . . fl. **70,8,12**

Jasnie oswiecona xzna ieym. p. wdzina Wilenska według decretu Trybunalskie-o, ktorym nakazano dac na rok po fl. 119 gr. 29,4 dała ad r-onem z Seyw y Wizayn . . . . fl. **230**

Im. p. Adam Sępkowski z panią małżonką swą z starostwa Berznickiego za rok 1654, ktory się skonczył w roku 1655 d. 3 Februarij dał . . . . fl. **205,18,2**

Tenże z dzierżawy Klew y Nalubowicz za rok 1654, ktory się skonczył w roku 1655 d. 2 Januarij . . . . fl. **33,3,9**

Czyni z powiatu tego wniesioney do skarbu quarty fl.572,26,9

Powiat Kowienski.

Im. p. Samuel Oborski sędzia ziemski Kowienski z ieym. panią małżonką swą z dzierżawy Rostkowszczyzny y Gieystoryszek za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 w dzien S. Jana na rok p fl. 3 dał . fl. **30**

Im. p. Paweł Worłowski z panią małżonką swą z dzierżawy Pogirniewa za rok 1657 y 1658, ktory się skonczył w roku 1659 d. 17 Junij na rok po fl. 25 dał . . . . fl. **50**

Jasnie oswiecone xże im. p. Koniuszy W. X. Lit. z dzierżawy swey Poszerwintskiey alias Olwitskiey ad r-onem lat winnych iż ostatniego nie pokazał quitu za lat № 4 medietatem według constitutiey dał po fl. 135 . . . . fl. **550**

Im. p. Chryzostom Gaiewski ze wsi Michowa za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 dnia 24 Julij medietatem dał . . . . fl.**10,6,10**$^1/_8$

Z Poiezior, Woyszławki y Bildziszek iegom. pan Witanowski za rok 1658 in an. 1659 d. 2 Junij skonczony dał . . fl.**28,22,9**

Im. pan Stephan z Proszcza, Medeksza z folwarku y wioski Dawkain za rok 1658, ktory się skonczył w roku 1659 dnia 24 Julij miedietatem dał . . . fl. **8**

Jeym. pani Krystyna Giblowa Podchocimska horodniczyna Wilenska z dzierżawy Powierzchney za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 dnia 1 Maij medietatem dała . . . . fl. **30**

Im. p. Alexander Łoknicki z dzierżawy swoiey Wiłkoieziory w lesnictwie Birsztanskim za rok 1655, 56, 57 y 58 medietatem dał na rok po fl. 8,21,4$^1/_2$ fl. **34,25**

Wielmożny im. p. Butler podkomorzy koronny z starostwa Prenskie-o według dekretu Trybunału skarbowe-o dał za rok 1659, ktory się skonczył dnia 30 8-bris a. 1660 medietatem . . . . fl. **234,8**

Jeym. pani Lenicka podkomorzyna ziemie Bielskiey z dzierżawy Werszupia, od włosci Poszerwintskiey Misnieciow, od lesnictwa Punskiego y z sioła Membrow od dzierżawy Birsztanskiey za rok 1658 ktory się skonczył dnia 10 Augusti a. 1659 dała . . . . fl. **28,9,4**

Czyni z powiatu te-o wniesioney quarty . . . . fl.1004,11,5$^1/_2$$^1/_8$

Powiat Upitski.

Im. pan Wilhelm Tyzenhaus starosta Kupiski z ieym. panią małżonka swą z dzierżawy Żo-

deykanskiey nie oddaney reszty za przeszłe lata fl. 59, a za rok 1658 w roku 1659 dnia 25 Martij skonczony medietatem fl. 29,15 dał, co uczyni fl. **88,15**

Im. pan wda Smolenski z Szadowa za rok 1659 y 1660 . . . fl. **558,19**

Im. p. Frydrych Puzyna z panią małżonką swą z folwarku Gegobrostow za rok 1659 w roku 1660 skonczony dał . . . . . fl. **4,15**

Im. pan Kzmrz Strubicz z folwarku Pobersztek y sioła Podziow za rok 1655 y 56 w roku 1657 skonczony po fl. 12,15 dał . fl. **25**

Im. pan Gedeon Białkowski z małżonką swą z włok № 7 pod miastem Linkowem za rok 1658 w roku 1659 d. 7-bris skonczony medietatem da . . fl. **6,16,15**

Pani Janowa Purcikowska z włok № 2 Możeykiszek za rok 1658 w roku 1659 d. 29 Januar skonczony medietatem dała . . . . fl. **1,7,9**

Pan Daniel Sliż z małżonką z dzierżawy Butrymiszek za rok 1658 w roku 1659 d. 29 Januar skonczony medietatem dał . . . . fl. **1,26,4½**

Im. p. Hrehory Podbereski starosta Upitski z ieym. panią małżonką swą z dzierżawy Gulbinskiey za rok 1657,58 y 59 in an. 1660 d. 3 Februarij skonczony medietatem na kożdy rok po fl. 60 dał . . . . . . fl. **180**

A za rok 1655 y 1656 nic niedał, mianuiąc, że Szwedzi dzierżącemi przez te lata byli.

Ieym. pani Maryanna Grużewska sędzina ziemska Żmuydzka ze wsi Dragon, Zwirblow y Minagoły za rok 1658 w roku 1659 d. 24 Junij skonczony dała . fl **35,8**

Wielmożny im. p. Brzostowski refferendarz W. X. Lit. z woytowstwa Puksztanskiego, ze wsi Puksztan alias Sawdagoły, Bielan y Sadziel za lat № 5 po fl. 69,5 miał by dać fl. 345,25, osobliwie z dzierżawy Remeykiszek za lat № 5, ktore się skonczyły dnia 18 Julij an. 1659 przychodziło po fl. 3 fl. 15. Więc że Szwedzi przez cały rok dzierzącemi byli, wytrąca im. z pierwszey dzierżawy fl. 69,5 z drugiey fl. 3 A medietatem według constitutiey r-one commissiey z Moskwą y długu constitutią sobie warowane-o do siebie bierze . . . . fl. 144,10

Czyni z tego powiatu wniesioney do skarbu quarty . . . . fl. 901,17,10½

Xstwo Żmuydzkie.

Im. pan Mikołay Kzmrz Smogorzewski z panią małżonką swą ze wsi Rudgalniow za rok 1654 fl. 30 a za rok 1655, 56, 57, y 58 w roku 1659 dnia 7 8-bris medietatem dał fl. 15 fl. **90**

Im. pan Jan Carol Młocki starosta Pinski z sioł Wiłeykow, Maciun y Ciełkow od Wielony za rok 1658 w roku 1659 dnia 15 Julij skonczony dał fl. **15**

Im. pan Krzysztoph z Zalego Zelski pisarz ziemski ziemie Bielskiey z ieym. panią małżonką swą z sioł Łabardzie y Użaytry za rok 1656 y 57 w roku 1658 dnia 7-bris skonczony na rok po fl. 15 medietatem dał . . . . fl. **30**

Im. p. Jan Gruzewski ciwun Wielkich Dyrwian chorąży xstwa Żmuydzkiego ze wsi Szladow za rok 1653 aż do roku 1658 w roku 1659 dnia 5 aprili skonczonego na rok po fl. 6,13½ na to dał w Wizaynach fl. 20, co iest w liczbie przeszłey kładziono, a teraz dał . . . . fl. **13,15**

Im. pan Mikołay Grużewski ze wsi Szylan y Namszow za rok 1654 aż do roku 1658 w roku 1659 dnia 7 Maij skonczonego po fl. 9,15 przychodziło fl. 47,15 Na co w Wizaynach dał fl. 30, ktore do liczby przeszłey seymowey intrauerunt, a teraz dopłacił . . . . fl. **17,15**

Im. pan Woyciech Ważynski ciwun Małych Dyrwian z ieym. panią małżonką swą z dzierżawy tey Dyrwianskiey za rok 1658 w roku 1659 dnia 30 Julij skonczony dał . . . . . . fl. **79,15**

a za rok 1659 u 1660 ktore się skonczą dnia 30 Julij an. 1661 dał fl.**158,26**,17

Tenże im. z dzierżawy woytowstwa Powyrnickiego za rok 1658 w roku 1659 d. 9 8-bris skonczony po fl. 30 . . . . . fl. **30**

a za rok 1649 y 1660, ktore się skonczą w roku 1661 d. 9 8-bris dał . . . . fl. **60**

Im. pan Władysław Kołyszko z małżonką swoią za rok 1658 w roku 1659 d. 10 Februarij skonczony ze wsi Skarb po fl. 17,15 ze wsi Szylan fl.24,26 fl.**22,11**,9

Im. pan Władysław Kęsztort skarbnik Żmuydzki z panią małżonką swoią z woytowstwa Jodanskiego za rok 1658 w roku 1659 dnia 5 9-bris skonczony medietatem według constitutij dał . . . . fl. **25,18**

Wielmożny im. pan Hieronim Krzyszpin Kierkszeyszteyn kuchmistrz W. X. Lit. z ciwunstwa Gondynskiego z Płungian dzierżawy krolowey iey. za rok 1658 w roku 1659 skonczony medietatem dał fl.**291,8,13**1/2

Tenże z dzierżawy krolowey ieym. Połongi za rok 1658 w roku 1659 skonczony także medietatem dał . . . . fl. **75**

Tenże im. z ciwunstwa Poiurskiego y ze wsi Karaliszek, Pokoporn, Rawłon y Plingrow za rok 1659 . . . . fl. **148,6**

P. Jan Kunicki z małżonką z włok 8 we włosci Poiurskiey we wsi Sprawdayciach za rok 1655, 56, 57 y 58 medietatem na rok po fl. 3,22 dał . . . . fl. 15

Im. pan Jan Bereszniewicz z panią małżonką swą ze wsi Kowsz y Łowmian za rok 1658 w roku 1659 skonczony . . . fl. **8,8.8**

Im. pan Stanisław Zienowicz podsędek Wiłkomirski z ieym. panią małżonką swą z lesnictwa Wilkijskiego z dzierżawy Wierzbowszczyzny za rok 1658 w roku 1659 dnia 13 Juuij skonczony medietatem dał . fl. **49**

Ieym. pani Maryanna Oziembłowska Talatowa staroscina Rosienska ze wsi Pilsud za rok 1658 w roku 1659 dnia 10 Junij skonczony medietatem dał, ... fl.**13,22,3**1/2

Taż ieym. z dzierżawy wsi Karczmarzow, Miodowszow alias Juchniszek y Gieczayciow ad r-onem do pokazania quitu dała . . . fl. **20**

Item wypłacaiąc resztę z rachunku skarbowego dała . . . . . fl. **60**

Im. pan Gabryel Šipowicz ciwun Szadowski z panią małżonką swą ze wsi Tarwid za rok 1658 w roku 1659 dnia 18 Martij skonczony fl. 20, a ze wsi Wideyk za rok 1658 w roku 1659 d. 12 Januarij skonczony fl. 6,19,7 1/4 medietatem dał fl.**26,19,7**1/4

Im. p. Pławginski z małżonką swą z włok, № 2 y morgow № 4 za rok 1658 y 59 w roku 1660 skonczony po fl. 2 . . . . . . fl. **4**

Ieym. pani Zophia Odachowska Chrząstowska staroscina Bo-

tocka z dzierżawy Botockiey za rok 1659 w roku 1660 skonczony medietatem dała . fl. **70,12**

Taż ieym. ze wsiow Ignik, Nartik alias Poiezior za rok 1659 w roku 1660 d. 6 Martij skonczony medietatem zapłaciła . . fl.**18,18,1**1/8

Im. p. Alexandrowicz Milwid z małżonką swą z gruntu Normantyszek z włok № 2 pustych y z zascianku Surpiliszki za rok 1658 w roku 1659 d. 2 Martij skonczony dał . . . . . fl. **2**

Ieym. pani Constantynowa Odachowska z dzierżawy Kławbow y Giniat za rok 1653 y 1654 po fl. 32,15, a za rok 1655 56, 57 y 58 medietatem dała fl. **80**

Im. p. Paweł Zaharanek Horbowski ze wsi Dyrgui za rok 1658 w roku 1659 d. 7 Augusti skonczony medietatem dał . . fl. **8**

Tenże im. ze wsi Zostowtow alias Poszuszwia za rok 1658 w roku 1659 d. 27 Junij skonczony dał . . . . fl. **20**

Im. p. Naruszewicz ciwun Wiesznianski z dzierżawy ciwunstwa Wiesznianskiego za rok 1657 y 58 w roku 1659 d. 18 Februarij skonczony medietatem na rok po fl. 140 dał . . . . fl. **280**

Jasnie wielmożny im. pan Hlebowicz starosta Żmuydzki z starostwa Żmuydzkiego za rok 1659 medietatem stosuiąc się do constitutij dał . . . . . . fl. **100**

Jasnie oswiecona xżna ieym. pani Krystina z Lubomira Radziwiłowa kanclerzyna W. X. Lit. z Boysagoły y Wielony według constituty y decretu Trybunału skarbowego Grodzienskiego medietatem dała fl.**291,10,16**

Im. p. Krzysztoph Skinder z panią małżonką swą ze wsi Rulawy za rok 1657, 58 y 1659 ktory się skonczył w roku 1660 d. 30 Julij na rok po fl. 12,15 medietatem dał . . . . fl. **37,15**

Im. p. Maciey Woyna z dzierżawy Korklanskiey ze wsiow Korklan, Wilkayciow, Połuksza Konczaie y Kodele pustych, ze wsiow całych Niewiordzian, Reksow, Łabunowa, Szukan, Lenkalow za rok 1660 w roku 1661 dnia 3 Febrnarij skonczony dał . . . . fl. **15**

Im. Kzmrz Montrymowicz secretarz Jkm. z dzierżawy swey folwarku y wsi Opuszan w ciwunstwie Wiesznianskim leżącey za rok 1659 y 1660 lat zupełnych dwie, ktore się skonczą w roku 1661 d. 20 Julij powinien był płacić na rok po fl. 15, a teraz per medietatem według constitutiey płacąc na rok po fl. 7,15 dał . . . . . . fl. **15**

Im. p. Jerzy Dowgiało z panią małżonką ze wsi nazwaney Dziak alias Bruszkow za rok 1658, 59 y 1660 lat zupełnych № 3 w roku 1661 d. 3 Februarij skonczonych medietatem na rok po fl. 3,13,3 zapłacił . . . . fl. **10,9,9**

Im. p. Stephan Montowt z dzierżawki swey Rubezayc w ciwunstwie Wiesznianskim leżącey za rok 1658, 1659 y 1660 lat zupełne № 3 w roku 1661 d. 20 X bris skonczone medietatem na rok po fl. 1, 29, 10½ zapłacił fl.**5,28,13**½

Od wielmożney ieym. paniey Alexandry Radziminskiey Klonowskiey woiewodziney Brzesckiey z rachunku za decretem Trybunału skarbowego ze wsi nazwaney Ożytan, Lenciow, Woyciechun y Piplow także ze wsi Kobielun, Boiarel y Pokuten po producowaniu quitu

skarbowego an. 1651 iż z tey dzierżawy przychodzi na kożdy rok quarty simplae do skarbu Rzptey po fl. 162,22,14½ przychodziło za rok 1651, 52, 53, 54, 55, 56, 57 y 58 za lat zupełnych osm, ktore się skonczyły d. 9 aprilis w roku 1659 summą fl. 1302, 2, 8.

Z ktorey summy ieym. pani woiewodzina tak się wyliczyła: ze wsi Piplow, ktora za przywileiem Kr. im. de data w Warszawie d. 13 Januarij an. 1651 na fundatią szpitala krakowskiego odeszła, za lat № 8 na rok po fl. 25 potrąciła fl. 200. Ratione desolatiey vigore constitutiey medietatem potrąciła fl. 452,2,8 dała do skarbu Rzptey, co w przeszłey liczbie iest kładziono . . . . fl. 350

a teraz wniosła roschodem . . . fl. **300**

Im. p. Blinstrub Jan z małżonką ze wsi Miłayciow od roku 1655 do roku 1660 za lat № 5 po fl. 7,5, tenże ze wsi Kierbiec, Kader y Kudayc od roku 1655 do roku 1660 za lat № 5 po fl. 7,15 przychodziło z obu dzierżaw fl. 75, ale r-one desolatij medietatem zapłacił do pokazania quitu fl. **37**,15

Jasnie wielmożny im. p. woiewoda Wilenski hetman W. W. X. Lit. z ciwunstwa Retowskiego r-one expens swoich na potrzeby Rzptey wydanych vigore constitutiey do dalszego porachowania potrącił . . . . . fl. 300

Czyni z xstwa Żmuydzkiego wniesioney do skarbu quarty fl.2545,5,8¼⅛

Wdztwo Nowogrodzkie.

Im. p. Stephan Fronckiewicz Radziminski chorąży wdztwa Nowogrodzkiego z ieym. panią małżonką swą ze wsi Horodeczney y Nowego Sioła za rok 1659, ktory się skonczył w roku 1660 w dzien S Jana na rok po fl. 4,28½ medietatem dał fl.**4**,**28**,¾

Im. pan Stephan Kurcz woyski Lidzki ze wsi Jatwiezia od Cyryna za rok 1655, 56, 57 y 58 w roku 1659 d. 4 Jnnij skonczony medietatem po fl. 7 dał . . . . fl. **30**

Czyni z wdztwa tego wniesioney do skarbu quarty fl.34.28⅛

Powiat Słonimski.

Wielmożny im. pan Alexander Hilary Połłubinski pisarz polny W. X. Lit. z folwarku y ze wsi Surynek, Humienik, Sosnowki y Juraczyc za rok 1658 w roku 1659 d. 21 Maij skonczony dał . . . . fl. **200**

Tenże im. ze wsi Gławsewicz, Wianowki y Wasilewicz za rok 1656, 57, y 58, ktore się skonczyły d. 30 aprili a. 1659 na rok po fl. 40 gr. 12 dał fl. **121**,**7**

Jeym. pani Elżbieta Tarnowska Pawłowa Siemienska z dzierżawy swey Szeypakow za rok 1655, 56, 57, 58 y 59, ktore się skonczyły in an. 1660 na rok po fl. 40,10,6⅓ . . . fl.**211**,**21**,**15**

Im. p. Jerzy Brzozowski z dzierżawy Niwek za rok 1654, 55, 56, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 9 aprili na rok po fl. 7,15 . . . fl. **37**,**15**

Im. p. Gabryel y Bazyli Piskunowie z włok № 3 gruntu pasznego we wsi Zalesiu za rok 1654 aż do 1658, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 13 Julij na rok po fl. 3 . . . fl. **15**

Im. p. Krzysztoph Kozicz z małżonką swoią ze wsi Brakowa

za rok 1654 fl. 10, a za rok 1655, 56, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 29 9-bris dał medietatem na rok po fl. 5 . . . . fl. **30**

Im. p. Michał Jankowski z małżonką swoią z sioła Pławska alias Kowalow za rok 1653, 54 y 55 po fl. 18,3,13½, a za rok 1656, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 5 7-bris medietatem po fl. 9,1,15¾ dał . . . . fl. **72,15**

Im. p. Hieronim Piastrzecki ze wsi Lisowicz y Zalesia za rok 1654 fl. 9,18, a za rok 1655, 56, 57 y 58 medietatem po fl. 4,20 dał . . . . fl. **28,24,12**

Im. p. Jan Wyszocarski z małżonką swą ze wsi Zalesia, Lisowiczy, Przewłoczki za rok 1653 y 54 spełna na rok po fl. 7,5,9, a za rok 1655, 56, 57 y 58 ktory się skonczył w roku 1659 d. 4 Julij medietatem na rok po fl. 3,17,13½ dał . . . . fl. **28,20**

Im. p. Kzmrz Grabski z sioła Dzeżan z folwarkiem y zasciankiem za rok 1659 w roku 1660 d. 24 Januarij medietatem dał . . . . fl. **1215**

Im. p. Demetrian Połłubinski z dzierżawy Szulnkow za rok 1654 fl. 46,6,4, a za rok 1655, 56, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. medietatem na rok po fl. 23,3,2 fl. **138,18,16**

Im. p. Jan Brożyna z dzierżawy Derewianczyc za rok 1655, 56, 57 y 58 medietatem po fl. 5 fl. **20**

Im. p. Alexander Wołłowicz chorąży Wilenski z woytowstwa Mieżynickiego za rok 1655 56, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 30 Marcij medietatem po fl. 25 fl. **100**

Im. p. Jan Łasota Słotwinski z Dychowicz od roku 1646 aż do roku 1655 po fl. 5, a za rok 1655, 56, 57, 58 y 59, ktore się skonczyły w roku 1660 medietatem na rok po fl. 2,15 . . . . fl. **67,15**

Czyni z powiatu Słonimskiego wniesioney do skarbu quarty fl. 1084,2,7

Powiat Wołkowyski.

Im. p. Thomasz Klimaszewski z małżonką swoią z dierżawy Sioła Lewonowicz za rok 1654 aż do roku 1658, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 6 Junij po fl. 14,21 . . . . . . fl. **73,15**

Wielmożny im. p. Jan Tryzna starosta Wołkowyski za decretem Trybunału skarbowego, ktorym deffalcowano za rok 1655, 56, 57, 58, a dał za wykonaniem iuramentu na kożdy rok po fl. 100 . . . . fl. **400**

Im. p. Thomasz Jaskołd z folwarku Łancowskiego y zascianku Szyszkowskiego za rok 1653 y 54 po fl. 9,20, a za rok 1655, 56, 57, y 58 medietatem po fl. 4,25 dał . . . . fl. **38,20**

Jasnie wielmożny im. p. starosta Żmuydzki ze Mscibowa y Jałowki medietatem dał za rok 1659 fl. **341,26**

Czyni z powiatu tego wniesioney quarty . . . . fl. 854,1

Wdztwo Brzeskie.

Im. p. Stanisław Tyszkowski z małżonką swą z dzierżawy Dymnik za rok 1658 y 1659 w roku 1660 d. 28 Martij skonczony na rok po fl. 20 · fl. **40**

Im. p. Kzmrz Machwic ze wsi Bakun od Szereszewa za rok 1656, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 5 Martij medietatem dał na rok po fl. 3,15 fl. **91,15**

Im. p. Konstanty Baranowicz z panią małżonką swą z dzierżawy Klepacz ad r-onem dał do dalszego porachowania się . . fl. 50
Im. pan Jan Szapka ze wsi Woszczanki y Mikowicz za rok 1655, 1656, 1657 y 1658 według constitutij medietatem na rok po fl. 10 dał . . . . fl. 40
Ieym. pani Izabella Buchowiecka Karpiowa marszałkowa Wołkowyska z sioła Rewiatycz y Sobolow za rok 1655, 1656, 1657 y 1658 według constitutiey medietatem na rok po fl. 7,15 dała . . . . fl. 30
Wielmożna ieym. pani Izabella Lacka Chodkiewiczowa staroscina Mozyrska z dzierżawy Błudna za rok 1655, 56, 57 y 58 według constituty na rok po fl. 236,6,13½ medietatem dała . . . . fl. 944,27
Wielmożny im. p. Brzostowski refferendarz W. X. Lit. z dzierżawy Oziat tak za te lata przez ktore zeszły im. p. Dunin Raiecki ciwun Trocki trzymał, iako y czasu swoiey possessiey includuiąc wszytkiego za lat № 4 d. 25 Martij skonczone an. № 1659 po fl. 52,15 miał by dać fl. 210, na to dano fl. 100, co iest w liczbie przeszłey seymowey kładziono, restat fl. 110, ktorych medietatem według constitutiey r-one salarij na commissią z Moskwą y długu od Rzptey winnego sobie bierze . . . . fl. 55
Czyni z wdztwa tego wniesioney do skarbu quarty . . . . . . fl. 1196,12

Powiat Pinski.

Oswiecone xże im. pan Stephan Czetwiertynski podkomorzy Bracławski ze wsi Ozieryszcz za rok 1654, 55, 56, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 28 Apr. medietatem dał na kożdy rok po fl. 15 . fl. 75
Im. p. Kazimierz Giedroyc ze wsi Iwanicz za rok 1653 y 54 na rok po fl. 4,15 a za rok 1655 aż do roku 1659, ktory się skonczył w roku 1660 d. 6 Febr medietatem dał na rok po fl. 2, 7, 9 . . . . fl. 20,7,9
Im. p. Piotr Pokłonski pisarz grodzki Pinski z dzierżawy Radochowszcza, Moszna y Kuchcza za rok 1656, 57 y 58, ktory się skonczył w roku 1659 d. 20 Junij medietatem na rok po fl. 12,15 dał . . . . fl. 37,15
Wielmożny im. p. Jan Carol Młocki, starosta Pinski z woytowstwa Kikirowskiego za rok 1659 d. 24 Junij dał . . . . fl. 80
Im. pan Łukasz Jelski marszałek Pinski ze wsi Pluszew alias Seszna za rok 1653 y 1654 spełna po fl. 11, 20, a za rok 1655, 56, 57 y 58, ktore się skonczyły w roku 1659 d. 8 Junij medietatem po fl. 5,25 dał . . . . fl. 46,20
Im. p. Dominik Eysmont z sioła Lachowicz za rok 1658 w roku 1659 d. 14 Maij medietatem dał . . . . fl. 6,26,2
Im. p. Łukasz Jelski marszałek Pinski z dzierżawy ze wsi Mołodelczyc, ktorą trzyma p. Ancuta za rok 1656, 57, 58, ktore się skończą w roku 1659 medietatem na rok po fl. 3,15 dał . . . . fl. 10,10
Jasnie oswiecona xżna ieym. pani Krystina z Lubomira Lubomirska Radziwiłłowa canclerzyna W. X. Lit. z starostwa Pinskiego ad r-onem dała . . . . fl. 800
Czyni z powiatu tego wniesioney do skarbu quarty fl. 1076,18,11

Summa z pomienionych wyżey wdztw y powiatow wniesioney do skarbu quarty czyni fl.11453,6,½⅛

Cło nowopodwyższone na lat № 2 od dnia S-o Jana an. 1658 do dnia takowegoż s-ta an. 1660.

Im. panu Henrychowi Monessowi secretarzowi J. kr. m. arendowane za fl.110000
Na tę summę dał do skarbu Rzptey, co iest w liczbie przeszłego seymu kładziono . . fl. 40000
Zostaie niedopłaconych . . . . . fl. 70000
Co dla neoswobozdenia portow y dla impedimentow nieprzyiacielskich nie mogąc wybrać, stosuiąc się do warunkow w contrakcie iasnie wielmożnego im. p. canclerza W. X. Lit. sobie danym, wyrażonych potrąca.
In super dla wygody w potrzebach publicznych durante bello ze Szwedami y Moskwą, za listami J. k. m. im. p. hetmana W. W. X. Lit. imsci p. kanclerza W. W. X. Lit. y im. p. woiewody Smolenskiego administratora skarbu W. X. Lit. de proprio wydał gotowemi fl. 6887,5 a roschodami fl. 11868,7,9 Co uczyni fl.**18755,12,9**
Czyni długu ad fidem publicam zaciągnionego summą . . . fl.18755,12,9

Cło nowopodwyzszone ex Senatus consulto in an. 1660 na rok № 1 od S. Jana an. 1660 do S. Jana an. 1661.

Temuz im. p. Henrychowi Monessowi secretarzowi J. kr. m. arędowane za . . . . fl. 20000
Na tę summę dał do skarbu Rzptey gotowemi fl. 7000 a roschodami fl. 190,50,15, co uczyni fl.**26050,15**
Nad contract wydał więcey . . fl.6050,15

Cło auctio subsidiorum na lat № 2. a d. 1 Januarij an. 1659 ad. d. 1 Januarij an. 1661.

Nieboszczykowi Łazarzowi Jonassowi Moyżeszowiczom y Beniaszowi Łazarzowiczowi żydom arendowane za fl.110000
Na tę summę do skarbu dał nieboszczyk Łazarz gotowemi co w liczbie przeszłego seymu iest kładziono fl.4932,2,9
a co do terazniesze należy liczby wniosł gotowemi fl. 4000 a na documentach roschodowych fl. 14116,20 co uczyni fl.**18116,20**
Restat salua deffalcatione względem warunkow w contrakcie przez iasnie wielmożnego im. p. canclerza W. W. X. Lit. na on czas administratora skarbu W. X. Lit. dołożonych y do dalszego rachunku z successorami Łazarzowemi . . . . . . fl. 86952

Cło takież ex Senatus consulto na pułroka № 1 od dnia Nowego lata an. 1661 do dnia Jana Swiętego an. 1561.

Za contractem iasnie wielmożnego im. pana woiewody Smolenskiego administratora skarbu W. X. Lit. tymże pomienionym żydom arędowane za fl. 10000
Na tę summę do skarbu Rzptey wniesli . . . . fl. **8000**
Restat przy arendarzach . . . . fl. 2000

Pogłownego żydowskiego ex an. 1554 et 1555.

Zostało . . . . fl. 20000
Na to żydzi za assignatiami cos wydali, ale za smiercią Łazarzową ratio non constat, bo liczby nie czyniono y documentow na roschody do skarbu nie oddano.

Pogłownego takiegoż ex an. 1658 przychodziło . . . . fl. 10000
Similiter non constat y otym.
Pogłownego takiegoż ex an. 1659 przychodziło . . . . fl, 10000

Tabaki monopolium we wszytkim xstwie Lit.

Z conuocatiey od dnia S. Jana an. 1660 do S. Jana an. 1661 na rok № 1. Im. p. Stanisław Wincenty Orda instigator W. X. Lit arendował za . . . . . fl. 8000
Ta summa zostaie przy im. cale do skarbu nie wniesiona.

Mennica W. X. Lit.

Według contractu iasnie wielmożnego im. pana woiewody Smolenskiego administratora skarbu W. X. Lit. z im. panem Titusem Liuiusem Borattinim sekretarzem J. k. m. na rok cały a d. 1 8-bris an. 1659 zaczynaiący się,a kączący takowegoż dnia y miesiąca in an. 1660 zawartego od bicia złotey y srebrney monety fl. 50000, od wybicia szelągami fl. 1000000 fl. 360000 należeć miała skarbowi summa fl.410000
Z tey summy im. pan Borattini secretarz J. k. m. za niedostaniem tak wiela srebra y złota, dla czego robic monety złotey y srebney niemogł, potrąca fl. 50000, szelągami zaś względem wybijanią fl. 1000000 dał do skarbu Rzptey W,X.Lit. fl.**360000**

Compendium perceptorum tak gotowych pndzy, iako dawnieyszych retent y podatkow Rzptey w tey liczbie specificowanych.

Po skonczoney liczbie in an. 1659 zostawało w skarbie fl.**25790,1,15½**
Poborow № 10 ex an. 1648 et 1649 . . . . fl. **82,4**
Podym. № 5 ex an. 1650 . . . fl. **584**
Podym. № 16 ex an. 1651 fl.**1186,15,9**
Podym. № 15 ex an. 1652 . . fl.**3393,15**
Podym. № 3 ex an. 1653 . fl **3993,29,9**
Podym. № 22 ex an. 1654 . fl.**54229,3,3**
Podym. № 22 ex an. 1655 fl.**216151,8,12¼**
Podym. № 15 ex an. 1658 fl.**113427,18**
Podym. № 6 ex an. 1659 . fl.**83192,15**
Podym. № 12 ex priuato laudo na zaciągnienie woyska uchwalonych z xstwa Żmuydzkiego y powiatu Wiłkomirskiego dano fl. **300,15**
Paen decretem Trybunału skarbowego wskazanych wniesiono . fl. **375**
Donatiuum kupieckiego ex an. 1655 . . . . fl. **743**
ex an. 1658 fl. **110**
ex an. 1659 fl. **339,10**
Czopowego ex an. 1655 . . . . . fl. **2310**
Ex senatus consulto an. 1658 fl. **500**
ex an. 1659 fl.**16543,22,9**
Ex senatus consulto an. 1660 fl.**13314,26,9**
Accizy ex an. 1658 fl.**16309.16,8½⅓**
ex an. 1659 fl. **36700**
Ex senatusconsulto an. 1660 fl.**40820,16**
Quarty simplae . . . . . fl.**11453,6,** ½⅛
Cła nowopodwyzszonego ex an 1658 . . . . fl.**18755,12,9**
ex an. 1660 fl.**26050,15**
Cła auctio subsidiorum ex an. 1659 . . . . fl.**18116,20**
ex an. 1661 pułrocznego, a d. 1 Januarij ad d. 24 Junij . . . . fl. **8000**
Z mennice W. X. Lit. fl.**360000**

Summa summarum wszytkiey percepty czyni . . . fl.1078278,9|13 1|6

Roku 1661 d. 4 Junij w Warszawie przez nas z Senatu y koła poselskiego deputowanych na słuchanie liczby zverificowawszy in uim attestationis podpisuiemy:

Jerzy Białłozor biskup Smolenski, Siewierski, Czernihowski komissarz do liczby mp.

M. Stephan Pac woiewoda Trocki deputat z senatu do słuchania liczby skarbowey.

Stanisław Albrycht Zenowicz podkomorzy Oszmianski.

Hieronim Kriszpin Kirszenstein kuchmistrz W. X. Lit. ręką.

Alexander Hilary Połubinski pisarz polny W. X. Lit. pułkownik Jego kr. m. kommissarz do liczby z izby poselskiey mp.

Stanisław Massalski podkomorzy Grodziensky,

Piotr Galinskj starosta Orszanski.

Alexander Wiażewicz chorąży w. Minskiego.

Jan Chrapowicki podkomorzy woiewodztwa Smolinskiego deputat z izby poselskiey do rachunkow skarbowych mp.

Jan Kiersnowski sędzia ziemski Nowogrodzki starosta Dziewieniski.

Jan Stanisław Szukszta sędzia grodzki Kowienski deputat z izby poselskiey do rachunkow mp.

Stnł na Ryszkach Ryszkowski P. B.

Retenta dekretem Trybunału skarbowego Grodzienskiego an. 1659 nakazane, z ktorych niżey pomenieni rachować się maią mianowicie.

Im. pan skarbny W. X. Lit. z summy	fl. 22827,12
Na Zdzitowcu wskazaney summy za quity godnego pamięci Im. p. Tryzny podskarbiego W. W. X. Lit. ktore się na odebranie rożnych dodatkow pokazali według decretu zostaie	fl. 19674
Przy im. p. Newelskim skarbniku Brzesckim nie przyiętych na dijarią	fl. 4350
a p. horodniczemu Brzesckiemu	fl. 385
Co uczyni	fl. 4735
Czyni tego	fl. 47235,12

Roschody y wydatki tey summy, ad rationem zapłaty długow Rzptey costistitutią seymową anni 1659 assecurowanych.

Jasnie wielmożnemu imsci panu Pawłowi Janowi Sapiezie woiewodzie Wilenskiemu hetmanowi wielkiemu W.X.Lit. dano fl. **102500**

Jasnie wielmożnemu iegomsci panu Wincentemu Corwinowi Gosiewskiemu podskarbiemu wielkiemu y hetmanowi polnemu W. X. Lit. ratione długu Rzptey constitucią anni 1659 assekurowanego, za quitami ieymsci paniey Magdaleny z Konopatu Konopackiey Gosiewskiey podskarbiney wielgiey W. X. Lit. zapłacono . . fl. **28550**

Imsci panu Jerzemu Chrapowickiemu ratione długu w constitucij seymu anni 1659 specificowanego zapłacono . . . . fl. **3294**

Imsci panu Malcherowi Milwidowi pisarzowi Ziemskiemu Starodubowskiemu ratione długu zapłacono . . . . fl. **100**

Czyni zapłaty ad ratione długow Rzptey . . . . fl. 134444

Dług skarbu Rzptey prywatny.

Faktorowi krola Jegomsci zeszłemu z tego swiata Łazarzowi Moyżeszowiczowi ratione wydatkow iego na potrzeby Rzptey zostawało winnego w skarbie . . . . fl. 8000

Na tę summę zapłacono . . . . fl. **2000**

Czyni tego . . . . fl. 2000

Summa ad rationem zapłaty długow Rzptey czyni wydatku fl. 136444

Ratione zasług woysk krola Jegomsci wielkiego y polnego regimentu.

Na woysko krola Jegomsci regimentu iasnie wielmożnego imsci pana Pawła Jana Sapiehi woiewody Wilenskiego hetmana Wlgo W. X. Lit.

Ad rationem zasług fantami rożnych materij y strzelbą w roku 1661 dano . . . . fl. **100000**

Temuż woysk gotowemi ad rationem dano.

Chorągwie Usarskie.

Na chorągiew krola Imsci porucznstwa imsci pana Hilarego Połubinskiego pisarza polnego W. X. Lit. ad rationem zasług całey chorągwie . . . . . . fl. 18963,0,9

Towarzystwu tey chorągwie dano ratione zasług w potrzebie poległego im. pana Lipskiego woiewodzica Rawskiego oycom Bernadynom Praskim legowanych . . . . fl. 650

Imsci panu Stanisławowi Abramowiczowi. . . . .

Imsci panu Krzysztophowi Kozieleckiemu . . . . fl. 450

Czyni danych . . . . fl. **20063**

Na chorągiew imsci pana hetmana W. W. X. Lit. ratione zasług całey chorągwie . . . . fl. 2000
Imsci panu Władysławowi Chaleckiemu strażnikowi W. X. Lit. porucznikowi tey chorągwie ra-one wydaney assignaciey od im. pana hetmana na fl. 3000 dano za quitem im. pana Uhlika stolnika Trockiego fl. 1000
Samemu im. p. Uhlikowi stolnikowi Trockiemu ra-one wydaney assignaciey krola imsci na fl. 2760 dano . . . . fl. 700
Im. panu Waleryanowi y Thomaszowi Zaleskim także panu Krzysztophowi Czyżowi . . . . fl. 150
Im. panu Konstantemu Kotłowi towarzyszowi . . . . fl. 80
Czyni na tę chorągiew danych fl. **3930**
Czyni na chorągwie Usarskie danych fl.23993,0,9

Chorągwie Kozackie.

Na chorągiew pancerną iasnie wielmożnego imsci pana Pawła Jana Sapiehi woiewody Wilenskiego hetmana Wl-go W. X. Lit. poruczenstwa imsci pana Oginskiego marszałka Wołkowyskiego dano ra-one zasług całey chorągwie . . . . fl. 7000
Imsci panu Oginskiemu marszałkowi Wołkowyskiemu . . . . fl. 445,15
Im. panu Uhlikowi towarzyszowi tey chorągwie . . . . fl. 200
Imsci panu Szlichtyngowi . . . fl. 100
Panu Rzeszewskiemu . . . . . . fl. 150
Czyni na tę chorągiew danych fl.**7895,15**
Na chorągiew Błękitną imsci pana hetmana W. W. X. Lit. dano ad rationem zasług całey chorągwi . . . . fl. 300
Towarzystwu tey chorągwie ra-one zasług dano im. panu Milewskiemu . . . . fl. 150
Paniey Bułhakowey dano ra-one zasług syna zabitego . . . . . fl. 30

Paniey Mikołaiowey Kotłowey pisarzowey Mscisławskiey dano ratione zasług męża w potrzebie zabitego . . . . fl. 50
Jeymsci paniey Wincentowey Kotłowey dano ra-one zasług męża oney w potrzebie poległego . . . . fl. 30
Czyni na tę chorągiew danych fl. **560**
Na chorągiew trzecią imsci pana hetmana Wlgo W. X. Lit. poruczenstwa imsci pana Kosiły dano panu Hornowskiemu towarzyszowi tey chorągwie ratione zasług . . . . fl. **150**
Na chorągiew Białą iasnie wielmożnego imsci pana Jerzego Hlebowicza starosty Żmuydzkiego dano ad rationem zasług im. panu Grabinskiemu porucznikowi tey chorągwie . . fl. 200
Imsci panu Adamowi Skinderowi fl. 100
Czyni na tę chorągiew danych fl. **300**
Na chorągiew iasnie wielmożnego imsci paua Wołowicza woiewody Witebskiego dano . . fl. **239**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Hilarego Połubinskiego pisarza polnego W. X. Lit. dano ratione zasług całey chorągwie . . . . fl. 500
Porucznikowi tey chorągwie imsci panu Konstantemu Kotowskiemu dał imsc pan Mikołay Przezdziecki na recognitią . . fl. 76
Jeymsci paniey Wrocinskiey miecznev Rzeczyckiey ratione zasług męza w potrzebie poległego . . . . fl. 60
Paniey Rzeszkowey ratione zasług męża w potrzebie poległego towarzysza tey chorągwi fl. 30
Czyni na tę chorągiew danych fl. **666**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Krzysztopha Sapiehi Stolnika W. X. Lit. Dano panu Miłaszewskiemu towarzyszowi tey chorągwi ratione zasług fl. 100

Paniey Thomaszowey Protasewiczowey r-one zasług męża w potrzebie zabitego, a towarzysza tey chorągwie dano . . . fl. 40
Im. panu Woyciechowi Seraphinowiczowi ra-one zasług . . fl. 300
Panu Jozephowi Pawłowiczowi towarzyszowi tey chorągwie fl. 50
Czyni na tę chorągiew danych fl. **490**

Na chorągiew wielmożnego imsci pana Słuszki chorążego Wlgo W. X. Lit. dano ratione zasług całey chorągwi . . . . . fl. 1300
Do rąk samego imsci pana chorązego . . . . fl. 300
Towarzystwu tey chorągwie ra-one zasług dano imsci pa- Mikołaiowi Zakrzewskiemu . . fl. 150
Panu Łąckiemu y panu Szyłaykowskiemu . . . . fl. 200
Item panu Łąckiemu towarzyszowi dano . . . . fl. 100
Panu Szyłaykowskiemu . . . . . fl. 80
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **2130**

Na chorągiew imsci pana Jerzego Chaleckiego straznika W. X. Lit. ra-one zasług całey chorągwie dano . . . . fl. 1350
Sam im. pan Chalecki wziął na recognitią swoią, będąc podkomorzym Rzeczyckim u imsci pana Mikołaia Przezdzieckiego fl. 225
Panu Romultowi towarzyszowi tey chorągwi . . . . fl. 150
Czyni na tę chorągiew danych fl. **1725**

Na chorągiew imsci pana Władzimierza Dadziboga Kaminskiego Chorążego Mscisławskiego rotmistrza Jego Kr. msci dano ra-one zasług całey chorągwi fl. 1970
Paniey Theodorowey Władyczkięwiczowey ratione zasług małżonka onęy w potrzebie poległego dano . . . . fl. 50
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **2020**

Na chorągiew zeszłego imsci pana Wołowicza stolnika W. X. Lit. dano ratione zasług . . . fl. 200
Na chorągiew imsci pana Alexandra Judyckiego starosty Jaswonskiego ratione zasług całey chorągwie dano . . . . . fl. 3000
Ratione zasług pana Jana Szawinskiego w potrzebie zabitego matce onego dano . . . . fl. 20
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **3020**

Na chorągiew imsci pana Mikołaia Szemiotha rotmistrzą Jego kr. msci . . . . fl. **1108**
Na chorągiew imsci pana Bobrownickiego sędziego ziemskiego Brzeskiego rotmistrza Jego kr. msci dano ratione zasług . . fl. **6559**
Na chorągiew imsci pana Kmicica dano ratione zasług całey chorągwie . . . . fl. 800
Towarzystwu tey chorągwie dano ra-one zasług panu Stanisławowi Skorupskiemu . . . . . fl. 100
Wzioł sam imsc pan Kmicic na recognitią swoią u imsci pana Mikołaia Przezdzieckiego . . . fl. 520,15
Ra-one zasług pana Garlinskiego towarzysza tey chorągwie dano rodzicowi onego . . . . fl. 40
Ratione zasług pana Kirkora towarzysza tey chorągwie dano rodzicowi onego . . . . . . fl. 40
Czyni tego . . . . fl. **1500,15**

Na chorągiew zeszłego z tego swiata imsci pana Judyckiego marszałka Rzeczyckiego ratione zasług za assignatią krola Imsci dano do imsci xdza Judyckiego pisarza W. X. Lit. . . . . . . fl. **1200**
Na chorągiew imsci pana Chlewinskiego dano ratione zasług fl. 100
Ad rationem w potrzebie poległego pana Buywida zasług dano małżonce onego . . . . fl. 30
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **130**

Na chorągiew zeszłego wielmożnego imsci pana Chotkiewicza Czasztellana Wilenskiego dano ratione zasług w potrzebie zabitego pana Jana Pawłowskiego towarzysza tey chorągwie małżonce onego. . . . . fl. 20

Na chorągiew imsci pana Jundziła rotmistrza Jego kr. msci . fl. 100

Na chorągiew imsci pana Jerzego Tyzenhauza rotmistrza Jego kr. msci dano na recognitią daną imsci panu Mikołaiowi Przezdzieckiemu . . . . fl. 25

Na chorągiew pana Pawszy dano ratione zasług zeszłego samego pana Pawszy synowi onego . . fl. 60

Panu Heiewskiemu zeszły z tego swiata imsc pan Maxilian Brzozowski woiewoda Brzeski . fl. 28

Czyni na tę chorągiew danych . fl. 88

Na chorągiew iasnie wielmożnemu imsci panu Sosnowskiemu Casztelanowi Połockiemu ratione zasług samemu . . . . . fl. 4000

Panu Sutkiewiczowi towarzyszu tey chorągwie . . . . fl. 27

Czyni . . . . fl. 4027

Na chorągiew imsci pana Jelskiego rotmistrza Jego kr. msci ra-one zasług towarzysza tey chorągwie pana Adama Skwarka w potrzebie poległego, dano małżonce onego . . . . fl. 60

Na chorągiew imsci pana Zawiszy starosty Brasławskiego ra-one zasług pana Winarskiego w potrzebie poległego, dano małżonce onego . . . . fl. 20

Czyni na kozackie chorągwie danych . . . . fl. 34233

Chorągwie Tatarskie.

Na chorągiew pana Skuybiedy ratione zasług pana Chłusewicza towarzysza tey chorągwie w potrzebie poległego, małżonce onego dano . . . . fl. 30

Na chorągiew pana Ułana rotmistrza krola imsci wzioł sam pan Ułan na recognitią swoią u imsci pana Brzozowskiego woiewody bywszego Brzeskiego fl. 120

Pan Smolski rotmistrz Jego kr. msci wziął na recognitią swoią u imsci pana Brzozowskiego woiewody Brzeskiego . . . . . fl. 474,15

Czyni na chorągwie Tatarskie danych . . . . fl. 624,15

Chorągwie Dragonskie.

Na regiment iasnie wielmożnego imsci pana Pawła Jana Sapiehi woiewody Wilenskiego hetmana Wlgo W. X. Lit. . . . . fl. 3723,12

Na dragonią iasnie wielmożnego imsci pana Hlebowicza starosty Żmuydzkiego . . . . fl. 2900

Na pułk wielmożnego imsci pana Hilarego Połubinskiego pisarza polnego W. W. Lit. . . . . . fl. 26193,17

Na chorągiew wielmożnego imsci pana Krzysztopha Sapiehi Stolnika W. X. Lit. dano . . . . fl. 2238,23

Na dragonią xcia imsci pana Michała Radziwiła podczaszego W. X. Lit. . . . . fl. 12326,1

Na pułk imsci pana Marcyana Oginskiego podstolego W. X. Lit. . . . . fl. 8475,3,6 3/4

Na pułk imsci pana Obuchowicza woiewodzica Smolenskiego dano . . . . fl. 8475,3,6 3/4

Na chorągiew pana Frydrycha Krubilktafa alias Szosnowskiego dano . . . . fl. 4960

Na chorągiew pana Knobelsterfera kapitana Jego kr. msci fl. 2000

Na dragony № 600 imsci pana Stanisława Mosalskiego woiewodzica Brzeskiego, ktorą miał za listem przypowiednym imsci pana hetmana W.W.X. Lit. na posłudze Rzptey oblegszy nieprzyiaciela w fortecy Gro-

dzienskiey przychodziło za czwierc roku za assignatią im. pana hetmana zapłacić fl. 27000 ad rationem tey assignatiey dano imsci panu woiewodzicowi fl. **3000**

Na chorągiew im. pana Judyckiego kawalera Maltanskiego dano ratione zasług całey chorągwie fl. 600, ratione zasług pana Gosczniewskiego chorążego tey chorągwie w potrzebie poległego, dano małżonce onego fl. 20 Czyni na tę chorągiew danych . . . . fl. **620**

Na squadron № 600 dragonow imsci pana Egidiusza Barona de Bremer obersztera Jego kr. msci ad rationem assignaciey imsci pana hetmana W. W. X. Lit. na fl. 10000 wydaney dano . . . . fl. **10000**

Na chorągiew pana Jerzego Rozena y pana Jerzego Gachale kapitanow krola imsci dano . fl. **770**

Na chorągiew pana Otto Ferendinmedina do rąk pana Jendrzeia Szumskiego . . . . fl. **1000**

Na chorągiew p. Hrehorego Możeyki kapitana Jego kr. msci zapłacono imsci panu Mikołaiowi Przezdzieckiemu za recognitią pana Możeyki . . . . . fl. **50**

Na chorągiew pana Frydrycha Rapa kapitana Jego kr. msci dano za recognitią daną panu Mikołaiowi Przezdzieckiemu . fl. **350**

Na chorągiew pana Jerzego Fityngoffa maiora Jego kr. msci dano na recognitią daną imsci panu Przezdzieckiemu . . . . fl. **132**

Za assignatią im. pana hetmana na underofficerow comendy pana Demonta dano ad rationem zasług . . . . fl. **750**

Czyni na chorągwie Dragonskie danych . . . . fl. 87944,9,13½

Piechota Niemiecka.

Na chorągiew imsci pana Judyckiego kawalera Maltanskiego fl. **1575**

Na chorągiew pana Protusa kapitana Jego kr. msci . . . . . fl. **1200**

Na chorągiew imsci pana Tura kapitana Jego kr. msci . . . fl. **500**

Ratione zasług pułku imsci pana Niemierzyca . . . . fl. **300**

Czyni na piechotę Niemiecką danych . . . . fl. 3575

Piechota Polska.

Na chorągiew imsci pana Bogusławskiego dano ratione zasług całey chorągwie fl. 1680. Za sukno dano kupcowi Minskiemu Michałowi Szyszce ad rationem assignaciey imsci pana hetmana W. X. Lit. wydaney na fl. 276,15 daną, czyni na tę chorągiew danych . . . fl. **1936,15**

Na chorągiew imsci pana Dziatkowskiego dano ratione zasług y po czas ostawania na fortecy Brzeskiey za rożnemi quitami fl. **11455,15**

Na chorągiew imsci pana Komoniaki rotmistrza Jego kr. msci dano . . . . fl. **1000**

Czyni na piechotę polską danych fl. 14412

Z osobna ad rationem zasług tegoż wszytkiego woyska za assignatiami onego rożnym osobom gotowemi pieniędzmi zapłacono.

Za assignatią wszytkiego woyska co darowało na commissiey Słonimskiey z konia po gr. 18 Imsci panu Mikołaiowi Przezdzieckiemu . y za confirmatią assignatią imsci pana hetmana W. W. X. Lit. ad rationem zasług wszytkiego woyska zapłacono . . . . fl. **4000**

Posłom woyskowym do imsci pana hetmana W-lgo W. X. Lit.

w pewney legaciey w roku 1659, wyprawionym, mianowicie imsci panu Kaminskiemu y imsci panu Sczygielskiemu ratione assignaciey woyskowey na fl. 800 wydaney dano . . fl. 400

Imsci panu Krzysztophowi Giedroyciowi ktory za assignatią woyskową y imsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. na odebranie bratu swemu imsci panu Gabryelowi Giedroyciowi ratione wspomożenia po wysciu z więzienia Moskiewskiego, od wszytkiego woyska pewney summy assignowaney y darowaney do skarbu przyieżdżał dano . . . . fl. 100

Ichmsciom panom commissarzom od tegoż woyska na odebranie fantow z skarbu to iest imsci panu Krzysztophowi Sapiezie stolnikowi W. X. Lit. imsci panu Kaminskiemu chorążemu Mscisławskiemu y imsci panu Marcyanowi Wołotkowiczowi horodniczemu Minskiemu, za assignatią imsci pana hetmana wielkiego y woyskową dano pro viatico na osobę kożdą po fl. 1000, czego uczyni . . . . . fl. 3000

Imsci panu Stanisławowi Omelskiemu porucznikowi ratione wydaney assignatiey woyskowey ratione zasług całego woyska na fl. 1500 na traktament iadącemu w legaciey od całego woyska na conuocatią anni 1658 fl. 1400

Imsci panu Jerzemu Władysławowi Grabinskiemu porucznikowi iasnie wielmożnego imsci pana Jerzego Hlebowicza starosty Żmoydzkiego posłowi od woyska na seym anni 1658 za assignatią imsci pana hetmana W. W. X. Lit. ratione zasług wszytkiego woyska dano traktamentu . . . . fl. 1500

Imsci panu Waleryanowi Zaleskiemu towarzyszowi chorągwie usarskiey imsci pana hetmana Wl-go wyprawionemu z pod Nitawy, w pewnych praetensiach woyskowych do samego imsci pana hetmana w-go W. X. Lit. za assignacią woyskową ratione zasług wszytkiego woyska dano pro viatico z skarbu fl. 600

Imsci panu Kulickiemu za assignatią całego woyska naznaczono od konia po groszy trzy, dano mu ratione zasług woyskowych fl. 130

Iegomsci panu Samuelowi Unichowskiemu podczaszemu Wołkowyskiemu y imsci panu Pawłowi Moszkiewiczowi deputatom od woyska imsci pana hetmana wielkiego do Mostow na commissią, za assignacią imsci pana hetmana W. ad rationem zasług całego woyska na osobę naznaczył po fl. 500 uczyni tego . . . . fl. 1000

Imsci panu Uhlikowi ratione poselstwa w roku 1660 z imscią panem Kaminskim dano za assignacią całego woyska . . . fl. 150

Czyni za assignatiami woyskowemi na rożne osoby danych . . fl. 12280

Summa na to wszytko woysko regimentu imsci pana hetmana Wl-go W. X. Lit. ad rationem zasług danych czyni . fl.277061,25,4½

Temuż woysku regimentu iasnie wielmożnego iegomsci pana woiewody Wilenskiego hetmana wielkiego W. X. Lit. na commissiey Brzeskiey anni 1658 ratione summy 200000 darowaney chorągwiom niżey położonym zapłacono.

Chorągwie Usarskie.

Na chorągiew krola imsci poruczenstwa imsci pana Hilarego

Alexandra Połubinskiego pisarza polnego W. X. Lit. . . fl. **2260**
Czyni tego . . . . fl. 2260

Chorągwie Kozackie.

Na chorągiew iasnie wielmożnego imsci pana Pawła Sapiehi hetmana wiel-go W. X. Lit. pancerną . . . . fl. **3000**
Na drugą chorągiew tego iasnie wielmożnego iegomsci pana hetmana poruczenstwa imsci p. Kosiły . . . . fl. **4050**
Na Czarną chorągiew iasnie wielmożnego imsci Hlebowicza starosty Zmoydzkiego . . . . . fl. **1050**
Na Białą chorągiew tegoż iasnie wielmożnego imsci pana starosty Żmoydzkiego . . . . . . fl. **240**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Wołowicza woiewody Witebskiego . . . . fl. **2354**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Słuszki chorążego wielkiego W. X. Lit. . . . . fl. **3000**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Oginskiego podstolego W. X. Lit. . . . . fl. **2460**
Na chorągiew imsci pana Chaleckiego strażnika W. X. Lit. . . fl. **2500**
Na chorągiew imsci pana Mikołaia Szemiota rotmistrza J. kr. msci fl. **3417**
Na chorągiew imsci pana Alexandrowicza rotmistrza J.kr. msci fl. **132**
Czyni na chorągwie kozackie danych . . . . fl. 22203

Chorągwie Tatarskie.

Na chorągiew pana Sienkiewicza fl. **2440**
Na chorągiew pana Mustaphy Baranowskiego . . . . fl. **2700**
Na chorągiew pana Ułana Czabaiewicza . . . . fl. **100**
Na chorągiew pana Bohuszewicza fl. **100**
Ma chorągiew pana Ułana Koryckiego . . . . fl. **100**
Na chorągiew pana Zabłockiego fl. **120**
Na chorągiew pana Leona Assanowicza . . . . fl. **100**
Czyni na chorągwie tatarskie danych . . . . fl. 5660

Chorągwie Dragonskie.

Na chorągiew nadworną iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego hetmana wielkiego W. X. Lit. . . . . . fl. **2000**
Na chorągiew imsci pana Judyckiego kawalera Maltanskiego fl. **1700**
Czyni na dragonią danych . . . fl. 3700

Piechota Polska.

Na chorągiew imsci pana Swięcickiego rotmistrza Jego krol. msci . . . . fl. **1000**
Czyni na piechotę danych . . . fl. 1000
Summa ratione dwukroc sta tysięcy złotych na woysko regimentu imsci pana hetmana wielkiego Wilenskiego Xstwa Lit. zapłaconych czyni . . . . fl. 34823

Na woysko krola Jegomsci regimetu iasnie wielmożnego iegomsci pana Wincentego Alexandra Corwina Gosiewskiego podskarbiego Wielkiego Xstwa Lit.

Ad rationem zasług fantami rożnych materyi y strzelbą w roku 1661 dano fl.**100000**

Z osobna gotowemi na toż woysko ad rationem zasług dano:

Chorągwie Usarskie.

Na chorągiew usarską iasnie wielmożnego imsci pana Wincentego Corwina Gosiewskiego podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W.X.Lit. com-

mendy iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Smolenskiego na poczet rotmistrzowski y porucznikowski dano do rąk samego imsci pana woiewody . . . . fl. 1800
Towarzystwu tey chorągwie ratione zasług imsci panu Janowi Szlichtyngowi . . . . fl. 500
Imsci panu Tynhauzowi . . . . . fl. 300
Imsci panu Ciechanowieckiemu marszałkowi Orszanskiemu . . fl. 200
Imsci panu Alexandrowi Wieliczkowi podstolemu Starodubowskiemu za assignatią krola Imsci fl. 640
Imsci panu Parcewskiemu pisarzowi Smolenskiemu . . . . . . fl. 60
Na poczet w potrzebie poległego z nieprzyiacielem imsci pana Pakosza . . . . fl. 100
Imsci panu Mogilnickiemu . . . fl. 150
Czyni na tę chorągiew danych fl. **3750**
Na suplement teyże chorągwie rożnemu towarzystwu przez ręce imsci pana Alexandra Protasowicza dano . . . . fl. **1850**
Czyni na tę chorągiew ad rationem zasług danych . . . . . . fl. 5600
Na drugą chorągiew iasnie wielmożnego imsci pana Podskarbiego W. y hetmana polnego W. X. Lit. poruczenstwa imsci pana Zeronskiego stolnika Wilenskiego ad rationem zasług dano całey chorągwie . . . fl.5321,20,2
Na poczet w potrzebie poległego imsci pana Gurskiego towarzysza tey chorągwie imsci panu Alexandrowi Woynie woyskiemu Witebskiemu zapłacono fl. 450
Imsci panu Czarkowskiemu towarzyszowi tey chorągwie dano fl. 180
Czyni na tę chorągiew danych fl.**5951,20,2**
Na chorągiew iasnie wielmożnego imsci pana Krzysztopha Paca canclerza W. X. Lit. po zeszłym z tego swiata imsci panu Komorowskim obożnym W. X. Lit. do rąk imsci pana Constantego Paca chorążego nadwornego W. X. Lit. porucznika tey chorągwie dano . . fl. **300**
Na chorągiew imsci pana Siesickiego podstolego Wilkomirskiego pułkownika krola imsci ad rationem zasług . . . . . . fl. **2934**
Summą czyni na chorągwie Usarskie woyska imsci pana hetmana polnego danych ad rationem zasług fl.14785,20,2

Chorągwie Raytarskie.

Na chorągiew Raytarską imsci pana Boguckiego maiora regimentu imsci pana hetmana polnego dano . . . . fl. 1126
Towarzyszowi tey chorągwie panu Olechnowiczowi . . . . fl. 30
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **1156**
Na chorągiew raytarską imsci pana Szkultyna tegoż regimentu imsci pana hetmana dano ratione zasług . . . . fl. **1680**
Na chorągiew pana Theophilia Szwarcocha dano . . . . fl. **3000**
Na też chorągiew ratione assignaciey kr. imsci wydaney na fl. 6000 do rąk pana Platera dano . . . . fl. **60**
Na chorągiew pana maiora Grotuza dano . . . . fl. **2960**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Abramowicza starosty Starodubowskiego ratione zasług całey chorągwie dano fl. 2300
Na poczet towarzysza teyże chorągwie pana Mikolicza zeszłego z tego swiata dano ratione zasług małżonce onego . . . . . fl. 100
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **2400**
Na regiment imsci pana Stephana Niewiarowskiego pułkownika Jego kr. msci dano fl.**1127,15**
Na chorągiew raytarską pana Alexandra Fitynga dano ratione zasług . . . . fl. **3000**

Na chorągiew raytarską imsci pana Jesmana rotmistrza Jego kr. msci . . . . fl. **2210**
Na chorągiew pana Platera rotmistrza Jego kr. msci . . . . fl. **60**
Czyni na chorągwie Raytarskie woyska regimentu imsci pana hetmana polnego ad rationem zasług danych fl.17653,15

Chorągwie Kozackie.

Na chorągiew pancerną iasnie wielmożnego imsci pana Wincentego Corwina Gosiewskiego, podskarbiego wiel-ego y hetmana polnego W. X. Lit. poruczenstwa imsci pana Ihnatowicza stolnika Kowienskiego towarzystwu tey chorągwie dano ratione zasług, to iest panu Michniewiczowi . . . . . . fl. 450
Panu Woderackiemu . . . . . . fl. 200
Panu Morzkowskiemu . . . . . fl. 360
Panu Kazimierzowi Bieleckiemu dano . . . . fl. 92,15
Czyni na tę chorągiew danych . fl.**1102,15**

Na drugą chorągiew kozacką tegoż imsci pana hetmana polnego po imsci panu Podbereskim teraz poruczenstwa imsci pana Piotra Rudominy ad rationem zasług samemu imsci panu Podbereskiemu na ten czas rotmistrzowi tey chorągwie dano fl. 155
Towarzyszowi tey chorągwie imsci panu Terebeszowi . . . . . . fl. 120
Imsci panu Piotrowi Rudominie stolnikowi Brasławskiemu ratione zasług samego imsci y imsci pana Bogusława Rudominy rodzonego imsci w potrzebie poległego . . . . fl. 300
Czyni na tę chorągiew danych fl. **575**

Na chorągiew kozacką zeszłego z tego swiata imsci pana Komorowskiego oboznego W. X. Lit. po ktorym wziął tę chorągiew iasnie wielmożny imsc pan kanclerz W. X. Lit. ad rationem zasług całey chorągwie dano . . . . fl. 450
Do rąk pana Bukinowskiego y pana Dąbrowskiego towarzystwa tey chorągwie . . . . . . fl. 120
Czyni na tę chorągiew . . . . . fl. **570**

Na chorągiew imsci pana Lipnickiego pułkownika Jego kr. msci za recognitią wziął samego imsci pana Lipnickiego imsc pan Mikołay Przezdziecki . . fl. 1302
Za ktorą summę imsci panu Przezdzieckiemu zapłacono fl. 600, co weszło w liczbę imsci pana canclerza, a do terazniey-szey lidzby residium kładzie się fl. 702
Temuż imsci panu Lipnickiemu dano ratione zasług . . . . . fl. 225
Imsci panu Tworowskiemu chorążemu tey chorągwie . . . . fl. 600
Imsci panu Władysławowi Wołkowi porucznikowi tey chorągwie fl. **150**
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **1677**

Na chorągiew imsci pana Buchowieckiego marszałka Grodzienskiego rotmistrza Jego kr. msci fl. **110**
Na chorągiew imsci pana Kazimierza Białozora marszałka Upitskiego, rotmistrza Jego kr. msci . . . . fl. **2245**
Na chorągiew swieżo zaciągnioną wielmożnego imsci pana Podbereskiego starosty Upitskiego fl. **2275**
Na chorągiew imsci pana Koleckiego dano . . . . fl. **300**
Na chorągiew kozacką imsci pana Krzysztopha Odachowskiego dano na całą chorągiew . . . fl. 490,1
A towarzyszowi tey chorągwie panu Zyckiemu . . . . fl. 120
Czyni na tę chorągiew danych . fl. **610**

Na chorągiew kozacką pana Antonowicza rotmistrza Jego kr. msci . . . . fl. **500**

Na chorągiew imsci pana Alexandra Mierzynskiego rotmistrza krola imsci dano towarzyszowi tey chorągwie panu Danielowi Jasienieckiemu Woynie na recognitią . . . . fl. **100**

Czyni danych ad rationem na chorągwie kozackie regimentu imsci pana hetmana polnego W-o X. Lit. **10064,15**

Chorągwie Tatarskie.

Na chorągiew tatarską imsci pana Iwaszkiewicza rotmistrza Jego kr. msci dano . . . . . . fl. **492**

Na chorągiew imsci pana Mikołaia Baranowskiego rotmistrza J. k. m. . . . . fl. **1281**

Panu Reyzewskiemu rotmistrzowi krola imsci tatarskiemu za assignatią wszytkiego woyska z konia po gr. 6 darowanych ad rationem zasług całego woyska dano fl. 200 co się niżey w drugich roschodach kładzie

Czyni na chorągwie tatarskie ad rationem danych . . . . fl. 1773

Chorągwie Dragonskie.

Na Freycompanią iasnie wielmożnego imsci pana Adama Macieia Sakowicza woiewody Smolenskiego dano ad rationem zasług . . . . fl. **12150**

Na regiment imsci pana Jesmana dano . . . . fl. **3144,15**

Na Freykompanią dragonską imsci pana Podbereskiego starosty Upitskiego . . . . fl. **4540**

Na chorągiew dragonską zeszłego z tego swiata imsci pana Komorowskiego oboznego W. X. Lit. . . . . fl. **981**

Na chorągiew dragonską imsci pana Stanisława Lipnickiego pułkownika Jego kr. msci ludzi № 200 ratione iedney czwierci ad rationem assignaciey imsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. fl. 5000 wydano dano . . . . fl. **992**

Na chorągiew pana Ernesta Korfa dano . . . . fl. 660

Na też chorągiew za assekuracią pana Piotra Debełłego porucznika tey chorągwie . . . . . . fl. 350

Czyni na tę chorągiew danych fl. **1010**

Na regiment dragonski p. Rozesteyna . . . . fl. **1145**

Na regiment dragonski p. Ohielego dano . . . . fl. **200**

Na chorągiew imsci pana Eperieszego podstolego kowienskiego dano . . . . fl. **4846**

Na chorągiew imsci p. Dellego obersztera Jego kr. msci ratione zasług . . . . fl. **1000**

Na dragonią y piechotę woyska imsci pana hetmana polnego, ktore pod commendą imsci pana Kazimierza Zeronskiego stolnika Wilenskiego, Moskwę w zamku Wilenskim obległo, ad rationem zasług . . . . fl. **700**

Czyni na chorągwie dragonskie ad rationem zasług danych fl.30708,15

Piechota Niemiecka.

Na chorągiew regimentową imsci pana hetmana polnego panu Rezowi kapitanowi dano . . . fl. **100**

Na chorągiew pana Okielego obersztera Jego kr. msci . . . fl. **2500**

Na regiment imsci pana Rozesteyna obersztera Jego kr. msci fl.**1400,6,6²/₃**

Na chorągiew pana Mątluka kapitana Jego kr. msci . . . . fl. **170**

Na czternascie rot piechoty imsci pana Bolta oberszter leytnanta Jego kr. msci dano . . . . . . fl. **528**

Czyni na piechotę Niemiecką woyska imsci pana hetmana polnego danych fl.**4698,6,6²/₃**

Piechota Polska.

Na chorągiew piechoty Węgierskiey iasnie wielmożnego imsci pana Podskarbiego Wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit. pod rotmistrzem imscią panem Iwanowskim ratione zasług dano] . . . . fl. **747**

Na chorągiew takowey że piechoty pod panem Mordasem rotmistrzem J. kr. msci · . . . fl. **1712**

Czyni na piechotę polską regimentu iasnie wielmożnego imsci pana hetmana polnego danych fl. 2459

Z osobna ad rationem zasług tegoż wszytkiego woyska za assignatią onego dano iegomsci panu Alexandrowi Protasewiczowi y imsci panu Karolowi Wołkowi posłom do imsci pana hetmana wielkiego w roku 1659 wyprawionych . . . . fl. **1000**

Ad rationem zasług tegoż woyska panu Dominikowi Święcickiemu towarzyszowi chorągwie usarskiey imsci pana hetmana polnego dano . . . . fl. **150**

Ad rationem zasług tegoż woyska za assignatią onego imsci panu Stanisławowi Abramowiczowi porucznikowi chorągwie Raytarskiey imsci pana starosty Starodubowskiego do krola iegomsci cum certis desideriis posłanemu . . . . fl. **500**

Imsci panu Piotrowi Rudominie stolnikowi Brasławskiemu posłowi do krola imsci za assignatią woyskową ad rationem zasług woyskowych dano . . . fl. **1000**

Ad rationem zasług tegoż wszytkiego woyska za onego assignacią pro viatico panom commissarzom y deputatom dla odebrania fantow y do krola imsci cum certis petitionibus w roku 1661 posłanym dano . . . . . fl. **2050**

Ad rationem zasług tegoż woyska za onego assekuracią panu Kublickiemu rotmistrzowi tatarskiemu posłowi dla odebrania fantow y otrzymania donaciey na chorągiew swoią od summy dwokroc sta tysięcy złotych dano . . . . fl. **150**

Czyni tego . . . . fl. 4850

Ichmsciom panom deputatom woyskowym regimentu imsci pana hetmana polnego W. X. Lit. na commissią do Mostow w roku 1659 ad rationem zasług wszytkiego woyska dano:

Imsci panu Ciechanowieckiemu marszałkowi Orszanskiemu commissarzowi . . . . fl. **1000**

Imsci panu Stanisławowi Lipnickiemu pułkownikowi Jego kr. msci . . . . fl. **1000**

Imsci panu Protasewiczowi chorążemu chorągwie usarskiey y imsci panu Niekludowi towarzyszowi teyże chorągwie dano fl. **600**

Imsci panu Chłusowiczowi y imsci panu Gurskiemu towarzystwu chorągwie usarskiey imsci pana hetmana poruczenstwa imsci pana Zeronskiego . . . fl. **300**

Imsci pana Hektorowi Cazimierzowi Wolskiemu towarzyszowi chorągwi pancerney imsci pana hetmana polnego W. X. Lit. poruczenstwa imsci pana Ihnatowicza . . . . fl. **300**

Imsci panu Kazimierzowi Trębickiemu y panu Janowi Ubertowi chorągwie drugiey imsci pana hetmana poruczenstwa imsci pana Rudominy . . . . fl. **300**

Imsci panu Braskiemu towarzyszowi chorągwie imsci pana Chrapowickiego . . . . fl. **200**

Imsci panu Władysławowi Wołkowi porucznikowi y imsci panu Tworowskiemu chorążemu chorągwi imsci pana Lipnickiego fl. **300**

Imsci panu Pękalskiemu y imsci panu Życkiemu towarzystwu chorągwie imsci pana Odachowskiego . . . . fl. **200**

Imsci panu Zglinczynskiemu y imsci panu Świderskiemu towarzystwu chorągwie imsci pana Kroszynskiego . . . . . fl. **240**

Panu Pierzchlinskiemu y panu Kazimierzowi Podwipięcie towarzystwu imsci pana Abramowicza . . . . fl. **240**

Towarzyszowi chorągwie imsci pana Jesmana rotmistrza Jego kr. msci . . . . fl. **200**

Towarzyszowi chorągwie imsci pana Litawa panu Matheuszowi Bogusławowi . . . . fl. **200**

Panu Reyżewskiemu rotmistrzowi Jego kr. msci dano za assignacią całego woyska . . . fl. 200

Czyni panom deputatom woyska imsci pana hetmana polnego na commissią do Mostow posłanym danych ratione zasług całego woyska . . . . fl. 5280

Summa ad rationem zasług temu woysku danych fl.192272,11,8²/₃

Temuż woysku regimentu iasnie wielmożnego imsci pana Wincentego Corwina Gosiewskiego podskarbiego Wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit. ratione summy fl. 200000 na commissiey Wizanskiey w roku 1658 pozwoloney zapłacono niżey chorągwiom położonym:

Chorągwie Usarskie.

Na chorągiew iasnie wielmożnego imsci pana Wincentego Corwina Gosiewskiego podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit. commendy iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Smolenskiego . . fl. **5700**

Na drugą chorągiew tegoż iasnie wielmożnego imsci pana podskarbiego poruczenstwa imsci pana Zeronskiego stolnika Wilenskiego dano fl.**2375,2,2**

Na chorągiew imsci pana Siesickiego podstolego Wiłkomirskiego pułkownika Jego kr. msci dano . . . . fl. **2104**

Czyni na chorągwie Usarskie ad rationem summy dwukroc sta tysięcy danych fl.**10179,2,2**

Chorągwie Raytarskie.

Na chorągiew iasnie wielmożnego imsci pana podskarbiego w. y hetmana polnego W.X.Lit. fl. **4000**

Na chorągiew imsci pana Wilhelma Szwarcocha . . . . . . fl. **400**

Na chorągiew imsci pana Fromulda Szwarcocha dano . . . fl. **400**

Na chorągiew wielmożnego imsci pana Abramowicza starosty Starodubowskiego . . . . . . fl. **1835**

Czyni na chorągwie Raytarskie ratione summy 200000 danych fl. 6635

Chorągwie Kozackie.

Na chorągiew pancerną imsci pana hetmana polnego W. X. Lit. poruczenstwa imsci pana Ihnatowicza stolnika Kowienskiego fl.**6921,20**

Na drugą chorągiew imsci pana hetmana poruczenstwa imsci pana Chrapowickiego . . . . . fl. **4050**

Na trzecią chorągiew imsci pana hetmana poruczenstwa imsci pana Rudominy stolnika Brasławskiego . . . . fl. **2595**

Na chorągiew zeszłego imsci pana Komorowskiego oboznego W. X. Lit. dano . . . . fl. **1030**

Na Chorągiew imsci pana Buchowieckiego marszałka Grodzienskiego rotmistrza Jego kr. msci fl. **2147**

Na chorągiew imsci pana Kroszynskiego rotmistrza Jego kr. msci . . . . fl. **1768**
Na chorągiew imsci pana Krzysztopha Odachowskiego rotmistrza Jego kr. msci . . . . fl. **3420**
Czyni na chorągwie kozackie regimentu jasnie wielmożnego imsci pana podskarbiego danych ratione summy dwokroc sta tysięcy fl.21931,20

Chorągwie Tatarskie.

Na chorągiew imsci pana Iwaszkiewicza dano . . . . fl. **2937**
Na chorągiew pana Kublickiego rotmistrza Jego kr. msci . . . fl. **1530**
Na chorągiew pana Dawida Baranowskiego . . . . fl. **2540**
Czyni ua chorągwie tatarskie regimentu imsci pana hetmana polnego ratione summy dwukroc sta tysięcy danych . . . fl. 7007
Item miedzy quitami przybywa więcey na pana Iwaskiewiczową chorągiew . . . . fl. **355,15**
fl.7362,15

Jerzy Białozor Biskup mp.

Chorągwie Dragonskie.

Na regiment iasnie wielmożnego imsci pana Wincentego Corwina Gosiewskiego podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit. . . . . fl. **700**
Na chorągiew nadworną tegoż iasnie wielmożnego imsci pana podskarbiego W. y hetmana polnego W. X. Lit. . . . . . fl. **2850**
Na squadron dragonski iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Smolenskiego . . . . . fl. **2850**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Podbereskiego starosty Upitskiego fl.**2137,15**
Na chorągiew wielmożnego imsci pana Abramowicza starosty Starodubowskiego . . . . . fl. **502,15**
Na regiment dragonski imsci pana Macieia Gosiewskiego obersztera Jego kr. msci . . . fl. **1920**
Tu przybywa na quitach więcey fl. **30**
Na Frey kompanią imsci pana Zeronskiego stolnika Wilenskiego . . . . fl. **1765**
Na chorągiew imsci pana Zarzlena fl. **927**
Na chorągiew imsci pana starosty Kupiskiego . . . . fl. **84**
Na chorągiew imsci pana Olszewskiego kapitana Jego kr. msci . . . . fl. **580**
Czyni na chorągwie dragonskie regimentu imsci pana hetmana polnego ratione summy dwukroc sta tysęcy danych summą . . . . fl. **14346**

Piechota Polska.

Na chorągiew iasnie wielmożnego imsci podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit. pod rotmistrzem imscią panem Iwanowskim . . . . . fl. **712,15**
Czyni na piechotę polską danych fl. 712,15

Piechota Niemiecka.

Na regiment iasnie wielmożnego imsci pana Wincentego Corwina Gosiewskiego podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit. pod obersterleytnantem imscią panem Reyremem . . . . fl. **4275**
Na chorągiew imsci pana Jana Wiganta maiora Jego kr. msci fl. **635**
Na regiment imsci pana Okieliego obersztera Jego kr. msci fl.**1120,10**
Na 200 piechoty pana Bersotego maiora Jego kr. msci . . . . fl. **1335,3**
Na chorągiew na piechoty 200 pana Rozeszteyna obersztera Jego kr. msci dano fl.**542,16,9**

Czyni na piechotę Niemiecką regimentu imsci pana hetmana polnego ratione summy dwukroc sta tysięcy danych . . fl.7907,29,9
Czyni ratione summy fl. 200000 woysku regimentu imsci pana hetmana polnego danych . fl.68689,6,11

Na rycerstwo w rożnych okaziach postrzelane y pokaleczone woyska regimentu iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego hetmana wielkiego W. X. Lit.

Imsci panu Rosudowskiemu rotmistrzowi Jego kr. msci . . . fl. 150
Imsci panu Krzysztophowi Molskiemu porucznikowi imsci pana Judyckiego kawalera Maltanskiego . . . . fl. 100
Imsci panu Alexandrowi Żochowskiemu towarzyszowi chorągwie imsci pana Judyckiego kawalera . . . . fl. 60
Imsci panu Alexandrowi Judyniczowi towarzyszowi teyże chorągwie imsci pana Judyckiego kawalera . . . . fl. 80
Imsci panu Stanisławowi Swiętochowskiemu towarzyszowi chorągwie imsci pana Bobrownickiego sędziego Brzeskiego . . fl. 80
Imsci panu Alexandrowi Woyciechowickiemu towarzyszowi chorągwie zeszłego imsci pana Wołowicza stolnika W. X. Lit. fl. 80
Imsci panu Krzysztophowi Łąckiemu towarzyszowi chorągwie imsci pana Słuszki chorążego W. W. X. L. . . . . fl. 150
Panu Jerzemu Krynowi chorążemu chorągwie dragonskiey iasnie wielmożnego imsci pana starosty Żmoydzkiego . . . fl. 100
Cyrulikowi ktory w Kurlandy przy woysku imsci pana hetmana będąc w sturmach postrzelane rycerstwa suptem swoim kierował, ad rationem assignaciey imsci pana hetmana wielkiego na fl. 2000 wydaney dano . . . . fl. 1000
Czyni na rycerstwo pokaleczone w rożnych okaziach woyska regimentu iegomsci pana hetmana W. W. X. Lit. . . . . . fl. 1800

Na rycerstwo postrzelane y pokaleczone woyska regimentu imsci pana podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit.

Za assignatią krola imsci wydaną do iasnie wielmożnego imsci pana canclerza W.X.Lit. a od imsci pana kanclerza do imsci pana Alexandra Woyniata podkomorzego y poborcy Żmoydzkiego dano z summy dwu kroc sta tysięcy woysku naznaczoney fl. 6000
Imsci panu Kazimierzowi Więckowiczowi towarzyszowi chorągwie imsci pana Buchowieckiego marszałka Grodzienskiego rotmistrza J. k. m. . . . . fl. 150
Ma postrzelanych od Moskwy w szturmie Wilenskim za assignatią imsci pana hetmana w. dano do rąk imsci pana Zeronskiego stolnika Wilenskiego commendanta . . . . fl. 50
Czyni na postrzelanych y pokaleczonych woyska imsci pana hetmana polnego . . . . fl. 6200

Munitio y materiae bellicae do niey należące.

Na municią do armaty obozowey iasnie wielmożnogo imsci pana Pawła Sapiehi woiewody Wilenskiego hetmana W. W. X. Lit.
Za quitami iasnie wielmożnego imsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. y zesłanych od iegomsci gotowemi pieniędzmi, prochami y ołowem z rożnych rąk dano . . . . fl. 20537

Na prochy do imsci pana Emanuela Brzostowskiego za assignatią imsci pana hetmana . . fl. 2000
Do rąk pana Andrysa Raffa kapitana armatnego dano . . . . . fl. 2444
Do rąk imsci pana Kazimierza Kraiewskiego dano na armatne potrzeby . . . . fl. 1868,15
Panu Jerzemu Lubkowskiemu puszkarzowi dano . . . . fl. 192
Przez ręce imsci pana Jelenskiego chorążego Brzeskiego dano puszkarzom armatnym . . . . fl. 300
Kul № 93 po fl. 1 odesłał pan Ambrożewicz resident do imsci pana hetmana, za co uczyni fl. 93
Na ludzie z regimentu pana Fryderycha Bohuna obersztera krola imsci przeciwko Moskwie w roku 1659 pod Miedniki commenderowane dano od kupca Minskiego Jerzego Jewsowicza prochu funtow 500, za ktory według assignaciey imsci pana hetmana Wielkiego przychodzi . . . . fl. 333,10
Ad rationem tey summy zapłacono pomienionemu kupcowi fl. 50
Do pana Michała Gutowskiego capitana do fortecy Grodzienskiey w roku 1659 dano prochu funtow 1570 z furmarem kosztował . . . . fl. 1103
Za rożne bellica requisita y materie ogniste do recuperowania z rąk nieprzyiacielskich fortecy Grodzienskiey za listem krola imsci do imsci pana Franciszka Bielinskiego obersztерleytnanta od krola imsci w roku ninieyszym 1661 pod Grodno posłanego według quitu iego y osobliwego regestru pana Jakoba Bonnelli maiora y indziniera krola imsci zapłacono . . . . fl. 167,12,9
Ichm. pp. commissarzom w roku 1660 na traktatach Moskiewskich będącym dla konuoiu ichmsciow dano prochu y ołowu za . . . . fl. 237,3
Do rąk pana Woyciecha Swięcickiego rotmistrza pieszego imsci pana hetmana Wielkiego na zamek Brzeski przed nastąpieniem woyska Moskiewskiego dano prochu cetnarow № $2^1/_2$ po fl. 80 . . . . fl. 200
Prochy kupione w Jarosławiu w Niemierowie y wystawione do Słonima cetnarow 38 z unkosztem furmanem y beczkami kosztuie . . . . fl. 2470
Ołowiu wystawionego do Słonima cetnarow 24 kamieni № 3 y funtow № $22^1/_2$ czyni . . . . fl. 742,13
Na odebranie tego prochu beczek czternastu y ołowiu sztuk piąciu quit pana Jezierzynskiego podstarosciego Słonimskiego iest dany d. 22 7-bra 1660
Prochu drugą razą posłanych cetnarow № 29 z unkosztem y furmanem czyni . . . . fl. 1885
Ołowiu przy tymże posłanego sztuk № 6 ktore ważą kamie- 8 funtow $19^1/_2$ kamień po fl. 6 czyni . . . . fl. 52
Ołowiu tamże zawiezionego cetnarow $7^1/_2$ kupionego cetnar po fl. 24 czyni . . . . fl. 180
A że po te prochy y ołow imsc pan hetman przysłał do Choroszczy tam ie miano wydac według upewnienia y danego quitu pana Thomasza Siehienia starosty Choroszczanskiego, ktory ie sam odebrał dla zchowania.
Czyni tego . . . . fl. 35519,13,9
Na munitią do armaty obozowey woyska regimentu iasnie wielmożnego imsci pana hetmana polnego W. X. Lit. teraz pod regimentem wielmożnego imsci pana Michała Paca oboznego

W. X. Lit. będącego roschody.

Do rąk zeszłego imsci pana Komorowskiego oboznego W. X.Lit. regimentarza na ten czas tego woyska dano na requisita armatne . . . . fl. **1000**

Do rąk tegoż prochu funtow № 2818 rachuiąc po groszy 21 funt uczyni . . . . fl. **1793**

Do rąk imsci pana Michała Paca oboznego W. X. Lit. regimentarza teraznieyszego dano prochu cetnarow № 10 po fl. 70, czyni fl. **700**

Do rąk zeszłego imsci pana Komorowskiego oboznego W. X. Lit. dano prochu cetnarow № 12 po fl. 100, ołowu kamieni № 25, po fl. 8 czyni za to . . . . fl. **1400**

Za quitem imsci pana Michała Paca oboznego W. X. Lit. ołowu dano kamieni № 66 po fl. 8 czyni fl. 657 prochu funtow № 6696 po gr. 20 czyni fl. 4464 czyni za tym quitem danych . . . . fl. **5121**

Temuż imsci panu oboznemu pod Bowsk idącemu dano prochu olenderskiego cetnarow 10 po fl. 100 ołowu kamieni № $17^1/_2$ po fl. 8 czyni . . . . fl. **1140**

Temuż imsi dano prochu olenderskiego cetnarow № 10 po fl. 100 ołowu kamieni 29 po fl. 8 . . . . fl. **1232**

Na sporządzenie w pole z pod Bowska armaty wychodzącey dano kapitanowi armatnemu panu Janowi Barteltowi Libenofowi zelaza sztab № 30 po fl. 6 stali funtow 140 po gr. 10 blachy miedzianey do szuflow № 39 po gr. 22 szrotu zelaznego beczkę za fl. 40 za to uczyni danych . . . . fl. **295,8**

Na też armatę do pana Jaspersona dano sztab żelaza № 10 po fl. 7 . . . . fl. **70**

Na prochy za quitem imsci pana oboznego to iest cetnarow № 40 po fl. 100 ołowu kamieni 48 po fl. 8 czyni na oboie . . . . fl. **4384**

Zostaie prochu kupionego cetnarow № 10 po fl. 100, ktory iest w Kieydanach . . . . . . fl. **1000**

Czyni na munitią armatną obozową woyska regimentu imsci pana hetmana polnego W. X. Lit. danych . . . . fl. 18135,8

Na Kapitanow armatnych.

Kapitanowi armatnemu panu Tropowi dano ratione zasług . . . fl. **2160**

Drugiemu kapitanowi armatnemu panu Fredyaniemu dano ratione zasług . . . . fl. **200**

Czyni na kapitanow armatnych regimentu imsci pana hetmana polnego danych . . . . fl. 2360

Na praesidia zamkow W. X. Lit.

Na praesidium fortecy Brzeskiey.

Za quitami y do rąk imsci pana Alexandra Woyny gubernatora na ten czas Brzeskiego dano fl. **22724**

Do rąk pana Kraiewskiego na requisita teyże fortecy . . . . fl. **1000**

Imsci panu Jelenskiemu chorążemu y gubernatorowi Brzeskiemu . . . . fl. **4250**

Na indzinierow, wachmistrza, cieslow y na insze expensa do tey fortecy należące podług regestru imsci pana Jelenskiego tameyszego gubernatora z podpisem ręki danego wyszło fl. **2525,13,9**

Indzinierowi Kondratemu prowiziey miesięczney za miesięcy trzy na miesiąc po fl. 200 na trzy miesiąca czyni danych fl. **600**

Do rąk tegoż indziniera na rzemiesnikow rożnych podług quitu onego dano . . . . fl. **118**

Do rąk zeszłego z tego swiata imsci pana Maximiliana Brzozowskiego woiewody bywszego Brzeskiego dano na requisita tey fortecy . . . . fl. **2460**

Imsci panu Turowskiemu iako strażnikowi woiewodztwa Brzeskiego na koni № 6 dano . . fl. **800**

Temuż imsci panu Turowskiemu y kozakom na koni № 6 dano fl. **230**

Imsci panu Newelskiemu skarbnikowi Brzeskiemu dano na requisita fortecy Brzeskiey . . . fl. **15386**

Imsci panu Alexandrowi Lenkiewiczowi posłowi od woiewodztwa Brzeskiego do krola imsci dano . . . . fl. **610**

Imsci panu Władysławowi Szuyskiemu rotmistrzowi powiatowemu dano . . . . fl. **100**

Czyni na fortece Brzeską wydanych fl.**50803,13,9**

Na praesidium fortecy Słuckiey.

Na ludzie xzcia imsci Bogusława Radziwiła koniuszego W. X. Lit. z ordynansu Rzptey seymowego in praesidio zamku Słuckiego będące za assignatią krola imsci zapłacono . . . . fl. **5000**

Czyni tego . . . . fl. 5000

Na praesidium fortecy Birżanskiey.

Za ołowu kamieni № 35 po fl. 8 fl. 280, prochu funtow 2652½ czyni fl. 1768,10 czyni oboyga fl. **2048**

Na też fortece Birżanską dano prochami za . . . . fl. **1045**

Czyni na fortecę Birżanską danych . . . . fl. 3093

Na opugnatią Moskwy w zamku Wilenskim obleżoney.

Za assekuracią iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego hetmana wielkiego W. X. Lit. dano prochu olenderskiego cetnarow № 40 po fl. 100, a za quitem imsci pana pisarza polnego y drugim pana Jaspersa commendanta za 4 fasy lontow w nich kamieni № 50 po fl. 6 uczyni za to . . . . fl. **4300**

Tenże imsc pan hetman wzioł prochami u pana Jeusowicza na potrzebe teyże fortecy opugnowania, za ktory zapłacono fl. **283,10**

Za quitami imsci pana Zeronskiego dano kamieni lontow № 111½ po fl. 6 kamien czyni za to . . . . fl. **660**

Na materie ogniste y inne bellica necessaria do opugnowania Moskwy w zamku Wilenskim obleżoney do rąk imsci pana Kazimierza Zeronskiego stolnika Wilenskiego commendanta częsci woyska imsci pana hetmana polnego w Wilnie zostaiącey także do rąk imsci pana Jakoba Jaspersa obersztera Jego kr. msci, ktorzy z tego rationes dare tenentur z accyzy y czopowego Wilenskiego od imsci pana Thomasza Rudominy administratora accyzy Wilenskiey fl.5317,15

A od succollektorow mieskich ratione teyże accyzy y czopowego dano fl. 4103,9,9 czyni tego fl.**9420,24,9**

Pan Jan Ohurcewicz rayca Wilenski z collegami swoiemi ad fidem publicam pożyczonych do rąk tegoż imsci pana stolnika Wilenskiego iako commendanta woyskowego na prochy, granaty y insze armatne requisita dali . . . . fl. **2045**

Ktora summa pomienionym creditorom zostaie w skarbie Rz-ptey winna.

Czyni wydanych na opugnacią zamku Wilenskiego fl.**16718,4,9**

Na expensa woienne.

Godnemu pamięci zeszłemu z tego swiata imsci panu Maximilianowi Brzozowskiemu woiewodzie Brzeskiemu za assignatią iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego hetmana wielkiego W. X. Lit. dano z woiewdztwa Brzeskiego ratione regimentarzstwa nad częscią ludzi zostałych w Brzeskim woiewodztwie po odeysciu imsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. z woyskiem naprzeciw krolowi Szwedzkiemu dano ratione expens woiennych co ieszcze w liczby seymowe nie weszło fl **1800**

Wielmożnemu imsci panu Michałowi Pacowi oboznemu W. X. Lit. regimentarzowi woyska imsci pana podskarbiego wielkiego y hetmana polnego W. X. Lit. ratione expens obozowych dano . . . . fl. **2000**

Wielmożnemu imsci panu Hilaremu Połubinskiemu pisarzowi polnemu W. X. Lit. ratione expens woiennych . . . . . . fl. **1000**

Czyni na expensa woienne danych fl. 4800

Ichmsciow pp. commissarzom na traktaty o pokoiu z Moskwą z seymu anni 1659 posłanym.

Jasnie wielmożnemu imsci panu Jerzemu Carolowi Hlebowiczowi staroscie Żmoydzkiemu ratione commissiey . . . . fl. **21650**

Jasnie wielmożnemu imsci panu Krzysztophowi Zawiszy marszałkowi wielkiemu W. X. Lit. . . fl. **12629**

Tenże potrącił z maiętnosci Jezioran fl. 121; includitur ta summa w generalną summę

Wielmożnemu imsci panu Cypryanowi Pawłowi Brzostowskiemu refferendarzowi W.X.Lit. . . . fl. **12500**

Tymże ichmsciom panom commissarzom ogułem dano . . . fl. **4000**

Wielmożnemu imsci panu Mikołaiowi Waleryanowi Ciechanowieckiemu woiewodzie Mscisławskiemu commissarzowi krola imsci w roku 1660 na traktaty z Moskwą w zamku Brzeskim obleżoną ad rationem assignaciey krola imsci wydaney na fl. 500 dano . . . . . fl. **200**

Imsci panu Guyskiemu od ichmsciow pp. commissarzow po pieniądze do skarbu posłanemu za wolą ichmsciow pp. commissarzow dano pro viatico . . fl. **90**

Panu Rakowskiemu od tychże ichmsciow panow commissarzow po pieniądze do skarbu posłanemu . . . . fl. **200**

Imsci panu Zakrzewskiemu sędziemu grodzkiemu Wilenskiemu do commissarzow Moskiewskich od ichmsciow panow commissarzow naszych posłanemu . . . . fl. **300**

Osm tysięcy złotych monety odmieniaiąc na czerwone złote dla snadnieyszego odesłania ichmsciom pp. commissarzom naddawano na każdy czerwony złoty po gr. 6 na to wyszło . fl. **96**

Czyni ichmsciom p.p. commissarzom na traktaty z Moskwą danego salarium . . . . fl. 51665

Salaria ichmsciom pp. commissarzom na traktaty o pokoiu z Szwedami z seymu anni 1659 deputowanym.

Jasnie wielmożnemu imsci panu Krzysztophowi Pacowi kanclerzowi W. X. Lit. . . . . fl. **18000**

Jasnie wielmożnemu imsci panu Alexandrowi Naruszewiczowi

podkanclerzemu W. X. Lit. ratione commissiey pierwszey z Szwedami . . . . fl. 19291,29
Czyni na ichmsciow pp. commissarzow z Szwedami, ktorzy o pokoy traktowali . . . . . . fl. 37291,29

Na posły y gonce krola iegomsci w sprawach y potrzebach Rzptey.

Jasnie wielmożnemu imsci panu Jewłaszewskiemu woiewodzie Brzeskiemu commissarzowi krola imsci w roku 1658 do kozakow na traktaty posłanemu fl. **9746**

W tę summę includitur fl. 1000 iako commissarzowi na rozgraniczenie granic Kurlanskich y Iflanskich.

Xdzu Archimandrycie Słuckiemu ratione poselstwa do kozakow dano . . . . fl. **3000**

Wielmożnemu imsci panu Janowi Korsakowi casztelanowi Połockiemu na on czas posłowi do Moskwy w roku 1659 fl. **3200**

Imsci panu Janowi Łosowskiemu posłanikowi do Moskwy od krola imsci z seymu anni 1659 fl. **1800**

Imsci panu Janowi Bykowskiemu posłanikowi od imsci pana hetmana wielkiego y od ichmsciow pp. commissarzow z commissiey Słonimskiey w roku 1659 w potrzebach Rzptey do Chowanskiego namiesnika Połockiego za assignatią imsci pana hetmana y ichmsciow pp. commissarzow dano pro viatico fl. **800**

Imsci panu Stanisławowi Bobrownickiemu sędziemu ziemskiemu Brzeskiemu ratione poselstwa do Suffan kazy agi dano pro viatico . . . . fl. **100**

Czyni wydatku na posły y gonce krola Jegomsci . . . . fl. 18646

Na posły krola Jegomsci do woysk W. X. Lit.

W Bodze wielebnemu imsci xdzu Jerzemu Białozorowi biskupowi Smolenskiemu posłowi od krola imsci do woyska regimentu imsci pana hetmana polnego w roku 1660 posłanemu pro uiatico . . . . . . fl. **1000**

Jasnie wielmożnemu imsci panu Michałowi Stephanowi Pacowi woiewodzie Trockiemu posłowi do woyska w Kurlandy będącego na uięcie . . . . fl. **2000**

Za tymże imscią kozakowi z listem posłanemu na strawę dano fl. **10**

Jasnie wielmożnemu imsci panu Wołotkiewiczowi woiewodzie Nowogrodzkiemu y imsci panu Piotrowi Galinskiemu staroscie Orszanskiemu posłom od krola imsci do woyska regimentu imsci pana hetmana W. W. X. Lit. dano pro uiatico fl. **2000**

Osobliwie imsci panu Galinskiemu staroscie Orszanskiemu ratione teyże drogi dano . . . fl. **1000**

Jasnie wielmożnemu iegomsci panu Władysławowi Wołowiczowi woiewodzie Witebskiemu posłowi do krola Jegomsci od ichmsciow pp. Senatorow wyprawionemu z Kamienca w roku 1658 dano . . . . fl. **1600**

Wielmożnemu imsci panu Cypryanowi Pawłowi Brzostowskiemu refendarzowi W. X. Lit. z Trybunału Grodzienskiego anni 1659 na commissią do Mostow wyprawionemu . . . . fl. **500**

Imsci panu Janowi Kiersnowskiemu sędziemu ziemskiemu Nowogrodzkiemu po commissiey Słonimskiey w roku 1659 posłowi od krola Imsci do woyska pod commęndą wielmożnego imsci pana Sosnow-

skiego casztelana Połockiego będącego dano pro viatico . . fl. 1000
Temuż imsci panu Kiersnowskiemu wyprawionemu z Mostow od ichmsciow pp. commissarzow na uięcie woyska regimentu iegomsci pana hetmana wielkiego W. X. Lit. za Minskiem będącego za assignatią ichmsciow pp. commissarzow dano pro uiatico . . . . fl. 1000
Imsci panu Chrapowickiemu podkomorzemu Smolenskiemu posłowi do krola imsci z koła Trybunalskiego w roku 1659 w Grodnie odprawowanego do Warszawy pro viatico dano . . fl. 500
Czyni na posły krola Jegomsci danych . . . . fl. 10610

Sallaria ichmsciom pp. commissarzom z seymu anni 1659 na commissią do Mostow naznaczonym.

Jasnie wielmożnemu imsci panu woiewodzie Smolenskiemu . . fl. 1000
Jasnie wielmożnemu imsci panu woiewodzie Nowogrodzkiemu fl. 1000
Jasnie wielmożnemu imsci panu Naruszewiczowi podkanclerzemu Wielkiego X. Lit. . . . . fl. 1000
Wielmożnemu imsci panu Krayczemu W. X. Lit. . . . . . . fl. 1000
Imsci panu Galinskiemu staroscie Orszanskiemu . . . . fl. 1000
Czyni na ichmsciow pp. commissarzow danych . . . . fl. 5000

Sallaria ichmsciom pp. commissarzom do Słonima na commissią woyskowa z seymu anni 1659 naznaczonym.

Jasnie wielmożnemu imsci panu woiewodzie Trockiemu dano . fl. 1000
Imsci panu woiewodzie Nowogrodzkiemu dano . . . . fl. 1000
Imsci panu pisarzowi polnemu W. X. Lit. . . . . fl. 1000
Wielmożnemu imsci panu Hieronimowi Krzyszpinowi Kierszeystenowi kuchmistrzowi W.X.Lit. fl. 1000
Imsci panu Kiersnowskiemu sędziemu ziemskiemu Nowogrodzkiemu . . . . fl. 1000
Imsci panu Samuelowi Lackiemu ciwunowi Berzynianskiemu . . fl. 1300
Temuż imsci panu Samuelowi Lackiemu ciwunowi Berżyniannianskiemu za assignacią ichmsciow panow commissarzow ktorzy z Słonima ex gremio suo wyprawiwszy przy drugich ichmsciach panach commissarzach pro uiatico naznaczyli . . fl. 1000
Czyni ichmsciom p.p. commissarzom do Słonima wyprawionym danych . . . . fl. 7300

Drugim ichmsciom panom commissarzom, ktorzy po commissiey Słonimskiey do woysk krola Jegomsci na uięcie iezdzili.

Jasnie wielmożnemu iegomsci panu Ludwikowi Jewłaszewskiemu woiewodzie Brzeskiemu commissarzowi dla uięcia woyska pro viatico dano . . . . . fl. 1000
Jasnie wielmożnemu imsci panu Ciechanowieckiemu woiewodzie Mscisławskiemu pro viatico dano fl. 800
Imsci panu Hilaremu Czyżowi podkomorzemu Wilenskiemu pro viatico dano . . . . fl. 600
Imsci panu Janowi Kazimierzowi Kierdeiowi chorążemu Grodzienskiemu commissarzowi do woyska . . . . fl. 1000
Czyni ichmsciom pp. commissarzom, ktorzy iezdzili po commissiey Słonimskiey dla uięcia woyska danych . . . . fl. 3400

Na prowizią goncow Moskiewskich.

Na odprowadzenie z Warszawy do Wilna gonca Moskiewskiego Aphanasieia Nesterowa, ktory

był na seymie w roku 1659 dano do przystawa iego pana Alexandra Wieliczka, podstolego Starodubowskiego viaticum . . fl. 200

Kozakom trzem, dragonom dwom przy tymże goncu Moskiewskim w conuoiu z Warszawy do Wilna dano na sustentatią onym . . . . fl. 31

Na odprowadzenie drugiego gonca Moskiewskiego dano na sustentacią onego do imsci pana Jana Kilczewskiego podsędka kowienskiego . . . . . . fl. 200

Na sustentatią trzeciego gonca Moskiewskiego od krola imsci z Gdanska powracaiącego, do ktorego był przystawem imsc pan Zwierzchowski dano . . fl. 170

Czyni na prowizią goncow Moskiewskich danych . . . . . . fl. 601

Ichmsciom pp. posłom woyskowym regimentu iasnie wielmożnego imsci pana woiewody Wilenskiego hetmana wielkiego W. X. Lit. na conuocatią anni 1658 na seym anni 1659 y na conuocatią anni 1660.

Imsci panu Kmicicowi ratione traktamentu od krola imsci y drugim z collegow imsci na conuocatią anni 1658, ratione tego się pisze iednemu imsci panu Kmicicowi, że się onego quity pokazały z wybranych pieniędzy fl. 2462

Imsci panu Michałkiewiczowi fl. 500

Imsci panu Odkinskiemu . . . . fl. 500

Imsci panu Jerzemu Grabinskiemu porucznikowi iasnie wielmożnego imsci pana starosty Żmuydzkiego, za assignacią Jego kr. msci dano tractamentu fl. 700

Do rąk imsci pana Kmicica y imsci pana Bobrownickiego sędziego ziemskiego Brzeskiego dano od Jego kr. msci traktamentu . . . . fl. 1100

Do rąk tychże ichmsciow y imsci pana Michalkiewicza y na drugich panow posłow, ktorzy na seymie w roku 1659 byli dano ratione traktamentu z woli Jego kr. msci . . . . . . fl. 2800

Imsci panu Bokunowi obeszterowi krola imsci . . . . fl. 500

Imsci panu Omelskiemu . . . fl. 500

Imsci panu Oginskiemu marszałkowi Wołkowyskiemu ratione poselstwa na conuocatią anni 1658 . . . . fl. 150

Czyni ichmsciom panom posłom woyskowym ratione poselstwa na conuocatią y seym danych fl. 9212

Posłom woyskowym do krola Jego msci od woyska regimentu imsci pana hetmana W. W. X. Lit. po seymie anni 1659 za assignatiami krola imsci w roku 1660 y 1661.

Imsci panu Władzimierzowi Dadzibogowi Kaminskiemu chorążemu Mscisławskiemu y imsci panu Władysławowi Uhlikowi stolnikowi Trockiemu posłom do krola imsci za assignacią krola iegomsci traktamentu w roku 1660 dano . . . . fl. 1000

Imsci panu Kazimierzowi Czyżowi za assignatią krola imsci pro viatico dano w roku 1660 fl. 1000

Wielmożnemu imsci panu Krzysztophowi Sapiezie stolnikowi W. X. Lit. pułkownikowi Jego kr. msci, imsci panu Władzimierzowi Dadzibogowi Kaminskiemu chorążemu Mscisławskiemu, rotmistrzowi Jego kr. msci y imsci panu Marcyanowi Wołotkowiczowi horodniczemu Minskiemu commissarzom na odebranie z skarbu fantow w roku 1661 ratione assignaciey krola imsci na każdą osobę dano traktamentu po fl. 1000 czyni na osob trzy . . . . . . fl. 3000

Za assignatią y assekuratią wszytkich ichmsciow panow commissarzow w Słonimie w roku 1659 na comissiey będących

p.p. deputatow oboiego woyska W. X. Lit. in vim gratitudinis dano . . . . fl. **2000**
Czyni tego . . . . fl. 7000

Ichmosciom pp. posłom woyskowym regimentu imsci pana podskarbiego wielkiego y hetmana po nego W. X. Lit. na seym anni 1659 y na convocatią anni 1660 traktamentu od krola Jegomsci.

Imsci panu Macieiowi Gosiewskiemu za assignatią krola imsci dano traktamentu . . . . . . fl. **700**
Imsci panu Ciechanowieckiemu marszałkowi Orszanskiemu, imsci panu Macieiowi Gosiewskiemu, imsci panu Krzysztophowi Białozorowi podstolemu Upitskiemu y imsci panu Trębickiemu, posłom woyska Żmoydzkiego na seym anni 1659 fl. **1800**
Imsci panu Krzysztophowi Białozorowi podstolemu Upitskiemu ratione tegoż poselstwa dano traktamentu . . . . fl. **550**
Imsci panu Ciechanowieckiemu marszałkowi Orszanskiemu dano traktamentu . . . . fl. **200**
Imsci panu Piotrowi Rudominie stolnikowi Brasławskiemu za assignatią od krola imsci daną traktamentu . . . . fl. **1000**
Imsci panu Stanisławowi Abramowiczowi za assignacią krola imsci dano traktamentu . . . fl. **1000**
Czyni tego . . . . fl. 5250.

Na posły woyskowe do krola Jego msci z więzniami Szwedzkiemi y Moskiewskiemi.

Imsci panu Jakubowi Kazimierzowi Woydziewiczowi towarzyszowi chorągwie usarskiey godnego pamięci imsci pana Komorowskiego, oboznego W. X. Lit. ktory w roku 1659 więznie Szwedzkie do Warszawy przyprowadził za assignatią krola imsci dano contentatiey . . . fl. **300**
Jmsci panu Pawłowi Kazimierzowi Iwaszkiewiczowi rotmistrzowi krola imsci tatarskiemu, ktory w roku 1659 ienerała Aderkasa Maiora z officerami y z drugiemi pospolitemi więzniami Szwedzkiemi do Warszawy przyprowadził; za assignatią krola imsci contentatiey dano . . . . fl. **300**
Panu Władysławowi Bratkowskiemu towarzyszowi imsci pana pisarza polnego, ktory w roku 1659 pewną lidzbę dragoniey Szwedzkiey do Warszawy przyprowadził, za assignatią imsci pana hetmana W. W. X. Lit. contentatiey dano . . . . fl. **200**
Czyni na posły woyskowe . . . . fl. 800

Na rożne potrzeby Rzptey posłance y furmany

Kozakom na koni 12 dla roznoszenia publicznych expeditiy do woiewodztw, powiatow, do woysk, także do ichmsciow pp. senatorow listow krola imsci y dla innych rożnych okazy posyłek y posług Rzptey umowionym, ktorzy przy skarbie dla posługi zawsze residuią, płace na kon w każdey czwierci przychodzi po fl. 40 począwszy a die 4-a 1659 ad eundem mensem et diem an. 1661 przez dwie lecie za czwierci osm zapłacono . . . . fl. **3840**
Kozakowi z Warszawy posyłaiąc do Mscibowa dla prowadzenia prochow do Jurborku y tam dla złożenia do dalszey dispositiey na strawę . . . . fl. **20**
Posyłaiąc po powiatach z constitutiami seymowemi an. 1659 kozakow z Warszawy na strawę fl. **90**
W Grodnie odebranego prochu od Łazarza przez pana Kale-

czyckiego funtow 1018, aby to do Jurborku odprowzdził kozakowi dano . . . . fl. 10

Posyłaiąc z uniwersałami skarbowemi z Ostrowca czterech kozakow do powiatow W. X. Lit. . . . . fl. 40

Limitatie sądow zadwornych rossyłaiąc do Trok, Upity, Kowna y Pinska, ktore do skarbu oddanę są przez imsci pana woiewode Brzeskiego ze Gdanska kozakom na strawę dano . . . fl. 50

Do krola imsci posyłaiąc z Warszawy do Gdanska z listem ichmosciow p.p. senatorow z ziazdu Warszawskiego do sprawy myniczney należącym kozakom na strawę dano . . . . . fl. 30

Kozakowi posłanemu do krola imsci do Gdanska cum denuntiatione declaratiey p. Boratyniego, ktorego czasu z Mynice pieniądze ma wystawić na fanty dla ukontentowania woyska y o tym oznaymuiąc co kupcy w wystawieniu fantow declararunt y iako taxy od kupcow wzięte do woysk wyprawione są dano na strawę . . . . . . fl. 40

Temuż kozakowi caesarscy ludzie w drodze wzieli konia, za ktorego na kupienie drugiego dano fl. 30

Posyłaiąc do Warszawy z wozem ze czterma konmi do p. Boratiniego, aby ichm. pp. commissarzom z Moskwo na traktaty naznaczonym dał subsidium pieniężne, na strawę poslanemu fl. 40

Kozaka posyłaiąc do imsci pana podskarbiego coronnego znosząc się w sprawie Myniczney . . fl. 16

Kozakowi do imsci pana hetmana y do imsci pana pisarza polnego z listami od krola imsci ze Gdanska do Warszawy przyniesionemi posłanemu . . . . fl. 6

Kozakowi wyprawionemu do woyska diuisiey Żmuydzkiey z taxą od kupcow podaną na fanty pod Bowsk, ponieważ poczta od caesarskich impedita nie chodziła . . . . fl. 40

Daiąc respons imsci panu podskarbiemu coronnemu y declaratią, że ia do mynice litewskiey pisarza y przystawa imsci nie moge przepuszczać, bo by to derogasset praerogatiuis iuribus Ducatus Lithwaniae, kozakowi posłanemu aby sie wracał pod Dubno małe . . . fl. 10

Przyniosła poczta listy krola imsci do imsci p. woiewody Wilenskiego, do imsci pana podkanclerzego, do imsci p. Jewłaszewskiego woiewody Brzeskiego, iako commissarza do woyska y przy tym rożne listy od p.p. senatorow, ktore odsyłaiąc do Drogiczyna oraz y uniwersał krola imsci do wszytkich obywatelow xstwa Litt. posyłaiąc słudze skarbowemu p. Szymkowiczowi na strawe fl. 30

Kozakowi za tymże sługą posłanemu . . . . fl. 6

Posyłaiąc ichmsciom panom commissarzom pak listow od krola imsci do Minska pod ten czas gdy Chowanskiego seuiebat hostilitas, kazawszy przebierać Polesiem mimo Moskiewskie załogi kozakowi na strawę . . . . fl. 30

Na listy ichmsciow p.p. commissarzow, ktorzy potrzebuiąc pieniędzy pisali do mnie, responduiąc y daiąc wiedziec żem posłał ichm. przez imsci pana woiewode Brzeskiego Kuiawskiego fl.8000, kozakowi na strawęfl. 20

Uniwersały krola imsci oznaymienie na conuocatią pro 14 Junij w Warszawie przypadaiącey,

rosyłaiąc do imsci pana woiewody Nowogrodzkiego do Dęblina, do imsci pana pisarza polnego W. X. Lit. do Woinia kozakom na strawę . . . . . fl. 20

Też uniwersały posyłaiąc do Pinska y do innych rożnych powiatow kozakowi na strawę . . fl. 20

Za panem Czyżem posłanemu kozakowi do obozu na Białą Rus z takxą fantow, na strawę dano . . . . fl. 30

A że ten kozak omieszkał w tey drodze y zatrzymany przy imsci panu woiewodzie Wilenskim niedziel 9 y kon mu upadł przydano onemu . . . . fl. 20

Tegoż czasu drugiego kozaka z taxą do Wilna, do imsci pana oboznego W. X. Lit. z Warszawy posyłaiąc na strawe . . . . fl. 25

Pocztarzowi, ktory odprawował pocztę odemnie z Wołynia do Warszawy przez mscy 14, rachuiąc na miesiąc po fl. 20 zapłacono . . . . fl. 280

Posyłaiąc kozaka do imsci pana kanclerza W. X. Lit. do Sambora z tą wiadomoscią że prochow nie chcą wydać z Tykocina, na strawę dano . . . . . fl. 10

Posyłaiąc kozaka do tegoż imsci pana canclerza, oznaymuiąc że był u mnie p. Theterra z rozkazaniem krola imsci, abym iechał pod Brzesc y oznaymuiąc o impedimentach za niepodpisaniem od woysk taxy fantowey, kozakowi na strawę . fl. 10

Posyłaiąc sługę skarbowego do Chełma dla zaciągnienia furmanow na odwiezienie prochow y ołowu do Słonima, na strawę dano . . . . fl. 14

Kozakowi posłanemu do imsci pana woiewody Wilenskiego, daiąc wiedzieć, że prochow posłancowi skarbowemu wziąc y wiesć w Choroszczynie dopuszczono . . . . fl. 20

Kozakowi posyłaiąc do krola imsci do Sambora z pod Brzescia z oznaymieniem fantow prowadzenia do obozu, na strawę dano . . . . fl. 15

Posyłaiąc za podstąpieniem ludzi naszych pod Grodno z uniwersałami prorogationis, na strawę dano . . . . fl. 10

Kozaka posyłaiąc do Sambora z wiadomoscią o responsie z zamku Brzeskiego od Moskwy . . fl. 15

Posyłaiąc uniwersał na prorogatią podatkow accizy y czopowego do Oszmiany, kozakowi na strawe . . . . fl. 12

Responduiąc imsci panu Zeronskiemu commendantowi Wilenskiemu na oznaymienie z Wilna o potrzebach woyskowych . . fl. 6

Kozakowi do Wilna posłanemu do imsci pana skarbnego W. X. Lit. y do pana Thomasza Rudominy aby z accisy na prywatne imsci pana Zeronskiego potrzebowania nie dawano . . . . fl. 10

Kozakowi posyłaiąc z listem z pod Brzescia do krola imsci z oznaymieniem o tym co sie z Moskwą na rozgoworze stało, y o tym ze munitiey p. Bilinski za listem krola imsci podpisanym bez assignatiey potrzebuie . . fl. 24

Posyłaiąc do imsci pana Rossochackiego dla przywiezienia pieniędzy pp. posłom woyskowym fl. 30

Posyłaiąc do Krakowa kozaka z oznaymieniem krola imsci, że woysko imsci pana podskarbiego zaciągu podpisało taxę aby ta była zaraz kupcom do Warszawy odesłana y żeby ten kozak iechał z listem krola imsci od kupcow y z tą taxą do

Warszawy, a potym do mnie z wiadomoscią dispositiey uczynioney od krola imsci na Wołyn z Warszawy powracał, dano mu na strawę . . . . fl. 30

Kozakowi do Warszawy posłanemu ostrzegaiąc kupcow o podpisaniu taxy et cum requisitione aby gotowali iako nayprędzey fanty, na strawę . . . fl. 10

Posyłaiąc do pana Thomasza Rudominy y do imsci pana Zeronskiego do Wilna z inhibitią aby na priuatne assignatie nie brał pieniędzy z accisy Wilenskiey y żeby mi przysłał pieniędzy na płacenie prochow y pp. posłom woyskowym, dałem na strawę kozakowi posłanemu fl. 40

Kozaka posyłaiąc do krola imsci do Krakowa z denutiatią wziętey fortece Brzeskiey, na strawę fl. 30

Kozaka posyłaiąc do imsci pana Sliznia znosząc sie aby Brzeska munitia nie brała uszczerbku, na strawę . . . . fl. 2

W conferentiach z imsc panem Bylinskim znosząc sie rożnych czasow o fortecy Brzeskiey na posłance wydatku czyni . . . fl. 16

Posyłaiąc, do imsci pana woiewody Połockiego y do imsci pana kasztelana Brzeskiego dla podpisu listu do krola imsci y do pana Bylinskiego dwum posłancom . . . . fl. 7

Posyłaiąc do pana Antonowicza o prowadzeniu Moskwy znosząc się . . . . fl. 6

Wyprawa uniwersałow do krola imsci seymowych do woiewodztw y powiatow, także na mieysca assignowane do Brzescia Brzeski, do Kamienca Wilenski, do Kobrynia Mozyrski, do Bezdzieża Witebski, do Pinska Pinski, temu kozakowi na strawe . . . . fl. 10

Do Grodna grodzienski, Oszmianski, Smolenski, do Krinek Mscisławski, do Giełw Kowienski, do Kieydan Rzeczycki, do Dziwiałtowa Inflantski, do Szat, Brasławski, do Wiłkomirza Wiłkomirski temu kozakowi . . . fl. 16

Do Wierzbołowa Starodubowski do Rosien Żmuydzki, do Upity Upitski, temuż kozakowi . . . fl. 20

Do Wołkowyska Wołkowyski, do Słonima Słonimski, do Nowogrodka Nowogrodzki, do Minska Minski, temuż kozakowi na strawę . . . . fl. 20

Kozakowi ktory przyniosł na mieysca rożnych powiatow y woiewodztw uniwersały na prorogowanie przed seymem a. 1661 przypadaiącym seymikow powiatowych na strawę . . . . fl. 10

Posyłaiąc kozaka do krola imsci do Jarosławia z wiadomoscią strony fantow woyskom należących, dano na strawę . . . . fl. 20

Kozakowi ktory bieżał za Brasław szukaiąc imsci pana oboznego W.X.Lit. z woyskiem, ktoremu o fantach zgotowaniu oznaymiłem y żeby po nie przysłano według woli Jego kr. msci na strawę dano . . . . fl. 30

Kozakowi posyłaiąc do imsci pana hetmana z oznaymieniem o wystawionych fantach do Kossowa, na strawę . . . . . fl. 15

Posyłaiąc kozaka do Jurborku do pana Monesa z listem krola imsci upominalnym, aby pieniądze na furmanow naiętych pod te fanty przywoził, dałem na strawę . . . . fl. 15

Po commissiey Słonimskiey an. 1659 na ziezdzie pp. urzędnikow skarbowych dla odbierania rachunkow od retentowych od poborcow y urzędow grodz-

kich także dla expeditiey pana instigatora y dworzan pro forti executione decretow grodzkich y Trybunału skarbowego ra-one rożnych retent podatkow Rzptey salarium za zmieszkaniem w Grodnie dano imsci panu skarbnemu . . . . . . fl. 100

Im. panu Kotłowi pisarzowi skarbowemu . . . . fl. 100

Im. panu Eydziatowiczowi pisarzowi . . . . fl. 100

Im. panu Rossochackiemu sędziemu grodzkiemu pisarzowi skarbowemu W. X. Lit. . . . fl. 100

Im. panu instigatorowi . . . . . fl. 100

Im. panu skarbnemu na strawę y furmana pod sprawy skarbowe, ktore po commissiey Słonimskiey przed następuiącym Chowanskim z woyskiem Moskiewskim z Grodna do Brzescia, a ztamtąd pod Zamoscie potym do Lublina y Warszawy uwiosł, tułaiąc się z temi sprawami od nieprzyiaciela po rożnych mieyscach przez niedziel dwanascie y więcey kładąc na tydzien viaticum po fl. 25 wyszło . . . . fl. 300

W sprawach skarbowych posyłaiąc po dwa kroc do imsci pana Rossochackiego sędziego Trockiego pisarza skarbowego kozakowi na strawę . . . . . . fl. 15

Od publicowania uniwersałow krola imsci na prorogatią accisy y czopowego w powiecie Wilenskim Oszmianskim Brasławskim generałom trzem y posłanikom skarbowym na strawę . . . . fl. 25

Na podanie mandatow do sądu krola imsci assessorskiego rożnym osobom o zatrzymanie accisy y czopowego dano ienerałowi . . . . fl. 3

Na publicatią banity na poborcow, grody y retentorow wydał imsc pan Rossochacki . . fl. 100

Do im. pana hetmana W-o posyłaiąc z wiadomoscią o defectach in praesidio fortecy Grodzienskiey z listem im. pana Guttowskiego capitana Grodzienskiego y dodaniu prochow po dwakroc oznaymuiąc, kozakowi na strawe . . . . fl. 30

Do obozu pod Mohilew posłanemu znaszaiąc się z im. panem hetmanem o accise powiatow tych, w ktorych maiętnosci imsci zostaią, mianowicie w Słonimie y w Wołkowysku . . . . fl. 40

Dla rosporządzenia accizy w Słonimskim powiecie posłanym na strawe . . . . fl. 30

Posłanym z uniwersałami Jego kr. msci z conuocatiey an. 1660 w podatkach pozwolonych od powiatow Słonimskiego Wołkowyskiego y Nowogrodzkiego . . . . fl. 15

W sprawach skarbowych kilkokrotnym posłancom od imsci pana Kotła pisarza skarbowego do imsci pana administratora na strawe dano . . . . fl. 40

Feierwerkom dwum z Zamoyscia pod Brzesc do mozdzerzow zaciągnionym strawnych pieniędzy y contentatiey dano . . fl. 110

Agentowi do Zamoyscia posłanemu dla sposobienia matery ognistych, ktore są pod Grodno do imsci pana Bylinskiego obersztera krola imsci oddane na strawe fl. 14

Furmanowi, ktore te materie z Zamoyscia pod Brzesc przyprowadził zapłacono . . . . . . fl. 18

Furmanowi, ktory z Uchan pod Brzesc mozdzerze przyprowadził y z pod Brzescia nazad do Uchan odwiosł na strawę fl. 12

Posyłaiąc po prochy do Tykocina przywiezione z Brodnice z listami Jego kr. msci, aby ztamtąd wydano dla odwiezienia iasnie wielmożnemu imsci panu woiewodzie Wilenskiemu, ktore się miały były do dalszego ordinansu imsci pana hetmana w Słonimie złożyć, zaciągniono furmanow w Warszawie aby zaiachawszy do Tykocina te prochy wzieli dano im według umowy częsc pieniędzy . . . . fl. **297**

Od wagi prochow w Tykocinie y chłopom co pomagali . . . . fl. **2**

Od przewozu z tymi prochami na Bugu y Narwi . . . . . . fl. **2**

Kozakowi co go posłano z Tykocina z wiadomoscią do mnie na Wołyn iako wiele prochow wydano, dano na strawę . . . fl. **15**

Panu Kubiłoiczowi ktoregom do wzięcia y odwiezienia tych prochow ordinował na strawę . . fl. **40**

Kozakowi ktoregom do imsci pana woiewody Wilenskiego posłał wywiaduiąc się dokąd te miały bydz prowadzone prochy na strawę . . . . fl. **10**

A że po te prochy y ołow imsc pan hetman przysłał do Choroszczy tamże miano wydac według upewnienia y danego quitu p. Thomasza Siehienia starosty Choroszczanskiego, ktory ie sam do schowania odebrał.

Furmanom ktorzy proch, ołow, kule do dział z Jurborku do Birż prowadzili na wozach 27 po fl. 12 wydał . . . . fl. **324**

Na furmany co proch także ołow, lonty do obozu pod Bowsk, Nitawę y Guldynge odwozili zapłacono . . . . fl. **407**

Posyłaiąc na Żmuydz w sprawie skarbowey także dla zapieczętowania szkoły żydowskiey w Kieydanach y w Rosieniach o niewydanie retent podatku Rzptey posłancowi . . . . . . fl. **16**

Na furmany pod prochy, ołowy y lonty posyłaiąc z Jurborka do obozu y do Wilna rożnemi czasy wyszło, ... fl. **394,15**

Czyni tego fl.7975,15

Wyprawa fantow w roku 1661 na woysko imsci pana hetmana wielkiego ad rationem zasług.

Od cetnarow 134½ po fl. 15 płacąc fury, przychodziło y zapłacono fl.**2017,15**

Na viet trzyniedzielny furmanom czekaiącym declaratiey od woyska, dokąd te fanty miały być prowadzone, dano . . . . . fl. **306**

Factorowi kupieckiemu niemcowi przy tych fantach do woyska iadącemu za niedziel 12 to iest, a 20 Marty ad 12 Junij płacąc po fl. 30 przychodziło y zapłacono fl. **330**

Imsci panu Seraphinowiczowi zostawaiącemu przez wszytek czas przy tych fantach y z nimi do woyska iadącemu dano na sustentę . . . . fl. 100

Panu Karasiowi przystawowi do fantow w tez drogę do Miadzioła dano na strawę . . . . fl. **50**

Od wagi tych fantow pod Ratuszem w Warszawie y dragarzom co około tey wagi robili fl. **9**

Furmanowi starszemu według zwyczaiu zaciągu furmanskiego na hansa y za to co pomagał starać sie o furmany, dano . . fl. **6**

Pzewoznikom u Wisły dano od tych fantow . . . . fl. **7**

Temu co fanty w bunty y w fasy pakował za pracę dano . . fl. **15**

Na prouisią tey furmanki czyni wydatku fl.2840,15

Wyprawa fantow do Kieydan na woysko imsci pana hetmana polnego w roku 1661 ad rationem zasług.

Od cetnarow 155½ po fl. 11 przychodziło y zapłacono . . . . . fl. 1710,15
Factorowi Kupieckiemu Niemcowi iadącemu przy tychże fantach do woyska, postąpiono na tydzien po fl. 36 przychodziło y zapłacono za niedziel szesc . . fl. 216
Panu Laudanskiemu przystawowi przy tychże fantach iadącemu do Kieydan na strawę podrożną fl. 40
Za przewoz u Wisły od wozow 9 tych fantow trzeba było dać od wozu po fl. 3 ustąpiono po fl. 2 nie dano tedy ieno . . . fl. 9
Furmanowi starszemu co dopomogł starać sie o furmany także na hansa według zwyczaiu furmanskich zaciągow dano . . . fl. 6
Rotgisserowi od wagi y za pracą około fantow dano . . . . fl. 15
Dragarzow dziesięć dwa dni koło wagi tych fantow pracuiącym dano . . . . fl. 9,24
Furmanowi za przywiezienia wagi od rotgissera do zamku także z zamku nazad do rotgissera z dragarzami około tego pracuiącemi dano . . . . . fl. 5,18
Czyni tego wydatku . . . . fl. 2011,27
Summa na wyprawe tych fantow do obu woysk czyni . . . . . fl. 4852,12

Wyprawa Moskwy z fortece Brzeskiey za granice.

Za assecuratią ichm. pp. commissarzow od krola Imsci na tractaty z Moskwą około odebrania fortecy Brzeskiey zesłanych ex ratione aby ten lud nieprzyiacielski przesciem swoim do granice Moskiewskiey zniszczonym kraiom panstw krola Imsci niebył gravis, a to per extorsionem żywnosci, ktorey przy contractach swoich domagał się za kopieyki Moskiewskich miedzianych trzysta rubli, to iest każdą kopieykę po groszu dano z skarbu monetą polską y lithewską . . . . . . fl. 900
Te kopieyki w skarbie zostaią ktore według ceny Moskiewskiey constant . . . . fl. 900
Za assecuratią tychże ichm pp. commissarzow krola Imsci ratione nie brania przez tychże lud Moskiewski w panstwach Jego kr. msci podwod dano onemu na mieysce podwod koni dwadziescia z sanmi z chomątami ze szlami y ze wszytkim narzędem ktory z pndzy Rzptey kosztuie . . . . fl. 977,16
Czyni wyprawa tey Moskwy fl. 1877,16

Poszta Rzptey w Warszawie ordynowana.

Posztmagistrowi dla odbierania y dispositiey ordinansow krola Imsci w Warszawie residuiącemu urodzonemu panu Stanisławowi Dawidowi Ambrożewiczowi iurgieltu na rok po fl. 600 pozwolonego, a na sustentę uroczystą po fl. 1200 za dwie lecie a die prima Junij an. 1659 ad diem primam Junij an. 1661 zapłacono . . . fl. 3600
Do rąk tegoż posztmagistra na zaciąg kozakow do poszty y na prouisią oney dano . . . fl. 4992,21
Z ktorey summy pan posztmagister takie wydatki uczynił.
Pierwszey poczcie z Warszawy na Jurbork do wielkiego xsięstwa Lithewskiego.
Na kozakow koni szesc, płacąc piąciom po fl. 20 miesięcznego salarium, a szostemu na kresie Warszawskim zostaiącemu po fl. 25, a prima Ju-

nij an. 1659 ad primam Febr. an. 1660 za cztery miesiące wydano . . . . fl. 975

Drugiey poszcie z Warszawy pod Borysow do ichm. pp. commissarzow na traktatach z Moskwą będących, tey poszty kozakow koni siedm płacąc czterem na kon po fl. 20. a trzem pobliszym Borysowa po fl. 25 na miesiąc, a 21 Martij an. 1660 ad 21 Junij anni eiusdem za trzy miesiące zapłacono . . . . fl. 465

Teyże poszty commissarskiey siedmiu kozakom, a 21 Junij an. 1660 ad 21 Julij ratione drogosci victualium na wiosnę iako ratione tego że iedni od Moskwy, a drudzy od swoich z prouisiey na sustentę sobie daney obrani byli wydano . . fl. 190

Teyże poszty commissarskiey na siedm koni, a 21 Julij ad 21 augusti an. 1660 płacąc czterem na miesiąc po fl. 20, a trzem po fl. 25 za miesiąc wydano . . . . fl. 155

Teyże poszty szesci kozakom, trzem po fl. 20, a drugim trzem po fl. 15 płacąc na kon a 21 augusti ad 21 Septembris za miesiąc ieden wydano fl. 135

Trzeciey poczcie woyskowey z Warszawy do obozu.

Na kozakow koni 11 z nich iednemu przy obozie zostawaiącemu po fl. 30, czterem po fl. 25, a szesciom po fl. 20 płacąc na miesiąc, a 21 Septembris an. 1660 ad 21 nowembris za dwa miesiące zapłacono . . . . fl. 500

Item teyże poszty obozowey kozakow koni 6 płacąc czterem po fl. 25 iednemu po fl. 30, a czterem po fl. 20 na miesiąc, począwszy a 21 9-bris an. 1660 ad 21 Decembris tegoż roku wydano . . . . . . fl. 210

Czwartey poszcie do imsci pana woiewody Ruskiego z roskazania krola imsci pod Brahin y Czernieiow na koni 10, z nich na cztery daiąc po fl. 20, na trzech po fl. 25 item na drugich trzech po fl. 26, a 21 Decembris an. 1660 ad 21 Febr. anni praesentis 1661 dano . . . . fl. 466

Zprowadzaiąc posztę za listem imsci pana Kotowicza pisarza W. X. Lit. z pod Czernieiowa od imsci pana woiewody Ruskiego za ieden tydzien borgowey służby dano kozakom . . fl. 35

Piątey poszcie collaterali z Warszawy do skarbu.

Na kozakow koni dwa płacąc iednemu na kon po fl. 25, a drugiemu po fl. 20, a 1-ma apr. ad primam Junij w tymże roku dano za dwa miesiące fl. 90

Teyże poszty kozakom dwom a 1-ma Junij an. 1660 ad primam nowembris za pięc miesięcy dano . . . . fl. 225

Zwodząc posztę collateralem z kresow pod czas powietrza dano kozakom za dni siedm co nadto służyli . . . . fl. 12

Extraordinariyne wydatki na potrzeby Rzptey przy poszcie.

Za wolą imsci pana canclerza y ichm. pp. senatorow kilka razy do Gdanska (gdy tam krol imsc w 1660 residować raczył) z listami sessiey Drogiczynskiey po odeysciu poszty Gdanskiey extra ordinarium posyłaiąc także kilka razy listy Jego kr. msci ze Gdanska przyniesione do Drogiczyna

expediuiąc wtąż u imsci pana oboznego W. X. Lit. listy na też sessią do Drogiczyna odsyłaiąc, iako y inne extra ordinaryne publiczne, a 1-ma Juniy an. 1659 ad ultimam Julij an. 1660 wydano . . . . fl. 313,21

Extraordinarine potrzeby posztowe, a prima aug. an. 1660, ad 1-mam May 1661.

Szlicowi posztarzowi za konia na posztowey usłudze utopionego nagrody dano . . . . fl. 30

Posyłaiąc do drugiego kresu od Warszawy do poszty w pogon z listami Jego kr. msci y imsci pana canclerza do obozu ordinowanemi dano extra ordinario . . . . fl. 9

Tegoż dnia z listami Jego kr. msci y imsci pana canclerza do drugiego obozu Żmuydzkiego ordinowanemi po odeysciu poszty dano extra ordinario . . fl. 15

Posłanemu dla sporządzenia poszty obozowey pod Szkłow gdy kozakow w Warszawie dla powietrza dostać nie możono wydano . . . . fl. 15

Wyprawuiąc dnia 14 9-bris in an. 1660 extra ordinarium dla dowiedzienia się o retardatiey posztowey dano . . . . fl. 6

Dnia 19 9-bris w tymże roku posztarzowi od imsci pana woiewody Ruskiego na strawę dano . . . . fl. 6

W roku 1660, msca 10 bra 17 dnia wyprawuiąc extra ordinarium z listami od imsci pana woiewody Ruskiego do Jego kr. msci na ten czas w Krakowie residuiącego, po odeysciu poszty Krakowskiey musiano dać pro viatico in defectu pod czas powietrza ludzi do tego sposobnych . . . . fl. 24

Item msca Julij d. 9 in an. praesenti 1661 po odeysciu poszty Krakowskiey expediuiąc umyslnego kozaka z listami od imsci pana woiewody Ruskiego do krola imsci w Kielcach residuiącego dano . . . . fl. 18

W roku teraznieyszym 1661 d. 9 Febr. expediuiąc extra ordinarium z listami od imsci pana canclerza do krola imsci do Kielc dano . . . . fl. 15

Wyprawuiąc in eodem an. dnia 19 Februarij z listami ode dworu do imsci pana kanclerza extra ordinario do Wilkowiszek dano . . . . fl. 15

Kozakowi do imsci pana woiewody Ruskiego z Ukrainy do krola imsci z listami do Warszawy posłanemu dano contentatiey . . . . fl. 3

Kozakom na koni 3 na poczcie Jurborskiey będącym, a die 1-ma May ad diem 1-mam Ju-Junij an. praesentis 1661 za miesiąc ieden płacąc iednemn kozakowi w Warszewie zostawaiącemu na miesiąc po fl. 25 a dwum po fl. 20 zapłacił . . fl. 65

Czyni wydatku na poszty od seymu an. 1659 do ninieyszego anni 1661 summą . . . . . . fl. 4992,21

Summą na poszty Warszawskie expensy czyni . . . . fl. 8592,21

Poszta Rzptey w Jurborku pod commendą pana Monesa sekretarza krola imsci będąca.

Wydatek na te poszte.

Na poszte z Jurborku do obozu a die 21 Junij an. 1659 ad diem 21 Junij an. 1660 za miesięcy 12 po fl. 60 na 3 koni wydał . . . . fl. **740**

Na poszte z Jurborku z roskazanią Jego kr. msci do Birż

y do Krolewca pod czas tractatow z Szwedami, a die 23 Junij an. 1659 ad 23 Febr. an. 1660 wydano fl.**341,15**

Na poszte Warszawską z Jurborku a die 22 Jan. an. 1660, a 1-mam Julij eiusdem wyszło fl. **433**

Na poszte z Grodna do imsci pana woiewody Smolenskiego do Jabłeczney wydano . . . fl.**137,22,9**

Na poszte extra ordinariyną rossyłaiąc listy od krola Imsci do imsci pana oboznego y ordinanse, także uniwersały do powiatow y posztmagistrom Krolewieckim y Gdanskim wydał . . . . fl. **389,27**

Na posztę Warszawską a die 1 Julij an. 1660 ad ultimam Maij an. 1661 na trzech kozakow przez 11 miesięcy daiąc na miesiąc po fl. 60 wyszło . . . . fl. **660**

Na posztę z Jurborku do Wilna a die 21 Junij an. 1660 ad 21 May na 3 kozakow przez 11 miesięcy daiąc na miesiąc po fl. 60 wydał . . . . fl. **660**

Na posztę Kurlandską do ichm. pp. commissarzow a die 28 aug. an. 1660, ad 15 Febr. an. 1661 rożnemi czasy wydał fl. **168**

Na posztę obozową do imsci pana oboznego do Brasławia a die 15 Febr. an. 1661 ad 15 Maij eiusdem na koni № 2 po fl. 40 na miesiąc wydał przez trzy miesiące . . . . . . fl. **120**

Na extra ordinariyną posztę tak do imsci pana oboznego iako rossyłaiąc uniwersały do powiatow, a die 16 Julij an. 1660 ad 1-mam Maij an. 1661 wyszło . . . . fl. **93**

Czyni wydatku na poszte Jurborską fl.3745,4,9

Ratione sumptu dawney poszty panu Fredianowi Morikoniemu za assignatią krola imsci zapłacono . . . . fl. **1526,22**

Czyni tego . . . . fl. 1526,22

Summa na posztę W. X. Lit. wydanych fl.13864,17

Sallaria na Trybunale Skarbowym anni 1659 ichm. pp. deputatom.

Jasnie wielmożnemu imsci panu staroscie Żmoydzkiemu . . . . fl. **250**

Jasnie wielmożnemu im. panu woiewodzie Smolenskiemu . . fl. **250**

Jasnie wielmożnemu im. panu woiewodzie Brzeskiemu . . . . fl. **250**

Jasnie wielmożnemu imsci panu podkanclerzemu . . . . fl. **250**

Jasnie wielmożnemu ims. panu marszałkowi W. W. X. Lit. . fl. **250**

Wielmożnemu im. panu Brzostowskiemu refferendarzowi . . . . fl. **250**

W Bodze przewielebnemu imsci xiędzu Judyckiemu pisarzowi W. X. Lit. . . . . fl. **250**

Im. panu Abramowiczowi staroscie Starodubowskiemu . . . . fl. **250**

Im. panu Zienowiczowi marszałkowi Oszmianskiemu . . . . . . fl. **250**

Im. panu Olszewskiemu podsędkowi Lidzkiemu . . . . fl. **250**

Im. panu Siesickiemu podstolemu Wiłkomirskiemu . . . . fl. **250**

Im. panu Rosochackiemu pisarzowi skarbowemu . . . . fl. **250**

Im. panu Alexandrowi podsędkowi Grodzienskiemu . . . . . . fl. **250**

Im. panu Sycinskiemu podstolemu Upitskiemu . . . . fl. **250**

Im. panu Rybinskiemu podsędkowi Żmoydzkiemu . . . . fl. **250**

Im. panu podkomorzemu Połockiemu . . . . fl. **250**

Im, panu Ciechanowieckiemu staroscie Mscisławskiemu . . . . fl. **250**

Im. panu Chrapowickiemu chorążemu Smolenskiemu . . . . . fl. **250**

Im. panu Zdanowiczowi . . . . fl. **250**

Imsci panu Woynie woyskiemu Witebskiemu . . . . fl. **250**
Imsci panu Kandzierzawskiemu sędziemu ziemskiemu Słonimskiemu . . . . fl. **250**
Im. panu Młockiemu staroscie Tłumackiemu . . . . fl. **250**
Im. panu Wołotkiewiczowi horodniczemu Minskiemu . . . . . fl. **250**
Im. panu Tworowskiemu podstolemu Orszanskiemu . . . . fl. **250**
Im. panu Wołotkiewiczowi sędziemu ziemskiemu Pinskiemu . . fl. **250**
Im. panu Obrynskiemu podkomorzemu Nowogrodzkiemu . . fl. **250**
Temuż imsci iako pisarzowi na Trybunale Skarbowym y na podpiska . . . . fl. **375**
Im. panu Lenkiewiczowi podsędkowi Mozyrskiemu . . . . . . fl. **250**
Czyni sallary danych na ichm. pp. deputatow . . . . fl. 7375

Sallaria skarbowe.

Imsci pana Skarbnemu . . . . . fl. **250**
Temuż od raty podymnych № 6 anni 1659 . . . . fl. **200**
Im. panu Kotłowi pisarzowi skarbowemu . . . . fl. **250**
Temuż od raty podymnych № 6 fl. **200**
Jegomsci panu Eydziatowiczowi pisarzowi skarbowemu . . . . fl. **250**
Temuż od raty podymnych № 6 fl. **200**
Im. panu Rosochackiemu pisarzowi skarbowemu . . . . . . fl. **250**
Temuż od raty podymnych № 6 fl. **200**
Imsci panu Ordzie instigatorowi fl. **250**
Im. panu Skorobohatemu, ktory rachunki sporządzał . . . . . fl. **200**
Im. panu Pollewiczowi ktory rachunki sporządzał . . . . . . fl. **150**
Panu Kurowiczowi vice instigatorowi . . . . fl. **260**
Panu Saulewiczowi słudze skarbowemu . . . . fl. **100**
Panu Tołokonskiemu słudze skarbowemu . . . . fl. **100**
Generałom dwom . . . . fl. **80**
Czyni na sallaria skarbowe na Trybunale . . . . fl. **2940**

Sallaria skarbowe na commissij w Słonimie w roku 1659.

Jasnie wielmożnemu imsci panu woiewodzie Smolenskiemu administratorowi skarbu W.X.Lit. fl. **1000**
Imsci panu Kotłowi pisarzowi skarbowemu . . . . fl. **500**
Imsci panu Rosochackiemu pisarzowi skarbowemu . . . . . fl **500**
Imsci panu Skorobohatemu . . . fl. **200**
Imsci panu Pollewiczowi od rachunkow sporządzenia y przymowania dokumentow . . . . fl. **300**
Panu Tołokonskiemu . . . . . . fl. **100**
Czyni na sallarią skarbowe na commissiey w Słonimie . . fl. 2600

Sallaris na conuocatiey Warszawskiey anni 1660.

Imsci panu skarbnemu W.X.Lit. fl. **500**
Imsci panu Rosochackiemu pisarzowi skarbowemu . . . . . fl. **500**
Imsci panu Eydziatowiczowi pisarzowi skarbowemu . . . . . fl. **500**
Czyni na conuocatiy danych . . fl. 1500

Salaria imsci pana administratora skarbu W.X.Lit. na seymie teraznieyszym, anni 1661.

Salarium na podymne anni 1659 fl. **1000**
Salarium na czopowe anni 1659 fl. **1000**
Salarium na cło nowopodwyszone anni 1659 . . . . fl. **1000**
Salarium od quarty za lat dwie fl. **2000**
Salarium od cła auctio subsidiorum . . . . fl. **1000**
Salarium na accyze anni 1659 . fl. **1000**
Salarium accyzy prorogowaney na conuocaty anni 1660 . . . fl. **1000**
Salarium czopowego prorogowanego na teyże conuocatij anni 1660 . . . . fl. **1000**
Czyni salariy imsci pana podskarbiego . . . . fl. **9000**

Salaria zwyczayne skarbowe na seymie nienieyszym anni 1661.

Imsci panu sędziemu ziemskiemu Trockiemu pisarzowi skarbowemu	fl.	**500**
Jegomsci panu skarbnemu W. X. Lit.	fl.	**500**
Temuż ratione residentiey w Warszawie przy wydaniu na woyska krola imsci fantow na sustentacią	fl.	**500**
Imsci panu Kotłowi, pisarzowi skarbowemu	fl.	**500**
Imsci panu Eydziatowiczowi, pisarzowi skarbowemu	fl.	**500**
Imsci panu instigatorowi	fl.	**500**
Imsci panu Pollewiczowi	fl.	**500**
Panu Saulewiczowi słudze skarbowemu	fl.	**150**
Pisarzom, ktorzy lidzbę teraznieyszą pisali	fl.	**200**
Czyni tego	fl.	3550

Summa summarum wszytkich roschodow czyni fl. **1064762,28,6 1/6**

Ex productis regestrami przybyło y quitami producowanemi fl.**1652,14**

Summa summarum czyni roschodowey summy wszystkiey, *Milion szescdziesiąt szesc tysięcy cztyrysta piętnascie, groszy dwanascie, pieniędzy szesc y szostaczek pinięḍzy* **1066415,12,6,6,1/6**

Comparuiąc perceptę z distributą zostaie w skarbie Rzptey gotowych pndzy summą fl.**6857,18,7.**

Roku 1661 d. 8 Junij na Seymie Walnym Szescniedzielnym w Warszawie. My deputaci tak z Senatu iako y z Koła Poselskiego W. X. Lit., na słuchanie liczby iasnie wielmożnego imsci pana Adama Macieia Sakowicza woiewody Smolenskiego, administratora skarbu W.X.Lit. wysadzeni, te wszytkie distributa z quitami y authenticznemi probatiami dostatecznie zuerificowawszy in vim attestationis rękami naszemi podpisuiemy:

Jerzy Białozor Biskup Smolenski, Siewierski, Czernihowski komisarz do liczby mp.

Alexander Hilary Połubinski pisarz polny W.X.Lit. pułkownik Jego kr. msci comissarz do liczby z izby poselskiey mp.

Hieronim Kryspin Kirszenstein, kuchmistrz W. X. Lit. mp.

Piotr Galinski, starosta Orszanski,

Alexander Wiażewicz, chorąży W° Minskiego.

Znt na Ryszkach Ryszkowski P. B..

Jan Stanisław Szukszta, sędzia grodzki Kowienski, deputat z izby poselskiey do rachunkow skarbowych mp.

M. Stephan Pac woiewoda Trocki deputat z senatu do liczby skarbowey.

Stanisław Massalski podkomorzy Grodzienski.

Stanisław Albrycht Zenowicz, podkomorzy Oszmianski.

Jan Chrapowicki, podkomorzy woiewodztwa . . . linskiego, deputat do rachunkow skarbowych z izby poselskiey, mp.

Jan Kiersnowski, sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Dziewieniski mp.,

Ta liczba w kole poselskim przez ichm. panow deputatow tak z senatu, iako y z koła poselskiego liquidowana y refferowana bez żadney contradictiey na seymie iest przyięta, na co in vim quitationis imieniem koła poselskiego podpisuię Michał Kzmrz Xże Radziwił marszałek koła poselskiego.

I.

УКАЗАТЕЛЬ ЛИЧНЫХЪ ИМЕНЪ.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

I.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Э.

Ю.

Я.

Ѳ.

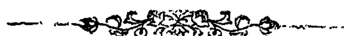

II.

УКАЗАТЕЛЬ

ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

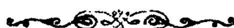

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

I.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Ч.

Ш.

Щ.

Ю.

Я.

III.

УКАЗАТЕЛЬ

ПРЕДМЕТОВЪ.

Е.

Ж.

З.

К.

Л.

М.

Н.

Ц.

Ч.

Ш.